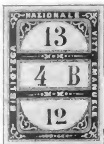
Giunij


NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
13
4 B
12

SALVSTII TIBERII A CORNETO

FORMVLARIVM

CVIVSVIS GENERIS INSTRVMENTORVM,

Ad ſtylum, & communem vſum Romanæ Curiæ, Vrbis, & Orbis accommodatiſſimum, receptiſſimum, & vtiliſſimum.

CONIECTIS IN HOC PROSPERI ILLIVS CAMPANI, ET aliorum peritiſsimorum in arte virorum formis aliquot, & exemplis recognitis, & comprobatis Teſtamentorum, donationum, feudi, conceſsionis, & primogenituræ, aliorumq. contractuum; maxima auctoris diligentia vndecunque conquiſitis, atque collectis.

CVM EXTENSIONE, ET EXPLANATIONE ETIAM IPSIVS AVCTORIS SINGVLarum clauſularum, ſingulis tabulis pro earum varietate variè interiectarum: necnon declaratione diuerſarum materiarum ad artem notariatus pertinentium.

ET IN HAC POSTREMA EDITIONE AB IPSO AVCTORE MVLTIS IN LOCIS auctum, & locupletatum, vna cum alijs formulis diuerſorum generum Inſtrumentorum.

Addito denuo in hac nouiſſima editione breui tractatu de clauſulis quotidianis variorum Inſtrumentorum. Et modo procedendi ad executionem litterarum compulſorialium nunc primum in lucem edito.

Indice adiecto, vel copioſiſſimo, quo ſingulæ Formulæ, harum clauſulæ, artis variæ materiæ, cum declarationibus, & determinationibus earundem capitulaq. ſingula nullo negotio reperiri poterunt.

Cum Priuilegio Summi Pontificis, & auctoritate Superiorum.







ROMAE, Apud Gulielmum Facciottum. MDCXII.

Ad inſtantiam, & expenſis Iulij de Burchionibus Bibliopolæ Ad Signum Portæ Aureæ.

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.



VM ſicut accepimus dilectus filius Iulius Burchionus in Vrbe noſtra Bibliopola opus quoddam Formularium Inſtrumentorum nuncupatum, iuxta ſtylum Romanæ Curię, in lucem de nouo cum nonnullis additionibus ipſius Authoris edere intendat, ac vereatur ne poſtquam in lucem prodierit, alij qui ex alieno labore lucrum quærunt, hoc ipſum opus typis cudi facere curent in ipſius Iulij non modicum præiudicium. Nos eius indemnitati, ne ex impreſſione huiuſmodi diſpendium aliquod patiatur prouidere, ipſumque ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutũ fore cenſentes, ſupplicationibus eius nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Iulio, vt decennio proximo, à primæua dicti operis impreſſione, dummodo antea à dilecto filio Magiſtro Sacri Palatij approbatum ſit, computando, durante, nemo tàm in Vrbe, quàm in vniuerſo ſtatu noſtro Eccleſiaſtico, immediatè, vel mediatè Nobis ſubiecto, opus ſupradictum ſine ſpeciali dicti Iulij, aut eius hæredum, & ſucceſſorum, vel ab eis cauſam habentium, licentia, imprimere, aut ab alio vel alijs ſine huiuſmodi licentia impreſſum vendere, aut venale habere ſeu proponere poſſit auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium cõcedimus & indulgemus, Inhibentes propterea Vniuerſis & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſtifidelibus præſertim librorum Impreſſoribus, & Bibliopolis ſub quingentorum ducatorum auri de Camera, & amiſſionis librorum, & typorum omnium, pro vna Camerę noſtræ Apoſtolicę, ac pro alia eidem Iulio, ſeu eius hæredibus, & ſucceſſoribus, aut ab eis cauſam habentibus, ac pro reliqua tertijs partibus accuſatori, & Iudici exequenti irremiſſibiliter applicandis, & eo ipſo, abſque vlla declaratione incurrendis pœnis ne dicto durante decennio opus ſupradictum, aut aliquã eius partem tàm in magno, quàm in paruo folio, & pętextu declarationum, ſiue additionum, tàm in Vrbe quàm in reliquo ſtatu Eccleſiaſtico prædictis ſine huiuſmodi licentia imprimere, aut ab alijs impreſſum vendere, aut venale habere, ſeu proponere quoquo modo audeant, ſeu præ-

✠ 2 ſumant.

ſumant. Mandantes propterea dilectis filijs noſtris,& Apoſtolicæ Sedis de latere legatis, ſeu eorum Vicelegatis aut Prætoribus,Gubernatoribus, & alijs Iuſtitiæ miniſtris Prouinciarum,Ciuitatum,terrarum, & locorum ſtatus noſtri Eccleſiaſtici prædicti, quatenus eidem Iulio eiuſque hæredibus & ſucceſſoribus, ſeu ab eis cauſam habentibus huiuſmodi in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, quandocunque ab eodem Iulio, ſeu alijs prædictis fuerint requiſiti pœnas prædictas contra quoſcunque inobedientes irremiſsibiliter exequantur. Non obſtan. conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis,ac quibuſuis ſtatutis,& conſuetudinibus etiam iuramẽto,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque indultis, & litteris Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis,& approbatis,cæteriſq. contrarijs quibuſcunque. Volumus autem vt præſentium tranſumptis,etiam in ipſo opere impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud ſanctum Marcum ſub annulo Piſcatoris die xvij. Maij MDCXI. Pontificatus noſtri Anno Sexto.

S. Cobellutius.

Imprimatur ſi videbitur Reuerendiſſ. P. M. Sacri Palatij Apoſtolici.
Cæſar Fidelis Viceſgerens.

EX commiſſione Reuerendiſs.P.M.S.P.A. Ego Nicolaus Caſſianus vidi hoc Formularium inſtrumentorum, cum additionibus de Modo procedendi ad executionem litterarum compulſorialium, ac Clauſulis,q.D.Saluſtij Tiberij,in quibus nihil reperi contra fidem aut bonos mores ideo imprimi poſſe cenſeo ad vtilitatem forenſium ac I.C. & ſubſcripſi hac die 1. Decembris 1611.

Imprimatur. Fr.Thomas Pallauicinus Bononien. Mag.& Reuerendiſs. P. Fr. Ludouici Yſtella Sacri Palatij Apoſt.Mag.Socius Ord.Pręd.

EXCELLENTI DOMINO

PETRO ANTONIO CATALONO

VTRIVSQVE IVRIS DOCTORI.



IVLIVS DE BVRCHIONIBVS F.



ERCVLEM celebrant Poetarum fabulæ virum fortissimum, atque ad monstra interimenda natum, quòd pręcipuè hydram septeno terribilem capite, & ex inflictis vulneribus fœcundam neci dederit. heroicæ siquidem virtuti consonum est, in ijs extirpandis elaborare, quę hominibus exitium afferunt. At quæ nam quęso hydra litium pesti comparabitur, quæ alijs atque alijs renascentibus quodammodo capitibus humanum genus iurgijs ac dissidijs quotidie exagitat? vt his mihi omni commendatione ornandus; ac propè Herculi præferendus videatur, qui tanti monstri vim curet infringendam. Id pręsertim fieri videmus aptè concinnatis formulis contractuum, vltimarum voluntatum, cæterorum huiusmodi actuum, vt hoc pacto imperitorum tabellionum inscitię controuersiarum matri obuiam eatur. Quod quidem munus eius est tantummodo, qui veram solidamque non fucatam sectetur philosophiam; Iurisconsulti inquam, qualem Gallum Aquilium fuisse legimus, cuius inter cæteras formula illa magnopere celebratur, qua nepotes postumos heredes instituere docuit, ne pręteriti testamenta infringerent. Nemo itaque non videt, quanta sit laude dignus Sallustius Tiberius, cuius opera tot præclaræ formulæ in hoc

volumen

volumen redactæ per manus omnium magna cum vtilitate versantur. Eodem verò nomine & tibi, vir egregie, debent homines, qùm tuo præcipuè suasu Auctor ipse, qui arcta tecum familiaritate coniunctus semper vixit, suum hoc volumen tradiderit mihi imprimendum. Ac quamquàm semel, iterumque formis excusum prodierit, diutius tamen protrahenda non fuit tertia hæc editio, vtpote quæ summopere ab omnibus efflagitaretur. hoc enim habent melioris notæ libri, vt quum à quamplurimis expetantur, officinas bibliopolarum citò deserant. Quòd verò hoc tibi nunc opus nuncupandum duxerim, datum id & iuri, quod (vt superius attigimus) in hoc edito volumine habere videris, & necessitudini, quæ tibi cum Auctore intercedebat, & eximiæ tuę in Iure Ciuili doctrinæ, qua te norunt omnes non tantum in studiorum vmbra, sed & in fori luce magno cum honore versatum, vt vel solo tuo nomine exterritæ inuidorum obtrectationes euanescere facillimè valeant. Addam etiam meæ in te obseruantię declarandæ studium, quod tibi (quę tua est benignitas) probatum iri, & aueo,& confido. Vale.

BELGIVS AD IVVENES,

Προτρεπτικόν.

QVOS concepta latet contractus formula iuris
Huc cupidi Iuuenes ferte, citiq; pedes.
Prædia siue loces; vendas; aut rustica mutes,
Aut vrbana, geras nomen & alterius,
Ius tibi si quæras, aut emphyteoticon ipsum;
Aut feudale sacris dignus ab Auspicijs;
Hoc tibi, cum cessat, seu ius renouarit vtrumque,
Huius, & illius, qui fuerit dominus;
Seu titulis primæ decorandus sit genituræ,
Editus è natis, qui tibi primus erit;
Mutuus aut nummus, seu quosuis detur in vsus;
Veneat annosus, vel tibi fortis equus;
Seu merces mutet, vectoris nautica pinus;
Supremum fuerit mentis & elogium;
Vltima sit cæci, sit muti certa voluntas;
Integra de rebus sit moriture tuis;
Aut tibi munificus charo quis donet amico;
Aut dones quoquo gratos & ipse modo;
Vel sibi si dederint vxori rite maritus,
Vxor & ipsa suo mutua dona viro;
Sit (tibi connubio pulchram iuncture puellam)
Dos promissa, pari sit tibi scripta modo,
A domino fugiens vel clamet seruus Asylum;
Vlterius molis, vel patris imperium;
Aut sit cura bonis; ventri; seu danda minori;
Aut sua fundenti; seu furiose tibi;
Arrogo qui suus est, si patris adopto suumue:

Est

volumen redactæ per manus omnium magna cum vtilitate versantur. Eodem verò nomine & tibi, vir egregie, debent homines, quùm tuo præcipuè suasu Auctor ipse, qui arcta tecum familiaritate coniunctus semper vixit, suum hoc volumen tradiderit mihi imprimendum. Ac quamquàm semel, iterumque formis excusum prodierit, diutius tamen protrahenda non fuit tertia hæc editio, vtpote quæ summopere ab omnibus efflagitaretur. hoc enim habent melioris notæ libri, vt quum à quamplurimis expetantur, officinas bibliopolarum citò deserant. Quòd verò hoc tibi nunc opus nuncupandum duxerim, datum id & iuri, quod (vt superius attigimus) in hoc edito volumine habere videris, & necessitudini, quæ tibi cum Auctore intercedebat, & eximiæ tuę in Iure Ciuili doctrinæ, qua te norunt omnes non tantum in studiorum vmbra, sed & in fori luce magno cum honore versatum, vt vel solo tuo nomine exterritæ inuidorum obtrectationes euanescere facillimè valeant. Addam etiam meæ in te obseruantię declarandæ studium, quod tibi (quę tua est benignitas) probatum iri, & aueo, & confido. Vale.

BELGIVS AD IVVENES,

Προτρεπτικόν.

QVOS concepta latet contractus formula iuris
Huc cupidi Iuuenes ferte, citiq; pedes.
Prædia siue loces; vendas; aut rustica mutes,
Aut urbana, geras nomen & alterius,
Ius tibi si quæras, aut emphyteoticon ipsum;
Aut feudale sacris dignus ab Auspicijs;
Hoc tibi, cum cessat, seu ius renouarit utrumque,
Huius, & illius, qui fuerit dominus;
Seu titulis primæ decorandus sit genituræ,
Editus è natis, qui tibi primus erit;
Mutuus aut nummus, seu quosuis detur in usus;
Veneat annosus, vel tibi fortis equus;
Seu merces mutet, vectoris nautica pinus;
Supremum fuerit mentis & elogium;
Vltima sit cæci, sit muti certa voluntas;
Integra de rebus sit moriture tuis;
Aut tibi munificus charo quis donet amico;
Aut dones quoquo gratos & ipse modo;
Vel sibi si dederint uxori rite maritus,
Vxor & ipsa suo mutua dona viro;
Sit (tibi connubio pulchram iuncture puellam)
Dos promissa, pari sit tibi scripta modo,
A domino fugiens vel clamet seruus Asylum;
Vlterius molis, vel patris imperium;
Aut sit cura bonis, ventri; seu danda minori;
Aut sua fundenti; seu furiose tibi;
Arrogo qui suus est, si patris adopto suumue:

Est

Est tua resq; rei consocianda meæ :
Quæ sunt communes, seu sit diuisio rerum ;
Se , sociusq; suo separat à socio .
Seu mauis dubiam dubius, componere litem :
Siue quòd hanc rectum terminet arbitrium :
Siue Corinthiaco fusis ex ære metallis
Campanam confles , ingeniose , cauam :
Quæ Capitolini teretes Iouis impleat aures
Aerio pulsa, & grauiore sono .
Denique contractus ne vos iam nesciat vllus :
Huc, inquam, iuuenes, nec mora, ferte pedes .
En varias varia contextas arte tabellas ,
Cuiq; suas aptè dat Liber , atque notas .
Haud nota nota , notis fit iuris notior omnis :
Ductor es ò notæ , docta TIBERI, notæ
Vnius est vnus, sed multis commoda multus ,
Credite multa feret commodus iste labor .
Vtile discat opus, iusto hoc sibi vendicet auro
Vestrum quisque legat , doctior vnde fiat .
Dicite , Nestoreos viuatq. TIBERIVS annos,
Et caua perpetui dum fluet vnda Tybris .
Albula saue , tuis Tyberinum mergis in vndis ;
Mors vnde ; hunc mitis dat Tyber , vnde Salus .

SALV-

FORMVLARII INSTRVMENTORVM LIBER PRIMVS.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De Offitio Notariorum. Cap. I.



1 *IMIA Tabellionum imperitia müdum destruit.*
2 *Quædam dicuntur de Notarÿs notatu digna.*
3 *Notarÿ experti, sunt summopere laudandi.*
4 *Renunciatio benefi vell. facta ad certificationem notarÿ legum ignari, inualida est.*
5 *Secus si iuramentum interuenit.*



NOTARII officium magnæ auctoritatis est, maioris tamẽ periculi, quippe, quia dicebat Bal. cons. 6. lib. 1. & in repetit. Iaf. in l. si filius à patre col. fin. ff. de lib.
1 & posth. quod nimia notariorũ imperitia mundũ destruit, & ponit cõscientiã proborũ virorũ in magno discrimine, & subdit ibi Alex. quod Notarii multoties sunt
2 imperitiores testatore, & dicit Rom. sing. 52. quod sunt sicut psitacus & pica, qui stant in domo Dominorum, & dicunt ea, quæ audiunt, & nesciunt quid dicant; non desunt tamẽ multi legales & experti, quorum operæ necessariæ sunt, & hi summè laudandi, & honorandi, Cagnol. in l. si librarius nu. 1. ff. de reg. iur. optimum igitur foret, vt aliqua põtificia constitutione prouideretur, vt nõ nisi præuio diligenti examine idonei admittantur, imperiti verò
3 explodantur. Cæterum hic quædam animaduertenda statui, quæ obseruari debeant ab ipsis Notariis, & quæ ad eorum officium spectent virtutemq. & intellectum clausularum diuersorum instrumentorum contractuum, & vltimarum voluntatum pro meis licet tenuibus viribus explicare, quoniam si in instrumento, vt puta mulierum, vel minorum, filiorum fam. asserant Notarii se eos de benef. Senatus consulti Velleiani, aut Macedoniani certiorasse, si tamen interrogentur, quid sit Velleianum, vel Macedonianum, respondeantq. se nescire, controuersum, nec semel dubitatum fuit de validitate talis instrumenti; nec de
4 fuerunt aliqui, qui affirmarunt talem renunciationem non valere, vt per Rip. in l. centurio col. 17. ff. de vulg. Ias. in l. si duo patroni ¶. idem Iulianus col. 3. & 4. ff. de iureran. idem Rip. in l 1. col. si cert. pet. Alex. in apost. ad Bart. in l. fin. ¶. fin. ff. ad Vell. Felyn. in c. si diligenti, de præscri. licet stante iuramento, contrarium teneat idem Alex. in l. sciendum col. 3. sub nu. 33. in fin. ff. de verb. oblig. Alcia. de præsump.
5 regul. 3. præsump. 13. Cepol. cons. 195. & hanc opinionem sequitur Cagnol. in d. l. si librarius sub num. 35. ideo non inutiliter statuendum fore censui, libellum hunc in lucem edere, si non professis, saltem tyronibus profuturum.

De Venditione. Cap. II.

1 *Formulam instrumenti venditionis domus habes infra in 2. lib.*
2 *Requisita instrumenti.*
3 *Clausula illa sponte, & ex eius certa scientia, quid operetur in contractu.*
4 *Confines rei venditæ quomodo, & qualiter sint exprimendi.*
5 *Confines in instrumento enunciati probant dominium.*
6 *Clausula (iure proprio) ponitur quando venditio fit à vero domino proprietatis.*
7 *Clausula (vendidit, & dedit) quid operetur.*
8 *Differentia inter dare & tradere.*
9 *Clausula illa (tradidit) quando debet poni in instrumento.*
10 *Forma assecutionis possessionis vigore clausulæ predictæ.*
11 *Virtus seu intellectus clausulæ ad habendum.*
12 *Clausula cessionis iurium, cum constitutione procuratoris irreuocabilis, quid operetur.*

13 *Declaratio vtilium, & directarum actionum, & quare dictum sit prius de realibus, quàm de personalibus.*
14 *Clausula, dans licentiam, & constituti, quid operetur.*
15 *Constituarius habet etiam remedium recuperandæ.*
16 *Emptio interueniente pretij requirit.*
17 *Cum pretium soluitur in præsenti pecunia non opus est renunciare exceptioni non numeratæ pecuniæ.*
18 *Clausula (& si plus valet) quomodo sit extendenda, & intelligenda.*
19 *Et quando venditori competat remedium l. 2. C. de rescind. vend. & quando non competat.*
20 *Et an huic remedio renunciari possit.*
21 *Et an in tali casu donatio requirat insinuationem.*
22 *Promissio de defendendo emptorem ab omni molestante persona, quomodo intelligatur.*
23 *Et quando dicitur (de iure, & de facto) quomodo intelligatur.*
24 *Expulsus è possessione interdicto vnde vi, non agit de euictione.*
25 *In clausula (litem non inferre) non est inutile pœnam adijcere.*
26 *Pactum de suscipiendo litem in se prodest emptori.*
27 *Emptor an teneatur appellare.*
28 *Emptor quando non teneatur appellare.*
29 *Clausula (de faciendo consentire) quid operetur.*
30 *Clausula (etiam si de litis euictione non fuerit certificatus) quid importet.*
31 *Venditor de lite mota certificari debet.*
32 *Clausula (ad duplum) quomodo intelligatur.*
33 *Dictio (qualitercunq. res euincatur) quid importet.*

SIcut in cuiuslibet contractus initio nomen domini est inuocandum, & alia
1 requisita pro illius validitate præmittenda sunt, de quibus habetur per Bar. in l. nō putauit §. non quis ff. de contra tab. & in l. diuus ff. de testa. mili. Bald. in l. 1. C. de iur. & fac. ignor. ita etiam in hoc meo opere inchoando, & prosequendo diuinum auxiliū humiliter imploro, vt ille sit à meis dexteris, qui bona cuncta mortalibus tribuit, & fons est sapientię, & omnium scientiarum elargitor, vt mentem meam illuminet, linguamque meam dirigat, vt in huiusmodi contractus clausularum explicatione referre, & exprimere valeam, quæ diuinæ maiestatis gratia, auditores præsertim notarios delectent, eosq. in eis instruant ab laudem, & gloriam suæ incomprehensibilis diuinitatis, eiusq gloriosissimæ
3 matris, & totius celestis curiæ. Ad euidentiam igitur clausularum præscriptæ formæ, præmittendum erit, quod clausula illa (sponte, & ex eius certa scientia, & spontanea voluntate) licet confessio errantis nulla sit, in tantum quod iuramentum reddit inualidum, secundum Bal in c. 1. item sacramenta in 2. col. de pac. iura. firman. taman secundum aliquos ll. interpretes, clausula hæc tātę est virtutis, quod error probari non potest, add Bald. in l. 4. §. fin. ff. si quis cau. ibi tamē vide de modo probandi, idem etiam attestatur Alex. in l. si dari sub num. 2. ff. de verb. oblig. Item tollit conditionem indebiti, quæ non competit promittenti indebitū scienter, Bart. in l. fin. idem quæsiit in prima col. vers. & per hoc puto ff. de cond. inde. vbi dicitur quod nisi d. clausula ponatur, non tollitur cond. indebiti. amplius dicit Alex. ibi 2 in §. 1. quod dicta clausula (ex certa scientia) operatur, quantum clausula (& si indebite promissio facta constaret, ex nunc donat) vt per Bart. in d. §. idem quæsiit in 2 1. col. in fin.
4 Confines autem rei venditæ singulatim describantur, nam res immobiles alienatæ, seu venditæ determinari debent in instrumento, per quantitates, qualitates, loca, & latera, vt per specul. in §. nunc sciendum 3. par. lib. 4. sub num. 11. de empt. &
5 vend. Confines autē in instrumento enunciati, præsertim in facto antiquo probant dominium inter partes enunciantes, & illis statur, vt no. in l. cum aliquis, & ibi 2 gloss. in vers. ex hoc C. de iure deliberan. quia quilibet dominus præsumitur scire confinia rei suæ, vt dicit Alex. in cons. 86. in 2. col. 3. vol.
6 Nota, quod clausula illa (iure proprio) ponitur, quando venditio fit à vero domino proprietatis ille enim dicitur possidere pleno iure, qui possidet vt dominus l. 1. C. de reuocan. dona. & quando quis habet proprietatem & vsumfructum, & ius alie-

alienandi tanquam rem propriam, tunc, illius dominium in accipientem transferatur, & hoc dicitur ad differentiam rei emphiteoticæ, quæ ab ipso emphiteuta tradi, seu iure proprio vendi non potest: quia ad eum proprietas non pertinet, vt per Specul. in d. §. nunc sciendum, sub nu. 7. vers. iure proprio, eodem titulo. Clausula (vendidit, dedit, & concessit) operatur, quòd si venditor est dominus, intelligitur dare, idest dominium transferre in emptorem, vt per Bart. in l. ex empto, in fin. prin. ff. de actio. empt. & plenius in l. fin. in 1. col. in vers. & ideo instrumenta, quæ fiunt, ff. de condi. ob causam: differentia autem inter
7 dare, & tradere est, scilicet dare idest dominium transferre, si vẽditor est dominus, vt superius dictum est; si verò non est dominus, tũc solũ tradere intelligitur, vt per eundem Bart. in d. l. ex empto. eod. tit.

9 Illud quoq. non est ignorandum, quòd clausula illa (tradidit) posita in instrumento venditionis, seu donationis, probat traditionem solum, quando tempore instrumenti potuit interuenire, vt puta quia res vendita erat præsens, alias regulariter probat licentiam apprehendendi possessionem Bal. sing in l. iudicia, C. de rei vend. in 1. col. in vers. sed iuxta hoc quæro Lanfranc. in c. quoniam contra, vers. testes, de proba. eo enim casu tunc in instrumento sic dicetur, cuius rei possessionem idem
10 venditor coram me notario, & testibus infrascriptis, tradidit ipsi emptori, ibidem præsenti, ostium ipsius domus in eius manibus ponendo, & ipsum in dictam domũ corporaliter introducendo: Qui emptor ipsam possessionem corporaliter apprehendens, asseruit, & protestatus fuit se ex nunc non tantum corpore, sed etiam animo posidere. Si autem de terra, dicatur, ipsam possessionem corporaliter intrando & de terra, & de frondibus accipiendo, & asserendo, & protestando se non tantum corpore, sed etiam animo possidere.

11 Clausula illa ad habendum, tenendum &c. tenendum scilicet naturaliter, & de facto intelligitur, possidendum verò ciuiliter, & de iure, quia ciuilis possessio causa dominii acquirẽdi inuenta est; licet possessio sit tantum naturalis, & non ciuilis, vt illa, quam habet emphiteota, vsufructuarius, vel vassallus, vt per Specul. in §. 2. lib. 4 sub num. 2. de emp. & vend. cui additur etiam, & perpetuò faciendum, quod videtur locum habere in rebus immobilibus, quarum dominium transit in accipientem, vt perpetuo, & sine præfinitione temporis emptori, & eius successoribus, sicut vero domino liceat facere de re empta quicquid velit, vt ibi sub dicto num.

Cessit omnia iura & actiones reales, & personales, & in rem suam constituit dictũ emptorem, operatur, quòd possit emptor agere rei vendicatione quamuis non sit secuta traditio Din. in reg. pro possessore lib. 6. Bart. in l. si ager in fin.

Item operatur, quòd secundus emptor non teneatur denũciare litem motam suo authorizsed potest denunciare primo venditori, (idest auctori venditoris sui) Bart. in l. si pro. §. pro euictione in fin. ff. de euictione, & plenè in l. Iul. §. qui fundum in 2. col. in prin. in vers. quæro vendidi ff. de verb. oblig. idem Bart. l. per diuersas C. mandati, & quòd emptor possit agere contra auctorem venditoris sui, vt suscipiat in se iudicium euictionis Bal. in l. 1. in fin. C. de iur. do.

Item operatur, quòd conductor, vel inquilinus teneatur stare emptori, cui alias non cogeretur, vt per Bart. in l. qui fundũ ad fin. ff. locati.

Itẽ operatur, vt in emptorẽ trãseant directæ actiones, sine cessione, sine qua alias transirẽt vtiles tantũ, idem Bar. in l. creditor §. pen. ff. de act. emp quem omn nò vide in l. si ager. ff. de rei vendi. Item operatur, vt possit emptor dictam rem loco pignoris retinere. Bart. in l. fin. in prin. ff. de distrac. pig.

Directa aũt est illa, quæ oritur ex cõtractu, vel quasi contractu. Vtilis aũt est illa, quæ datur cessionario, vel emptori vt per Castr. in l. ex legato sub n. 2. C. de legatis, Et quare dictũ sit prius de realibus, quàm personalibus, cũ quẽadmodũ personæ sunt digniores reb. l. iustissimè in pri. ff. de edil. edic. ita actiones personales debẽt censeri digniores realib. Tu dic, quòd licet personæ sint digniores rebus, tñ actiones reales cẽsẽtur digniores personalibus, quia firmius habent, & plenius prouident, nã cõpetunt pro iure, quod quis habet in re cõtra quẽcunq. detinentem, quamuis nullo iure sit obligatus, personales autem competunt

pro iure, quod quis habet ad rem, seu pro obligatione, quam habet contra obligatũ, & sic contra alium non competunt Ias. in l. prima ff. de reb. cred. sub nu. 13. & 14.

14 Clausula dans licentiã emptori intrandi possessionem propria auctoritate, & donec &c. constituit se præcario nomine possidere. Operatur, vt emptor possit propria auctoritate possessionẽ capere, quod alias non posset, vt per Ias. in l. si ex stipulatione, & ibi doct. & Paul. de Castr. de acquir. possess. qua licentia non tributa emptor de vi teneretur, quia vim committere videretur, vt in d. l. fin. ex stipulatione, eodem titulo Peregrin. decis. 312. nec ignorãdum

15 erit, quod ex dicto constituto transfertur ciuilis, & naturalis possessio, vt per Put. decis. 2. de emp. & vend. Dec. in l. fin. C. de edict. diui Adr. Toll. sub num. 5. in tantum, quod constitutarius remedium habet recuperandæ possessionis in casu spoliationis, non minus quam si plenam, & realem possessionem habuisset, vt per Tiraq. in tract. constituti xi. ampliatio. Afflict. decis. 293. Rex Ferdinandus nu. 91. quam plures alii effectus huius clausulæ constituti singulatim enumerantur per Pet. Grauinã post formam venditionis libert. in verbo Aduerte notario vers. 7. quæro.

16 Aduertendum est tamen, quod ad hoc vt dicatur realis emptio, pretium verè interuenire debet, vt dicit glos. in l. fin. C. de prædiis, & Bald. in l. ex conuentione C. de

17 pactis, & propterea bene erit dicere in instrumento, quod pretium soluitur in præsenti, & numerata pecunia coram notario, & testibus, quo casu non est opus renunciare exceptioni non numeratæ pecuniæ, vt per specul. 3. part. lib. 4. sub num. 27. de emp. & vend. secus si pretium non numeratur, vt ibi.

18 Deueniendo ad intellectum clausulæ, & si plus valet, & c. quæ est nobilioris momenti, & maioris dubitationis, dico quod si in instrumento simpliciter diceretur, si plus valet, venditor emptori donat, &c. illa verba referuntur ad modicam quantitatem, vt per Gabriel. concl. prima lib. 3. sub num. 56. de emp. & vend. Ergo si excedit vltra dimidium iusti pretii, non po-

19 test dici, quod sit donatio, & cõsequenter rescinditur, ex remedio l. 2. C. de rescind. vend. secus autem, quando illud plus principaliter contrahentes voluerunt donare, & per Paris. in cons. 128. nu. 33. vol. primo. Et propterea ad hoc tollendum, optimum est vti clausula magis ampla, & clara, scilicet, & si res plus valeat ad totum sponte, & ex eius certa scientia donauit, siue in magna, siue in parua quantitate consistat, etiam si multum excederet dimidium iusti pretii. Menoch. de arb. Iud. cas. 144 sub nu. 16. quo casu licet locus esset relcissioni venditionis ex dicto remedio l. 2. tamen remanet donatio, quæ non rescinditur, vt per Alex. in l. si quis, cum aliter sub nu. 13. in fin. ff. de verb. oblig.

20 Nec inutile videtur dicendum in dicto instrumento, quod venditor renunciat dicto remedio l. 2. C. de rescind. vend. specificè, & omni legum auxilio, quia per talẽ renunciationem indubitanter venditor excluditur ab illius beneficio. Afflict. decis. 210. sub nu. 1. Gabriel. concl. 1. lib. 3. de emp. & vendit. quia renunciãs cum iuramento est similis scienti l. quæritur §. si venditor ff. de edil. edic. Lofred. in consil. 23. col. 3 quo casu non datur absolutio a iuramento: saluo, nisi læsio esset enormissima, vt per Ias. in Auth. sacramenta puberum. C. si aduersus vend. sub. nu. 43. quod intellige, quando nõ sunt statutã in oppositum, quia tunc minimè mutanda sunt, quæ legẽ certam habuerint l. quod si nolit §. quia assidua ff. de edili. edi. & l. minime ff. de le-

21 gib. Illud quoq. ad relatũ propositum non est prætereundum, quo ad insinuationem dictæ donationis, quod tetigit idem Alex. in d. l. si quis cum aliter dicens, hoc tãtum solum per Io. Cal. in cons. suis super rub. de emp. & vend. in cons. 11. tenẽtem, quod insinuatio non requiratur. Quia debet inspici id, quod principaliter agitur in contractu vẽd. & quod cõtrariũ, scilicet quod non requiratur insinuatio, tenet Rom. per l. cum hic status §. penult. versic. idem respondeo de donat. inter vir. & vx. & l. si quis donationis C. de contrahen. emp. Bal. in rub. eodem titulo, vbi dicunt, quod talis non est verã donatio, & sic videtur quod non requiritur insinuatio per gloss. in l. Aquilius de donat. sed cum Alex. ibi non decidat, nec ego hic decidere volui, quia non est articulus noster. sed tantum dico, quod si dubitaretur de læsiua venditione, curarem non inutiliter apponi in instru-

mento

mento, quod ipse venditor donator constituat eundem donatarium. Procuratorem irreuocabilem cum iuramento ad quando, & quoties ipsi placuerit, comparendum eius nomine coram quocunque Iudice, absque alia citatione, & quatenus opus sit dictam donationem insinuandum, & insinuari petendum, ac decretum Iudicis, & auctoritatem interponi petendum, impetrandum, & obtinendum, & quæcunque alia requisita circa dictam insinuationem faciendum.

22 Amplius antequam à conscriptæ formulæ clausulis, & illatum intellectu recedamus, sic etiam de aliis clausulis euictionem concernen. sermonem facimus; nam promissio de defendendo emptorem ab omni molestia, & molestante persona, quid operetur vide ad hoc Bart. in l. venditores paulopost princ. ff. de verb. oblig. & in l. ratio in prin. de actio empt. specul. in 3. par. lib 4. §. 1. sub num. 36. de empt. & vendit. vbi dicit, quia cum lis iniusta fuerit, quod patet, ex eo quòd emptor obtinuit, non tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, quantumcunque promiserit eum defendere ab omni persona, & vniuersitate: quia intelligitur contra mouentem litem legitimè, & iustè, vt tibi in tantum, quòd tunc venditor non tenetur de iniqua sententia lata, contra emptorem in causa euictionis, Angel. in cons. 113. incipien. (In Christi nomine) præmittendum est quando Iudex omninò processit extra ordinem iuris, sed iniustitiam facit.

23 Ad hoc igitur, vt venditor omninò teneatur, ne dum ad expensas, verum etiam in causa euictionis; Non inutile in præscripta forma scriptum est, quòd venditor teneatur de defendendo emptorem de iure, & de facto, etiam quòd sequatur euictio in petitorio, siue in possessorio, etiam per iniuriam, vel iniustam sententiam Iudicis, & per Bart. in l stipulatio iusta in princ. 3. col. in vers. quæro aliqnis vendens. ff. de verb. oblig. & ibi Alex. & Bald. in l. fin. in 2. col. in verbo quærunt doct. C. de act. empt. Item operatur, quòd sententia lata contra emptorem nocet venditori Bald. sing. in l. fin. in 2. col. in princ. & in verb. quæro, quod operabuntur, secus sine dictis clausulis (vt superius probaui) quibus addo, quod expulsus de possessione,

24 etiam quòd ex interdicto, vnde vi succubuerit, non agit de euictione, vt per Ias. in l. si domus §. de euictione sub num. 13. ff. de leg. primo. Ideo non ab re si in præscripta forma ponitur pactum, quòd venditor teneatur de euictione, si res euincatur quocúque remedio possessorio. Nec absonum

25 videretur, cum venditor promittit litem non inferre, neque inferenti consentire; adiicere aliquam pœnam, quia si facit, & quod extra ius, faciat pœnam incurrit. l. diuus in princ. ff. de pe. arg. extrac. pe. de simonia: l item in se suscipere, &c. hoc pa-

26 ctum prodest emptori, quia nisi fieret, non teneretur venditor de iure reficere expensas litis, nisi succubuerit l. petitor. C. de euict., quia emptor rem suam videtur egisse, ex quo obtinuit, quia cum lis iniusta fuerit, quod patet eo quòd emptor obtinuit, non tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, (quantumcunque promiserit) eum defendere ab omni persona, quia intelligitur contra mouentem sibi litem legitimè, & iustè, vt superius probaui secus ex pacto vt in d. l. venditores ff. de verb. oblig.

Vbi autem venditor promittit, tam causam principalem, quàm accessoriam suis sumptibus prosequi, &c. istud pactum vtile est, in tantum quòd si non paciscitur

27 emptor, tenetur appellare postquam primam causam egit, vt per l. Herennius ff. de euict. §. Caio, secus cum dicto pacto, vt per Specul. in §. 1. de empt. & vend. sub nu. 26. lib. 4. 3. par. licet Bal. contrarium affir-

28 met, quòd emptor victus in petitorio, non debet appellare, quia præsumendum est pro sententia, vt in l. emptor sub num. 6. in princ. C. de euict. secus in possessorio, vt ibi, vtcunque sit necessitas appellandi pacto remitti potest. C. de empto appell. l. fin. in fin. Remittentibus enim ius suum, non est regressus ad illud, vt per eundem Specul. eod. tit sub num. 37.

29 Clausula de faciendo cōsentire omnem personam, &c. Operatur, quòd alius habēs ius in re vendita consentiat, vt in l. fin. ff. si cert. pet. institut. de inut. stip. §. si quis aliū citatum per Specul. in §. 1. eod. tit. ver. faciet sub num. 4. lib. 4. 3. par. Redeundo ad

30 aliqua alia de euictionis clausulis, remanet referēdum, de intellectu huius clausulæ, si de litis euictione non fuerit certifi-

catus, in quo breuiter dico; Operatur, quod venditor tenetur de euictione (etiã si non fuerit notificatum, quòd fuerit mortalis) Ang. in l. Emptor C. de euict. Bald. in l. prima in vlt. col. in verbo item; & quęro C. de periu. & commo. rei vend. licet venditor de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. si cum quæro C. de euict. in princ.

32 Nec desunt aliqui notarii, qui in stipulatione Instrumenti ponunt, quòd venditor teneatur ad duplum rei euictę, pro cuius intelligentia notãdum est, quòd si simpliciter sub pœna dupli, illud duplum de iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quæ pluris est, quàm pretium, vt in l. si fundo, & l. cũ fundus ff. de euict. & sic exprimendo ad duplum rei euictæ, intelligitur ad æstimationem rei, quanti pro tempore plus valuit, vt per eundem specul. in §. 1. de empt. & vendit. nam duplum tantum, valet, quantum tantundem, vt ibi sub nu. 39. in 3. par.

33 lib. 4. Et licet satis superflue dictum sit de euictionis clausulis: Nihilominus antequam eis finem imponam, hoc quoque mihi visum est addere, scilicet quòd promittens de euictione, cum dictione illa qualitercumque res euincatur, non tenetur si res fuerit euicta per sententiam Iudicis, qui non seruauit ordinem iuris, vt in sing. Hip. de Mars. 354. incipien. in dubio alleg. Bal. in l. sancimus in 4. col. vers. 13. quæritur C. de iudi. & ratio, quia cognoscere iuris ordine non seruato, est ius alterius auferre secundum Bal. in c. 1. §. seu furtum in 5. col. de pace iur. fir. Item est alia ratio, quia Iudex procedens extra ordinem, dicitur procedere de facto, vt per eundem Bal. in l. ictus fustium in vlt. col. ff. de his qui not. infa.

De Emptionibus, & Venditionibus. Cap. III.

1 *Plures modi hic referuntur quando venditur res libera, & quando res non est libera.*

2 *Nemo plus dare potest, quam quod habet.*

3 *Clausula cum accessibus, & exitibus vsque in vias publicas, quid operetur.*

4 *Clausula concedens possessionem vacuam, liberam, & expeditam quid operetur.*

5 *Venditio Casalis, seu possessionis quando dicitur facta ad mensuram, & quando ad certum corpus.*

6 *Cautela emptoris rei alicuius hereditariæ restitutioni subiectæ.*

7 *Filius non potest eligere vnam rem pro legitima, nisi in casu alienationis illius.*

8 *Pater tamquã legitimus administrator filij potest alienare bona sui filij absque decreto Iudicis, & quomodo fieri intelligatur.*

9 *Venditor, qui arram recepit in casu pœnitentiæ, vel duplicatam, vel interesse soluere tenetur arbitrio Emptoris &c.*

ET licet quamplura dixerimus de intellectu clausularum præscriptæ venditionis formulæ, non inutiliter etiam referre censui aliqua alia (circa prædictam subiectam materiam) quæ licet extra considerationem intellectus dici videantur, tamen quia valde sunt notatu digna, & a notariis pro communi omnium vtilitate scitu necessaria, cum vtplurimum pro illorum intelligentia ad eos recursus habetur. Ne igitur hi errent, & alios secum errare faciant; ea sub silentio non pertransiero. Hoc etiam scias ad intelligentiam plurium formarum instrumentorum venditionis, quod quinque modis Ius, siue cõditio rei venditæ ponitur in similibus in-

1 strumentis. Primò cum vẽditor rem suam asserit esse, tunc dicitur iure proprio, & in perpetuum. Secundò quando pro certo asserit rem esse Emphiteoticam, vel alteri conditioni subiectam, & tunc dicitur iure conditionis Emphiteoticæ debendæ tali Ecclesiæ. Tertiò cum dubitatur, an res sit propria, aut alterius, siue alicui conditioni subiecta, & tunc venditor liberat se, sic alternatiuè dicendo, si propriam in perpetuum, si conductitiam, vnde pertinuerit (idest) si res propria est, habeas, vt propriã in perpetuum, si conductitiam, habeas cũ illa conductione, ad quam pertinet. Quartò quando certum est, quæ, & quanta pars rei venditæ sit propria, & quæ, & quanta sit conductitia, & tunc dicatur quod proprium in perpetuum, quod conductitium vnde pertinuerit, etiam hæc contrahentes exprimant in contractu, vt per specul. in §. 1. sub. nu. 26. 3. part. lib. 4. de empt. & vend. Nota amplius quòd in venditione rei liberæ, quod Emptor asserat ad eum liberè pleno Iure dominii, vel quasi, ac iure pro- 1

prio,

prio, & in perpetuum, vt supra spectare, & pertinere. Si autem res est emphiteotica sub proprietate talis Ecclesiæ dicatur saluo iure, & reseruato consensu Rectoris talis Ecclesiæ respectu illius proprietatis, & non alias, aliter nec alio modo; de quo expressè protestatur, dicatur etiam quòd rem vendidit, quantū ad solam possessio-
2 nem, & vtile dominium, quia is venditor non potest plus dare, quàm, quod habet, nec alteri dare, cui de Iure habere non licet, & à quo res de Iure auocari potest, vt in l. non videtur ff. de acquir. possess. ex su-
3 perius conscripta forma rei Vrbanæ venditionis, poteris elicere formā venditionis rei rusticæ mutandis mutatis, cui post expressionē confiniū, adde clausulā, cum omnibus suis accessibus, & exitibus, vsq. in vias publicas, quę operatur, quòd in vēditione veniat via, quæ alias non veniret, vt per Bar. in l. Binas in fi. ff. de ser. vrb. vt puta si res habet speciales, & priuatos accessus, & egressus, siue per prædiū vicini, siue per priuatū, seu semitā, illi cedūt Emptori, vt per specul. in §. 1 de empt. & vēc. sub n. li. 4. 3. par. secus si simpliciter vēderetur fundus, quia tūc nō intelligitur vendere accessū, seu viam per aliū fundū, nisi expressè fit actū. l. si fundū sub conditione
4 §. qui fundū ff. de legi. Clausula autem cōcedens possessionē vacuā, liberam, & expeditā operatur, quòd etiā si alteri debeatur seruitus in re ab ea libera, vendita cēsetur gloss est in l. fin. in vers. vacuā. C. vnde vi. Alex. in l. 2. §. de act. empt. super qua venditione rei rusticæ, nota quòd cū ven-
5 ditio fuerit facta ad mēsurā expressa certa quātitate iugerū, seu rubiorū rei vēditæ diminuitur illius pretiū pro numero iugerū, seu rubiorum terræ, quæ desunt ff. de act. emp. & vend. l. seruū §. 1. quod verū est, vbi statutū est pretiū, pro singulo rubio, vt ibi ver. 1. igitur secus si venditio fiat ad certū corpus, tunc non cadunt immēsura, vt ibi.
Notādum est amplius, pro cautela em-
6 ptoris alicuius rei hereditariæ restitutioni subiectæ, in qua falcidia spectat ad vēditorem, quam rem venditor pro falcidia elegit, fit in instrumento ante clausulā illam, quā venditionē, & omnia, & singula &c. ponatur videlicet. Præterea dicatur venditor, cum rem venditā dixerit esse de bonis hæreditatis paternæ, in quibus falcidia, & debitū bonorum subsidiū sibi iure naturæ detur eandē rem in partem, & pro parte, ex falcidia sibi in bonis paternis debita, elegit, & accepit, nihilominus sibi in reliquis residuo falcidiæ (si quod ad eum vltra pertinet) reseruato, quod residuū (si quod est) pro prædictis omnibus & singulis à se in hoc instrumēto, promissis firmiter obseruādis, ipsi Emptori speciali iure pignoris, obligauit. Dans, & cedens ei ex causa venditionis dictę rei venditę, omnia iura, & actiones, quæ, & quas habeat, vel habere possit in bonis paternis ex causa falcidiæ supradictæ, vsque in summā æstimationis dictæ rei, quanti pro tēpore plus valuerit. Constituens eum procuratorē, vt in rem suā, Ponens eū in locū suū, ita quòd nulla alicuius restitutionis, substitutionis seu grauaminis, vel alterius rationis conditione obstante, possit suo nomine actionibus vtilibus, & directis iure falcidiæ supradictæ tenere, & possidere, ac defendere, & super ipso residuo falcidiæ sibi in re pignoris obligando se de prędictis omnibus indemnē, ac integrum conseruare. Renuncians legibus C. communia de lega. si duobus §. emptor. de euict. si fundū, & omni alio auxilio, ad hæc C. de transac. de fideicommiss. & de pac. l. prima, & quod no. extra de testa. Amplius circa præmissā alienationem bonorū subditorum fideicommisso, nota quòd filius non potest sibi
7 eligere vnā rem pro sua legitima (nisi ipse vnam rem hæreditariam alienauerit) quia alienando illam, videtur sibi pro legitima eligere. Bal. in l. ubemus col. 1. C. ad Trebell. vers. idem fallit in legitima Cyn. in auth. res quæ C. communia de leg. in fin. Paul. de Castr. i. l. Marcellus §. res quæ in fin. ff. ad Trebell. Bal. cōs. 367. vol. 4. Corn. cons. 146. col. fin. vers. alius, & sic tertius vol. 2. Paris. cons. 17. col. fin. vol. 2. vide etiā ad hoc Menoch. de arb. Iud. cas. 163. sub 19. Illud quoq. nō est ignorandū, quòd
8 si pater, tāquā legitimus administrator filii in potestate in bonis aduētitiis filii ratione vsufruct⁹ ad patrē spectātibus, vult alienare res immobiles filii, quod in tali alienatione nō requiritur decretū Iud. quod alias requiritur super alienatione rerum immobiliū minoris, vt per Ias. in l. preces Prouīcię sub n. 2. C. de trā. & in sing. Hip. de Mars. 498. rō. quia lex multum confidit

de paterna pietate: Azo. in summa de bon. quælib. in ver. habet autem pater. & licet prædicti doct. simpliciter loquantur in patre alienante bona filii, absque decreto Iudicis, tamen intelligendum esse puto, cum consensu filii; vt per eundem Ias. in auth. sacramenta puberum, sub num. 74. vers. adde. 6. limitat. C. si aduersus vẽdit. & quòd pater non possit alienare bona filii, est textus in l. 1. in fin. C. de bon. mater. nec per viam transactionis, quæ dicitur alienatio, l. non solum. C. de præd. minorum cum pater retinendo tantũ, non autẽ dando, vel transferendo possit transigere, super bonis filii Bal. in l. 1. num 2. C. de bon. mater. & ibi Pinell. par 3. sub nu. 45. vers. quos secuti fuerunt DD. de Rota in vna Viterbiensis bonorum, coram Pamphilio

9 die 22. Iannarii 1597. Venditor autem, qui arras recepit in casu inobseruantiæ, debet illas duplicatas restituere, vt in l. contrac. C. de fid. instrum. in fin. Instituta eod. tit. Quid si emptor velit agere ad interesse, vel rem? dic. quòd sic, per l. si traditio. C. de act. empt. & vend. eo. quod in fauorem emptoris conceditur, vt sibi arrę duplicatę debeantur in eius læsione conuerti non debet, C. de leg. eod. tit. l. nulla.

De venditionibus rei minorum.

Cap. IV.

1 *Formam instrumenti venditionis domus factæ per minorem, cum decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris, inferius habes in 2. libro*

2 *Minor non potest alienare bona immobilia, sine decreto Iudicis, & auctoritate Tutoris.*

3 *Minor potest renunciare beneficio restitutionis in integrum.*

4 *Clausula promittens, & iurans non contrauenire, quid operetur.*

5 *Solemnitates adhibitæ in mandato procuræ, super re particulari non reiterantur in actu venditionis, secus in generali mandato*

6 *Non potest constitui procurator ad petendum interponi decretum.*

7 *Statuta, non ligant regulariter forenses. Secus in his, quæ respiciunt solemnitatem actus.*

8 *Clausula, præuia adhibitione cognitionis causæ, requiritur interponendo decretum Iudicis.*

6 *Clausula supplens omnes, & singulos iuris, & facti defectus quid operetur.*

16 *Emptor debet esse sollicitus vt pretium conuertatur in causam expressam.*

11 *Et quid si consanguinei recusant consentire.*

1 Pro continuatione instrumenti dictæ formæ instrumenti venditionis, poteris reassumere alteram infrascriptã venditionis formulam, & ex ea elicere, seu hanc extendere, prout in ea mutandis mutatis, hoc tamen addito: quòd dictus venditor iureiurando affirmet semper, & omni tempore dictam venditionem, & alia præmissa habere rata, grata, & firma, nec vllo vnquam tempore, tam respectu minoritatis, quàm alia quauis de causa contrafacere, dicere, vel venire. Super quibus omnibus, & singulis præmissis tanquam ritè, & rectè factis præfatus Mag. D. Iudex (vt supra) pro tribunali sedens, quia præfatus A. Tutor asseruit, & affirmauit cum iuramento tactis &c. præmissa non tendere ad damnum, & præiudicium dicti D. N. Venditoris causa cognita, suum, & dictæ suæ Curiç decretum, & auctoritatem interposuit suppletis omnibus, & singulis iuris, & facti defectibus (si qui forsitan in præmissis interuenerint) omni, &c. super quibus &c. Actum, &c. testibus, &c.

2 Ad hæc facit l. si constante ff. solut. matr. vbi habetur, quòd minor est priuilegiatus in genere, in tantum quòd eius bona immobilia non possunt obligari, neque alienari sine auctoritate Tutoris, & decreto Iudicis, quòd si secus fuerit contractus alienationis, vitio nullitatis subiacet, &

3 est ipso iure nullus, l. si quidem. C. de pręd. mino. nec inutiliter apponitur clausula illa, quòd minor renunciet, cum iuramento beneficio restitutionis in integrũ, quia minor potest renunciare beneficio restitutionis, vt per Alex. in l. si intra ætatem C. de

4 integ. resti. mino. sub n. 6. tanto magis, cum illa additur. Nec venire contra contractũ, quia tunc videtur, quod dictam restitutionem petere non possit, etiam si de dicto beneficio restitutionis certioratus nõ fuerit, vt per eundem Alex. in l. sciẽdum ff. de verb. oblig. in ver. iuxta hoc, quæro sub

au.

n. 34. ad quem pro clariori præmissorum intelligentia recurre vbi allegantur opiniones doctorum pro, & contra, scilicet quando minor excluditur ab isto beneficio, & quando non excluditur, sed cum id mei officii non sit, de his hactenus.

Nec subiiciédum duxi ea, quæ in relata materia quotidie occurrunt, vt puta quod stante statuto, quòd contractus minorum, vel mulierum nõ valeant, nisi fiant in præsentia, & cũ cõsensu cõsanguineorum: fiat, vel constituatur, cum dicta solemnitate per minorem, aliquis Procurator qui dum contrahit, debebit seruare eandem solemnitatem, quam seruare debet ille minor principalis si contraheret, ita dicit Hip. de Mars. in sing. 255. incipien. sub rogatus, qui allegat singulare Io. Bap. de Cazalupis in rep. sua Auct. sacram. puberum. C. si aduersus vend autem ne in hoc erres, & alios tecum errare facias; considera in hoc duos casus principale, Primus est planus. & expeditus, quando Procurator minoris, vel mulieris esset solemniter constitutus, ad contrahendum super certa re speciali (habita debita discussione de vtilitate talis contractus) & tunc contractus posteà gestus per talẽ procuratorem absq; eo, quò posteà interueniat solemnitas statuti benè valeret; & teneret, quia vbi primus contractus est præparatorius sequentis, dicta in primo contractu censentur repetita in sequenti contractu. Afflic. dec. 285. sub num. 21. & ita in specie consuluit Feder. de sen. cons. c. incipien. Abbas subiectus maiori Monasterio, citatus per Ias. in l. 1. §. idem acquirimus in 2. col. vers. tu autem sub num. 4. secundus casus est principaliter in Procuratore generaliter constituto à minore, vel muliere, cum solemnitatibus requisitis à statuto, an ista generalitas sufficiat, an vero requiratur solemnitas statuti in singulis contractibus postea per procuratorem celebrãdis, adeò quòd, si postea faciat particulares contractus sine dicta solemnitate valeant, an verò requiratur solemnitas statuti, etiam postea in quorumcunq; particulari, & iste passus tanquam valde dubius: vtilis, & quotidianus benè examinatur per Ias. (vbi supra) in vers. secundus casus, sub num. 8. qui pro parte negatiua quòd non requiratur alia solemnitas statuti in contractibus particularibus, postea celebrandis: adducit plures considerationes; vt ibi inter quas, quia fuit constitutus à minore, vel muliere generaliter procurator ad contrahendum, in tali generali constitutione sunt adhibendæ solemnitates requisitæ a statuto, certè nihil operarentur, & frustra fuissent interpositæ, si posteà in quolibet particulari contractu adhuc requireretur solemnitas statuti: Item, & fortius facit, quia dictum statutum disponens quod minor, vel mulier non possit contrahere, sine consensu duorum propinquorum, & Iudicis, non videtur habere locum, quando minor, vel mulier non contrahit, sed eius procurator, ex quo ipsi tunc verè nõ contrahunt, sed fictè, & ad casum fictum non extenditur statutum, vt ibi sub nu 10. His autem, & aliis ibi adductis rationibus non obstantibus, contrarium de iure verius esse censuit idem Ias. quod si procurator esset generaliter constitutus à minore, vel muliere cum solemnitate debita statuti, quod etiam in contractu, quem postea celebraret, requireretur denuo, quod interueniret eadem solemnitas statuti, vt per eundem Fed. de Sen. dicto cons. c. & inter alias rationes ibi adductas facit, quia ex quo consanguinei, & Iudex debent consentire ex forma statuti, ergo debent in specie intelligere actum, super
6 quo requiritur, Confirmatur, quia non potest talis consensus præstari per procuratorem, nec minus potest constitui procurator ad petendum interponi decretum Iudicis, super alienatione rei immobilis
7 minoris, vt per eundem Ias. ibi sub num. 14. & 15. eod. tit. Aduertendum est tamen, quod in celebratione huius, & aliorum similium contractuum licet statuta non ligent mulieres, seu minores forenses, qui submittuntur Ciuitatis statutis, vt in l. cunctos populos C. de sum. trin. & fid. Cath. tamen in his, quæ respiciunt solemnitatem actus, semper attenduntur statuta loci, vbi actus celebratur: per iura allegata per Bar. in repet. l. de quibus ff. de leg. ad text. in l. 1. §. fin. ff. de vent. ispi. Illud quoq; non est ignorandum, quod interpositione decreti Iudicis clausula illa adhibita causa cognita, videtur necessaria in contractu minoris, vel mulieris: quia si non interponitur, decretum Iudicis non valet, vt in sing.

sing. Hipp. de Marl. 399. & aliàs 348. Clausula illa supplentes omnes, & singulos iuris, & facti defectus, non comprehēdit defectum partis contrahentis sed tantum defectus, qui procedunt ex solemnitate iuris positiui, vt per Specul. in tit. de leg. §. nunc ostendendum vers. 18. Et licet de his hactenus satis superfluè loquuti fuerimus, & plusquam quòd à me susceptum onus requirat, tamen, nec sub silentio pertranseundum esse censui; si non ad articulum hunc terminandū, ob carentiam meorum librorum, & inferius allegatæ decisionis, sed solum ad rememorandum quòd vltra solemnitates præscriptas, & alias ex forma statutorum loci, vbi contractus celebratur in similibus contractibus requisitas, vt in l. si fundus in prin. ff. de euicti. emptor debet esse sollicitus, vt pretium rei emptæ conuertatur in causam expressam, vt puta in extinctionem debitorū, vel similium, aliàs talis alienatio vitio nullitatis subiicitur, vt fuit resolutū in Sacro Rotæ Auditorio coram bo. me. R. P. D. de Bubalis per paucos menses ante eius obitū, & in quadam causa Ortana domus, in qua ego fui procurator, & obtinui. Nec omitto, quòd si ex forma statuti minor contrahere non possit sine consensu duorum propinquorum, & propinqui requisiti recusant consentire sine iusta causa, quòd Iudex poterit eum permittere ad cōtrahendum sine tali consensu, vt per Alex. in l. si cum dotem. §. eo autem sub nu. 14. in prin. ff. solut. matr. qui inter alios allegat Petr. de Anc. in repe. c. canonum statuta vers. nunc transeo ad statuta, & Bal. in l. coniūctione, & in l. viduæ C. de nu. vbi singulariter limitat quòd Iudex loco istorum recusantium poterit alios subrogare; vt ibi sub dicto num. 14. cum concordan. indefectum autem propinquorum, cum deputatione curatoris forma statuti loci contractus seruata, vt superius probaui.

De venditionibus rerum Mulierum. Cap. V.

1 *Forma obseruanda in venditione bonorum mobilium mulieris.*
2 *Declaratio importantia beneficij Velleiani.*
3 *Mulier debet plenè aliter, quam per Notarium certiorari de dicto beneficio Velleiani.*
4 *In susceptione tutelæ, talis renuntiatio non est necessaria.*
5 *Renuntiatio dicti beneficii facta medio iuramento valida est.*
6 *Omnes clausulæ in contractibus debent operari.*
7 *Mulier in suis contractibus præsentia viri & filiorum non indiget.*
8 *Res litigiosa alienari nequit. Et quando, et quomodo alienari valeat.*
9 *Quando res dicatur litigiosa.*
10 *Forma pacti de retrouendendo.*
11 *Clausula ex nunc prout ex tunc, quid importet.*
12 *Extensio clausularum concernentium euictionem.*
13 *Clausula de euictione de dato, & facto suo quomodo intelligatur.*

1 IN conscribendo formam venditionis bonorū immobilium faciendæ per mulierem, poteris obseruare eandem formā inferius conscriptam, quoad venditionem bonorū minoris, hoc tamen mutato, quòd vbi per minorē renunciatur beneficio restitutionis in integrum, dicatur quòd ipsa mulier cum iuramento, quod tactis scripturis in manibus mei Notarii præstitit, renunciauit beneficio Sena. cons. Velleiani, si qua mulier l. Iulia defun. dot. cæterisq. ll. & legum auxiliis in fauorem mulierum super alienatione suorum bonorū, 2 illorumq. obligationū quomodolibet introductis: subinde sequere eandem formā inferius traditam, mutādis mutatis, ac singula singulis, congruè referendo, & debitè adaptando. Beneficium autem S. C. Velleiani introductum est in fauorem mulierum, propter sexus illius imbecillitatem, ne videlicet blandimentis, & subdolis persuasionibus inducātur, & se pro aliis obligent, quia tunc hoc beneficio succurritur illis vt ibi.

3 Ad hoc igitur, vt mulieri non succurratur dicto beneficio, oportet præuia illius certioratione, sibi per Iudicem facienda (vt superius scripsi) illi renunciet, sed si à Notario tantum fuerit certificata, qui Notarius, si postea dicat se nescire, quid sit istud beneficium Velleianum, Talis renūciatio parum prodesset, nec sufficeret, vt per Alex. in l. sciendum est sub nu. 3. in fin.

&

& sub nu. 33. ff. de verb. oblig. Ratio, quia iuri, quod quis ignorat, nō censetur renunciare, l. mater decens ff. de inoff. testamen. propterea nō ab re censui superius declarasse virtutem supradicti beneficii; limita
4 tñ. Quando renunciatio fuerit de cōscientia legis, vtputa in matre suscipiente tute. iam filiæ, quę per legem videtur renunciare beneficio Velleiano, & omni ll. auxilio vt in Auct matr. & auiæ, & in corpore, vnde sumitur. C. quando mulier tut. offi. fungi pōt, ibi non requiritur certioratio: ita probabiliter Bald. in l. r. ad fin. ff. si quis in ius vocatus nō ierit, Secūdo limita, nisi mulier renunciaret cum iuramento, tunc non requiritur alia certioratio propter iura-
5 mentū, quod facit, vt quis præsumatur magis deliberatè accedere ad actum c. ex rescripto, & ibi Abb. de iur. iuran. Ias. in l. repudianda ff. de acquir. hæredit. per totum Alex. in l. sciendū ff. de verb. oblig. sub nu. 31. nimirum igitur, si apponitur clausula illa renunciatoria iure iurando firmata,
6 quia oēs clausulæ in contractibus debent operari, iuxta Bald. in rub. C. de contrah. emp. q. 9. Ad hæc ēt nota, quòd mulier in
7 suis contractibus. præsentia viri, & filiorū non indiget, vt not. per Bal. in l. Velles ne C. de reuocandis donationibus, secus per legem Longobardā, vt ibi, Quando autem mulier, siue vidua, siue nupta possit, aut nō possit alienare bona sua, & illius alienationi cōsentire, inferius suo aptiori loco
8 dicemus. Nec inutiliter aduertendum erit quod si vēditor vendit rem litigiosam, cuius alienatio de iure prohibita est, vt in l. fin. C. de litig. incurrit in pœnā amissionis pretii rei venditæ, iuxta tex. in l. censemus C. de litig. In tātum quod si emptor sciat, non tātùm tenetur rē reddere, sed ēt punitur pretio, quod Fisco applicatur: quod nō cedit lucro alienātis, sed de suo alienās tātū tenetur Fisco dare, si aūt ēptor ignoret, fit restitutio rei venditori, & pretiū illi restituitur per vēditorē, Et propterea nō deuenitur ad vēditionem talis rei litigiosæ, nisi desuper porrecta, & obtenta supplicatione, quæ perēpta instantia passim cōcedi cōsueuit. Cautela igitur erit circa pręmissam venditionē, quod res vēdatur sub hac forma, quandocunque scilicet res esse desierit litigiosa, vendo eā tibi ex tunc, prout ex nunc, ita ponit text. in simili in l. quid. sæpe §. si quis amico ff. de contrah. empt.
9 & vend. Quando autem res dicatur litigiosa, vide Bald. in l. 1. C. de præscri. lon. tem. 10. vel 30. anno in princ.
10 Si aūt fiat venditio cum pacto de retrouendendo, sic dicatur. Hoc aūt inter ipsos contrahentes extitit conuentum, quod si d. venditor hinc ad annum pretiū restituerit, supradictam domum idē emptor sibi, suisq; hæredibus, & successoribus quibuscunq; pro eodē pretio restituet retrouendet, ac instrumentum retrouenditionis faciet de ea, ac in ipsius rei possessionē corporalem eū restituet, & reponet: Ita tamē, quod in d. retrouenditione tunc temporis facienda promittet. idē emptor eidē venditori de legitima ipsius defensione rei, solùmodo ab illis personis, quibus ex cōtractibus, vel obligationibus ab eodem emptore initis esset dicta domus obligata, vel quibus ex persona eiusdem emptoris foret in ea ius aliquod acquisitū, quod si hinc ad annum venditor d. Emptori pretium non restituerit, ex tunc d. Emptor ad eandem rem restituēdam nullatenus teneatur, sed
11 præsens venditio vti facta, firma, & incōmutabilis perseueret cōditione prædicta, & pacto nullatenùs obstantibus, quod ex tunc ineffcax sit. Et idem emptor ab eo penitus sit liberatus, ita quod non sit locus purgationi morę, quia sic actum extitit inter eos. Clausula aūt illa ex nunc, prout ex tunc, importat quod vnum tempus videatur alteri inesse, & ex quolibet prædictorū temporum dici potest stipulationem sumere initiū, vide ad hoc Bal. in c. 1. de mi. Vassal. qui cōtumax est, vbi vult, quod verbum ex nunc significet actū verbi prolati, & illud verbum ex tunc significet effectū actus esse collatū in illud tempus futurū, & melius probatur in clem. 1. de concess. præben. sed quando dicitur ē contra, ex tunc, prout ex nunc, videtur effectus collatus in tempus pñs, quo verba proferuntur, sm Bal. in auth. quæ rogatus in princ. C. ad Treb. Et redeundo ad d. retrouenditionis articulū, à quo aliquantulū transgressi fuimus, dico quod quando fit retrouenditio
12 illis clausulis de euictione, & de defendēdo redemptorem ab omnibus molestiis, & molestantibus; Iunge cui, vel quibus domus ipsa obligata foret ex aliquo contractu, vel obligatione inita, & facta ab ipso retro-

sing. Hipp. de Marl. 399. & alias 348. Clausula illa supplentes omnes, & singulos iuris, & facti defectus, non comprehēdit defectum partis contrahentis sed tantum defectus, qui procedunt ex solemnitate iuris positiui, vt per Specul. in tit. de leg. §. nunc ostendendum vers. 18. Et licet de his hactenus satis superfluè loquuti fuerimus, & plusquam quòd à me susceptum onus requirat, tamen, nec sub silentio pertranseundum esse censui; si non ad articulum hunc terminandū, ob carentiam meorum librorum, & inferius allegatæ decisionis, sed solum ad rememorandum quòd vltra solemnitates præscriptas, & alias ex forma statutorum loci, vbi contractus celebratur in similibus contractibus requisitas, vt in l. si fundus in prin. ff. de euicti. emptor debet esse sollicitus, vt pretium rei emptæ conuertatur in causam expressam, vt puta in extinctionem debitorū, vel similium, aliàs talis alienatio vitio nullitatis subiicitur, vt fuit resolutū in Sacro Rotæ Auditorio coram bo. me. R. P. D. de Bubalis per paucos menses ante eius obitū, & in quadam causa Ortana domus, in qua ego fui procurator, & obtinui. Nec omitto, quòd si ex forma statuti minor contrahere non possit sine consensu duorum propinquorum i. & propinqui requisiti recusant consentire sine iusta causa, quòd Iudex poterit eum permittere ad cōtrahendum sine tali consensu, vt per Alex. in l. si eum dotem. §. eo autem sub nu. 14. in prin. ff. solut. matr. qui inter alios allegat Petr. de Anc. in repe. c. canonum statuta vers. nunc transeo ad statuta, & Bal. in l. coniūctione, & in l. viduæ C. de nu. vbi singulariter limitat quòd Iudex loco istorum recusantium poterit alios subrogare; vt ibi sub dicto num. 14. cum concordan. indefectum autem propinquorum, cum deputatione curatoris forma statuti loci contractus seruata, vt superius probaui.

De venditionibus rerum Mulierum. Cap. V.

1 *Forma obseruanda in venditione bonorum mobilium mulieris.*

2 *Declaratio importantiæ beneficij Velleiani.*

3 *Mulier debet plenè aliter, quam per Notarium certiorari de dicto beneficio Velleiani.*

4 *In susceptione tutelæ, talis renuntiatio non est necessaria.*

5 *Renuntiatio dicti beneficii facta medio iuramento valida est.*

6 *Omnes clausulæ in contractibus debent operari.*

7 *Mulier in suis contractibus præsentia viri & filiorum non indiget.*

8 *Res litigiosa alienari nequit. Et quando, et quomodo alienari valeat.*

9 *Quando res dicatur litigiosa.*

10 *Forma pacti de retrouendendo.*

11 *Clausula ex nunc, prout ex tunc, quid importet.*

12 *Extensio clausularum concernentium euictionem.*

13 *Clausula de euictione de dato, & facto suo quomodo intelligatur.*

1 IN conscribendo formam venditionis bonorū immobilium faciendæ per mulierem, poteris obseruare eandem formā inferius conscriptam, quoad venditionem bonorū minoris, hoc tamen mutato, quòd vbi per minorē renunciatur beneficio restitutionis in integrum, dicatur quòd ipsa mulier cum iuramento, quod tactis scripturis in manibus mei Notarii præstitit, renunciauit beneficio Sena. cons. Velleiani, si qua mulier l. Iulia de fun. dot. cæterisq. ll. & legum auxiliis in fauorem mulierum super alienatione suorum bonorū, 2 illorumq. obligationū quomodolibet introductis: subinde sequere eandem formā inferius traditam, mutādis mutatis, ac singula singulis, congruè referendo, & debitè adaptando. Beneficium autem S. C. Velleiani introductum est in fauorem mulierum, propter sexus illius imbecillitatem, ne videlicet blandimentis, & subdolis persuasionibus inducātur, & se pro aliis obligent, quia tunc hoc beneficio succurritur illis vt ibi.

3 Ad hoc igitur, vt mulieri non succurratur dicto beneficio, oportet præuia illius certioratione, sibi per Iudicem facienda (vt superius scripsi) illi renunciet, sed si à Notario tantum fuerit certificata, qui Notarius, si postea dicat se nescire, quid sit istud beneficium Velleianum, Talis renūciatio parum prodesset, nec sufficeret, vt per Alex. in l. sciendum est sub nu. 3. in fin.

&

&ſub nũ.53.ff.de verb.oblig. Ratio, quia
iuri,quod quis ignorat,nõ cenſetur renun
ciare,l.mater decens ff. de inoff.teſtamen.
propterea nõ ab re cenſui ſuperius decla-
raſſe virtutem ſupradicti beneficii ; limita
4 tñ.Quando renunciatio fuerit de cõſcien-
tia legis,vtputa in matre ſuſcipiente tute.
lam filiæ,quę per legem videtur renuncia.
re beneficio Velleiano,& omni ll. auxilio
vt in Auct matr.& auiæ,& in corpore,vn
de ſumitur. C.quando mulier tut.offi.fun-
gi põt, ibi non requiritur certioratio : ita
probabiliter Bald.in l.1.ad fin.ff. ſi quis in
ius vocatus nõ ierit,Secũdo limita,niſi mu
lier renunciaret cum iuramento,tunc non
requiritur alia certioratio propter iura-
5 mentũ,quod facit,vt quis præſumatur ma
gis deliberatè accedere ad actum c.ex re-
ſcripto,& ibi Abb.de iur.iuran.Iaſ.in l.re
pudianda ff.de acquir. hæredit. per totum
Alex.in l.ſciendũ.ff.de verb.oblig. ſub nu.
51.nimirum igitur , ſi apponitur clauſula
illa renunciatoria iure iurando firmata,
6 quia oẽs clauſulæ in contractibus debent
operari, iuxta Bald.in rub. C.de contrah.
emp.q. 9. Ad hæc ẽt nota, quòd mulier in
7 ſuis contractibus.præſentia viri,& filiorũ
non indiget,vt not. per Bal.in l.Velles ne
C. de reuocandis donationibus, ſecus per
legem Longobardã,vt ibi,Quando autem
mulier,ſiue vidua,ſiue nupta poſſit,aut nõ
poſſit alienare bona ſua , & illius aliena-
tioni coſentire, inferius ſuo aptiori loco
8 dicemus.Nec inutiliter aduertendum erit
quod ſi vẽditor vendit rem litigioſam,cu-
ius alienatio de iure prohibita eſt,vt in l.
fin.C.de litig.incurrit in pœnã amiſſionis
pretii rei venditæ,iuxta tex.in l.cenſemus
C.de litig. In tãtum quod ſi emptor ſciat,
non tãtùm tenetur rẽ reddere,ſed ẽt.puni
tur precio,quod Fiſco applicatur:quod nõ
cedit lucro alienãtis,ſed de ſuo alienãs tã-
tũ tenetur Fiſco dare,ſi aũt ẽptor ignoret,
ſit reſtitutio rei venditori,& pretiũ illi re
ſtituitur per vẽditorẽ,Et propterea nõ de
uenitur ad vẽditionem talis rei litigioſæ,
niſi deſuper porrecta,& obtenta ſupplica-
tione,quæ perẽpta inſtantia paſſim cõcedi
cõſueuit.Cautela igitur erit circa pręmiſ-
ſam venditionẽ,quod res vẽdatur ſub hac
forma, quandocunque ſcilicet res eſſe de-
ſierit litigioſa,vendo eã tibi ex tunc,prout
ex nunc, ita ponit text. in ſimili in l. quid

ſæpe §. ſi quis amico ff. de contrah. empt.
9 & vend.Quando autem res dicatur litigio
ſa,vide Bald.in l.1.C.de præſcri.lon.tem.
10.vel 30.anno in princ.
10 Si aũt fiat venditio cum pacto de retro-
uendendo,ſic dicatur. Hoc aũt inter ipſos
contrahentes extitit conuentum , quod ſi
d.venditor hinc ad annum pretiũ reſtitue-
rit, ſupradictam domum idẽ emptor ſibi ,
ſuiſq; hæredibus,& ſucceſſoribus quibuſ-
cunq; pro eodẽ pretio reſtituet retrouen-
det,ac inſtrumentum retrouenditionis fa-
ciet de ea,ac in ipſius rei poſſeſſionẽ cor-
poralem eũ reſtituet,& reponet:Ita tamẽ,
quod in d.retrouenditione tunc temporis
facienda promittet idẽ emptor eidẽ ven-
ditori de legitima ipſius defenſione rei,ſo-
lũmodo ab illis perſonis, quibus ex cõtra
ctibus , vel obligationibus ab eodem em-
ptore initis eſſet dicta domus obligata,vel
quibus ex perſona eiuſdem emptoris foret
in ea ius aliquod acquiſitũ,quod ſi hinc ad
annum venditor d. Emptori pretium non
reſtituerit , ex tunc d. Emptor ad eandem
rem reſtituẽdam nullatenus teneatur, ſed
11 præſens venditio vti facta,firma,& incõ-
mutabilis perſeueret cõditione prædicta ,
& pacto nullatenus obſtantibus , quod ex
tunc ineſſicax ſit.Et idem emptor ab eo pe
nitus ſit liberatus , ita quod non ſit locus
purgationi morę,quia ſic actum extitit in
ter eos.Clauſula aũt illa ex nunc,prout ex
tunc,importat quod vnum tempus videa-
tur alteri ineſſe,& ex quolibet prædictorũ
temporum dici poteſt ſtipulationem ſu-
merę initiũ, vide ad hoc Bal. in c. 1.de mi.
Vaſſal. qui cõtumax eſt,vbi vult,quod ver
bum ex nunc ſignificet actũ verbi prolati,
& illud verbum ex tunc ſignificet effectũ
actus eſſe collatũ in illud tempus futurũ ,
& melius probatur in clem. 1. de conceſſ.
præben. ſed quando dicitur ẽ contra , ex
tunc,prout ex nunc,videtur effectus colla
tus in tempus pñs,quo verba proferuntur
ſm Bal,in auth.quæ rogatus in princ.C.ad
Treb. Et redeundo ad d. retrouenditionis
articulũ,à quo aliquantulũ tranſgreſſi fui
mus , dico quod quando ſit retrouenditio
12 illis clauſulis de euictione,& de defendẽ-
do redemptorem ab omnibus moleſtiis,&
moleſtantibus : Iunge cui, vel quibus do-
mus ipſa obligata foret ex aliquo contra-
ctu, vel obligatione inita, & facta ab ipſo
retro-

retrouenditore, aut aliquo eius nomine, siue cui, vel quibus esset, vel diceretur esse ius aliquod acquisitum in ea, ex persona ipsius retrouenditoris, ac etiam eius occasione, & quia actum est inter ipsos venditorem, & emptorem, ne teneatur de euictione ipsius domus, nec etiam ad interesse in aliis casibus; quam in prædictis, eo
13 enim casu retrouenditor promittens de euictione de dato, & facto suis, tenebitur tantùm de facto hæredis, & sui auctoris (addita præsertim illa dictione tantũ) quia videtur adiecta solum ad excludendum personas extraneas, vt per Alex. conf. 118. incipien. attentis narratis 6. vol. & alias conf 172. incipien. in causa, & lite in vlt. col. vol. 6. Hip. de Marl. in sing. 656. incipien. venditor nec si lucro, cum hæc retrouenditio sit actus necessarius, in quo solemnitas statutaria non requiritur l. n §. sed si ff. de act. empt. Paul. de Castr. Alex. & Ias. in l. iurisgentium. §. fin. de pactis. Dec. conf. 532.

De fideiussoribus Mulieris nuptæ. Cap. VI.

1 *Mulier non potest alienationi bonorum mariti consentire, in præiudicium suæ dotis?*

2 *Vidua non potest alienare bona sua dotalia, non extantibus aliis bonis.*

Secus si superessent alia bona, in quibus redderetur secura de eius dote.

3 *Vxor non potest se obligare cum marito, neque pro eo intercedere, etiam pro eius liberatione. & quare &c.*

4 *Copia decisionis Rotæ factæ in causa Romana prætensa fideiussionis.*

1 SI res, quæ alienatur, dotalis sit, vel donatio propter nuptias cõstante matrimonio, & vxor consentiat, talis consensus secundum leges eam non obligat, nec etiã iuramentum ab ea præstitum super hoc, quin possit contrauenire, vt in l. Iul. ff. de fundo dot. & licet secus, secundum Canones, vt in c. extra de iur. iuran. &c. cũ contingat eod. titulo: Tamen prædicta indubitatè procedunt, quando mulier, siue con-
2 stante matrimonio consentiat alienationi bonorum immobilium, siue etiam post dissolutum matrimonium, ea alienet, non extantibus aliis bonis, in quibus possit succurri pro eius dote, ne indotata remaneat, vt est tex. singul. in l. & rectè ff. de fund. dot. Afflict. decis 313. nu. 2. in fin. prædicta autem renunciatio locum haberet, quando tam tempore dictæ renunciationis, quam post superessent alia bona, nec indotata
3 remaneret, vt ibi sub nu. 1. Nota quòd ea, quæ superius dicta sunt circa inualiditatẽ, consensus, & alienationem bonorum mulierum parificantur, & sustinentur etiam quoad obligationes, vel fideiussiones faciendas pro eius viro, quæ licet pro illius liberatione à carceribus fiant in defectum supetexistentiæ aliorum bonorum, in quibus consultum fit earum indemnitati, respectu dotium suarum, inualidæ sunt, vt in l. 1. ff. ad Velleian. & ita etiam fuit resolutum in sacro Rotæ Vrbis Auditorio in vna Romana fideiussionis coràm Illustriss. & Reuerendiss. D. Cardinali Arrigono, tunc Rotæ Auditore, cuius decisionis copiam pro maiori, & clariori, & Notariorum, & aliorum quorum interest, & intererit, intelligentia, hic conscribi, & registrari curaui. Cuius tenor talis est, videlicet. R. P. D. Arrigono. Romana fideiussionis, Lunæ 5. Iulii. 1592. Octauius Roncionus, qui propter æs alienum detinebatur in carceribus, fuit excarceratus sub fideiussione Dorotheæ suæ vxoris, de illo repræsentando, sub pæna debiti. Et quia postea Dorothea prætendebat d. fideiussionem fuisse inualidam, creditores verò nitebantur ostendere illius validitatem, propter iuramentum præstitum, & propter decretum visitæ, & præsertim quòd fuit facta pro liberatione viri à carcerib. Ideo dedi dubium super validitate prædictæ fideiussionis, & cũ præsupposito quòd Dorothea remaneret penitus indotata, & sine aliquibus bonis, pro maiori parte fuit resolutum esse inualidam (non obstante quòd fuerit facta cum iuramento) iux. Abb. conf. 8. sub nu. 6. 2. par. Paris. conf. 75. nu. 13. cum seq. Ioa. Lopes in repet. rub. de donat. inter vir. & vx. §. 17. n. 15. & 16. vers. intellige n. 18. quem etiam referunt, & sequuntur moderni in tract. de iur. iuran. in præsu. leg. 75. nu. 12. Bero. conf. 48. & præsertim sub n. 13. & secundum hanc opinionem, post lõgam disputationem, fuit quoque iudicatum per Senat. Pedemontanum prout

prout refertur in decis. 223. sub num 13. vers. senatus post multas disputationes, & licet multi Doctores videantur tenere cōtrariam sententiam etiam in casu quando non extét alia bona viri, super quibus mulieri sit consultū pro dote sua, tamē quam plures ipsorum non loquuntur, quando mulier remaneret pænitus indotata, & sine aliquibus bonis; nam bene fieri potest vxorem se pro viro obligasse, & fideiussisse, vel renunciasse hypothecæ, & non remanerent tot bona viri, in quibus possit releuari indemnis circa illius quātitatem, pro qua se obligauit, vel renunciauit, & tamen non remaneret indotata. sed hic tractatur de obligando ipsam contra publicam vtilitatem, prout dicit Abb. in d. cons. 8. vers. nam reipublicæ interest sub num. 18. quia difficilius sustineri potest, & propter etiā enormissimam læsionem, iuramentum non obstat, vt per Paris. d. cons. 75. nu. 28. & 29. vol. 3. Socin. cons. 47. nu. 7. cum seq. qui loquitur in fideiussore vol. 4. Castad. decis. vnica de empt. & vend. Ex quibus quoque resoluitur id, quod deducebatur de fideiussione facta occasione excarcerationis viri, quia vltra quod omnes Doctores loquuntur, quando vir detinetur in carceribus ex causa criminali, vel esset apud hostes: nihilominus etiam quod idem esset dicendum, quando detinetur propter æs alienum in causa ciuili, doct. autem ex aduerso allegati procederent, in casu quo mulier non remaneret pænitus indotata, & sine aliquibus bonis, secus vero quando remanet dotata iuribus allegatis. Nec obstare decretum visitæ, quoniam decretum, seu auctoritas Superioris non tollit læsionem, & damnum Aegid. dec. 593. Ancar. cons. 69. paulo ante nu. 4. vers. sed iure communi, &c.

De venditione Castri. Cap. VII.

Forma venditionis Castri.

ET iuramenti vassallagii habes inferius, vltra alias formas, de quibus in 2. lib. Omnia in infrascripta forma, & magis specificè explicantur iuxta terminos l. quo minus ff. de fluminibus, pro quorum omnium intellectu ibi recurre. Subinde pro apprehensione possessionis dicti Castri, curet Emptor conuocari facere generale consilium, quo conuocato, receptis clauibus portarum dicti Castri, omnes in dicto generali consilio coadunati, singulariter singuli solitum, & consuetum fidelitatis sibi præstent iuramentum, sub hac forma videlicet.

Forma Iuramenti, quod Vassallus Domino præstat.

EGo N. iuro fidelitatem Illustriss. D: N. domino meo, & vassallagium, & suis successoribus non ero in facto, dicto, seu consilio quod personam, aut vitam, aut membrum, aut honorem suum amittat, aut quod mala captione detineatur. Et si ad meam notitiam peruenerit, quòd aliquis aliquid prædictorum contra dominum meum vellet, seu auderet committere, pro posse meo disturbabo, alioquib quàm citius potero, vel per me, vel per meum nūcium, vel per litteras meas sibi nunciare curabo. Imperium, quod habet pro posse meo manutenere curabo, & defendam, & consilium, quod à me petierit secundum à Deo mihi datam prudētiam dabo, secreta mihi ab eo reuelata nulli sine sui licentia manifestabo (sic me Deus adiuuet) & hæc ad sancta Dei Euangelia, tactis &c.

Hæc forma habetur per specul. in 3. par. lib. 4. in §. quoniam sub nu. 64. de feudis.

De permutatione bonorum. Cap. VIII.

1 *Forma instrumenti permutationis.*
2 *Forma permutationis rerum emphiteotica.*
3 *Permutatio alienatio est.*

IN Dei Nomine, Amen, &c. In mei Notarii, &c. personaliter constituti D. A. ex vna, & B. partibus ex altera, sponte, & eorum certa scientia, ac spontanea voluntate deuenerunt ad inuicem ad infrascriptam bonorum permutationem videlicet dictus A. per se, suosque hæredes, & successores quoscunque tenore præsentis Instrumenti perpetuo valituri permutauit, ac titulo veræ, puræ, perfectæ, & irreuocabilis permutationis dedit, & concessit dicto B. ibidem præsenti, & acceptanti, ac stipu-

stipulanti, & recipienti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscunque vnam eius domum positam, &c. cum omnibus, & singulis membris, & pertinentiis exitibus, & introitibus, adiacentiis, ac iuribus vniuersis, liberam, immunem, & exẽptam ab omni, & quocunque censu, canone, seu responsione, & alia quacunque seruitute: & vice versa dictus B. ibidem præsens, ex causa huiusmodi permutationis, ac titulo permutationis puræ, perfectæ, & irreuocabilis eidem A. ibidem præsenti, & acceptanti, ac stipulanti, & recipienti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus suis, quibuscunque; dedit, & cõcessit vnam eius vineam positam in territorio, &c. in vocabulo iuxta, &c. cum omnibus, & singulis suis iuribus, introitibus, & exitibus, ac pertinentiis vniuersis pariter liberam, & exemptam ab omni, & quocunque censu, canone, siue responsione, aut seruitute, & ex causa huiusmodi mutuæ permutationis dicti A. & B. vnus alteri, & alter alteri, & sic ad inuicem, & vicissim cesserunt omnia, & singula iura, &c. nulloque iure, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituentes, &c. Dantes, & concedentes vnus alteri, & ẽconuersò mutuò, & vicissim plenam licentiam, facultatem, & auctoritatem per se ipsos, aut alium, seu alios quandocunque voluerit realem, actualem & corporalem possessionem dictarum domus, & vineæ, hinc inde permutatarum, iuriumque, & pertinentiarum illarum respectiuè, propria earundem partium auctoritate, & absque alicuius Curiæ licentia, vel decreto capiendi, & apprehendendi. Et donec eandem possessionem quælibet pars adepta fuerit; constituerunt se interim dictæ partes, vt a precario nomine alterius, & ẽconuersò, dictas res hinc inde permutatas tenere, & possidere; Et si plus dicta domus cum præfata vinea, vtsupra permutata de præsenti valet, ac in futurũ quandocunque valeret dicta vinea, & ẽ conuersò dictæ partes, & earum altera sibi adinuicem mutuò, & vicissim, vtsupra præsentibus, & stipulantibus totum illud plus, etiam quòd in magna fuerit quantitate, titulo verò simplicis, & perfectæ, & irreuocabilis donationis, quæ dicitur inter viuos, donauerunt: Renunciantes specialiter, & expresẽ hinc inde cum iuramento tactis, &c. per eos præstito remedio l. 2. de rescind. vendit. ac l. si vnquam C. de reuocan. donat. beneficio restitut. in integrum, ac omnibus aliis ll. & legum auxiliis ad fauorem ipsarum partium, quo ad prædicta quomodolibet introductis de quibus præfati contrahentes fuerunt per me Not. ad plenum certiorati. Promittentes, & affirmantes ad inuicem, vtsupra permutatas res ad ipsos pleno iure dñii spectare, & pertinere, & esse liberas ab omni canone, & censu, ac quocunq. fideicommisso purificato, & purificando, & nõ esse alteri venditas, datas, donatas, permutatas, distractas, aut quouis modo alienatas, etiam alienationis, &c. & nihil omnino factum esse, nec se facturos in præiudicium huius instrumenti permutationis; Immò has permutationes, & alienationes esse, ac semper fore bonas, validas, & benè & validè factas, & in eas tanquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere quomodolibet ex quocunque capite, causa, iure, vel occasione cogitata, vel incogitata apparentes, vel prætendentes, etiam ad omnem solam & simplicem extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem faciendam, ex parte alicuius ipsorum; cui, seu quibus tales molestiæ, seu lites inferrentur; & omnem litem, causam, & molestiam (si quæ mouerentur super dictis bonis hinc inde permutatis) in se ipsos suscipere, & susceptas prosequi, terminare, & finire omnib. eorum sumptibus, Procuratoris, & Aduocati. Promittentes vnus alterum, & alter alterum, & sic adinuicem, & vicissim manutenere, ac semper, & omni tempore defendere, & conseruare in pacifica, & quieta possessione dictarum domus, & vineæ, ac defendere, & conseruare ab omni lite, & controuersia, & molestante persona, alias de omni, & quacunque dictarum domus, & vineæ respectiuè euictione generali, & particulari quomodolibet, & qualitercunque euincantur, informa iuris valida, siue in totum, siue in partem euincerentur, & in omni iudicio petitorio, & possessorio, aut petitorio tantum, aut possessorio tantum, & quouis eorum insolidum; & ad omnia damna, &c. adinuicem & vicissim, teneri voluerunt. Consentientes, & conuenientes adinuicem, quòd

in

in omnibus, & singulis præmissis, in casu molestiarum, & euictio dictorum bonorum pars, quæ passa fuerit dictas molestias seu euictionem, non teneatur ad aliquam solemnem litis intimationem faciendam, sed quæcunque simplex notificatio, vel denunciatio etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris, vel statutorum adhibita, vel seruata sufficiat, etiam domi, quæ ita arctet, ac si solemniter & personaliter facta foret: quia sic expresse actum, & conuentum fuit inter ipsos permutantes. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c.

Cæterum si Ecclesia rem emphiteoticam permutat, cum alia emphiteoticare, sic instrumentum conficies.

2 Venerabilis Pater Dominus Dei gratia Abbas Monasterii H. Ordinis Sancti Benedicti dio &c. sollicitè considerans permutationem infrascriptam dicto Monasterio multipliciter fructuosam: Idcirco reseruato tamen consensu, & beneplacito Sanctiss. D. N. Papæ, expediendo communibus infrascriptorũ contrahentiũ expensis, & non alias aliter neq. alio modo, de quo expressè protestati fuerunt, & protestantur, accedente ad id consensu, & voluntate sui Conuentus, siue Monasterii scilicet talis, & talis, vt moris est, propter hoc in capitulo Congregat. pro se, eiusq. successoribus vice, & nomine ipsius Monasterii præsentibus fratribus supradictis permutauit D. A. ibidem præsentibus, pro se, suisque hæredibus recipientibus: dando, & concedendo idem in emphiteusim vsque ad suam tertiam generationem, talem domum positam, &c. ad habendum, tenendum, & possidendum, & quicquid sibi, suisque hæredibus (saluo iure directi Domini, & proprietatis dicti Monasterii, saluisque conditionibus infrascriptis) deinceps perpetuò placuerit faciendum: cum omnibus, & singulis illius iuribus, membris, pertinentiis, & hoc nominatim, pro tali petia terræ vineatæ, sita in tali loco, infra tales confines, &c. quam dictus A. saluo, &c. dedit, & permutauit iure emphiteoticæ conditionis, & renouationis debendæ tali Ecclesiæ dicti D. Abbati præsenti, stipulanti, & recipienti vice, & nomine dicti sui Monasteri ad habendum, vt supra, qui dictus D. Abbas nomine, quo supra, & dictus A. scilicet vnusquisque eorum vicissim alterius nomine, rem à se permutatam, & datam constituit possidere, vsquequo vnusquisque eorum rei sibi permutatæ, & datæ in emphiteusim possessionem acceperit corporalem, quam siquidem accipiendi sua propria auctoritate, sibi omnimodam dedit licentiam, & deinceps etiam retinendi, promittens vnus alteri ad inuicem solemnibus stipulationibus hinc inde interuenientibus litem, vel controuersiam de re, permutata alteri, vel eius hæredibus nullo tempore inferre, nec inferri consentire, sed vnusquisque rem à se permutatam alteri, & eius hæredibus ad inuicem ab omni homine, ac vniuersitate legitimè defendere, & auctorizare, & prædictam, &c. reliqua extendas prout in prima præcedenti forma.

Nota tamen quod in supradicta forma debet fieri mentio de reseruatione beneplaciti Sanctissimi D. N. Papæ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ, & illius, seu illorum confirmationem obtinere, iuxta Pontificias Constitutiones, editas super alienatione bonorum Ecclesiasticorum, quia
3 permutatio, alienatio est vt extra de reb. Eccles. non alien.

De diuisionibus bonorum. Cap. IX.

1 *Forma Instrumenti diuisionis bonorum.*
3 *Quomodo sit facienda diuisio bonorum inter fratres, & per quem.*
4 *Maior non dicitur respectu temporis, sed respectu administrationis bonorum.*

IN Dei nomine, Amen, &c. In mei Notarii, &c. personaliter constitutus A. ex vna, & B. ex altera partibus fratres germani, asserentes se habere, & communiter pro indiuiso possidere omnia bona mobilia, & immobilia, tàm paternæ hæreditatis, quam alia per eos communiter acquisita, velintque, & intendant prædicta eorum bona inter se diuidere, & quilibet ipsorum partem suam de cætero pro diuiso habere, & possidere, cum (vt plurimum) communio discordiam pariat,

& quod

& quod communiter possidetur, communiter negligitur. Ideo igitur præfati A. & B. sponte, ac eorum certa scientia, & spontanea voluntate per se, suosque hæredes, & successores quoscunque vnanimiter, & concorditer deuenerunt ad hãc bonorum diuisionem, in hunc qui sequitur modum, & primo asseruerunt, & liberè fassi fuerunt dicti contrahentes se omnia eorum bona mobilia, & domus vtensilia, & pecunias inter eos, vt præmittitur communia, & indiuisa iam inter se, pro æquis portionibus diuisisse mediãtibus diuisoribus ab eis communiter assumptis, & quilibet ipsorum suam debitam portionem habuisse & recepisse, de quibus se bene contentos vocarunt, & se se ad inuicem quietarunt, cum pacto, &c. quò verò ad bona immobilia deuenerunt ad illorum diuisionem modo infrascripto videlicet, quod dictus A. pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscunque, pro sua portione, habeat, ad ipsumq. & suos perueniant hæc infrascripta bona videlicet, primò quandam domum positam, &c. Item quandam vineam positam, &c. & de aliis bonis specificando illorom confines per loca, quantitates, qualitates, & latera cum omnibus illorum iuribus, introitibus, & exitibus, ac pertinentiis vniuersis. Et è conuerso dict. B. pro eius parte habeat, & ad ipsum, & suos hæredes, & successores quoscunque iure proprio pertineant infrascripta bona, quæ singulatim exprimantur, cum expressione confinium (vt supra dictum est) iuxta diuisionem factam ab N. & N. communibus eorum amicis desuper assumptis quas partes, & diuisiones ipsi fratres approbarunt, & acceptarunt, & ponantur alia pacta opportuna, circa solutionem debitorum: subinde dicatur, si vero vna pars rerum, & bonorum, ac iurium prædictorum, tãm mobilium, quàm immobilium ad quemlibet dictorum respectiuè fratrũ ex dicta diuisione peruenta plus valet de præsenti, ac in futurum quandocunque plus valere poterit, quàm altera, vel è conuerso; totum illud plus valens, quantumcumque sit, aut esse poterit in futurum, vnus alteri ipsorum, & è conuerso, & sic mutuò, & vicissim præsentibus, & stipulantibus, & solemniter recipientibus pro se, suisq; respectiuè hæredibus, & successoribus vniuersis mera, pura, simplici, & irreuocabili inter viuos, etiam si dimidiũ iusti pretii excederet: & reliquas clausulas extende prout formula permutationis quam pro illarum extensione eam reassume, singula singulis congruè referendo, & debitè adaptando; & cum in hac rerum 2 diuisione (vt plurimum) de infra dicendis dubitari contingat, non omitto referre illius dubitationem, & demum resolutionem pro illius intelligentia: nunquid scilicet, quando plures fratres volunt diuisionem bonorum facere inter se, frater maior teneatur facere portiones, & minor eligere, dicunt Doctores communiter legisse, quòd non, sed, vel officio Iudicis istud fit, vel debent mitti sortes, non autem minor habet prælationem de optione, vt per Ias. in l. 1. n. 39. ff. de reb. cred. qui attestatur de magis communi opinione legistarum, vide tamen quòd idem Ias. sibi refert auctoritatem S. Augustini dicentis, quod in diuisionibus bonorum maior frater debet facere diuisionem, & minor eligere, fulcitur auctoritate veteris testamenti, vbi legitur fuisse factam diuisionem inter Abraham, & Loth. & ita quòd Canonistæ ita omnes firmant, vt per Ias. ibi. idẽ etiam tenet Bald. in l. suus quoque de hær. instit. vt per eundem Ias. in d. l. 1. eod. tit. Intelligo tamen, quod ille non dicitur maior respectu temporis, sed maior administratione, quia diu administrauit bona, vt ibi per Ias. sub dicto nu. 39. in fin.

Si autem post factam diuisionem, duo fratres voluerint remanere in communione, sic illius contractus fiet.

Forma Instrumenti communionis, seu societatis bonorum.

D. A. ex vna, & B. eius germanus ex altera parte, Asserentes inter ipsos deuentũ fuisse ad diuisionem rerum, bonorum, & iurium eorum paternæ hæreditatis, prout patet in instrumento diuisionis illorum rogato, & stipulato manu N. Notarii publici, volentes bonam, & sinceram fraternitatem, & concordiam inter se perpetuò conseruare, & simul more bonorum fratrum viuere, & eorum bona iterũ, & denuò iure; & communicare spontè, &c. omnibus melioribus &c. dictas partes

tes, & diuisiones alias inter eos (vt supra) factas, de quibus in præscripto instrumento continetur, cassauerunt, annullauerunt, & irritauerunt, ac cassant, irritant, & annullant, & nullius valoris, roboris, & effectus esse voluerunt, & volunt, ac si nunquã inter eos factæ fuissent, & vlterius interim, & denuo communicauerunt, & communicant, ac immiscuerunt, & immiscent inter eos communia, & indiuisa esse voluerunt, & volunt omnia, & singula eorum, & vtriusq. eorum bona mobilia, & immobilia, iuraq. actiones, & nomina debitorum quæcunque, quæ tempore dictæ diuisionis habebant, & habent de præsenti, & in futurum habebunt, & acquirent: ita quòd de cætero, & in futurum per eos vel alterum ex eis simul, coniunctum, & pro indiuiso qualitercunque, & quocunque iure, & titulo (durante præsenti communione) & omnia lucra, & damna, quæ sequerentur, sint, & esse debeant, & intelligantur communia, & indiuisa inter eos, prout erant ante factam dictam diuisionem; & vni ipsorum pro dimidia spectent, & pertineant, etiam si per alterum ex eis suo nõme proprio acquirerentur. Promittentes sibi inuicem (durante præsenti communione) insimul, & vnitè permanere, more bonorũ fratrum, & personas eorum proponere, & exercere, pro viribus, ad augumentum, & vtilitatem ipsorum, & ad commune lucrũ & damnum, & quicquid ad manus eorum vel alterius eorum peruenerit in ipsa communione conferre, & communicare, & in eadem communione aliquem dolum, seu fraudem non committere, nec facere, nec facienti consentire, sed totis viribus obuiare. Et si quandocunque contingat ad diuisionem peruenire, quicquid fuerit in dicta communione æqualiter diuidere in duas partes, prout ita diuidi, & obseruari voluerunt, & volunt etiam inter eorum hæredes, & successores omni exceptione, & contradictione cessantibus, quia sic actum &c. quam quidem communionem, & omnia alia præmissa promiserunt semper, & omni tempore habere rata, &c. & non contrafacere, alias, vltra præmissorum obseruationem, ad omnia damna &c. pro quibus, &c.

De donationibus inter viuos. Cap. X.

1 *Formam instrumenti donationis inter viuos inferius habes in 2. lib.*

2 *Pactum de non reuocando donationem ex quauis causa non facit, quin causa ingratitudinis possit reuocari.*

3 *Secus si expressè dictum sit ex causa ingratitudinis*

4 *Donatio omnium bonorum non valet.*

5 *Secus si donator reseruat sibi facultatem testandi.*

6 *Quanta debeat esse bonorum donatio quota sibi donatori reseruanda.*

7 *Donatio omnium bonorum non confirmatur iuramento.*

8 *Donatio omnium bonorum reuocatur per superuenientiam filiorum.*

9 *Secus, si cum iuramento fuerit expressè renunciatum dispositioni l. si vnquam.*

10 *Donatio, quæ est vltra summam 500. aureorum non valet, nisi insinuetur, & 12.*

11 *Secus si insinuationi cum iuramento illi renuncietur.*

13 *In actu insinuationis partis citatio non requiritur.*

14 *Insinuatio potest fieri etiam die feriato ad honorem Dei.*

15 *Præsentia donantis & donatarii requiritur in insinuatione donationis*

16 *Donatio, quæ fit coram Iudice non exigit insinuationem.*

17 *Iudicis decreto, præsumuntur omnia solemniter acta.*

1 IN hoc donationis titulo erit aduertendum, quòd si donatio fiat vniuersorum bonorum donantis, tunc potest fieri descriptio rerum, & bonorum donatorum, cum clausula, saluo tamen semper, & reseruato ipsi donanti vsufructu aliquorum bonorum specificandorum toto tempore vitæ suæ tantum, & facultate testandi vsq. ad certam summam in articulo mortis, absque aliqua contradictione, & impedimento sibi inferendis per dictum donatarium, & suos prædictos, ita ex pacto inter eos conuento, & mutua stipulatione hinc inde interueniente vallato. Pro quib. &c.

2 Ad hæc nota, quòd si actum est in donatione, quòd simpliciter propter aliquam causam reuocari non possit, nihilominus

ex causa ingratitudinis benè reuocaretur, vt C. de bonis lib. l.fin. Afflict. decis. 265.
3 sub num.48. sed quandò expresse interueniente iuramento de ingratitudine actum fuit: videtur, quòd ea interueniente nõ poterit reuocari arg. ff. si quis caut. l. sed & si quis §. quæsitum: secus tamen secundum quosdam ne per tale pactum Donatarius inuitetur ad delinquendum ff. de pact. l. si vnus §. illud & §. pacta Specul. in §. in hac causa vers. quid si actum sub nu. 5. 3. par. li. 4. de donat.
4 Amplius nota, quòd licet regulariter donatio omnium bonorum non valeat, ne quis eo modo amitteret facultatem testan di, vt per Clarum q. 19. §. donatio in princ: tamen si donator in huiusmodi donatione reseruauerit sibi aliquid pro facultate testandi, donatio ipsa valebit. vt per eundem Clarum ibi vers. secundò principali-
5 ter, quia tunc non tollitur in totum dicta facultas restà li, sed solummodo ea restringitur: intellige tamen, vt illud, quod reser-
7 uatur, non sit quid minimum, sed saltem excedat vigesimam partem illius patrimonii, quod donatur, quæ conclusio, quòd scilicet donatio omnium bonorum etiam tãtum præsentium, nihil valeat, etiam si fuerit iurata: nam cum huiusmodi donatio auferat homini liberam facultatem testandi, censetur contra bonos mores, & ideo non confirmatur iuramento, c. non est obligatorium de regul. iur. in 6. Abb. cons. 48. 2. vol. Bart. in l. si quis in princ. test. col. fin. ff. de leg. 3. vt per eundem Clar. d. §. donatio in q. 20. in princ. cum concordantibus, qui attestatur de communi. De donatione autem omnium bonorum præsentium, & futurorum inferius suo aptiori loco dixerimus, sed circa præmissa nõ videtur omit-
8 tendum. Quod licet talis donatio omnium bonorum propter superuenientiam liberorum, reuocetur ex dispositione l. si vnquam C. de reuocan. donat. tamen si pater in donatione ipsa renunciauerit dicto be-
9 neficio l. si vnquam, tunc donatio ipsa non reuocatur, quia tunc pater censetur de liberis cogitasse. ita dicit Clarus in vers. 3. infertur d. §. donatio q. 22. Ideo non ab re censui apposuisse in præscripta formula clausulam illam renunciatoriam cum iuramento d. l. si vnquam: sed cum iste articulus satis sit dubius, nec cum vnquam in facto habuerim, nihil circa hoc auderem terminate affirmare, de his hactenus. Ad ali-
10 quo alia de insinuatione donationis deuenimus; Nam clara est iuris communis conclusio, quod si donatio est vltra quingentos aureos sine insinuatione non valet, l. pen. §. fin. C. de donat. nunquid illi renunciari possit, in qao videtur dicendum, quòd cum talis insinuatio introducta videatur in publicam vtilitatem, consequenter illi renunciari nequeat. vt in l. pactum C. de
11 Collationibus; tamen illius dispositio cessat, si iuramentum interuenit, vt post alios per Guid. Pap. q. 350. per totum, Clar. in §. donatio q. 18. vers. quæro in fin. vbi dicitur, quòd hodie vtraque scola tam legistarum, quàm Canonistarum in hoc concordant, qui attestatur de communi, quod intellige, si fuit illi expressè renunciatum cum iuramento, vt posui in præscripta do-
12 nationis formula, vt per eundem Clarum eadem quæst. vers. retenta licet, Corn. in cons. 186. vol. 2. sub n. 11. cum concordan. dicat, quòd sufficit tantum interuentus iuramenti, vbi refert plura requisita ad validitatem iuramenti. Primò videlicet, quòd persona sit habilis, seu habilitata per iuramentum. secundò quòd generalis forma seruata sit, tertiò quòd non sit facta super re prohibita, Bal. in l. illud C. de sac. sanc. Eccles. qui hanc partem firmat in quodam suo cons. quod incipit. Certum est, quòd filia, vbi concludit, quòd iuramentum non firmet contractum, & non arctat iurantem quia sufficit, quòd lex improbet actum: His non obstantibus concludit iuramentum supplere defectum insinuationis, quia potest seruari sine dispendio salutis æternæ, vt ibi. Secus tamen dicendum erit in donatione causa mortis, quæ licet olim ad instar donationis inter viuos erat generaliter insinuanda, vt in l. donatio C. de donat. tamen si quinque testibus fuerit vallata, non requiritur insinuatio, vt hodie expressum est in l. fin. C. de donat. causa mor. & in l. si quis pro redẽpt. eod. tit. Gabriel. concl. 1. lib. 3. de donat. sub n. 66. vbi attestatur de cõi, & magis cõi, & ibi plures limitationes, & inter alias, quòd id nõ procedit, quã statut. disponit, quòd si infra aliquod tẽpus debeat fieri registratio in actis, quia post illud tempus iuramentum nõ supplet defectũ insinuationis, vt ibi sub n. 17.

Am-

13 Amplius nota, quod si statutum requirit, quod intra sex menses, donatio insinuetur; non requirit citatio partis, quamuis adinuenta sit ad tollendas fraudes, vt per Ias. in l. 1. nu. 12. quando lib. princ. dat. sub n. 12. Gab. in tract. de clausulis in §. videndum sub n. 90. vers. secundum autem in tantum,
14 quod talis insinuatio potest fieri die feriata in honorem Dei, quia actus est voluntariæ iurisdictionis, & in eo nulla, vel parua causæ cognitio requiritur, vt ibi sub n. 89. vers. 3. adde Hostie. in summa de feriis §. quid in eis, vers. licet quæ pertinet. Hinc est, quod non requiritur aliqua alicuius citatio, sed tantum præsentia donantis, & donatarii, vt per d. Gamb. in d. tract. de clau-
15 sulis d. §. videndum vers. sed Bart. sub nu. 175. fol. mihi 607.

Nec inutiliter videtur referendũ, quod si talis donatio subscribatur, & publicetur coram Iudice, non requiritur alia scriptura, vt per Ias. in l. omnium sub num. 4. C. de testa. Gamb. in d. tract. de clausulis d. §. vidẽdum vers. sed quæritur sub nu. 53. neq. exigit insinuationem si ea in iudicio
16 fiat, secus coram alio Iudice, cui debet coram eo produci. vt per Bart. in l. si tibi pecuniam ver. vero vtrum sub num. 2. in fin. si cert. pet. quod intellige, cum interpositione decreti Iudicis, quia vbi est interposi-
17 tum decretum Iudicis, præsumuntur omnia solemniter acta, vt in glos. ord. l. 1. C. de fid. instr. ea enim, quæ superius dicta sunt, circa relatam donationem inter viuos, & reliqua inferius dicenda quo ad donationem causa mortis, intelligo locum habere, quando non adsunt statuta in contrarium: quia tunc minimè immutanda sunt, quæ legem certam habuerunt, vt dixi, & probaui in extensione clausularum venditionis bonorum immobilium post nu. 21.

De donationibus causa mortis. Cap. XI.

1 *Forma donationis causa mortis.*
2 *Testes adhibentur in donatione causa mortis, & insinuatione non indiget.*
3 *Pactum de non reuocando donationem causa mortis non scribitur, & quare.*
4 *Donatio bonorum præsentium, & futurorum quando valeat.*
5 *Donatio remuneratoria non est proprie donatio.*
6 *Donans tenetur de euictione, in donatione remuneratoria.*
7 *Donatio reciproca, non indiget insinuat.*
8 *Notarius tenetur scire iura, & quare.*

1 PVpillus Meuius corporali ægritudine languens, & mortis proximè periculũ metuens, vel sic in terræ sanctæ subsidium, mare de proximo transiturus, vel ad bellũ iturus, timens naufragii periculum, vel timens bellorum discrimina diuini numinis intuitu, & pro suorum remedio peccatorum mortis causa, vel dicti periculi causa spontè, donauit R. D. N. Priori Conuentus S. Marci, nomine ipsius Conuentus recipienti, vel B. eius compatri tale prædium, vel omnia bona sua, &c. Dans, & tradens eidem R. D. Priori, vel dicto B. prædium, & omnia alia eius bona. Constituens se ex nunc dicta bona ipsius donatarii nomine possidere, vel quasi, & volens, vt ex nunc rei, vel bonorum prædictorum dominium in eundem donatarium sit translatum, & ipsa bona de cætero eius fiant, nisi vel donatarium præmori, vel ipsum donantem ab hac ægritudine liberari, vel donationis pænitere contingat, vt videlicet quodcunque horum contingat, donatio euanescat. Super quibus, &c.

Vnum autem diligenter attende, quod sub quacunque specie, & quocunque modo fiat donatio, debet expresse inseri in ea quod fiat causa mortis, vel alterius imminentis periculi, cuius causa fit. Nã alias esset potius donatio simplex, & inter viuos, quantumcunq. fiat in articulo mortis, vt per Rolan. par. 3. Florum, in tract. in tit. donationis causa mortis sub num. 9. vbi habetur, quod huiusmodi donationi quinque adhibentur testes, ac etiam cuiuscunque fuerit quantitatis, insinuatione non
2 indiget, vt ibi sub num. 11. in fin. Aduertendum est amplius, quod in simili donatione causa mortis, nõ apponatur pactum de non reuocando: quia esset contra sub-
3 stantiam donationis causa mortis, Intantum quod transformaretur in donationẽ inter viuos. Textus est expressus in l. vbi Donator ff. de donat. causa mortis, quia tale pactum non potest adaptari donationi causa mortis, vt post alios per Ias. in l. qui Romæ, in vers. nam si quis donat. num. primo in princip. ff. de verbor. obligat. Attende amplius quod licet donatio bo-

norum præsentium,& futurorum non valeat, tamen si collata sit post mortem donantis valet, vt per Clarum in §. donatio q.19 vers sed quid si quis?

4

Verum quia in his,& aliis donationibus, multi multa scripserunt, meum nō est hic vlterius elaborare,nisi quo ad ea, quæ tabelliones, pro illarum clausularum intellectu, necessariò scire debent: Nec omitto quod si donatario remuneratorio fit,vltra clausulas concernētes eu ctionem rei, seu rerum donatarum, quia donaria remuneratoria non est propriè donatio,vt in l. Iulianus §. qui fundū ff.de verb oblig.Clar. in § donatio q.3. in vers. quarto, qui attestatur de magis communi in tantum quod donans tenetur de euictione, Bart.in l. Iulianus §.1.ff.de verb.oblig. Iasin l.petens in 7.col. vers.3.no. C.de pac. & per eundē Ias.in l. si stipulatus fuerim §. si stipulatus fuerim, vers 4.nota limit.ff.de verb. oblig.Idem puto esse dicendū de donatione mutua,quæ etiam quod sit inter viuos, & consequenter irreuocabilis,quę insinuatione non indiget, vt per Ias. in l. si pater puellæ.C.de inoff.test.sub num.2.& 6.

5

6

7

De donationibus autem inter virum,& vxorem,& illarum validitate,& an confirmentur morte, vel iuramento (licet insinuentur) pro illarum intelligentia,recurre inter alios ad Clarum in d. §. donatio, vbi omnia diffusè habebis, nec id te fugiat,cum tabellio debeat scire iura, ne illicitos contractus celebrando puniatur, in l. iubemus C. de sac. sanct. Eccles.§. si his tabellionibus.

8

De donationibus causa mortis facienda per fil. famil.
Cap. XII.

1 *Filius etiam cum consensu patris testari non potest.*

2 *Forma donationis causa mortis, facta per filium de consensu patris.*

3 *Filiusfamilias potest donare causa mortis, de consensu patris secus legare, & testari etiam cum consensu patris.*

4 *Donatio causa mortis facta per filium patri non valet, & quare.*

5 *Requisita in donatione causa mortis, facta per filium fam.*

6 *Filiusfam. an possit reuocare donationem, sine patris consensu.*

1 Illud quoque non est prætereundum, ad relatam materiam donationis,quo cum filius familias sub patria potestate constitutus, etiam cum consensu patris testari non possit, vt in auth. ex causa de testam. ideo donationis formam sub compendio subiiciamus, cuius forma talis est; videlicet. A. filius B. eiusdem patris suppositus potestati: Quia(lege prohibēte)etiam patris iussu testari non potest, hanc donationem causa mortis eodem patre suo ibidem præsente,volente, & consentiente, sanus per gratiam Iesu Christi mente, licet æger corpore, fecit, & disposuit, in hunc modum. In primis quidem donationis causa mortis, reliquit pro anima sua tantum expendendum hoc modo. &c. Et hoc exequi voluit per N. quem suum reliquit commissarium. Item legauit,&c. in fine autem dices,& hæc omnia, & singula donatione causa mortis disposuit, & donationem ipsam valere voluit, & tenere, si ipsum ex hac ægritudine mori contigerit,alioquin nequaquam, me autem Notario præsente,& stipulante vice,& nōe &c. Quod autē filiꝰ fam.patre permittēte possit donare causa mortis. (licet testari non possit)habetur ff.donatio.l.tam his nō tū sine patris permissu,vt ff.de don.filiꝰ fam. §.patri autē legare non potest etiā eo permittēte ff.de leg.1.nec testari, vt in d.l.tā is.& vt superius probaui.Hoc tamē attende, quod talis donatio facta per filiū patri (ipso auctorizāte)non valet,quia nemo in facto proprio potest sibi auctorizare, l. 1. §. Pupillus, & l. si seruus cōis ff. de auct. tut. Circa quæ sciendū est,quod ad hoc,vt donatio causa mortis facta per filiū fam. alteri,quàm patri valeat,requiritur primò quod patre permittēre fiat.secūdo quod pater eidē nominatim, & expresse concedat licentiā, quod donet causa mortis.tertiò quod permissio, seu consensus patris præcedat. quartò quod is, cui donatur,sit præsens, aut Notarius pro eo stipuletur (licet secus in homine sui iuris)quia tunc sufficit,quod interueniat Nuncius,siue epistola, seu vallata sit traditione, vt tradit d.Azo.in summa C.de don. vers.cui possit donari, Bald.& Cyn.in l.illud C.de sacrò sanctæ Ecclesiæ. sed an d. donatio facta cum consensu patris possit reuocari per filium absque eius consensu, vide adhoc Guid.

2

3

4

5

Guid.Pap.in quæſt.223. vbi citantur plures opiniones doct. quorum aliqui tenent partem affirmatiuam,& aliqui partem negatiuam,& ad eum, & dictum Clarum, vbi ſupra pro huius articuli intellectu recurrere poteris.

De venditione Equi. Cap. XIII.

1 *Forma instrumenti venditionis equi.*
2 *Vitia omnia ſunt nominatim exprimenda, alias competit actio redhibitoria, quæ prætoria eſt.*

AD euidentiam ſupradictarum formarum venditionis bonorum immobilium,permutationis,& donationis, aliqua tacta ſunt, hic non repetimus, antequam ad alia grauiora deueniamus, de formis venditionis aliquorum bonorum mobiliũ & per ſe mouentium tangimus.

A.ſponte,&c.dedit, vendidit,B. ibidem præſenti, & ementi vnum equum baium, balzanum in fronte, & in crure anteriori ſiniſtro, & in poſteriori dextero ipſum ſibi ibidem per frænum tradens nominatim cum his vitiis,& magagnis ſpecificatis,et dictis ab eo ipſi B. ibidem præſenti, videlicet, cum vno ſuperoſſo in tali crure, itẽ quòd in plenilunio amittit viſum,itẽ quòd eſt retrogradus, item quòd mordet, nec ſe ferrari permittit, & generaliter pro tali, qualis eſt,cum vitiis,& magagnis latentibus,& apparentibus,& quæ habet intrinſecus,ſiue extra,aſſerens,& proteſtans prędicta vitia ſpecificata in ipſo equo eſſe ipſorum vitiorum,vel morborum, ſine quorumcunq. aliorum latentium, vel apparẽtiũ ratione,vel occaſione, ipſi B. in aliquo de cætero nolle teneri.Et hunc pro pretio vigintiquinq. ſcutorum,quod pretium dictus A. confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe. Exceptioni,&c. renunciauit,&c. quietauit,&c. promittens ipſi B.pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus ſtipulanti, & recipienti dictum equum ſibi ab omni homine,&c.legitimè defendere,auctorizare, & expedire ſub pœna dupli dicti pretii, ſtipulationis præmiſſorum, & refectionis damnorum, & expenſarum litis,&c. Qui B.dictum equum recepit ibidem cum dictis ſpecificatis vitiis, & magagnis in dicto equo ſe benè cognoſcere,& ea ſibi expreſſa, & oſtenſa eſſe dixit, & generaliter pro tali,qualis eſt,vt ſupra: proteſtans ergo nolle ipſum A. venditorem teneri occaſione dictorum vitiorum, vel morborũ ipſius equi expreſſorum,aut quorumcunq. aliorum apparentium,& latentium, vt ſupra dictum eſt.Pro quibus,&c. Nota,quòd niſi ſupradicta vitia exprimerentur, competeret emptori actio redhibitoria, quæ prætoria eſt,& competit emptori fraudato.vt per Specul.in §.1.de reſcind.vendit.lib.4. 3.par. in princ. Alex. in l.ſi ſtipulator ſub nu.23.ff.de verb oblig.

Forma venditionis herbarum.

A. ſpontè, &c.dedit, & vendidit B.totam herbam,ſeu futurum fænum quãtuncunq & qualitercunque fuerit, & quid erit,& percipi,& haberi poterit,anno præſenti de prato ſito in tali loco, iuxta, &c. percipiendum, & colligendum, & habendũ auctoritate ſua, omnibus ipſius B. ſumptibus,& expenſis,ad omnem ſuam ex nũc cuſtodiam, & omne periculum, atque caſum rapinæ, incendii, inundationis aquarum,& cuiuſcunq. alterius fortuiti, euentus; pro pretio ſcutorum vigintiquinque, quæ idem A. confeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe ab eodem B de quibus ſe benè contentum vocauit. Exceptioni &c.renunciauit, quietauit &c. Promittens ipſi B. pro ſe,ſuiſq.hæredibus,& ſucceſſoribus ſtipulanti dictum fænum ſibi ab omni perſona & vniuerſitate legitimè defendere,&alias vt in præſcripta forma, quam pro huius extenſione reſſume.

Forma venditionis lanæ.

A. ſpontè,&c.dedit,& vendidit B.omnia vellera futura, ſiue futuram lanã quantacunque, & qualiſcunque fuerit, & quam tondi, percipi, & haberi contigerit in anno præſenti ex mille ouibus ſuis,quas habet in territorio Cornetano, in loco dicto,&c.& ipſam lanam infra menſem, dictis ouibus tonſis eidem B. dare, & conſignare, in feriis Toſcanellæ ibi conduct., omnibus expenſis ipſius B. pro pretio, & ad rationem pretii ſcutorum vigintiquinque, pro quolibet milliario,quod pretium idem B.ſoluere, & exburſare promiſit ſta-

tim facta ponderatione, & consignatione dictarum lanarum liberè, &c. alias &c. de quibus &c. pro quibus &c.

Forma venditionis fructuum, ad plures annos.

A. spontè, &c. vendidit B. vsumfructum, ac omnes redditus, & obuentus talis vineæ sitę, &c. hinc ad quinque annos proximos, dans, & concedens eidem vsque tunc dictam vineam, & arbores, & omnia, quæ in ea sunt, & quæ infra prædictos continentur confines habenda, vtenda, & fruenda liberè per se, vel alium, seu alios, quem, seu quos voluerit, pro pretio, & nomine pretii scutorum centum monetæ, quæ idem A. confessus fuit habuisse, & recepisse ab eodem B. de quibus se benè contentum vocauit. Exceptioni, &c. renūciauit, quietauit, &c. Promittens idem A. eidem B. vineam ipsam, & omnia, quæ in ea sunt, liberè vtenda, & fruenda (vt dictū est) ei, & suis hæredibus ab omni persona & vniuersitate legitimè defendere, hinc ad terminum supradictum, & dictos vsusfructus, quos in dictis quinque annis percipiet, tàm intra terminum, quàm postea perpetuò legitimè defendere, auctorizare & expedire, alias ad omnia damna, &c. E contra quoque idem B. promisit ipsi A. pro se, suisq. hæredibus, &c. stipulāti prędictam vineam, & omnia, quæ in ea sunt, sine fraude vti, & frui, & ipsa fossata, & sæpes eius manutenere, & conseruare, & cā quolibet anno, debitis temporibus benè amputare, & releuare, & ligonizare, binare, & remundare, & in omnibus benè, & sine fraude colere, arbores siccas incidere, & virides non incidere sine domini mandato, & finito termino ipso prædictam vineam in ita bono statu (vt nunc est) ipsi A. liberè relaxare, & consignare sub pæna omnium damnorum, &c. pro quibus omnibus, &c.

Forma locationis Barcæ.

IN mei, &c. Constituti Nob. Vir. D. Viperescus de Vipereschis de Corneto ex vna, & Antonius, &c. patronus vnius barchæ portaturæ salmarum centum, & vltra, ex altera partibus spontè, &c. deuenerunt ad infrascriptam conuentionem, videlicet dictus Antonius promisit, & cōuenit, dicto D. Viperesc. ibidem præsenti & &c. portare cum eius barca, in qua nauigant septem marinarii, cum eo salmas cētum frumenti, mensuræ Cornetanæ, in Vrbem Romam, quam frumenti quantitatem onerabit in portu Corneti, pro pretio nauli Iuliorum quinque, pro singulo rubio, seu salma. Et versa vice idem D. Viperescus promisit eidem Antonio patrono dictæ barchæ, ibidem præsenti dare dictum granum expeditum ad dictum portum, pro die vndecima præsentis mensis, & soluere eidem Antonio supradictum naulum cum applicuerit, cū dicta barca frumento prædicto onerata ad magnam ripam Vrbis. Promittens idem Antonius in dicto portu frumenti se fideliter, & prout ad probum spectat virum agere, neque carigamentum aliquorum aliorum bonorum in dicta barca recipere, nec in dicto portu, seu naulizamento, per se, nec suos committere aliquam fraudē, dolum, & vt vulgò dicitur, barattaria, sub pæna omnium damnorum, &c. Et pro eo, quòd in, & super præmissis, ac obseruatione omnium, & singulorum, sit eidem D. Viperesco magis cautum, & securum, ibidem præsens N. qui sciens, &c. spontè, &c. pro dicto Antonio, & eius precibus premissis omnibus ad fauorem dicti D. Vipereschi accessit, & promisit, vti principalis, principaliter, & insolidum; quem N. ibidem præsentem idem Antonius promisit releuare indemnem ita quòd, &c. alias &c. pro quibus, &c.

Forma venditionis musti.

A. spontè, &c. vendidit, &c. B. salmas viginti de vino musto, recolligendo per eum in vindemiis proximè futuris ex eius vinea, seu possessione posita, &c. pro pretio iuliorum decem pro singula salma, quod pretium quod est summæ scutorum tot, &c. idem A. in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia habuit, & recepit ab eodem B. ibidem præsente, & soluente manualiter, & in contanti in prompta, & numerata pecunia in tot paulis, & testonibus papalibus, de quibus, &c. quietauit, &c. Quod vinum mustum idem A. pro-

promisit eidem B. tradere, & consignare ad vascam eius vineæ in vindemiis proximis futuris liberè, &c. Si quod autem vinum venditum eo tempore valebit plus dicto pretio, id totum plus idem venditor eidem B. emptori præsenti, & acceptanti donauit, donationis titulo perpetuo irreuocabiliter, ob grata seruitia multipliciter ab emptore recepta, & si minus dicto recepto pretio, idem emptor eidem venditori præsenti, &c. remisit, & donauit donatione pura, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

De contractu rei emphyteoticæ. Dap. XIX.

1 *Forma contractus rei emphyteoticæ habetur inferius in secundo libro.*
2 *Emphyteotica concessio genus est alienationis.*
3 *Clausula, reseruato beneplacito Sanctissimi, facit conditionem in tantum, quòd illa non purificata, dominium non transfertur.*
4 *Maior pars canonicorum debet interesse in contractu capitulari.*
5 *In alienationis contractu tractatus præcedere debet.*
6 *Traditum non videtur traditum in alienatione ad tempus duratura.*
7 *An primus acquirens, censeatur comprehensus in concessione, vsque in tertiam personam.*
8 *Clausula in contractu emphyteotico pro se, suisq hæredibus quomodo extendatur.*
9 *Extensio clausulæ ad habendum, &c.*
10 *Clausula rato tamen manente pacto, quid operetur.*
11 *Clausula, saluo iure directi dominij, quid importet.*
12 *Quis nam teneatur ad solutionem laudemij.*
13 *Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis.*

1 AD hæc nota, quòd cum emphyteusis sit genus alienationis, vt extra de reb. Eccl. non alienan. & propterea olim Episcopi cõsensus requirebatur, vt per Specu. in §.2 sub nu.3. vers.& nota de locato: tñ modernis temporibus, propter pontificias constitutiones, prohibita est d. alienatio, vt ēt. fuit decisum in cõs. Neap. vt testatur Afflict. in decis. 75. sub nu. 4. text. in c. hoc consultissime de rebus Eccles. non alien. lib.6. non ab re igitur apponitur in principio conditio illa scilicet, reseruato beneplacito Santiss. D. N. Papæ, & non alias,
2 aliter, nec alio modo, quo nõ interueniente, nõ est nata actio, nec obligatio, & multò minus dominii translatio, vt per Curt. Iun. in cons. 74. sub nu. 17. pri. par. Item nota quòd vbi supra dicitur de consensu maioris partis Canonicorum necessariò de-
3 bet esse maior pars. vt in c. ea noscitur, ext de donat. §. pastoralis in fin. amplius, nota quod ibi dicitur de tractatu præcedente, quia in his sẽper tractatus præcedere, immò nõ semel, sed pluries, vt per Spe. in §.2. 1. par. li.4. sub n.4. de locato. & in c. tua de
4 reb. Eccl. al. vel non, & ibi no. vbi tractatus sit de substantia contractus: Aduertendum est ēt quòd ibi non dicatur, tradidit, & concessit, sed tm̃ dedit, & concessit, quia in re non perpetuò concessa traditum non videtur traditum, vt per eũd. Spec. l. b.4.3. par. sub num. 156. de emphyteusi. Ad hoc probabiliter dubitari põt, an si ista cocessio in emphyteusim fuerit facta per hæc
5 verba, scilicet in tertiam generationem, persona illius, cui est facta concessio, censeatur inclusa in prima generatione, vel potius prima generatio incipiat in personam descendentium. Spec. in tit. de locato tenet, quòd persona illius, cui facta est cõcessio, comprehendatur in prima generatione. contrariam verò partem tenuit Bal.
6 in addit. ad Specul. in tit. de locato col. 4. vers. item, & in tertiam generationem, & in auct. si quas ruinas col. 1. vers. iuxta hoc quæro C. de sacros. Eccles. vide ad hoc Alex. in l. quod dicitur vers. sed idẽmet sub num. 23. ff. de verb. oblig. vbi respondendo dicit, quòd attendi debet consuetudo Ecclesiæ concedentis, & secundum illam debet fieri interpretatio ar. l. minimè. & l. si de intepret. supra de leg. sed vbi non apparet de consuetudine, quòd pronepos includitur, qñ conceditur in tertiam generationẽ, vt ibi, & propterea ad tollendũ dictã dubietatẽ, benè erit dicere in tali concessione, scilicet in ipsius tertiã generationem, tunc .n procul dubio persona illius, cui factæ est concessio nõ cõprehenditur in prima generatione: secus si dictum esset vsque in tertiam ipsius personam, vt per

Gabriel. in lib. 3. conclus. 1. sub nu. 1. 2. & 3. de feudis. vide tamen in hoc Clarum in §. emphyteosis lib. 4. quæst. 34. per totum ad quem pro præmissorum maiori intelligentia, recurre. Et quod pronepotes comprehendantur in prima inuestitura, exstat decisio Rotæ cuius copiam inferius registrari curaui. Item aduertendum est, quod loquendo simpliciter de simili concessio-
7 ne, non extenditur per notarium clausula pro se, et successoribus quibuscumque: sed tantum dicitur pro se, et suis hæredibus, et successoribus, scilicet de hæredibus, vel descendentibus in infinitum, et qui succedunt de iure ciuili, vel qui succedūt vniuersaliter de iure prætorio. vt not. Imol. in l. quod dicitur col. fin. ff. de verb. oblig Bal. in l. in personam in fin. C. de fideiuss. Alex. cons. 118. vol. 2. secus in alienatione perpetua, et tunc in casu, quo Ecclesia possit legitimè alienare; talis clausula extenditur pro se, et suis hæredibus, et successoribus quibuscumque: quia tunc ad hæredes transit extraneos, Alexan. in 2. vol. cons. 9. & in primo vol. cons. 91. in 12. col. & aliis cons 38. eodem 2. vol. in 3.
8 col. Afflict. decis. 100. sub num. 2. Vbi enim emphyteosis potest in casu præmisso transire ad extraneos, tunc per illa verba suis hæredibus comprehenderentur etiam omnes extranei, alias autem solum comprehenderētur illi descendentes ad quos trāsire potest, bene facit ad hoc text. in l. sciē-
9 dum ff. de verbo. signi. Alex. in l. quod dicitur, sub n. 26. prope fin. ff. de verb. oblig. clausulam illam ad habendum in præscripta forma appositam non nisi hoc modo extendas, scilicet ad habendum, vtendum, fruendum, & gaudendum, & de dicta domo disponendum, prout similes emphyteotæ de rebus similibus facere, et disponere solent, nec dicatur (prout dicitur) in venditione bonorum, quorum dominiū transit in accipientem perpetuò, et sine præfinitione temporis, vt puta in re ruinosa, quæ potest in perpetuum dari in emphy. vt in Auth. de alien. et emph. si verò quædam, secus si non est ruinosa, quæ non potest dari, nisi ad vitam suscipientis, et duorum eius successorum, vt per Specul. in §. 1. de emph. sub nu 9. lib. 4. 3. par. quia tunc ex simili concessione emphyteotica non transfertur nisi naturalis possessio, quam habet similis emphyteota vsufructuarius, vel vassallus, vt per Specul. in §. primo lib. 4 sub num. 20 de empt. & vendit. clausula illa ferè in finè supradicti contractus, conscripta, rato scilicet nihilominus manente pacto, operatur merè exclusionem, vt per
10 Affli. 2. decis. 174. sub nu. 3. & etiam quod contractus ratus remaneat semper, tam respectu pœnæ, quam illius obseruantiæ, secundum Specul. in §. 1. lib. 4. 3. par. sub num. 99. de emphyteosi. An autem emphyteota possit rem sibi, vt supra concessam ad breue, siue longum tempus, alteri locare, permutare, hypothecare, alienare, iura sua in alterum transferre. habes hæc omnia per Clarum in quæst. 17. & sequen. vbi diffuse explicantur, ad quem pro illorum
11 intellectu recurre; hoc tamē addito, quod emphyteota semper debet vēdere iure directi dominii, semper saluo, vt in l. p. C. de feudis, quæ tamen clausula, saluo iure dominii, in reformatione feudi, vel emphyteosis operatur; quod si antea feudatarius, vel emphyteota ceciderit a iure suo ex aliqua causa, non proficit sibi talis noua reformatio, vt per Io. de Pra. singulariter in ca. hæc conditio §. si sic ff. de condi. & demonstra. sed de his hactenus, cum aliud quo-
12 adque dicere mei officii non sit (saluo quod antequam ad alias trāseam quæstiones) ad hanc tantum tamquam quotidianam, & de qua quotidie notarii interrogantur, deueniam, scilicet, quod quando emphyteota alienat ius suum, in aliū quam comprehensum in prima inuestitura, tunc nouus acceptor tenetur soluere laudemiū directo domino, vt per Iason in l. 3. C. de iure emphyteotico, versic. 1. quæro sub nu. 41. Hoc tamen intellige, nisi aliter, aut tacitè, vel expressè inter partes pactum fuerit, quia tunc prouisio hominis facit ces-
13 sare prouisionem legis, vt per eundem Iason, in auth ingressi C. de sacrosanct. Eccles. in hac re emphyteotica multo plura scribere potuissem, quæ ad dispositionem vtriusque iuris pertinent, verum quia tantum ea prosequor, quæ tendunt ad intellectum clausarum similium contractuum emphyteoticorum, alias vero materias reiicio, vt ad eundem Ias. eodem tit. & alios qui hoc particulariter scripserunt. Copia dictæ decisionis, de qua supra fit mentio.

Asisiensis Emphyteosis, veneris 13. Nouembris 1598. R.P.D.Gypsio.

CAnonici Ecclesiæ S.Saluatoris in Lauro de Vrbe, anno 1590. concesserunt in Emphyteusim bona, de quibus agitur cuidam Leonello in tertiã generationem finitam,in linea masculina duntaxat. Dubitaui,an prima generatio incipere deberet à Leonello primo acquirente, vel potius à persona descendentis, ad effectum, vt pronepotes ipsius Leonelli cẽserentur, vel ne comprehensi in dicta inuestitura.

Domini, vtraque parte informante, resoluerunt primam generationem incipere à filiis Leonelli, & consequenter in illa comprehendi pronepotes. Ratio decisionis fuit,quia cum primus acquirens sit causa,& origo generationis, nõ potest in ipsa prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat. Bald. conf.448. lib.3.& conf.375. lib.4. Calder. de locat. conf.9.col.1.

Præsertim, stante illa dictione, finita. Alex.conf.110.nu.circa finẽ lib.3.& conf. 125.lib.5. Sociñ.conf.25. nu.4.lib.1.Gozad.conf.15.nu.17.Ruin.conf.166.num.6. lib.1.Dec.conf.62.in prin.Gabriel.de Iur. Emphyt.conclus.4.nu.5.Clar.in §.Emphyteusis quæst.34. versic. sed certe, vbi dicit hanc esse magis communem opinionem, & sequuta fuit Rota. apud bo.me. Oradinum,in vna Romana domus,& in alia Farfensis Villæ Caprolæ,coram R. P. D. meo Pegna 20.Maii 1592.vt patet ex earum copiis, quæ circumferuntur, & sic apparet non esse in iudicando, tenendam opinionem Speculatoris in tit. de Emphyt.§.nũc aliqua quæst.155.num.183.Paul.de Castri conf.316. nu.1.vol.2. & aliorum exemplo citatorum.

Ex differentia, quæ fit per informantes inter verbum completam, & finitam, non placuit dominis. quia est verbalis, cum tendant ad eundem finem. & sint synomima, præter id, quod multi ex doctoribus allegatis loquuntur, etiam quando adest verbum finita.

Hoc stante, non est opus ingredi illam difficultatem,quam mouetBar. in quodam eius consilio, an fuerit in instrumento dictum, vsque in tertiam generationem ipsius,vt refert Bald. in Auth. si quas minus num.3.vers.Iuxta hoc quæro,C.de sacros. sanct. Eccles.late Bellam.conf.80.nu.7.& 8. cum aliis citatis, quæquidem opinio licet sit communis, à nonnullis tamen reprobatur, vt animaduertunt addentes ad d. Conf. Alex. 125. Clar. post Castren. in loco supra citato.

Non obstat decis. Caputaquẽsis 18.par. 2. quia ibi non aderat verbum finitam, & benè illi respõdetur in decis. Villæ Caprolæ, quicquid pro parte aduersa dicatur.

De locatione Boum. Cap. XV.

1 *Forma instrumenti locationis boum.*
2 *Custos recepta mercede tenetur de casu sinistro.*
3 *Secus si custos dimisit dictos boues in loco solito, & consueto ibi dimittere.*

Locatio Boum ad laborandum.

Id. A Confessus fuit habuisse,& recepisse ad laborandum ad quartã partem lucri à d.B.duos boues, vnum scilicet album cum cornibus dimissis, & alterum rubeum cum cornibus elatis, pretii,& æstimationis scutorum quadraginta hinc ad annum proximum: promittens solemni stipulatione eidem B. dictos boues fideliter,diligenter custodire, saluare,pascere,& tenere, omnibus suis expensis,ipsosq.non vendere,vel alienare,sine expressa domini licentia, & mandato, in se dictorum boum semper dominium reseruans: ita quod à quocunque altero possidente ipsos pleno iure valeat vendicare, & pro summa dictæ quartæ partis laborerii dare, & deferre eidem B. Corneti ad domum suam, rubia tot frumenti boni, & recipientis,in festo beatæ Mariæ Augusti, seu in recollectis, proximè futuris liberè, & sine aliqua exceptione,in fine vero termini dictos boues, aut prædictam æstimationem, cum quarta parte lucri, siue tantum minus ipsa æstimatione, quantum fuerit totum damnum ipso domino consignare. Verumtamen si dicti boues, aut alter eorum ipsius laboratoris,aut eius famuli culpa, dolo, fraude, vel mala custodia perierit, aut destructus, vel perditus fuerit ad ipsum laboratorem spectet singulariter totum damnum, & si diuino iudicio, vel casu fortuito perier.t totum dam-

damnum ad dominum pertineat antedictum. Quòd si contigerit ipsos boues per octo dies, vltra terminum supradictum, retinere, quin eos vel dictam æstimationẽ consignet, vt dictum est. ex tunc vsque ad vnum annum, & sic de singulis annis ipsos à dicto domino retinere, eisdem pactis, & conditionib⁹ teneatur, si de ipsius domini processerit voluntate, quia sic actum extitit inter ipsos. Quæ omnia, & singula supradicta promisit idem A. ipsi B. pro se, suisq. hæredibus, stipulatione solemni, firma, & rata habere, & tenere, nec contrafacere, vel venire per se, vel alium, aliqua ratione, vel causa, de iure, vel de facto, sub pœna dupli æstimationis pretii antedicti. stipulatione in singulis capitulis huius contractus insolidum præmissa: qua soluta, vel non, rata maneant omnia & singula supra, & infrascripta. Pro quibus, &c.

Ad hæc nota, quòd si locaui tibi boues, vel alia animalia custodiendo, certa mercede tibi data, &tu dimisisti illa in pascuis in quibus animalia cõmuniter dimitti solebant, & fur, vel lupus ea abstulit, vel oc-
2 cidit; numquid teneris? & videtur quòd sic, nam si cum mercede habueris, de periculo teneri, ff. locat. qui mercedem, item non debuisti, eos sine custode dimittere ff. de vent. in pos. mit. l. 1. §. ad custodiendũ ff. comm. l. si vt certo §. si de me, & hoc ipso inculpa es, quia in tutiorem locũ transferre potuisti ff. de dam. infec. vtique vnde teneris extra de iureiuran. cap. fin. in prin.
3 ar. contra quòd excusetur si dimisit, & sicut alii dimittere solent, vt in l. pignus C. de pign maximè si tuos boues ibi sic dimittere consueuisti, Specul. in §. postquam tamen sub nu. 12. de locato.

De contractu soccidæ. Cap. XVI.

1 *Forma instrumenti soccidæ ouium.*
2 *Damnum, quod sequeretur in euentum mortis dictarum ouium, cedit socio minori.*
3 *Secus si casus fortuitus sequeretur sine eius culpa.*

1 A. sponte, &c. confessus fuit habuisse, & recepisse in soccidam, siue societatem, a B. centum oues pretii scutorum centum, duraturã hinc ad tres annos proximos, promittens solemni stipulatione dicto B. eas, omnesque ipsarum fructus futuros, & fœtus omnibus suis expensis, fideliter, & diligenter custodire, saluare, pascere, & tenere, ipsasque, aut earum fœtus, vel fructus aliquos non vendere, vt in proximè scripta forma vsque vendicare. Postea iunge, fructus verò, & fœtus earum scilicet agnorum lanæ, casei, & stercorum dimidiam bona fide dicto B. ad ipsius voluntatem consignare, & dare, & in fine dicti termini ipsas oues præfatæ soccidæ, vel illas, quæ ex eis tunc temporis extabunt, ipsi B. restituere, & consignare; si verò ipsæ, vel aliquæ earum, siue ipsarum aliquis fœtus, & fructus ipsius A. vel eius famuli, seu familiaris culpa; aut dolo, vel mala custodia perierint, aut destructæ, vel perditæ fuerint, totum damnum spectat ad eum: si autem diuino iudicio, vel casu fortuito id euenerit; ad dictum B. spectet, dũmodo ipse A. per repræsentationem pellium ouium mortuarũ, vt aliter faciat plenam fidem. Quæ omnia, & singula supra dicta forma.

Hæc supradicta scilicet, quòd in euentum malæ custodiæ dictæ oues perierint,
2 &c. supra totum cedat damno A. probantur per Ias. in l. si pascenda in vers. quæro, sub num. 2. C. de pactis, cum custodiam præstare teneatur, & consequenter culpa in eo præsumitur, vt per Bal. in 11. de off. præf. Vig. & l. cum duobus §. damna ff. pro Soc. & ibi, quòd non sufficit probare interitum, nisi probet casum fortuitum, puta mortalitatem, vel similem. Alex. cons. 158. in 2. vol. quod incipit in causa, & lite vertente inter ludouicam, &c. secus, si sine culpa ipsius.

De contractu census. Cap. XVII.

1 *Forma instrumenti census.*
2 *Clausula sciens non teneri quid operatur.*
3 *Fideiussor non potest conueniri non discusso principali.*
4 *Creditor potest conuenire, quem maluerit insolidum.*
5 *Quibus beneficiis fideiussores solent renunciare.*
6 *Creditor potest recusare cessionem facere.*
7 *Secus seruatur in tribunali Aud. Cam.*
8 *Fideiussores quando obligantur insolidum etiam*

etiam si dictum non sit.
9 *Secus si accedant diuersis temporibus.*
10 *Fideiussoribus effectis non idoneis, iterum est satisdandum*
11 *Secus in fideiussoribus contractus.*
12 *Intellectus l. vbi adhuc C. qui loco priorū creditorum succedunt.*
13 *Forma census Vitalitii.*

1 IN Dei nomine Amen, d. A. spontè, &c. omnibus mel. modo, &c. in & super eius Casale nuncupato, &c. sito in territorio Vrbis in partibus latii, cui casale A. prædium C. territorium Castri S. & casale M. circumcirca casale ipsum consistentia cohærent pro confinibus, saluis aliis, si qui sint plures, aut veriores confines, & dicti Casalis fructibus, redditibus, prouētibus, & pertinentiis vniuersis constituit, creauit, & imposuit annuum censum scutorum 80. monetæ iuliorū decem pro scuto. Quē censum ita creatum, cōstitutum, & impositum vendidit, ac titulo perfectæ venditionis, dedit, cessit, & assignauit, & transtulit admodum nobili viro B. præsenti, ementi, & stipulanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscunque, ad ha-
2 bendum, &c. Hanc autē annui census creationem, constitutionem, & venditionem, & omnia, & singula in hoc instrumento contenta d. A. fecit, & facit erga d. B pro pretio scutorū mille similium, quę in prōpta, & numerata pecunia argentea in mei notarii, testiumq. infrascriptorum præsentia á d. B. præsente, ac realiter, & cum effectu soluente habuit, & recepit, & ad se traxit, de quibus sic acceptis pro integro, & iusto dicti census pretio se contentum, & sibi satisfactum vocauit, & eundē emptorem quietauit, absoluit, & pænitus liberauit. Renunciando quibuscunque exceptionibus, cum pacto de numquā amplius pe-
3 tendo. Quem censum annuum promisit soluere dicto emptori præsenti, & vt præfertur, stipulanti, de semestri, in semestre, & in fine cuiuslibet semestris proportionabiliter, & pro rata, & in simili bona, & currenti moneta, hic Romæ liberè, &c. alias ad damna omnia, &c. teneri voluit. De
4 quibus, &c. Et promisit d. A. venditor dictū Casale ad se spectare, & pertinere pleno iure dominii, vel quasi, & de sui natura fructiferum esse, & capax dicti annui census, & etiā maioris, & esse liberū, et exemptū ab omni alio cēsu, canone, respōsione, liuello, ac ab omni, & quocunque fideicōmisso, purificato, vel purificando, & quibuscunq. aliis oneribus, impedientibus huius annui census impositionē, vel quæ dicto emptori obstare, vel præiudicare possint, & nō fuisse aliter venditū, datū, donatū, permutatū, distractum, aut aliasvtcunq. alienatū, alienationis etiā largissimè sumpto vocabulo, nec in totum, vel in parte, quidquam factū fuisse, quod aliquo modo respectu prioritatis, vel potioritatis hipothecæ, aut alias in totū, vel in partē possit se in præiudicium huius contractus, & dicti emptoris, & quod in his fiet in futurum.
5 Et promisit etiam hāc census impositionē, & venditionem esse benè, & validè factas, & in eas tamquam tales facere consentire omnē personā, &c. ius haben. aut habere prætendentem in, & super dicto Casali, & censu, ad omnē simplicē, etiā extraiudicialē requisitionē, aut interpellationē per d. emptorē, aut eius hæredes, & successores, vel causam, & ius ab eo habentes faciēdā. Propterea suscipere in se oēm litē, causam controuersiā, et molestiā in omni iudicio petitorio, & possessorio, & in quacunq. instātia, & parte iudicii, si quæ moueātur, super d. annuo censu, seu Casali, et susceptas prosequi, & terminare, cū suis procuratoribus, & aduocatis, absque impēsis, cura, interuentu, labore, & impensa d. emptoris, eiusq. hæredū, & successorū. Amplius promisit eundē emptorē, eiusq. successores, in d. annuo censu, illiusq. pacifica perceptione cōseruare, & sēper defendere, & liberare ab omni lite, causa, controuersia, molestia, ac molestāte persona; alias teneri voluit, & se obligauit ad oēm euictionē generalē, & particularē d. cēsus annui, in forma iuris valida. & in Vrbe consueta, tā in petitorio quā possessorio, & quouis eorum insolidū erga d. emptorem, & ad oīa damna, impensas, & interesse, si quæ d. emptor, vel sui hæredes, & successores ob d. lites molestias, vel euictionē pateretur, itaq; sub pretextu, quòd si per incuriā, & iniustitiā, nullitatē, aut imprudentiā iudicantiū talis euictio secuta fuerit; vēditor prædictus illiusq. in posterum hęredes, & successores nullo modo valeant se excusare, vel tueri. Conuenerūt in simul iidē cōtrahētes, quod
6 in oib*, & singulis premissis, & in presēti instr.

contentis dictus D. Emptor non teneatur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quæcumq. simplex notificatio, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris, sine statutorũ adhibita, seruata, vel non seruata, ipsi venditori, vel alicui ex infradicendis fideiussoribus, aut alicuius ipsorum hæredibus, & successoribus facta sufficiat, absque vlla penitus notificatione per d. emptorem, suosq. hæredes, & successores quomodolibet in futurum in iudicio, vel extra faciendam, quia sic actum, &c. Item consensit venditor, & ita conuenit, quòd si, & quo tiescunq: ipse venditor, eiusq. successores, & fideiussores cessauerint in solutione dicti annui census, de semestri in semestre, vt supra, facienda; sit in arbitrio, & liceat eidem emptori, eiusq. successoribus agere, & experiri, pro consequendis terminis dicti annui census tam contra dictum vẽditorem, & fideiussores insolidum, eorũq. hæredes, & successores, quàm contra conductores, colonos, ac omnes, & singulos, dictum Casale pro tempore tenentes, & quoscumque ipsius venditoris debitores, ex quauis causa, præsentes, & futuros, ita tamen quòd vna via electa ex parte emptoris, & suorum, numquam eis præiudicetur, quin ad alteram redire possint, vtraque eodem tempore experiri, vt satisfactionem consequantur; Quinimmo liceat etiam emptori, & suis variare semper, vsque ad consecutionẽ terminorum decursorum, & non solutorum. Ad quæ præmissa peragendum, idem venditor constituit, & fecit d. emptorem, eiusque successores procuratores irreuocabiles, & in rem propriam cum iuramento, ac etiam facultate omnes, & quoscunq. opus fuerit, quietandi, de pecuniis exigendis, pro concurrenti summa censuum decursorum, etiam iura, & actiones in fauorem soluentium transferendi, & cum clausulis ad lites, & facultate substituendi, & sequestrandi, & aliis clausulis, & facultatibus in similibus mãdatis poni solitis, & quomodolibet opportunis. Declarantes vlterius, & conuenientes, prædicti contrahentes, quod liceat dicto venditori, suisq. hæredibus, & successoribus, ac etiam fideiussoribus infrascriptis, & eorum cuilibet insolidum, semper, & quandocunq. voluerint in perpetuum,

7

etiam non obstante longissimi temporis, centum, & plurium annorum præscriptione; dictum censum scutorum octuaginta, pro eodem pretio scutorum mille in numerata pecunia, hic Romæ liberè, & in simili specie, vna cum censibus in illum vsque diem decursis, & non solutis restituto redimere, & extinguere, & dictus emptor suique hæredes, & successores retrouendere teneantur, præcedente tamen intimatione, seu denunciatione, per duos menses ante redemptionem, ex parte venditoris facienda, iuxta formam Constitutionis fe. rec. Pii PP. V. de modo procreandi census promulgatæ sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. xiv. Kal. Feb. Et deinde

8 que contrahentes voluerunt, & conuenerunt seruari hinc inde omnes conditiones & requisita dictæ Constitutionis, & omnia, quæ constitutio huiusmodi requirit, pro appositis haberi. Sed quatenus ex præmissis, vel infra dicendis ab ipsa Constitutione omittendo, vel faciendo quouismodo recessum fore dici, aut dubitari posset, declararunt, & conuenerunt etiam, ad tollendum penitus omne dubium, & pro validitate contractus, haberi pro appositis omnia, quæ apponenda sunt, & pro non appositis, non apponenda. Redigentes totum contractum, & contenta in eo ad verum sensum, & dispositionem dictæ Constitutionis: quia contrahentium intentio fuit, & est in omni clausula, & parte huius contractus, cum eadem Constitutione se conformandi, & sic, & non alio modo contraxerunt. Post remò, vt dicto emptori ma

9 gis cautum sit, promisit, d. A. venditor huiusmodi, impositioni, creationi, & venditioni annui census, tàm pro illius solutione, de semestri in semestre, vt supra, facienda in perpetuum, durante censu, consensu præstando, lite, & causa quacunque suscipienda, & prosequenda, pro validitate huiusmodi impositionis, & venditionis census, & pro quacunque euictione, & in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum quàm pro omnibus, & singulis in præsenti instrumento contentis, vti principales, principaliter, & insolidum accessuros D. N. & N. quos ita accessuros, & promissuros absentes, me Not. &c. stipulante, promisit releuare indemnes, & penitus

nitus sine damno consectuare;ita quod nullum propterea damnum,aut molestiam patiantur,alias ad omnia damna, &c. teneti voluit,de quibus,&c. & in euentum mortis,aut mutationis cōditionis in deterius, aut recessus ab Vrbe dictorum fideiussorum,vel aliorum pro tempore in hoc censu obligandorum,seu alterius eorum,promisit semper, ac toties, quoties aliquis ex dictis casibus tàm in vno, quàm in pluribus,ex fideiussoribus obligatis tàm eodē, quàm diuerso tempore contigerit, statim obligare, & subrogari facere alium, seu alios, æque idoneos fideiussores, ad satisfactionem emptoris, seu eius hæredum, & successorum, ne vmquam tractu temporis emptor, vel sui, contingentia euentuum prædictorum,in eorum cautelis, & actionibus tàm realibus, quàm personalibus, deteriores efficiantur: firmis tamen remanentibus semper obligationibus talium fideiussorum, quocumque modo pro tempore deficientium,ita,vt quæcumque obligationes subrogandæ semper cumulatiuè iuraq.iuribus,& cautelas cautelis emptori, & suis accrescere intelligantur. Declaratione adiecta,quod in euentum mortis, hæredes fideiussoris defuncti possent sese loco illius obligare, dummodo eo tēpore defuncti hæredis conditio deteriorata non appareat;quia sic actum,&c. Pro quibus, &c. extende obligationem, in forma Cameræ. Poterunt quandocunque fideiussores, post suprascripti contractus stipulationem accedere, quia à notario de contractu præfato, ac contentis in eo quibuscumque certiores reddentur. Hæc de censibus dicta sufficiant.

Cum de pluribus attinentibus ad contractum census hic sermonem facere potuerimus,sed cum plures particulares cōtractus de censibus iàm diu, & nuperrimè in lucem editi,&traditi fuerunt,vbi verisimiliter credendum erit omnia diffuse explicata fore: ideo de his quicquam non attingam, ne agrum nostrum aliena segete fertiliorem reddere videamur; sed tantum deueniemus ad explicationem clausularum fideiussionum, quæ ferè semper in similibus contract. adhibentur.reliquas vero clausulas contractus census habes, prout in instrumēto venditionis, quas hic breuitatis causa aliter nō repetimus, cum

2 æquiparentur. Nam clausula illa sciens non teneri, &c. tollit exceptionem erroris, quæ opponi non potest, Bart. in l.sed, & siquis §.fin.ff. siquis cau.& in l.fidari in fin.ff. de verb. oblig. item tollit conditionem indebiti, quæ non datur promittenti, indebitum scienter, idem Bart.in l. fin. §.idem quęsit in 2 col.vers. vnde, vt prædicta cessent ff. de condit. indeb. Et licet regulariter fideiussor non posset conueni-
3 ri, nisi prius discusso principali, vt in l. 1. C. de com.fid. deb. lib. 10. Bart. in l.1. de reuoc. his quæ in fraud. cred. tamen propter clausulam illam insolidum, quæ ope-
4 ratur,quod creditor potest conuenire pro vno debito,quem vult, pro toto debito,vt habetur in l. duos reos in princ. & in l. reos §.fin.ff.de fideiuss.& melius circa pręmissa,explicādo scias, quod quotidie quibusdam iuribus in instrumentis publicis renunciatur, & hac renunciatione tabelliones iuris ignari præsertim extra Romanam Curiam abutuntur. Nota ergo, quod quatuor sunt beneficia iuris, quibus præcipuè solet in instrumentis renunciari, scilicet benefic. Epist. diui Adr. & nouæ Constitutioni de fideiuss. & nouæ Const. de duobus reis,& Cedendarum actionum; de quibus beneficiis in singulis ad quid valeant,&in quibus inter se differant,videamus. Beneficium ergo huius Epistolæ est, quod quamuis aliqui sint insolidum obligati, tamen per huiusmodi beneficium si omnes præsentes sint, & soluendo tempore litis contestatæ possunt postulare,vt diuidatur inter eos actio, vt vnusquisque pro virili actione conueniatur, alioquin (nisi dicto beneficio iuuarentur) posset actor quem mallet insolidum conuenire, vt probatur per Specul.in §.1.2.par.lib.2. sub num.10.de renunc.De beneficio autem nouæ Constitution. de fideiuss.de quo habetur in auth. de fideiuss. in princ. quoniā per illud succurritur fideiussoribus, mandatoribus,& sponsoribus,quod reus principalis primò conueniatur, & hæc vera sunt, si principalis præsens fuerit, & soluendo,vt ibi sub nu 15.sequitur videre de beneficio nouæ Constitutionis de duobus reis,de quo legitur in præsenti auth. hoc, quod est positum de duobus reis debendis,vel promitt.quod subueniatur duobus reis debendis,vel promittendis, vt per ipsum

fum postulare possint: scilicet non insolidum, sed pro parte conueniri, & hoc si omnes præsentes sint, & idonei, idest soluendo, vt probatur in auth. de duobus reis promitt. sed prædicta legis beneficia in obligatione Camerali, quoad creditorem cum in ea renuncietur quibuscumque legibus & legũ auxiliis, & paciscitur, quod fideiussores obligentur vti principales, principaliter, & insolidum, se principales debitores constituendo, vt videre est in præscripta forma. Postremò dicendum erit de beneficio Cedendarum actionum, de quo habetur in l. fideiussore ff. de fideiussione, & l. Modestinus ff. de solutionibus, per quod postulare possunt fideiussores, & alios, pro quibus obligati sunt in vna obligatione, sibi cedi iura contra fideiussores, & alios, pro quibus obligati sunt: alioquin (nisi eis cedantur iura) possunt recusare solutiones, vt in l. Sticum, aut Pamphilum § pen. Sed dices quid prodest creditori si renuncietur beneficio Cedendarum, cum à quocũque soluatur habeat sibi debitum, & cum debitum receperit, quid prodest sibi non cedere iura. responde, si aut tacitè, aut expressè huic beneficio est renunciatum, poterit creditor gratificari amico, vel amicis suis, qui poterit vnum ex fideiussoribus, si plures erunt, & eum insolidum conuenire, nec ei poterit opponere, cedas mihi iura, cum iam fuerit huic beneficio renunciatum, & sic exonerabit, & releuabit amicum suum. sed prædicta proximè relata cassant in Romana curia, & signanter in tribunali
7 Auditoris Cameræ, in quo creditor passim, saltem iuris æquitate, cogitur ad iura cedendum, fideiussore soluente, & alias prout plenius scripsi in mea Praxi Iudiciali, ad quam recurre. Illud quoque ignorandum non est, immò particulariter notandum, quod quando sunt plures fideius-
8 sores, qui vno, & eodem tempore simpliciter intercedunt, quilibet tenetur insolidum, etiam si dictum non sit. Bart. in l. si ti-
9 tius ff. de fideiussoribus, secus si accedunt diuersis temporibus, quia tunc vnus non videtur accessisse contẽplatione alterius. vt ibi, & in l. si stipulatus §. si ex duobus. ff. de fideiussoribus. Postremò ad relatam materiam fideiussorum non omittam, pro intelligentia illius clausulæ, in euentum scilicet mortis, vel deteriorationis, aut absentiæ dictorum fideiussorum, & cætera, prout in ea. quod si fideiussores, qui à principio erant idonei, desint esse; denuò est satis dandum, vt in l. prætoria 1 t. ff. de
10 præt. stip. & in l. si is, à quo §. fin. limita tamen istum text. & similes procedere in fideiussoribus iudicialibus, secus tamen est in his, qui ex conuentione partium præstari debent: vt in casu nostro, & in contractibus venditionis, & aliis similibus, in
11 quibus fideiussores de euictione, & aliis præstantur: quibus datis si postea efficiatur non soluendo, ego non teneor iterum satisdare, vt per Ias. in l. si ab arbitrio verb. octauo nota sub nu. 11. ff. qui satisdare cogantur. Et propterea pactum illud, nedum videtur superfluum, verum etiam necessariũ, quia tunc fideiussor ex pacto denuò est dandus, vt per Spec. in §. 1. sub nu. 10. in 3. par. lib. 4. de empt. & vend. Nec te fugiat, quod si pecunias ad censum, aut
12 alias B. tuo amico dare volueris, te nullatenus cauto reddito, tunc in eodem met instrumento census, vel alterius contractus, ab vtroque fiat declaratio, quod dictæ pecuniæ per te illi dantur, ad effectum soluendi illas tali creditori ipsius amici, & ad effectum consequendi ab eo cessionem iurium respectu prioritatis, & potioritatis, & se subrogandi in locũ dicti prioris creditoris: & tunc obtenta ab eo concessione actionis personalis, vel hypothecariæ; sine dubio subrogaberis in locum dicti creditoris, iuxta terminos l. vbi adhuc C. qui loco priorum creditorum succedunt, & secundum Bald. in l. prima, eo-
13 dem titulo, per totam. Si autem census fiat vitalitius, dicatur, quod A. imposuit annuum redditum scutorum tot. & in super tali re ad vitam tantum d. B. quem vendidit eidem B. ad sui vitam tantum, & donec ipse vixerit, & non vltra. Reliqua verò extende, vt supra singula singulis congrue referendo, & debitè adaptando.

De concessione Feudi. Cap. XVIII.

1 *Forma contractus concessionis Feudi.*
2 *Qualiter iurare debet Vassallus.*
3 *Forma fidelitatis iuramenti.*

Ver-

4 *Verba illa ad habendum, quomodo intelligantur, & quid sit feudum.*

A Vicecomes H. ob remunerationem plurium obsequiorum B. ac Fidei, & amoris circa eum, & domum suam per eundem B. hactenus præstitorũ, & in vinculum, & signum dilectionis inter eos. ex nunc perpetuò inuiolabiliter obseruandæ, dedit, tradidit, & concessit in feudum, & iure Feudi ipsi B. recipienti pro se, suisque filiis, & nepotibus omnibus ex eo, & ex eis in perpetuum descendentibus, masculis videlicet legitimis, dũmodo in nullam aliam personam extraneam transferant talem rem, in tali loco, infra tales cõfines sitam ad habendum, tenendum, & possidendum, & quidquid sibi saluo eo, quod dictum est, & saluo etiam iure fidelitatis debitæ, deinceps placuerit perpetuò faciendum cum omnibus, & singulis, quæ infra præmissos continentur confines, vel alios si qui forent, ac cum accessibus, & egressibus vsque in viam publicam, & omnibus, & singulis, quæ habet supra se, vel infra, vel intra se, in integro, omnique iure, & actione, vsu, seu requisitione sibi ex ea, vel pro ea re, aut ipsi rei modo aliquo pertinentibus: quam rem, se eius nomine constituit possidere, donec ipsius rei possessionem nactus fuerit corporalem, quam si quidem accipiendi sua auctoritate, ac deinceps retinendi, sibi licentiam omnimodam dedit. Promittens per se, suosque hæredes dictoq. B. pro se, & pro prædictis ex eo descendentibus liberis, legitimis stipulanti, & accipienti, litem, vel controuersiam eis de dicta re, vel eius occasione, vllo vnquam tempore non inferre, neque inferenti quomodolibet consentire, sed ipsam rem eis ab omni persona, & vniuersitate legitimè defendere, auctorizare, & expedire, ac dictam concessionem, & omnia, & singula suprascripta perpetuò rata, grata, & firma habere, & tenere, nec contrafacere, dicere, vel venire per se, vel per alium aliqua causa, vel ingenio, de iure, vel de facto, &c. alias vltra obseruationem omnium, & singulorum præmissorum, ad quæ semper cogi posse voluit ad omnia damna, &c. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis firmiter obseruandis, idem A. obligauit eidem B. recipienti (vt dictum est) omnia, & singula sua bona, &c. dictus vero B. eidem A. ibidem præsenti promisit, & corporaliter iurauit ad sancta Dei Euangelia, ex nunc, in perpetuum sibi, suisque hæredibus. & fidelem esse vassallum, ipsumque & hæredes suos, res, iura, & honores ipsorum præsentes, & futuros, pro posse, fideliter obseruare, & recuperare, & nullatenus quod in quodlibet detrimentum, periculum, seu damnum, vel impedimentum, vel contumeliam personæ, vel personarum rerum, vel iurium, & honorum sui, suorumue hæredum verti posset, per se, vel per alium contractare, vel aliquo modo machinari. Immò si quis, hoc vel aliquod eorum tractare, vel procurare quocunque modo senserit, quàm citius poterit domino indicare, & quidquid sub fide, & secretum fuerit ab eo impositum, fideliter retinere, & sine sui licentia nõ pandere, nec per quod fraudetur facere, necnon personam, res, iura, & honores suos, aduersus quoscumque (summo Pontifice nunc, & pro tempore succesluro, sanctaque Apostolica Sede, & exceptis his, quibus prius fidelitatis debito erat astrictus) requisitus tueri, & totis viribus adiuuare, & consilium vtile pro posse, & auxilium præbere, & generaliter puram, & veram fidelitatem sibi, & suis hæredibus obseruare. Cæterum prædictis omnibus sic peractis, idem A. in robur, & confirmationem concessionis præfatæ ipsum B. cum baculo, vel chirotheca, vel de dicto fundo legitimè inuestiuit, in signũ mutuæ, & perpetuę dilectionis, & fidei pacis osculo interiecto.

Hæc probantur 21. quæst. vltima de forma, & in lib. Feud. qualiter iurare debet Vassallus fidelis, cap. vnico, & de forma fidelitatis, cap. vnico, & de noua fideli forma cap. vnico, & de success. Feud. cap. vnico, §. filia extra de iureiuran. & lxiii. distinct. sibi domino.

Porrò si feudum à prædecessoribus concessum successor confirmet, hoc modo cõficietur instrumentum.

T. Vicecomes filius A. studens pro viribus in bonis prædecessorum suorum vestigia imitari, & acquisitum, atque relictum sibi thesaurum incomparabilem, amicos, videlicet, & fideles omni qua potest cura & sollicitudine conseruare, lecto sibi le-

ria-

riatim, & apertè instrumento concessionis in fraudem, factæ olim B. patri H. ab A. genitore ipsius T. de tali re, in tali loco, infra tales confines sita, vt patet in eodem ipsius concessionis instrumento, manu N. publici Notarii confecto: eandem concessionem in feudum, ipsiusque rei possessionem, & omnia, & singula, circa hoc ab ipso A. gesta, & in præfato instrumento contenta, vt potè prouidè, ritè, & benè facta ipsius H. præsenti renouatæ concessionis auctoritate plenissimè confirmauit. Et in confirmationis, & renouationis signum, ipsum H. de dicto feudo, cum virga, vel pileo legitimè inuestiuit. Promittens per se, suosq. hæredes dicto H. pro se, suisq. filiis, & omnibus ex eo descendentibus legitimis, masculis stipulanti, & recipienti præfatam concessionem, & renouationem, & omnia, & singula suprascripta perpetuò firma, rata, & grata habere, & tenere, nec contrafacere, dicere, vel venire per se, vel alium, seu alios, aliqua ratione, vel causa, de iure, vel de facto sub pœna duorum mill. scutorum auri in auro, stipulatione præmissa, & refectione damnorum, & expensarum litis, & extra, & obligatione omnium bonorum suorum, qua pœna soluta, vel non, prædicta omnia, & singula perdurent. Idem verò H. statim ibidem de fide, & fidelitate seruanda dicto T. in omnibus, & per omnia, prout I. B pater eius fecit, & in prædicto instrumento continetur, solemnem promissionẽ fecit, & corporale præstitit iuramentum. Posthæc incontinenti in signum mutuæ, & perpetuæ dilectionis seruandæ, & fidei, & pacis osculum interuenit.

Hæc probantur in præalleg. concord. extra de feud. cap. 11. de iureiuran. c. veritas extra de donatio c. per tuas, ad hoc facit in lib. feud qualiter dominus proprie tat. princip. in titulo si de feud. controuer. Iur. §. domino, & in titulo per quos fiat inuestitura. Formam autem iuramenti fidelitatis habes supra in proximè præcedenti forma concessionis feudi, verba illa quæ apponuntur in feudo, ad habendum, scilicet, retinendum, & fruendum intelliguntur, secundum naturam feudalis dispo-
4 sitionis, quæ est, vt transeat ad hæredes, & descendentes cap. 1. de gra. suc. in feud. l. titia cum testam. §. fin. ff. de leg. 2. feudum autem est beneuola concessio libera, & perpetua rei immobilis, vel æquipollentis cum translatione vtilis dominii, proprietate retenta sub fidelitate, & exhibitione seruitiorum Ioan. Rainald. in repet. c. imperialem de prohibit. feud. alie. Qualiter autem, & quando dicatur feudum paternum, quando nouum, quando antiquum, & quando desinat esse antiquum, & qualiter sit feudum personalissimum, & an feudum ligium, vel francum, & quoddam iurabile, & quoddam non iurabile cum illa explicitè hic referre, hanc prouinciam non assumpsi; ideo vlterius in hoc non elaborabo, sed cum in hac feudi materia, multi multa scripseriut, ad eos recurre, & inter alios, ad Ias. in prohibit. feud. C. super vsibus feudorum per totum, vbi omnia plenissimè explicantur.

De instrumento transactionis. Cap. XIX.

1 *Formam instrumenti transactionis habes infra 2. lib.*
2 *Ad hoc vt dicatur transactio, quæ requiruntur.*
3 *Transactio fit de re dubia.*
4 *Transactio de re clara non valet.*
5 *Iuramentum quid operetur.*
6 *Transactione hæreditatis testamentum inspici debet.*
7 *Interuentus amicorum quid operetur.*
8 *Renunciatio litis comprehendit etiam causam, instantiam, & ius, secus in beneficialibus.*
9 *Renunciatio non nocet, nisi per partem acceptetur.*
10 *Clausula remittens omne ius, quid operatur.*
11 *Renunciatio generalis in transactione quomodo intelligatur.*
12 *Verba quæ omnia, & singula quid operentur.*
13 *Clausula quod partes iurent omnia, & singula vera fuisse, & esse, & non contrauenire; quid operetur.*
14 *Clausula rato manente pacto, quid operetur in transactione.*

Ad

1 AD Hæc nota, quod ad hoc, vt dicatur
transactio, duo copulatiuè requirun
tur. Primò quod aliquid detur, vel reti-
2 neatur, & sic non potest esse gratuita. Se-
cūdò quòd fiat de re dubia vbi est, vel sub
esse potest dubium. Iaf. in rubri. C. de trāsa-
3 actionibus: & ista est propriè transactio,
quæ est transitus, idest recessus ab actione
intentata, vel intentanda, vt per Bart. in l.
siue apud acta in pen. col. C. de transactio
4 nibus. Quando autem transactio fieret
super re clara, & non dubia, vel super iu-
dicato, non valet, vt per Iaf. in l si causa
cognita, sub nu. 10. C. de transactio. secus
autem si iuramentum interueniat, quia iu-
5 ramētum habet vim clausulæ, vt actus va-
leat omni modo, quo potest l. cum pater
§. cum filius matrem, ff. de leg. 2. Iaf. in d. l.
si causa cognita sub nu. 10. eodem tit. Nec
requiritur ad validitatem transactionis,
quod de præsenti lis inter partes sit, sed
sufficit quod in futurum subesse possit, vt
per eundem Iaf. in l. cum proponas sub n.
2. C. de transactionibus. In transactione
autem hereditatis, vt videre est in inferius
scripta forma, non ab re ponuntur vel po-
ni debent verba illa (viso testamento, &
illius tenore bene intellecto) alias transa-
6 ctio non valet, nisi constet, quod transigēs
habuerit notitiam testamenti tempore
transactionis vulg. l. de his ff. de trāsactio.
& per Bart. in l. de his in 5. col. in fin. vers.
sit igitur cautus, ff. de trāsactio. & in l. sub
prætextu l. 1. in prima col. vers. item in eo.
quod glos. allegat. C. de transactio. & ita
tenuit Rota in vna Viterbien. bonorum,
sub die 22. Ianuarii 1597. coram. R. P. D.
Pamphilio. Nec inutiliter apposita fuere
verba illa, videlicet, cū interuentu, & me-
7 dio communium amicorum: nam talis in-
teruentus facit cessare præsumptionem
metus, vel doli, sicut in decreto Iudicis l.
prima, & ibi no. Bart. C. de prædi. decurio.
lib. 10. Iaf. in l. transactionis eodem tit. in
princ. Amplius nota, quod per illam clau-
sulam (renunciantes scilicet liti motæ) in-
telligitur renunciare non solum instantiæ
sed etiam causæ, & iuri principali in pro-
8 fanis, vt in l. postquam liti. C. de pactis: se-
cus autem in causis beneficialibus, in qui-
bus renunciando liti, intelligitur renun-
ciare soli instantiæ, quia iuri beneficiali
non potest renunciari nisi in manibus su-
perioris, c. admonet. de renun. secundum
DD. de Rota in decis. 301. secundò intelli-
ge, quod renuneiet causæ, quantum ad il-
lam actionem intentatā, secus quo ad pro
prietatem, ita declarat Bart. in l. generali-
ter §. nihil commune ff. de acquir. poss. ter-
tio limita, vt procedat, quando talis renun
ciatio non potest acceptari per partem, vt
in d. l. postquam liti eodē tit. in princ. quia
renunciatio non nocet, cum aduersarius
nō acceptauit, vt per Iaf. ibi eodem titulo
nec inutile est illa clausula, scilicet remit-
tens omne ius, quod haberet in re tam de
præsenti, quàm de præterito, & futuro, di-
cēdo simpliciter remittēs omne ius, quod
9 habet & habere speret in re, operatur re-
missionem iuris, quod habet ex causa de
præsenti, non autem ex causa de futuro,
vt per Cels. Vgo. in tractatu de clausulis
contractuum, vers. remittit omne, cum cō-
cordan. ibi citatis, clausula autem illa ge-
11 neralis, quæ regulariter solet apponi in
generali quietantia, & transactione, vt pu
ta de omni eo, quod peti posset, vsque in
præsentem diem, refertur ad illud tantum
de quo fit litigatū, & erat lis, seu quæstio,
de quibus inter Partes fuit transactum, vt
in l. si de certa cum ibi no. in glos. & doc.
C. de transactio. & l. qui cum tutoribus, &
l. tres fratres ff. de transactio. Nam genera
litas nō refertur ad ea, de quibus nō est co
gitatū, nec est dictum, quia generalitas nō
debet intelligi, vt alicui partiū sit damno-
sa, seu captiosa l. cū Aquiliana ff. de trans-
actio. secus dicēdum, si in instrumento di-
catur, quod partes voluerunt talem quie-
tantiā, seu renunciationē, generaliter tra-
hi, etiā ad incognita, quia tūc per hoc ap-
paret, quod partes cogitauerunt de omni
iure, vt per Alex. in l. qui Romę §. duos fra
tres in vers. Adde quod Bald. sub nu. 55. ff.
de verbo. oblig. Bar. in d. l. si certa col. 1. in
fin. & seq. vers. quæro vlterius in prima
12 lectu. in 2. oppos. C. de transactio. Corn.
cons. 144. nu. 11. vol. 3. Beltran. in cons. 17.
nu. 4. vbi attestatur de cōmuni, licet Iaf. in
l. sed & si quis §. quæsitum sub n. 23 & 28.
contrariā opinionē teneat, dicendo renun
ciatio generalis nō valet, etiā si partes di-
cerēt, quod volūt habere pro expressis, &
specificatis omnes casus, qui contingere
possunt: Ratio, quia ignorans non videtur
renunciasse iuri, quod ignorat l. nec is §.

hæres ff. de acquir. hæredi. tu autem notari hæc omnia nota, & accuratè omnia scribe, iuxta contrahentium intentionem, subinde hæc Iudicis arbitrio relinque. Quæ autem omnia, & singula, hoc verbum (& singula) operatur, vt pœna ad vnumquodque ipsorum pactorum, & capitulorum, in quo contrauentum fuerit, insolidum committatur: vt per Specul. in §. 1. sub num. 38. lib. 4. 3. part. de empt. & ven-
14 dit. Amplius ad hæc nota, quod, quando partes in hoc, vel simili alio contractu, iurassent, omnia, & singula prædicta fuisse, & esse vera, & in nullo contrauenisse; quod tunc non possit opponi simulatio, nec venire contra iuramentum allegando simulationem, vt per Ias. in l. nemo potest, sub numer. 46. ff. de leg. primo, & ibi no. quod dicit valde esse notandum tamquam vtile, & quotidianum in pratica: Ratio decisionis est: quia tunc deregeret se periurium, postquam iurauit omnia, & singula esse vera, & non contrauenire, & sic repellitur, tamquam allegans turpitudinem suam, vt latè per Bart. in l. iusiurandum, quod ex conuentione de iureiurand. l. tertia §. procurator, & habetur in c. inter dilectos, de fide instrum. Cel. hug. in tract. de clausulis contractus in vers. iurant vera esse. Demum ad euidentiam illius clausulæ, quæ in extremitate transactionis vel alterius similis contractus, dubitatiuè dicendum erit. numquid si in transactione sit apposita pœna reus possit se tueri exceptione transactionis, si actor contraueniat, in tantum quod simul, & semel possit
14 petere pęnam, & breuiter responde. Quod non nisi sit apposita clausula illa (rato nihilominus manente pacto) quia tunc, cum hæc clausula, si actor contraueniat, potest reus contrauenire, & se defendere exceptione transactionis, & simul, & semel pęnam appositam petere, & consequi, vt in l. si quis maior C. de transactionibus. Ias. in l. qui fidem, in princ. ff. de transactio.

De Instrumento Dotis.
Cap. XX.

1 *Forma instrumenti dotalis.*
2 *Consilium, quod datur mulieri, pro conseruatione sua dotis.*

IN Dei nomine Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum omnibus cuidenter sit notum, quod cum sicuti infrascriptæ partes asseruerunt, proximè elapsis mensibus, & diebus inter honestum Iuuenem N. filium legitimum, & naturalem M. D. B. ex vna, & honestam Iuuenem D. M. Filiam legitimam, & naturalem M. D. H. ex altera partibus, per medium supradictorum eorum parentem, fuerint inita parentela, & sponsalia de futuro, postmodum verò matrimonium per verba de præsenti, & successiuè carnali copula consumatũ, cum dotis constitutione, ac eius, & acconcii promissione, inter ipsas partes verbotenus conuenta, & postmodum confecta quædam priuata præfatarum partium manibus subscripta apoca, tenoris infrascripti videlicet.

Adi 23. &c. In nomine D. N. Iesu Christi, ac eius gloriosissimæ Virginis Matris Mariæ Amen. [Per la præsente si dichiara come le infrascritte parti sono venuti al l'infrascritti patti, capitoli, e conuentioni della parentela, & sposalitio da farsi tra m. H. figliolo legitimo, & naturale di H. in primis il detto H. con consenso, & volontà del detto M. B. suo padre promette pigliare per sua legitima moglie, & consorte, secondo il rito della S. R. Madre Chiesa, e Concilio Tridentino, la predetta madonna M. figliola del detto H. presente, promettente per la detta madonna M. absente, con dote, & nome di dote de scudi 300. da pagarsi, &c. & con vestimenti, & acconcio, & beni locali, che piacerà al sodetto H. padre della detta madonna M. Item dette parti conuengono, & si obligano mandare ad effetto detta parentela fra 20. giorni, & doppo à lor beneplacito, & anco farne Instromento publico, con clausule, & hipotheche, che in tali instromenti dotali si sogliono fare. Et per osseruatione delle cose predette, ciaschedun di loro respettiuamente promettono, & si obligano loro stessi, & beni proprii, etiam in ampliori forma Cameræ, & cosi giurano, & per la verità hanno sottoscritta la presente, della quale ne restarà vna per parte. Io. B. affermo, & prometto quanto di sopra, si contiene. Io. H. affermo, & prometto quanto di sopra si contiene.

Cupientesq. præfatæ partes, vt ea quæ priuatim inter eas bona fide acta fuerunt, ad omnem bonum finem, & effectum, publico

blico instrumento appareant. Hinc est quòd anno &c. In mei ac testium,&c. personaliter Constitutus supradictus Magn. D. H. sua sponte, &c. omni &c. supradictam dotis, & acconcii promissionem recognouit, confirmauit, & approbauit, & quatenus opus sit, de nouo promisit soluere, & exbursare præfato d. N. genero suo ibidem præsenti, ac pro se, suisq. hæredibus, & successoribus stipulanti pro ipso N. ac de eius consensu, voluntate, & mādato, quia ita consensit, voluit, & mādauit dicto magn. de B. eius patri, ibidem pariter præsenti, & acceptanti, pro dote, & nomine dotis eiusdem dominæ M. eius filiæ scuta tria millia hoc modo videlicet mille, &c. in mei &c. & testium præsentia habuit, & recepit idem B. de consensu eiusdem N. ibidem præsentis, & consentientis ab eodem H. patre dictæ D. M. manualiter, & incontanti in prompta, & numerata pecunia in tot testonibus, & Iuliis papalibus; reliqua scuta duo millia hoc modo videlicet; nec non idem B. de simili consensu eiusdem B. sui filii ita consentientis, & volentis confessus fuit habuisse, & recepisse à præfato H. acconcium in folio papireo manu ipsius B. subscripto &c. Quamquidem dotem idem B. assecurauit, & cautam, & securam, & precipuam esse voluit in, & super omnibus, & singulis bonis suis, mobilibus, & immobilibus, & se mouentibus, ac iuribus, & actionibus præsentibus, & futuris, tàm Romæ, quàm alibi, vbiuis locorum positis, & existentibus, & casu, quo fiat locus illius restitutioni (quòd Deus auertat) promiserunt tàm dictus B. quàm N. eius filius dotem huiusmodi restituere supradicto dotanti, eiusque hæredibus, & successoribus, & cui, seu quibus de iure veniat restituenda, cum pacto, &c. de lucrando quartam partem dotis in euentum mortis alterius sine filiis, iuxta formam statutorum, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus &c.

2 Adhæc nota generale consilium mulierum, & parentum suorum, vt quando mulieri, nuptui tradetur, pater faciat eam. Iurari, quòd numquam consentient alienationi rei dotalis, nisi coram Iudice causa cognita, scilicet necessitatis instantis non fictè, sed verè: sic enim si aliter consentiat, & iuret, non valebit, cum tale iuramentū contrariū sit priori licito, & honesto Spec. in §. 3. sub n. 13. pa. 3. li. 4. de emp. & vēdit.

De Instrumento Renunciationis hæreditatis paternæ. Cap. XXI.

1 *Forma renūciationis paternæ hæreditatis.*
2 *Renuncio paternæ hæreditatis valet, sed intelligitur, rebus sic stantibus.*

1 Coram Magnifico, & Eximio I. V. D. Domino H. Curiæ Capitolii primo Collaterali, Romanæq; Curiæ Iudice ordinario, in quadam sede lignea existente in domo, infra designata, quam sedem, & domum, idem D. Iudex pro honestate infra nominatæ Iuuenis pro suo idoneo, & iuridico tribunali elegit, & deputauit in testium, & mei Not. publ. infrascriptorum, ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum, præsentia personaliter Constituta honesta Iuuenis D.M. filia legitima, & naturalis Magnif. D. H. eidem domino Iudici exposuit, se nuper fuisse honesto Iuueni domino H. Filio Magnifici D, B, desponsatam, nuptuiq. traditam, & à præfato Magnif. D, H, patre suo, iuxta eius facultatum vires (prout etiam medio iuramento desuper ad Sancta Dei Euangelia, tactis Scripturis sacrosanctis, præstito affirmauit) conuenienter, & condecenter dotatam, & propterea velle) vt æquum est) hæreditati, & bonis paternis renunciare, & asserens se esse minorem annis vigiuti, & in sexto decimo, vel circa suæ ætatis anno constitutam. Et propterea noscens se infrascripta, per se ipsam solam validè facere non posse, & nullos in Alma Vrbe, neq. ex paterno, neque ex materno lateribus proximiores habere, qui infrascriptis interesse, & huic actui, iuxta formā statutorum Vrbis, consentire possint; prout ita verū esse (simili iuramento tactis vt præfertur scripturis, præstito affirmauit) ab eodē Iudice petiit, vt sibi ad illa peragenda aliquē in curatorē deputare vellet (cum cuius præsentia, & auctoritate ea validè facere posset) nominando in curatorem tanquam idoneum, & sufficientem de cuius probitate, & idoneitate se confidere dixit D. Franciscum, &c. consanguineū, seu affinem suum ibidē præsentem, & esse volentem, qui idē Dominus Iudex, vt supra sedens præfatæ Dominæ M. vt supra præsenti, & petenti eundem Fran-

ciscum ibidem præsentem,& acceptantem in curatorē, quo ad actum infrascriptū faciendū,deputauit, ter illi dicendo,esto curator,vtilia pro eadem D.M.facito,& inutilia prætermittito,illam defēdito,& indefensam nō derelinquito. Qui quidem d.curator sic deputatus,promisit pro eadem d. M. vtilia facere,& inutilia prætermittere & alia facere , ad quæ de iure tenetur , & pro eodem Francisco curatore sic deputato ibidē præsens D.Metellus, qui sciens se non teneri,sed vltro teneri,volēs sua sponte, &c. huic promissioni principaliter , & insolidum accessit,pro quibus omnibus,& præmissis, ita attendendis, & obseruandis d.D.curator, & fideiussor sese,suosque hæredes, & successores, ac omnia bona sua præsentia.& futura obligarunt,&hypothecarunt in ampliori forma Cam.Apost.cum clausul s , & cautelis in ea apponi solitis, & consuetis, (citra tamē procuratorū cōstitutionem)renunciaruntque medio iuramēto,tactis scripturis sacrosanctis ad sancta Dei Euangelia præstito , omni, & cuicumque appellationi, reclamationi,& recursui per eos,contra præmissa,& illorum quodlibet quouis prætextu etiam enormissimæ læsionis, vel alia quomodolibet , coram quocunque iudice,magistratu,vel tribunali, forsan interponen. & introducendæ:Necnon omnibus,& singulis exceptionibus,quibusmediantibus sese contra præmissa , vel eorum aliqua defendere.& tueri,& per quas præsentis instrumenti ius,& effectus seu exequutio suspendi , impediri, retardari , vel alias quomodolibet differri posset . Quinimò appellatione , reclamatione, & recursu huiusmodi sic,vt præfertur,contra præsentis instrumenti seriem,et tenorē introducēdis,& interponendis,cæterisq.exceptionibus non obstantibus,præsens instrumentū, & omnia in eo contenta in primis,& ante omnia debitū suum consequantur effectum, ac executioni penitus demandentur : ita, & taliter, quod appellatio huiusmodi,aliæque exceptiones ipsis Francisco, & Metello, quoad effectum suspensiuū minimè suffragari valeant . Et nihilominus,pro præmissorū omnium,& singulorum obseruatione , susceperunt in sese mandatum executiuum contra ipsos, & eorū bona vnica citatione, & intimatione præcedentibus relaxandi , & exequendi in defectum præmissorum , & sic tactis scripturis iurauerunt,tactis, &c. Cuius quidē D.Iudicis præsentia,decreto,& auctoritate, ac etiam præsentia, consensu, verbo,& voluntate præfati curatoris , necnon præfatorū Magnifici D.B.& N.soceri,& mariti suorum respectiuè ibidē præsentium, & consentientium, omniumq. ad id eā auctorizantium eadem D.M. renunciando prius cum simili iuramento (vt præfertur) præstito beneficio suæ minoris ætatis,& restitutionis in integrum , necnon senat. cons. Vell.auth si qua mulier, & l. Iul. de fund. dot. ac iuri hypothecarum, cæterisq. iuribus, legibus,& priuilegiis,ac etiam statutis,& nouis reformationibus eiusdem Vrbis in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus eorumq. natura, & efficacia fuit per eundem D. Iudicem plenè certificata , & auisata sua sponte , &c. omni meliori modo, &c. cessit , & renunciauit in, & ad fauorem d.Magnifici D H. sui patris, & egregiæ indolis adolescentis D. A. sui germani fratris, ibidem præsentium;& pro se,suisq. hæredibus,& successoribus quibuscumque stipulantium,hæreditati, & bonis paternis, quæ ad ipsam M. ex quocunque capite,& causa,tam de præterito, præsenti, quam de futuro temporibus,etiā ex causa legitimæ,& trebellianicę, & aliter quomodocunque, & qualitercumque, præter quam in casu indecessus dicti D. A. sui fratris, & aliorum filiorum masculorum,siqui eidem N. superuenerint sine filiis legitimis , & naturalibus (quod Deus auertat) aut in casu, in quem ex ipsorum patris,& fratris suorum liberalitate,seu voluntate , aut dispositione, ad eam aliquid de supradictis hæreditate,& bonis deuenire,aut differri contigerit ac omni& cuicunq.iuri,& actioni,quod,& quæ super hęreditate, &bonis predictis ex quocunq. capite, & casu tā de præterito, & præsenti , quā etiā futuro tēporibus etiā ex causa legitimæ , & trebellianicæ , &c. & aliter quomodocunq. & qualitercunque, præter quam in dictis casibus decessus dictorū, & aliorum suorū fratrū,si qui superuenerint, sine filiis,vtsupra,aut in dictum casum voluntatis ,& dispositionis suorum patris,& fratrum prædictorum quomodolibet competeret, &competere posset nullo iure, nullaque actione sibi M. super eisdem hære-

hæreditate,& bonis,præterquam in euentu prædicto,quomodolibet de cætero reseruatis. Ponens eosdem patrem, & fratrem,vt supra præsentes,& stipulantes in, & super dictis hæreditate, & bonis,in locum, ius, & priuilegium ipsius D.M. vniuersum, has autem cessionem, & renunciationem fecit eadem D.M. cum decreto & auctoritate, consensu,verbo, & voluntate,prædictis ex causis, & rationibus per eam superius expositis,&quia sic sibi face re placuit, & placet. Quam quidem cessionem, & renunciationem promisit semper,& omni tempore habere ratas,&c. & non contrafacere, &c. sub pœna omnium damnorũ,&c. Super quibus, &c. pro quibus,&c. extendatur,vt supra,vsque,& ita iurauit,tactis,&c. In & super quibus omnibus,& singulis,tamquam ritè, & legitimè factis,petiit per præfatum D. Iudicem auctoritatem,& decretum suum,& sui officii interponi, cum suppletione omnium, & singulorum iuris,& facti defectuum,si qui forsan interuenissent. Qui quidem D. Iudex sic, vt supra sedens visis,& auditis, ac benè consideratis omnibus, & singulis supradictis,causaq. cognita illis suam, & dicti sui officii auctoritatem pariter,& decretum interposuit, omni meliori modo, quo potuit: supplendo omnes, & singulos tam iuris quam facti defectus,si qui in præmissis interuenissent super quibus, &c. Actum,&c.præsentibus testibus,&c.

2 Nota, quod supradicta renunciatio hæreditatis paternæ, facta per filiam dote contentam, propter superessentiam,& superuenientiam fratrum, valet; quia si postea moriantur,poterit filia patri succedere, non obstante tali pacto iurato, vt post alios per Alex. in l.stipulatio,sub nu.11.ff. de verb.oblig.vbi subdit talem renunciationem debere intelligi, rebus sic stantibus. vt ibi, quod intellige nisi ex statuto aliter in contrarium prouisum esset.

De Compromisso. Cap. XXII.

1 *Formam Compromissi habes infra in 2.lib.*

2 *Arbitrorum potestas pendet à potestate partium eis attributa.*

3 *Clausula(firmis remanentibus actis coram primo Iudice factis)quid operetur.*

4 *Differentia inter arbitros, & arbitratores.*

5 *Clausula illa (in arbitrium, & arbitratorem)quomodo intelligatur.*

6 *In prolatione laudi pars citari debet.*

7 *Clausulæ (de bono, & æquo, & sola facti veritate inspecta)quid operantur.*

8 *Clausula (iuris ordine non seruato) quid importet.*

8 *Clausula (secundum eius conscientiam) quid importet.*

10 *Clausula (diebus feriatis)quomodo intelligatur.*

11 *Arbiter non cogitur pronunciare in diebus feriatis in honorem Dei secus arbitramento.*

12 *Arbitramentum quid sit.*

13 *Clausula(de Iure, & de facto)quid importet,& quid clausula altè,& bassè.*

14 *Quæ dicatur parua, vel magna summa ad effectum enormis læsionis.*

15 *Clausula(dare vni,& tollere alteri)quomodo intelligatur.*

16 *Clausula (quæ pœna toties committatur) quomodo intelligatur.*

17 *In compromissis semper subauditur clausula,si arbiter iustè arbitratus fuerit.*

18 *Exactio pœnæ quando fiat.*

19 *Prorogatio compromissi, qualiter sit facienda.*

20 *Compromissi tempus, non nisi à die illius acceptationis currere incipit.*

1 ET quoniam arbitrorum potestas pendet à voluntate, & potestate partium eis attributa, & consequenter facere non possunt vltra,quàm partes eis attribuerũt vt in l. reconiuncti ff. de leg. Corn. cons. 177.sub nu.28.vol.2.&c.

2 Ideo ad euidentiam illorum potestatis, aliqua de intellectu clausularum præscriptæ Compromissi formæ hic attingamus.

3 Et primò clausula (illius firmis remanentibus actis, factis coram tali Vicario) operatur quod illa acta corã Iudice facta pro bent,etiam coram arbitro:doct. in l.fin.C. de testi. quæ alias non probarent, vt not. Specul.in tit.de probatio. §.videndum. & in §. nunc tangemus in fin. de litis con. & in tit.de Confessis §.nunc videndum vers. quid de Confessione.

4 Differentia autem inter arbitros, & arbitratores est,quod arbitri dicuntur habe-

re iurisdictionem, tamquam Iudices, & iudicii ordine seruato, procedunt, vt per Alex. in l. ex facto tractatum, §. si quis rogatus ff. ad treb sub nu. 5. Corn. cons. 177. sub nu. 33. vol. 2. Arbitrator verò videtur assumi, vt procedat, prout sibi videtur, etiam non sequendo ius sed prout sibi videre est non procedit ad instar iudicii, seu seruato ordine iudiciario, vt per eundem Alex. in l. 1. §. & post operis de no. oper. nun. nu. 6. & l. fin. C de sententiis experi. & per eundem Corn. dicto cons. 177. ibi. non igitur admireris, si in Compromissis semper additur Clausula illa, tamquam eorum arbi-
5 trum, & arbitratorem, quid autem operetur, & quomodo intelligatur, vide Bart. in l. si societatem §. arbitrorum ff. pro socio
4 col. vers. quæro, quid sit dictum compromittimus. Prædicta verò quæ dicuntur de arbitrio procedunt, nisi actum sit in compromisso, quod arbiter procedat partibus absentibus, & non citatis, vt per eundem Alex. in l. si quis arbitratur sub nu. 14.
6 ff. de verb oblig. quod tamen limita in prolatione laudi, in quo partem citare tenetur, quamuis actū sit in compromisso, quod ipse possit, partibus absentibus, laudum proferre, vt per Ias. in l. nec quicquam nu. 57. de offic. procon. & lega. Clausulæ illæ in præscripta formula cōpromissi scilicet (de bono, & æquo) secundum veritatem, & æquitatem sola facti veritate inspecta
7 important, quod arbitri reiectis pœnitus, & clausulis solemnitatibus, subtilitatibus, & apicibus iuris, causa summariè expediatur, iuxta Cle sæpe de verbo. signif. in tantum quod faciunt reiici exceptionem præscriptionis, quę coram arbitrio apponeretur, vt per Cæl. Vgo. in tract. de clausulis
8 compromissorum in vers. secundum æquitatem, cognoscere autem iuris ordine non seruato, est ius alterius auferre, vt in sing. Hip. de Mars. 364. incipien. in dubio. Si au-
9 tem dictum sit (secundum conscientiam) operatur sententiam ferri posse, sine citationibus, vt per eundem Vgo de Clausulis compromissi, in vers. secundum con-
10 scientiam. Diebus feriatis, & non feriatis, &c. operatur, quod sententia arbitri valeat die feriata in hominum necessitatem,
11 non in honorem Dei. Nec cogitur arbiter pronunciare diebus feriatis in honorem Dei, sed aliis sic, vt ibi in vers. diebus feriatis: secus autem dicendum erit de arbitramento, quod ferri potest, etiam die feriato in honorem Dei, sicut alii contractus fieri possūt, vt per Alex. in d. l. ex facto tractatum §. si quis rogatus ff. ad treb. sub nu.
12 4. Arbitramentum autem est quædam cōpositio, seu contractus transactionis, vt ibi sub nu. 30. & sequen. de iure autem, & de facto operatur in compromisso, quod ar-
13 biter poterit procedere sine causæ cognitione, & probatione, vt ibi in vers. de facto, facit etiam, quod sententia possit ferri de nocte, Gamb. eodem tit. vers. de iure & de facto. Item, quod credatur arbitris, de gestis coram eis. Bald. in c. in præsentia de probatio. Item quod credatur testibus die feriata receptis, non tamen sine causa deponentibus. Bald. in l. solam in fin. C. de testi. Alex. cons. 61. in fin. 4. vol. altè, & bassè operatur, quod arbiter etiam enormiter lædere possit, dummodo tamen dolus absit. Io. Andr. in cap. humilis de maio. & obe. sed non excludit reductionem ad arbitrium boni viri, vt per Paul. de Castr. in cons. 82. & per Alex. in d. l. societatem §. arbitrorum ff. pro socio. Sed si ista læsio debeat esse in parua, vel magna quantitate & quæ dicatur parua, & quæ magna quantitas, vide Raph. Cumen. cōl 50. incip. stante statuto Ciuitatis Tricentiæ, & Lanfran.
14 in tract. de arbitris par. vltima 9. 14. Clausula autem illa quod non liceat appellare, neque de nullitate dici iuramento vallata præiudicat, ne habeatur recursus ad arbitriū boni viri, nisi dolus subsit. Corn. cons. 177. sub n. 22. in fin. vol. 2. Dare vni, & tol-
15 lere alteri, intelligitur arbitrio boni viri, vt per eundem Alex. in d. §. arbitrorum: quia dicta Clausula nō permittit magnam
16 læsionem, Hostien. in c. 2. de arbi. Clausula autem illa, in qua dicitur, quod pœna toties committatur, quoties fuerit contrafactum in compromisso, facit pœnam committi pluries, quæ alias semel tantum committeretur, vt per Vgo. eodem titulo vers. Pœna toties cum concordan. vbi addit, quod per hanc clausulam non potest pœna committi nisi bis, vt ibi propè fin. cuius executionem post laudum emologatū semper denegari vidi, & audiui: præsertim si ab eo recursus fuerit petitus, quia
17 in compromisso semper subauditur, si arbiter fuerit iustè arbitratus, vt per eūdem Vgo.

Vgo. eodem titulo vers. si fuerit, secus si non esset emologatum laudum, & pars ad
18 iudicem redire vellet, quia tunc soluendo pœnam, ad iudicem redire queunt, vt not. in c. quam diu de appellationibus in clem. citatum per Baldum in Auth. si tamen C. de tempo. & repa. appellat. in fin. Postre-
19 mo illud quoq. ignorandum non est, quòd prorogatio compromissi non potest fieri maioris temporis, quàm fuit primum compromissum, ita singulariter dicit Bald. in cons. suo 229. incipien. nobiles viri in pri-
20 mo vol. col. vltima. Quod tempus non nisi à die illius acceptationis factæ per Arbitros currere incipit, vt per Hip. de Mars. in sing. 443. incipien. Compromissum etc.

De Pensionis translatione. Cap. XXIII.

1 *Formam Instrumenti translationis pensionis habes inferius in 2. libro.*

2 *Iudex executor, ad validitatem translationis pensionis, debet esse plenè instructus de eius iurisdictione.*

3 *Nec sufficit superficialiter litteras legare.*

4 *Quare Iudex executor debet plenè informari de omnibus qualitatibus, &c.*

5 *Idem etiam dicendum erit quoad Notarium.*

1 Licet infrascripta Formula Instrumenti translationis pensionis, ita de stilo Curiæ conscripta videatur; tamen non ab re hæc parua in hoc translationis pensionis articulo referenda esse censui, quòd cum executor deuenit ad eumdem translationis pensionis actum, nedum requiritur presentatio litterarum; sed etiam ad
2 hoc, vt ipse executor instruatur de qualitatibus suæ iurisdictionis, debet ab eodem executore legi tenor dictarum litterarum & in ipso actu, tam executor, quam Notarius debent legere totum tenorem, & bullam, prævia illius diligenti inspectione, iuxta tradita per Specul. in tit. de rescrip. per totum. Ratio, quia idem executor debet esse plenè instructus de eius facultate in tantum, quod non sufficeret, si sciret aliunde se esse delegatum, seu informatum, vt per Roman. qui attestatur de communi in l. absenti num. 5. ff. de donat. & cons. suo 352. incipien. quo ad primum col. 2. vers. quo ad quintam, & idem tenuerunt DD. de Rota decis. 6. de offic. delega. in no. & præmissa procedunt etiam, quando dictus executor legisset litteras
3 superficialiter, & illas non intellexisset; parum enim est legere nisi adsit intelligere l. prima ff. de his, quæ in testan. delen. cum adduct. per Rebuf. in rub. de collat. §. primo super vers. legere. Et relatæ qualitates videntur omninò necessariæ, ne aperiatur via fraudibus, ad quas euitãdas iura volunt, quod executor aperiat litteras clausas, & illas diligenter inspiciat, idemque diligenter faciat Notarius, ex eo, quòd oportet dicere in suo Instrumento eum vidisse præfatas litteras integras, & incorruptas, vt per eundem Spec. in d. rub. sub num. 2.

De concessione terrarum ad laborandum. Cap. XXIV.

1 *Forma concessionis terrarum, & vineæ ad laborandum.*

2 *Fructus naturales spectant ad Dominum, non autem ad Colonum, & quare?*

3 *Nec Colonus habet arbores in fructu, nisi cedua sint.*

4 *Maritus dicitur dominus rei dotalis.*

5 *Colonus debet habere fructus naturales si de eis est facta locatio.*

6 *Appellatione frugum arbores cedua continentur.*

In Dei nomine Amen, &c. A. spontè, &c. dedit, & concessit B. ibidem præsenti, & recipienti pro se, & suis hæredibus, &c. ad laborandum talem petiam terræ aratoriæ, & talem vineatæ, & laboratæ, sitam in tali loco, cuius confines sunt tales, & cætera, hinc ad quinque annos. Promittens ipsi B. conductori hanc concessionem vsque tunc firmam, gratam, & ratam habere, tenere, & obseruare, è contra quoque dictus B. promisit, & conuenit stipulatione

tione solemni dicto A. dictam terram scilicet, quæ est aratoria, diligenter congruis temporibus colere, & benè arrumpere, & sulcis conuenientibus arare, & quarta aratione suis feminibus propriis, & sumptibus feminare, siue cum dimidia suorum seminum, reliqua dimidia sibi à domino côcedenda. Et verò, quæ vineata est quolibet anno suis debitis têporibus benè amputare, releuare, ligonizare, binare, purgare, & cum ipsius palis, seu cannis, perticis, atque iuncis, ac propriis sumptibus sepes, & fossa dicti loci benè manu tenere, ipsamque vineam propagare vbique fuerit opportunum, arbores non incidere, citra domini voluntatem, & quolibet anno cêtum salmas sui proprii letaminis ibi inferre, & iactare, segetes, metere, triturare, vuas vindemiare, cæterosque fructus colligere, dimidiam quoque fructuum omnium percipiendorum ex possessione prędicta, scilicet bladi, vuarum, cæterorumque tam arborum, quàm aliorum dare, & consignare, & deferre suis sumptibus hic in tali loco ad domum suam bona fide, & hæc omnia facere omnibus suis laboribus, & expensis. Quæ omnia, & singula promiserunt ad inuicem, & vicissim attendere, &c. Pro quibus &c.

Illud autem quęritur circa dictam locationem, si dominus locauit fundum ad medium, nulla facta mentione de arbori-
2 bus, vtrum ipse tantum eas habebit? Et videtur, quòd omnes habebit, quia fructus naturales sunt, de quibus nullam habet co
3 lonus partem l. fructus. ff. de vsuris. Hinc est, quod si colonus destruat arbores, tenetur ff. loca quia nec maritus debet arbores habere in fructum, nisi ceduæ sint, vt ff. soluto matrimonio, l. diuortio §. si fun-
4 dus (licet dicatur dominus rei dotalis) vt insti. quibus al. non licet, nec etiam fructuarius, nisi prout traditur ff. de vsufructua. l. ex silua. quia naturaliter possidet, vt in l. naturaliter ff. de acquir. possess. ar.
5 contra in causa prædicta, quod colonus habebit medietatem de arboribus, quia dominus ei locauit, vt habeat medietatem
6 redditnum, siue frugum; nam appellatione frugum arbores ceduæ continentur, l. frugum. ff. de verb. signif. &c.

De contractu locationis domus. Cap. XXV.

1 *Forma contractus locationis domus.*
2 *Factum operatiuum, vt inquilinus si non teneatur contra singularem successorem.*
3 *Quando sit soluenda pensio per inquilinos.*
4 *Quando autem sit, vel non sit facienda remissio pensionis, præsentum de rebus rusticis.*

1 In Dei nomine Amen, &c. A. spontè, &c. locauit, & titulo locationis dedit, & concessit B, ibidê præsenti, & recipienti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque vnam ipsius B, domum positam, &c. ad habendum, tenendum, possidendum, & vsufruandum vsque ad quinque annos proximè futuros, quàm locationem, dicto tempore durante, idem A, promisit eidem B, inquilino hebere ratam, gratam, & firmam, ipsumque B, manutenere in pacifica illius possessione, aduersus quamcumque molestantem personam &c. Hanc autem locationem fecit idem A, eidem B, pro annua pensione scutorum quadraginta soluendorum, prout idem B, soluere promisit eidem A, ibidem præsenti, & stipulanti pro se, suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque de semestri in semestre, & in principio cuiuslibet semestris liberè, &c. & seu aliter, prout fuit conuentum. Dans, & concedens, 2 eidem B, inquilino, vt eiusdem domus possessionem capiat, & eidem ad dictum effectum claues ei consignauit, retinendum vsque ad dictum tempus, nomine ipsius A, tamquam illius inquilinus. Et finito dicto tempore eandem domum eidem A, dimittere, & relaxare vacuam, liberam, & expeditam, in aliquo non deterioratam. Renunciando quibuscumque constitutionibus, & decretis cameralibus in fauorem Inquilinorum, quomodolibet editis, & factis, de quibus, & eorum tenoribus, & qualitatibus ipse B, inquilinus asserit habuisse, & habere plenam, & certam scientiam. Hoc autem expressè acto inter ipsum B, inquilinum, & A, dominum, dictæ

dictæ domus, & solemni stipulatione vallato, quod durante dicto tempore, prædicto A. non liceat domum prædictam alicui personę vendere, alienare, vel aliquem alium contractum facere in præiudicium pręsentis locationis, & ipsius B. Et in euentum contrauentionis pręmissorum, vel cuiusque eorum, liceat ipsi inquilino ex aduerso factis in contrarium non obstantibus, sibi retinere dictam domum, & illi insistere contra quoscumque illius singulares successores, & illam retinere vsque quo fuerit expletum, seu completum tempus huius locationis Quę omnia, &c. alias &c. pro quibus omnibus, &c.

2 Ad hæc nota, quod pacta, de quibus in præscripta formula operantur, vt locum habeant, contra singularem successorem, vt per Bart in l. is, cui §. qui in possessione ff. vt in possess. legal. & in l. si quis sub hac conditione ff. de contra. emp. ex quorū verbis colligitur, vltra prædicta, vnum no. videlicet, quod is talis successor non tenetur stare colono; tamen si conductor habeat hypothecam in re conducta, poterit retinere fundum donec sibi restituatur pensio soluta, & sibi satisfiat de interesse. Verum quia difficulter probari solet interesse, ideo curandum est, vt cautela adhibeatur, videlicet quod in contractu locationis, promittat locator non alienare fundum, in præiudicium conductoris; vltra generalem hypothecā specialiter obliget, & hypothecet d. fundum, & tunc non poterit fundus alienari, in præiudicium conductoris, text. est valdè singularis in l. creditor §. si ibi nullam etiam vēditionem de distr. pig.

3 Amplius nota, quod circa solutionem pensionis, si de tempore fuerit conuentum, standum est conuentioni, aut nihil fuit dictum, & consideratur consuetudo loci, seu lex municipalis si verò non apparet de cōsuetudine, fit solutio in fine anni. Hæc omnia probantur per Abb. in c. propter sub nu. 18. de locato, & conducto. quando autem, & quomodo sit facienda remissio, vel augumentatio mercedis, seu pensionis, præsertim de rebus rusticis, pro quorum intelligentia vide eundem Abbatem ibi sub num. 20. eodem tit.

De contractu Vniuersitatis. Cap. XXVI.

1 *Forma obligationis Vniuersitatis.*
2 *Duæ partes de tribus Consiliariorū requiruntur in contractu communitatis.*
3 *Verba illa cum hominibus verificantur in duobus.*
4 *Contractus Vniuersitatis vniuersaliter, & singulariter singulos obligat, prorata tamē obligantur, nisi dicatur insolidum.*
4 *Quod meum est, commune non est.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. Congregato, & coadunato Consilio Communitatis, & hominum Terræ, &c. infrascripta occasione in loco infrascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit, pro negociis dictæ Communitatis sono Campanæ, in quo interuenerunt ipsi Consules, videlicet N. N. & N. ac etiam Consiliarii dictæ Terræ, qui vltra sonum companæ fuerunt omnes per N. publicum baiulum dictæ Communitatis vt idem baiulus ibidem præsens asseruit, de mandato dictorum DD. Consulum, quorum nomina sunt hæc. N. N. exprimantur omnia nomina Consiliariorum cum præsentia, & interuentu Magnifici, & Eximii Il. Doctoribus N. hon. Potestatis dictæ Terræ: asserentes se esse maiorem partem Consiliariorum eiusdem Communitatis, & vltra duas tertias partes, & sic totum Consilium, ac Communitatem representare. Promittens nihilominus de rato, pro aliis Consiliariis absentibus, ac vice, & nomine ipsorum, & dictæ Communitatis, & quorumcunque successorum suorum spontè, &c. in ipsius Communitatis necessariam, & vtilem causam, scilicet ad effectum soluendi, & satisfaciendi N. creditori dictæ Communitatis de summa scutorum quingentorum eidem debitam, pro tali causa confessi fuerunt habuisse, & recepisse a Mag. D. M. mutuo gratis, & amore similem summam scutorum quingentorum, quæ scuta quingenta idem M. de ipsorum DD. Priorum, ac Consiliariorum ordine, & mandato soluit, & exbursauit eidem N. ibidem præsenti, & recipienti ab eodem M. manualiter, & incontanti in prompta, & numerata pecunia, in tot iuliis, & testonibus papalibus, quæ ad se traxit, & tracta totidem esse dixit,

dixit, de quibus se bene contentum vocauit,&de illis tàm dictum soluentem,quàm Communitatem prædictam quietauit, liberauit, pœnitus & absoluit, per pactum ad rem habitam vlterius non petendo. Quæ quidem scuta quingenta,sic, vt supra soluta prædicti DD.Consules, seu Priores, necnon Consiliarii prædicti, nominibus quibus supra, soluere, & restituere promiserunt eidem M. ibidem præsenti, hinc ad tres menses proximos liberè,& sine aliqua exceptione,alias, &c. pro quibus, &c. super quibus omnibus prędictis idem D.potestatem suam,& dictæ suæ Curiæ præbuit auctoritatem &c.suppletis &c.

2 Adhæc nota,quòd ad validitatem gestorum,debet apparere quod Consilium fuerit, vt in præscripta formula dicitur,more solito congregatum,& quòd interuenerint duæ partes de tribus pro vt in l.actuarios. C.de nume. & actu. lib.duodecimo, ibi vt consueuerunt,& l. 2. C.de decurion. lib.x. ibi solemniter in Curia conuocatis. Curt. Iun. cons.174.num.34. 2. par. nec sufficit,
3 quòd dicatur cum hominibus de Consilio, quia illa verba possent verificari in duobus, regula pluralis in 6. & l. inter illam in fin. ff. de verb. signif. citat per Corneum. in conf.177.sub nu.8.vol.2. Specul. in
4 lib.1.de sindico num. 16. Amplius nota, quòd licet cōtractus Vniuersitatis,vniuersaliter factus vniuersaliter obliget, vt singulariter singulos,vt no. Bar. in l. 4. ff. de re iud. tamen melius, & tutius erit in extensione obligationis explicare singulos insolidum: quia si non additur insolidum, non nisi pro rata intelliguntur obligati,vt per Bal. in l. etiam vers. modo restat C.de exec̄tione rei iudi.sub nu.14. Si autem in contractu non continetur obligatio singulorum Vniuersitas, seu Ciuitas tantum obligata est, non autem singuli ciues, quia
5 quod meum est, cōe non est, vt ibi in fin.

De contractus redditionis administrationis. Cap. XXVII.

1 *Forma instrumenti redditionis administrationis tutelæ, & generalis quietationis.*

2 *Declaratio clausulæ actionis in factum, & actionis de dolo.*

3 *Clausula nec aliquam cōtrariam exceptionem opponere, qualiter intelligatur.*

4 *Aquiliana stipulatio quid operetur.*

5 *Generalis quietatio generaliter est intelligenda.*

6 *Restitutio in integrum ex causa ignorātiæ, infra quod tempus datur.*

7 *Post lapsum quadriennium restitutio non datur.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. R.filius q B, visis, inspectis, ac cognitis actibus, & scripturis administrationis,T. olim sui tutoris, ac examinatis rationibus d. administrationis,calculatis omnibus calculandis, ingenuè confessus fuit,& contentus ipsum T. ratione administrationis suæ super omni eo quod administrauit, aut administrare debuit in bonis, & circa bona ipsius, R, occasione eius tutelæ plenè,& apertè ostēdisse eidem, & tradidisse, & quòd idem T. integrè dedit, restituit, & assignauit sibi omne id, & quidquid ad eum peruenit, de rebus,& bonis ipsius, occasione administrationis dictæ tutelæ,quam fecit,&facere debuit in bonis,&circa bona sua,& ipsum illud videlicet quod in reliquis,& residuis,& ipsa omnia reliqua, & residua, & ōia,& singula in instrumēto bonorū,&possessionū eius approbans,ratificans, & confirmans ipsos actus,rationes, & scripturas & quidquid gestum, & administratum est per ipsum T. in bonis, & circa bona ipsius q. B. & omnes, & singulas solutiones, dationes,& pacta, & contractus occasione dictæ tutelæ factos ab eo. Quapropter per se, & suos hæredes promisit dicto T. præsenti pro se, & suis hæredibus stipulanti, quod deinceps non petet ab eo, vel eius hærede, seu hæredibus, ac altero pro ipso aliquid occasione tutelæ præfatæ, vel administrationis factæ,vel faciendę,vel malè gestæ,aut quod reddet ei de cætero rationem, vel quòd reliqua præstaret. & quod nullo tempore dicet, vel opponet quod ratio ei non sit reddita, & aliqua integra ei præstita,nullamq. contrariam defensionem,vel exceptionem, seu negotium iuris, vel facti contra aliquod prædictorū, vel infrascriptorum in aliquo faciet, vel opponet, faciens eidem T. pro se, & suis hæredibus recipienti finem, refutationem & pactum de vlterius non petendo de eo, quod petere posset ab eo, vel eius hæredibus

dibus occaſione dictæ adminiſtrationis bene, vel malè geſtæ, & generaliter pro omni, & toto, quod petere poſſet ab eo, quomodocunque, & qualitercunque, alia quacunque ratione, vel cauſa, vſque in præſentem diem, liberans, & abſoluens eum, & hæredes ſuos, ac eorum bona per acceptilationem, & aquilianam ſtipulationem legitimè interpoſitam. Renuncians exceptioni non traditarum, conſignatarum, & reſtitutarum rerum, exceptioni doli, ſine cauſa, actioni in factm, & omni alii legum auxilio. Quæ omnia, & ſingula ſupradicta idem R. per ſe, & ſuos hæredes promiſit dicto T. pro ſe, & ſuis hæredibus ſtipulanti firma, & rata habere, & tenere, & non contrafacere, dicere, vel venire per ſe, vel alium, ſeu alios, aliqua cauſa, vel ingenio, de iure, vel de facto, alias vltra præmiſſorum obſeruationem ad quæ ſemper cogi poſſe voluit, ad omnia damna, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

2 Hæc ſupradicta forma probatur in ff. & C. de adminiſt. tut. per totum, in quà nota, quod actio in factum, eſt ſubrogata in locum actionis de dolo, quæ datur liberis & libertis deceptis à patre, & patrono cõtra eos. Ideo illarum renunciatio (vt ſup.) facta non videtur ſuperflua. Specul. in §. 1. ſub nu. 7. in 2. par. lib. 4. de dolo, & contumacia. Amplius nota, quod clauſula illa,
3 (nec aliam contrariam exceptionem opponere) intelligitur de malitioſa; Nam legitimas opponere poterit; hoc pacto non obſtante. vt per eundem Specul. in 2. §. 3. par. eodem lib. ſub num. 4 de obligatio. &
4 ſolutio. & ibi ſub nu. 25. eodem titulo habetur, quod dicta aquiliana ſtipulatio omnes præcedentes obligationes nouat, & perimit, ipſaq. perimitur per acceptatio-
5 nem. Vlterius nota, quòd primo in generali quietantia dicitur tantum de adminiſtratione tutelæ, ſcilicet occaſione dictæ adminiſtrationis, & poſtea (vt in ea videre eſt) alia verba generalia ſcilicet, & generaliter pro omni, & toto, quod petere poſſet quomodocunque, & qualitercunque, vſque in præſentem diem. Quæ verba ſecundò prolàta, non ſunt reſtringenda ad adminiſtrationem. Nam primò vniuerſaliter locutus fuit circa eam, vnde ſuperflua fuiſſent verba ſequentia, ſi tantum ad adminiſtrationem aſtringerentur
6 contra l. ſi quando de leg. 1. &c. ſi Papa de priuil. l. 6. Et ideo dicta refutatio tamquam generalis præiudicat. Non obſtat, quod ratione probabilis ignorantiæ quis ſit reſtituẽdus iuxta no. in ſimili. per gloſ.
7 in l. 11. C. de iure emphy. Quia respondetur, quod ſufficit, quod poſt dictam refutationem generalem, & ignorantiam, decurſum fuerit quadriennium, quod conceditur ad petendum dictum beneficium reſtitutionis in integrum l. fin. C. de temp. in integr. reſti. Ergo remanet firma ſupra dicta iuris concluſio, firmata ſuper dicta generali quietantia præiudicatiua Com. conſ. 236 ſub nu. 7. propè fin. in 2. vol.

De inſtrumento adoptionis. Cap. XXVIII.

1 *Forma inſtrumenti adoptionis.*
2 *Forma inſtrumenti arrogationis.*
3 *Emancipare, & adoptare nequeunt fieri per procuratorem.*
4 *Clericus poteſt aliquem in filium adoptare.*

1 TItius volens legitimo actu adoptionis ad ſolatium eorum, qui filios non habent P. filium H. in filium ſibi dari, hic ab ipſo H. petiit. Idem verò H. eundem P. ibidem præſentem, & volentem in præſentia Magnifici, & Eximii D. II. Doctoris A. Iudicis, &c. in adoptionem eidem contulit ipſum P. in eiuſdem Titii filiationem (paternæ tamen poteſtatis omni iure naturali, & in ſe integrum reſeruato) cui quidem legitimo actui. Idem Magnificus D. A. Iudex, &c. auctoritatem præbuit. Hæc probantur in l. 1. ff. de adoptionibus, & l. 11. §. imperio citatis per Specul. in §. 1. 4. par. l. 4. ſub num. 2. in fin. de cognatio. Legali.

De arrogationis inſtrumento. Cap. XXIX.

2 CVm Titius optaret ſibi arrogare in filium P. impetrauit à Summo Pontifice, vel Imperatore, quod hoc ei liceret facere corã Domino Iudice ordinario plenè cognoſcente, & exequente, quæ in huiuſmodi arrogatione iura Romana requirunt, prout in reſcripto inferius regiſtrato 2 plenius

plenius declaratur. Igitur idem Titius coram Mag. D. A. Iudice, &c. P. filium q.B. ibidem præsentem in filium sibi legitimè arrogauit, ipsumque cum omnibus possessionibus, rebus, & iuribus suis in sua filiatione, familia, & potestate paterno suscepit affectu, vtroque diligenter interrogato, an hæc fieri vellet, vel nè, & sibi placet quamprimùm respondente, quemquidem legitimum actum; Idem d. Iudex (vt sup.) pro tribunali sedens auctoritate sui rescripti plenius confirmauit, &c. Cuius rescripti tenor talis est videl. &c. Beatissime Pater, &c. Hæc forma probatur per eundem Specul. vbi supra, sub nu. 6. eodem titulo & Bal. in l. impuberè, C. de adoptionibus, per totum. Quoad supradictas adoptiones, arrogationes, emancipationes, & manumissiones nil vlteriùs elaborandum censui, cum sint de rarò contingen. sed pro illarum vlteriori intellectu, recurre ad eũdem Specul. qui in hoc optimè, & satis diffusè scripsit, hoc tantum his addito,
3 quòd ea, quæ non sunt in administratione (vt emancipare, adoptare, & manumittere) non fiunt per procuratorem, vt per Ias. in l. Gallus, §. forsitan, ff. de lib. & posthu. iuxta hoc non omitto vnũ videlicet, quod si Presbyter habet filium spurium, & nepotem, ex eo poterit cum effectu relinquere hæreditatem suam huic nepoti, hoc modo videlicet, aut nepos ille erat legitimus, & naturalis, & sic in patris potestate & tunc poterit Presbyter illũ adoptare in filium,
4 quoniam etiam Clericus potest aliquem in filiũ adoptare, aut ille nepos erat spurius, vel naturalis tantum, & sic erat sui iuris, & tunc coram Principe poterit illum arrogare in filium, ita vt supra refert. Alex. in d. l. Gallus, §. quid si is, sub num. 10. ff. de liberis, & posthum.

De contractu conuentionis de aliquo in arte instruendo. Cap. XXX.

1 *Forma instrumenti de aliquo in arte instruendo.*

2 *Pater obligatur ex facto filij præcedente eius promissione.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. A. sponte, &c. posuit ex pacto dedit B. filium suum magistro, C. sutori ad discendum, & operandum artem suendi, hinc ad quinque annos proximos solemniter, sine aliqua exceptione iuris, vel facti, se obligando dicto magistro. C. ibidem præsenti, & acceptanti se facturum, & curaturum quod dictus B. hinc ad terminum ipsum perseuerabit, & continuò morabitur cum dicto magistro, C. & fideliter, ac studiosè faciet, & operabitur omnia, & quæcunq. dictus magister, C. sibi circa scientiam, & exercitium ipsius artis præceperit: res quoque eius, & cuiuscunque alterius, quæ penes eum erunt, bona fide custodiet, & saluabit, furtumq; non faciet, neque volenti facere consentiet, sed & neque fugiet, neque discedet ab eo hinc ad terminum supradictum: quod si aliquid eorum fecerit, satisfaciet de hoc ipse, A. eidem magistro, C. eumq. indemnem seruabit, & specialiter faciet, & curabit, quod ipse B. eius filius si ante dictum terminum præter ipsius, C. voluntatem discedet, vel se subtrahet a continuò exercitio dictæ artis, tot ei reficiet, & restaurabit in eodem opere, & exercitio ad suam voluntatem post terminum supradictum, & quod ei dabit, & deferet ad domum suam tot in quolibet anno in tali festo. Dictus verò magister, C. promisit dicto A. nomine, & vice dicti B. sui filii stipulanti quod docebit, & instruet dictum B. bona fide, & fideliter in arte prædicta, dabitq. eidem quolibet anno vltra expensas dierum subministrandas tot, &c. Quę omnia, &c. Pro quibus, &c.

2 Hæc supradicta promissio patris valida est de iure, vt post alios tenet. Albe. de Ros. in l. fin. §. fin. ff. si cert. peta. & Bald. in l. hactenus, §. sed si quis, ff. de Const.

De venditione bonorum pupilli. Cap. XXXI.

1 *Forma instrumenti venditionis bonorum pupilli facta per tutorem.*

2 *Requisita, quæ precedere debent, antequam tutor valeat legitimè administrare.*

3 *Cautela, ne emptor bonorum pupilli hypothecaria molestetur.*

1 COram, &c. cum A. pupillus filius, & hæres, cum beneficio l. & inuentarii q. B. teneatur hæreditario debito. M. matri

matri suæ, in summa scut. quingentorum, monetæ de iuliis decem, pro scuto, ex instrumento scripto manu not. publici, item N. & N. creditoribus hæreditariis apparentibus publicis instrumentis, manu publici notarii rogatis, dictisq. creditoribus vrgentibus, & sollicitantibus dicta eorum credita eis persolui. Pro quibus persoluendis, pro minori damno ipsius pupilli, & hæreditatis, ei expedire, vendere, & alienare infrascriptam possessionem, cum in ipsius hæreditate non adsint bona mobilia commodè, & ad sufficientiam vendenda pro illorum satisfactione: Reperta igitur bona conditione à Magnifico D.P. qui pro illius pretio obtulit soluere summam scutorum mille, in prompta, & præsenti pecunia, nulloque alio reperto emptore, qui maius pretium obtulerit, quàm præfatus Mag. D. Paulus; Ideo in mei præsentia personaliter constitutus D. N. tutor dicti A. prout de eius tutela apparet, ex testamento dicti q. B. & etiam ex decreto illius cõfirmationis, manu publici notarii rogato, & scripto sub die, &c. cum decreto, & auctoritate præfati D. Iudicis (vt sup.) pro tribunali sedentis, ad effectum dicta debita hæreditaria præfatis creditoribus persoluendi, & satisfaciendi: spontè, &c. vendidit, & titulo venditionis dedit, & cõcessit dicto Mag. D.P. ibidem præsenti, & ementi, ac legitimè stipulanti, & recipiẽti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumq. vnam ipsius hæreditatis possessionem vineatam, & arboratam, positam in tali loco, &c. reassume aliam formam similis venditionis, & sequere illius extensionem, prout in ea mutandis mutatis.

Ad validitatem autem huius, & alterius similis venditionis, hæc pauca non inutiliter rememoranda fore censui; quòd tutor scilicet antequam legitimè alienare, &
2 administrare valeat bona immobilia, quinque sunt necessaria: Primò quod recipiat bona, & illorum administrationem cũ decreto Iudicis. Secundo quod tutor solemne inuentarium conficiat de bonis pupilli. Tertio, quod iuret de vtilia faciendo, & in utilia prætermittendo. Quarto, quod satisdet (si tamen testamentarius tutor non fuerit) quia tunc satisdare non tenetur, cum illius fides approbata sit à testatore, vt in §. hoc non est perpetuum instituit. de satisdat. tut. & cur. & ibi, Ang. Aret. sub num 1.5. & vltimo quod expressè promittat defensionem pro pupillo suscipere, ipsumque, & illius iura indefensa non derelinquere, iuxta decis. Guid. Pap. in q. 330 sub num. 1.2.3. & seq. cum concordan. ibi citatis; Pro maiori cautela emptoris ne dubitari contingat de translatione dominii, quòd pretium exbursetur presenti pecunia, & conuertatur in satisfactionem debitorum expressorum, in ipso venditionis contractu (vt in simili superius probaui) quia cum hæres talis tunc vendat, pro satisfaciendis creditoribus hæreditariis; operatur, ne emptio molestetur hypothecaria à creditoribus hæreditariis, & legatariis, vt per Paul. de Castr. in l. fin. §. licentiam, C. de iur. delib. Alia requisita in hac venditione bonorum pupilli, magis diffusè habes per Afflict. in decis. 249. per totum. Amplius nota, quòd si contigerit curatorem surdi, muti, furiosi, vel mentecapti, rem similium personarum vendere cum talis curator inuentarium facere teneatur, & rationem administrationis suæ reddere (vt superius probatum est) ad boni prætoris solertiam, & cautelam spectabit quod eædem solemnitates in ipsa venditione seruentur, vt in præcedenti venditione rei pupillaris diximus; Idque emptor pro maiori eius securitate procurare, & obtinere debet, sed quia similes venditiones rarò contingunt, huius instrumenti series per ordinem ommittitur, quia in facti contingentia poteris illud ex præmisso elicere mutandis mutatis.

De forma instrumenti consensus. Cap. XXXII.

1 *Forma consensus habentis ius in re alienata ex fideicommisso.*
2 *Consentienti tenor instrumenti legi debet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. N. frater A. habens notitiam, & plenam informationem venditionis possessionis ipsius A. positæ in tali loco, &c. factæ per eundem A. ad fauorem P. pro pretio scutorum mille monetæ, omniumque, & singulorum contentorum in instrumento illius venditionis desuper confecto, & per me notarium

tium rogato, & stipulato sub die, &c. de cuius tenore, & qualitatibus fuit per me notarium plenè certificatus, & informatus per illius lecturā sibi à me notario factam de verbo, ad verbum, sponte, &c. dictæ venditioni (vt supra) factæ, & omnibus, & singulis in dicto instrumento contentis pro omni, & quocumque suo iure, quod habebit, vel habere poterit, ac habere sperabit in dicta possessione (vt supra) vendita, ratione, vel occasione substitutionis, vel fideicommissi, seu incertæ conditionis contentorum in testamento q. B. sui patris scripto manu N. notarii publici consensit, ac suum liberum consensum præstitit, illudque ad fauorem dicti emptoris, & suorum hæredum, & successorum, & cuilibet eorum renunciauit dictum ius pacto sibi remittendo. Promittens eisdem, nihil in re ipsa de cætero prætendere, seu petere, nec de ipsa eidem emptori, vel suis prædictis litem, vel controuersiam inferre, seu inferenti consentire, ratione fideicommissi, consentire, ratione fideicommissi, substitionis conditionis purificatæ, seu purificandæ testamenti prædicti, seu aliis, quibuscunque occasionibus seu exceptionibus tam de præterito, quàm de præsenti, & de futuro temporibus de iure, vel de facto, & aliis quomodolibet, & qualitercumq. sibi, vel suis, &c. competentibus, & cōpetituris. Sed prædicta omnia, & singula perpetuò habere rata, grata, & firma, nec contrafacere, dicere, vel venire quouis prætextu, & causa etiam enormis, vel enormissimæ lesionis. Pro quibus omnibus, &c. Nota, quòd simili modo consen-
3 tienti iam factæ alienationi, tenor illius instrumenti legi debet, & de hoc plene per notariū certificari l. cū Aquiliana ff. de trāsact. & quòd incontinenti, seu ratificāti requiratur certa, & indubitata notitia, est textus in l. mat. ff. de in offi. testam. & l. si per errorē ff. de iurisd. omn. Iud. late Aym. cōs. 197. nu. 14. quē secuti fuerunt DD. de Rota vt in vna Viterbien. bonorū die 22. Ianuarii 1597. coram Rpd. Pamphilio.

De instrumento pacis. Cap. XXXIII.

1 *Forma instrumenti pacis, & etiam Treguæ.*

2 *Clausula (rato manente pacto) quid operetur in instrumento pacis.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. In mei Notarii, & personaliter constituti DD. A, ex vna, & B. ex altera partibus sponte, &c. fecerunt puram, veram, & sinceram pacem & concordiam, inter eos perpetuò duraturam etiam mutuis amplexu, & osculo pacis interuenientibus, de omnibus, & singulis odiis, quæstionibus, & contentionibus quomodocumque, & qualitercumque quacumque de causa inter dictas partes hactenus sibi inuicem, & vicissim illatis, præstitis, & perpatris, & signanter occasione homicidii, seu vulnerum, &c. vel alia quauis de causa omnesque, & singulas iniurias tàm reales, quàm verbales præmissorum, & alia quauis de causa factas, & illatas adinuicem, & vicissim mutua stipulatione hinc inde interueniente, sibi ipsis, vnus alteri, & alter alteri remiserunt, & condonarunt, omnesq. & singulas querelas, accusationes, & denunciationes præmissorum occasione, coram quocumque Iudice factas, & porrectas, cassarunt, & abolerunt. Quam quidem pacem prædictæ partes promiserunt, mutua stipulatione interueniente, semper, & omni tempore, ac perpetuo habere ratam, gratam, & firmam, & nō contrafacere, dicere, vel venire, quouis prætextu, & causa, ac quouis quæsito colore, vel ingenio sub pena scutorum 200 ac aliis pœnis, contentis in constitutionibus pontificiis, editis contra violatores, & fractores pacis, & dispositionibus vtriusq. iuris, de quibus constitutionibus ipsi contrahentes asseruerunt habuisse, & habere plenam, & certam scientiam. Et vltra præmissorum obseruationem, etiam ad omnia damna, hinc inde sibi ad inuicem, & vicissim teneri voluerunt. Rato tamen nihilominus manente pacto, &c. Pro quibus &c.

Si autem tregua fiat, tunc dicatur, quòd partes fecerunt treguam hinc ad certum tempus, quo tempore durante, promiserunt sese adinuicem, & vicissim per se, vel per alium, seu alios, non offendere, neque offendi facere, quoquo modo, quouis prætextu, & causa, ac quouis quæsito colore, vel ingenio, verbis, vel facto, vt supra. Nota quod clausula illa (rato manente
2 pacto) in instrumento pacis operatur, vt

vnus

vnus possit petere obseruationem pacis ruptæ, vel venire contra pacem, secundum Card. Zabarel. & Alex. de vin. in c. potuit de loc.

De Contractus mutui filij fam. Cap. XXXIV.

1 *Forma contractus mutui filijfam.*
2 *Appellatione bonorum mobilium, & immobilium non veniunt iura & actiones.*
3 *In donatione omnium bonorum præsentiū, & futurorum, non comprehenduntur iura & actiones.*
5 *Beneficium sen. cons. Maced. introductum fuit ad fauorem fil. fam. & in odium fœneratorum.*
6 *Beneficio cessionis bonorum pacto renunciari potest.*
7 *Clausula præcariū, quid operetur.*
8 *Enumeratio plurium casuum, in quibus exceptio Maced. locum non habet.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. D. A. Filius D. H. habuit, & recepit à D. B. scuta centum monetæ, quæ fuerunt sibi per eundem B. soluta, & exbursata in mei notarii & testium infrascriptorum præsentia manualiter, & incontanti, in tot paulis, & testonibus papalibus, quę idem A. ad se traxit, & tract. totidem esse asseruit, mutuo gratis, & amore. De quibus, &c. quietauit, &c. resti. hinc ad sex menses proximos libere, &c. aliis, &c. Pro Quibus, &c. idem, A. obligauit se, &c. omnia, & quæcumque eius bona vndecumque prouenta, prouenientia, & prouentura, quæ bona ipsa ipse A. debitor precario nomine ipsius B. possidere se constituit, & aliis clausulis solitis, & consuetis citra, &c. Renuncian. &c. iurauit, tactis, &c. & medio eius iuramento, in manibus mei notarii præstito, renunciauit beneficio sen. consul. Maced. in fauorem filiorum fam. introduct. nec non omnibus aliis legibus, & legum auxiliis, ad ipsius A. fauorem quomodolibet editis: Nec non simili iuramento renunciauit beneficio cessionis bonorum, ac cuicumque alteri beneficio, ad fauorem debitorum quomodolibet, & qualitercumque introduct. Super quibus, &c. Actum, &c. pręsentibus H. & H. testibus, &c.

2 Ad hæc nota, quod si tantum dixeris in obligatione obligauit omnia bona mobilia, & immobilia tunc non comprehenduntur iura, & actiones, seu nomina debitorum, quia ea non sunt mobilia, nec immobilia licet sint quoddam genus per se. Guid. Pap. quæst. 499. per totum: secus si diceretur omnia, & quæcumque bona, vt in supradicta forma habetur, vt ibi sub nu. 3. in fin. secus tamen dicendum erit in donatione omnium bonorum præsentium, 3 & futurorum, in qua non continentur nomina debitorum, & sic non veniunt iura, & actiones (nisi de eis specialis mentio fieret) Ias. in l. stipulatio sub num. 21. ff. de 4 verbo. oblig. Amplius nota pro intelligentia dicti beneficii sen. consul. Maced. quod non solum illud introductum fuit ad fauorem fil. fam. sed etiam in odium fœneratorum, & hebræorum mutuantium ad illorum ingorditiam reprimendam; vt per Bald. ad l. sen. consul. Maced. in rubri. an autem beneficio cessionis possit per pactum renunciari, in contractu debiti, di- 5 cendum erit quod sic. Quilibet enim iuri pro se introducto renunciare potest: cum renunciatio non vergit contra bonos mores, sed ista renunciatio non est contra bonos mores; ergo valet (præsertim cum iuramento) nam iuramentum est de iure naturali, quod est potentius, quàm ius ciuile, quod inducit cessionem bonorum, quod est merè positiuum ad not. per Bald. 6 l. 1. C. qui bonis cedere pos. vers. & in summa sub num. 8. Clausula illa omnium bonorum, quæ debitor precario pro creditore se constituit. operatur, quod creditor potest agere contra quemcumque possessorem rerum debitoris, etiam non facta discussione debitoris, vt per Cel. Vgo. de clausulis contractus, in vers. omnia bona, quod limita vt ibi. Pro intelligentia autem plurium casuum in quibus locum non habet exceptio senatus consulti Maced. habes in glosa magistra, quæ enumerat vndecim casus §. illud instit. quod cum, & glos. in l. 11. C. ad Maced. & multum singulariter Ion. in c. quia plerique de immu. ec cl. vbi habetur, quod si creditor mutuauit bona fide, quod in foro animæ tenetur filius fam. restituere, & peccat opponendo exceptionem Maced.

De

aliis suis hæredibus me notario, &c. in ea parte hæreditatis, & bonorum dicti Francisci sui patris, quæ ei obuenirent de iure post mortem ipsius Francisci. Quæ omnia, &c. Pro quibus omnibus, &c. super quibus omnibus, & singulis præfatus d. Iudex (vt supra) pro tribunali sedens eius auctoritatem, & decretum præbuit, & interposuit suppletis, &c. dicens eidem Iacobo præsenti, audienti, intelligenti, esto à modo in antea, es, & eris homo tui iuris & paterfamilias, Ita quòd de cætero possis, & valeas liber negotiari, contrahere, distrahere, gerere, in iudicio esse testari; & quaslibet vltimas voluntates, & dispositiones condere, omniaque, & singula alia facere valeas, quæ quilibet paterfamilias, & homo sui iuris de bonis liberè facere potest, & potest.

2 Super quibus, &c. Actum &c. testibus, &c. Adhæc nota, quòd pater potest emancipare filium ad vnicum actum tantum, vt per Iasan l. frater, à fratre vers. limita. sub nu. 4. circa fin. ff. de condit. indebiti.

De contractu mutui minoris. Cap. XXXVI.

1 *Forma contractus mutui minoris.*
2 *Minor iurans maioritatem tenetur ex contractu.*
3 *Minori non currit præscriptio biennij.*

1 IN Dei nomine Amen, &c. d. A. asserens cum iuramento tactis scripturis, in manibus mei notarii præstito, se esse maiorē viginti, seu viginti quinque annorum, renūciando nihilominus beneficio restitutionis in integrum, ac aliis quibuscunq; legibus, legum auxiliis, necnon statutis, & nouis reformationibus, ad fauorem minorum quomodolibet editis, & introductis sponte, &c. constituit, & recognouit se debitorem, B. in summa scut. 100. monetæ de iuliis decem pro scuto, quæ sunt pro totidem, quæ idem A. habuit, & recepit ab eodē B. mutuo, gratis, & amore, quæ scuta 100 similia idem B. manualiter, & in contanti in mei, & testium, &c. præsentia soluit, & exbursauit eidē A. in prompta, & numerata pecunia in tot testonibus, & iuliis papalibus, quæ idem A. ad se traxit, & tract. totidem esse asseruit, de quibus se benè contentum vocauit, & ad maiorem cautelam exceptioni, &c. renunciauit, quietauit, &c. quæ quidem scuta centū, idem A. promisit eidem B. ibidem præsenti, &c. soluere, & restituere hinc ad sex menses proximos liberè, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

2 Adhæc nota, quòd minor doli capax. iuran. se maiorem, tunc videtur esse in dolo sic iurando, & confirmatur eius contractus per dictum iuramentum Afflict. decis. 312. sub nu 3. quòd locum videtur habere in impube maiore infante proximo pubertati; Ita quod in eo cadit delictum, & tunc obligatur etiam iuramento, vt ibi sub nu. 4. licet tamen propter enormissimam læsionem restituatur, quæ enormissima læsio semper videtur excepta, vt ibi sub nu. 13. nota tamen quòd si minor iurasset soluere, & restituere mutuum sub spe futuræ numerationis. quia licet alias maior elap. so biennio efficaciter teneatur insti. de lit. ob. & in l. in contractibus in princ. C. de

3 non num. pecun tamen minori propter iuramentum nō currit ista præscriptio biennii, nec propter iuramētum reputatur maior, vt per Ias. in auth. sacramenta puberū sub nu. 65. vers. 9. limita C. si aduersus vendi. alleg. Bal. in l. fin. C. de non nu. pecu. & ratio huius limitationis est, quia cum isto casu deficiat consensus, eo quia pecunia non numeratur, certè non habet locū illa auth. vt ibi.

De Clausulis contractuum. Cap. XXXVII.

1 *Memoria hominis non est adeo tenax, vt de omnibus recordetur.*
2 *Iuramentum operatur vim clausulæ omni mel. modo, &c.*
3 *Clausula (perpetuò rata, & grata) quid operetur.*
4 *Intellectus clausulæ, ad consiliū sapientis.*
5 *Notarius quando possit extendere clausulas consuetas.*
6 *Renunciatio conditionis indebiti, & sine causa non officit ignoranti*
7 *Conditio indebiti quid operetur.*
8 *Et quid de conditione sine causa.*
9 *Actum in tali loco debet poni in instrum.*
10 *Secus si consuetudo loci aliter suadeat.*

11 Notarius quomodo debeat conficere instrumentum de his, quæ alieno sensu percipiuntur, & quomodo de muto, & surdo.

12 Dictio (&c.) qualiter, & quando sit per notarios extendenda.

AD euidentiam harum supradictarum formarum contractuum, aliqua de eis tacta sunt, quæ hic non repetimus, sed antequam deueniamus ad intellectum non nullarũ aliarũ clausularum vltimarumvoluntatum, aliqua alia de eis tangimus quæ licet suis aptioribus locis cõscribi potue-
1 rint, tamen quia memoria hominis non est adeo tenax, vt de omnibus recordetur, vt dicit Afflict. in decis. 345. sub nu. 2. eas tamen hic subiiciendas duxi. Et primò ferè
2 in omnibus supradictis formulis contractuum subricui clausulã illam (omni meliori modo, &c.) quia videtur superflua, cũ iuramentum idem videatur importare, scilicet, vt actus valeat omni modo, quo potest l. cum pater §. filius matrem ff. de l. 1. Ias. in l. 1. §. si quis, ita sub n. 12. ff. de verborum oblig.
3 Clausula (perpetuo rata, grata, & firma & numquã contrauenire) operatur, vt nũquam currat præscriptio contra actiones per l. quod si nolit, §. si quis, & ibi Bal. & Ang. ff. de edil. edict. Cepol. caut. 155.
4 Clausula, seu licentia data à contrahentibus, extendendi instrumentum (ad consilium sapientis) quomodo sit intelligenda? Responde, quod nihil poterit addi in facto, sed solum in iure, & in his, quæ veniunt ex natura contractus, vt est notabilis gloss. in l. si mandato Titii, a. fin. ff. mandati, vt puta in instrumento additur, quod interponeretur pœna duplicata, vel aliud simile, ex quo istud non erat actum inter partes, nec expressum, adhoc respondetur; quod talis pœna est de cõsuetudine, & quia de consuetudine solitũ est in instrumentis pœnam dupli apponi; Ideo sapiens poterit addere in facto illud, quod est de cõsuetudine. Secus sapiẽs nõ potest aliquid addere quod non fuerit à partibus expressum, vel per quod immutetur substantia actus. Nã solum potest consentire circa quæ veniũt de iure, ex natura contractus, vt dicit Ias. in l. ex parte sub nu. 4. in princ. ff. de verb. oblig. Specul. in §. sciendum, vers. quid sic instrumento de empt. & vendit. & in §. instrum. sub nu. 12. de editio. instrum.

5 Ad relatum propositum, illud nõ est prætereundum, quod licet notarius possit apponere clausulas consuetas in instrumento, etiamsi non sit dictum à cõtrahentibus, vt in l. si prius, in §. plautius, & ibi Bart. ff. de aqua plu. arc. Fel. in c. M. Ferrariensis in 4. col. de const. istud tamen limita verum esse, & locum habere solum, quando instrumentum est in fieri, sed secus in instrum. iam facto, & perfecto, quia tunc in illo non poterit not. addere, seu apponere clausulas etiam consuetas, vt per Mars. in sing. 663. incipien. not. circa fin. ita etiã not. dixit Barb. in c. 11. in 2. col. extra de preca. & alias per eundem Mars. in sing. 113. incipien. in iure, clarum est circa med. rem: tten. me nihilominus in hoc ad stylũ notar. præsertim tribunalis Illustris. d. A. C. cnius sẽper fui obseruãtissimus, & etiam ad plures Rotales decisiones de super firmatas, quas in fin. præf. li. imprimi curaui.

Quotidie etiã fiunt contractus à rusticis, & mulieribus, & aliis qui non intelligunt importantiã clausularum, quę apponuntur in ipsis contractibus vt puta, si apponitur clausula, quod Titius renũciauit cõditioni indebiti, & conditioni sine causa, & oĩ alio iuris auxilio, talis renunciatio (vt superius dictum est) nullum præiudiciũ facit ipsi sic
6 renuncianti, & nescienti, & non intelligẽti importantiam dictorumverborũ, ita singulariter dicit Bart. ad tex. in l. fin. §. idem quæsiuit ff. de condit. indeb. quod dictum refert. Alex. in consil. xlii. incipien. super præmissis, in 4. col. vol. 1. Oldra. cons. 324. incip factum tale est, in 11. col. Ob id pro
7 illarũ intellectu; dico quòd natura conditionis indebiti est, vt ad illud solũ competat, in quo recipiens est locupletior effectus, facit l. indebiti §. sed, & si nummi ff. de condi. indebiti, ne igitur ex parte recipientis allegari possit, quod obligatio facta fuit vltra intentionem suam, quia non recipiebat animo se obligandi, propterea ne obligãs repetere possit illud, quod in omni iure est indebitum, quocumq; errore solnatur; ideo apponitur illius renunciatio vt per Ias. in l. libertus eod. tit. sub n. 9. & 14.
8 Conditio aũt sine causa est species conditionis in genere sumptæ, quæ concurrit cum conditione indebiti ob causam, & ob turpem causam, etiã vbi nulla istarum cõpetit, scilicet quando nihil est datum, seu pro-

promiſſum ſine caoſa, vel cum aliquid datur ob cauſam, quæ poſteà reducitur ad non cauſam, vt eſt text. in l. eſt & hæc ſpecies ff. de condit. ſine cauſa, ne igitur promittens, vel ſoluens ſine cauſa, valeat condicere liberationem ab obligatione, vel repetere ſolutum ſine cauſa? Ideo apponitur dicta clauſula renunciatoria conditione ſine cauſa.

9 Clauſula, actum in tali loco, debet poni inſtrumento, vt ſignificet inſtrumentum eſſe perfectum Bald. in auct. quod ſine in 1. col. verſ. & ideo Tabellione, C. de teſtamen. & nedum locus, ſed etiam locus loci apponi debet, vt per Alex. in l. de pupillo, §. qui nunc. at. de no. ope. nun. ſub nu. 4. & ſequen. Rota in antiquis dec. 33. ſecus ſi in loco alia ſit conſuetudo, vt per Alex. in d. l. de pupil. ſub n. 10. & 11. ſequ. eodem tit.

10 Illud quoque non eſt ignorandũ, immo accurate aduertendum, quod notarius non debet conficere inſtrumentum de his, quæ alieno ſenſu percipiuntur, vt eſt gloſſ. no. in auct. de inſtr. cau. & fide §. ſi verò moriantur in verſ. abſunt; & propterea in inſtrumenti confectione faciend. per medium interpretis, debet illud confici ſolum de dicto interpretis, & illud videtur ſufficere, attamen neceſſe erit, quod contrahẽtes eligant interpretem, & hoc ſibi conſtare poterit per ſigna, vel ſcripturam authenticam, in qua conſtet de electione interpretis, vel per relationem duorum hoc aſſerentium, vt per Alex. in l. eadem, ſub nu. 10. & 11. ff. de oblig.

Sic etiam ad relatum propoſitum, videtur reſoluendum de contractu muti, vt puta quod quidã ſunt muti, qui propter hoc impedimentum, efficiuntur non capaces intellectus, & iſti per ſe non poſſunt facere ſine curatore, ſicut pupillus non poteſt ſine tutoris auctoritate, quidam vero hoc impedimento non obſtante intelligunt, & iſti poſſunt omnia, quæ in eorum animo conſiſtunt gerere, reliqua verò cum auctoritate tutoris, vel curatoris. Alex. in l. mutum, in princ. ff. de acquiren. hæred. vbi habes, quod ſi in aditione hæreditatis faciendæ ad nutum, ſi notarius, per ſe intelligit mutum nutu, securè poteſt ſcribere, qualiter talis mutus nutu adiuit hæreditatem vt ibi ſub num. 2. eodem tit. ſi verò per ſe non intelligit, ei adhibeat aliquem conſanguineum, vel vicinum, & ſcribat in inſtrumento, qualiter ipſe notarius certificatus per N. ſuum conſanguineum, vel vicinum tamquam per interpretem, vidit dictum talem facientem ſigna, & nutus per quæ hæreditatem adire volebat, vt per eundem Bar. ibi ſub num. 2. eodem tit. ad quem, pro maiori præmiſſorum intelligentia, recurrere poteris, & etiam ad Alex. in d. l. 1. ff. de verb. oblig. vbi ſoluitur, quod ſi mutus nullum habet intellectum, æquiparatur furioſo, & infanti: Si autem aliquem habet intellectum, minus perfectum, æquiparatur pupillo, ſi autem perfectè intelligit, æquiparatur maiori, vt ibi ſub nu. 8. Vſque adeo diximus de contractu muti. Ita etiam hæc pauca præmittenda erunt, de contractu ſurdi, vt puta quod ſi ſurdus intelligens ad motum labiorum contrahat, an valebit contractus, attento quod hodie in omnibus contractibus apponitur ſtipulatio, & concluditur, quod valebit contractus tamquam factus ſine ſtipulatione, vt per Alex. in l. ſtipulatio §. ſi quis, ita ſub num. 28. ff. de verbor. oblig. & hoc in contractibus, qui conſenſu contrahuntur, quod dicit procedere de iure communi, vt ibi.

Iam plura diximus de intellectu clauſularum contractuum, & de his, quæ alieno ſenſu percipiuntur, pauca hæc etiam dixerimus de dictione abbreuiata concepta ſub dictione (&c.) quæ per notarios in matricibus inſtrumentorum, & illorum rogituum concipi ſolet, vt puta quod illa

11 dictio, (& cætera) ſolum importat ea, quæ deſunt ad complementum orationis, non autem, quæ cõpræhenduntur ſub oratione ſeparata. Ideo licet poſt clauſulam, quæ ſolet apponi in contractibus venditionum, donationum, & ſimilibus vt puta, dans licentiam, &c. tamen ſub illa dictione, &c. non cenſebitur appoſita clauſula cõſtituti, ſeu precarii: cum orationem habeat ſeparatam Aym. conſ. 34. verſ. 4. reſpondeo ſub nu. 7. Paul. de Caſtr. in conſil. 10. ſi vera ſunt col. 3. l. 1. hoc etiam erit aduertendum, quòd quando in inſtrumento non exprimitur conceptum, ſeu intentio partium ad plenum, dictio (&c.) nihil operatur, nec fit illius extenſio, vt per eundem Aym. dicto conſ. 34. in fin.

De testamento nuncupatiuo. Cap. XXVIII.

1 *Forma testamenti nuncupatiui.*
2 *Clausula nihil est certius morte, hora autem incerta.*
3 *Differentia inter executores, & commissarios testamentarios.*
4 *Remedium ne filia quereles de inofficioso testamento.*
5 *Institutio haredis, caput est testamẽti (tione.*
6 *Testamẽtum nõ valet, sine haredis institu-*
7 *Vxor relicta domina, & vsufructuaria, nõ nisi alimenta habere debet.*
8 *Legatum factum vxori donec in viduitate, permanserit, quomodo intelligatur.*
9 *Clausulæ substituit vulgariter, pupilariter, & per fideicommissum quomodo intelligatur. (recta.*
10 *Declaratio substitutionis directæ, & indi-*
11 *Clausula in stirpes, & non in capita qualiter intelligatur.*
12 *Clausula illa codicillaris, quid operetur.*
13 *Clausula (omni mel. modo) quid operetur in testamento.*
Et si testator magis securè testari velit quid dicet.
14 *Clausula (cassans, &c.) in testamento quomodo intelligatur.*
15 *Remedium, quod datur vxori, ne impellatur ad testand.*
16 *Numerus septem testium in testamento, est de forma substantiali.*
17 *Sine numero septem testium testamentum est nullum.*
18 *Quinque testes sufficiunt in testamento, tẽpore pestis condito.*
19 *Religiosi, vel mendicantes possunt esse testes in testamento. Et quare.*
20 *Testes testamentarij sunt rogandi à testatore, vel ab alio præsente testatore.*
21 *Testes debent videre testatorẽ, & nocturno tempore tria luminaria adhibentur.*

Præambulum testamenti testatoris in sanitate constituti.

DVm corpus sanitate viget, mens interius in semetipsa collecta pleniori vtitur ratione; quia non cogitur id cogitare, quod dolet. Vnde tunc vltimæ voluntatis iudicium, in quo tranquillæ mentis rationis vsus exigitur salubrius, Quapropter P. corpore sanus, ac mẽte compos, rerum suarũ dispositionem per præsens, &c.

Si autem testator infirmus sit, sic dicatur.

LIcet incerta mortis hora, semper debeat in prudentis animo esse suspecta, corporis tamen imminenti languore ipsius plus naturaliter formidatur euentus, Idcirco P. æger corpore, mentis tamẽ suæ compos, per præsens nuncupatiuum testamentum sine scriptis disposuit, in hũc modum videlicet. In primis, quia anima est dignior corpore, illam omnipotenti Deo; eiusque gloriosissimæ Virgini Mariæ matri eius, totique Curiæ cælesti deuotissime commendauit. Item reliquit, &c Item pro anima sua, & parentum suorum reliquit, &c. Adhæc omnia, & singula exequenda, & complenda esse voluit commissarios suos, & huius testamenti executores, N. & N. Dans eis, & mandans; & cuilibet ipsorum plenam licentiam, & omnimodam, ac liberam potestatem, vt sine contradictione hæredis, aut alterius cuiuscumque personæ, possint de quibuscumque bonis ipsius obligare, pro prædictis solutionibus faciendis, & prædictis omnibus exequendis, (vt dictum est) & si contingeret aliquem, vel aliquos dictorum commissariorum suorum præmori eidem testatori, aut mori, ante executionem omnium præmissorum; alii, vel alius, nihilominus prædicta omnia exequantur, vel si voluerint, alium elig: nt loco eius. Liceat quoque eis agere, & facere procuratorem, & actorem, qui contra hæredes suos agat ad omnia, quæ dicta sunt, exequendum, & ad pœnam testamenti petendam, ac damna, & expensas a suis hæredibus exigendum, & quibuscumque per eos, vel eorum alterum, (vt dictum est) fuerit assignatum, & obligatum. Ipse res suas omnes illis, ex nunc obligat, iure hypothecæ idest pignoris, vt eas possint in iudicio petere, & habere; ex nunc enim mandat, & facit, quod ipsi facient, & mandabunt. Item de bonis suis reliquit iure legati N. Item M. vxori suæ reliquit dotes suas, quæ fuerunt mille aureorum, & insuper legauit, seu reliquit ei de bonis suis scuta ducenta iure legati, & tota mobilia sua scilicet lectos, & scrinia, & omnes pannos lineos, & laneos, quibus vtetur tempore obitus ipsius testatoris.

Præ-

Præterea legauit eidem, voluitque & diſpoſuit, quod ipſa ſit in domo pro hæreditate ſua domina, & vſufructnaria, quandiu vixerit, & vidualem, & honeſtam vitam in ipſa domo ſeruauerit, dotes, & legatum, in iudicio non petierit, & victum, & veſtitum habeat honorificè, onera quoque perſonalia, ſi eam infirmari contigerit, & etiam patrimonialia, quæ contingerent ſuam dotem, pro Collationibus, vel aliquibus publicis muneribus de ſua hæreditate ſoluantur. Si autem eius filii ſe de ipſa non benè portarent, & ipſa vellet diſcedere ab eis, tantum habeat de bonis ſuis; ſi autem aliam vitam elegerit, eam ſolum habere dotes prędictas, & legatum prædictum, ſcilicet dictorum ſcut. 200. & mobilia ſupradicta. Item & G. eius filiam ſibi hæredem inſtitnit in ſcutis quingentis, quæ eam habere voluit, cum nupſerit, vel religionem intrauerit, & inſuper in ſcutis 50. iubens eam in his, & volens eſſe contentam, & plus petere non poſſit. In omnibus autem aliis bonis ſuis, mobilibus, immobilibus, corporalibus, & incorporalibus, iuribus, & actionibus, tàm præſentibus, quàm futuris B. & C. eius filios ſibi æqualibus portionibus hæredes inſtituit, quod ſi contigerit ipſum ex dicta M. aut ex quacumque alia eius legitima vxore, ex nunc filios habere, peruenientes in lucem, poſthumos, aut medio tẽpore natos; ſi maſculus, vel maſculi fuerint, ipſum, vel ipſos cum prædictis B. & C. vel altero, qui ſuperuixerit, æqualibus portionibus, hæredes inſtituit: ſi autem fœmina vna, vel plures ipſas, vel quamlibet earum, ſibi in ſcutis 500. inſtituit.

Si autem ſuſpicetur proximus obitus teſtatoris, ſic dicas.

Et ſi dicta M. eius vxor prægnans eſſet, & pareret filium vnum, vel plures poſthumos, aut medio tempore natos ad lucem peruenientes, ſi maſculus, vel maſculi fuerint, (vt iam dictum eſt) ſi vero aliqua dictarum filiarum, tam natarum, quam naſciturarum, quàm etiam, poſthumarum, aliquando, vel infra tale tempus deceſſerint, ſine filiis, ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommiſſum ſuperſtites filios maſculos, vel eorum filios in ſtirpes, & non in capita ſubſtituit, & ſi aliquis filiorum ſuorum maſculorum, tam natorum, quà[illegible] vel etiam poſthumorum, aliqu[illegible] infra vigeſimum quintum annum ſuæ ætatis decederet ſine liberis, vel intra pupillarem ætatem, ſubſtituit ei pupillariter, & vulgariter, & per fideicommiſſum ſuperſtites filios maſculos, vel eorum filios in ſtirpem, & non in capita. quod ſi maſculi, vel eorum filii non fuerint, alias fœminas, vel earum filios, ſimiliter in ſtirpem, & non in capita. Item ſi omnes tam maſculi, quàm fœminæ (non exſtantibus, vel remanentibus aliquibus ex filiis) deceſſerint, eo caſu iuſſit, & voluit, & diſpoſuit, quod non obſtantibus præmiſſis omnibus ſubſtitutionibus, poſſit quilibet filiorum ſuorum, aut filiarum ſuarum teſtari, ac diſponere, de eo, quod ſibi relictum eſt, aut de eo, quod ad ipſum ſpectabit ex hæreditate prædicta, vſque in quantitatem ſcut. 500. in falcidia ſibi debita computan. Item voluit, & diſpoſuit, & mandauit quod prædicti filii ſimul, & communiter habitent, & ad diuiſionem non perueniant vſquequo omnes compleuerint vigeſimum quintum annum, quod ſi non fecerint, aut ſi quis eorum alios ad diuiſionem prouocauerit, vel requiſiuerit; priuetur, & eum ipſe teſtator priuauit quarta parte ſuæ hæreditatis, quam ad cæteros peruenire voluit, vel ad Eccleſiam N. Item præcepit quod turris, vel domus a nullo liberorum ſuorum poſſit extra familiam alienari; alioquin ſeruãtes voluntatem eius in ſuis partibus partem alienatam vendicent à quolibet poſſeſſore. Item voluit, & diſpoſuit, quod dicti eius filii vendere non poſſint de bonis immobilibus huius hæreditatis, quouſque, &c. quod ſi contrafecerit, voluit, &c. Tutores autem filiorum ſuorum tam natorum, quàm naſciturorum pupillorum eſſe voluit, N. & N. quod ſi euidens neceſſitas, vel vtilitas fuerit, cum talium conſilio propinquorum poſſit de bonis vendere, & permutare ſine iudicis decreto, abſoluens eos, & liberans à ratione adminiſtrationis reddendæ, & ipſam eis remittens, & hanc ſuam vltimam voluntatem eſſe voluit, quam valerę voluit iure teſtamenti, quod ſi iure teſtamenti non valeat, ſeu non valuerit, ſaltem iure codicillorum, & cuiuſlibet alterius vltimæ voluntatis valere voluit; &

voluit hoc testamentum nuncupatiuum, seu hanc vltimam voluntatem omnibus aliis eius testamentis, & vltimis voluntatibus, hinc retrofactis prævalere, & quicũque suorum hæredum, vel legatariorum, & fideicommissariorum cõtra hanc suam voluntatem fecerit, vel eam non obseruauerit, vel extraiudicium violenter, vel in iudicio contẽtiose infleterit, voluit, quod sit bonorum suorum inexpers, & quicquid illi reliquerit, teneatur per fideicommissum restituere illi, quem sua violentia, vel contentiose iudicialiter fatigauerit. siue fuerint pauperes, si autem alii fatigati, & quilibet legatarius, vel fideicommissarius pro pauperibus habeat actionẽ si fuerint fatigati. Super quibus, &c.

Visum est supra de clausulis contractuum non gratuitorum, & gratuitorum, nunc remanet videndum de clausulis vltimarum voluntatum.

2 Clausula illa (morte liceat nihil certius, hora tamen mortis est incerta) habetur in l. saneimus, §. fin. de dona.

3 Differentiam executorum, & commissariorum testamentorum, illorumque facultates habes per Specul. in secunda par. lib. 2. S. dicto sub num. 24. circa finem, de instrumen. editione.

4 Ne filia post mortem patris sine sobole masculina decedentis querelet de inofficioso testamento, remedium est, quod filia instituatur in aliquo saltem in quinq. soldis, vltra eius dotem, vt monet gloss. in l. 3. §. sed vtrum, ff. de minor. Bald. in aucto. nouissima, C. de inoffic. testam. & licet Specu. in titulo de instrum. edit. §. compendiose, versiculo sed super forma, teneat filiam institutam esse in sua dote; tamen ad euitandas alias contrarias opiniones, benè erit, quod pater saltem in modico, vltra dotem instituat etiam hæredem, prout videre est in supradicta forma, in ea scilicet parte concernente institutionem filię in dote.

5 Institutio hæredis est caput testamenti, §. ante hæredis institut. de leg. in tantum, quod sine hæredis institutione testamen-

7 tum non valet, vt per Iason. in rubrica ff. de leg. 1. sub num. 14. & in l. nemo potest, eodem tit. sub num. 14. in fin. Et quod testator nominet hæredem, pro primo nomine l. iubemus, C. de testam.

7 Vxor quæ relinquitur domina, & vsufructuaria, institutis filiis hæredibus, nonnisi alimenta tantum habere debet, vt no. in auct. quod locum, C. de se c. nup. Adhæc nota, quod si testator filios suos hæredes instituit, & legauit vxori scuta mille, qui-

8 bus frui possit, donec in uiduitate, & honestate permanserit, & post mortem eius voluit illa mille dari Titio; Contingit, quod mulier transiuit ad secunda vota, an ea viuente Titius debeat habere dicta scuta mille? hæc quæstio ponitur per Alexan. in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de lib. & posth. sub nu. 6. & concludit, quod sic, ex tacita mente defuncti, per l. mulier, in princ. ff. ad trebellian. & in l. si mater, C. de instit. & subst. cum concordan. propterea ad tollendum causam dubitandi, bene erit explicari facere à testatore, quod in euentum, in quem dicta vxor aliam vitam elegerit, id tantum habeat, prout dicitur in præscripta forma.

9 Clausula (substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum) operatur, quod datio substituti vulgaris non tollit suitatem. Bald. in l. non iustam, in 1. col. in versic. ex hac 50. nota, C. ad trebell. Item intelligitur, quod electio sit substituti, si casus dictarum substitutionum vno, semel, & eodem tempore veniat. Bald. in l. si frater, C. de fideicommissis, & in l. si quis seruo ff. de manu. testam. idem dicit Bart. in l. recusare, §. si Titius, ff. ad trebell. Et quia non potest simul, & semel esse directa, & fideicommissaria: ideo illa dictio (&) resoluitur in disiunctiuam, & electio erit substituti, vt per eundem Bart. in l. si Titio, ff. de vsufructu legato Ias. in l. centurio num. 60. ff. de vulg. & pup. substi.

10 Qualis autẽ dicatur directa, & qualis indirecta, seu fideicommissaria, pro faciliori intelligentia notariorum explicabitur, vt infra videlicet. Directa est illa per quã substitutus capit hæreditatem sine facto alterius, ex dispositione testatoris; Ita quod non oportet recurrere ad primum hæredem, sed adeundo hæreditatem, efficitur dominus, l. eum hæres, ff. de acquir. poss. exempli gratia. Instituo Titium hæredem, etsi non erit hæres, Sempronius sit hæres, hoc casu nihil detrahitur per primum hæredem, & idem dic in qualibet directa substitutione; Nam ex ea non detrahi-

trahitur aliqua quarta per primum hære- a
dem. Indirecta autem, seu obliqua est illa,
per quam hæreditas capitur per manus
primi hæredis, vnde dicitur indirecta.
quia immediatè non succedit testatori,
sed capit de manu alterius, & ex huiusmodi
hæreditate capit hæres substitutus
quartam partem totius, quæ appellatur
Trebellianica, sumpta ex nomine aucto-
ris, qui introduxit illam, vt post alios, per
21 Abb. in c. Rainutius de test. & vltim. vo-
lunt. de clausula in stirpes, & non in capi-
ta. Pro cuius intelligentia præmittendum
erit; quod prima omnium successio est fi-
liorum naturalium, & legitimorum, cu-
iuscumque sexus ex eodem matrimonio,
siue in potestate, siue emancipati, vel post-
humi, hoc est post obitum patris nati, &
succedunt parentibus, tàm paternis, quàm
maternis ab intestato in capita, exclusis
omnibus, & ex transuerso cognatis; Nihil
autem est aliud hæreditatem in capita di-
uidi, quàm eam in tot partes, easque equa-
les dispertiri, quot sunt capita, quibus so-
let deferri (exempli gratia) Sempron.
diem suum obiens Titiũ, & Meuium filios,
post se ab intestato reliquit, fit vt Sempro-
nii hæreditatem quam in duas partes æ-
quales diuidi necessum est, Titius & Me-
uius vterque in semissem, atque in capita
succedunt, quia primum gradum, & suc-
cedenti caput faciunt, vt in l. post con-
sanguineos, §. hæreditas ff. de suis, & leg.
hæred. In stirpes verò successio diuiditur,
quando liberi parentis sui locum assumen
tes, in eã duntaxat hęreditatis partem suc-
cedunt, quam parens vbi superstes esset,
assecutus fuisset, sic nuncupata, quod non
primum gradum, atque adeo caput ipsum,
sed eam prolem, quæ ex capite defluit,
quasi stirpem, & gentilitiæ domus radi-
cem conspicit, in hunc formæ modum.
Titius ex intestato filios non reliquit, sed
ex Seio nepotes, duos ex Caio nepotes
tres, omnes patrueles, atque hæredes pro-
ximè successuros, quorum duo ex Seio na-
ti in semissem, tres verò quos Caius de-
dit, in alteram semissem, vtique in stirpes
vocantur, institut. de legat. agn. success. §.
hoc etiam. Pater enim multis filiis habe-
tur loco vnius capitis tantũ, vt not. in l. 11.
2. qui ætate lib. 10. Bal. in l. etiã vers. modo
videndũ sub nu. 15. C. de execut. rei iudic.

Clausula illa codicillaris, quæ apponi-
tur in testamento operatur, & locum ha-
bet si testamentum deficiat ex causa præ-
teritionis, ad textum secũdum vnam lect.
in l. si patroni, in princ. ff. ad Trebellian.
doct. in auct. ex causa de lib. pret. Alexan.
cons. 125. incipien. Quoniam in fin. 7. vol.
& magis diffusè per Clarum, in §. testamẽ
tum, lib. 3. quæst. 46. vbi attestatur de ma-
gis communi, quod scilicet testamentum
substineatur in vim codicilli, opereturq;
& locum habeat vbi testamentum non
valet, propter defectũ solemnitatis omissæ
& inter liberos operatur effectũ voluntatis
minus solemnis, & minus perfectæ. Guid.
Pap. q. 513. Operatur, etiam quod videntur
rogati in testamento hæredes scripti, vt si
testamentum sit minus solemne, soluant
legata in eo contenta, vt seruetur mens
testatoris, vt nota. in lege ex testamen. cum
aliis citatis per Alexan. in primo volum.
consil. 26. & in 2. volum. consil. 42. & in
3. volum. consil. 17. in 6. colum. Et si non
valeat, vt testamentum in scriptis, valebit
vt testamentum nuncupatiuum, Paul. de
Castr. in l. hæredes palam versic. sed an
valebit. ff. de testamentis, sed magis diffu-
se dicit Specul. in tit. de editio. instrumen.
quod ista generalis clausula, si non valet
iure testamenti, valeat iure codicillorum,
vel cuiuslibet alterius vltimæ voluntatis,
vt ff. de testam. milit. l. 11. in fin. Operatur
tantum, cum testamentum deficiat pro-
pter defectum solemnitatis omissæ (vt su-
perius dictum est) vt puta, cum deficiat
numerus testium, vel alia solemnitas, &
tunc valeat iure codicillorum, non au-
tem operatur si in alio deficit: puta, si rum
patur per querelam, vel posthumi agna-
tionem, vel minimam capitis diminutio-
nem. & hoc probatur ex eo, quod ibi di-
citur valet, & sic loquitur de præsenti
defectu, qui est, vt quia non est ibi ple-
nus numerus testium, vel non sunt ro-
gati, vel est mulier non autem de futu-
ro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de
præmissis modis. Si enim dix fiet valebit,
tunc futuros complecteretur defectus,
vt ergo omnes hos modos compræhen-
dat. melius esset dicere si non valet,
vel non valebit iure testamenti, & cet.
vt per Specul. in part. 2. in §. compend o-
se, sub num. 18. de instrumen. editio. Si

quis igitur velit secui & testari, sic dicat, si non volet testamentum ratione præteritionis, vel exhæredationis, vel alterius solemnitatis omissæ, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntati, & rogo omnes mihi venientes ab intestato, vel succedentes ex testamento, vel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc clausulam codicillarem non diuexent. nota Seraph. dec. 53. lib. 5. quòd operatur, vt sit locus substitutioniquando testamentum est affectum caducum per mortem instituti, etiam si concepta sit per verbum valeat, quod est præsens subiunctiui modi quod trahitur ad futurum.

13 Clausula illa (omni meliori modo,&c) facit, testamentum in scriptis conditum valeat, tamquam testamentum nuncupatiuum, quia tunc testator non se astrinxit velle testari solemniter in scriptis, vt per Alex. in consi. 476. vol. 5. Ita etiam sentit Hostien. in summa de testam. in §. qualiter conficiatur. Et pro maiori, & clariori huius clausulæ intellectu, recurre ad tract. de clausulis Celsi Vgon. de clausula codicillari per totum: Hoc tamen prætereundum non erit, quòd dum testator dicit in testamento, quòd scilicet valet iure testamenti, & codicillorum, illa culpa resoluitur in disiunctiuam, vt dicamus vel iure codicillorum, vt per Bart. in l. si. Titio, ff. de vsufructu legato. Clausula illa

14 (cassans,& irritans omne aliud testamentum, quòd prius fecisset) tacitè inest in vltimo testamento, & consequenter videtur superflua secundum Bal. in l. fin. in 5. q. C. de edict. diu Adr. toll. quia regula est, quòd in vltimis voluntatibus vltima derogat priori, vt in l. si iure, ff. de leg. 3. Iaf in l. si mihi,& tibi §. in legatis, sub nu. 2. ff. de leg. 1. secus tamen dicendum erit, si in primo testamento fuerit apposita clausula derogatoria, vt ibi sub num. 3. & ad propositum relatæ clausulæ derogatoriæ, non erit prætereundum, quòd si vxor testamentum, quòd fecit, velit firmum manere,& veretur, ne posterius testamentum instigatione viri, vel alterius facere compellatur, poterit adiicere clausulas derogatorias; veluti sic dicat, si quòd testamentum post hoc à me fieri contingat, valere nolo, nisi in eo de verbo ad verbum huius clausulæ fuerit facta mentio; quia si contigat illud in ea forma præter missa fieri, non valebit, cum præcedens animi contestatio satis declaret animum testandi defuisse in sequenti testamento l. si quis in princ. & ibi late Bart. Ang. & aliis ff. de leg. 3. in tantum, quòd primum testamentum habens eiusmodi clausulam derogatoriam, posteriori testamento non reuocatur, etiam si in eo apposita esset clausula illa (cassans, & irritans) per notarios apponi solita, nisi etiam in specie facta fuerit mentio clausolæ derogatoriæ in priori testamento appositæ Zabarell. consil. 102. incipien. super facto. Castr. consil. 342. incipien. in facto puncti Nicolai Euarardi.

15 Insuper si mulier, aut minis, aut metu mariti ad testandum, seu alias ad iuris sui renunciationem impellatur; poterit clausulam coram notario, honestisq. personis protestari se non spontè, sed minis,& metu testamentum in fauorem mariti scripturam, aut iuri suo renunciaturam, qua protestatione præcedente, omnia ipsi, quæ aduersus ea, quæ deinde sequuntur salua, & integra manebunt. Dinus, & alii ad l. qui in aliena §. fin. ff. de acquir. hæred. Sacin. conf. 163. quia in his, quæ dependent à mera protestate potestantis, sicut testamenti factio, ex solius vxoris arbitrio pendent, & protestatio præcedens reddit actum sequentem, protestationi contrarium ipso iure nullum, vt per Io. delect. de arte testandi in tit. de testamentis coniugum, lib. 1. sub num. 5. Cum autem

16 numerus septem testium in testamento sit de forma substantiali, non autem probatoria: Ideo sine eis testamentum non valet, etiam quando sufficiens numerus testium adhiberi non potuit, vt per Iaf. in l. nemo potest, sub num. 15. & sequen. ff.

17 de leg. 1. licet tempore pestis quinque tantum sufficiant, vt per eundm Io. dict. cautela secunda, sub num. 1. de Testamentis ordinandis, & licet idem Ioannes dilect. vbi supra attestetur, quòd ad validitatem testamenti sufficiant duo testes coram presbytero parochiali, & per Iaf. vbi sub num. 2. tamen quia cautela ibi tradita ex pluribus videtur dubitabilis: Ideo moneantur notarii; ad tollendam causam dubitandi, quòd non nisi cum dicto num. septem testiũ similia testamenta recipiant

qui

qui omnes testamento debent esse præsentes. Afflict. decis. 166. sub num. 5. vtrum autem religiosi, vel mendicantes possint esse testes in testamento, vel codicillis, licet Io. Fab. instit. de testam. §. testes; videatur tenere quòd non, quia similis est mortuo, l. Deo nobis, C. de Episc. & Cleric. Contrarium tamen dicit Guid. Pap. q. 517. cum quando dicitur, quòd isti tales videntur similes mortuo, hoc verum quoad matrimonium, vt ibi qui testes debent ad solemnitatem testamenti esse rogati à testatore, vel notario, aut ab alio, testatore præsente, vt per Io. delect. de arte testan. in titulo de testamentis ordinandis, cant. 8. in princ. qui testes debent videre testatorem, & esse in eius conspectu l. si non speciali, C. de testamen. hinc est quòd si nocturno tempore fiat testamentum, non valet, nisi adhibeantur tria luminaria, l. 1. §. tria luminaria, ff. de ven. inspi.

De eodem titulo. Cap. XXXIX.

1 *Plura relata per Specul. de testamentis nuncupatiuis, & testamentis in scriptis.*
2 *Modus ordinandi testamentum in scriptis.*
3 *Quomodo sit subscribendum, & sigillandū.*
4 *Forma quæ traditur de testamento in scriptis.*
5 *Si testator scribere scit, subscribere debet, nec opus est quòd alius pro eo subscribat secus, si scribere nescit.*
6 *Forma aperitionis dicti testamenti.*
7 *Hæres est vniuersalis dominus patrimonij testatoris.*
8 *Notarius tenetur tradere legatario particulam legati.*
9 *Notarius cogitur à Iudice pro exibitione testamenti.*
10 *Solemnitatibus testamenti, & illius aperitionis pacto renunciari non potest.*
11 *Numerus septem testium in vtroque genere testamenti necessario requiritur.*
12 *Forma exhæredationis.*
13 *Præteritio cum causa exhæreditationem importat.*
14 *Expressio causarum, quibus filij aparentibus exhæredantur.*

1 QVamuis in continentia, & tenore testamenti cæteris omnibus, quæ in dispositione patrimonii, siue de iuris solemnitate, siue de testatoris voluntate necessaria sunt, hæc duo testamenta pura, & æqualia sunt; scilicet nuncupatiuum, & illud, quod in scriptis conditur: Attamen in solemnitatibus, & forma magna est illorum distantia. Namque circa testes nuncupatiui testamenti pauca, & breuia requiruntur, vt in rubr. de Testi. sed illius quod in scriptis conficitur, magnæ sunt, & multæ solemnitates, ex quibus substantiā, & efficaciā sumit. De hoc igitur videamus & est sciendum, quod cum iudiciorum nostrorum continentiam testibus patefacere volumus, solemus ad nuncupatiua recurrere testamenta, cum homo iam secretum esse cupit arbitrium suæ voluntatis, potest testamentum in scriptis condere, cuius tenorem testibus posse cælari leges volunt, & referunt vt in l. hac consultissima in princ. C. de Testam. licet si, vltrò velit,
2 possit illud testator eorum notitiæ aperire. Igitur volens propter secretum sui arbitrii testamentum in scriptis condere, si literatus est, & scribere possit, & velit, ipsemet testamentum scribet. Alioquin alium scriptorem adhibere poterit Tabellionē vel alium. Assumetur autē mēbrana bona & solida in cuius parte superiori relinquetur, quantum est grossities trium, vel quatuor digitorum, in dextero autem, & sinistro latere tandundē spatii, In parte verò inferiori superesse debebit spatium, & vacuum quantum palma manus, digitis extensis protenditur; vel circa, & in medio horum spatiorum scribetur tenor: & series testamenti; quo facto duplicabitur charta, & coniungetur spatium superius cum inferiori, & figentur ibi tres cordulæ: In pligatura verò dexteri spacii duæ, & sinistri aliæ duæ, & quælibet cordula, duo habeat foramina interiorem literam non lædentia, vel attingentia, quibus cordulis singula spatia coniuncta ligetur, Ita quòd interior litera videri, vel legi non possit. Porrò de illo magno spatio inferiori vacuo, tantum debebit relinqui discoopertū quòd ibi possint patēter, & apertè scribi subscriptionē testatoris, & testiū, quibus vel eodē die, vel vno, vel pluribus diebus ante, sic scriptis factis, & ordinatis, quādo pla-

placuit testatori, vocabit septem testes viros, atque literatos, & scribere scientes, & nullum iuris impedimentum habentes, & coram eis testator ipsam scripturam clausam, & inuolutam (idest) dictis cordulis ligatam (vt dictum est) in manibus tenens afferre debebit: dicens illud suum esse testamentum sua, vel talis alterius manu scriptum, & eos rogare testes, & rogando mandare, quatenus ipsum testamentum subscribant, & signent, ipse etiam se debebit sua manu subscribere, vt inferius apparebit. Igitur ibidem, & in præsenti vno contextu antequàm ipse testator, vel aliquis ex testibus inde discedat, debebit vnusquisque ipsorum testium annulum, vel sigillum caracterum ad vnam, ex cordulis pendentibus apponere, siue suum, siue alterius testis, Nam si aliquis, vel aliqui ex testibus fuerint, non habentes sigillum, poterit quilibet eorum cum alterius sigillo signare, vt institut de testam. §. possunt autem add. etiam si sit sigillum, vel annulus testatoris l. ad testium §. si ab ipso ff. de Testam. limita prædicta dummodo ille qui alieno sigillo, vel annulo signat, protestetur se alieno sigillo, aut annulo signare in subscriptione, ita not. Specul. in titulo de probat. §. videndum vers. & nota, & gloss. in verbo delate, & in c. inter dilectos de fide instrument. quod sequitur Bart. in §. si ab ipso, & Crist. Por. & Ang. Are. in §. possunt, & videtur velle D. Rolandinus infra in versic. cæterum ibidem, & in præsentia institut. de Testam. & cum sigillo proposito, & cum sigillo infrascripti d. &c. Post continuo in spatio inferiori discoperto fiant subscriptiones, primo enim si testator illud sua manu scripsit, subscribet se hoc modo, ego P. præsentem paginam clausam, & ligatam in manibus tenens infrascriptis testibus omnibus simul præsentibus per me ad hoc adhibitis, & rogatis, & obtulit ab eos, secundum iuris ordinem signandam, & subscribendam: asserens, quod in ea scriptum est meum fore testamentum, & illud totum, & hæredis institutionem, & omnia, & singula, quæ continentur in eo, à me scripta esse, necnon coram eis, ibidé præsentibus subscriptionem propria manu subbriciens. Sed si mandato testatoris alius testamentum scripsit, ille talis se subscribat hoc modo. Ego I. mandato P. literarum ignari, vel scribere propter corporalem ægritudinem impediti, hoc eius testamentum, tàm hæredis institutionem, quam cætera in eo contenta, suo mandato propria manu scripsi, & eo postea præsentem paginam clausam, & ligatam infrascriptis testibus a se vocatis, & rogatis omnibus simul præsentibus offerête, & asserente id, quod in ea continetur, suum esse testamétum, & à me scriptum, præsentem subscriptionem meá vice, & nomine suo, & eius mandato apposui, & in testimonium me subscripsi. Cæterum ibidem, & in præsenti, & quilibet testium taliter se subscribet. Ego A. rogatus, & præsens vnà cum omnibus infrascriptis, siue suprascriptis testibus ad omnia, & singula in huius paginę inferiori spatio facta, concepta, & scripta, omnibus simul præsentibus, & rogatis in ipsa eius vtique P. testamento suo mandato manu mea in testimonium me subscripsi, & eam sigillo proprio, vel sigillo infrascripti N. habente in circulo formam filii, vel leonis quod ad vnam ex cordulis supradictis ceræ impresi. Itaque septem sigillis appensis, & factis octo subscriptionibus, & cæteris ritè, & ordinatè perfectis, testator ipsum eius testamentum in aliquo secreto, & tuto loco deponet, post eius obitum aperiendum, & publicandum. Ecce iam vides veram formam per ordinem testamenti in scriptis, hæc enim sunt scripta, idest solemnitates, propter quas vocatur testamentum in scriptis, idest cum legitimis solemnitatibus factum, ex quibus substantiam capit, & eius vita dependet, & ideo si qua earum dee fuerit, testamentum irritum erit, nisi forte fieret inter suos, scilicet quia instituti essent testatoris sui hæredes. Alioquin si essent extranei, tunc aliqua ex dictis solemnitatibus deficiente omninò deficeret testamentum, & tales solemnitates, processus, forma, modus, & ordo testamenti in scriptis probantur in C. de Testam. l. hac consultissima in princ. & l. cum antiquitas §. vltim. & l. iubemus iuncta auct. ibi sequen. quę incipit, & non obseruato, & in stitut. de Testam. §. postea vero ex edicto vsque ad §. testes & l. pen. ff. de Testam. & l. hæredes in fin. & l. ad testim. §. signum autem, supradicta omnia ponit Specul. in tit.

de

de instrum. editio.in §.compendiose vers. Testamentū vero solemne. Aduerte tamen, circa præmissa, quod aut testator sua manu scripsit testamentum,& specialiter hoc in scriptura posuit,& tunc non requiritur alia subscriptio ab eo, vel ab aliquo alio pro eo, sed sufficit quod testes, se subscribāt,& signēt, vt d.l.cum antiquitas in fin. Aut ipse testator non scripsit,sed alius nomine suo, tunc obseruabitur positio l.hac consultiss. scilicet quia octauus testis pro eo adhibebitur,qui se subscribet,si ipse testator non vult, aut non potest se subscribere. Cuius forma talis est.

7 Quoniam expedit competentes deficientium dispositiones, quandocumque non repugnantibus legibus, modis omnibus impleri, vt in auct. de hæred. & falc. ibi cum vtique col. 5. Idcirco si mortuo testatore,is,cuius interfit, postulabit coram prætore exhiberi testamentum,& aperiri, eo iurante, quod non calumniæ animo id petit l. eius quod C. quemadm. test. ape. prætor vocatis, & conuenientibus testibus omnibus si commodè, reperire poterit,videbit testamentum exhiberi, & coactis testibus,sigilla,& subscriptiones suas recognoscere faciat, illud coram eis aperiri,& recitari,& mandabit tabellioni, vt illud obseruata insinuationis solemnitate debeat recitare, & hæredibus, & his quorum interest exhibere, quo facto iterum reassignari, & deponi videbit originale vt ad illud cum vtilitas,vel necessitas exegerit, recurratur. Cæterum multa alia forent circa materiam hanc, dicenda; sed ea non prosequor, cum quia materia longa esset, tum quia testamentum hoc, & ponderosas, & sumptuosas obseruantias habet. Quare non est mirum, si eius forma rarò contingere visa est, sed de eius aperitionis,& descriptionis processu,apertius videre poterit, in summa Azonis sub rubric. C. quemadmodum testam. aperi. Finaliter autem teneas, quod siue per modum exempli, siue authentici, & originalis exhibendum fuerit testamentum, illud totum, & integrum exhibebis hæredi, eo quod ipse est totius hæreditatis, & patrimonii vniuersalis dominus, & successor, vt institut. de hæred.qualit. & diffe.§.pro hærede, ff. de acquir. poss. l. cum hæredes in princ. legatorio verò, siue alteri, cui aliquod particulare legatum, seu relictum scriptum est; exhibebis simpliciter partes, & verba, quæ de ipso relicto faciunt mētionem cū illis præcedentibus, & propter quæ ipsis legatum fuit ascriptum in testamento, cuius particulæ copiam, non autem totius testamenti notarius exhibere,& tradere tenetur, solita sibi competenti mercede, & vltra consuetudinem habes in hoc text. no. in c. contingit de fide instrum. Et quatenus notarius testamentum exibere recuset, tunc pars cuius interest, officiū iudicis implorabit, vt per Paul. de Castr. in l.1. C.quemadm. testam. ape. Et licet non desunt aliqui, qui ad tollenda tot iuris requisita circa aperitionem, & publicationem testamenti in scriptis, asserant, quod sufficiat dicere in consignatione testamenti, quod testator valere voluit tamquam testamentum nuncupatiuum, consentiens illius aperitioni, & publicationi nullis iuris adhibitis solemnitatibus, eis specialiter, & expressè renuncian. & sic dictis requisitis reiectis ad aperitionem testamenti,
9 illiusq. publicationem procedunt. His tamen non obstantibus, puto talem aperitionem, & publicationem iuribus non subsistere. Primo quia cum tales iuris solemnitates tendunt ad publicam vtilitatem, illis pacto renunciari non potest, vt in l. nemo potest ff. de leg. 1. Ias. in l. testamentum, sub num. 4. C. de testamen-
10 tis. Secundo quia tunc testator inplicitè, neque explicitè per relationem ad scripturam non nominauit hæredem, minus potest valere tamquam testamentum nuncupatiuum, vt per Bart.Bald. & Ang.in l. asse. toto, ff. de hæred. inst. & per eundem Bart. in l. si ita scripsero, ff. de con-
11 dit.& demonstr. Numerus autem septem testium in vtroque genere testamenti est de forma essentiali, & substantiali, vt post alios per Bald.in l.cum quis,in 3.col. C. de iuris. & fact. ignor. qui licet videatur sibi contrariari,vt ibi in 4.col.dum dicit quod si numerus septem testium in testamento esset solemnitas probatoria, & non substantialis, certè ea non seruata testamentum non redderetur nullū,quia testamentum non deficeret,&sic ius sed non probatio, vt dicit text.in l. duo sunt Titii §. de test. tut. tamen id falsum asserit Ias. in

in l.nemo potest, ff.de leg.1.versic.2. quia testamentum sine solemnitate numeri septem testium est ipso iure nullum, vt per text. ibi citatum in l. hac consultissima, §.ex imperfecto, C. de test.& l.fin.C.fam. ercisc. Ergo apparet, quod numerus septem testium est solemnitas substantialis in testamento, & non probatoria, & illud fit, quia lex, quæ requirit numerum septem testium, vltra procedit, annullando actum, scilicet testamentum, si deficit talis numerus septem testium, vt per eumdem Iaſ. ibi versic. istud fundamentum eodem titulo. formam autem apertitionis testamenti in scriptis conditi, & clausi inferius habes in 2.lib.

Forma exhæreditationis tradita per Specul.

DE exhæreditationibus autem scire debes, quod hodie iure nouo testator, siue pater fuerit, siue mater, siue quicumque alter de superioribus parentibus, si aliquem de liberis suis instituere noluerit, debet eum nominatim, & cum causa legibus approbata exhæreditare, vel præterire, causam exhæreditationi præteritioniue adiiciendo, sic dicens. Filium meum, vel nepotem meum, quia manus atroces in me iniecit, exhæredo, vel sic. Filium meum exhæredo, quia vt maleficus cum maleficis versatur: sic eum exhæredando, vel prætereundo legitimè testabitur. Alioquin contra, vt institut. de exhæred.lib. in princ.& de hæred.quæ ab intesta. defe. §. eadem hæc. & ff.de contra trab.l. non putauit, verſ.non quæuis. & in auct. vt cum de ap.cogno. §. aliud quoque idem dicendum est de filiis testantibus, respectu parentum suorum, vt in d. auct. §. hæc quidem de parenti. & sic nota nullam esse hodie differentiam quantum ad hoc inter patrem, & matrem: Vterque enim vel instituendo, vel cum legitima causa exhæredando, vel prætereundo vtiliter testa-
13 bitur, si enim dixerit pater filium meum P. neque instituo, neque exhæredo, quia per veneni poculum mihi mortis parauit insidias, eum exhæredare videtur, sicut d. Azo. dicit, & inscribit in summa, C. de lib. præte. vel exhæred. in versic. Est autem præterire, & etiam in versiculo, est autem effectus vbi apertè dicit præteritionem factam cum causa, siue à patre, siue à matre, valere; sed inter eos notat differentiam, quantùm ad effectum rationis testamenti rescindendi, sed hos effectus non prosequor, quia materia eius est longinqua, nec enumero causas huiusmodi legitimas exhæreditationibus, vel præteritionibus inferendas, quia apertè enumerantur in d.auth.& cum de aper. in §.causas autem vsque ad §. hæc autem deposuimus. Cuius exhæreditationis forma talis est.

A. B. eius filium, quia manus atroces impiè ingessit in eum, vel mortem sibi per poculum veneni parauit, omninò exhæredauit, & ab omni substantia, & hæreditate sua constituit alienum C. vero sibi hæredem instituit, &c. si autem noluerit exhæredare, nec instituere, sed præterire; causam tamen inferendo sic dicet. Præterea A. filiam suam, vel neptem, neque instituit, neque exhæredauit, quia cum eam honestè maritare voluisset, ipsa luxuriari prælegit, C. verò sibi hæredem instituit, vide ad hoc plura scitu necessaria, & notatu digna, relata per Specul. in §. compendiosè de instrum. editò sub num.37.& 39.

Add. & per gloss. in c. Quintauallis de iureiurand. & sunt quatuordecim. Prima est. si filius parentibus manus violentas intulerit. Item si grauem iniuriam eis fecerit. si criminaliter eos accusauerit, de causa, quæ non sit aduersus principem, vel rempublicam, si cum maleficis hominibus, vt maleficus versatur. si vitæ parentum fuerit insidiatus. si vxori, aut concubinæ eius se immiscuerit. si pro persona, vel debito eius, in quantum potest fideiubere, noluerit; hoc tamen, quod de fideiussione dicitur, ad filios masculos tantum pertinet. Item eos facere testamentum si contra voluntatem parentum inter arenarios, & mimos perseuerauerit, cum pater non fuerit illius professionis. si filia luxuriosam vitam egerit, cum parentes vellent eam pro posse dotare, (nisi neglexerint eam maritare post 25. annos) si parentibus furiosis debitã curam non impenderint. si parentem captum de carcere deducere neglexerint: Item si filius sit hæreticus, pater vero catholicus: Vnde versus.

Bis septem causis exhares filius esto.
Si patrem feriat, vel maledicat ei.
Carcere detrusum si negligit, ac furiosum.
Criminis accuset, aut paret insidias.
Si dederit grauia sibi damna, nec hoste redemit.
Testari prohibet, aut dat arena locum.
Si prauos sequitur, vel amat genitoris amicam
Non orthodoxus filia quando coit.
Non redimit captum, fuerit du carcere tentus.

Causæ, quibus parentes à liberis exhæredari possunt. Cap. XL.

Sed pater ex septem si nati spernit honorem.
Hunc accusabit dira venena dabit.
Testem vetat, aut vxorem diligit eius.

Deffinitio testamenti. Cap. XLI.

2 *QVi testamenta facere possunt.*
3 *Et qui testari prohibentur.*

1 TEstamentum est voluntatis nostræ iusta sententia de eo, quòd quis, post mortem suam, fieri velit, cum institutione hæredis, & dicitur testamentum, quasi testatio mentis.

2 Secundo qui testamentum facere possunt, qui specialiter non prohibentur.

3 Prohibentur autem certæ personæ, quæ continentur his versibus Prodigus, & cæcus, mutus, surdus, furiosus, morte damnatus, & crimine, menteq. captus, impubes, & dubius, obses, & religiosus, cui non est seruus existens cum patre natus, cuique interdictum dico, quod octo bis isti, qui modo tanguntur testari iure vetantur. Quemadmodum testamenta fiant superius dixi, & inferius etiam dicetur, vt C. eodē l. hac consultissima, & l. iubemus, & in auct, ibi posita.

De codicillo. Cap. XLII.

Forma codicilli facti post testamentum.

1 VErum est Antonium Boetium testamentum super bonorum suorum dispositione fecisse manu mei, vel talis notarii scriptum, sed quoniam hominis voluntas vsque ad extremum vitæ ambulatoria est, & plerumque varietate successiuum alteratur; Idem Antonius post testamentum, circa quædam voluntate mutata, compoti, & stabili deliberato consilio, præsentes, super vltimo velle suo condidit codicillos vel sic.

Quoniam vsque ad exitum vitæ recedere licet à quacumque lege vltimæ voluntatis, & propter conditionum, & rerum successus varios, oporteat cum re mutare consilium. Idem Antonius præsentes post ipsum testamentum disposuit codicillos: primò namque scuta centum, quæ in ipso testamento Ioanni N. reliquerat, his præsentibus codicillis ademit, & subtraxit, eidem volens ipsum legatum ad dictum Ioannem non peruenire debere. Ideo de alio legato similis summè scutorum centum, quæ vxori reliquerat, ademit e dein vxori scuta quinquaginta, volens eam tantummodo re l qua scu. 50 habere. Cæterum si fideicommissariam substitutionem facere voluerit, ita dices. Præterea R. quem sibi in dicto eius in testamento hæred. in instituit, his præsentibus codicillis rogauit per fideicommissum, vt ipsam hæreditatem, vel talem partem eius restituat Titio; sed si alicui, de pluribus hæredibus institutis, hæreditatem adimere voluerit, poteris hoc modo dicere. Insuper vnum, ex hæredibus suis, scilicet Titium dixit, & declarauit non mereri voluntatem suam. Quibus omnibus codicillaris dispositionibus ordinatis, finaliter ita subinferas. In cæteris autem, in ipso testamento contentis, ipsum testamentum plenissimè confirmauit, & hanc suam vltimam, &c.

Forma alterius codicilli, facti post testamentum, & post alium, vel alios codicillos. Cap. XLIII.

2 *PLures codicilli fieri possunt ab vna persona, & quomodo.*
3 *Quinque testes requiruntur in codicillis.*
4 *Hæreditas codicillis dari, neque auferri potest directè.*
5 *Hic enumerantur certa iuris præsumptiones, quæ pro se habent publica instrumenta.*

Pa-

PAter Antonium N. suum testamentum fecisse scriptum, manu mei Notarii Item post ipsum testamentum fecisse quendam codicillum scriptum manu N. Notarii Vnde quoniam vsque ad vitæ exitum præsentis, & proprii finem arbitrii, liberum est, si suadet ratio, mutare consilium; Idem Antonius iterum præsentes superaddidit codicillos, in quibus reliquit pro anima sua centum scuta, vltra illa, quæ in ipso testamento, pro anima sua legauerat; de his enim, & etiam de commissariis pro libito disponere poterit. Itē etiam in codicillo filiis suis pupillis de tutoribus prouidere poterit, vel eos de nouo constituendo, eo, quod in aliqua præcedenti vltima voluntate, nullam de ipsis tutoribus habuit mentionem, vel aliquam de iam constitutis, reuocando, & cessando, vel aliquem alium prioribus superaddendo. Ad vltimum autem dices. Cætera verò, quæ in ipso testamento, & codicillo præcedentibus continentur, approbauit, & hanc suam vltimam voluntatem, &c.

Hanc codicillorum materiam refert. Specul. in tit. de instrum. æditio. §. viso de impugnatione testamenti. vbi etiam ponit formas aliquas. quas Io. And. ibid. in add. dicit esse Rolandini. tractat etiam eandem materiam idem Specul. in d. Tit. §. compēdiose in plerisque versiculis: ad vnum tamen aduerte, quia secundum eundem Specul. in d. §. viso, & in fin. in testamen-
2 tum, & post alium, vel alios codicillos: Nam plures ab vna persona fieri possunt, vt ostensum est, & tunc fieri debet mentio tam de testamento præcedenti, quam de codicillo, vel codicillis. & dicit idem Io. And. vbi supra hæc esse verba Rolandini. Non obstat prædictis, quòd dicitur non oportere codicillos expresse per testamētum confirmari, quia aliud est confirmare, aliud mentionem facere, secundum eundē Io. And. vbi supra. Et quod possunt fieri
3 plures codicilli, & non requiruntur solēnitates, nisi quod solum adsint quinque testes, sicut & in qualibet vltima voluntate.
4 Quodque codicillis non potest dari hæreditas, neque auferri, scilicet directè, neque conditio hæredi in testamento instituto, neq. directa substitutio fieri, sed benè per fideicommissum dicit Seba. Brant. super digest. infortiati in tit. de iure co-
5 dicillorum, lib. 30. Moueantur amplius notarii, qui similia testamenta, codicillos, & vltimas voluntates, ac instrumenta quæcunque conficiunt, illa conficiant cum omnibus suis requisitis, ac clausulis solitis, & consuetis: ad hoc vt eis credendum, ac standum sit, & paratam habeant executionem, vt per Ias. in l. edicto C. de edict. diui. Adr. to ll. sub nu. 4. & seq. & l. huiusmodi ff. de leg. primo, sub nu. 27. & secundum illud iudicandum. Bertr. infinitos citans cons. 44 nu. 1. par. 1. maximè quia pro eius validitate stant multa.

Primò enim pro se habent certas iuris præsumptiones. primo quod testamentum. seu instrumentum sit verum, & solemne.

Secundo, quod notarius, qui illud dedit, sit bonus, legalis, & peritus.

Tertio, quod notarius scripserit totum de voluntate partium.

Quarto, quod illud extenderit, & publicauerit incontinenti, & tēpore licito, contrariumq. asserenti, incūbit onus probandi, vt alias in his terminis firmauit Rota, in vna. Castri Iuliani, coram Robusterios 4. Iunii 1584. & alia catena iurisdictionis coram eodem sub die 26. Nouemb. 1563. & vltimo loco coram Rpd. Orano in vna Ro. soc. officii 30. Decembris 1588.

De testamento Cæci. Cap. XLIV.

1 *Forma testamenti à cæco conditi.*
2 *Requisita in testamento cæci.*
3 *Si nomen hæredis postponatur, non ex hoc vitiatur testamentum.*
4 *In codicillis quinque tantum sufficiunt testes.*
5 *Idem in donatione causa mortis.*
6 *Cæcitas quomodo probetur.*

PEtrus licet oculorum visione carens, tamen corpore, & mente sanus, vel mente tamen sanus, sed corpore languens vocatis me notario, & testibus infrascriptis protestatus est semper nuncupationem, & sine scriptis testari velle, declarans, & exprimens infrascripta legata, & infrascriptorum nomina, dignitates, & iudicia, & cæteras infrascriptas dispositiones, dilucidè, ore proprio, coram nobis, itaque bona sua testamento disposuit in huncmodum.

Pri-

Primò namque pro anima de bonis suis reliquit, &c. Cum autem sponte fuerint omnes dispositiones eius secundum leges factæ, & de ipsius arbitrio procedentes,& fuerit, apposita clausula finalis, demum tu Tebellio subiicies hæc verba, in hunc modum. Igitur prædictis omnibus, coram testibus prædictis, apertè recitatis, & lectis: dictus Petrus protestatus est hoc suũ esse testamentum, ex sui animi sententia dispositum, rogans infrascriptos, ad testimonium adhibitos, testes esse, & vt subscriptiones suas,& sigilla, secundum iuris ordinem, subiiciant, & apponant.

Post hæc autem se continuò subscribat quilibet testis, hoc modo. ego A. cum infrascriptis aliis testibus, à prædicto testatore adhibitis,& rogatis,huic testamento, illiusque recitationi,& omnibus,& singulis suprascriptis præsens interfui, & ab eo dem testatore rogatus in testimonium me subscripsi,sigillum meum proprium, vel si non habeat proprium,dicat sigillum infra, vel suprascripti. N. habens formam agni, vel columbę in vna ex cordulis certæ,imprimens,& apponens.

Et eodem modo quilibet aliorum testium se subscribet. In fine autem subscriptionem suam subiiciat hoc modo. Ego N.notarius, ab ipso Petro testatore vocatus, prædicta omnia, & singula suo mandato scripsi, & scripta, coram dictis testibus recitaui, & legi, in publicam formam redegi, ab eo rogatus in testimonium me subscribens,& sigillum proprium,vel alterius, Talis habens talem formam, pend.ad vnam ex cordulis subiiciens,ac apponens.

Circa supradictam materiam, summatim aduerte quædam specialia in testamẽto cæci necessariò obseruanda.

Primo,quod requirũtur septem testes,& notarius si haberi potest alias octauus testis loco notarii,qui ad hoc specialiter cõuocetur,quod non est necesse in testamento alterius.Nã ibi septem testes sufficiunt, computato etiam notario, vel scriptore, vt vult glos. in verbo octauũ in l.hac consultissima C.qui testamenta facere possunt & probatur in l.Domitius ff.de Testam.

Secundo,requiritur in testamento cæci, vt testibus omnibus, & notario ibidẽ collectis, ante omnia conuocet cæcus testator ad se præfatos omnes septem testes, & notarium,quibus cõuocatis edoceat, & ex verbis manifestis, quòd sine scriptis vult testari,id,quod in aliis non est regulariter necesse,vt in l.testamentis C. de testamen.

Tertio requiritur, vt in principio testamenti cæci, ante omnia legata hæredis institutio scribatur, quod etiam speciale est. Regulariter autem contra,vt in §.ante hęredis institut. de legatis, hoc tenent Bartholomæus, & Riccardus Malumbre, & Cynus in d.l.hac cõsultissima, sed ibi Bal. dicit, quod ille text. non continet causam formalem, sed solum modum testandi apud veteres, qui semper præponebant nomen hæredis, quod hodie non est necessarium,vt in d.§.ante hæredis. Item in quacumque parte testamenti scribatur no-
3 men hæredis,qui semper sistetur in factione testamenti l.fin.C.de institut.& substit. Præterea talis omissio est omissio paruæ solemnitatis, ideo vitiare non debet, vt l. 2.in fi.ff.de ventre inspicien. sed Ang.Aretin. in §. Cæcus autem instit. quibus non est permiss. fac.testamen. consuluit, non esse recedendum ab opinione Bart.& aliorum, maximè cum text. in d. l. hac consultissima ponen. regulam negatiuam in cæco, qui non potest testari, nisi obseruet, d. l.quæ innuit hoc esse seruandum, vt facilè intuẽti patebit,ergo,&c.quod not. & sic obserua tu Tabellio,vt saltem lites,quę ex contrariis opinionibus ll. interpretum, oriri possent,euites.

Deinde ergo faciat cæcus legata, & fideicommissa, quibus peractis(vt superius dictum est) omnia ista scribantur in præsentia testium, postea dicti testes se subscribant, & etiam tabellio, vel loco eiusdem assumptus.Demũtam à testibus,quam etiam à Tabellione, vel subrogato in locũ eius,sigilletur,ita,vt octo sigilla requirantur (vt dixi) & de his omnibus oportet notariũ in dicta scriptura mẽtionem facere. quibus peractis, testamentum habebit suas iuris solemnitates,alias non valet.ita dicit pulchrè Ang. Are. in §.& probantur præmissa in d.l.hac consultissima.

4 Quæro quid in codicillis,responde octo testes fore adhibendos, prout in illius testamento. Bald. in d. l. hac consultissima, Specul. in d. titulo de instrumen. editione §. compendiose vers. Illud autem nõ est ignorandum in fin. vers. licet gloss. in ver-

verbo codicillis in d. l. hac consultissima velit quinque testes sufficere in codicillis cæci, quam glo. sequitur ibi Salic. sed Ang. Aret. vbi supra credit veriorem esse opinionem Baldi. Tu ergo ad tollendum occasionem dubitandi, semper adhibe octo testes, etiam in codicillis cæci. In donatio
5 ne verò causa mortis Angel. & Bald. vbi supra dicunt, quòd standum est iuri communi, cum de ea nihil specialiter in d. l. hac consultissima statuatur, & sic in ea etiam quod à cæco fiat, quinque tantum testes sufficiãt, l. fin C. de dona. causa mor. Quid autem si cæcus testetur inter liberos, an tunc necesse habeat obseruare solemnitatem supradictam? Bald. vbi supra tenet quòd non, quem etiam sequitur Angel. Are. vbi supra & Salic. in d. l. hac consultissima.

6 Finaliter quæro quomodo probabitur, quod P. fuerit cæcus? dic si testes dicunt, quod viderunt eum habere oculos a capite euulsos, & omnino clausos; si autem habeat claros, sed habebat cataractas, debet dicere testis quod semper vidit eum ire cum duce, & quando sine duce ambulabat, percutiebat sæpè in muro, & ibi per loca aspera, & inconsueta, per quę videns non iuisset, ita dicit idem Ang. Are. in d. §. Cæcus autem in princ.

De fideicommisso. Cap. XLV.

1 *Forma alterius testamenti cum fideicommisso.*
2 *Differentia inter legata, & fideicõmissa.*
3 *Quare fideicommissa fuerint adinuenta.*
4 *Quæ dicantur propriè legata, & quæ dicantur fideicommissa.*
5 *Quæ dicantur fideicommissa.*
6 *An legata debeantur, hæreditate non adita.*
7 *Clausula posita in testamento, quòd legata debeantur, hæreditate non adita, an valida sit.*
8 *Prohibitiua alienare, censentur ad inuicē vocati ad fideicommissum.*
9 *Forma institutionis maioratus, seu primogenij.*
10 *Pater non priuat totaliter filios hæreditate quin saltem relinquat legitimam.*
11 *Forma reuocationis testamenti.*

1 IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis. &c. A. Item legauit eius dilectissimæ vxori M. &c.

In omnibus autem, & singulis suis bonis, vt puta domibus, Apothecis, Vineis, casalibus, possessionibus vineatis, & oliuaris, montibus non vacabilibus, censibus & liuellis, terrenis laboratiuis, hortis, & viridariis, ac quibuscunque tàm in Vrbe Roma, quàm etiam, in ciuitate, &c. eorumque respectiuè territoriis, ac alibi existen. ad ipsum dict. Testatorem quomodolibet spectan. & pertinen. & in futurum per eũ acquirendis, ac in omnibus, & singulis bonis, vtensilibus, & suppellectilibus, etiam auri, atq. argenti, & quibuscumque quantitatibus, & summis pecuniarum, armorumque, vestimentorum, grani, bladorum, & omnium, & singulorum mobiliũ, & se mouentium, cuiuscumque generis, & speciei existentium, ac omnium creditorum, ac nominum debitorum eidem testatori, tempore sui obitus, debita, & in futurum debend. ec demum in omnibus, & singulis iuribus, & actionibus vniuersis, suos vniuersales hæredes instituit, fecit, ac ore proprio nominauit. DD. B. & C. eiusdem testatoris filios legitimos, & naturales, pro æqualibus portionibus, ita, vt pro æquali portione debita, & onera hæreditatis substinere, & persoluere teneantur. Quibus B. & C. hæredibus suis vniuersalibus mandau t, & quamprimum fieri poterit, sequuta morte ipsius testatoris, inuentarium conficiant omnium eius bonorum, & præsertim mobilium, & se mouentium atq. creditorum seu nominum debitorum per acta notarii publici, & huiusmodi bona mobilia se mouentia, & credita per duos peritos æstimari curent, ad effectum, vt eorum valorem, vel ipsa bona mobilia seque mouentia, & credita, pro pretio declarato, vel relato in actis publicis in causam, & computum eorum legitimæ accipiant: deductis prius debitis si quæ debita D. testator moriens reliquerit, & ad effectum, vt bona stabilia conseruentur integre, sine diminutione, & dismembratione, & vt fideicommissariis magis cautum sit; quatenus verò huiusmodi mobilia, & se mouentia, iuxta valorem à peritis declarandum, acceptare nollent in computum eorum legitimæ idque

ideque in actis publicis; intra mensem, tunc proximum, declarauerint; tunc dicta bona mobilia, seque mouentia, & credita quam primum vendi, & alienari, curent, preciumque illorum in emptionem bonorum stabilium exponere debeant: quæ bona emenda in causam, & computum eorum legitimæ d. Testator assignauit. Alioquin si hoc non fecerint, valor dictorum bonorum mobilium, & creditorum intelligatur cessisse in causam, & rationem eorum legitimæ. Cum autem D. Testator, vt asserit cõfidere possit in DD. hæredibus vniuersalibus, eorumque integritate, ac diligentia: ideo contentus remansit, vt ipsi duo hæredes vniuersales, absque decreto, & auctoritate alicuius Iudicis, & absque citatione, præsentia, & interpellatione quarumuis personarum, & sine aliqua solemnitate, possint præmissa extraiudicialiter per se solos expedire: hortetur tamen eos, vt in confectione inuentarii, & venditione dictorum mobilium, & se mouentium (si venditio fieri contingat) præsentiam, vel consensum, D. M ipsorum matris, etiam quòd ipsi hæredes in ætate legitima forent constituti, adhibeant, si dicta eorum mater tunc superstiterit. Item quia dictus Testator cupit bona sua stabilia, dictis eius vniuersalibus hæredibus relicta, in familia, & agnatione sua conseruari etiam perpetuo, vltra septimum decimum, & vigesimum gradum, & in infinitum, si fieri poterit, & ipsum magis decorari, & laudabiliter ampliari: Propterea quia sic d. Testatori disponendo placuit, dictos B. & C. quandocumque contingere eorum alterum obire, sine filiis masculis, vel nepotibus, & aliis descendentibus masculis, & legitima prole masculina, de legitimo matrimonio procreatis, vulgariter breuiloquè compendiosè, ac per fideicommissum, & omni modo adinuicem substituit. Fœminis autem semper exclusis à successione, & hæreditate ipsius dicti testatoris, quas filias fœminas, seu neptes, & pronepptes legitimas, & naturales, ex legitima prole masculina, ex agnatione descendentes condecenter dotari voluit, iuxta domus consuetudinem, & emptoris conditionem ex fructibus tamen bonorum stabilium, vel ex bonis mobilibus, absque distractione, & alienatione, bonorum stabilium, quæ nullatenus diminui possint si dicta bona mobilia, & fructus extabunt, & sufficient: sin autem dentur ex aliis bonis stabilibus, & non solum ipsos B. & C. sed etiam vtriusque ipsorum descendentes masculos, & prolem masculinam de ipsorum agnatione, ac legitimo matrimonio procreatum, seu procreatos, quos adinuicem, & perpetuò substituit, vt supra, ita, vt deficiente naturali, & legitima linea masculina alterius eorum, tunc alterius linea, & proles masculina legitima, & sine vlla pœnitus detractione falcidiæ, ac trebellianicæ, & alia quacumque diminutione bonorum, succedat in omnibus bonis, cum dicto onere condecenter dotandi filias legitimas, & naturales ex bonis mobilibus, vel fructibus bonorum stabilium, & alias, vt supra dispositum est, habita ratione temporis, quo dotandæ erunt.

Si verò ambo dicti B. & C. quandocumque decederent, sine filiis, masculis, nepotibus, & descendentibus masculis, ex legitima prole masculina procreatis, vel quandocumque deficiente linea masculina vtriusque dictorum hæredum; in tali casu vulgariter, & per fideicommissum substituit; & succedere voluit in omnibus bonis. Dominum D. eiusque prolem, & descendentes ex linea masculina legitima, & naturali, ex legitimo matrimonio natos, qui fideicommissarii filias defunctorum legitimas, & naturales de bonis mobilibus, & fructibus bonorum stabilium, & alias, prout proximè dictum fuit condecenter dotare teneãtur, habita ratione temporis quo dotandæ, & maritandæ erunt.

Subdit etiam, & disposuit d. Testator, quòd si B vel C. qui sunt hæredes vniuersales, vt supra instituti, & adinuicem substituti cum eorum prole masculina legitima, & naturali sine filiis, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus decetet, superstite Domino D. supradicto, vel ex eo filiis extantibus legitimis, & naturalibus ille, qui superuixerit, ex dictis hæredibus vniuersalibus, vel sui filii descendentes masculi, quibus accrescet, portio hæreditatis defuncti; soluere,

teneatur dicto domino D. scuta tot, & cætera, semel tantum, & dictus D. & sui descendentes nihil aliud in bonis defuncti petere, vel prætendere possint: si vero ambo dicti hæredes vniuersales absque legitima & naturali prole masculina deficerent, vniuersam hæreditatem prædictam ad dictum dominum D. & eius descendentes masculos legitimos; & naturales, ex linea masculina procreatos, exclusis fœminis, vt supra dispositum est spectare, & pertinere voluit.

Item in euentum, in quem (quod absit) D. B. C. & D. omnes deficerent sine filiis, & aliis legitimis descendentibus masculis, vt supra, vel quandocumque ipsorum linea masculina legitima, & naturali deficiend. superstite dict. E. in tali casu dicti testator voluit in dictis omnibus bonis, & hæreditate succedere dictum E. & ad eum dicta bona, & hæreditatem deuolui, & deuenire, quibus vti, frui, & ex eis fructus percipere valeat, donec vixerit, absque vlla pœnitus deductione, vel detractione, occasione trebellianicæ, & falcidiæ, quam detractionem omnino fieri prohibuit, iniuncto sibi onere dotandi filias, & alias descendentes legitimas, & naturales dictorum B. C. & D. ex linea masculina legitimè procreatas, modo, forma & ordine supradictis, quo domino E. quandocumque moriente, nulla relicta prole masculina legitima, & naturali; tunc hæreditatem, & bona deuenire voluit ad fœminas proximiores descendentes ex prædictis B.C.D. & E. vel aliquo, aut aliquibus ex eis, & eorum successiuè descendentibus masculis legitimis, & naturalibus, videlicet ad eas fœminas, quæ sunt in gradu proximiores ex legitima, & naturali prole masculina dictorum hæredum procreatæ. Declarauit etiam, & disposuit, quòd in omnibus, & singulis casibus præmissis, in quibus fit mentio tacitè, vel expressè de morte hæredum nominatorum, & descendentium suorum, ad effectum, quòd descendentibus hæredibus succedant substituti, & fideicommissarii gradibus, successione, dispositionibus, substitutionibus, oneribus, grauaminibus, prohibitionibus, & declarationibus, quæ superius adiecta, & disposita sunt, & prout disponuntur in personis, & circa personas dictorum suorum genitorum, illorumque filiorum legitimorum, & naturalium, aliorumque descendentium masculorum, quæ omnia idem testator hic repetiit, & pro repetitis habere voluit, idque locum habeat, ne dum in morte naturali, sed etiam in morte ciuili, seu in priuatione, & confiscatione bonorum.

Item voluit, & disposuit, vt omnes, & singuli dicti hæredes, ac posteri, ac fideicommissarii dicta bona, & dictorum omnium, & singulorum bonorum, & iurium eis respectiuè assignatorum, & relictorum corporalem possessionem, & respectiuè iurium, quasi possessionem, auctoritate propria, & de facto, absque eo, quòd capiant de manu hæredum vniuersalium, & absque alicuius Iudicis, curiæ, magistratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque ministerio alterius, & sine vitio spolii, nullitatis, attentatorum, & alio quocumque vitio, vel defectu, liberè, & licitè ad eorum placitum, etiam hæreditate non adita, apprendere per se, vel alios, ac retinere, & conseruare valeant: & vnusquisque dictorum hæredum, & fideicommissariorum de per se, prout, & quando ad eum dicta bona, & iura vigore huius testamenti deuenient, & spectabunt accipere, ac se de illis inuestire valeant omni tempore.

Insuper D. Testator, vt dispositio sua, & vltima voluntas huiusmodi suum debitum sortiatur effectum & dicta omnia bona sua præsentia, & futura dictis hæredibus vniuersalibus in specie, & in genere distributa, & vt supra relicta, remaneant apud ipsos, & successores, ac posteros prædictos, & in eorum familiæ agnatione, ac posteritate legitima, & naturali masculina, & ea deficiente, in dicta linea fœminina conseruentur in perpetuum, & omni tempore continuetur, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & vltra in infinitum, si fieri poterit; ad huiusmodi effectum expressè prohibuit omnibus, & singulis prædictis hæredibus vniuersalibus, futurisque suc-

successoribus, & descendentibus, ac fideicommissariis, vt supra designatis, eorumque posteris, & familiæ in infinitum, & in perpetuum, ne possint, neque præsumant de bonis testatoris, quicquam detrahere, quantum vis minimum, occasione falcidiæ, Trebellianicæ, aut quauis alia de causa, & occasione, etiam hic non expressa.

Nec valeant in quauis vltima voluntate, vel inter viuos tacitè, vel expressè verbo, vel facto hæreditatem, aut bona prædicta stabilia, vel eorum aliquam, etiam minimam partem vendere, donare, ad longum tempus locare, seu quouis alio titulo, & causa etiam generosa distrahere, in alios transferre, alienare, etiam largissimo modo sumpto vocabulo, minusque possint dicta hæreditatis, & bonorum stabilium fructus, & prouentus vltra nouennium vendere, seu in arrendam, aut alio titulo cuiquam dare, transferre, vel dicta bona concedere, sed solummodo locare, vel fructus vendere, vsque ad nouennium, & non vltra: ita tamen, vt pensionem rerum locatarum, & pretium fructuum venditorum anticipatè, percipere, vel cuiquam assignare non possint, nisi pro prædicto nouennio, & si contrafactum fuerit, locatio, & alienatio irritæ sint, & nullæ, ac nullius roboris, & momenti nec præiudicent fideicommissariis, succedentibus in dicta hæreditate, & bonis, qui nec locationi huiusmodi stare teneantur.

Prohibuit etiam expressè, ac vetuit, vt nullo modo, pro derogatione huius prohibitionis, & fideicommissi, impetrare possint aliquod indultum, seu dispensationem, licentiam, aut rescriptum, vel quamuis aliam derogationem præsentis testamenti, & vltimæ voluntatis, derogatoriis, etiam si accederet consensus omnium aliorum, tunc viuentium fideicommissariorum, quin immo tales impetrantes derogationem, vel ea vtentes, ac etiam consentientes illico, & statim, absque aliqua Iudicis, & magistratus, & superioris declaratione, ipso iure, & facto cadant, & cecidisse intelligantur, quos etiam ex nunc dicto Testator priuat omni iure, & commodo successionis, & hæreditatis suæ: volens succedere alios fideicommissarios, tunc in gradu proximiore, comprehensos, & vocatos in hoc fideicommisso, iuxta ordinem, supra dispositum; adeo, vt prohibitio alienationis huiusmodi intelligatur, & sit facta ita, & taliter quòd successores prædicti, & etiam posteri in infinitum prohibitionem alienationis, & aliorum huiusmodi numquam infringere, possint, aut eis contrauenire, ex quibusuis, quantumcumque licitis, & honestis, ac necessariis causis: preterquam alimentorum, & dotium, vt supra.

Et voluit etiam, quòd huic prohibitioni numquam contraueniri possit, neque dicta bona vllo tempore efficiantur, neque censeantur facta esse aliquo pacto alienabilia, etiam si omnes in fideicommisso comprehensi, eorumque posteri simul, vel successiuè, & separatim consentirent: quia prohibitionem supradictam ad vnguem in perpetuum, & in infinitum inuiolabiliter obseruari voluit, & mandauit. Item cum antecessores, & maiores D. Testatoris, ipseque dicto Testator semper, vt catholicos, & probos viros decet à criminibus, & delictis (quantum humana fragilitas passa est) se abstinuerint, & præcipuè ipse testator se innocentem, & inculpabilem reddiderit, & ita summopere desiderat, vt eius filii successores, & posteri in infinitum à quibuscumque criminibus, & delictis, præsertim atrocibus abstineant: Ideo monet eos, eisque, vt efficacius potest præcipuit, vt etiam ipsi a criminibus, delictis, & vitiis, quibuscumque pariter se abstinere, sèque innoxios, atque inculpabiles seruare velint: alioquin, si secus fecerint, & quotiens contrafecerint, voluit, & mandauit, ac declarauit, quòd per octo dies, ante cogitationem, seu contingentiam delictorum, & criminum huiusmodi, & quorumcumq. aliorum, in quibus tamen bonorum priuatio, seu cōfiscatio pro pœna quouis modo iniungenda, atque imponenda veniret; idem deliquens, seu delinquentes ipso iure, & facto absque aliqua alia declaratione, & sententia Iudicis proferenda, intelligantur, & sint priuati, prout ex nunc testator eos priuat omni eorum portione atque commodo

fructuum, bonorum hæreditatis, & successionis huiusmodi; atque omnes eorum portiones intelligantur, & sint acquisitæ & deuolutæ ad sequentes, & proximiores coniunctos in gradu, ordine successiuo modo, & forma, prout in institutionibus, & substitutionibus, vt supra factis & perinde in hoc disponit, ac si mors naturalis talium delinquentium occurrisset, & euenisset, & saluis præmissis, considerans dict. testator euenire posse dictos ciuiliter mortuos, postea principis, summi Pontificis benignitate, aut alio modo ad Ciuitatem, & pristinum statum reintegrari. Ideo ne sic reintegratos alimentis necessariis, iuxta eorum conditionem, & familiæ nobilitatem, egere contingat, & quia d. Testator in hoc adhærere intendit dispositioni, & benignitati summi Pontificis, volensque, vt prudentem decet, pariterque obuiare scandalis, & odiis, quæ inter dictos reintegratos, & alios fideicommissarios possessores bonorum facillimè oriri possent. Ideo, & omni mel. modo, quo potuit, mandauit, & voluit, vt statim ipso iure, & facto absque aliqua prorsus Iudicis, & superioris declaratione, & sententia dicti reintegrati ad eorum portiones bonorum, & fructuum hæreditatis testatoris restituantur, ad vtendum, fruẽdum, gaudendum, & possidendum, sicut ante mortem ciuilem, & ante delictum, & confiscationem vtebantur, fruebantur, & possidebant in omnibus, & per omnia, exceptis fructibus medio tempore perceptis, qui remaneant fideicommissariis, qui vigore huius testamẽti successerunt, & illos medio tempore perceperunt, & volens prouidere gubernio, & administrationi bonorum, præsertim quoad B. & C. in minori ætate constitutos, confisusq. de integrá fide, beneuolentia, ac prudentia nob. mulieris D. M. suæ dilectissimæ vxoris, & dictorum filiorum matris, atq. considerans nullam affectionem vincere maternam. Propterea fecit, constituit, & deputauit eamdem D. M. in tutricem, & respectiuè curatricem dictorum minorum, & bonorum omnium administratricem, cum plenissima, & libera administratione.

Quamquidem administrationem & facultatem durare voluit, donec singuli eorumdem filiorum minorum ad vigesimum quartum ætatis annum peruenerint. Insuper, vt res, & negotia dictorum filiorum commodius, & facilius pertractentur administrentur & expediantur, voluit, ac ordinauit; vt eadem d. M. curatrix, & administratrix possit constituere, & deputare etiam absque auctoritate, & decreto Iudicis, etiam absque præsentia, scientia, & cõsensu consanguineorum, & sine vlla solemnitate adhiben. & seruen. quoscumque actores procuratores, agentes factores, & ministros, tàm speciales, quàm generales, tàm ad lites & causas actiuè, & passiuè motas, & mouendas, quàm ad negotia quęcumque dictorum minorum agend. prosequend. defendend. expediend. administrand. & ad exigend. & recuperand. rerũ bonorum, & pecuniarum quantitates, & summas, ex quibusuis causis ad prædictos minores spectan. & pertinen. & de illis debitores quietandum, liberandum, & absoluendum, cassationi, & annullationi apocarum & instrumentorum consentiendum, iura, & actiones in fauorem soluentium cedendum, & transferendum, & ad quæcumque alia negotia dictorum minorum cuiuscumque generis, qualitatis, & importantiæ fuerint, etiam si specialissimam expressionem, vel mandatum postularent, & cum plenissimo, & libero mandato, ac omnibus, & singulis facultatibus clausulis, pactis, promissionibus, cautelis, modis, & formis, quæ dictæ d. M. videbuntur, & cum clausulis ad lites, & potestate substituendi, & generaliter, &c. quod mãdatum ex nunc testator vult, & disponit plenum, & integrum habere valorem, & effectum in quibuscumque mundi partibus, etiam si nulla solemnitas, & auctoritas Iudicis, consensusq. consanguineorum, in eisdem mandatis adhibiti fuerint. Absoluit etiam eandem M. à quocunque onere præstandi cautionẽ, si quam præstare teneretur, & à solemni confectione inuentarii, immo possit dictum inuentariũ conficere extraiudicialiter, & nullis adhibitis solemnitatibus, tàm de iure, quàm cõsuetudine, ac aliis quomodolibet requisitis, & perinde valeat, ac si solemniter factum fuisset, & saluis præmissis, voluit, & disposuit, vt eadem d. M. habeat totale gubernium, & plenissimam administrationem omnium bonorum, & totius

hære-

hæreditatis ipsius testatoris, etiam respe-
ctu B. licet sit ætatis legitimæ vsque ad annum, & cum omnibus facultatibus supradictis. Item in protectores, fautores, & defensores dictorum hæredum, & hæreditatis, ac executores dispositionis ipsius, d. testatoris, nominauit illustrissimos DD. N. & N. quos rogauit non tantum intuitu singularis obseruationis, & sincere beniuolentiæ, quibus testator prosecutus fuit, & prosequitur eos, verum etiam ex eorũ benignitate, & generositate dispositionem testatoris executioni demandari curẽt, & hæredes prædictos defendere, & protegere dignẽtur, & tamquam iustitiæ, æquitatisque amatores, eorum auctoritate, quaplurimum pollent, á nemine permittant dispositiones ipsius testatoris peruerti, ac executionẽ impediri, quinimo si quid fuerit dubii, vel in rebus hæreditatis testatoris gerendis, & expediendis, difficultates, differentiæ, vel ambiguitates oriantur in facto, in rebus, & negotiis, vel in scripturis etiam, id tamquã superintendentes interpretari, declarare, & tollere dignentur, & valeant totũque id, quod ordinauerint statuerint, & declarauerint ab omnibus dictis hæredibus, & aliis quibuscũq. quibus testator præcipere hoc potest, inuiolabiliter obseruari, acperpetuũ firmitatis robur obtinere voluit, & quandiu præfati Illustrissimi & DD. N. & N. vixerint, aliquis ipsorum vixerit, facultatẽ huiusmodi durare voluit. Hanc autem, &c,

Pro intelligentia dictæ clausulę vulgariter, breuiloquè, compendiose, & per fideicommissum de qua in præscripta forma, recurre ad formularium in instrumẽtorum Per. Grauinæ fere in fin.

1 Iam dictum est de clausulis contractuũ & vltimarum voluntatum, si non plenè, vt debui, saltem quantum à me susceptum onus requirit, nec vlterius hic remanet referendum, nisi quo ad concernentia legata, & fideicommissa, de quibus in supradicta proxima forma, quorum differentiã habes per Ias. in l. per omnia ff. de leg. pri-
2 mo, vbi dicitur, quod legatum est illud, quod testator ex hæreditate alicui collatum voluit, ex antiquissimo iure approbatum, l. 12. tabularum l. verbis in prin ff. de verb. sign. Fideicommissa vero non habuerunt originem ita antiquam à lege 12. tabularum, sed dudum postea, nec habuerunt originem licitam, immo reprobatam, quia originem habuerunt à volentibus legem fraudare: Nam quidam erant incapaces, quibus non poterat legari, vel relinqui, & testatores volentes fraudare legem, instituebant hæredem aliquem amicum, de cuius fide confidebant, eius fideĩ committentes, vt illam hæreditatem postea tali incapaci, puta spurio restituerent, & ista fideicõmissa, etiam si fuissent relicta habilibus, vel personæ capaci, tamen quia consistebant in sola fide, & pudore, grauati nõ erant efficaciter, nec exigi poterant aliquo iure, vel actione, vel officio iudicis. Et sic fideicõmissarius non poterat compelli ad præstandum, vel soluendum illud, de quo fidem accommodauerat. Postea diuus Pius ob magnam per-
3 fidiam cuisdam fideicommissarii, qui etiã iurauerat per ipsum principem, & nõ adimpleuit, isto casu particulari, statuit, qđ cogeretur ad adimplendũ fideicõmissum: tamen istud nõ generaliter statuit, sed postea, & inter eos diuus Claudius statuit fi-
4 deicommissarium debere cogi ad obseruandam fidem promissam, & hoc fauore vltimarum voluntatum, & ne volũtas defunctorum deciperetur, & pro maiori, & clariori horum, & legatorum intelligẽtia, dicitur quod legata propriè dicuntur, quę fiunt verbis dispositiuis, & cõmuniter diriguntur ad honoratũ, & sic ad legatarium, vt
4 puta relinquo Titio fundum, veldomũ, vel volo, quòd Titius habeat talem fundum.

Quando verò verba diriguntur ad grauatũ, & sunt præcaria, vel inflexa, & sic nõ receptiua, nec dispositiua, tũc dicitur propriè fideicõmissum, quia si non committerẽtur fidei grauati, nõ possent dici fideicommissa, cum fideicõmissum dicatur à fide, & sic ex præmissis habes quomodo legatum discernitur è fideicommisso, & hæc 5
probantur per Ias. in l. per omnia sub n. 7. 8. & 9 ff. de leg. 1. Adhæc nota, quòd quãdo testator disposuisset, vel quando statuto caueretur, quòd legata, vel fideicommissa debeantur, etiam hæreditate nõ adi-
6 ta, tunc competit conditio ex lege, vel statuto, vel officium iudicis, non autem actio ex testamento, ita singulariter tenet Bald. in leg. 1. in vlt. col. C. si quis, omiss. cau. est. quia hæres adeundo hæreditatem,

dicitur quasi contrahere cum legatariis, l. apud Iulianum, §. fin. ff. ex quo cau. ex quo oritur actio personalis ex testamento, contra hæredem, ergo si non adita, non potest contra eum oriri actio personalis ex testamento, prædicta autem procedunt posito
7 pro vero, quòd testator possit talem clausulam in testamento apponere, scilicet, quod valeant legata, etiam non adita hæreditate per hæredem, pro cuius intelligentia recurre ad Bal. vbi supra. Amplius adhæc nota, quod cum ex præcedenti forma testamenti appareat, quod plures fuerint in testamento prohibiti alienari, & fuerit additum, quod res deberet rema-
8 nere firma, & stabilis per vniuersum tempus apud ipsos prohibitos; eo casu valet prohibitio, & prohibiti videntur vicissim ad fideicommissum vocati: ita notabiliter declarat Ioan. Crot. in §. Diui, num. 2. ff. de leg. 1. ita etiam videtur sentire Soc. in §. co
9 hæredes. col. 6 ff. de verb. oblig. An autem prohibitio diuisionis possit in perpetuum prohiberi Alex. in l. si non sortem, §. si certum, ff. de cond. indeb. tenet, quod sic, quia talis prohibitio diuisionis, censetur prohibitio alienationis. Iaf. tamen dicit, quod ad tempus potest testator prohibere, & in hoc nemo discordat per textum citatum, in l. 4. in princ. ff. de cond. instit. secus tamen in perpetuum, referen. opinionem Paul. de Castr. determinan. quod non sicut enim in contractibus talis conuentio non valet. l. in hoc iudicium, §. si conueniunt, ita nec in vltima voluntate, cum bonum sit argumentum de contractibus ad vltimas voluntates, & quia etiam communio solet discordias parere, præcipuè inter fratres, vt per eundem Iaf. in dict. l. si sortem sub num. 5. eodem tit. & quod ad tempus tantum possit prohiberi diuisio dicit Clarus in §. testamentum, in q. 67. in
10 versic. quæro, per totum. Illud quoque non est prætereundum, quod vbi testator constituerit fundum, villam, vrbem, aut castrum aliquod iure maioratus in aliquo deferri; tunc testator dicat, talia bona sua velle deferre Titio, ac eius liberis, & descendentibus, in infinitum titulo, & iure maioratus, ita vt, post mortem ipsius Titii illi in dictis testatoris bonis succedat eius alius maior natu, & successiuè eius liberi, ac nati, & nasciturí ab eis in infinitum, intelligendo semper de maiori nato, & descedente ab eo, exclusis patruis, & eorum filiis, ita vt, dicta testatoris bona ad vnum tantum ex successoribus, & maiorem in infinitum, ac indiuidua, & absque aliqua illorum diminutione, & diuisione solum, & insolidum pertineant, quæ bona vinculo maioratus submittit, prohibendo illa non posse alienari, nec à primo, nec à quarto, nec ab octauo successore: immo prohibitionem alienationis tacitè, & expressè perpetuam esse voluit, & vult. Si enim maior natu sine liberis decesserit, alteri fratri maiori nato hæreditatem, & bona integrè, & absque aliqua diminutione restituat, cui faciat eamdem prohibitionem de qua supra, quam prohibitionem non solum voluit locum habere in tertiam, & quartam, sed etiam in quintam, & alias vlteriores, generationes, ac etiam perpetuam esse, cum velit testatur dicta bona permanere in domo, & familia ipsius testatoris titulo seu iure maioratus & primogenii hæc probantur per Roder. Xuares in q. de maioratu. col. 5. & l. quoniam in prioribus, C. de inoffic. testamen.
11 extensione 10. col. 20.

Adhæc tamẽ nota, quod pater non priuet totaliter alios filios hæreditate, quin saltem iure institutionis, relinquat eis eorum legitimam, vt per Iaf. post alios in l. is potest sub nu. 28. ff. de acquir. hæred. & l. nemo potest, ff. de leg. 1. is autem dicitur primogenitus, qui tempore mortis patris alios antecedit, quia succesio habet naturã relationis ad tẽpus mortis, & ideo inspicitur prioritas, quæ tunc in rerũ natura versatur, ad l. ex facto, §. pen. ff. ad trebell.

Et licet in hac re tamquam satis ardua, & nobilis importantię complura alia tàm respectu formæ dicti maioratus, quã aliorum rememoratus magis diffusè referre debuerim: Verum quia hæc sunt de raro contingenti, præsertim in his partibus, vbi parentes non solent excludere cæteros filios, & alterum eis præferre, nisi saltem, data condigna recompensa, vt per Ioan. delict. de arte testa. caut. 8. ideo quoad ea vlterius non elaboraui.

12 Videndum igitur restat de reuocatione testamenti aliquod tãtum referre, scilicet quod ad validitatem testamenti reuocationis sufficit, quod testator, coram septem testi-

testibus, dicat reuoco, & annullo testamẽtum à me prius conditum, quia volo decedere intestatus. Ex quo enim testator asserit se velle intestatum decedere, censetur instituere veniẽtes ab intestato, vt per Clarum, in q. 62. per totum, §. testamentũ, qui attestatur de communi in qua reuocatione testamenti, pro illius validitate septem testes adhibeas.

De Tutela testamentaria. Cap. XLVI.

1 *Forma tutelæ testamentariæ.*
2 *Requisita, quæ ante administrationem tutelæ accedunt.*
3 *Tutor testamentarius non tenetur satisdare.*
4 *Tutor quando est liberatus à testatore, quomodo est dicendum in illius tutela.*
5 *Aditio hæreditatis paternæ quomodo sit scribenda.*
6 *Tutor non debet adire hæreditatem sine pupillo.*

Constitutus Coram mag. d. N. Iudice, &c. A. qui eidem domino Iudici exposuit, nuper B. vita occubuisse, condito suo testamento, manu N. notarii publici scripto, in quo M. & N. eius filiis ipsum A. tutorem reliquisse, propterea ipse A. petiit ab eodem Iudice tutelam ipsam sibi decerni. eodem igitur Iudice tutelam ipsã decernente, & confirmante, idem A. promisit mihi notario stipulanti, & recipiẽti vice, & nomine, dictorum pupillorum, & corporaliter iurauit tactis, &c. ad sancta Dei Euangelia, vtilia ipsis pupillis facere, & inutilia prætermittere. ipsorumq. res, & bona, ac personas ad commodum, & vtilitatem ipsorum bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus eorum cõficere, & administrationis suæ rationem, tempore debito, reddere, cum integra reliquorum restitutione, &c.

2 Hæc prædicta omnia requisita probantur in l. qui tutor repertorium, ff. de administratione tut. Guid. Pap. in quest. 330. sub num. 2. & 3. & sequen. scilicet, quod antequam tutor accedat ad administrationem, tutelæ, omnia prædicta requisita faciat, ex cepto quod cum tutor testamentarius sit,

3 non tenetur satisdare: quia illius fides approbata est à testatore vt in §. hoc non est perpetuum instit. de satisd. tut. & cur. & ibi Ang. Aret. sub num. primo.

Hoc amplius nota quòd si testator liberauit, & absoluit tutorem à reddenda ratione, tunc non faciat eum iurare de reddenda ratione, sed potest illa verba inuentarium de rebus eorum facere, rationem
4 vero administrationis reddere, cum ab ea fuerit absolutus à testatore non aliter, quàm de iure debuerit, teneantur.

Et quòd testamentarius tutor non teneatur præstare fideiussionem, vltra prædicta, habetur per Spec. in §. si tutor in 32 par. lib. 2. in tit. de Tutore. Cautus etiam debet esse notarius, quòd in aditione hæreditatis faciendæ per pupillum, siue illius tutorem, siue simpliciter, siue aliter adeatur, ne scribat M. & N. scientes hæredita-
5 tem patris, eis delata hæreditas dicitur, quàm quis adeundo consequi valeat l. delatam ff. de verb. sign. & filiusfamil. nõ potest adeundo acquirere patris hæreditatẽ, cum dominus cẽseatur, etiam viuo patre, & administratio sola trãsire videtur in filium: sed scribat notarius quod M. & N. filii B. scientes patrem defunctum & ipsos suos hæredes esse, hæreditati paternæ se immiscuerunt Ias. in l. qui putat ff. de acquir. hæred. sub nu. 20. licet Bald. in l. potuit q. 7. C. de iur. delib. dicit, hoc esse ridiculum: quoniam verba impropria accipienda sunt, vt actus valeat. Ad tollendũ igitur omnem dubietatem remedium est, quod post verbum adiuit, seu adiuerunt, adiiciatur & se immiscuit, seu immiscuerunt: nam propter hoc verbum sustinebi-
6 tur, vt patet ex dictis per Alex. in cons. 126. viso processu lib. 7. superest etiam dicere, quòd solus tutor non debet adire hæreditatem, sine interuentu pupilli, cum vtriusque voluntas, & consensus requiratur, vt per eundem Ias. in l pro hærede sub nu. 10. ff. de acquir. hæred.

Aliæ Formæ legitimæ Tutelæ.

Magnificus D. Iudex Donnam A. matrem B. pupilli filii qu. T. in ipsius præsentia constitutam eiusdem B. tutelam petentem, & affectantem, cum eadem tutela sibi secundum iuris ordinem deferatur, & ipsa sit in ea cæteris præferenda,

eidem B. pupillo tutricem constituit, & deputauit, illiusque personæ, & bonorum administrationem decreuit, dicendo eidē, & ter replicando, esto tutrix dicti B. vtilia pro eo facito, & inutilia pretermittito.

Et ita eadem Domna A. facere promisit, ipsiusque res & bona ad commodum, & vtilitatē ipsius pupilli bona fide custodire, & saluare, inuentarium de rebus ipsius fideliter conficere, & administrationis suę rationem, tempore debito, cum integra reliquorum restitutione, reddere, & pro eo, quod sic faciet, ibidem pręsens N. qui sciens, &c. sponte, &c. pro dicta donna A. accessit, & promisit, vti principalis, principaliter, & insolidum accessit, quem pręsentem eadem domna A. promisit releuara indemnē ita, quòd, &c. alias, &c. Pro quibus omnibus, &c.

Renūcians dicta domna A. ben. sen. cōs. Velle. & secundis nuptiis, & omni alii legum auxilio, de quibus iuribus, & ll. auxiliis præfata D. A. fuit per eundem D. Iudicem ad plenum certificata pro quibus pręmissis præfatus D. Iudex suam, & dictæ suæ curiæ auctoritatem interposuit, suppletis, &c. super quibus, &c. Actum, &c.

De Tutela, quæ datur ad instantiā matris. Cap. XLVII.

1 *Alia forma tutelæ, quæ datur ad instantiam matris, secundò nubentis.*
2 *Mulier, quæ transiuit ad secunda vota, an per mortem secundi viri recuperet tutelam.*

1 Coram, etc. Iudice, etc. personaliter constituit se d. A. et instanter petiit B. et C. filiis suis habitis ex q. l. suo viro dari P. protestando se velle nubere, et tutelam deferere, qui magnificus D. Iudex, etc. inquisitione præmissa, dicto P. Promittente, et iurante mihi, notario, nomine dictorum pupillorum, stipulanti vtilia agere, et inutilia prætermittere, et pupillaria bona saluare, atque defensionem legitimam facere, et sine mora suscipere dictam tutelā, decreuit, ac ipsum tutorem constituit.

Reliqua extende, vt supra excepta dicta renunciatione mulieris,

2 Quid si mulier per transitum ad secunda vota amiserit tutelam, mortuo secundo viro, velit eam recuperare, quæritur an possit: et videtur quòd sic, re integra, scilicet, si pueri tutorem non habeant, secus si tutorem habent, quia iura semel perdita iterari non debent, vt per Specul. in §. nunc dicendum de anomalis tutoribus in 3. par. lib. primi de Tutore, seu anomalis tutoribus.

De anomalis Tutoribus. Ca. xliij

1 *Aliqua referuntur de anomalis tutoribus.*
2 *Mater, & Auia non coguntur tutelam suscipere.*
3 *Nec admittuntur ad tutelam, nisi pręuia confirmatione iudicis.*
4 *Promissio tutoris de suscipiendo defensionē pupilli necessaria videtur.*

Cum aliqua dixerimus de tutoribus testamentariis legitimis, et datiuis, nunc aliqua dicēda erunt de anomalis tutoribus, pro quorum intellectu dico, quòd tutela anomala, seu extraordinaria, est scilicet matris, aut auiæ dicitur autē anomala, quia non est testamentaria, neque legitima, neque datiua. testamentaria non est, quia lex prohibet fœminam dari tutricem in testamento vt ff. de testam. tut. iure nostro, cum ipsa cognata, non autem agnata dicatur, cum sit per fæmineum sexum cōiuncta, ergo non est legitima vt ff. vnde cognati l. prima in tantum, quòd si est data, non habet ius constituendi actorē, nec videtur posse administrare: si enim dari
1 posset, cogeretur inuita tutelam suscipere sed ei permittitur, si vult, vt C. quādo mulier. tut. off. fun. aut matri, aut auiæ in tantum, quòd mater, vel auia, vt dixi, dari non potest à marito tutrix in testamento filio, vel nepoti, cum sit virile officium vt ff. de
2 tut. l. tutela, et propterea requiritur, quòd sit confirmata, seu decreta à Iudice vt in lege fin. C. de cur. fur. et in lege fin. C. de confirm. tut.

Illud quoq. non est prætereundū in hoc tutelæ materiæ, quod tutius est apponere, prout apposui quòd tutor promittat defensionem pupilli, seu pupillorū sine mora suscipere, vt tenet Bart. in l. legitimos, circa finem prin. ff. de l. tut. vbi dicit, quòd per

per hoc vidit iam multas tutelas cassari, eo quia in instrumento non erant apposita illa verba obligatoria susceptionis dictæ defensionis. tamen Bal. in d. leg. legitimos, in §. omnem, tenet quòd non sit necessariũ quòd formaliter apponantur dicta verba, sed sufficiunt æquipollentia, per quæ in effectu promittitur specialis defensio pupilli, sed quod sufficiant illa verba obligatoria, de vtilia faciendo, vt per Ias. in leg. prætor, ait ff. de operis no. nunciation. sub num. 9. quia iura magis considerant effectum, quàm formam verborum: tamen ex dictis Ias. patet quòd decisio Bart. est cõmuniter approbata, vt ibi in fin. ex rationibus ibi relatis, scilicet quòd talis promissio explicitè est de forma, ex quo nota, quòd vbicumq; lex in aliquo actu, pro forma requirit aliquod expressum verbis generalibus, quamuis videantur æquipollentia, vt ibi sub nume. 10. in princ. quod volui hic dixisse, ad rememorandum notariis, quod ad tollendũ causam dubitandi clausulam, seu promissionem hanc non omittant.

De Constitutione actoris. Cap. XLIX.

1 *Forma constitutionis actoris.*
2 *Tutor non potest constituere actorem ante contestationem litis.*
Secus autem minor cum præsentia tutoris, & decreto Iudicis.

Coram, &c. Tutor P. cuius negotia impeditur agere, quia abest, debet, vel infirmus sit sponte, &c. fecit, & constituit B. actorem, & defensorem ad gerendum, & administrandum negotia dicti P pupilli in iudicio, & extra, & specialiter in causa, quam dictus pupillus habet cum N. vt eius periculo administret recipiat, & exerceat actus omnes, & quicquid per eum factum fuerit firmum, & ratum perpetuò fore promittit, ad quæ omnia Iudex interposuit decretum, suamque interposuit auctoritatem. Et licet tutor, seu curator non possit in causis pupilli, vel adulti procuratorem, seu auctorem ad lites constituere ante litis contestationem, vt per Specul. in §. contra actorem, in 3. p. lib. 1. sub nu. 4. de acto. constitu. tamen benè possunt ipsi minores, cum tutoris auctoritate, hoc facere, vt ibi. Si autem tutor infirmitate, vel alia iuxta causa impeditus, tutelam administrare nequit: vt fortunarum suarum periculum euitet, Iudicis decreto actorem constituat, iuxta text. in l. si actor. C. de ap.

De inuentario conficiendo à tutoribus. Cap. L.

1 *Tutores inuentarium conficere tenentur.*
2 *Forma inuentarii.*
3 *Requisita in confectione inuentarii.*
4 *Consuetudo attenditur in confectione inuentarii.*

1 Tutores, siue testamentarii, siue datiui sint, antequam legitimè administrare valeant inuentairum rerum, & bonorũ hæreditatis conficere tenentur, vt per Bar. in l. tutor, qui repertorium ff. de adminiſt. tut. cuius forma talis est.

In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen, &c.

2 Tutor constitutus, & decreto Iudicis confirmatus Seio pupillo, & hæred. q. B. vt patet instrumento eiusdem tutelæ manu mei notarii scripto, cũ ob doli culpam euitandam, omnisque fraudis suspicionem tollendam, & ne bona pupillorum, vel minorum lapsu temporis depereant, tutores de bonis ipsorum inuentarium conficere teneantur, secundũ legitimas sanctiones: Ideo in Dei nomine præsens inuentariũ mox postquã fuit cõstitutus, & confirmatus de reb. cred. & debitis atq. nominibus debitorũ hæreditatis d. q. B. & ipsius pupilli sub anno, &c. Die, &c. præmisso vanerabilis sãctæ crucis signaculo fecit. In primis dixit, & asseruit se in hæreditate prædicta inuenisse duo scrinia tot vegetes, tot mensuras bladi, & tot vini secũdo immobiles, puta domos, & possessiones, terras per loca, quæ designentur tertio, & vltimo credita, & debita dicens, & protestans idem tutor, quòd quæcumque alia de cætero, de bonis dicit q. B. seu ipsius pupilli ad sui notitiam peruenerint omnia illa manifestabit, & huic inuentario per meam, vel alienam manum faciet fide-

fideliter inscribi; formam alterius inuentarii rerum, & bonorum hęreditatis, quæ aditur cum beneficio l. & inuētarii habes in meo libello Praxis Iudicialis Au.C. ad quam recurre, & melius ad Specul. in 2. par.lib.2. §.dicto, sub num.21. de editio. instrum, & magis plenè habes per Bald.de qua in infrascripta forma, cuius requisita singularim, pro maiori illorum intellectu
3 hic enumero. Primo scilicet, quod inuentarium inchoetur infra triginta dies, à die scientiæ hæredis hæreditatem fuisse delatam. Secundò quòd perficiatur infra sexaginta dies, quando res sunt in eodem loco. Tertiò quòd describantur res mobiles & immobiles, & perfecto inuentario hæres faciat protestationem, quòd hæres in inuētario faciet describere reliqua bona, prout in supradicto inuētario dicitur. Quartò quòd inuentarium scribatur manu publici notarii. Quintò quòd creditores hæreditarii citentur ad videndum fieri inuentarium, pro certis die, loco, & tēpore. Sextò quòd hæres se subscribat, & quod omnia legaliter fecit sine dolo. Septimò quòd in principio ponatur signum Crucis. Octauò requiritur præsentia testium. Nonò quòd testes cognoscāt hæredem (licet hæc omnia de iure requirantur) tamen de consuetudine non seruantur tot solemnitates, alias vix posset fieri inuentarium, cum tot, & tantis iuris requisitis. Ideo sufficit inuentarium fieri secundum consuetudinem loci notariorum, in quo fit inuentarium, vt tradit Ias. in l.fumus iam, C.de iure delib. per totum, quoniam si de consuetudine regionis fit, quod non fiat inuentarium cum tot iuris requisitis, non videtur in culpa consuetudinem seruans. Specul.lib.2. in §.dicto sub nu.8. de instrum. editio.

De aditione hæreditatis.
Cap. LI.

1 *Forma aditionis hæreditatis, cum beneficio l. & inuentarij, vna cum inuentario, de qua in tractatu Bal. de Perusio.*

2 *Vtilitas, quæ habetur ex confectione inuentarii.*

1 CONstitutus Lucius Caii ciuis Perusinus Coram sapienti D. Ioanne Baptista Iudice communis Perusii super his & aliis legitimis actibus constituto per d. Episcopum pro tribunali sedente in tali loco, in qua ciuitate, & territorio sunt facultates, & bona, & maior pars hæreditatis dicti Caii, dixit, & exposuit dictum Caium decessisse condito testamento, scripto manu Alexandri notarii in quo testamento sibi hæredem vniuersalem instituit prædictum Lucium; Vnde cognoscat ad eum dicti Caii hæreditatem ex testamento insolidum deuolutam, dubitans an dicta hæreditas sit soluendo, necne, nolens prædictam Caii hæreditatem inconsultè, sed legis cōsilio ipsam hæreditatem quærere, ne creditoribus, & legatariis, vltra vires hæreditarias teneatur, cū beneficio legis, & inuentarii ipsam hęreditatem acceptauit, & ipsi hæreditati se in miscuit, & adhoc vt inuentarii beneficium à iure concessum, & illæsum, & integrum reseruetur: petiit vocari, & citari omnes, & singulos creditores, & legatarios, & omnes quorum interest, vel interesse etiam potest, quòd si est aliquis, vel aliqui, qui credant sua interesse, quòd certò termino, arbitrio dicti domini Iudicis moderando,
2 debeant coram dicto Iudice in dicto loco comparere ad videndum dicti inuentarii inchoactionem, & eius perfectionem, & confectionem, ad opponendum, & contradicendum, quicquid volunt & possunt, quare dictum inuentarium fieri non debeat, vel non possit, etiam peremptorie, alias à dicto termino in antea procedetur ad inchoactionem, & perfectionem dicti inuentarii eorum, & cuiusque ipsorum absentia, & contumacia non obstante, & specialiter, & nominatim petiit citari A. B. C. & D. creditores, quatenus in dicto termino, & peremptorie compareāt legitimè ad omnia, & singula supradicta alias procedetur vt supra. Qui d. Iudex viso dicto testamento, & dicta adictione hæreditatis, & audita petitione dicti hæredis, cōmisit tali nuncio præsenti, & intelligenti, quatenus in dicto termino, & peremptoriè ex sui parte, & mandato citet dictos A. & B. legatarios, & dictos C. & D. creditores, & quemlibet eorum specialiter, & nominatim personaliter, si eos personaliter inuenerint, alioquin ad domum eorū, & cuiuslibetque eorum solitæ habitationis,

nis,& generaliter omnes,qui se opponere voluerint, & sua putauerint interesse, quatenus in dicto loco, die tali, debeant per se,vel suos procuratores,& legitimè, & peremptoriè comparere, alias procedetur ad inchoationem, & confectionem dicti inuentarii eorum, & cuiuslibetque eorum contumacia non obstante, & schedulam portet,& dimittat, & dicto d. Iudici referat more solito. Die tali,&c.dictus nuncius iens,& rediens retulit se viuo mandato dicti di.Iudicis citasse prædictos superius nominatos,videlicet A.& B.personaliter,C.& D. eorum domui solitæ habitationis, & in conuicinia dicti Caii testatoris, & in aliis locis publicis dictæ ciuitatis Perusii, & generaliter omnia alia fecisse, & dixisse quæ habuit in mandatis,& hæc ad petitionem dicti Lucii præsentis, & petentis.Die tali,&c. in termino supradicto dictus Lecius comparuit coram dicto d.Iudice, vt supra pro tribunali sedēte præsētibus honorabilibus viris B.Step. & Am.ciuibus dictæ ciuitatis notis,& honestis,& immobilia possidentibus,& omni exceptione maioribus adhibitis, vocatis, & rogatis loco creditorum, & legatariorum absentium,& dd.Franc. & Iac.omnibus testibus adhibitis,vocatis,atque rogatis per dictum hæredem, & scripti inuentarii sint testes, & petiit primo interrogari per d.D.Iudicem dictos testes suo iuramento,si possideant idoneam substantiam in dicta Ciuitate Perusina, & si cognouerant dictum Caium testatorem, & si cognoscunt præfatum hæredem, & si sunt locupletes,fide digni,bonæ conditionis, & famæ.Qui D.Iudex,dicta petitione audita,interrogauit dictos testes prius eis delato, & præstito iuramento, super præmissis,qui testes, & quilibet eorum de seipso, & de aliis contestibus asseruerunt, agnouisse dictum testatorem, & cognoscere dictum hæredem,& se possidere immobilia,& esse bonæ conditionis,& famę & habuisse notitiam de facultate testatoris. Postquam immediatè dictus D. Iudex interloquendo pronunciauit dictos testes fore idoneos,ad videndum inchoationem, prosequutionem, & perfectionem dicti inuentarii, & hoc ad petitionem dicti hæredis præsentis,& petentis, & non comparentium contumaciam primitus,& ante omnia legitimè accusantis. Postquam immediatè dictus hæres volens ad inchoationem dicti inuentarii procedere, & pro principio, & præambulo dicti inuentarii fecit propria manu venerabile signum sāctæ crucis. Item dixit esse, & inuenisse in dicta hæreditate res infrascriptas. In primis vnam domum confinatam, & Item vnam cultricem de serico, & alia reliqua, &c. & hoc præsentibus, & videntibus, ac intelligentibus dictis testibus,adhibitis,& rogatis.D.Iudex mandauit dictis testibus, quòd debeant interesse vsque ad consumationem dicti inuentarii. Postquam incontinenti P.legatarius coram pręfato D. Iudice cōparuit, & protestatus fuit, quòd suum legatum ponatur in inuentario. Itē comparuit N. creditor, & protestatus fuit quòd suum creditum ponatur in inuentario, & hoc præsente dicto hærede, & dicente, & protestante dicto legatario, & creditori.quòd ostendant iura sua,&quod est paratus ponere in inuentario, quatenus de iure poni debeant,alias non. Principiato itaque inuentario (elapso primo mense)duos menses sunt ad perficiendum. Modus ergo illius perfectionis est iste. Existens dictus Lucius hæres, coram dicto domino Iudice pro tribunali sedente, vt supra,volens dictum inuentarium prosequi,& finire,petiit vocari,&citari creditores,& legatarios dicti Caii,& generale proclama fieri,quòd si est aliquis,vt supra Die tali,&c. in dicto termino comparuit dictus Lucius, & citatorum non comparentium contumaciam accusauit. Postquā immediatè infrascripta bona tamquam hæreditaria hæreditatis dicti Caii dictus hæres inseruit Talem vineam, itē vnū infortiatum,& reliqua,etc. Protestatusquod si qua per errorem posuit, nō ponenda, ex nunc eleuat de dicto inuentario, & si qua per errorem omisit ponere, cum ad notitiam eius peruenerit,ponet,& hoc pręsente dicto D. Iudice, & dictam protestationem admittente, in quantum de iure teneatur, & debeat. Postea incontinenti dictus Lucius sed subscribat, si scit literas, si autem nesciat, dicat se nescire. Subscriptio hæredis hæc est. Ego Lucius hæres ex testamento Caii patris mei cum beneficio l. & inuentarii prædictum inuentarium incepi, & perfeci bona fide, & sine

frau-

fraude, teste mihi existente venerabilissimo signo sanctæ crucis, quod proposui super scriptis, & subscriptis testibus, & à me adhibitis, & rogatis, secundum formã iuris, si hæres nescit scribere, alius subscribat pro eo in prima, vel in tertia persona modo prædicto, Subscriptio testium hæc est. Ego Mar. Testis vocatus, adhibitus, & rogatus à d. cto Lucio hærede, & à dicto D. Iudice, vt supra sedente in locum maximè creditorum, & legatariorum absentium suscribo me, & iuramento præstito, corporaliter ad sancta Dei Euangelia, & per dictum ven. signum crucis, iuro dictum inuentarium, secundum conscientiã meam, esse inceptum, & perfectum à dicto hærede, me præsente, bona fide, & sine fraude, & me omnia vidisse à principio, vsque ad finem, & non esse conscium alicuius malignitatis (ita adiuuet me Deus) & hæc ad sancta Dei Euangelia, & assero me cognouisse dictum testatorem, & dictum hæredem, & me immobilia possidere, & eadem forma ceteri se subscribant, & si omittuntur illa verba in locum, &c. non est vis quia præsumuntur coram Iudice omnia solemniter acta Quibus omnibus, & singulis sic peractis dictus D. Iudex (vt supra pro tribunali sedens suam, & dictæ suæ curiæ auctoritatem, & decretum interposuit. Et si vis quò nihil obiici possit, citentur de nouo citandi ad veniendum, & opponendum, quare non debeat pronunciari inuentarium legitimè confectum, & quare non debeat super eo interponi decretum. Quo facto Iudex pronunciet inuentarium legitimè confectum, Argu. l. tutor à patruo ff. de cõfir. tutor. sequitur videre de subscriptione notarii hoc modo. Ego N. notarius, &c. & nota quòd vbi sunt duo notarii, non videtur necessarius aliquis testis pro rescripto §. si vero absunt in auth. de hæred. & falcid. sed tres testes loco creditorum, & legatariorum absentium semper sunt necessarii.

a Vtilitates autem, quæ habentur ex aditione hæreditatis, & confectione inuentarii, singulatim enumerantur per Ias. in l. fin. §. & si præfatam C. de iure delibe. ad quem pro illarum intellectu recurrere poteris.

De Repudiatione hæreditatis. Cap. LII.

Forma repudiationis hæreditatis

ARnoldus Filius q. B coram spectabili viro D. N. Iudice constitutus, qui hæreditatem dicti q. B. sui patris sibi ex paterno testamento delatam, vel ad se ab intestato spectantem sibi verisimiliter credit esse damnosam, ne à creditoribus ipsius hæreditatis pulsetur in aliquo, seu grauetur, omnimodo se ab eadem hæreditate abstinuit, & eam, ac omne ex ea commodum, & incommodum pœnitus recusauit, Si verò extraneus hæres eam repudiat, sic dices.

Arnoldus Filius P. hæreditatem B. sibi ex testamento ipsius B. delatam, verisimiliter existimat sibi fore damnosam. Idcirco constitutus coram magnifico D. Iudice, &c. ipsam hæreditatem omninò repudiat, ac omne ex ea commodum, & incõmodum pœnitus recusauit, & recusat.

Nota quòd abstinere, & immiscere est propriè suorum hæredum, Repudiare autem, & adire est extraneorum, vt instit. de hæred. qualit. & diffe. §. in extraneis. C. de iure delibe. super rubrica.

De curatore dato in testamento. Cap. LIII.

Forma confirmationis curæ datæ in testamento.

IN Dei nomine Amen, &c. Coram, &c. Hieronymus, &c. qui exposuit eidem D. Iudici (vt supra) pro tribunali sedente, qualiter diebus proximè elapsis vita occubuit q. Stephanus, &c. suo condito testamento, in quo sibi hæredem instituit Danielem eius filium legitimum, & naturalem in pubertate constitutum, cui reliquit curatorem ipsum Hieronymum, prout continetur in testamento manu publici notarii rogato, ad effectum validitatis sibi commissæ curæ, & omnium per eum gerendorum, petiit ab eodem D. Iudice, vt supra pro tribunali sedẽte, dictam eius curam sibi confirmari, & quatenus opus sit eam de nouo decerni, offerens se paratum

tum dictam curam,& defensione personæ, & iurium ipsius Danielis suscipere, aliasque & alia facere, ad quæ de iure tenetur. Qui magnificus D. Iudex vt supra, pro tribunali sedens, habita plena informatione de tenore testamenti dicti q. Stephani, in quo idem Hieronymus fuit curator deputatus dicto Danieli, ipsum quidem Hieronymum in curatorem confirmauit, & quatenus opus sit, dictam curam personæ, & administrationem bonorum, dicti Danielis decreuit dicendo eidem Hieronymo, & ter replican. esto curator, & alias prout in supradicta forma tutelæ datiuæ, quã reassumere poteris, & sequere de verbo ad verbum, prout in ea mutandis mutatis.

De Curatore dando ventri. Cap. LIV.

1 *Forma curæ datæ ventri vxoris.*
2 *Mater an sit admittenda ad curam filii.*

1 SI verò datur curator ventri vxoris, & bonis, seruetur forma tutelæ, quæ datur ab intestato, præuia expositione facienda coram Iudice, vbi mulier narret virum suum decessisse ab intestato, ipsa relicta prægnante, prout ex apparentia corporis videre est, & vt in formari potest ipse Iudex ab obstetrice, & aliis mulieribus ibidem præsentibus, & prædicta vera fuisse, & esse affirmantibus, & ne bona relicta per dictum suum virum damnum patiantur, defectu legitimi administratoris, & etiam pro conseruatione iurium ipsius vxoris, ne ex negligentia sibi in aliquo præiudicetur, petit ventri suo decerni curatorem:

Qui magnificus D. Iudex intellectis, & auditis superius expositis per ipsam d. mulierem, constito sibi exposita per eam vera fuisse, & esse, tàm per apparentiam corporis ipsius, quàm per informationes ibidem receptas à tali obstetrice, nec non à B. & F. affinibus ipsius mulieris, & ibidem præsentibus, & suo iuramento per eas præstito in manibus ipsius d. Iudicis dictum curatorem scilicet N. ibidem præsentem, & onus huiusmodi in se sua sponte suscipientem, eidem ventri, & bonis prædictis deputauit, reliqua extende prout in alia tutela, quæ superius habetur ab intestato; sed numquid Mater debeat ad curam filii vocari cum ad

2 illius curam vocetur, & videtur, quòd non: quia officium virile est, vt C. quando mu. tut. off. fu. potest l. 1. vnde cum sola tutela his mulieribus concedatur, non debemus ei concedere curam att. extra de translat. inter corpor. extra de deci. sed dic contra, vt per Specul. in §. cum autem colum. eodam titul. versicul. sed numquid.

De curatore dando bonis filijfam. Cap LV.

Forma curæ quæ datur bonis filiifam.

IN Dei nomine Amen, &c. Coram, &c. filius Francisci dixit, exposuit eidem domino Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, quòd licet ipse Iacobus plura, & diuersa bona habeat ad ipsum diuersimode spectantia, quorum administratio de iure spectat, & pertinet eidem Francisco suo patri, tamen ipse Franciscus ea negligit, nec conseruare permittit, neque ea studiosè (vt bonum decet patremfamil.) gubernare intendit. in maximum ipsius Iacobi, & bonorum prædictorum detrimentum; Quapropter instanter petiit, & requisiuit ab ipso domino Iudice, vt supra pro tribunali sedente, quatenus velit, & debeat dicti bonis dare curatorem, scilicet Christophorum patruum ipsius Iacobi germanum fratrem dicti Francisci, ne bona ipsa tendant in sinistrum. Qui d. Iudex vt supra bro tribunali sedés, attendens requisitionem huiusmodi fore instam, & rationi consonam, vocato prius ad se dicto Francisco, qui præuia iudicis interrogatione respondendo, dixit, & pœnitus recusauit coram ipso, & omnibus aliis ibidem astantibus, dictas res, & bona prædicti Iacobi: ad illius, & bonorum suorum indemnitati consulendum, & ei de opportuno remedio prouidendum, eundem Christophorum ibidem præsentem, & onus huiusmodi spontè sua suscipientem, in curatorem dictis bonis dedit, constituit, & deputauit, ac administrationem

nem dictorum bonorum ei decreuit. Qui Christophorus, sic vt supra, deputatus, promisit eidem domino Iudici, & ipsi Iacobo præsenti, &c. dicta bona cum ea, qua decet conuenientia gubernare, & administrare illaque, & illorum iura, ac ipsũ Iacobum indefensa, & indefensum non derelinquere, illorumq. inuentarium fideliter, & sine dolo conficere, aliasq. & alia facere ad quæ de iure tenetur, & pro eo quòd sic faciet ibidem præsens, extendantur reliqua prout in supradictis, & aliis formis mutandis mutatis.

Et cum plura dixerimus de tutoribus, & curatoribus supradictis, aliqua alia etiam visum est referre de deputationibus curatorum, & actorum ad lites agitandas, quæ licet in mea Iudiciali Praxi sub cap. LII lib. primo satis diffusè explicata fuerint; tamen non inutile, pro minori partium dispendio, & labore hic repetere censui.

De deputatione curatorũ, & actorum ad lites. Cap. LVI.

1 *Citatio pro obtinenda executione in bonis debitoris, qui in curia obiit, nullis relictis hæredibus, & qui citari possint.*

2 *Decretum vi huius citationis.*

3 *Post primam citationem, fit alia similis citatio per duos cursores.*

4 *Post hanc secundam citationem, fit citatio per affixionem, iuxta formam decreti.*

5 *In termino citationis quarto pro quarta dilatione, curator hæreditati iacenti deputatur.*

6 *Deputato curatore, contra eum, æque, ac contra principalem processus firmatur.*

7 *Si est institutus certus hæres in testamẽto defuncti, qui absit ab Vrbe, proceditur modo ante dicto; Sed curator illi hæredi certo, non autem hæreditati iacenti deputatur.*

8 *Quomodo procedendum erit contra hæredem minorem.*

9 *Si hæres est infans, non poterit citari, & quare.*

10 *Qui citari debent, quando hæres infans est, & quomodo.*

11 *Infanti proximior aliquis in actorem eligitur, & plura requisita circa hanc deputationem.*

12 *In omnibus prædictis casibus mandatum contra bona defuncti decernitur.*

13 *Si curator, non est generaliter deputatus ad omnes causas, alii creditores processum contra eum formare nequeunt.*

14 *Deputatur al. quando curator furioso, & quomodo, & quæ necessario verificanda sunt.*

15 *Deputatio curatoris bonis mercatoris decocti.*

1 SI quis habet debitorem, qui hic in Romana curia decedat, nullis relictis hæredibus, qui citari possunt, ad effectum habendi exequutionẽ contra bona, ita proceditur. Citentur hæredes sint, velintq. D. N. ad comparendum legitimè, & acceptãdum, vel refutandũ hæreditatẽ prædicti q. N alias videndũ deputari curatorẽ illius hæreditati iacenti, primò pro prima dilatione ad p. d. Citatio hęc datur cursori, qui facta diligentia de reperiẽdo hæredes domi, in qua dictus q. N. mortuus fuit in vicinia, & aliis locis publicis, & de hoc relatione facta; Iudex cõmittit hãc diligentiã per duos cursores faciendam; Quo facto
2 fit alia similis citatio, & traditur eidẽ cursori, qui vna cum alio cursore diligentiã
3 facit, & subinde ambo referunt fecisse diligentiã, & non inuenisse, vt supra: sequuta hac diligẽtia per duos cursores, Iudex decernit processum per affixionẽ ad valuas Curiæ, & domicilii defuncti, si illud habe-
4 bat: Sin autem per affixionẽ ad valuas Curiæ, & aciei campi floræ post hæc fit alia citatio in hunc modum. Citentur per affixionẽ ad valuas Curię, vt aciei campi floræ, seu domi solitæ habitationis q. N. hæredes si qui sint, &c. sequere ad vuguẽ, vt in citatione superius posita. In cuius citationis termino Iudex mandat citari ad idẽ pro secunda dilatione, & fiunt aliæ tres citationes simili modo pro secunda, pro tertia, & pro quarta, & superabundanti dilatione interpellatẽ vna die pro alia, & præuio iudicis decreto. In termino vltimæ citationis, quæ fit pro quarta, & superabundanti dilatione comparet creditor, & curatorẽ hæreditati iacenti depu-
5 tandum, ac fideiussorem pro eo conducit,
6 quẽ curatorem Iudex deputat sub forma de

de qua supra. His præmissis citatur curator ad omnes actus requisitos, ac si esset principalis. Verum si debitor in curia Ro-
7 mana moritur condito testamento, & in eo relicto certo hærede, qui ab Vrbe absit, præcedentibus diligentiis, modo præmisso faciendis, curator, seu defensor hæreditati, & bonis defuncti, non autem hæreditati iacenti deputatur, cum certus absit hæres, cōtra quem iudicium (vt natura causæ suadet) formatur, pro satisfaciendis creditoribus hæreditariis, quibus creditoribus hæreditariis prius, & deinde honoratis in testamento de bonis hæreditariis satisfiet, vt per Soc. iun. in l. 1. in tit. de l. 1. num. 327. Dec. conf. 509. curator etiam datur bonis ad instātiam illius, qui sperat succedere ab intestato, & qui id postulat,
8 rectè postulat, quia sua interest bona conseruari Ang. conf. 108. col. 1. Alex. conf. 4. numero 4. lib. 2. sed si mortui debitoris hæres minor sit, & curatore indigeat, citatur ipsemet hæres, quamuis minor sit, modo tamen maior sit septennio ad cōparendum legitimè, & alias videndū sibi deputari curatorē, seu actorē ad lites primò pro prima dilatione. Et seruatis modo antedicto quatuor terminis, actorē ad lites, vel curatorem Iudex deputat, cum quo fit
9 legitimus processus vt supra diximus. At si hæres infans est minor septennio, nō potest ad causam citari, cū non habeat velle, neq. nolle, sed citatur tutor testamentarius, si est; sin autem mater tamquā necessaria, & legitima tutrix, & administratrix sui filii, seu agnati, & cognati, sin minus citantur ii, in quorum est potestate, ad comparendum in iudicio coram d. & minorem defendendum, ac petendum ei curatorem, seu actorem, ad lites deputari, alias videndum illum per dominū ex officio deputari. Afflict. dec. 162. n. 2. & seq. & Præcedentibus supra narratis dilationibus per Iudicem actor ad lites, siue curator aliquis
10 proximior, aut aliquo modo attinens deputatur, ne infans indefensus remaneat, vt habetur in superius allegata decis. per totū, vbi habetur quod processus factus cum curatore aliter, quā supradicto modo deputato, est nullus: quia iudex daret curatorē infāti, qui nō potest petere curatorē sibi
11 dari: quia illa ætas quicquid videt ignorat curator autē ad lites nō datur nisi petēti,

Alex. conf. 12. in fi. Bal. in c. 1. de milit. Vasal, qui contu. est. fit ergo processus modo præmisso, & mandatū contra bona defun-
12 cti tantum cōceditur si superuenerint alii creditores, & citēt curatores, vt supra de-
13 putatos, processus non est validus; nisi deputatio se extendat ad omnes alias minoris causas. Deputatur nonnumquā curator furioso, seu mentecapto ad illius proxi-
14 miorū instātiam, examinatis testibus summariè, & extraiudicialiter, super eo, quòd N est mētecaptus, hisq. examinatis Iudex personæ, & bonis prædicti N. curatorē in gradu proximiorē, cum solita cautione, de vtilia faciendo, & inutilia prætermittēdo ex officio deputat, nec requiritur super hoc plenaria cognitio, seu inquisitio, sed sufficit, quod aliqualiter cōstet de furore, vel adhibere medicos, qui hoc cognoscāt, vt in l. obseruare ff. de cur. fu. & pro citata per Alex conf. 86. ver. verū est quod causę cognitio n. 5. & ratio quia talis deputatio curatoris nō causat pręiudiciū ei, cui deputatur. Idem deputatur curator prodigo, vt habetur per Spe in li. 1. p. 3. in tt. de curatore. Deputatur ēt curator bonis defūcti, seu decocti, instātibus creditoribus, quorū requisita satis diffusè explicaui in d. meo libello Praxis Iudicialis sub c. 52. li. 1. eod. tit. cuius instrumēti deputationis curatoris bonis decocti, tamquam non semel occurrere, hic conscribere volui, & hæc est.
15 In nomine Domini Amen, &c. Anno, &c Comparuerunt coram R pd. A. I. D. ac vtriusque signaturæ Sanctiss. D. N. Papæ Referendario, Illustriss. Reuerendiss. D. Auditoris Cameræ in ciuilibus Locumtenē meq. notario, &c. mag. DD. N. & N. deputatis à creditoribus D. N. olim mercatoris in Vrbe, & pro omni eorum priuato, & particulari interesse, & dictis nominibus respectiuè, stante notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad instantiam, & commodum, ac vtilitatem dictorum creditorū, & vt celerius eis de eorum respectiuè creditis satisfiat, aliquē in curatorē bonis iacentibus dicti N. deputari, qui curator ad eorundem creditorū vtilitatem, & vt celerius eorum credita cōsequi possint, & valeant, omnes, & singulas actiones mouere, pertractare, agere defēdere, prosequi, & expedire in iudicio, & extra possit, & valeat, & confisi præfati dd. N. &

N. & N. nominibus, quibus supra de fide d. A. petierunt eumdem A. in curatorem bonis dicti N. vt supra deputari, omni meliori modo, &c. Qui Reuerendissimus D. Locumtenens, attendens requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam, dictum D. A. ibidem præsentem, & onus huiusmodi in se sponte suscipientem in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & singulas actiones contra quoscumq. mouendi, & qualcumque motas actiuè, passiuè pertractandi, agendi, defendendi, & prosequendi in iudicio, & extra, necnon pecunias, & credita quæcumq. exigendi, & recuperandi, ad effectum, vt beneficio dictorum creditorum deponantur pœnes aliquem campsorem, fide, & facultatibus idoneum, per supradictos DD. deputatos deputandum, & de exigendis, & recuperandis quoscumque quietandi, ac iura, & actiones, si opus fuerit cedendi, cum clausulis solitis ad lites, & cum omnibus facultatibus, & auctoritatibus talibus curatoribus dari solitis, & consuetis, & de iure requisitis, & in similibus necessariis, & opportunis deputauit. Dicendo eidem curator esto, & vtilia pro dictis creditoribus, & bonis facito, & ni vtilia prætermittito.

Et quòd ita faciet præfati DD. N. & N. propriis, & priuatis nominibus, ac vti principales principaliter, & solidum scientes, se, &c. sponte, &c. pro dicto A. fideiusserunt, & promisserunt quos DD. N. & N. sic promittentes præsentes, &c. dictus D. A. à fideiussione, & promissione huiusmodi indennes pænitus, & sine damno releuare promisit, ita quòd, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus præmissis; &c. Super quibus omnibus idem Rpd. Locumtenens, vt supra pro tribunali sedens, ad petitionem, & instantiam dictorum, DD. deputatorum auctoritatem suam, qua fungitur, & dictæ suæ Curiæ decretum interposuit, supplendo omnes, & singulos tàm iuris, quàm facti defectus, si qui forsan in præmissis interuenerint, omni meliori modo, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Deinde, & incòtinenti coram eo, Rpd. Locumtenente, in loco, vbi supra, pro tribunali sedente, meque notario, &c. comparuit idem D. A. curator, vt supra deputatus cum præsentia, decreto, & auctoritate dicti Rpd. Locumtenentis constituit eius, & dictorum bonorum dicti N. vel illius creditorum, & deputatorum prædictorum actorem, Dominum B. in Romana curia causarum procuratorem, præsentem, & onus huiusmodi in se spontè suscipientem, ad omnes, & singulas dictorum bonorum, seu illorum creditorum dicti N. lites, & causas, ciuiles, & criminales, prophanas, meras, & mixtas, motas & mouendas, actiuè, & passiuè, contra quascumque personas, &c. in quocumque foro, siue iudicio, atq. instantia, & coram quibuscumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, &c. cum clausula ad lites, & generaliter, &c. Promittens, &c. releuans, &c. super quibus, omnibus idem D. A. curator, petiit a præfato Rpd. Locumtenente auctoritatem suam, & dictæ eius curiæ decretum interponi qui Rpd. Locumtenens, vt supra, pro tribunali sedens, causa cognita, suam, & dictæ suæ Curiæ decretum, & auctoritatem interposuit, suppletis, &c. super quibus, &c. Actum Romę, vbi supra, præsentibus quibus supra testibus, &c.

Nec præscriptas formulas prætereundas, sed hic omninò tamquam ne dum in R.P.D. Auditoris Cameræ, verum etiam omnibus aliis Vrbis, & aliarum Ciuitatū tribunalibus, necessarias, conscribendas fore censui.

Quoniam eueniente casu decoctionis alicuius mercatoris, qui timore carcerum statim fugam arripit, relictis quam pluribus bonis iuribus, & actionibus, in quibus succedunt illius creditores, qui ad effectum eorum credita consequendi, & eorum actiones contra quoscumque in iudicio, & extra experiendi, pro validitate processus de super faciendi, curent ad præscriptam deputationem deuenire, cuius formam tamquam, huic rei conuenientem superius scripsi.

De Forma instrumenti, quòd extraiudicium exemplatur. Cap. LVII.

Transumptum, siue exemplum extractum parte non citata, non probat.

Hoc

HOc est exemplum cuiusdam instrumenti, etc. sumpti ex protocollo q. N. Notarii, et manu ipsius Notarii scripti, quod fideliter exemplaui, nihil addēs, vel minuens, quod sensum immutet, vel variet intellectum, cuius tenor talis est, videlicet. In nomine Domini Amen, etc. Deinde adiunge tibi duos, vel tres tabelliones, cum quibus diligenter auscultabis ipsum exemplum cum authentico, et si inuentum fuerit concordare vnusquisque illorum posito suo signo se subscribat hoc modo.

Ego P. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vna cum infrascriptis A. et B. Notariis publicis manu præsenti N. scriptum fideliter, et diligenter auscultaui, et quia vtrumque concordare inueni, me testem subscripsi.

Alius quoque Tabellio se subscribat hoc modo.

EGo A. tali auctoritate Notarius hoc exemplum vnà cum supradicto P. et infrascripto B. Notariis iuxta authenticum scriptum manu supradicti Notarii scriptum fideliter auscultaui, vt supra proxime dicitur.

Postremo vero tu Tabellio, qui exemplasti, posito tuo signo, sic scribes. Ego B. tali auctoritate Notarius, hoc instrumentum iuxta authenticum manu prædicti Notarii, scriptum fideliter exemplaui, et postmodum cum prædictis P. et A. diligenter auscultaui.

Nota tamen quod idem supradictus modus in iudicio contentioso non probat exemplum, nec valet ex eo exactio fieri, sed tantum vt solam memoriā faciat, vt extra c. 1. de fid. Instrum. et in anthen. si quis, in aliquo C. de eden. in §. nunc dicendum ver. et generaliter.

De forma exemplationis alterius instrumenti, in forma probanti. Cap. LVIII.

1 *NOtarius debet scribere exemplum, prout iacet in originali.*
2 *Notarius non potest reassumere exemplū Instrumenti alterius Notarij.*
4 *Secus de mandato Iudicis.*
5 *Requisita pro reassumptione Instrumenti, rogati per Notarium viuentem, impeditum longa absentia.*
6 *Notarius rogatus potest extendere clausulas consuetas.*
7 *Quando Notarius subrogatus possit illas extendere.*

IN Dei nomine Amen, etc. Anno, etc. D. A. Comparuit coram magn. D. B. Iudice, etc. illi humiliter supplicauit, ac instanter petiit, quod instrumentum, cuius forma inferius sequitur, faceret in publicam formā redigi, cum ob vetustatem ipsius propter difficultatem probationis, à iure suo cadere posset, ipso instrumento pænitus antiquato. Qui magnificus D. B. Iudex, etc. volens probationibus subuenire, et ne veritate occultata, iustitia deperiret, citatis omnibus, qui fuerint citandi, et quos res, seu negotium tāgit, videlicet N. et N. ipsisq. comparentibus, et nihil releuanter opponentibus, propter quod deberet huiusmodi publicatio impediri, vel etiam se contumaciter absentibus, dictoq. instrumento, vndique diligenter inspecto, et inuento non cancellato, non vitiato, nec in aliqua sui parte abolito, mihi infrascripto Notario præcepit, vt eius tenorem in publicam formam redigerem, ad fidē perpetuam faciendam: ipsius vero instrumenti tenor talis est, videlicet. Anno, etc. ponatur de verbo ad verbum tenor, cum omnibus suis subscriptionibus, signo, et aliis qualitatibus, si quæ sint postmodum in fine dicatur. Et ego P. Notarius de mandato talis Iudicis, et ipso auctoritatem præstante, prædictum instrumentum in publicam formam redegi, quia præsens fui in omnibus supradictis, et ipsum originale vidi, et Iudici, ac testibus ostendi, et exposui, et perlegi, non vitiatum, non cancellatum, neque in aliqua sui parte abolitū, seu suspectum, neque in charta, neque in scriptura, nec in signo, si quod habeat. Actum in tali loco præsentibus ad hanc publicationem videndum, et audiendum N. et N. testibus vocatis, et rogatis. Hæc autem præscripta forma perpetuam firmitatem obtinebit in iudicio, et extra ad not. per Specul. in sec. par. lib. 2. in §. ostenso, sub num. 2. et sequen. de instrum. editio.

Aduertendum est tamen, quod Notarius debet exemplare, & abbreuiare, prout iacet in protocollo, & quod ita de consuetudine vtimur, in tantum quod si in originali, vel protocollo est aliquid non intelligibile, quod nihilominus debet scribere de verbo, ad verbum, prout iacet, vt per Ias. in l. idem credendum vers. 4. adde sub num. 12. ff. de lib. & posthumis.

Iam diximus de reassumptione, siue exẽplatione contractus ex protocollo notarii mortui: Modo non inutile referendum duxi aliqua alia, de reassumptione instrumenti, rogati per notarium viuentem, qui se ab vrbe absentauit, vel aufugit, et qui moram trahit in longinquis partibus: in quo breuiter erit dicendum, quod pars, quæ contraxit, petit, quod sibi prouideatur de reassumptione dicti instrumenti per alium notarium, attenta absentia, seu rebellione dicti notarii.

Et dubium facit, quia viuente notario, qui fecit instrumentum, non potest ex protocollo ipsius viuentis alter notarius reassumere publicum instrumentum, per text. in aut. de tabel. Alex. in 1. volum. consf. 129. et voluit Ant. de But. in c. cum P. tabellio circa fin. de fid. instrum. bene tamen notarius, qui fuit rogatus, si est impeditus potest committere alteri notario, quod de contractu, de quo fuit rogatus, alter notarius, reassumat instrumentum, et ipse postea subscribat, vt per eumdem Ant. in c. inter dilectos octaua col. de fid. instrum. Si ergo notarius impeditus, potest hoc alteri notario committere; ergo hoc idem potest cõmittere Iudex ordinarius, attento impedimento notarii rogati iux. Abb. in d. c. cum Tabellio, vbi ponit octo requisita de reassumptione instrumenti, rogati per notarium mortuum, seu viuentem impeditum, vel absentem. Primum, vt reassumptio fiat ad petitionẽ eorum, quorum interest. Secundum, vt faciat auctoritate Iudicis. Tertium, vt ille, qui reassumit sit notarius. Quartum, quod fideliter nihil mutando, addendo, vel detrahendo reassumat. Quintum, quod redigat in publicam formam. Sextum, quod vocentur hi, quorum interest. Septimum, quod ille notarius, qui fuit rogatus, mortuus, vel longo impedimento detentus, vel impeditus propter longam absentiam. Octauum quod notarius reducat notam in Protocollo, et quod notarius possit de mandato Iudicis reassumere propter longam absentiam, et impedimentum notarii viuentis, attestatur Afflict. in decis. 6. sub num. 3. et 4. Illud quoque non est prætereundum, quod licet Notarius rogatus possit extendere clausulas solitas, et consuetas, quæ sunt de natura contractus, vt post alios per Iason. in l. idem credẽdum. ff. de lib. et posth. sub num. 10. in fin. Secus tamen dicendum erit, in alio notario, illi mortuo subrogatus vult talem extensionem facere, ex coniectura præcedentium, et sequentium, vel consuetudine illius alterius notarii; et non potest, quia ista spectant ad examinationem Iudicis, aut iste notarius subrogatus vult talem extensionem facere, ex clausulis consuetis communiter apponi per notarios illius loci, et tunc dicitur quod bene hoc possit facere; vt per eundem Ias. ibi sub num. 11. prope fin. eodem tit. et per Specul. in §. ostenso, in vers. quid in breuiatura. ratio quia illa communis obseruantia inducit quodammodo notarium rogatum in loco illo. confirmatur vina ratione, quia omnino, tales clausulæ consuetæ apponi, subintelliguntur, et habentur pro appositis, iuxta tex. in c. cum M. Ferrarien. de const. et ibi no. Baldo Anton. Immol. et alii, qui dicunt ibi esse textum meliorem de Iure, quod illud, quod solet apponi in contractu, habeatur pro apposito, etiam quod non sit scriptum.

Ad hæc nota, quod supradicti relati modi circa exemplationem Instrumentorum, iam recesserunt ab aula, in terris S. R. E. mediatè, et immediatè subiectis, quia in illis seruantur tantum solemnitates, traditæ à bulla, edita per fel. record. Sixtum Papam Quintum, super erectione Archiuii.

De aliquibus Clausulis mandati Procuræ. Cap. LIX.

1 *Clausula, citra reuocationem, quid operatur.*

2 *Clausula, quod non sit melior conditio primi-tus occupantis, quid operatur.*

Clau-

3 *Clausula, & alia maiora expressis, quid operatur.*
4 *Clausula, cum potestate substituendi quid importat.*
5 *Clausula, cum libera administratione, quid importat.*
6 *Clausula promittens habere ratum, &c. quid importat, & quid clausula releuans.*

1 HAec quoque pauca, notanda visa fuerunt, ad intelligentiam nonnullarum clausularum, mandatorum procuræ, quarum singulas formas inferius habes; & primo clausula citra reuocationem, quæ communiter in eis à Notariis conscribi consueuit; operatur, vt ambo procuratores sint insolidum constituti, vt per Bal. in Rub. C. de instito vlt. col. ante vers. ii. quæro, & Bart. in l. cum semel vers. sed contra ff de tutel & in l. si quis cum procurator. § fin. ff. de procurat.

2 Clausula, quod non sit melior conditio occupantis, & quod per vnum fuerit cœptum, per alium perfici possit, operatur etiam, quod quilibet sit procurator insolidum, & vnus possit finire per alium inchoata. non tamen locus sit præuentioni, Bart. & doct. in l. pluribus. ff. de procurat. contrarium not. in cap. si duo de procur. in 6. & Bar. Cep. in rubrica de verb. signif. 26. col.

3 Clausula, & ad alia maiora expressis, & quæ exigunt speciale mandatum, quid importet. vide per Iu. de Prat. in l. Pomponius in princ. & in l. Procurator cum libera. ff. de procurat. & Card. in clem. 2. q. 16. extra de procurat.

4 Clausula, cum potestate substituendi, semel, & pluries &c. operatur quod procurator substituens non desinit esse procurator, secus tamen sine dicta clausula Bart, in l. quod si forte. §. quid ergo circa fin. §. legit. & in l. vero procuratori. ff. de solut.

5 Clausula cum libera, & generali administratione omnium bonorum &c. facit, quod procurator potest exigere, nouare, sacramẽtum deferre, & aliud pro alio permutare, vt per Spec in tit. de procur. in §. vt autem sub nu. 15. & quod etiam transigere, firmat Ias. in l. transactionis sub nu. 7. C. de transactionibus.

6 Clausula promittens habere ratum, & firmum &c. operatur quod ex quo de mandato constat, Dominus cogatur ratum habere, vt per eundem Specul. ibi sub nu. 12. eodem tit. Cum autem verba mandati in mattice sunt cæterata, & ambigua, & valde dubitetur an insolidum, vel simpliciter fuerint constituti procuratores, si mandatum plenum erit clausulis illis, vt puta absentes tamquam præsentes, ibi generaliter, & ibi si talia, ibi promittens, & ibi releuans eo enim casu iustè potest fieri declaratio, eos insolidum constitutos, præcipuè ex facultate limitata quæ necessariò hoc etiam infert Rot. diuers. decis. 8. nu. 1. & seq par. 2. Put. decis. 98. li. 3. Bal. in Rub. C. de exercit. nu. 13.

1 *Contractus ita fiunt de die, sicut de nocte.*
2 *Tria luminaria videntur necessaria in cõtractibus, & vltimis voluntatibus de nocte faciendis, & quare.*
3 *Falsitas magis timetur in vltimis voluntatibus, quam in contractibus*
4 *Testes debent esse in præsentia testatoris.*
5 *Statutum disponens testamentum tempore noctis sine luminibus, fieri posse, nullum est.*
6 *De tribus luminaribus, circa contractus, obseruantia est in contrarium.*
7 *Quæ nam dies sit apponenda per notarium in contractibus, & vltimis voluntatibus nocturno tempore faciendis.*

PRæscriptæ quinque, vel sex formulæ instrumentorum, fuerunt sumptæ ex Formulario Neapolitano, & ideo satis prolixæ videntur, quas notarii in facti contingentia (substantia non mutata) ad breuiorem formam reducere curabunt, quod nunc aliis impeditus negotiis facere non valui. reseruan. nihilominus me, ne dum ad id faciendum, verum etiam, omnia alia instrumenta, sic extra ordinem, posita, ad meliorem ordinem, in alia proxima (Deo dante) facienda impressione redigendum.

Et antequam huic meo libello extremã manum apponam; hæc tantum pauciora

ſcitu neceſſaria rememoranda eſſe cenſui, vt puta, quòd licet contractus, et vltimæ voluntates ita fieri valeant de die, ſicut de nocte, vt in l. teſtium. ff. poſſe de teſtam. Dec. in cap. conſuluit de off. delegat. tamen erit aduertendum, quòd in illorum confectione, tria ſaltem luminaria videntur neceſſaria, ad text. in l. 1. §. tria lu-
2 minaria. ff. de ventre inſpi. cum ſimi. not. gloſſ. in l. non minorem in ver. ſecunda hora, et ibi Barth. ſub num. 4. C. de tranſactio. vbi aſſignat rationem, quia teſtes debent cognoſcere partes, quod non bene fit in obſcuro: in tantum, quòd ſi celebrentur, ſine luminibus, ſunt nulli. Iaſ. in conſil. 50. ſub num. 1. et 2. vbi loquitur, tàm de contractibus, quàm vltimis voluntatibus, in quibus multò fortius ſunt neceſſaria; quia in his agitur de maiori periculo; et magis timetur falſitas, vt
3 in l. iubemus. C. de teſtamen. et l. fin. C. de fideicom. tùm etiam, quia teſtes debent eſſe in præſentia teſtatoris, et eum
4 ad oculum videre. l. ſi non ſpeciali, et l. ſi vnus. C. de teſtamen. quæ ſine difficultate videntur procedere: cum licet ſta-
5 tutum diſponat teſtamentum tempore noctis fieri poſſe, ſine luminibus; non tamen teneret tanquam iniquum, et falſitatis nutritiuum, vt per eundem Iaſ. d.
6 conſil. 50. num. 9. His autem, quæ dicuntur de tribus luminaribus, circa confectionem contractuum, licet iuris ſint, obſtat tamen contraria obſeruantia. Amplius proſpiciant notarii, quòd in cele-
7 bratione contractuum, & vltimarum voluntatum facienda, ante mediam noctem, ſcribant actum de quo rogantur, ſub die præcedenti. Si verò poſt mediam noctem die ſequenti, quia tàm de iure, quàm de conſuetudine dies à media nocte incipit, vt in d. c. conſuluit eodem tit. l. more Romano. ff. de feriis.

Qui teſtamentum facere poſſunt vel non.
Cap. LXI.

Diximus ſupra in cap. 41. huius primi libri de Teſtamentis illorumque diuerſis formulis, præſcribendo etiam verſus, quibus apparenter demonſtrantur perſonæ, quibus iure prohibita eſt teſtamenti factio, ſed quia non ſolum legem, ſed etiam legis rationem ſcire, optimum eſt: pro maiori igitur tabellionum intelligentia, & vt ipſi ſciant eos, qui poſſunt, & non poſſunt teſtamentum facere, et quare; Ideo non inutile viſum eſt, hic repetere ea, quæ ad hoc magis explicite referuntur in ſumma Azonis in textum librum Codicis in rubr. qui teſtamentum facere poſſunt, vel non, vbi habetur, quod ſunt 13. numero, quibus non licet facere teſtamentum. vt puta filius famil. impubes, furioſus, prodigus, cæcus, mutus, damnatus ad mortem, obſes, inteſtabilis, & de ſtatu incertus, is cui lege eſt interdictum, ſeruus, et monachus. Quod dictum eſt primo de filio famil. obtinet etiam ſi pater ei concedat teſtari, eſt enim teſtamenti factio publici, non autem priuati iuris, patre tamen conſentiente poſſet donare cauſa mortis, filii enim familias milites in armata, vel litterata militia, poſſunt facere teſtamentum in caſtrenſi, vel quaſi caſtrenſi peculio. Impuberes, certum eſt, quòd non poſſunt facere teſtamentum: quia non habent animi iudicium. Et dicuntur impuberes, mares, qui non cõpleuerunt 14 ann. fœminæ, quæ non compleuerunt 12. ann. compleuiſſe autem videntur quando tetigerunt aliquam horam vltimi diei; Item furioſus teſtari non poteſt, quia non eſt ſuę mentis: ſi tamen habuerit dilucida interualla, eo interim liceet ei teſtari: tamen compleatur teſtamentum antequam ſuperueniat furor. Item prodigus, cui bonorum adminiſtratio interdicta eſt, teſtari non poteſt, ſicut etiam nec poteſt aliquid de bonis ſuis alienare. Item mutus teſtari non poteſt, ſi ponamus eum eſſe mutum, & ſurdum ipſa natura: ſi autem mutus eſſet, & ſurdus accidentaliter, ſi quidem ponamus eum ſcientem litteras, poterit teſtari, & codicillos facere. Si tamen manu ſua ſcribat teſtamentum, vel codicillos, vel ſcribat per alium: ſi tamen à principe impetrauerit. Idemque eſt multò magis ſi ponamus aliquem eſſe mutum, & non ſurdum ex accidenti, quod tamen raró conſueuit accidere: nam naturaliter ſi mutus eſt, debet eſſe, & ſurdus, ſurditas autem ſola numquam eſt impedimentum tale, ne fiat teſtamentum, ſiue ſit ex accidenti, ſiue à natura. Raró tamen (imò impoſſibile eſt) aliquem eſſe ſurdum natura,

&

& non mutum: nam si mutus non natura, impossibile est quod non audiat, si quis supra eius cerebrum clamet, lex autem prohibitiua loquitur de eo muto, qui nihil eloqui potest, secus de eo, qui tardè loquitur. Cæcus testari non potest, nisi quadam speciali adhibita solemnitate, debet enim vocare septem testes, & tabularium, & coram eis exprimere se velle testari sine scriptis, & hæredum, quos instituit nomina, & dignitates, & inditia debet exprimere, & legata designare: & hæc omnia scribenda sunt à tabulario, vel coram testibus tunc, vel si fuerant ante scripta coram testibus, debent recitari: Et cæcus debet profiteri illud esse suum elogium, & ipsum esse dispositum ex sui animi sententia, & in fine debet sequi subscriptio testium. Item eorundem, & tabularii signacula debet supponi. Quod si tabularius inueniri non potest, octauus debet testis adhiberi, vt quod tabulario supradicto modo commisimus, per octauum testem capiat effectum. Quod testamentum, licet multam habeat similitudinem cum eo, quod fit in scriptis, tamen lex vocat hoc testamentum nuncupatiuum. Item damnatus ad mortem testamentum facere non potest, siue sit damnatus, vt moriatur, siue vt fiat seruus pœnæ, siue deportatus sit in insulam. Relegati autem quia non amittunt libertatem, vel ciuitatem, testamentum facere possunt, si tamen quis eorum fuerit damnatus, & appellauerit interim testari poterit. Milis tamen, & si damnatus sit de crimine capitali, testari potest.

Item non possunt testari qui dati sunt, loco captiuorũ, hostibus Populi Romani, & illi appellantur obsides; Item damnatus ob crimẽ famosum intestabilis est: sed quæri potest, nunquid quilibet infamis prohibeatur facere testamentum; & quod non prohibeatur Azo. ibi tradit. Item de statu suo dubitantes, vel errantes, non possunt testari; vt qui nesciunt se manumissos, vel emancipatos, vel dubitant de eo. Item is, cui lege interdicitur bonis, vt hæretici, & rei perduellionis testari non possunt. Item seruus testamentum facere non potest. Hæc omnia habentur in prædicta Summa Azonis in prædicta rubr. qui facere testamentum possunt, vel non, per totum, ad quam, & alios ibi citatos doct. pro maiori præmissorum intellectu recurre. horum autem testamentorum formulas habes tam superius, quam inferius, quæ licet, & præmissis saltem quoad professos, superfluè scriptæ videantur, tamen cum tironibus satis sint profuturæ, ideo non ab re eas ad extensum hic scribere visum est.

Finis Libri Primi.



SALLVSTII TIBERII A CORNETO.

Liber Secundus.

De varijs, & diuersis procuratorum Constitutionibus. Caput Primum.

Procura ad capiendam hæreditatem, & bonorum illius possessionem.

1 
Ominus N. Frater germanus, ac hæres Testamentarius, vt asseruit dict. D. prout Testamento desuper penes acta D. Antonii Guidotti Notarii de Anno 1570. seu, etc. rogato cōstare, asseruit, principalis, etc citra, &c. spontè, &c. constituit, &c. eius procuratorem, &c. D. M. absentem, &c. ad ipsius d. constituentis tanquam hæredis, præfati vniuersalis nomine, & pro eo hæreditatem dicti q. B. eius fratris ad ipsum d. Constituentem tamquam hæredem prædictum spectantem, & pertineu. cum beneficio leg. & Inuentarii, vel simpliciter prout ipsi d. procuratori suo prædicto videbitur, & placuerit, adeundum, capiendum, & apprehendendum, Inuentariumq. omnium, & singulorum bonorum mobiliū, & immobilium vbicumq; existentiū, necnon creditorum, & nominū debitorum ad ipsam hæreditatem, & ad ipsum d. Constituentem, tamquam hæredem prædictum quomodolibet spectan. & pertinen. si opus fuerit, fieri, confici, inchoari, & perfici, in forma solita, & consueta, petendum, & faciendum, omniumque, & singulorum bono rum mobilium, & immobilium rerum, & actionum ad ipsam hæreditatem, vt supra spectan. & pertinen. possessionem realem, actualem, & corporalem nanciscendum, adipiscendum, appræhendendum, & adeptā & appræhensam continuandum, & in ea manuteneri, & conseruari petendum, & obtinendum, & quoscumq. testes desuper necessarios, & opportunos inducēdum, inductosq. examinari, & postquam examinati fuerint, eorundem testium dicta, attestationes, & depositiones publicari petendū, omnesq. & singulos actus, desuper necessarios, & opportunos, ac fieri solitos, & consuetos faciendum, & obseruandum, &c. ac quæcumque instrumenta desuper necessaria, & opportuna cum pactis clausulis, &c. per quosuis Notarios fieri, rogari, & stipulari petendum, & faciendum, ac in animam ipsius D. Constituentis quodcumque iuramentum desuper necessarium, & opportunum præstandum, &c. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. super quibus, &c.

Alia ad renunciandum hæreditati.

2 IN mei, &c. N. fil. q. O. hæres Testamentarius q. d. A. eius Patrui, prout asseruit, constare instrumento Testamenti huiusmodi, rogato per B. notarium publicum Cortonensis, sub anno, &c. ad quod, &c. asserens tanquam filium, & proximiorem, vna cum aliis filiis eiusdem d. O. eius patris, qui ab intestato decessit, in hæreditate dicti eius Patris, etiam ex dispositione iuris forsā successisse, & succedere: Nolens idem N. ex certis, iustis, & rationabilibus causis iure huiusmodi vti, sed hæreditati paternæ huiusmodi, sibi, vt prefertur, forsan delatæ, ac omni iuri, super ea quomodolibet competen. renunciando, prout præsenti actu medio iuramento tactis, &c. renunciauit solemniter, & renunciat, ac ipsam hæreditatem paternam adire, nolle, nec omnino intēdere, prout non intendit, nec

nec minus vult,declarauit,& declarat,citra,&c.spontè,&c.constituit,&c.eius procuratorem,&c.M.absentem,&c.ad ipsius,&c.renunciationem,recusationem, & declarationem per ipsum,vt præmittitur factam iterum,& de nouo,ac quãdo,& quoties opus fuerit,cum solemnitatibus,clausulis,&cautelis desuper opportunis faciẽdum, illamq. dictis aliis filiis prædictis prædicti q. O. eius patris, ac hæredibus eiusdem, ac aliis, quibus opus fuerit intimandum,insinuandum,&notificandum,ac ad eorum, & cuiuslibet ipsorum notitiam deducendum, & deduci, petendum, & faciendum, omnesque, & singulos,actus, & protestationes desuper requisitas,& requisitas obseruandum, ac quæcumque instrumenta,desuper necessaria,&c.vt in præcedenti procura;Et generaliter,&c.Promittens,&c,Releuans,&c.

Alia ad imponendum Censum.

IN mei,&c.A.principalis citra,&c.spontè,&c. constituit,&c. eius procuratorem,&c.B.absentem,&c.ad ipsius,&c.vnũ annuum perpetuum Cẽsum scutorum 150. monetæ super quibusuis eiusdem Constituentis bonis, stabilibus, ipsi procuratori bene visis, vbilibet existen.in fauorem N. imponendum,constituendum,& assignandum, dictumq. Censum sic impositum, & assignatum, eidem N. pro pretio,& nomine pretii,scutorum 150. similium vendendum,cedendum,& concedendum,Censum huiusmodi de semestri in semestre,& in fine cuiuslibet semestris,eidemN.soluere,& bona,supet quibus Census huiusmodi impositus extiterit,sunt ipsius Constituentis libera,& expedita,& nulli alteri obligata alienata, donata, seu aliis quomodolibet adiudicata,quodq.in præiudicium Census huiusmodi, idem Constituens nihil fecit, nec facturum esse apparebit, immò illum fore,& esse benè,rectè,& legitimè impositum, & assignatum, & sic tamquam talem facere consentire omnem personam de, & super dicto Cẽsu, vt supra imponen ius,& interesse quomodolibet haben.seu habere prætenden. litemq. non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire, quinimo omnem litem, desuper forsan mouendam in eundem Constituentem suscipien. susceptamq. eiusdem constituentis sumptibus,&c.prosequi,&c. pariter,& finire, & de euictione vniuersali,&particulari dicti Census, vt supra imponen. in forma promitten.fideiussorem,seu fideiussores huiusmodi Census,vt supra imponẽdo,vti principales;principaliter,& insolidum,tàm de Censu soluendo, consensum præstando,litem suscipiendo,& defendendo,ac de euictione vniuersali,&particulari dicti Census: Et demum omnibus aliis continendis in Instrumento Census huiusmodi, vt supra imponẽdi accessuros,dandum,& præstandum,illosq. seu illum indemnes,& penitus sine damno releuare, & conseruare promitten.ita quod,&c. Et supet præmissis vnum,seu plura instrumenta,cum clausulis, & cautelis desuper necessariis,& opportunis,& sibi procuratori beneuisis,per quosuis Notarios fieri, rogari,& stipulari petendum,& faciendum:& pro promittendorum per d. eius procuratorem desuper firmiori obseruatione, & adimplemento; ipsum Constituentem, eiusq hæredes, & successores,suaque, & prædictorum bona, &c.in quauis valida,etiam Cameræ Apostolicæ forma,cum clausulis,&c.obligandum,&c.ac in animam ipsius Constituentis,quodcumque iuramentum desuper necessarium, & opportunum præstandum, &c. dictaq. scuta Centum quinquaginta à prædicto N. & aliis, quibus opus fuerit exigendum, &c. ac habuisse, &c. & recepisse confitendum,deq. exactis, &c. quietandum, &c. & quascumque quietantias, etiam iuramento vallatas dandum,&c.Et generaliter,&c.Promittens,&c.Releuans, &c.super quibus,&c.

Alia ad vendendum amplissima.

AD ipsius,&c. portionem,seu partem cuiusdam domus, sitę in Ciuitate N. cui ab vno sunt bona A.ab alio bona B.& alio lateribus domus C. saluis, &c. si qui, &c.cum eius membris, & pertinen.ad ipsum Constituentem, spectantem,& pertinentem, & quam pro indiuiso habet cum DD. N. & N. eius fratribus, personæ, seu personis,ac pro pretio, seu pretiis reperibilibus, & sibi procuratori beneuisis,vendendum, dandum, cedendum, concedendum, & alienandum, iuraque, & actiones in

in fauorem ementium, cedendum, dictosque futuros emptores in locum, ius, & priuilegium ipsius Constituentis ponendum, procuratoremque, seu procuratores irreuocabiles medio tactis, &c. dictos futuros emptores ad dictæ portionis, seu partis domus, eum illius membris, & pertinētiis prædictis, vt supra, vendendum, &c. possessionem realem, actualem, & corporalem propria auctoritate, vt in rem propriam capiendum; & apprehendendum, constituendum; & donec dicti futuri emptores, seu emptor dictę portionis, sen partis dictæ domus, & aliorum prædictornm possessionem realem, & actualem apprehenderit, seu apprehenderint præcario, & ipsorum emptorum futurorum, respectiue nominibus, se tenere constituen. & recognoscen. Necnon qnod pars, siue portio domus prædictæ ad ipsum constituen. vnà cum membris, & pertinentiis prædictis pleno iure dominii, seu quasi spectat, & pertinet, & qnod nulli alteri personæ illam vendidit, dedit, cessit, concessit, &c. seu quomodolibet alienauit, &c. nec quicquā in præiudicium huiusmodi futuræ venditionis, nec contractus venditionis prædictæ, vt supra fien. fecit, nec facturum esse, apparebit, nec nō de euictione dictę partis domns, vt supra venden. vnà cum iuribus præfatis, vniuersali, & particulari, in forma iuris valida, litem non inferendo, immo suscipiendo, faciendo consentire omnem personam, in fauorem futurorum emptorum promittendum, promissionesq. quascumque, & cautelas desuper necessarias, & opportunas faciendnm. Instrumentumq. seu instrumenta, &c. extende clausulam, ad obligandum, constituen. Pretiumq. seu pretia ex dicta portione, seu parte domus, vt supra venden. à dictis futuris emptoribus, & aliis quibus opus fuerit, exigēdum, &c. ac habuisse, &c. confessis qnietā. &c. & quascumque quietantias, etiam iuramento, & alio quouis robore vallatas, dandum, & faciendum, & generaliter, &c. & promittens, &c. releuans, &c.

Alia, ad interessen. examini, in partibus fien.

AD ipsius, &c. examinari super articulis, pro parte ipsius constituendis in litteris missiuis, loco litterārum remissorialium per R. D. A. C. decretis, inclusis, coram Reuerendiss. D. Archiepiscopo Ianuen. siue eius in spiritualibus, & temporalibus Vicario ad instantiam ipsius constituentis contra D. N. fiendo interessendum, testesq. desuper inducen. illosq. iurare viden. eorumq. dicta, & attestationes recipi, & admitti peten. & obtinen. Testesq. se examinari subiicere volentes, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas cogi, & compelli petendnm, & obtinendum, processumq. desuper in forma solita, & consueta fieri, & fabricari peten. illumq. clausum, & sigillatum per personam confidentem ad vrbem, & eidem Reuerendissimo D. A. C. siue eius Rpd. locumtenenti transferri petendum, & instandum, ac facien. & generaliter, &c.

Alia quando plures procuratores constituantur coniunctim.

A Principaliter citra, &c. sponte, &c. constituit, &c. eius procuratores, &c. N. N. & N. præsentes, &c. coniunctim tamen, & vnitè, ita quod infrascriptis peragen. vnus eorum absque alio agere, pertractare, & procurare, seu facere nequeat; sed in omni negotio ipsius constituentis, prout infra contine n. pertractan. omnes prædicti coniunctim interuenire habeant, & non alias, &c. præterquam in casu mortis, vel absentiæ ab Vrbe, ant alterius iusti impedimenti, alterins ex dictis procuratoribus, tunc, & eo casu procurator, vt prę mittitur, impeditus, vel discessurus ab Vrbe, cum consensu prędictorum aliorū procuratorum, seu alterius eorum, possit alium eius arbitrio procuratorem, seu procuratores substituere, cū infrascripta, vel limitata potestate. Idq. vt supra intelligatur, in euentum mortis, videlicet, qui superstites procuratores coniunctim, vt supra, & non alias, similiter, vt supra agere, habeant ad ipsius, &c.

Reuocatio Procuratorum.

N afferens, se alias, ad nonnullas eius lites, & causas, & alia eius negocia peragenda, & pertractanda, constituisse varios, & diuersos procuratores, cum plena

plena facultate agendi, exigendi, quietandi, & alia faciendi, & per tractandi, prout in diuersis procurationum mandatis, per acta diuersorum Notariorum rogatis, plenius continetur; sponte, &c. ex certis causis, animum suum mouentibus, omnes, & quoscumque procuratores per eum hactenus quomodolibet constitutos, & ab eis forsan substitutos, reuocauit, & omnem facultatem, eis quomodolibet concessam, & attributam, abstulit, Inhibens, ne de cætero sub nullitatis vitio, audeant, seu aliquis eorum audeat, se in eius negociis, quouis modo immiscere. Protestans, &c. super quibus, &c.

Alia ad reuocandum Procuratores constitutos.

AD ipsius, &c. omnes, & singulos eius procuratores, hactenus per eum quo modolibet, & per quouis Notarios, cum quauis auctoritate, & facultate constitutos, si ipsi procuratori videbitur, & placuerit reuocandum; reuocationemq. huiusmodi prædictis procuratoribus, vt supra reuocandis, intimandum, insinuandum, & notificandum, Inhibitionesque, ac protestationes desuper fieri solitas, & consuetas, necessarias, & opportunas, iisdem procuratoribus reuocandis, faciendum, &c. Et generaliter, &c.

Alia ad exequendum mandatum executiuum obten.

AD ipsius, &c. mandatum executiuum, nuper ab Illustris. & R. P. D. A. C. eius Rpd. Locumtenente ad ipsius constituen. instantiam, contra, & aduersus quemdam N. pro scutis 50. monetæ necnon Iuliis 35. pro expensis dicti mandati sub die N. mensis N. proximi præteriti, per acta mei, &c. decretum, & relaxatum, Iudicibus in dicto mādato nominatis, & aliis quibus opus fuerit, præsentandum, intimandum, insinuandum, & notificandum, illudq. & omnia. & singula in eo contenta exequen. debitæq. executioni demandari, peten. facien. & obtinen. nec pro reali, & effectuali, ipsius monetæ executione, & crediti prædicti, necnon aliorum b. 80. occasione processus, desuper facti, per ipsum constituentem expositorum consecutiones, omnes, & singulos actus, desuper fieri solitos & consuetos, contra dictum N. & eius bona facien. & obtinen. dictaq. scuta. 50. & Iulii 33. pro dictis expen. necnon aliis 30. per dictum D. Constituentem expositis ab ipso N. & aliis, quibus opus fuerit exigendum, &c. extende clausulas ad exigendum in forma.

Alia ad capiendum possessionem beneficij, exigen. fructus, & locandum.

7 ACui nuper, seu alias, vt asseruit, de Parrochiali Ecclesia sub sācti Pauli inuocatione Terræ, siue loci N. M. dioc. per liberam resignationem N. tunc dictæ Parochialis Ecclesiæ Rectoris in manibus sanctissimi D. N. Papæ sponte factam, auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri, concessum extitit, prout in litteris Apostolicis, desuper, vt asseruit, expeditis, plenius continetur; principalis, &c. citra, &c. sponte, &c. constituit, &c. eius procuratorem, &c. B. absentem, &c. ad ipsius, &c dictę Parrochialis Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum eiusdem, ac annexorum quorumcumque possessionem, realē, actualem, & corporalem capiendum, apprehendendum, nanciscendum, & adipiscendum, captamque, & apprehensam, ac adeptam continuandum, ac omnes, & singulos actus possessorios, in similibus fieri solitos, & cō suetos, necessarios, & opportunos faciēdū, & obseruandum: necnon quatenus opus fuerit, &, si, & quatenus fieri consueuerit, iuxta formam, tenorem, & continentiam, dictarum litterarum Apostolicarum, de obseruandis statutis, & cōsuetudinibus dictæ Parrochialis Ecclesiæ ac quodcumque licitum, & honestum iuramentum, in animam ipsius D. Constituentis desuper necessarium, & opportunum præstandum, dictamq. Parrochialem Ecclesiam, illiusq. possessionem, nomine ipsius Constituentis, vt supra tenen. regen. & gubernan. ac in diuinis inseruien. teneriq. regi, & gubernari, ac in diuinis inseruiri, faciendum; Cappellanumq. seu Cappellanos, qui dictę Parrochiali Ecclesiæ laudabiliter, in diuinis inseruiant, ponen. & amouen. ponique, & amoueri, facien. seq. Constituentem in

in dominum, & patronũ dictæ Parrochialis Ecclesię à quibus opus fuerit, recognosci, sibiq. de omnibus, & singulis eiusdem ParrochialisEcclesiæ fructibus,&c.respondere, petendum, & faciendum, omnesque, & singulos ipsius Ecclesiæ, Terras, domos, possessiones, vineas, prata, nemora, siluas, & alia quæuis bona, pro pretio, siue pretiis, temporeq. seu temporibus, annuaq. responsione, affictu, locatione, & arrenda, reperibilibus, & ipsi procuratori beneuisis, locandum, dislocandum, affictandum, & arrendandum, ac in affictum, & arrendam, & locationem, daudum, & concedendum, dictosq. affictus, responsiones, & arrendas, ab affictuariis, arrendatariis, locatariis, inquilinis pro tempore existen. & aliis quibusuis personis, quibus opus fuerit, exigendum, &c. extende clausulas ad exigen. in forma, vna cum clausula, ad obligan. constituen. extensa, & generaliter, &c.

Alia ad consentiendum reseruationi pensionis.

AD ipsius, &c. ex causis, in supplicatione, seu litteris exprimen. & sibi benè visis, reseruationi, constitutioni, & assignationi vnius, seu plurium pensionum annuarum: citra tamen, centum ducatorum auri de Camera summam, & non vltra, super fructibus Canonicatus, & præbendæ, Ecclesiæ N. de quibus nuper, ipse prouisus extitit; habita possessione, & non alias, & paghis, ac locis, ipsi procuratori beneuisis, & desuper conuenien. soluen. in fauorem, vnius, vel plurium personarum, & litterarum expeditioni consentiendum, & eius liberum consensum præstan. cum solitis, & consuetis clausulis, citra tamen clausulam transferendi. Nec non pro solutione, earundem pensionum, annuarum, nec non, de dãdo cautionem banchariam, seu aliam æque idoneam, & sufficientem, ad contentamentum illorum, ad quorum fauorem pensiones huiusmodi reseruatæ fuerint; ac de cautione huiusmodi, seu fideiussores indemnes, &c. releuare, &c. promittendo; ipsum d. Constituentem, & eius bona quæcumque, in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis obligandum, &c. Et generaliter, &c.

Alia ad vendendum officium, & emendum alterum.

A Collector plumbi, &c. ad ipsius, &c. dictum officium collectoriæ plumbi, si ipsi procuratori videbitur, personæ, ac pro pretio, reperibili, & ipsi procuratori beneuisis, vendendum; & in illius fauorem cedendum, renunciandum, & resignandum, & renunciationem, cessionem, & resignationem huiusmodi, admitti petendum, & obtinendum, ac supplicationi, seu litterarum expeditioni, consentiendum, ac pretium dicti eius officii, sic, vt præfertur, venden. petendum, exigendum, &c. ac habuisse, &c. confitendum, & de exactis, &c. confessis quietandum, &c. Nec non quodcumque aliud officium Ro Cur. nomine, & pro ipso constituente, emendum, & illud in personam ipsius Constituentis, poni, cedi, & resignari petendum, faciendum, & obtinen. pretio beneuiso; & dictum pretium soluendum, & quietantiam recipiendum, & in eius animam iurandum, etiam de obseruandis statutis, & consuetudinibus Collegii, dicti officii emendi, & alias necessarium, & opportunum iuramentum præstãdum, & subeundum, eiusdemq. officii, emendi, fructus, maturandos, & debendos, à deputatis dicti officii, & aliis, quibus opus fuerit petendum, exigendum, &c. & de exactis, &c. vt supra quietandum, &c. & quietantias, &c. dandum, & faciendum, & iurandum. Et generaliter, &c.

Alia ad contrahendum societatem, & disdicendum.

AD ipsius, &c. quascumque societates, cum quibusuis personis, & officialibus Rom. Cur. & super eorum officiis, toties, quoties opus fuerit, facien. cõtrahen. & in eis pecunias immitten. & imponen. & super periculo Vitæ ipsius Constituentis, & aliarum personarum, sibi procuratori beneuisarum; pacisen. & conuenien. fructus ac pecunias, in eis imponendas, illis durantibus, & respectiuè finitis, & eis disdictis petendum, exigen. &c. ac habuisse, &c. confitendum, & de exactis, &c. ac habuisse. &c. confessis quietandum, &c. & quie-

quietantias,&c.dandum,&c. & dictas societates faciendas, & contrahendas, vti, quando,& quoties opus fuerit,&sibi videbitur,disdicendum, disdictasq. intimandũ, & notificandum,ac in actis reproducendũ, & reportandum, & beneplacita,in eis apposita reuocandum, iurandum,&c. Et generaliter, &c.

Alia ad exigen. facta à muliere cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D.N.de Ciuitate N. I.V.D.Curiæ Capitolinæ 2.Collateralis,Romæ,in Regione Parionis in domo solitæ habitationis D.N. super quadam sede lignea,quam pro suo iuridico,& Tribunali loco,elegit, & deputauit: In meique, &c.personaliter constituta,honesta mulier A. hæres q. X. Vxor dicti d. N, & eidem domino Iudici exposuit, quòd cum ipsa plures, & diuersas, pecuniarum, rerum,& bonorom summas,quantitates, & qualitates,aliaq. diuersa bona,tàm mobilia,quam stabilia,sibi à diuersis personis,quauis occasione,vel causa, vti hæredi prædictæ debitas,ac debendas,&debita,ac debẽda,petere,exigere,recuperare,leuare,& recipere,ac lites,differentias,controuersias,quæstiones,& causas,super illis,vel illorum aliquo,& illorum occasione, vel alias quomodolibet, tam actiuè, quam passiuè, in Romana Curia motas, seu mouendas,agere,defendere,& prosequi, aliaque eius diuersa negocia gerere,pertractare,& terminare,velit,& intendat,& eius valdè intersit,pecunias huiusmodi,aliaque bona prædicta quanto citius exigi,recipi, leuari, & recuperari, ac lites, quæstiones, differentias, & causas prædictas agi, prosequi, ac negocia prædicta pertractari, & terminari, ac se ab illis, iure medio,eximi,& liberari,ac pecunias prædictas,& alia bona,& in eius, & suorum hæredum, & successorum commodum, & vtilitatem conuerti; Et cum ipsa,ad premissa omnia facienda, propter honestatem,& sexus fragilitatem, ac legitima impedimenta, nequeat personaliter interesse, interuenire, & ea facere: & propterea idoneum procuratorem infrascriptum,qui premissa omnia ipsius nomine, & pro ea diligentius faciat, exerceat,& totaliter exequatur, ipsamq. & ipsius iura, ac bona prædicta tueatur, & totaliter defendat,constituere,eligere,& deputare,decreuit, considerans hoc sibi plurimum prodesse, & præmissis legum,impedimentis eiusque, inhabilitate sibi obstan: ad prædictam procuratoris,seu actoris cõstitutionem,& deputationem nequeat,deuenite, nisi cum præsentia dicti d. N. eius Viri, & de aliquo idoneo Curatore eidem A. qui in præmissis interueniat à dicto domino Iudice prouideatur; & confisa de fide, probitate,& legalitate B. ibidem præsentis,& esse volentis;asserens eidem d.Iudici, nullos in Vrbe habere cõsanguineos, & affines, qui commodè huic actui interuenire possint,prout etiam cum iuramento tactis,&c. affirmauit; petiit sibi in curatorem, quoad hunc actum tantum, solemniter peragendum deputari. Qui d. Iudex, tandem B.præsentem, & esse volentem,eidem A.præsenti,& petenti, in Curatorem, quoad actum infrascriptum elegit,& deputauit,dicendo eidem ter,esto Curator,vtilia facias,& inutilia prætermittas,ipsamq. d.A.indefensam non derelinquas,& cætera facias, ad quæ de iure teneris: Qui B. Curator sic deputatus, promisit pro dicta d. A. vtilia facere, & inutilia prætermittere, ipsamq. indefensam non derelinquere, ac alia facere, ad quæ de iure tenetur. & pro eo ibi præsens M. qui auditis,& intellectis prædictis,sciens,&c. volens, &c. spontè,&c.dictæ promissioni accessit,& fideiussit,quem sic fideiubentem,præsentem, &c.idem B. indemnem, &c. releuare, &c. promisit;itaquòd,&c.alias,&c. de quibus, &c.Pro quibus,&c.obligarunt se in forma Cameræ, &c. iurarunt, &c. super quibus, &c. Actum,&c.præsentibus,&c.

Deinde, eadem A.coram dicto D.N. Iudice constituta, cum præsentia, consensu, verbo,volũtate,&auctoritate dicti N.eius Viri,ac dicti B.eius Curatoris, ibi præsentium,& consentientium,eorumque,& cuiuslibet ipsorum consensum,pariter, & assensum præstantium, renunciando primo, & ante omnia auxilio S. C. Velleiani, authen. si qua mulier, l. Iul.de fund. dot. ac omnibus, & singulis aliis legibus io fauorem mulierum quomodolibet introductis, et introducten. ac statutis, et nouis reformationibus Vrbis, de quibus fuit per dictum

ctum d. Iudicem certificata,& ad plenum informata, quid sint, &c. & dixit de illis plenam habuisse,& habere notitiam spontè,&c. omnibus,&c. fecit, constituit,&c. procuratorem suum,&c.extende procurã. ad exigendum, & ad lites,in forma &c.Et generaliter,&c.Promittens &c.Releuans, &c.super quibus omnibus,&singulis,pręmissis, tamquam ritè, & rectè gestis, prædictus d.Iudex suam, & Curiæ suæ auctoritatem pariter,& decretum, interponen. duxit, & interposuit:supplen.omnes defectus,si qui forsan Interuenerint.Super quibus,&c.Actum vbi,& pręsentibus quibus supra testibus,&c.

Ad transferendum pensionem.

AD ipsius,&c.annuã pensionẽ 100. scutorũ auri inauro alias ipsi constituẽti super Monasterii sancti N.ordinis sancti N.diœcesis N.quod A. obtinet, fructibus, &c. auctoritate Apostolica reseruatam, constitutam, & assignatam pro scutis 50. similibus,& non vltra,duntaxat, in vnam, seu plures personas, dicto procuratori beneuisas,vigore facultatis,& clausulę,trãsferen. sibi concessæ transferendum, seu cassationi, extinctioni, & annullationi dictæ annuæ pensionis, pro dictis scut. 50. duntaxat, & non vltra, consentien.& eius liberum consensum præstandum, & quod in huiusmodi translatione seuextinctione, & cassatione, non interuenit, interueniet, aut interuenire sperat, dolus, fraus, simoniæ labes, aut quæuis alia illicita pactio, siue corruptela,ineius animam iurandum, & cuiusuis alterius generis licitum,&honestum iuramentum præstandum. Et generaliter,&c.Promittens &c.

Alia Constitutio Communitatis.

IN mei,&c.congregati, & coadunati, in Terra N.Diœcesis N.in domo, siue palatio Communitatis dictæ Terræ, vbi ad similia,& alia Cõmunitatis eiusdem Terræ negotia peragen. & pertractan. Massarii, Consiliarii, & Particulares dictæ Terræ N. conueniri, conuocari, & coadunari solent,& consueuerun,omnes infrascripti citati,&vocati,vt asseruerunt,ad infrascriptum effectum fieri,pro hoc mane,per publicum proclama,in locis publicis,&consuetis dictæ Terræ, vt moris est, de mandato infrascriptorum Massariorum per N. Castaldum siue baiulum publicũ, dicti loci,vt dixerunt factum;videlicet A.A.& A. Massarii dictæ Terræ, A.b.&b. Consiliarii electi,& assumpti,consilium nuncupatum, delli otto representãtes,& vltra duas partes dicti Consilii exceden. necnon C.C.& C.particulares personæ, & homines dictæ Terræ N. totam Communitatem dictæ Terræ repræsentantes, asserentes, se esse maiorem, & saniorem partem, eiusdem Communitat s, vltra duas partes hominum, & particularium, dictæ Terræ exceden. nomine totius præfatæ Communitatis,cum pręsentia,assistentia,& auctoritate N. Vicarii dictæ Terræ N. subrogati, vt asseruerunt,per M. Vicarium dictæ Terræ, pro Illustrissimo,& Excellentissimo D.N. domino,& patrono dictæTerrę, electus,& deputatus,& sic eiusdem loci Iudicis ordinarii,præsentis,assistentis, &c. citra, &c. sponte,&c.constituerunt,&c. dictæ Communitatis procuratores,&c.N.N. extende procuram, quam volueris. Et generaliter, &c.Promittentes,&c Releuantes,&c. super quibus,&c.præfatus tamquamritè,rectè, & legitimè factis, prædictus d. Vicarius, vt supra subrogatus, super quodam banco ligneo, in dicta domo existen. pro tribunali,quem locum,&quam sedem,pro suis idoneis,&iuridicis,quoad supradicta, & infrascripta peragenda, loco, & tribunali elegit,& deputauit,sedente,causa cognita suam,&Communis dicti loci auctoritatem, pariter,& decretum interponen. duxit,& interposuit, supplendo,&c.super quibus,&c.præsentibus.

Ad vendendum pro muliere, cum decreto Iudicis.

COram magnifico, &c. constituta A. relicta q.B.& eidem d.Iudici, sic,vt supra seden. exposuit, se habere nonnulla debita hic in vrbe, & illa fecisse, pro eius viri, ac filiorum suorum sustentatione, & alimẽtis,& tempus eorum solutionem aduenire,& non habere aliunde modum, vt dicta debita soluat, nisi aliqua ex suis bonis forsã dotalibus, quę in ciuitate, & districtu P.habet alicui personæ pignori,seu alias

alias tradat, & consignet, ob id faciendum, constituere velle aliquem procuratorem, qui prædicta facere possit, & valeat & ad id deuenire nequeat obstan. legibus, &c. Ideo, &c.

Ad capiendum possessionem domus.

AD ipsius, &c. possessionem actualem, realem, & corporalem domus, sibi per q. N. suum virum in vltimo per eum condito testamento, relictæ; intrandum, apprehendendum, adipiscendū, continuandum, & defendendum, in eam intrandum, et per eam deambulandum, portas, et cancella illius aperien. et claudendum, et per inquilinum, et habitatorem, seu habitatores, ipsam d. Constituen. in patronam eiusdem domus, et pertinentiarum suarum recognosci, petendum, et faciendum, et quod ipsi patronæ respondeant de pensionibus, et affictibus, et omnes, et singulos actus, circa id fieri, et seruari necessarios, et opportunos seruandum, et protestandum, quod per suum ab inde recessum, non intendit dimittere, et relaxare possessionem prædictam, sed animo, et corpore eam conseruare. Et generaliter. etc.

Ad gubernandum Castrum.

AD ipsius, etc. Castrum A. pro parte pertinen. ad ipsum, necnon Castrum B. et alia quæcumque Castra, et Oppida, seu loca quæ habet, et ad suum dominium temporale, et iurisdictionem pertinent, regen. et gubernandum, ac administran. et per Vicarios, officiales, agentes, et ministros necessarios pro vt opus fuerit, regi gubernari, et administrari faciendum, in omnibus, et singulis suis necessariis, et opportunis ad regimen, gubernationem, et administrationem eorumdem, requisitis; cum plena, et libera administratione, merumque, et mixtum imperium, ad superioritatem in eis exercen. Vassallis, et Incolis oppidorum, castrorum, et locorum huiusmodi, et aliis contra eosdem, et è contra, ius, et iustitiam, in ciuilibus, et criminalibus, et mixtis causis eorundem, ministran. easdemq. causas audiendum, cognoscendum, et fine debito terminandum, etiam manu regia, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, & nullo iuris ordine seruato, condemnandumque, & absoluendum, puniendum, & mulctandum prout iuris fuerit, & qualitas facti exiget, & requiret; pœnas per dictos Vassallos, & incolas, ac etiam alias qualscumque vtriusque sexus personas ex quauis causa, et occasione, seu crimine, tam hactenus incursas, quàm forte incurren. intra statum, et iurisdictionem Ill. d. Constituen. quantumcumque graues, et grauissimas, pro quanto se extendit auctoritas, imperium, et Iurisdictio ipsius Ill. D. Constituentis, debitæ executioni demandan. et demandari facien. et quascumque etiam sententias, tàm ciuiles, quàm criminales, seu etiam mixtas, tàm latas, quam ferendas. Item etiam huiusmodi pœnas taxan. moderan. gratian. et donan. ac etiam remittendum, in totum, vel in partem, pro arbitrio dicti Procuratoris, et toties, quoties, ei benè videbitur, et placebit, et cum potestate substituendi. Et generaliter omnia alia, et singula faciendum, dicendum, exercen. et administran. quæ fuerint necessaria, et opportuna ad regimen, gubernium, et administrationem prædictam, et quæ ipsemet Ill. D. Constituens faceret, et facere posset, si præsens, et personaliter adesset, etiam si essent satis maiora, supra expressis, et denique cum omni plenitudine potestatis, quam dare potest idem Constituens: nulla prorsus excepta. Promittens, etc. Releuans, etc.

Ad permutandum Castrum.

AD ipsius, etc. permutandum, et excambiandum, et titulo permutationis cum quo, et quibus videbitur dicto suo procuratori, vnum, duo, et etiam plura, coniunctim, vel diuisim, Castrum, et Castra, seu Oppida ipsius Ill. D. Constituentis, vel partem suam quam habet in vno eorum, cum vno alio, vel duobus, aut tribus aliis: nec non tenutam, et tenutas aliquas, ac res, et bona quæuis alia ipsius Constituen. cum quibusuis aliis, æqualibus, vel non æqualibus, minoribus, vel maioribus rebus, et bonis vel tenutis modo, et forma pariter beneuisis.

Ad

ctum d. Iudicem certificata, & ad plenum informata, quid sint, &c. & dixit de illis plenam habuisse, & habere notitiam sponte, &c. omnibus, &c. fecit, constituit, &c. procuratorem suum, &c. extende procurã. ad exigendum, & ad lites, in forma &c. Et generaliter, &c. Promittens &c. Releuans, &c. super quibus omnibus, & singulis, premissis, tamquam ritè, & rectè gestis, prædictus d. Iudex suam, & Curiæ suæ auctoritatem pariter, & decretum, interponen. duxit, & interposuit; supplen. omnes defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus, &c. Actum vbi, & præsentibus quibus supra testibus, &c.

Ad transferendum pensionem.

AD ipsius, &c. annuã pensionẽ 100. scutorũ auri in auro alias ipsi constitueti super Monasterii sancti N. ordinis sancti N. diœcesis N. quod A. obtinet, fructibus, &c. auctoritate Apostolica reseruatam, constitutam, & assignatam pro scutis 50. similibus, & non vltra, duntaxat, in vnam, seu plures personas, dicto procuratori beneuisas, vigore facultatis, & clausulę, trãsferen. sibi concessæ transferendum, seu cassationi, extinctioni, & annullationi dictæ annuæ pensionis, pro dictis scut. 50. duntaxat, & non vltra, consentien. & eius liberum consensum præstandum, & quod in huiusmodi translatione seu extinctione, & cassatione, non interuenit, interueniet, aut interuenire sperat, dolus, fraus, simoniæ labes, aut quæuis alia illicita pactio, siue corruptela, in eius animam iurandum, & cuiusuis alterius generis licitum, & honestum iuramentum præstandum. Et, generaliter, &c. Promittens &c.

Alia Constitutio Communitatis.

IN mei, &c. congregati, & coadunati, in Terra N. Diœcesis N. in domo, siue palatio Communitatis dictæ Terræ, vbi ad similia, & alia Cõmunitatis eiusdem Terræ negotia peragen. & pertractan. Massarii, Consiliarii, & Particulares dictæ Terræ N. conueniri, conuocari, & coadunari solent, & consueuerun, omnes infrascripti citati, & vocati, vt asseruerunt, ad infrascriptum effectum fieri, pro hoc mane, per publicum proclama, in locis publicis, & consuetis dictæ Terræ, vt moris est, de mandato infrascriptorum Massariorum per N. Castaldum siue baiulum publicũ, dicti loci, vt dixerunt factum; videlicet A. A. & A. Massarii dictæ Terræ, A. b. & b. Consiliarii electi, & assumpti, consilium nuncupatum, delli otto representãtes, & vltra duas partes dicti Consilii exceden. necnon C. C. & C. particulares personæ, & homines dictæ Terræ N. totam Communitatem dictæ Terræ repræsentantes, asserentes, se esse maiorem, & saniorem partem, eiusdem Communitatis, vltra duas partes hominum, & particularium, dictæ Terræ exceden. nomine totius præfatæ Communitatis, cum præsentia, assistentia, & auctoritate N. Vicarii dictæ Terræ N. subrogati, vt asseruerunt, per M. Vicarium dictæ Terræ, pro Illustrissimo, & Excellentissimo D. N. domino, & patrono dictæ Terrę, electus, & deputatus, & sic eiusdem loci Iudicis ordinarii, præsentis, assistentis, &c. citra, &c. sponte, &c. constituerunt, &c. dictæ Communitatis procuratores, &c. N. N. extende procuram, quam volueris. Et generaliter, &c. Promittentes, &c. Releuantes, &c. super quibus, &c. præfatus tamquam ritè, rectè, & legitimè factis, prædictus d. Vicarius, vt supra subrogatus, super quodam banco ligneo, in dicta domo existen. pro tribunali, quem locum, & quam sedem, pro suis idoneis, & iuridicis, quoad supradicta, & infrascripta peragenda, loco, & tribunali elegit, & deputauit, sedente, causa cognita suam, & Communis dicti loci auctoritatem, pariter, & decretum interponen. duxit, & interposuit, supplendo, &c. super quibus, &c. præsentibus.

Ad vendendum pro muliere, cum decreto Iudicis.

COram magnifico, &c. constituta A. relicta q. B. & eidem d. Iudici, sic, vt supra seden. exposuit, se habere nonnulla debita hic in vrbe, & illa fecisse, pro eius viri, ac filiorum suorum sustentatione, & alimẽtis, & tempus eorum solutionem aduenire, & non habere aliunde modum, vt dicta debita soluat, nisi aliqua ex suis bonis forsã dotalibus, quę in ciuitate, & districtu P. habet alicui personæ pignori, seu

alias

alias tradat, & consignet, ob id faciendum, constituere velle aliquem procuratorem, qui prædicta facere possit, & valeat & ad id deuenire nequeat obstan. legibus, &c. Ideo, &c.

Ad capiendum possessionem domus.

AD ipsius, &c. possessionem actualem, realem, & corporalem domus, sibi per q. N. suum virum in vltimo per eum condito testamento, relictæ; intrandum, apprehendendum, adipiscendũ, continuandum, & defendendum, in eam intrandum, et per eam deambulandum, portas, et cancella illius aperien. et claudendum, et per inquilinum, et habitatorem, seu habitatores, ipsam d. Constituen. in patronam eiusdem domus, et pertinentiarum suarum recognosci, petendum, et faciendum, et quod ipsi patronæ respondeant de pensionibus, et affictibus, et omnes, et singulos actus, circa id fieri, et seruari necessarios, et opportunos seruandum, et protestandum, quod per suum ab inde recessum, non intendit dimittere, et relaxare possessionem prædictam, sed animo, et corpore eam conseruare. Et generaliter. etc.

Ad gubernandum Castrum.

AD ipsius, etc. Castrum A. pro parte pertinen. ad ipsum, necnon Castrum B. et alia quæcumque Castra, et Oppida, seu loca quæ habet, et ad suum dominium temporale, et iurisdictionem pertinent, regen. et gubernandum, ac administran. et per Vicarios, officiales, agentes, et ministros necessarios pro vt opus fuerit, regi gubernari, et administrari faciendum, in omnibus, et singulis suis necessariis, et opportunis ad regimen, gubernationem, et administrationem eorumdem, requisitis; cum plena, et libera administratione, merumque, et mixtum imperium, ad superioritatem in eis exercen. Vassallis, et Incolis oppidorum, castrorum, et locorum huiusmodi, et aliis contra eosdem, et è contra, ius, et iustitiam, in ciuilibus, et criminalibus, et mixtis causis eorundem, ministran. easdemq. causas audiendum, cognoscendum, et fine debito terminandum, etiam manu regia, summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, & nullo iuris ordine seruato, condemnandumque, & absoluendum, puniendum, & mulctandum prout iuris fuerit, & qualitas facti exiget, & requiret; pœnas per dictos Vassallos, & incolas, ac etiam alias quascumque vtriusque sexus personas ex quauis causa, et occasione, seu crimine, tàm hactenus incursas, quàm forte incurren. intra statum, et iurisdictionem Ill. d. Constituen. quantumcumque graues, et grauissimas, pro quanto se extendit auctoritas, imperium, et Iurisdictio ipsius Ill D. Constituentis, debitæ executioni demandan. et demandari facien. et quascumque etiam sententias, tàm ciuiles, quàm criminales, seu etiam mixtas, tàm latas, quam ferendas. Item etiam huiusmodi pœnas taxan. moderan. gratian. et donan. ac etiam remittendum, in totum, vel in partem, pro arbitrio dicti Procuratoris, et toties, quoties, ei benè videbitur, et placebit, et cum potestate substituendi. Et generaliter omnia alia, et singula faciendum, dicendum, exercen. et administran. quæ fuerint necessaria, et opportuna ad regimen, gubernium, et administrationem prædictam, et quæ ipsemet Ill. D. Constituens faceret, et facere posset, si præsens, et personaliter adesset, etiam si essent satis maiora, supra expressis, et denique cum omni plenitudine potestatis, quam dare potest idem Constituens: nulla prorsus excepta. Promittens, etc. Releuans, etc.

Ad permutandum Castrum.

AD ipsius, etc. permutandum, et excambiandum, et titulo permutationis cum quo, et quibus videbitur dicto suo procuratori, vnum, duo, et etiam plura, coniunctim, vel diuisim, Castrum, et Castra, seu Oppida ipsius Ill. D. Constituentis, vel partem suam quam habet in vno eorum, cum vno alio, vel duobus, aut tribus aliis: nec non tenutam, et tenutas aliquas, ac res, et bona quæuis alia ipsius Constituen. cum quibusuis aliis, æqualibus, vel non æqualibus, minoribus, vel maioribus rebus, et bonis vel tenutis modo, et forma pariter beneuisis.

Ad

Ad videndum computa, & solidan.

AD ipsius &c. à quibuscumque suis ministris, & negociorum suorum gestoribus, de negotiis gestis, & administratis, nunc, & in futurum semel, & pluries, computa, & rationes videndum, & reuidendum, videri, & reuidere, faciendum: super illis calculandum, & saldandum, & calculari, & saldari quoque per peritos calculatores, & alios, quos videbitur pariter faciendum: Computaque, & calcula huiusmodi approbandum, vel reprobandum, prout sibi iustum esse videbitur: solidationes computorum huiusmodi, etiam factas per ipsum d. Constituentem, si videbitur, etiam reuidendum illas comprobandum, & emologandum, vel impugnandum, prout pariter iustum esse videbitur. Necnon reuidendum, & reuideri faciendum computa Magnifici D. N. sui Auditoris, & agentis, super omnibus, & singulis negociis gestis, exactionibus, & solutionibus respectiuè factis per eundem pro ipso D. Constituente, & eius nomen: & cum eo desuper calculandum, & saldandũ à die alterius calculi, & saldi, facti inter eos, vsque in præsentem diem, & etiam vsque in diem, quo fiet calculus, & saldum prædictum; & si quid remanserit soluendum per eundem, recipiendum, illud habendum, & cõfitendum habuisse; & si quid ei esset soluendum, seu bonum facien. de quibus non posset satisfieri ex exactis, soluendum, & satisfaciendum, quod ei videbitur, & quietantias finales, liberationes, & absolutiones fieri, desuper necessarias, & opportunas faciendum, dandum, & concedendum, ac recipien. respectiuè cũ clausulis opportunis, & pacto expresso de vlterius non petendo, etiamq. per Aquilianam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequentem.

Ad Diuidendum.

AD ipsius &c. omnia eius bona, tam mobilia, & se mouentia, quam stabilia, resq. domos, & animalia, & omnia creditorum, ac etiam debita quæcumque tam in Vrbe, quam extra, & alibi, vbicumque existentia, ac sita, & sitas, cuiuscũque generis, vel speciei, aut qualitatis fuerint, & quæ, & quas quouis iure, & titulo & quomodocumque, & qualitercumque sub quouis nomine nuncupata, & nuncupatas habet, & possidet pro indiuisis, & in communione cum N. & aliis quibuscumque personis, cum dicto N. & aliis, quibus opus fuerit diuidendum, & diuisiones quascumque desuper necessarias, & opportunas faciendum, pactis, modis, formis, capitulis, conditionibus, & conuentionibus beneuisis, & desuper conuenìendis; & portionem sibi assignandam recognoscendum, & illius possessionem actualem, realem, & corporalem si opus fuerit appræhendendum, adipiscendum, continuandum & defendendum; quoscumque actus circa id, fieri, & seruari necessarios, & opportunos seruandum. Et pro obseruatione &c. Instrumentaq. &c. iurandum &c. Et generaliter &c. cum amplo, pleno, libero, generali, & speciali mandato, & plena, ampla, libera, & omnimoda administratione, omniq. plenitudine potestatis: non solum, ad præmissa, sed etiam, ad omnia alia eius negotia, etiam præmissis satis maiora, ac etiam importantissima, quæ quotidie occurrere possunt. Itaque quicquid per dictum procuratorem suum, supra cõstitutum actum, dictum, factum, gestum, procuratum, pertractatum, agitatum, & negociatum eius nomine, & pro eo quomodolibet fuerit, in præsenti procurationis mandato censeatur, & sit omninò comprehensum; ac si de eis specialis, & expressa mentio facta foret. Promittens, &c. Releuans &c. Consentiens &c. de singulis clausulis, & partitis mandatorum prædictorum possint dari vnum, vel plura instrumenta, etiam non facta mentione de aliis, ad omnem postulationem dicti procuratoris, semel, & pluries, pro arbitrio dicti procuratoris, super quibus &c.

Ad tenedum Filium ad Baptisma.

AD ipsius &c. filium, seu filiam è domina A. vxore D. B. de proximo, Deo, dante, nasciturum, seu nasciturам, ad sacrum Baptismatis fontem suis in manibus tenendum eumq. vel eam in eodem fonte lauandum, & lauari petendum, & obtinendum: omniaq. dicendum, & agendum

dum, quæ in huiusmodi celebritate à compatribus, et vinculo infantium lauandorum colligandis, fieri est consuetum aliaque promittendum, quæ circa præmissa promittenda sunt. Et generaliter, etc. Promitten. etc. Releuans etc.

Forma procura ad baptizandum.

MAgnificus, & Excellens D. Angelus Victorius Ciuis Balneoregiensis physicus Rom. Cur. sequens, cui nuper (vt asseruit) significatum fuit quòd D. Franciscus Pomus Ciuis Balneoregiensis vellet eius filiolum, quo proxime auctus est, ad sacrum baptismatis fontem eius nomine admoueri, non valens (aliis hic Romæ curis præpeditus) huiusmodi celebritati personaliter interesse. Ideo sponte, &c. omni meliori modo, &c. constituit eius nũcium specialem, magnificum D. N: absentem &c, ad ipsius magnifici D. A: nomen, & pro eo, ac eius parte dicti D. Francisci, & D. Lucretiæ de Monaldis eius vxoris nuperrimè editum filium (qui lauandus est sacro baptismatis lauacro) fonti admouendum, & retinendum, dictumque filiolum per Parrochum baptizari, & sacrosanctæ Christianæ Religioni, iuxtà ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ, initiari humiliter petendum, & obtinendum, eiusq. in hac parte vicesgerendum, aliaq. faciendum, & dicendum, quæ fieri, & dici consueuerunt in huiusmodi spirituali cognatione, illiusq. celebritate ab his, qui compatrum nomine, atque vinculo colligandi sunt, cum infantium lauandorum parentibus, & quæ ipsemet A. facere, & facere posset, si præmissis in omnibus personaliter interresset; etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam præsentibus est expressum. Promittens &c. super quibus &c.

Nota quod licet cognatio spiritualis non possit contrahi per procuratorem, vt per gloss. in institutionibus post titulum de gradibus cognation. in declaratione materiæ cognationis spiritualis in fine 4. col. Vnde ibi versus.

Procurator habet nodos vincire iugales, non tamen hos nexus domino dat spirituales. Potest tamen contrahi per nuncium, vt per Aret. in §. multis sub num. 8. circa fin. institut. qui, & ex quibus causis manumittere non possunt. Ideo non ab re visum fuit hic alteram præscriptam formulam scribere conceptam, vt in ea videre est, in personam nuncii, tanquam magis iuris dispositioni adherentem, & id quod supra diximus de cognatione spirituali, idem erit dicendum de manumissione, vt per eundem Aretinum ibi.

Ad vendendum loca Montis.

AD ipsius, &c. dicta loca Montis farinæ, cum omnibus, & singulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, emolumentis, commodis, obuentionibus, gratiis, priuilegiis, honoribus, immunitatibus, prærogatiuis, & aliis suis ab instituto innatis, & insitis D. N. ad rationem pretii scut. N. in singulum quemque locum, seu creditum huiusmodi, vendendum, cedendum, concedendum, resignandum, & alienandum; ac propterea omnia, & singula ipsius Constituentis iura, actiones, rationes, & competitiones, dicto emptori transferen. & illi renuncian. ad fauorem dicti emptoris; ponendum etc. constituen. etc. ad huiusmodi iuribus, & actionibus cessis, & translatis vtendum, experiendum contra quoscumque, in iudicio, & extra, ac consentiendum extensioni, expunctioni, demptioni, delationi, & amotioni ipsius, ac nominis, tituli, & personæ eius, è numero, cõsortio, & catalogo dicti Montis, & eius Montistarum, & dan. licentiam emptori, faciendum se admitti, recipi, aggregari, inferri, & immitti in numerum, & consortium aliorum Montistarum dicti Montis, & inscribi, intitulari, & notari in catalogo, ac resignan. consignandum, & tradendum emptori eius litteras, patentes, & alia monumenta, & documenta desuper solita, fieri, & tradi, ac quarumuis aliarum desuper necessariarum confectioni, expeditioni, & traditioni, consentiendum, ac promittendum de eis &c.

Alia ad lites, & negotia.

A sponte &c. citra &c. omnibus &c. constituit, & fecit procuratores suos eximium Ill. doctorem Bernardinum Callimacum à Corneto, & C. absentes tamquam præsentes, & quemlibet ipsorũ insolidum; ita tamen, quod non sit melior con-

conditio primitus, occupantis, sed vbi vnus dimittet, alter possit assumere; ad ipsius D. constituentis nomen, et pro eo, et eius parte omne, et pro eo, et eius parte omnes, et quascumque eius lites, causas, quæstiones, et differentias, ciuiles, et criminales, meras, et mixtas, beneficiales, et profanas. quas habet, et habiturus est cum aliquo, seu aliquibus, coram quocumque Iudice, tam Ecclesiastico, quam seculari, auditore, vel delegato, ordinario, vel subdelegato, super quibuscumque rebus, et negotiis ipsius D. constituentis; comparendum, agendum, et pertractandum, defendendum, excipiendum, & replicandum, litem contestandum, terminos, & dilationes petendum, & recipiendum, iuramentum calumniæ, & cuiuscumque alterius generis præstandum, ponendum, & articulandum, ponique, & articulari videndum, testes etiam, & iuramenta producendum, & alterius partis testes, & probationes, & iuramenta videndum, & eos, vel ea reprobandum, iudices, eligendum, & recusandum suspectos, sententiam, vel sententias audiendum; appellandum, & appellationes prosequendū. Item ad petendum, exigendum, recipiendum, habendum, ac habuisse confitendum, omne id, & quicquid ipsi A. ex quacumque causa, vel contractu ab aliquo debetur; & tam de habitis, & receptis, quam habuisse confessis, debitores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum penitus, & absoluendum; & quascumque quietantias finales, & refutationem, cum clausulis, & cautelis opportunis faciendum: debitores soluere recusantes, seu differentes ad soluendum, & satisfaciendum, omnibus iuris, & facti remediis opportunis cogendum, & compellendum; ac ipsos, si opus fuerit, suspectos habendum, & iurandum, ac cogi, compelli, capi, carcerari, bonaq. ipsorum tolli, subhastari, deliberari, seu insolutum sibi tradi, & adiudicari, petendum, faciendum, & obtinendum, vsque ad integram debiti satisfactionem: qua consecuta eorundem debitorum liberatione, & quorumcumque contractuum, desuper apparentium, cassationi consentiendum, & quoscumque consensus, desuper opportunos vbi, quando, & quoties opus fuerit, præstan. iura, & actiones in fauorem soluentium cedendum, & transferendum, cum clausulis solitis, & consuetis: necnon ad paciscendum, componendum, transigendum, et in integrum restitutionem petendum, compromittendum, laudum, & arbitrium audiendum, & prosequendum, & emologandum: & ad crimina, & defectus opponendum, & proponendum. Item ad contrahendum debita, & ad constituendum sibi alios debitores, & ad venditiones, emptiones, & locationes, & cuiuscumque generis contractus, faciendos, seu ineundos, cum, & sub illis pactis, conditionibus, pœnis, vinculis, iuram, & hypothecis, ac clausulis, per notarios apponi solitis, & consuetis. Et pro obseruatione omnium, & singulorum prædictos procuratores, & eorum quemlibet promittendorum, ipsum D. constituentem, & eius hæredes, & successores, ac bona sua, & suorum quæcumq. etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & hypothecandum: & generaliter ad omnia, & singula ipsius D. constituentis negotia tractanda, & gerenda; et ad omnia, et singula facienda, quæ circa prædicta, vel aliquod prædictorum: vel etiam quæcumque alia, quæ et ipsis videbuntur vtilia, et quæ per quemlibet procuratorem verum, et legitimum possent aliquo modo procurari. Dans eis, et eorum cuilibet plenam, et liberam potestatem, et administrationem omnium bonorum suorum, ac generale, et speciale mandatum prædicta omnia, et singula faciendi, super præmissis, et quēlibet eorum vnum, vel plures procuratorem, seu procuratores, loco ipsorum substituendi cum simili, vel limitata potestate: et generaliter, etc. promittens, etc. releuans, etc. super quibus etc. Actum. etc.

Alia ad accipiendum pecunias à mercatoribus, & concordan. de Annatis cum Reu. Camera Apostolica.

IN Dei nomine Amen, et Ven. D. Antonius spontè, etc. citra, etc. fecit, et constituit procuratorem suum D. Iacobum, etc. absentem, tamquam præsentem, solum, et insolidum, ad ipsius D. constituentis nomen, et pro eo, et eius parte à qui-

quibuscumque Romanæ Curiæ mercatoribus sumendum, recipiendum, habendum, ac habuisse confitendum, vsque ad summã scutorum mille auri in auro, boni, & iusti ponderis, pro expeditione literarũ Apostolicarum, super prouisione sibi facienda de Abbatia talis monasterii: & tam de habitis, & receptis, quàm habuisse confessis, dictos mercatores, & alios, quos opus fuerit quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, & quascumq. quietantias, desuper opportunas, cum clausulis, & cautelis, ac etiam vinculo iuramenti roboratum faciendum: nec non comparendum coram Illustrissimo, & Reuerendissimo D. N. Papæ generali Thesaurario, nec non Reuerendissimis D. D. Cameræ Apostolicæ Clericis, & cum eis, & aliis, quibus opus fuerit concordandum, pro quibuscumq. annatis, siue mediis fructibus, occasione dictæ Abbatiæ, eidem R. Cameræ Apostolicæ persoluendis, seu solui solitis, & consuetis, pro quarum solutione facienda, terminum competentem sibi præfigi, statui, & assignari petendum, & obtinendum, & iuxta terminum sibi statuendum, assignandum eidem R. C. Apostolicæ, ac in manibus illius depositarii soluere, & exbursare promittendum, & pro illarum solutione, ac omnium, & quorumcumque per dictum procuratorem promittendorum constituentem eiusque hæredes, & successores, ac bona sua, & illorum, quæcumq. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis solitis, & consuetis obligandum, & hypothecandum: ac quodcumque instrumentum, seu instrumenta, per quosuis Cameræ Apostolicæ Notarios, & alios quos opus fuerit, cum, & sub illis clausulis, promissionibus, & cautelis, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac iuramentis desuper opportunis, ac de more, stilo, & consuetudine notariorum dictæ R. Cameræ Apostolicæ extendi solitis, & consuetis, fieri, rogari, et stipulari faciendum. Et generaliter etc. promittens etc. Releuans &c. super quibus &c. Actum &c. præsentibus testibus &c.

Alia ad faciendum partes, & diuisionem bonorum.

IN Dei nomine Amen, &c. Petrus, &c. spontè &c. constituit procuratorem suum D. Franciscum absentem, &c. ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo, & eius partes diuidendum, seu fieri faciendum, cum Iacobo, & Laurentio suis, ipsiusq. D. constituentis germanis fratribus, vel alio, seu aliis, quibus opus fuerit, de quibuscumque eorum communibus bonis, tam mobilibus, quam immobilibus, & se mouentibus, iuribus, creditis, ac nominibus debitorum, vbicumque dicta bona erunt, & inueniri poterunt, & sub quibuscumque cohærentiis, & confinibus terminentur, quæcumque, quotcumque & qualiacumque sint, quæ omnia, & singula, hic pro expressis, & sufficienter specificatis haberi voluit, & vult etiam si talia forent, de quibus oporteret fieri mentio specialis: & ad acceptandum, et recipiendum, in, & pro parte ipsius Constituentis, quæcumq. ex ipsis bonis, rebus, et iuribus, vt supra terminandis, et diuidendis; siue sorte, iudicio, vel aliter eidẽ domino constituenti euenerint, in ipsis diuisionibus faciendis, cũ ipsis suis fratribus, et ad dimittendum, et relaxandum eisdem fratribus suis, et vtrique eorum, vel cuicumque alteri stipulaturo, ac recepturo pro eis, vel altero ex eis, quæcumque bona, res, et iura, ac credita, et nomina debitorum, et ex ipsis bonis, diuidendis vt supra, in, et pro sua parte prouentura: et ad cedendum, et transferendum, ac mandandum eisdem suis fratribus, et vtriq. eorum, et in eos, et vtrunq. eorum omnia ipsius Constituentis iura, et actiones, reales, et personales, vtiles, et directas, ac mixtas, et in rem scriptas eidẽ Constituenti cõpetentes, et competitura, in prædictis dimittendis, et relaxandis bonis, eisdem fratribus suis, et eorum occasione; et ad constituendum ipsos fratres suos, et vtrumque eorum procuratorem tamquam in rem suam, et ad ponendum ipsos, et vtrumque eorum in locum, et ius ipsius Constituentis, pro dictis rebus, bonis, et iuribus, dictis suis fratribus, et vtriq. eorum in partem prouenturis: et ad dandum, et concedendum eisdem fratribus

G

bus suis,seu cuicumq.alii stipulaturo,et recepturo pro eis, vel altero ex eis licentiã, facultatem, & auctoritatem intrandi,etiã propria auctoritate,quęcumq.bona,&res, & iura eisdem,& vtriq.eorum proventura, in,& pro eorum parte,seu partibus,ex bonis,rebus, & iuribus,vt supra diuidendis, illorumq. tenutam,& corporalẽ possessionem,& ad constituendum se, interim præ dicta bona,res,& iura eisdem prouentura, vt supra,pro ipsis fratribus suis,&eius nomine possidere,vel quasi.Et ad promittendum eisdem fratribus,de eorundem bonorum euictione generali,& particulari,siue in totum,siue in partem euincantur,&siue in petitorio,siue in possessorio,aut in petitorio tantum,aut in possessorio tantum,& teneri volendum,etiã quod euictio sequatur per incuriam Iudicis, vel iniustitiam, ac aliter quomodolibet, & qualitercumq. sequatur euictio,&quascumq.alias promissiones,& obligationes,cum &sub illis pactis,clausulis,capitulis,& cautelis ac pœnis,vinculis,& hypothecis, ac eisdem modo,& forma eidem procuratori beneuisis, faciendum , & pro obseruatione omnium, &singulorum per dictũ procuratorem,nomine ipsius D.constituentis, promittendorum ipsum D. constituentem , eiusque hæredes,&successores,ac bona sua,& suorum quæcumq.præsentia, & futura,in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, & alia quauis valida forma, ad fauorẽ dictorum fratrum,vel alterius eorum,ac suorum hæredum,&successorum,obligandum,& hypothecandum, & quodcumque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum; & instrumentum , seu instrumenta quæcumque,per quosuis notarios fieri,rogari,&stipulari petendum,& faciendum; cum clausulis opportunis, ac de more,stilo,& consuetudine loci,& notariorum, vbi scilicet instrumenta celebrari contingat, extendi, & apponi solitis, & consuetis,& generaliter,& promittens &c. Releuans &c.super quibus &c.Actum &c.

Alia ad consentiendum adoptioni filij constituentis.

IN Dei nomine Amen &c. Antonius & Ange la Coniuges informati , vt asseruerunt à Paulo , & Ioanna &c. coniugibus, qui eisdem DD. Constituentibus pluries exposuerunt , quod ipsi coniuges volunt,& intendunt adoptare,& in filiã adoptiuam primi gradus suscipere,&in eorum stirpem fæmininam M.ipsorum coniugum constituentium filiam, & neptem ipsorum Pauli, & Ioannæ ,& ipsam M. in filiam in eorum filiatione,ac stirpe fæminina, & legitima,ac paterna potestate,ac administratione, ac iungere iura naturalia cum ciuilibus, per modum, quod de cætero habeatur,& censeatur filia primi gradus, legitima, & naturalis;& de stirpe fæminina ipsorum Pauli , & Ioannæ , ita, vt de cætero , tamquam talis valeat succedere ex testamento,& ab intestato,aut aliter quomodocumque:et quod prędicta intendunt facere dicti Paulus,& Ioanna,cum auctoritate,.& consensu dictorum Antonii, & Angæ parentum dictæ M. necnon cum decreto, & auctoritate cuiuscumque Iudicis, ad id iurisdictionem habentis:intendentes,&volentes ipsi constituentes eis, illorumq; petitioni , & desiderio annuere ; sponte &c. omnibus melioribus&c.dederunt,& liberè concesserunt licentiam dictæ M. eorum filiæ , licet absenti, tamquam præsenti me notario præsente, & pro ipsa M. legitimè stipulãte &c.vt eo possit,& valeat,ac permittat , se adoptari à prædictis Paulo , & Ioanna,& vtroque eorũ,in eorum,& cuiusque eorum filiam legitimam , & naturalem primi gradus & in stirpem fæmininã & legitimam , & pro maiori præmissorum roboris firmitate, cum dictæ adoptioni faciendę,personaliter interesse non valeant, sponte &c.cum decreto,& auctoritate magnifici D. . . . Iudicis pro tribunali sedentis,fecerunt, & constituerunt procuratores suos A.& B. absentes, tamquam præsentes,& quemlibet eorum insolidum, ad ipsorum DD. constituentium nomina, & pro eis , & eorum parte comparendum coram quocumq. Iudice, ad id potestatem habente,et alio, quo opus fuerit,et dictæ adoptioni M. eorum filię,vt supra faciendæ,libere consentiendum,ac eorum liberum consensum pariter,et assensum prę standum,in tantũ,quod supradicta adoptio validè fiat,et fieri possit,et valeat,sub prędictis modo, et forma, et sub aliis quibuscumque clausulis , prout eisdem procuratori-

toribus,& eorum cuilibet videbitur,&placuerit,in filiam primi gradus dictorũ Pauli,& Ioannæ, & in eorum stirpem fæmininam, & in patriam potestatẽ, & omnimodam subiectionem,& ad liberandum,& ab soluendum ipsam Mà patria potestate, ita vt de cætero transeat in liberam potestatem dictorum Pauli, & Ioannæ, & ad iungendum iura naturalia cum ciuilibus,& legitimis,& hæc omnia faciendum,cum omnibus clausulis, solemnitatibus, renunciationibus, promissionibus, pænis, vinculis, & hypothecis, ac iuramentis,ac modis,& formis eisdem procuratoribus, vel alteri ipsorum benè visis, & tam de iure quam cõsuetudine necessariis,& opportunis.Dãtes &concedentes ipsis procuratoribus,& cuilibet eorum insolidum, plenum,liberũ, & generale mãdatum,ad plenam,liberam, & generalem administrationem,circa pręmissa, & ab eis dependentia. Et pro obseruatione omnium,&singulorum per eosdem procuratores,vel eorum alterum,nomine ipsorum constituen.promittendorum ipsos DD.constituentes, suosque hæredes, & successores,ac bona sua, & suorum quęcumque præsentia, & futura,etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, & alia quauis iuris forma, obligandum, & hypothecandum, iurandumq. &c. quæcumque instrumenta desuper opportuna, per quosuis notarios fieri, & postulari petendum, & faciendum,cum clausulis solitis,& consuetis. Et generaliter &c. Promittentes &c. releuantes &c. & prædicta D.Angela, cum præsentia, & consensu prædicti Antonii eius viri, ibidem præsentis, & consentientis,ac cum decreto, & auctoritate supradicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis, cum iuramento, quod tactis, in mei notarii manibus præstitit, renunciauit beneficio sen. cons. Vell. auth. si qua mul. l. Iul. de fund. do. beneficio rest.in integr.omnibusq. aliis legibus & legum auxiliis, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, de quibus omnibus,illorumq.importantia ipsa Ang.fuit ad plenum per eundẽ Iudicem certificata. Super quibus omnibus,& singulis pręmissis,tamquam ritè, & legitimè factis,idẽ D. Iudex,vt supra pro tribunali sedens,causa cognita,suũ,& dictæ suæ Curiæ decretum, & auctoritatem interposuit, suppletis, &c. super quibus &c. Actum &c. testibus &c.

Alia facta per patrem, ad petendum legitimari filios.

IN Dei nomine Amen, &c. Ioannes, &c. spontè &c. fecit, & constituit procuratorem suum D.Franciscum,absentem, tamquam, præsentem solum, & insolidum, ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo, & eius parte, comparendum,& se,personaliter præsentandum, coram spectabili viro N. Comite Palatino, & habente potestatem ab imperiali maiestate, legitimandi naturales,et quoscumq. alios, ex damnato coitu procreatos, vigore concessionis superinde sibi factæ;et eidem Comiti exponendum,quod cum ipse Io. licet iamdiu vxoratus, et coniugatus cum d. Antonia,etc. eius legitima vxore, nullosq. susceperit filios,et constante matrimonio, ipse Io.coiuerit cum quadam fæmina,tunc soluta, ex qua genuit, et procreauit P. ipsius Ioannis,filium,et petendum, et requirendum à præfato D. Comite, quatenus ex benigna clementia dignetur, ipsum P. auctoritate sibi concessa de specialis dono gratiæ, super defectu natalium, eidem Petro de legitimationis remedio prouidere; et causa cognita, et cum debitis iuris solemnitatibus, ipsum Petrum, seu quemcumque pro eo stipulaturum, et ad legitima iura reducere, et restituere, et superinde maculam prolis illicitæ aboleri;ita, quod ipse Petrus, tamquam legitimus, et de legitimo matrimonio procreatus, censeatur, et habeatur, et ipsius parentibus, in quibuscumque eorum bonis, tam propriis, quam feudalibus, ac agnatis, et cognatis in quocumque gradu succedere valeat, et eisdem agnatus, et cognatus efficiatur et ad gradus, et successiones, ex testamento, et ab intestato, dignitates,iura,honores,et officia reducatur, et restituatur, et maculam geniture abolendo:et in præmissis, et quocumq. ex eis,suã valeat assequi actionem, obiectione illicitæ prolis, penitus quiescente;et quæcũque alia, requisita circa dictam Petri legitimationem, faciendum, ac fieri ab eodem Comite petendum, faciendum, et obtinendum, et quæcumque instrumenta, seu

seu literas, desuper opportunas, iu forma debita, ac solita, & consueta; ac cum illis clausulis, tàm de iure, quàm consuetudine opportunis, fieri faciendum & obtinendum, & generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. testibus, &c.

Alia, facta per filium, ad petendum se legitimari.

IN Dei nomiue Ameu, &c. Petrus filius naturalis D. Ioannis, ibidem præsentis, & eidem filio suo, in infrascriptis omnibus, & singulis, expressè consentientis, & parabolam dantis, spontè, &c. fecit, & constituit procuratorem suum D. N. specialiter, & expressè, ad eiusdem D. Constituentis nomen, & pro eo, & eius parte cōparendum, & se personaliter præsentandum, vna cum dicto D. Ioanne eius patre, seu quocumque eius legitimo procuratore, coram spectabili N. &c. Comite palatino, habente plenariam potestatem naturales filios, & quoscumque ex damnato coitu natos, legitimandi, vigore indulti sibi, & suis antecessoribus, concessi à Cæsarea maiestate, &coram eo explicandum, & exponendum, vna cum dicto Ioanne eius patre, seu eius procuratore, quòd cum ipse Ioānes pater sobole legitima careret, coitum habuit cum quadam fœmina tunc soluta, & ex ea procreauit ipsum constituentem; & ab eo petendum, & impetrandum; quòd præfatus Comes, eius imperiali auctoritate sibi concessa, de specialis gratiæ dono, dignetur, super defectu natalium eidē Petro de legitimationis remedio prouidere & ipsum ad legitima iura reducere, & restituere, causa cognita, & cum debitis iuris solemnitatibus, & superinde maculam geniture abolere; ita quòd ipse constituens, tamquam legitimus, & de legitimo matrimonio procreatus, censeatur, & habeatur, & parentibus, in quibuscumque eorum bonis, agnatis, & cognatis, in quocumque gradu, succedere valeat, & eisdem agnatus, & cognatus efficiatur; & ad gradus, & successiones ex testamēto, & ab intestato, dignitates, iura, & honores, ac officia restituatur, & reducatur. maculam geniture abolendo, & omnia, & quæcumque alia, requisita circa dictam legitimationē faciendum. Dans & concedens eidem suo procuratori, liberum, & generale mandatum, in præmissis, & circa præmissa opportuuum. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. Actum &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Alia, ad recipiendum litteras cambij, & missiuas, illasq. aperiendi.

IN Nomine Domiui, Ameu, &c. Ven. D. A. spontè, &c fecit, & constituit procuratorem suum B. absentem, tamquam præsentem solum, & insolidum, specialiter, & expressè ad ipsius D. Cōstituentis nomen, & pro eo, & eius parte, qualcumque literas missiuas, cābii, seu crediti, & alia quæcumque iura, instrumenta, & monimenta eidem D. constituenti, a quibusuis personis, & mercatoribus, in quibuscūque mundi partibus commorantibus, directas, & transmissas, siue dirigendas, & transmittendas, recipiendum, & aperiendum, ac quascūque pecuniarum summas, & quantitates, in eisdem literis missiuis, cambii, aut crediti contentas, à quibusuis illarum debitoribus, & soluere illas debentibus, petēdum, exigendū, recipiendum, & recuperandum habendumq. ac habuisse, & recepisse cōfitendum; & tam de habitis, & receptis, quàm habuisse confessis, soluentes, & alios, quos opus fuerit, quietandum, liberandum penitus, & absoluendum; & quascumque etiam duplicatas quietantias, desuper opportuuas faciendum, & subscribendum; etiam cum pacto, de rem semel habitam vlterius non petendo; & aliis clausulis, & cautelis necessariis, & opportunis eidem D. procuratori bene visis, iurandumque &c. & generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. Actum, &c. testibus, &c.

Alia ad impetrandum literas Apostolicas, & peten. fulminari processus.

IN Dei nomine, amen, &c. Ven. D. I. spontè, &c. fecit, & constituit procuratorem suum D. N. absentem, tamquam præsentem, &c. ad ipsius domini Constitueutis nomen, & pro eo, & eius parte, specialiter, & expressè comparendum, & se personaliter præsentandum, in Romana Curia.

taria, audientia publica literarum cõtradictarum, Sanctissimi D. N. Papæ Datario, & alibi, vbi, & coram quo opus fuerit, contra quascumque personas, tam Ecclesiasticas quam Seculares, & Regulares, literasque Apostolicas, tã ad gratiam, quam iustitiam concernentes, impetrandũ & obtinendum, illasq. publicandum, & publicari faciendum, & obtinendum, & ex aduerso impetratas, seu impetrandas impugnandum, contradicendum; easq. arrestandum, & arrestari petendũ, faciendum, & obtinendum, Iudices eligendum, & nominandum, ac eos deputari obtinendum, suspectos recusandum, & refutandum; quoscumque consensus, ac cautiones desuper opportunas præstandum, & dandum, ac executione earundem literarum, quoscunque processus in forma solita, & consueta, ac necessarios, & opportunos, per illarum Iudices executores, fulminari petendum, & obtinendum: Necnon concordandum cum R. Camera Apostolica, in forma, super annatis beneficii, sibi collati, seu conferendi, & pro illius solutione, ipsum D. constituen. eiusq. hæredes, & successores, ac bona sua, & suorum quæcumque præsentia, & futura, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligãdum, & hypothecandum, iurandumque &c. & generaliter &c. promittens &c. releuans &c. super quibus &c. Actum &c. testibus &c.

Alia ad præsentan. aliquem ad beneficium vigore Iuris Patronatus.

IN Nomine Domini. Amen. &c. Antonius &c. patronus, & cui ex antiqua consuetudine, & ex constitutione, & ordinatione infrascripti domini P. spectat, ius patronatus, & ius nominandi, & præsentandi Capellanum, infrascriptæ præbendæ, voluntariè, spontè, & ex certa scientia fecit, constituit, & solemniter ordinauit ac facit, constituit, & solemniter ordinat, eius certum nuncium, & procuratorem liberũ, & generalem, ac etiam specialem & quicquid melius dici, fieri, & esse possit; ita quod specialitas generalitati non deroget, nec è cõtra D. C. licet absentem, tamquam præsentem, presentem, specialiter, & expresse, ad pro ipso D. constituente, & eius nomine nominandum, presbyterum Ioannem &c. clericum, &c. in præbendarium, & ad præbendam Sancti Iacobi, constitutam in Ecclesia Sancti Petri per q. Fran. de veneratoribus Vicentinum, fundatorem dictæ præbendæ vacantem propter mortem q. presbyteri Fran. &c. Immediatè præbendarii dictæ præbendæ; & ipsa nominatione facta, ad pro ipso constituente, & eius nomine ipsum præsbyterum Io. præsentandum, coram dominis Rectoribus clericis, Capit. dictę Ecclesiæ, seu Reuerendissimo D. Episcopo, &c. vel eius Vicario, & Locumtenente, vel cuicumque alio, ad quem Confirmatio, siue institutio huiusmodi nominationis, & præsentationis, & præbendarii prædicti, spectat, & pertinet; ab eo, & quocumque alio, ad quem spectat, petendum, instandum, & requirendum, confirmationem, & institutionem, dictæ nominationis, & præsentationis, & præbendarii prædicti; & faciendum fieri de prædictis omnibus, & singulis, publicum Instrumentum, seu publica Instrumenta. Et generaliter &c. promittens &c. releuans &c. super quibus &c. Actum &c. præsentibus &c. testibus. &c.

Si autem fuerint plures patroni, tunc formatur procura, sub modo sequente.

IN nomine Domini, Amen, &c. Franciscus &c. fil. q. &c. patronus, & cui, vna cum cæteris nobilibus de domo de etc. spectat, et pertinet, ex antiqua consuetudine, iuspatronatus, et ius nominandi, et præsentandi ministrum, et Rectorem Hospitalis Sancti Iac. consuetum, spontè etc. fecit etc. suum procuratorem liberum, etc. ita, quod specialitas, etc. Bartho. etc. fil. q. etc. licet absentem etc. ad pro ipso constituente, et eius nomine, et vna cum ipso Bartho. et aliis nobilibus de dicta domo etc. et maiore, et saniore parte ipsorum, nominandum, et nominari possendum Vbertinum etc. in Rectorem, et ministrum dicti Hospitalis, vacantis ad præsens per mortem q. fratris Nisi, etc. olim immediati Rectoris dicti Hospitalis; et ipsum Vbertinum, sic nominatum, presentandum nomine ipsius constituentis, et vna cum ipso Barth. et aliis nobilibus prædictis, et pro vt supra, coram Re-

Reuerendiss. D. Episcopo, &c. seu eius Vicario, & quocumque alio, ad quem huiusmodi nominationis, & præsentationis, & Rectoris prædicti Confirmatio, & Institutio spectat, & pertinet, & ab eo instandum & requirendum Confirmationem, & Institutionem nominationis, & præsentationis prædictæ, & ad faciendum, fieri de prædictis omnibus & singulis publicum Instrumentum, seu publica Instrumenta, &c. & generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Alia, ad prosequendum gratiam de Ecclesia parrocchiali, ad capiendum illius possessionem, & locandum fructus.

IN Dei Nomine, &c. D. A. sponte, &c. omnibus, & constituit procuratorem suum D. B. ad ipsius D. Constituentis nomen, & pro eo gratiam per Sanctissimum Dominum nostrum Papam factam, de Parrocchiali Ecclesia sancti Leonardi Ciuitatis Cornetan. quam q. H. ipsius Ecclesiæ Rector, dum viueret, obtinebat, per obitum eiusdem H. qui extra Rom. curiam diẽ suum clausit extremum, vacante, de qua eidem D. Constituenti, auctoritate Apostolica prouisum extitit, sub datum Kalendis Martii, Pontificatus sui anno primo gratiose. prout in literis Apostolicis, inde confectis, plenius continetur, literasque ipsas, & processus, earundem vigore habitos, & habendos Reuerendo in Christo patri D. Episcopo Corneran. & Montis Flascones. vel eius in spiritualibus Vicario, ac illi, vel illis, ad quem, vel ad quos dictæ parrocchialis Ecclesię sancti Leonardi collatio, prouisio, præsentatio, electio, seu quæuis alia dispositio communiter, vel diuisim pertinet: necnon dominis executoribus, & subexecutoribus in dictis literis, & processibus nominatis, & deputatis, ac etiam deputandis, & eorum cuilibet, ac cæteris quibuscumque personis, de quibus visum fuerit expedire, exhibendum, præsentandum, & notificandum, ipsosque, & eorum quemlibet, vt ad executionem dictarum literarum, & processuum desuper habitorum; seu habendorum procedant requirendum, & ad petendum se nomine, quo supra recepi, & admitti in Rectorem dictæ parrocchialis sancti Leonardi, cum plenitudine iuris eiusdem, vt moris est, & corporalem, realem, & actualem possessionem dictæ parrocchialis Ecclesiæ, iuriumque & pertinentiarum eiusdem petendum, obtinendũ, apprehendendum, intradum, & adipiscendum, & se in huiusmodi possessionem poni, & induci faciendum: ipsamque Ecclesiam suo nomine tenendum, regendum, & defendendum, & ministrum idoneum, qui dictæ Ecclesiæ in diuinis laudabiliter deseruiat, ponendum, & reuocandum, & alium, seu alios in eius, seu eorum loco deputandum: fructus, redditus, & prouentus dictæ Ecclesiæ, á quibusuis illorum debitoribus habendum, percipiendum, leuandum, recipiendum, & recuperandũ; habuisseque, & recepisse confitendum, & ram de habitis, & receptis, quam habuisse confessis, eosdem debitores, & alios, quos opus fuerit, quietandum, liberandum penitus, & absoluendum, cum pacto, de rem, semel habitam, vlterius non petendo, necnon dictos fructus redditus & prouentus, cuicumque personæ, ac pro pretio, & pretiis reperibilibus, ac pro tempore, & temporibus, eidem procuratori beneuisis, locandum, affictandum, & arrendandum: affictus, & annuam responsionẽ suis debitis terminis, & temporibus conueniendis, ab illorum affictuariis, colonis, & responsuariis petendum, exigendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse cõfitendum, & de eis, vt supra; quietandum & quæcumque instrumenta cum, & sub illis pactis, capitulis, conditionibus, promissionibus, pœnis, vinculis, & hypothecis, ac clausulis, & cautelis solitis, & consuetis, per quosuis notarios rogari, & stipulari faciendum. Et pro obseruatione omnium, & singulorum, per dictum procuratorem promittendorum, ipsum D. constituentem, ac eius hæredes, & successores, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligandum, & iuramentum, seu iuramenta quæcumque tam pro obseruandis statutis, & consuetudinibus dictæ Ecclesiæ, quoad assecutionem dictæ possessionis, præstari solitum, & consuetum; quam pro obseruandis continendis in instrumento, seu instrumentis affictus, in animam ipsius D. constituentis, coram

quo

quo opus fuerit; præstandũ, et subeundum cum clausulis solitis ad lites, et potestate substituendi. Et generaliter etc. promittẽs etc. releuans etc. super quibus etc. actũ etc. præsentibus N. et N. testibus etc.

Alia ad renunciandum Ecclesiam, vt conferatur certæ personæ.

N etc. ad ipsius D. Constituentis nomine, et pro eo talem suam Parrochialem Ecclesiam, quam obtinet, & possidet in Sanctissimi D. N. Papæ, vel eius, & Sanctæ Ecclesiæ Vicecancellarii, eiusque Reuerendissimi D. Datarii, aut cuiusuis alterius, ab eodem Sanctissimo D. N. Papa auctoritatem habentis, manibus, purè, liberè, & simpliciter resignandum, & renunciandum in fauorem R. d. B. & ad finem, & effectum, quod dicta Ecclesia eidem Rd. B. conferatur, & non aliter, nec alio modo; & ad ipsi cessioni, & literarum Apostolicarum expeditioni consentiendum, iurandumque in animam ipsius D. constituentis; quod in huiusmodi resignatione non interuenit, neq. interueniet dolus, fraus, aut simoniæ labes, aut aliqua alia illicita corruptela, & de præmissis quodcumq. opportunũ instrumentũ, cum clausulis solitis, & cõsuetis, per quosuis notarios fieri, & rogari petendũ, & faciendũ. Et generaliter &c. promittens &c. releuans &c. ad super quibus &c. Actum &c. præsentibus testibus &c.

Alia ad faciendum se subrogari in iuribus defuncti, collitigantis; & petendum beneficium, & absolutionem à censuris.

IN Dei nomine Amen, &c. Cum alias post collationem Ecclesiæ Parrochialis, nuncupatæ sancti, &c. factam per Rpd. Episcopum Placen. ordinarium loci venerabilis D. N. tunc vacantis per obitum q. A. vltimi, & immediati Rectoris ipsius Ecclesiæ, et post prouisionem super huiusmodi collatione factam per Sedem Apostolicam, ad fauorem dicti A. per nonnullos vociferatum fuerit q. Ant. &c. tunc familiarem q. Reuerendissimi &c. vigore gratiæ accepraste dictã Ecclesiam & subiõ de citari fecisse per edictum ipsum D. A. coram Rpd. Episcopo &c. & in illa parte Iudice, vt dicitur delegato Apostolico; & contra eum, tamquam contumacem fuisse vsque ad sententiam, & literas executoriales inclusiuè, ipso D. A. contumace, tamquam ignaro; cumque nuperrimè ad aures ipsius A. deuenerit, dictum Ant. decessisse in Curia; & vigore regulæ Cancellariæ Apostolicæ, in quantum lis aliqua contra ipsum A. mota fuisset, super dicta Parrochiali Ecclesia, subrogari debeat; & ad ius si quod competisset dictoque Anto. aduersario, vt dicitur in D. Ecclesia: ea propter prædictus D. A. Rector pro firmiori corroboratione iurium suorum, & ad tollendum omnem dubitationem, quæ exaduerso adduci posset; sponte &c. omnibus &c. constituit, & fecit procuratores suos N. & N. in Curia Romana residentes absentes, tamquam præsentes, & quemlibet eorum insolidum, ita quod &c. ad ipsius D. constituentis nomine, & pro eo comparendum, & personaliter præsentandum coram Sanctissimo Domino Nostro Papa, eiusque Reuerendissimo D. Datario, & alio quocumque ad id potestatem habente; & ab eo nomine ipsius D. constituentis, impetrandum dictam Parrochialem Ecclesiam Sancti &c. Et ad petendum, & obtinendum se subrogari in, & ad ius, si quod competiisset dicto q. Ant. collitigatori aduersario, tempore decessus sui in prædicta Ecclesia & de dicto iure eidem D. constituenti prouideri petendum, & obtinendum, quatenus aliqualiter vacaret, siue per mortem dicti q. Ant. vel aliter qualitercumq. vel etiam si neutri, ex eis collitigatoribus fortè ius aliquod in eadem Ecclesia competiisset, vel competeret, qualitercumq. & quomodocumq. vacare diceretur: & superinde impetrandum, et obtinendum literas Apostolicas, in forma solita, & consueta; & cum clausulis derogatorii opportunis, & cum clausulis absolutionis ad effectum, &c. & aliis, de quibus eisdem procuratoribus, vel eorum alteri videbitur, & placuerit. Item ad petendum nomine D. constituentis beneficium, absolutionis à quibusuis excommunicationis sententiis censuris, & pœnis, si quæ forte contra eum promulgatæ fuissent; & eisdem quoquomodo innodatus fuisset à iure, vel ab ho-

mine; et specialiter à dicto Rpd. Episcopo, et delegato Apostolico ad instan. dicti Ant. eius asserti aduersarii, ex quacumque causa, et præcipuè ex causa dictæ Parrochialis Ecclesiæ, et ad præstandum nomine ipsius D. constituentis in manibus Sanctissimi D. N. Papæ seu illius D. Datarii, vel alterius ad id potestatem habentis, debitum iuramentum, de obedientia præstanda sanctæ matri Ecclesiæ, et cuicumque ab ea deputato, seu deputando, et ad petendum se restitui gremio, et vnitati dictæ sanctæ matris Ecclesiæ, et communioni, ac participationi fidelium. Item quascumq. literas Apostolicas, et rescripta quæcumq. in præmissis opportuna, tam ad gratiam, quam iustitiam concernen. in forma solita, et consueta impetrandum, et obtinendum, cum clausulis opportunis, et eisdem procuratoribus, vel eorum alteri beneuisis; Et generaliter etc. promittens etc. Actum etc. præsentibus N. et N. testibus etc.

Alia ad impetrandum beneficium vacaturum, cum onere pensionis.

R. D. spontè etc. omni meliori modo etc. constituit, et fecit procuratores suos N. et N. absentes tamquam præsentes, et quemlibet eorum insolidum; ita quod ad ipsius D. constituentis nomine, et pro eo, et eius parte, impetrandum à Sanctissimo D. N. Papa, et eius sancta Sede Apostolica, eiusque Reuerendissimo D. Datario, et alio quocumque ad id potestatem habente, Parrochialem Ecclesiam sancti etc. cum iuribus et pertinētiis suis, si et quandocumque contingat, ipsam vacare, per liberam resignationem, de ea faciendam per Reu. D. Ant. modernum Rectorem, et possessorem dictæ Ecclesiæ sancti etc. in manibus Sanctissimi D. N. Papæ, seu cuiuscumque alterius, ad id potestatem habentis: et ipsam Parrochialem Ecclesiam, auctoritate Apostolica conferri, et de illa sibi prouideri petendum; literas quoq. Apostolicas, super huiusmodi impetratione opportunas, expediri faciendum, necnon constitutioni, reseruationi, et assignationi annuæ pensionis in, et super fructibus, redditibus, et prouentibus dictæ Ecclesiæ ad fauorem dicti Rpd. Ant. quatenus sibi de dicta Ecclesia prouideatur, ac literarum reseruationis dictæ pensionis expeditioni consentiendum. ipsumque D. constituendum, eiusque hæredes, et successores, ac illorum bona quæcumque, eiusque in dicta Ecclesia futuros successores, ad solutionem dictæ annuæ pensionis, vt supra reseruandæ, suis debitis terminis, et temporibus, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ iuxta formam supplicationis, desuper signatæ seu signandæ, ac literarum apostolicarum, illius vigore expediendarū efficaciter obligandum, et hypothecandum, cum renunciationibus, et clausulis opportunis, et per notarios Cancellariæ Apostolicæ, seu Cameræ Apostolicæ extendi solitis, et consuetis, et quodcumq. iuramentum, seu iuramenta, tam pro obseruatione obligationis desuper facien. quam quod in huiusmodi resignation. et reseruation. pensionis non interueniet aliquis dolus, fraus, vel simoniæ labes; & aliud quodcumque licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Alia ad renunciadum beneficium in Curia.

IN Dei nomine Amen, &c. Venerabilis Vir. D. N. Præpositus Ecclesiæ Sanctæ Mariæ &c. cui nuper, seu alias auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri concessum fuit de dicta Præpositura, vacante per mortem q. D. N. olim ipsius Ecclesiæ vltimi Præpositi, & possessoris: spontè &c. omnibus &c. constituit, & fecit procuratores suos DD. N. & A. absentes, tamquam præsentes & quemlibet ipsorum insolidum, ita quod &c. ad ipsius D. constituentis nomen, & pro eo comparendū coram Sanctiss. D. N. Papa, eiusq. D. Vicecancellario, & alio quocunque ad id potestatem habente, & in ipsorum manibus spontè, & liberè resignandum, seu renunciandum dictæ Præpositura, & omni iuri dicto domino constituenti in dicta Præpositura competenti, & competituro & ad iurandum in animam ipsius D. constituentis, quod in huiusmodi renunciatione

ne non interuenit, neq. interueniet dolus, fraus, aut aliqua alia simoniæ labes, seu corruptela, & ad consentiendum expeditioni quarumcumq. literarum Apostolicarum, faciendarum ad fauorem personæ de dicta præpositura prouidendæ &c.

Si autem, dicta resignatio fiat cũ reseruatione pensionis, post verbum renunciandum, addatur, reseruata tamen eidem D. constituenti in, & super fructibus, redditibus, & prouẽtibus dictæ Præpositura annua pensione ducatorum 20. auri de camera, eidẽ D. constituenti soluen. annuatim, per quemcumq. cui dicta præpositura, & Ecclesia conferatur per Sanctissimum D. N. Papam, vigore resignationis prædictæ, vt supra faciendæ, cum onere soluendi dictam pensionem eidem D. constituenti, vsquequò vixerit per quemcumq. dictæ Præpositura possessorem, proximè futurum, & alium quemcumque futurum, pro tempore existen. Præpositum seu possessorem: & quascumq. litteras Apostolicas reseruationis dictæ pensionis impetrandum, & obtinendum, ac expediri faciendum, iurandũque, quod in huiusmodi reseruatione, & pensionis assignatione, seu constitutione, non interuenit aliqua simoniæ labes, vel illicita pactio, seu corruptela, vt supra, & quoscumq. consensus desuper opportunos præstandum & à titulario dictæ Præpositura super dictæ pensionis reseruatione & literarum desuperconficiendarum expeditioni, & aliis quibus opus fuerit, præstari petendum, & obtinendum in forma solita, & consueta Et generaliter, &c. promittẽs, &c. releuans, &c. super quibus, &c. actum, &c. testibus, &c.

Alia ad renunciandum beneficium ex causa permutationis.

IN Dei nomine Amen &c. A. Rector Ecclesiæ Sanctæ Mariæ &c. sponte &c. omnibus, meliori modo, &c. constituit, & fecit procuratorem suum Rd. N. præsentẽ, & acceptantem, specialiter, & expresse, ad ipsius constituentis nomen, & pro eo resignandum, & renunciandũ & causa permutationis, vt infra faciendę, & non alias, aliter, nec alio modo, in manibus Reuerendissimi D. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi &c. seu eius Rd. Vicarii, aut alterius, ad id potestatem habentis, dictam Ecclesiam Sanctæ Mariæ &c. & omni iuri, & actioni, eidem D. constituenti ratione dictæ Ecclesiæ & illi annexorũ quorumcumque ad effectum eam permutandi, & permutationem faciendi cum d. B. de Ecclesia Sancti Alexandri, &c. cuius ipse B. est Rector, & possessor, & ad effectum, quod dicta Ecclesia Sancti Alexandri ex causa permutationis prædictæ conferatur, & conferri debeat eidem D. constituenti, & ipsa Ecclesia Sanctæ Mariæ conferatur, & conferri debeat eidem D. B. & non aliter, nec alio modo. Et ad iurandum in eius, seu eorum manibus prout ex nunc ipse D. constituens iurat, quod in huiusmodi resignatione & permutatione, seu illius causa, & prætextu, non interuenit, neque interuenier fraus, dolus, nec aliqua alia simoniæ labes, vel alia illicita pactio, seu corruptela, & quodcumq. aliud licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum. Et facta, & admissa resignatione huiusmodi, petendum eiusdem D. constituentis nomine, sibi prouideri de dicta Ecclesia S. Alexandri vna cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, cum plenitudine iuris Canonici, ipsamque sibi conferri, ac sibi de ea inuestiendum, ac inuestiri petendum, & faciendum, dictamq. Ecclesiam acceptãdum, ac illius, iuriumq. & pertinentiarum quarumcumq. realẽ, actualem, & corporalẽ possessionem capiendum, intrandum, & tenendum & quodcumq. iuramentum, de obseruandis statutis, & cõsuetudinibus dictæ Ecclesię, in manibus dicti Reuerendissimi D. Episcopi, & aliarum, quibus opus fuerit, in animam ipsius D. constituentis præstandum, & subeundum, & quodcũque instrumentum de præmissis omnibus, per quosuis notarios, cum quibuscunque clausulis, renunciationibus, obligationibus, promissionibus, & aliis debitis, & opportunis, & insimilibus apponi solitis, & consuetis, & consensum Capituli, & Canonicorum, &c. seu aliorum, quorũ opus fuerit petendũ, requirendũ, & obtinendũ, & alia quæcumq. requisita, ac in præmissis necessaria, & opportuna faciendum: cum potestate substituendi. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. super quibus, &c. Actum, &c. testibus, &c.

Alia

Alia ad comparendum occasione inquisitionis formatæ, & petendum se admitti per procuratorem, seu excusatorem.

IN Dei nomine Amen etc. Antonius etc. citra etc. sponte etc. omnibus etc. constituit, et fecit procuratorem suum N. absentem, tamquam præsentem, solum et insolidum, specialiter, et expressè, ad ipsius D. constituentis nomine, et pro eo cōparendum, et se præsentandum coram spectabili D. Prætore, etc. causa, et occasione asserti processus, et inquisitionis contra eumdem D. constituentem formatæ, seu formandæ, per eundem D. prætorem, et illius Curiam contra ipsum D constituentem, et se per procuratorem, seu excusatorem in causa admitti, et audiri petendum, instandum, et obtinendum; et causam, quare per procuratorem, seu excusatorem admitti debeat, proponendum, et allegandum; illamque seu illas, tam in iure, quam in facto verificandum; copiamq. quorumcumque inditiorum, si quæ sint contra eundem D. constituentem, cum termino competenti, ad faciendum eius defensiones, sibi tradi, et concedi faciendum; et quascumque exceptiones, contradictiones, crimina, et defectus contra assertos testes, et inditia quæcumque contra eum laborantia, opponendum; dictasq. querelas, et denunciationes, seu accusationes, adversus eundem D. constituen. factas, et formatas negandum, et quodcumque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsius D. constituentis præstandum, et subeundum: cum clausulis solitis ad lites, et potestate substituendi, et generaliter, et promittens etc. releuans etc. super quibus etc. Actum etc. testibus etc.

Alia ad contrahendam pacem.

IN Dei nomine etc. Octauianus, et Iacobus fratres germani sponte etc. omni meliori modo, etc. fecerunt, et constituerunt eorum procuratorem D. N. absentem, tamquam præsentem, solum, et insolidum, specialiter, et expressè, ad ipsorum DD. constituentium nomine, et pro eis contrahendum, et faciendum cum N. et N. fratribus, et quocumque ex eis simul, insolidum, vel de per se, seu quocumque eorum legitimo procuratore, bonam veram, et sinceram pacem, et concordiam, inter eos perpetuò duraturam, etiam osculo pacis interueniente, de omnibus, et singulis odiis, quæstionibus, contentionibus, rancoribus, rixis, et malis voluntatibus quomodocumque, et qualitercumque ex quacumque causa, per, et inter eas partes ab hodie retro, et sibi inuicem dictis, factis, illatis, et perpetratis, tam occasione occupationis bonorum, et iurium ipsorum constituentium, et fratrum suorum; quam aliter, qualitercumque ab hodie retro, et specialiter et expressè cum dicto N. occasione homicidii, alias per eum perpetrati, in personam q. N. patris dictorum constituentium, et ad remittendum, nomine eorundem constituentium, eisdem N. et N. omnes, et singulas rixas, odia, contentiones, contumelias, discordias, rancores, iniurias, et omnes malas voluntates, ab hodie retro sibi inuicem dictas, factas, illatas, et perpetratas, ex causa, et occasione antedictis, et quacumque ex eis, et quacumque alia de causa maiori, vel minori, de superius expressis, et ad consentiendum reuocationi, cassationi, et annullationi singularum querelarum, accusation. et denunciation. ac processuum, contra dictos N. et N. et eorum quemlibet datum, factum, et formatum, coram magnifico D. N. Prætore, etc. seu alio quocumque Iudice, et quascumque promissiones, et obligationes, pro dicta pace perpetuò, et inuiolabiliter observanda, sub illis pœnis, vinculis, et hypothecis, ac pactis, et conditionibus, eidem D. procuratori beneuisis, faciendum. Et pro obseruatione omnium, et singulorum per dictum eorum procuratorem promittendorum, ipsos DD. constituentes, suosque respectiuè hæredes, et successores, ac sua, et illorum respectiuè bona quæcumque, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, obligandum, et hypothecandum. Et instrumenta quæcumque per quosuis notarios fieri, rogari, et stipulari faciendum, cum clausulis, opportunis, ac per notarium, seu notarios dicti loci extendi solitis, et consuetis, iurandúq. etc. Et generaliter promittens etc. releuans etc. super quibus etc. Actum etc. testibus etc.

Procura Generalissima.

ILlustrissimus, & Excellentissimus D. A. Dux N. citra,&c. sponte,&c. fecit, constituit, &c. procuratorem suum, &c. Illustrissimum D. B. absentem, &c. ad ipsius Illustrissimi, & Excellentissimi D. constituentis nomine,& pro eo locandum, & arrendandũ,& locarionis, vel alio quocumque titulo concedendum, tradendum, & assignandum totum, & vniuersum statum suum, & omnia, & singula Oppida, Terra, Castra, eorumque Territoria,& loca. Item Prædia,Casalia, Tenutas, Arces, Palatia, Molendina, Ferrerias, Loca piscationis, Aucupia, Venationes, cum balneis, Furnis, Macellis, Arcibus, Palatiis, Domibus, Aedificiis,Vineis,Pratis, Siluis, Nemoribus, Vectigalibus, Responsionibus,Herbaticis, Gabellis,& omnia,& singula bona cuiuscumque Generis, & qualitatis, existentia, & tàm ea, quæ possidet, quàm quæ possidere potest, & poterit, & illorum iura, & iurisdictiones, simpliciter, aut cùm aliqua reseruatione, cũ redditibus,prouentibus,obuentionibus, emolumentis,membra annexis, & pertinentiis vniuersis: & illa in specie, vel in genere, coniunctim,vel in genere,coniunctim, vel diuisim,vna, vel pluribus vicibus, & cuicumque personæ, vel personis conducere volentibus, pro se,vel nominandis ab eis, eorumque hæredibus,& successoribus quibuscumque & dicta Oppida, Terras, Castra, loca, prædia,& bona, si videbitur dicto Illustrissimo D. B. procuratori specificandum,ad omnes & singulos fructus, & prouentus pro conductoribus; & huiusmodi locationem, seu locationes,& arrendamenta faciendum, vsque ad Nouenniũ, vel Decennium prox.aut alium quemcumque longiorem terminum, & longius spatium temporis, procuratori placitum, cũ quibuscumque facultatibus, auctoritatibus, iuribus,& iurisdictionibus,quę videbuntur D. Procuratori, cum aliqua reseruatione, & exceptione, vel sine reseruatione aliqua, purè, liberè, ac simpliciter, quocumque modo, forma, pactis, conditionibus, & clausulis; pro pretio,seu annua responsione, vel pensione, de qua conuenerit cum conductore, vel conductoribus; soluenda in tempore, ac terminis desuper conueniendis, & dictam pensionem, vel pensiones, & pretia exigendum, percipiendum, vel habuisse confitendum, & quietandum conductores, & quos opus erit,vel etiam aliis assignan. delegandum, transferendum,& cedendum, vel in solutum dandum quoscumque terminos, & summas dicti pretii, seu annuæ pensionis, in vna, duabus, vel pluribus vicibus, & quibuscumque temporibus,& quibuscumque creditoribus,aut aliis immittendumq. in possessionem corporalem, vel Tenutam dictorum status, & bonorum, atque curandum vt Vassalli, & Subditi agnoscant in dominos fructuum, emolumentorum, & responsionum, dictos Conductores,durante locatione: promittendumque nullo modo se ingerere in rebus, & bonis locatis: neque responsiones, aut redditus alterare,neque onera, & impositiones solitas diminuere. Item in euentum belli, aut pestis, aut alterius cuiuscumque casus fortuiti (quem Deus auertat) promittendum facere illam defalcationem pensionis modo,& forma, de quibus cum Arrendatariis, vel conductoribus conuenerit: & pariter euentum cuiuscumque deuolutionis, si quæ deuolutio fieret illarũ Tenutarum, quæ sub aliena proprietate, vel directo dominio existunt, promittendum facere illam diminutionem, vel defalcationem pensionis,quæ condecens erit vel dicto procuratori, aut personis deputandis videbitur. Promittendum etiam conseruare in bonis,& iuribus locatis conductores, & ab eis causam habituros durante locatione,in fructuum perceptionẽ, ac defendere,eximere,& liberare ab omni lite,causa, controuersia,molestia,& molestante persona, pro dictæ locationis, vel locationum quarumcumque faciendarum obseruatione: obligandum conductoribus omnia, & singula bona in locationibus comprehensa, etiam in specie cum clausula, & effectu constituti: Ita vt nulla alienatio bonorum prædictorum in præiudicium conductorum fieri possit. & in summa faciendum erga conductores omnes,& singulas illas promissiones, declarationes obligationes, pactiones,& cautelas,&quæ specialem,& indiuiduam expressionem postularent: quascumque cautiones præstandum, & præstari promittendum, & huius-

huiusmodi cautiones, vel fideiussores quoscumque promittendum releuare indemnes, & penitus sine damno conseruare, ac liberare ab omni lite, causa, & molestia, & pro releuatione indemnitatis huiusmodi, ac liberatione, obligandum eisdem fideiussoribus in genere, & specie quæcumque Castra, vel Castrum, aut Oppidum, aut alia quæcumque bona specificanda, etiam cum clausula, & effectu constituti, & super præmissis Vnum, vel plura, & quotcumque instrumenta, eodem tempore, vel diuersis temporibus faciendum, & celebrandum, cum Iuramento, & obligatione Camerali, vt infra dicetur, & aliis quibuscumque clausulis, & salutis præmissis, dicta Oppida, Terras, Castra, Loca, Prædia, Casalia, & Tenutas, cum iuribus, pertinentiis, & Territoriis vniuersis, meroq. & mixto Imperio, Iurisdictione, Dominio, & omnibus aliis iuribus, & iurisdictionibus singula eorum; Item Palatia, Domos, Aedificia, & alia quæcumque bona pro quouis pretio, vel pretiis, de quibus conuenerit cum emptore, vel emptoribus vendendum, & titulo perfectæ venditionis, dandum, transferendum, cedendum, & assignandum, cum pacto de retrouendendo in quocumque tempore, & temporibus limitatis aut purè, liberè, & simpliciter, iure proprio, & in perpetuum quibuscumque emere volentibus; vel etiam in solidum, & satisfactionem quibuscumque dandum, & assignandum; aut etiam permutandum, & permutationis titulo pro quauis recompensa, iure proprio, & in perpetuum, concedendum, tradendum, dandum, & assignandum; & dictorum Oppidorum, vel Castrorum, Casalium, Tenutarum, Palatiorum, & bonorum fines, & latera exprimendum, specificandum, & super eis transferendum, & cedendum omnia iura, omnesque actiones, &c. & ponendum emptores, vel compermutantes, & alios quoscumque contrahentes in omne ius, locum, &c. & constituendum eos procuratores irreuocabiles, cum iuramento, vt in rem propriam: Dandumq. illis facultatem, & licentiam apprehendendi bonorum eis venditorum, permutatorum, aut alio titulo datorum, corporalem possessionem, authoritate propria, de facto, & constituendum se tenere, &c. Item super quocumque Castro, seu Castris, Oppidis, vel eorum Territoriis, Casalibus, Tenutis, Palatiis, Domibus, aut aliis quibuscumque bonis stabilibus, vel singulis eorum fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis imponendum, creandum, & constituendum duos, tres, quatuor, decem, viginti, & quotcumque annuos census, vsque ad quamcumque notabilem, & notabilissimam summam, iuxta Constit. fœlicis recordationis Pii Papæ Quinti super forma creandi census editam, & huiusmodi pretia accipiendum, emptores quietandum, & absoluendum, bonorum confines, & latera specificandum, emptoribus transferendum super dictis censibus omnia iura, & omnes actiones, & eos constituendum, &c. censusque prædictos annuatim de anno in annum, vel de semestre, & in fine tamen semestris, pro rata in alma Vrbe, vel vbi conuentum erit cum emptoribus promittendum soluere, cum pactis, & cautelis placitis D. Procuratori seruata forma, & dispositione Constitutionis Sanctissimi D. N. Papæ. Item si dicta bona, vel census plus valerent prætiis accipiendis, vel recompensa desuper habenda, vel habita, totum illud plus condonandum, & remittendum, titulo donationis irreuocabilis inter Viuos, & principaliter dictis contrahentibus cum D. procuratore antedicto. Promittendumque dictas venditiones, & alienationes esse, & semper fore bonas, validas, ac benè, valideque factas, & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prætenden. & suscipere omnem litem, causam, controuersiam, molestiam in omni iudicio, & in quacumque instantia, & parte Iudicii, si quæ super dictis bonis, vel censibus inferantur, & susceptas prosequi, &c. etiam absque cura impensa, & interuentu emptorum, & illorum, ad quos dicta bona, & census deuenirent; & promittendum eosdem emptores compermutantes, & alios prædictos, in & super dictis censibus, & bonis respectiuè semper, ac perpetuò defendere, conseruare, ac liberare ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona, alias ad omnem, & quamcumque dictorum bonorum, & iurium respectiuè cessum euictionem

nem generalem: et particularem in forma iuris valida, et in Vrbe consueta, et in quocumque iudicio petitorio, et possessorio, et quouis eorum insolidum obligandum C. Constituentem, eiusque hæredes successores, et bona omnia, et singula præsentia, et futura, et de persoluendo quæcumque damna, impensas, et interesse. Item consentiendum quòd quæcumque simplex notificatio, etiam extraiudicialis, et sine aliqua solemnitate, ac forma iuris, etiam in ædibus dimissa copia facta sufficiat. Et pro dictorum Censuum imponendorum, et vendendorum solutione, vel etiam pro aliis continendis in instrumentis celebrandis promittendum dare quascumque mercatorias, bancharias q. cautiones, in perpetuum obligatas, vel ad certum tempus; et illas renouare, ac præstare de Triennio in Triennium, vel de Quinquennio in Quinquennium, aut de alio tempore in aliud tempus, quemadmodum fuerit desuper conuentum, et præstandum etiam, et prestare promittendum alios fideiussores, et cautiones pro solutione dictorum censuum, et quacunque illorum euictione in omni Iudicio, et pro aliis promittendis erga emptores. Item pro quacumque euictione bonorum, si bona vendi contingat: et pro aliis contentis, et contiendis in instrumentis, desuper celebrandis; et omnes, et singulos, fideiussores, eorumq. hæredes, et successores huiusmodi promittendum releuare indemnes, et penitus sine damno conseruare, ac liberare, et eximere ab omni lite, causa, controuersia, molestia, et molestante persona, vel etiam nulla præcedente molestia liberare ab obligatione intra certum tempus, placitum D. procuratori, et pro dictorum fideiussorum, et hæredum; etiam maiori cautione, ac pro releuatione indénitatis, et liberatione prædicta obligandum eisdem fideiussoribus, et hæredibus illorum, quæcumque Castra, Oppida, Casalia, Territoria, et bona quæcumq. etiam in specie, ac specialiter, et expressè, ita vt specialitas generalitati non deroget. etc. etiam cum effectu, et clausula constituti. Item recognoscendum bonam fidem erga quoscumque illos, qui contemplatione D. constituentis super eorum bonis imponêt, constituent, et vendent quoscumque annuos census; pretiaq. ac sortem principalem recipiendum, & quietandum; & pariter erga illos, qui in societatem officii, aut ex cambio, vel alio quocumque titulo, vel contractu pecunias accipient, seruitio, aut intuitu ipsius D. A. vel ad requisitionem dicti D. procuratoris: & tàm erga illos, quàm etiam quoscumque fideiussores, faciendum illas assecurationes, cautelas, & assignationes pecuniarum debitarum, & debendarum ipsi domino constituenti in responsionem bonorum, etiam in specie, ac promittendum debita huiusmodi, vsque ad quamcumque notabilem summam contrahenda, extinguere intra certum tempus; & omnes obligatos liberare, atque instrumenta cassari facere, vt omnes penitus liberi, & exempti remaneant. Item sub titulo, & contractu mutui, vel etiam depositi, cambii, & sub quocumque alio contractu accipiendum quãcumque summam, vel summas pecuniarum, quantumuis notabiles, & à quibuscumque personis; & pro illarum consignatione, & restitutione faciendum omnes, & singulas illas cautelas, in genere, vel in specie, quæ domino procuratori videbuntur. Item omnes, & singulas causas, differentias, controuersias, & prætensiones cum quibuscumq personis, &c. verten. aut quæ vertere, aut introduci possent, ex quauis occasione, & super quibusuis rebus, & negociis actiuè, & passiuè, cum suis annexis, emergentibus, & dependentibus, compromittendum, & remittendum in genere, vel in specie in quemcumque arbitrum, vel arbitros, arbitratores, & amicabiles compositores, decisores, calculatores, ad illas decidendum, & terminandum, de iure, ac de facto, vel de iure tantum, aut de facto tantum, vel mixtim, arbitrio ipsorum arbitratorum, vel quocumque modo componendum, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicii, singulis diebus, & horis, etiam partibus non citatis, cum facultate deputandi tertium, in euentum discordiæ, & ad quemcumque terminum, & illum prorogãdi toties, quoties videbitur arbitratoribus, ac renũciandum cum iuramento cuicumque petitioni reductionis ad arbitrium boni viri, ac beneficio restitutionis in integrum, ex quocumque capite enormissimæ læsionis, & om-

omnibus aliis remediis, quantumuis iuridicis, si quibus mediantibus contra laudum veniri posset; & conueniendum, aut quodcumque laudum, vel compositio, aut ordinatio arbitratorum quocumque modo prolata, vigorem habeat trium sententiarum conformium, & rei iudicatæ, ritè, ac legitimè in sacro Rotæ Auditorio obtentarum, ita vt laudum huiusmodi semper, ac in primis, & ante omnia exequutioni demandari debeat, vt pura, & libera obligatio Cameralis, in forma depositi concepta, & quatenus aliquod remedium, vel exceptio quantumuis iuridica opponeretur, tamen executio, & adimplementum laudi, non possit impediri, vel differri, sed immò in primis executioni demandari, vt supra, & apponendum quascumque pœnas, & cautelas, etiam amplissimas, quæ videbuntur D. P. Procuratori. Item ad transigendum, concordandum, & componendum quascumque lites, causas, differentias, vel prætensiones à quibuscumque contra D. Constituentem, & ab eo contra quoscumque motas, & mouendas, & quæ moueri, aut intentari possent, ex quibusuis causis, etiam hic non expressis, & super quibuscumque rebus, & negociis, quãtumuis notabilibus, & cuiuscumque magnæ importantiæ, fuerint, vel existant, & extinguendum quascumque lites, & differentias natas, & nascituras, & super illis perpetuum silentium, & finem imponendum; & remittendum quascumque impensas, damna, & interesse: & ratione perpetuæ concordiæ atque transactionis, & compositionis, acceptandum, & dandum, aut condonandum totum id, quod placebit D. procuratori, sub quibuscumque pactis, conditionibus, clausulis, & cautelis, vel etiam pœnarum adiectionibus, & concordiam, vel concordias, transactiones, compositiones prædictas semper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, & inuiolabiliter obseruare promittendum, & renunciandum l. de his, ff. de Trãsactionibus, & numquam controuenire, sub quouis prætextu, etiam enormissimæ læsionis, vel iurium denuò repertorum, aut reperiendorum, & restitutionis in integrum, ex quocumque capite resultantis: & denique apponendum quascumque amplissimas cautelas, & quæcumque instrumenta celebrandum, et dictas concordias, transactiones, compositiones, et compromissa quæcumque bis, ter, et pluries, et quoties occurrerit, vel dicto Procuratori videbitur faciendum, et firmandum. Item omnes, et singulas pecuniarum, et bonorum summas, et quantitates, ex quacumque ratione, et titulo, de præsẽti, præterito, vel in futurum debitas, et debendas, quantumuis notabiles, et quæcumque eredita exigendum, petendum, recuperandum, aut habuisse, et recepisse confitendũ et de illis oẽs, quibus opus erit, quietandum, absoluendum etc. exceptioni etc. et omnibus aliis renunciandum; cum pacto de numquam amplius petendo. Iura quoque et actiones in fauorem soluentium transferendum, et cedendum, et constituendum eos desuper procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Cassationi instrumentorum, apocharum, et scripturarum consentiendum, vel etiam quæcumque nomina debitorum, crediteque quouis modo competentia ipsi Constituenti, et competitura; et quæcumque ipsius bona, et iura in solidum dandum, vel alio quocumque titulo distrahendum, alienaudum, vel assignandum, et cedendum, etiam in specie, ita tamen etc. cuicumque vel quibuscumq. ex fideiussoribus accessuris, vel obligatis, aut obligandis, contemplationem D. constituentis, in quibuscumque contractibus, et negociis, pro eorundem fideiussorum maiori cautione ac securitate, respectu promissionum factarum, et faciendarum pro ipso A. pro releuatione indemnitatis, et liberatione ipsorum fideiussorum à promissionibus faciendis, vel extinctione ipsarum; promissionumque, et obligationum factarum, et faciendarum, et solutione quorumcumque debitorum contractorum, et contrahendorum. Item vniuersum statum, et omnia, et singula bona et iura sua regendum, administrandum et gubernandum, regi, gubernari, et administrari faciendum. Item quascumque rationes, et calcula reuidendum, et sibi de administratis, et gestis per quoscumque rationem reddi petendum, et faciendum, calculandum, et solidandum cum quibuscumque personis: Et si opus erit, vel dicto D. Procuratori videbitur calculatores contra quascumque par-

partes deputandum, et quascumque rationes, et computa, tam de præterito facta, quam in futurum facienda, et administrationes gestas, et gerendas solidandum, et componendum; Quietationes, liberationes, et absolutiones generales, vel etiam speciales, et finales, erga quoscumque faciendum, et concedendum, cum pacto, de nihil amplius petendo, vel repetendo: et de omnibus, et singulis eius bonis, iuribus, actionibus, debitis, creditis, nominibus debitorum, et aliis quibuscumque bonis pro quacumque notabilissima summa, et valore, semper, et quotiescumque dicto D. Procuratori placebit; faciendum quoscumque contractus, alienationes, et distractus cuiuscumque generis, et speciei fuerint, et cum quibuisuis clausulis, et cautelis eidem Procuratori placitis; fructus, redditus, et prouentus, ac emolumenta quæcumque sui status, ac omnium, et singulorum bonorum suorum præsentium, et futurorum, etiam ex iurisdictione, et alia quocumque modo, prouenientia, et prouentura percipiēdum, leuandum, et possessionem corporalem quorumcumq. bonorum, ex quouis titulo et contractu aliis dādum, et tradendum. Item ad quascumque Ecclesias, et beneficia, quæ de iurepatronatus ipsius D. Constituentis existunt, præsentandum quascumque personas, quæ D. Procuratori videbuntur idoneæ, vel habiles, et iura ipsius D. constituentis exercendum, conseruandum, et alia opportuna peragendum, ius, et iustitiam, atque iurisdictionem in vniuerso statu suo, et omnibus, et singulis Oppidis, Castris, Terris, et locis in quoscumque Vassallos, et subditos, et alias, prout potest, et posset ipse D. Constituens, administrandum, exercendum, aut administrari, et exerceri faciendum, tam in causis ciuilibus, quam criminalibus, etiam capitalibus, et mixtis, in cognoscendo, condemnando, absoluendo, vel etiam gratias, et remissiones concedendo, et quascumque confiscationes bonorum, pœnas pecuniarias, et corporales, et etiam capitales vltimi supplicii remittendo, et gratiose absoluendo, vel componendo. Item Vicarios, Prætores, Iudices, et Officiales quoscumque deputandum, ponendum, ac remouendum, semper, et toties, quoties, et cum iurisdictione solita, vel alias prout procuratori prædicto placebit, et administrandum merum, et mixtum imperium, et absolutam, ac liberā plenissimam in omnibus, et singulis præmissis, et infradicendis potestatem, et auctoritatem, Castellanos, custodes, factores, et ministros deputandum, et amouendum, cum salariis, et conditionibus placitis D. Procuratori. Et quatenus contingeret fieri aliqua alienatio, vel aliquis contractus, pro cuius validitate, vel forsan maiori cautela, requireretur assensus Apostolicus, in tali casu supplicandum Sanctissimo D. N. Papæ sanctæ Sedi Apostolicæ, pro assensu, et licentia opportuna, et si motu proprio Sanctissimi D. N. Papæ concederetur acceptandum huiusmodi consensum, et eo vtendum. Et faciendum quascumque conuentiones, promissiones, obligationes, et cautelas, etiam satis maiores, quam superius expressæ fuerunt; immò quascumque amplissimas cautelas, sub quibuscumque modis, formis, & clausulis placitis D. Procuratori faciendum, etiam eas, quæ mandatum specialissimum postularent, erga quoscumque & omnia, & singula, tam per instrumenta, & acta publica, quam per scripturas priuatas, vel literas patentes, & alias quomodocumque expediendum, et pro impleméto, & obseruatione omnium, & singulorum contractuum, distractuum, & aliorum agendorum per dictum Procuratorem, ipsum D. constituentem, eiusque hæredes successores, & omnia, & singula bona mobilia, stabilia, seque mouentia, iura, actiones, & debitorum nomina, & alia quæcumque bona præsentia, & futura, etiam ea, quæ in generali obligatione non veniunt, obligandum, in genere, ac in specie, etiam cum clausula, & effectu constituti, in forma iuris valida, in forma depositi, per quarantigiam, vel in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis solitis, & consuetis, etiam cum specialis procuratoris, aut procuratorum specialium præsentium; & acceptantium constitutiones iuxta nouas reformationes, ad confitendum debitum, & defendendum, cum clausulis, & facultatibus opportunis, vel citra: & præter constitutionem procuratorum, ac specialiter, & expressè renunciandum cuicumque appellationi, reclamationi &c. & pro maiori præmissorum om-

omnium,& singulorum obseruantia,& omnium, qui contrahent cantela,consentiendum in mandatum executiuum contra ipsum D.Constituentem,& eius bona decernendum,&c. si tempore debito,&c.defecerit, &c. Et iurandum ad sacrosancta Dei Euangelia in animam ipsius D. Constituētis in quibuscumq. contractibus celebrandis.Et si videbitur D.Procuratori promittendum ratificationem omnium, & singulorum instrumentorum,contractuum,& aliorum agendorum per D. Procuratorem. Quæ omnia, & singula, ex nunc ipse A. promisit cum iuramento tactis, &c. præstito, ratificare, & ad plenum confirmare, etiam ad omne placitum,& requisitionem illorum, qui contrahent cum D. Procuratore præfato, cui etiam dedit facultatem iurandi, vel referendi super quocumque partito litis decisiuo. Debitoresq. ac bonorum, & iurium suorum detentores, qui nunc sunt, si qui erunt in futurū, omnibus viis iuris,& facti remediis opportunis, ad soluendum, dimittendum, relaxandum, & restituendum quę debent,&occupauerunt & quæ debebunt, & occupabunt,compellendum,aut compelli iubendum,& procurandum,& ad quascumque reales, & personales executiones, aliaq. opportuna remedia procedendum,vel procedi mandandum. Debitores captos, & carceratos habilitandum, relaxandum, & liberandum, prout videbitur D. Procuratori. Et si necesse fuerit pro consequutione, & recuperatione iurium, pecuniarum, vel bonorum ipsius D.Constituentis,vel pro cōseruatione iurium suorum, iudicialiter agendum, coram quibuscumque iudicibus, &c. cum solitis clausulis ad lites, quandocumque extenden. Et insuper dedit, & concessit eidem D. Procuratori in omnibus,& singulis in hoc mandato,tam in genere,quam in specie cōtentis, & aliis quibuscumque etiam non expressis, amplissimum,& generalissimum,ac liberū mandatum,cum plenissima, liberaq. administratione,ac absoluta,omnimoda,& libera potestate: etiam ad tractandum,procurandū, & expediendum ea, quæ specialissimum mandatum de iure postularent, & ea, quæ persona propria ipsius Constituentis facere posset, si personaliter interesset. Ita vt omnes, & singulæ facultates, quæ dici, vel excogitari possunt, maiores expressis, & maximæ, censeantur datæ, atque comprehensæ in hoc mandato. Vnum quoque, &c. cum potestate substituendi. Et generaliter &c. Promittens &c. Releuans etc. super quibus etc.

Constitutio, siue deputatio facta per creditores pro effectuatione concordantiæ.

CVm D.P. olim Mercator Pisan. Rom. Cur. seq. plurimis, et variis debitis inuolutus, et ære alieno grauatus, et præsertim rationem fideiussionum factarum ad instan. A.et aliorum,videns non posse vrgentibus creditoribus satisfacere, et non posse incumbere suis negotiis,præsertim,dum creditores vrgebant, foro cedens, ac etiam desperans res suas componere posse, ab Vrbe discesserit, vt dicitur Vlex bonam versus, tres aguntur anni, vel citra tribus filiis, videlicet vno masculo, et duabus fæminis, et rebus suis inordinatis relictis; et ab eo tempore citra, nec de vita, nec de morte dicti P. nuncium aliquod allatum fuerit. Vnde negotia, debita, et credita sua, tanto magis incerta, et deteriorata effecta sint, et in dies tendant in peiorem statum, et deteriorem conditionem, tanto magis, quia Creditores, nec de ipso P. nec de suis rebus, scripturis, et negociis notitiam habent. Vltra quod naturale sit, vt communiter negligatur, quod communiter multorum interest. Nuper autem auditis præmissis D. R. dicti P. germanus frater. Qui in Regno S. domicillium habet, officio, et pietate fraternis fungi volens, ad Vrbem venerit, ad effectum præfatis filiis, adiuuandi et rebus, et negotiis dicti P. vt inde Creditoribus in partem satisfieri possit, et dicti quoque filii subsidium aliquod consequantur, offerens omnem suam industriam,et laborem præstiturum, absque vllo præmio, in inuestigando, et recuperando bona, credita, et affictus dicti P. quatenus ex illis, quæ recuperari contigerit; et de omnibus rebus præfatis. Vna tertia pars dictis filiabus, et filio detur, et applicetur, vt inde, quo melius fieri poterit, aliquam substentationem consequantur, et reliquæ duæ partes inter ipsos Creditores, prout ipsi concordes erunt

erunt, distribuantur. Et propterea Creditores infradicendi insimul congregati diebus elapsis, et hodie quoque tractatum, et colloquium habuerint, super præmissis. Considerantes, quod dum negocia in diuersas partes trahuntur, numquam, vel raro debitum finem, et complementum recipiunt: et cupientes prouidere indemnitati eorum, concluserint deputare vnum ex eis in administratorem generalem, cum plenissima, et libera facultate, omnia imponendi gerendi, disponendi, et expediendi vt infra latius dicetur. Et insuper, vt D. R. libentius, et alacrius laborem, diligentiam, et industriam suam in præmissis exponere paratus sit, accedente dicto beneficio, et subsidio tertiæ partis dictis filiis tribuendo, et quia ipsi creditores pietate moti erga dictos filios pauperes, et sine vllo subsidio derelicti fuerunt, tertiam partem summæ, et quantitatis pecuniarũ, et bonorum recuperandorum ex negociationibus, et facultatibus dicti P. decreuerunt vnanimiter pro creditis, quæ attinent ad eosdem Creditores irreuocabiliter inter viuos dictis filiis P. dare, concedere, et elargiri. Et super hoc negocio volentes instrumentum celebrare.

Hinc est, quod anno etc. I. nomine suo, et A. sui Nepotis, pro quo de rato, et rati habitione in forma iuris valida promisit, alias de suo proprio teneri voluit, et G. C. et F. Creditores, et fideiussores respectiue dicti P. ex variis causis, et titulis suis loco, et tempore opportunis deducendis, et respectu fideiussionum, pro omni eorum interesse, pro eo quod passi sunt, et per eos, vel quemuis eorum solui contigerit, ratione fideiussionum factarum, volentes exequi omnia, quæ in hoc negotio mature deliberarunt, sponte etc. tam nominibus eorum propriis, quam aliorum legitimorum creditorum adhærere volentium, huic deputationi, et conuentionibus, et aliis infradicendis, in primis circa negocia infradicenda, reuocantes quoscumque procuratores, actores, et ministros deputatos, si qui deputati sint, auferens ab eis omnem facultatem, et auctoritatẽ datas, et concessas, inhibentes expresse, nisi in posterum in præmissis, et infradicendis negociis, ingerere præsumant. Et protestantes, omnia esse, et fore cassa, irrita, et nulla, si quæ de cætero facere tentauerint; et omnibus melioribus, etc. quibus validius fieri potest, constituerunt, etc. eorum, et dictis nominibus procuratorem, actorem, et negociorum præfatorum, et infradicen. nuncium specialem, et generalem et administratorem specialem, generalem, et generalissimum, ita vt generalitas, etc. dictum G. præsentem, et acceptantem ad ipsorum constituentium, et deputantium dictis nominibus, et aliorum legitimorum creditorum, adhærere volentium, et pro eis specialiter, expreslè pro consequutione crediti, et creditorum eorundem constituentium, et liberationis à fideiussionibus factis, et releuationis indemnitatis, respectiue, ac aliorum adhærere volentium, omnes, et singulas pecuniarum summas, et rerum, ac bonorum quantitates, dicto P. si viuit, alioquin suis hæredibus, et successoribus, vel eius hæreditati debitas, et debendas quauis de causa, et causis, cum scriptura publica, vel priuata, aut sine scriptura, quomodocumque, et qualitercumque, ac bona quæcumque mobilia, stabilia, et semouentia, credita, et nomina debitorum exigendum, percipiendum, recuperandum, de omnibus exactis, habitis, perceptis, et recuperatis, omnes, et singulos quos opus erit quietandum, absoluendum, et liberandum, cum pacto de numquam amplius petendo, et renunciando quibuscunque iuris, et facti exceptionibus. Item iura et actiones in fauorem soluentium si dicto procuratori, et administratori videbitur, transferendum, et quascumque liberationes, et quietantias, etiam in actis publicis, faciẽdum; cassationi instrumentorum, apocharum, et quarumcumque scripturarum, tam publicarum, quam priuatarum, et illarum restitutioni, et annullationi consentiendum, exceptioni non habitorum, non receptorum, non numeratæ pecuniæ, omnibusque aliis renunciandum. Item bona, scripturas, affictus, et bonorum quorumcumque possessionem corporalem apprehendendum, retinendum, et illa etiam vẽdendum, et distrahendum pro quouis pretio, et pretiis reperibilibus, et pretia recipien. et quietandum, vt supra, vel ad subhastationem, et deliberationem procedendum. Item pro consequutione, et recuperatione pecuniarum, effectuum et

bonorum præfatorum in Iudicio & extra agendum, & experiendum, tam hic Romæ, quam in quacumque alia Ciuitate, oppido, loco, Prouincia, Regno, & in quauis mũdi parte, & coram quibuscumque magistratibus, Iudicibus, Tribunalibus, & ad quascumque reales, & personales executiones, in carcerationes, arrestationes, cõtra debitores, & bonorum detentores. Itẽ sequestrationes, subhastationes, deliberationes, & adiudicationes & ad omnia alia & singula iuris, & facti remedia opportuna, & quæ dicto domino Procuratori, & administratori videbuntur, etiam si talia forent, quæ sub verbis præfatis non comprehenderentur, sed specificam & indiuiduam expressionem postularent. Item cum omnibus, & singulis, quibus opus fuerit, vel occurrerit calculandum, & solidandũ, & calculari atque solidari petendum, & faciendum, & si dicto domino deputato videbitur etiam eligendum, & adhibendum calculatores, & peritos, et liquidan. et facien. et quæcumque computa, rationes, et differentias et cum quibusuis debitoribus, et bonorum detentoribus, et omnibus aliis principaliter, vel incidenter interesse habentibus, concordandum, transigendum, et componendum; et huiusmodi transactiones, concordias, et compositiones faciendum, sub illis pactis, modis, et formis, quæ D. Deputato præfato placuerint, et ratione concordiæ, et compositionis huiusmodi remittendum, et relaxandum totum id, quod ipsi D. Procuratori videbitur. Item omnes lites, causas, controuersias, et prætensiones, ortas, natas, et nascituras, occasione præmissorum cũ dictis debitoribus, et detentoribus, et aliis quibus occurrerit, tam in genere, quam in particulari, et totum negocium per transactionem, concordiam, et compositionem, finiendum, et terminandum; vel compromittendum, et remittendum in vnum, aut plures arbitros, arbitratores, amicabiles compositores, et decisores, cum facultate procedendi, et sententiandi vel componendi, quocumque modo, et cum omnibus illis facultatibus, clausulis, renunciationibus, promissionibus, et cautelis, quæ dicto domino Procuratori, et deputato videbuntur. Item quoscumque libros, et scripturas, priuatas, et publicas exhiberi, restitui, consignari, et produci petendum. Item depositarium, seu depositarios quoscumque eligendum, et deputandum, et deputatos amouendum, et alios de nouo deputandum. Item debitores, & bonorum detentores, de fuga suspectos iurandum, & illorum relaxationi consentiendum. Item aduocatos procuratores, sollicitatores, & ministros deputandum, tam in Vrbe, quam extra, cum illa mercede, patrocinio, vel salario, quod videbitur eidem D. G. & dictam mercedem, & salarium, aut prouisionem soluendum, ex pecuniis exigendis, vel ex bonis recuperandis, & bona huiusmodi venden. & nomina debitorum ceden. & alienan. pro pretio reperibili, vel dicto procuratori placito, & pretium huiusmodi recipiendum, & quietandum. Item ad tradendum, dandum, & consignandum tertiam partem exigendorum, & recuperandorum, ex bonis, & pecuniis dicti P. pro eo, quod attinet ad ipsos constituentes, dictis nominibus, dictis filiabus, & filio eiusdem P. quando percepta, exacta, vel recuperata fuerint, & eo tempore, quo videbitur ipsi domino G. procuratori, quam tertiam partem exigendorum, & recuperandorum, iidem Constituentes, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, quando fuerit recuperata, vel exacta condonarunt, purè, liberè, simpliciter, & irreuocabiliter inter viuos, dictis filiabus, & filio dicti P. me notario publico acceptante pro illis, vna cum domino R. eorum patruo, & hoc fecerunt pietate moti, vt dictæ filiæ, ac filius valeant sustentari, & aliquod subsidium recipiant, attenta eorundem filii, & filiarum paupertate. Hoc adiecto, vt tempus consignationis dictæ tertiæ partis sit in arbitrio dicti domini G. quia sic eis benefacere, & condonare placuit & placet. Dederunt etiam facultatem dicto G. faciendi in premissis omnibus, & singulis, & pro illorum executione, atque effectuatione cum quibuscumque personis, omnes conuentiones, cautelas, & obligationes, de obseruando, etiam in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra constitutionem procuratorum, vel cum constitutione specialis procuratoris, iuxta reformationem

ac

ac modernum filium, aut aliis modis, & formis, quæ placebunt D. G. Item quatenus aliqui, seu alii creditores nollent conuenire, & concurrere cum ipsis constituētibus, in præmissis infradicen. vel ad maiorem firmitatem contentorum in hoc instrumento, & dependentium,& sequendorum ab eo, supplicandi Sanctissimo D. N. Papæ, pro confirmatione,& confirmationē huiusmodi,& quæcumque rescripta impetrandum, vt alii creditores compellantur concurrere; & quatenus recusent accedere, atque concurrere, tunc ne præiudicium & damnum ipsis constituentibus inferatur supplican. & impetran. vt ipsi Constituentes & alii, qui adhærere voluerint, & pro eis dictus G. & quicumque alias deputandus, si alium deputari contigerit, non obstan.negligentia,& contradictione quorūcumque aliorum creditorum omnia,& singula contenta in hoc instrumento expediri possint; tam nominibus eorum propriis, quam ex persona dicti P. & desuper impetran. a Sanctissimo D. N. Papa, & ab aliis dominis principalibus in quocumque regno, vbi opus fuerit, vel experiri contigerit, quæcunque rescripta necessaria & opportuna. Item ad omnes, & singulas lites, causas, controuersias, & prętensiones, tam natas, quam nasciturus, motas, & mouendas actiuè, & passiuè, occasione præmissorum, tam ex personis ipsorum Creditorum quam dicti P. vel eius hæreditatis, si viuus non foret; & tam coniunctim, quam diuisim, & alio quocumque modo, agendum, prosequendum,& defendendum contra quoscumque, ac eorum quibuscumque DD. iudicibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus magistratibus, & superioribus, in quacūq; Curia,& iura eorū in quacūq; mundi parte, & in quacumq; deducen. & iuxta stilum Ciuitatum, & locorum vbi agi, vel tractari contigerit, procedendum ad omnes actus necessarios, & opportunos, & ad iurandum in litem,& quodcumque aliud iuramentum honestum præstandum, & ad iurandum in animam constituentium, clausulis solitis ad lites. Item ad assecurandum, vel concedendum saluum conductum dicto P. si viuus existit. Declararunt etiam, & conuenerunt, quod per mortem ipsorum constituentium, & aliorum adhærentium, & quorumuis ipsorum (quos omnes Deus omnipotens diu incolumes seruet) hoc mandatum, & facultates, vt supra datæ, & conuentiones factæ non expirent, nec finitæ, & expiratæ censeantur; sed durent, & durare intelligantur vsque ad totalem expeditionem, & finem omnium, & singulorum præmissorum. Quia pro se, ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque, tam coniunctim, quam diuisim, & vnus quisque de per se; fecerunt, & faciunt præmissa dictis nominibus, cum aliis infradicendis. Item vnum, vel plures procuratores, administratores, agentes, & ministros, in omnibus, & singulis præmissis, in Curia, & extra, & in quacumque mundi parte, cum simili aut limitata potestate substituendum, & si videbitur D. G. etiam substituti possint alios substituere, si hoc expressé ordinauerit, & mandauerit, eosq. reuocandum, amouendum,& onus procurationis in se reassumendum præsenti mādato, &c. Item ex pecuniis, effectibus, ac rebus exigendis, exponendum, & erogandum in litibus, et causis, atq. negociis gerendis, et expediēdis, totum id quod præfato D.G. videbitur. Et ad cedendum, etiā nomina debitorum; et dantes, et concedentes eidem G. deputato plenissimam, liberā, et absolutam generalissimam, ac specialissimam, administrationem, et plenissimum mandatum, cum totali complemento, ad tractandum, administrandū, et expediendū omnia, et singula ea, quæ ipsimet constituentes, dictis nominibus, facere, gerere, et expedire possunt et possent; si personaliter interuenirent; et tam in Vrbe, quam extra in quacumque mundi parte etiam si talia forent, quę mandatum specialissimū postularent. Promittens dictis nominibus, etc. Releuantes, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus, etc.

L. Vxor rel. q. I. Tutrix, et pro tempore Curatrix Testamentaria suorum filiorum, in Testamento die, etc. condito in actis, etc. vt asseruit, in quorum filiorum fauorem per P. impositus, et venditus fuit annuus census scut. N. seu alterius verioris sūmæ, super eius vinea, seu aliis bonis, pro pretio scut. N. die, etc. aut alio tempore veriori, in actis, etc. habens notitiam, et certiorata per me Notarium de conuentionibus,

bus, & de deputatione factis per aliquos Creditores dicti P. in personam D. G. nomine ipsorum, & aliorum creditorum, adhærere volentium, & ob condonationem tertiæ partis summæ exigendæ, recuperandæ, ac bonorum recuperandorum, facta in fauorem filiarum, & filii dicti P. cum dominus R. frater dicti P. motus fuerit ad præstandum industriã suam, & omne auxilium in recuperatione bonorum, & pecuniarum dicti P. vt inde Creditores aliquod beneficium, dictæ vero filiæ, & filius P. consequantur aliquod subsidium, ad subuenien. eorum necessitati, & paupertati: volens dicta Laura sequi sententiam, mutuum consilium, & deliberationem dictorum creditorum, & considerans hoc tendere ad beneficium suorum filiorum, quia facilius aliquam summam ex credito suo consequi posse sperat, vniendo se cum aliis creditoribus, quam de per se, diutissim ab aliis experiri. Ideo sponte &c. citra tamen nouationem, & præiudicium obligationis, & iurium sibi, & suis filiis competen. confideiussores, & omnes obligatos, à quibus recedere non intendit, & non alias, aliter, nec alio modo, dictis nominibus, declarauit, adherere velle præfatis conuentionibus, & deputationi vt supra factis die, &c & acceptauit, ratificauit, approbauit dictas conuentiones, concordiã, & deputationem, & de nouo deputauit, & deputat procuratorem, & actorem D. G. absentem, &c. cum facultate substituendi in omnibus, & singulis facultatibus, declarationibus, & aliis modis, & formis, prout in suprascripto instrumento continetur, in omnibus, & per omnia, de quibus per me Notarium certificata fuit, & pro dictis suis filiis promisit, quatenus opus sit, alias de suo proprio teneri voluit, & ita iurauit, tactis, &c. super quibus, &c.

A. vti procurator, & eo nomine B. Creditoris supradicti P. in summa pecuniarum, suo loco, & tempore opportunis decendenda, habens notitiam, & certioratus ad plenum, de supradicta deputatione, & concordia, atque conuentionibus, factis per alios creditores dicti P. nominibus eorum propriis, & aliorum legitimorum creditorum, adhærere volentium, & condonatione tertiæ partis, summæ exigẽdæ, ac bonorum recuperandorum facta in fauorem filiarum, & filii dicti P. sponte, &c. declarauit dicto nomine, adhærere velle conuentionibus, condonationi, factis in personam G. aliisque præmissis, & dictas condonationem, conuentionem, deputationem, & concordiam, nomine dicti sui principalis, acceptauit, ratificauit, & approbauit, in omnibus, & per omnia, & de nouo deputauit procuratorem, & administratorem dictum G. hinc absentem, &c. cum facultate substituendi, & omnibus, & singulis aliis facultatibus, declarationibus, promissionibus, & aliis modis, & formis, in omnibus, & per omnia, prout in supradicto Instrumento Concordiæ, Conuentionum, & deputationis, continetur: de quibus ad plenum certioratus fuit. Et ita iurauit, tactis &c. me Notario &c. pro omnibus &c. super quibus &c.

Alia ad suscipiendum terminum coram A. C.

D. A. constituit procuratorem suum B. ad ipsius D. Constituentis nomine, & pro eo, & eius parte comparẽdum coram Illustrissimo D. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditore, siue eius Rpd. in ciuilibus Locumtenente, & quibusuis eiusdem Curiæ Notariis, & aliis quibus opus fuerit semel & pluries, ac toties, quoties occurrerit, & præuia debiti confessione coram eis facienda petendũ, & obtinendum se admitti ad suscipiendum terminum, seu terminos, & censuras de more, & stylo curiæ eiusdem Tribunalis dari, et concedi solitas, et consuetas, dictũque terminum, seu censuras ad fauorem quorumuis eius creditorum iudicialiter suscipiendum, et mandati seu mandatorum relaxationi in defectum solution. consentiendum dictoq. termino, seu terminis pẽden. inhibitionem, seu inhibitiones neque realiter neque personaliter non molestan. contra quosuis eius creditores, ad quorum fauorem talis terminus susceptus fuerit in forma solita, et consueta impetrand. & obtinendum, iurandumq. etc. et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. Præsentibus, etc.

In-

Institutoria ratificatio, & mandatum.

Magnificus D. Matthæus Ciuis, & Mer. Flo. certioratus, vt asserit à magnifico Domino Io. Baptista Morello eius Germano fratre, de pluribus obligationibus, & Instrumentis eius nomine, & sociorum factis, cum promissione de rato, videlicet de obligatione scutorum 200. auri in auro facta per D. Io. Baptistam in fauorem Magnifici D. Hieronymi soluendorum per totum mensem Ianuarii proximè venturi sub accessione N. N. quos ipse D. Io. Baptista Morellus nomine proprio, ac ipsius D. Matthæi indemnes releuare promisit, ac se quoque erga dictos mancipatos insolidū obligauit, prout in actis D. N. Item de cessione, & venditione plurium nominum debitorum, ad summam scutorum 3000. facta die, &c. in fauorem D. N. pro pretio scutorum 2000. monetæ, cum promissionibus, & pactis in Instrumento per me notarium celebrato, expressis, de quo Instrumento, & promissione facta, etiam post dictum Instrumentū, erga dictum à me notario certioratus fuit, habens quoque idem D. Matthęus plenam, vt asserit notitiam venditionis, & cessionis partis, seu participationis Domini Matthæi, pro solidis quatuor in appaltu decimarum Vrbis factæ per dictum D. Io. Baptistam Morellum prædicto Io. Baptistæ cū omnibus vtilitatibus, lucris, dānis, commodis, incommodis, seu oneribus, & honoribus, iuribus, & pactis, in capitulis in actis productis, vt asseruerunt, contentis, ad quæ, &c. Idem D. Matthæus suo, & sociorum nominibus, sponte, &c. & omni meliori modo, &c. tàm supradicta omnia Instrumenta, cum illorum dependentiis, & annexis, quàm etiam alia quæcumque, ac etiam omnia, tam iudicialiter, coram quibuscunque DD. Iudicibus, quàm extraiudicialiter gesta, facta, & actitata, & administrata nomine ipsius D. Matthæi, ac etiam rationis bancahariæ, sub nomine ipsius D. Matthæi, & sociorum, quomodocūque, & qualitercunque gesta, cum illorum annexis, & dependentiis ratificauit, approbauit, ac in omnibus, & per omnia plenissimè, confirmauit, atque emologat, approbat, & confirmat. Et insuper tam nomine suo proprio, & particulari, quàm dictæ rationis banchariæ, & tam coniunctim, quàm separatim, & insolidum, ac omni alio meliori modo, fecit constituit, creauit, & deputauit, atque ordinauit Procuratorem, institorem, administratorem, gubernatorem, negociorum omnium gestorem, generalem, & specialem, ac generalissimū, & specialissimum; ita tamen, quòd specialitas, &c. sed immo alterum ad alterius augumentum accedat, videlicet prædictum D. Io. Baptistam eius fratrem germanum, præsentem, &c. videlicet specialiter, & expresse ad ipsius constituentis, & rationis banchariæ prædictæ nominibus, & pro eis, & eorum quomodolibet, omnes, & quascunque pecuniarum, rerum, & bonorum summas, quantitates, & qualitates, etiam ad quemcunque notabilem, & notabilissimum valorem, ascendentes, ipsi constituenti, & rationi banchariæ prædictæ, tàm ex ratione, & causa societatum officiorum, & aliarum quarumcunque societatum, cuiuscunque generis existentiū. Item creditorum Montium vacabilium, & non vacabilium, cambiorum, recambiorum, obligationum, depositorum, mutui, delegationum, annuorum Censuum, promissionum, venditionum emptionum, permutationum, locationum, conductionum, etiam emphyteosis, appaltus seu, appaltuum, & quorumcunque contractuum, tam nominatorum, quàm innominatorū, tam stricti iuris, quam bonæ fidei, & ex quibuscunque titulis, modis, causis, & occasionibus, etiam hic non expressis, quas, & quæ, pro specificatis, & expressis haberi voluit, & habet, debitas, & in futurum debendas, & tàm vigore scripturarum priuatarum, & publicarum, quam etiam sine scriptura, debitas, & debendas, ac omnibus, & singulis, quibus opus erit, petēdum, exigendum, recipiendum, & recuperandum, atque habuisse, & recepisse confitendum, & affirmandum, ac declarandum, & tàm de habitis exactis, & receptis, quam habuisse, & recepisse confessis, omnes, & singulos, quos opus erit, quietandum, absoluendum penitus, & liberandum, ac quietantias qualcunque tam per Instrumenta publica, quàm scripturas priuatas, etiam iuramento firmatas, & firmata, concedendum, & faciendum.

Item iura quoque, & actiones, in fauorem

 rem

tem soluentium, aut aliarum quarumcunque personarum, prout dicto Io. Baptistæ socio Institori, & Procuratori, videbitur, transferendum, cedendum, & concedendum. Debitores autem quoscunque, nunc & pro tempore futuros, etiam Communitates Collegia, Societates, Vniuersitates, Corpora, Monasteria, Capitula, tàm hic Romæ, quam in quacunque Mundi parte, ad soluendum, satisfaciendum, consignandum, & restituendum, iuris, & facti remediis opportunis cogendum, & compellendum, atque cogi, & compelli faciendum, & ad qualcunque exactiones, tàm reales, quàm personales, ac etiam bonorum, & iurium quorumcunque, ac officiorum, & creditorum, etiam montium subhastationem, adiudicationem, & deliberationem, & immissionem in possessionem, tàm ex primo, quam ex secundo decreto, etiam continuationem procedendum, atque procedi faciendum, etiam contra quoscunque alios. Item sequuta, & habita satisfactione, super absolutione, & liberatione debitorum, ac bonorum quoque, & iurium relaxatione, & liberatione, ac dimissione, aut alias quomodocunque dicto D. Io. Baptistæ, & Institori videbitur, consentiendum, & quoscunque consensus desuper opportunos præstandum, tàm pure, liberè, simpliciter, quàm ad tempus, aut sub conditione, & modo, ac forma dicto Procuratori, & Institori visis.

Item quoscunq. debitores, etiam de fuga suspectos iurandum, & arrestandum, seu arrestari faciendum, etiam captos, & detentos, & quandocunque dicto D. Io. Baptistæ videbitur, illorum relaxationi, & liberationi consentiendum.

Item quascunq. compositiones, transactiones, concordias, conuentiones, cum quibuscunq. debitoribus, & creditoribus, atque personis, & aliis prædictis modis, & formis, pactis, dilationibus, promissionibus, & cautelis eidem D. Io. Baptistæ visis, faciendum, & ratione huiusmodi concordiarum, compositionum, transactionum, & conuentionum, totum id quod ipsi Domini Io Baptistæ videbitur, remittendum, concedendum, condonandum. Item cuicumq. iuri, liti, causæ, & instantiæ cedendum, iura quoq. & actiones quibuscumq. transferendum, tradendum, concedendum, assignandum, & cedendum. Item in litem, & lites iurandum, & quamcumq. differentiam, & differentias, controuersias, & lites, etiam per iuramentum, aut iuramenta litis decisiua, finiendum, & terminandum, & vt vulgariter dicitur, super quocumque partito faciendo, iurandum, aut referendum, & quodcumq. alterius generis iuramentum, & iuramenta licita tamen, & honesta, in animam quoque ipsius constituen. præstandum, & subeundum.

Item quascumq. lites, & causas, controuersias, quæstiones, differentias, & prætensiones, natas, & nascituras, motas, & mouendas, actiue, & passiue, tam ex causis, rationibus, titulis, & occasionibus de præterito, quàm de præsentibus, & futuris quoque temporibus, prouenientdas, contra quascumq. personas, &c & à quibuscumq. personis motas, & mouendas, actiuè, & passiuè, cuiuscumq. etiam maximæ importantiæ fuerint. Et prætensiones quascumque toties, quoties, ac semper, & quandocunq. eidem D. Io. Baptistę videbitur, in vnum, vel duos, aut plures, & quoscumq. arbitros, arbitratores, amicabiles compositores, & calculatores, & aliis, quibuscumq. nominibus nuncupari possent, compromittendum, & liberè remittendum, & tàm de iure, quàm de facto, & vt dicitur, alte, & basse, & tàm de iure tantum, quàm de facto tantum, & tàm coniunctim, quam diuisim cognoscendas, deffiniendas, & terminãdas, & tam in procedẽdo, quam in sentiẽdo, & facultate quoque, auferẽdi vni, & tribuẽdi atq. adiudicandi, & appropriandi alteri; & qui possint etiã tam coniunctim, quã diuisim, & separatim etiam quibuscunq. diebus, & horis feriatis, & non feriatis, & in quocumque loco, & locis, tam sedendo, quam stando, & ambulando, partibus ipsis citatis, & non citatis, absentibus, vel præsentibus, altera absente, & altera præsente procedere, sententiare, laudare, & deffinire ac totum id quod ordinatum, & dispositum fuerit, aut declaratum, & deffinitum per dictos arbitros, arbitratores, aut amicabiles compositores, ratum, gratum, validum, & firmum, perpetuò habere, teuere, atque adimplere, & inuiolabiliter obseruare, promittendum, & conueniendum, etiam cum

eum constitutione procuræ irreuocabilis, cum iuramento, ad acceptandum quæcumque lauda, et sententias, declarationes, et ordinationes faciendas, et promulgandas, et paciscendum etiam, quod habeant vim trium sententiarum conformium, in sacro Rotæ Auditorio latarum, et quod executioni demandari debeant, et valeant, non obstante quouis recursu, et reductionis petitione ad arbitrium boni viri, appellatione, reuisione, beneficio restitutionis in integrum, et ex capite enormissimæ læsionis, et quocumque alio capite, et tam petitæ, quam impetratæ restitutionis in integrum, et omnibus, istis, ac etiam omnibus oppositionibus, exceptionibus, remediis, rescriptis, etiam si per motum proprium Principis, aut alio modo concederentur, atque absolutioni à iuramento, et quibuscumque aliis auxiliis, exceptionibus, et remediis, quibus contra laudum, et lauda, atque sententias huiusmodi ferendas, veniri, aut apponi posset, expressè renunciandum. Et huiusmodi ac alia cuiuscumque generis, & speciei compromissa, transactiones, & compositiones, atque solidationes, etiam bis, centies, pluries, ac toties, quoties, eidem D. Ioan. Baptistæ videbitur, ad quodcumque tempus, & tempora, et cum omnibus aliis pactis, modis, formis, conditionibus, cautelis, etiam quarumcumque pœnarum adiectionibus, prorogationibus, et prorogandi facultatibus, ad quodcumque tempus, et tempora, seu terminos, et demum huiusmodi compromissa, compositiones, transactiones, & conuentiones, solidationes, cum quibuscumque personis, &c. Et super quibuscumque rebus, & bonis, iuribus, actionibus, prætensionibus, causis, litibus, controuersiis, tam natis, & motis, quam in futurum mouendis, nascendis, & intẽtandis, & quæ moueri, nasci, & intentari possent, etiam cum quibusuis aliis pactis, modis, & formis, conditionibus, & cautelis strictissimis, aut amplissimis, prout dicto D. Ioan. Baptistæ videbitur faciẽdum atque firmandum. Item dictis nominibus, quascumque pecuniarum summas, in societates quascumque etiam officiorum Rom. Cur. & extra eam ponendum, dandum, sub periculo vitę cuiuscumque personæ, ac personarum, per dictum D. Ioannem Baptistam nominandarum, seu eligendarum, ad tempus ac tempora quæcumque illas faciendum, cum quibuscumque personis. Item factas, & initas disdicendum, disdictas reproducen. & tam sortes principales, quam fructus exigendum, quietandum, cassationi quoque, & annullationi instrumentorum consentiencũ, iura quoque, & actiones quibuscumque transferendum, & cedendum. Item quæcumque credita montium, tam vacabilium quam non vacabilium empta, aut quomodolibet acquisita, & habita, emenda, & acquirenda, sub quocumque titulo, & modo, pro quocumque pretio, & pretiis personæ, aut personis, emere volentibus pro seipsis, aut aliis, vendendum, resignandum, cedendum, & transferendum, cum omnibus iuribus, & actionibus illorum, & cum sortem principalem, & pretia illorum, quam fructus, & prouentus quoscumque decursos, debitos, & debendos, exigendum, recipiendum, aut habuisse, & recepisse confitendum, & affirmandum, ac omnes, quos opus erit quietandum, &c. & quietantias quascumque faciendum, litteras quoque patentes dictorum creditorum montium, consignandum, & litterarũ patentium, atque translationi ad fauorem emptoris, & emptorum consentiendum. Item in solutum quoque, aut titulo permutationis dandum, transferendum & alienandum. Item quoscumque annuos census, & credita cuiuscumque generis existentia, nunc ad ipsum D. Matthæum, aut rationem banchariam præfatam spectantia, & pertinentia, & in futurum acquirenda, spectanda, & pertinenda, etiam ex titulo dationis, delegationis, acceptationis in solutum, aut alio modo acquisitas, & acquisita, & acquirenda, & quęcumque bona, etiam ad dictam rationem applicata, & applicanda, atque requirenda, pactis promissionibus, etiam de euictione illorum vniuersali, & particulari, in quocumque Iudicio, tam petitorio, quam possessorio, de lite quacumque suscipienda, & prosequenda, & aliis quibuscumque cautelis, modis, & formis, vendendum in solutum quoque concedendum, assignandum, transferendum, & alienandum, pro pretio, & pretiis, dicto D. Io. Baptistæ visis. Item cum quibuscumque rebus, cre-

ditis,iuribus,et bonis, permutandum,cum facultate exigendi, et quietandi.vt supra.

Item quascumque societates, cum quibuluis mercatoribus, et aliis personis, super omnibus, et singulis mercimoniis, rebus,negotiis,arrendis, appaltibus, et quocumque negotiorum, et bonorum genere, specie, et qualitate, et pro tempore, et temporibus,pactis conditionibus, capitulis, modis, promissionibus, obligationibus, et cautelis quibuscumque inendum, contrahendum, aut iniri, et contrahi faciendum, et committendum participes, aut socios quoscumque assumendum, et assumi faciendum, et è contra in participem, et socium præmissorum, et aliorum quorumcumque negociorum, se admitti, et recipi faciendum; et tam in Vrbe, quam extra Vrbem, in quacumque Ciuitate,Prouincia,Terra, et loco.

Item cum omnibus personis, tam de negotiis, et rebus, tam de prætorio gestis, et factis, quam pendentibus, et futuris, atque in futurum gerendis, calculandum,solidandum, componendum, et finiēdum, exceptioni quoque erroris calculi, et solidi non bene facti et omnibus aliis, etiam restitutionibus in integrū, expresse renunciandum.

Item cassationi, et annullationi, ac restitutioni quorumcumq. instrumentorum, apocharū, cedularum, librorum, et omniū scripturarum,vbicumq. locorum, et quotiescumq. dicto D. Io. Baptistæ videbitur, consentiendum.

Item rationem banchariam prædictam, ac omnia,et quæcumq. negocia,mercimonia cuiuscumq. generis, & qualitatis fuerint, nomine dictæ rationis bancharia pertractandum,facien. exercendum,expediendum, res quoque,et bona quæcumque administrandum, ac expediri, et gubernari faciendum, et committendum,in omnibus, et singulis necessariis, et opportunis pro tempore contingentibus, et quæ ipse d. Io. Bap. nomine ipsius d. Matthæi, et rationis prædictæ gerenda, et facienda, ac explicanda duxerit.

Item quibuscumq. annuis censibus, societatibus, etiam officiorum, obligationibus, depositis, et quibuscumque aliis contractibus, et instrumentis, principaliter, et insolidum, ad fauorem cuiuscumque personæ, ac personarum, etc. accedendum fideiubendum, et promittendum. Et pro obseruatione omnium, et singulorum præmissorum, et quorumcumque gerendorum, et promittendorum per ipsum D. Io Bapt. in quibuscumq. contractibus,negotiis,instrumentis,& scripturis, publicis, & priuatis, in for. Cam Apost.cum solitis quoque guarantigiæ, & alia quacumque forma, ipsum constituentem, eiusq. hæredes, &c. & dictam rationem banchariam. & ipsorum bona omnia, &c. iuraque &c. obligandum,& hypotechandum;&in præmissis iurandum, etiam in animam ipsius constituen.& cum plenissima,& libera administratione, ac plenissimo,& libero mādato,ac omni complemento,& omnimoda potestate, etiā omnes alias facultates,potestates,auctoritates,ac dispositiones,quas institores, & socii,de iure consuetudine, & stilo, tam in Vrbe, quam extra, in quacumq.Ciu.& loco,etiam mercantilibus,& quacūq. mundi parte,habere solent,& habent: & omnia ea,quæ in generalitate non venirent, sed specifica indigerent expressione,quę pro eo expressis haberi voluit,& habet, dedit, concessit, & transtulit, cum omnimoda, & totali complemento.

Item omnes, & singulas lites, causas, controuersias,&differentias,ciuiles,criminales, & mixtas;motas, & mouendas,atq. intentatas, & intentandas, per ipsum d. Matthæum,& socios actiuè, & passiuè,coram quibuscumque dd. Iudicibus, &c. & tam hic Romæ, quam etiam in quacumque alia Ciuitate, & loco agendum, prosequendum, & defendendum, ac etiam secundum stilum, consuetudinem, & statuta locorum, in quibus præsens instrumentum produci, aut exhibere contigerit, omnia necessaria, & quomodolibet opportuna peragendum, & expediendum, & cum omnibus aliis clausulis ad lites.

Vnum quoque vel plures procuratorem, & procuratores, agentes, factores, & ministros, tam coniunctim, quam separatim, & insolidum; & omni alio meliori modo, cum simili, aut limitata potestate, substituendum, &c. Item in quibuscumque cedulis pro ipsis DD. Matthæo, & sociis, subscribendum, & scribendum. Et generaliter, &c. promittens,

tens, &c. Releuans, &c. super quibus &c. Actum, &c.

Alia ad quaestuandum.

IN nomine DOMINI Amen. Petrus Caraffa, eques, & Patritius Neapolitan. S. D. N. Papae, & vtriusque illius Signaturae Referendarius, venerabilis Archiconfraternitatis Spiritus sancti, nationis Neapolitanae in Alma Vrbe, Primicerius, Fabius Bisballae, Caesar Indellus, Angelus Carpinus, & Ascanius Ariemme, eiusdem Archiconfraternitatis Spiritus sancti Custodes. Dilecto nobis in Christo Felici Oliuerio de Terra Burbonis Reatinae, & Liuio, quon. Francisci Bernardini de Impontio eiusdem Commissariis, & procuratoribus nostris salutem, & sincerã in Christo charitatem. Cum licet immeriti, ad dictae Venerabilis Archiconfraternitatis Gubernium, & curam, disponente Dei bonitate, deputati fuerimus, cupientes toto posse nostro, *illius confratribus nostris, ac socijs*, & curae insistere, ac laudabiles illius Constitutiones executioni demandare, inter quas principalis & prima est, & ad eiusdem Archiconfraternitatis ornamentum, & splendorem, totiusque Nationis Regni Neapolis pro qua erecta, & deputata est, commodum, & vtilitatem vnum Hospitale pauperum, ac Monasteriũ seu Domus puellarum dictae Nationis, cum Ecclesia contigua, & Oratorio, pro vsu Confratrum illius, construere, & aedificare, inhaerendo licentiae, & facultati nobis à sanctissimo D.N. Clemente, diuina prouidentia Papa Octauo per eius literas Apostolicas in forma breuis sub Anulo Piscatoris die 16. Decembris 1594. expeditas, concessas, & impertitas, necnõ ex auctoritate Illustriss. & Reuerendiss. D. Inici Aualos Episcopi Portuen. Dei, & Apostolicae Sedis gratia Cardinalis de Aragona, nostri, & dictae Venerabilis Archiconfraternitatis nostrae vtilimi Protectoris, te antedictum Felicem Oliuerium ex Terra Burbonis aetatis annorum 34. vel circiter, altae staturae cum barba castagnaccia, frõte lata, et colore oliuastro, ac Liuium aetatis annorum 33. vel circiter, iustae staturae, cum barba rubea, et oculis albis, de probitate, et integritate, ac matura experientia plurimum confidimus, ex approbatione praecipuè de nobis facta per admodum R. D. Doct. Augustinum Lopez Archipresbyterum dictae Terrae Burbonis ex certa nostra scientia, animo deliberato, ac de cõmuni voto totius Congregationis eiusdem Venerabilis Archiconfraternitatis nostrae, et aliis omni quo possumus meliori modo, via, iure, forma, et causa, in nostro et dictae Venerabilis Archiconfraternitatis nostrae commissarios Procuratores, collectores, negociorumq. nostrorum infrascriptorum gestores, ac nuncios speciales, et generales tenore presentium cõstituimus, creamus, et deputamus dantes et concedentes vobis facultatem, omnimodam potestatem nomine nostro, et dictae Venerabilis Archiconfraternitatis vos conferendi in Regno Neapolis praefato, videlicet in Prouincia Aprutina, et in comitatu Nolerii, ac prouincia Capitonatae, Apuliae eius Regni Neapolitani ibidemque litteras Apostolicas praedictas, et has praesentes nostras hortatorias, per nos vobis traditas. Reu. locorum ordinariis, illorumque RR. Vicariis generalibus, et foraneis, ac aliis quibus opus fuerit exhibendi, et praesentandi, ipsasque litteras Apostolicas, et indulgentias in ea concessas, in quibuscumque Ecclesiis prouinciarum, et locorum prefatorum vobis magis beneuisis, de licentia tamen, et cõsensu eorumdem RR. DD. locorum ordinariorũ et seu Vicariorum eorumdem publicandi, et publicari, faciendi eleemosinas, et alia quaecumque caritatiua subsidia per quosuis Christifideles faciendas, et elargiend. per manus eorumdem RR. DD. locorum ordinariorum, et seu eorundem RR. Vicariorum, vel deputandorũ ab eis, facta prius numeratione earundem eleemosynarum, et descriptione per manus eorundem in libro nostro vobis ad hunc effectum dato, et cõsignato in fol. qui est foliorum N. cum insigne Spiritus sancti, ac subscriptione in principio, et fine illius manu nostri secretarii infrascripti, ac cum appensione sigilli eiusdem Venerabilis Archiconfraternitatis nostrae Spiritus sancti in capsula stanea cum cordulis, et non alias aliter, nec alio modo recipiendi, ac habuisse, et recepisse confitendi, et de habitis si opus fuerit quietandum, dictasque eleemosynas,

et

& alia caritatiua subsidia prædicta per vos, vt supra recipienda, ad nos remittendi iuxta formam constitutionum, & capitulationum habitarum inter nos, causa huiusmodi, sub pœnis obligationis Cameræ Apostolicæ vallatarum, dantes insuper, & concedentes vobis omnimodam facultatem, & potestatem eligendi, deputandi, & substituendi vnum alium tantum pro quolibet in socium vnum pro præmissis, & infradicendis modo, & forma, vt supra dictum est agen. rifico tamen, & periculo vestro tantum earumdem alias aliter, nec alio modo per vos, & quemlibet, &c. vnũ nominan. & illum reuocan. ac alium loco illius deputandi vt supra arbitrio vestro, præsenti procuratorio semper in suo robore duraturo, & generaliter omnia alia faciendi, dicendi, & procurandi quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna, & quæ nosmetipsi agere, & facere possemus, ac si personaliter interessemus. Hortamur insuper, & in D. attentè rogamus omnes, & singulos RR.DD. locorum Ordinarios per dictam prouinciam Aprutinam, aliaq. loca præfata constitutos, ac eorum RR. DD. Vicarios, Officiales, ministros, & deputatos, necnon omnes, & singulos RR. DD. Duces, & alios quoscumque in dignitate Ecclesiastica & temporali constitutos, ac iurisdictionem Ecclesiasticam, seu temporalem quomodolibet exercentes, omnesque alios ad quos spectat, vt vobis Felici, & Liuio Commissariis, & procuratoribus, vt supra Constitutis, ac substituendis, & deputandis, & vobis in præmissis omnibus, & singulis, & pro illorum executione auxilium, consilium, & fauorem præstare, & concedere, ac præsto esse benigne dignentur. D. N. bonorum omnium largitor, & remunerator, opus hoc pium, & misericordiæ plenum ad animarum ipsorum fælicitatem in vitam æternam retribuet, & nos tantorum beneficiorum non immemores pro eis preces nostras, vnà cum aliis confratribus nostris, ad eundem Deum Opt. Max. continue effundemus. Vos autem Felix, & Liuie præfati tales in præmissis vos ipsos habebitis quod nota contemptus vobis nullatenus adscribatur. In quorum omnium fidem, præsentes nostras patentes litteras fieri, & per infrascriptum notarium secretarium nostrum subscribi, sigilliq. dictæ nostræ Archiconfraternitatis, quo in talibus vti nur, iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum Romæ ex nostra Congregatione, Anno Domini 1597. Indictione decima, die vero ... mensis Febr. pontificatus, &c.

Alia ad petendum absolutionem à censuris.

D N. spontè, &c. omnibus, &c. citra, &c. fecit, & constituit procuratores suos, magnificos & discretos viros Iulium Lancionum Forosemproniensem, & Christophorum Fundatum de Terra Cæsarum Spoletan. dioc. &c. in Rom. Curia residentes, absentes tamquam præsentes, & quemlibet ipsorum insolidum; ita quod primitus occupantis melior conditio non existat: & quod vnus ipsorum inceperit, alter prosequi valeat, & finire: specialiter, & expresse ad ipsius D. Constituentis nomine, & pro eo & eius parte comparendum, & se præsentandum coram Sanctissimo D. N. Clemente Papa Octauo, eiusq. Illustrissimo D. Pœnitentiario, seu vicepœnitentiario, necnon Illustrissimo D. Cur. causarum Cameræ Apostolicæ Auditore, siue eius R. P. D. in ciuilibus Locumtenente, & alio quocumque Rom. Cur. Iudice ordinario, siue delegato, & alio coram quo opus fuerit: & beneficium absolutionis simpliciter, vel ad cautelam, à quibuscumque excommunicationis sententiis censuris, & pœnis, in eum à quocumque Iudice, & ad cuiuluis instantiam, quauis de causa a iure, vel ab homine in eum latis, & promulgatis, vel alias, in quibus ipse D. Constituens nunc innodatus existit, & in futurum quoquomodo innodari contingeret, flexis genibus, semel, & pluries, ac toties quoties occurrerit, & opus fuerit, humiliter petendum, impetrandum, & obtinendum: et quodcumque debitum, et solitum iuramentum, seu solita iuramenta de parendo sanctæ matris Ecclesiæ, eiusdem sanctissimi D. N. Papæ, et alterius cuiuscumque Iudicis, ab eo deputati, seu deputandi, preceptis, et mandatis, in manibus quorum opus fuerit, præstandum: necnon vnitati, et gre-

& gremio eiusdem S. Matris Ecclesiæ, ac communioni fidelium, & participationi, Ecclesiasticorum Sacramentorum restitui petendum, & obtinendum: & quascumque literas desuper opportunas, a quo opus fuerit in forma solita, & consueta, sibi fieri, tradi, & concedi petendum, & obtinendum, & generaliter, &c. promittens, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Alia ad inuocandum Synodum.

CVm ex grauibus, & euidentibus causis Ill. & Reuerendissimus D. Franciscus Gerinus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Balneoregiensis ad Ecclesiam suam accedere, & in ea vt decet residere, & debita munera pastoralia ibi exercere valeat animaduertens Synodi Diocesanæ in dicta eius Ecclesia indictionem, & celebrationem, tam iuxta sacri Concilii Tridentini decreta, quam ob plura dictæ Ecclesiæ negotia in illa expediendas, prætermittendas, aut vlterius differendas non esse, & ex aliis rationibus animum suum mouentibus. Hinc est, quod anno, &c. Idem Reuerendissimus D. Episcopus, vltra alias facultates eximio Il. doctori D. N. eius generali Vicario alias datas, & concessas, sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. ipsum quidem D. N. absentem tanquam præsentem constituit procuratorem ad ipsius Reuerendissimi D constituentis nomine, & eius parte Synodum Diocesanam Balneoregii indicendum, conuocandum, & celebrandum, & in ea proponendum, agendum, constituendum, & decernendum, quæ tam ratione dictorum decretorum Sacri Concilii Tridentini, & aliarum sacrarum Constitutionum, quam pro particulari dictæ Ecclesiæ Balneoregii, ac aliarum ei quomodocunque subiectarum regimine opportuna, & necessaria iudicauerit, necnon personas, quæ eidem Synodo personaliter interesse debuerint, & comparere neglexerint, iuxta canonicas sanctiones, pœnas, & censuras Ecclesiasticas incurrisse decernen. & declaran. & ad earum satisfactionem iuris remittendum, & alia in præmissis, & circa ea dicendum, procurandum, faciendum, & exequendum quæ sibi in præmissis, & circa ea necessaria videbuntur, & opportuna. Promittens. &c.

Alia Episcopi ad interessendum Synodo.

CVm sit, quod de præsenti anno Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Christophorus Boncompagnus Sanctæ Rauennaten. Ecclesię Archiepiscopus ex decreto Sacri Concilii Tridentini prouincialem Synodum in Ecclesia Metropolitana Rauennaten. celebrandam indixerit, eamq. infrascripto Reuerendissimo D. Episcopo intimauerit, & ipsius accessum ad dictam Synodum per eius litteras, sub dat. &c. requisiuerit, cumque idem R. D. Episcopus ægritudine graui adeo affectus sit, vt ad dictam Synodum, vt deberet & summopere cuperet accedere, & eidem interesse, non valeat, quod maxime dolet. Hinc est quod anno, &c. idem Reuerendissimus D. Episcopus, &c. sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. constituit procuratorem suum R. D. N. ibidem præsentem, &c. ad ipsius Reuerendissimi D. Constituentis nomine, & pro eo, ac eius parte dictam Metropolitanam Ecclesiam, & præfatum Reuerendissimum D. Archiepiscopum accedendum, eidemq. ac Reuerendissimorum DD. comprouincialium Episcoporum Congregationi absentiam ipsius Reuerendissimi D. Constituentis excusandum ex legitima causa eius ægritudinis, & eandem causam fide medicorum, testiumq. probatione, si opus fuerit, probandum, admittiq. petendum, & pro eo legitima causa absente haberi, & reputari petendum: necnon eidem Synodo in loco sibi conuenienti interessendum, & ea, quæ in mandatis ipsius Reuerendissimi D. Constituentis statum, & regimen pertinentia, exponendum, & ipsi prouideri petendum, & instandum; actaq. & decreta eiusdem Synodi acceptandum, & recipiendum, illaq. subscribendum, illaq. seu eorum copiam sibi tradi petendum; & ad ipsum Reuerendissimum D. Constituentem deferendum. Et generaliter, &c. Promittens &c.

Alia

Alia ad contrahendum matrimonium.

DOmini A. B. coniuges, & C. eorum filius cum consensu, licentia, & parabola dictorum eius parentum, & quilibet eorum simul insolidum, & de per se, & prout melius fieri, & esse possit, fecerunt, & constituerunt, ac solemniter ordinauerunt eorum procuratorem, &c. d. N. ibidem præsentem, & acceptantem solum, & insolidum ad ipsorum Constituentium, & cuiuslibet ipsorum nomine tractandum, firmandum, & concludendum cum d. L. relicta q. M. parentelam, & affinitatem futurorum sponsalitiorum contrahendorum inter dictum C. ex vna; & Constantiam eiusdem L. filiam, partibus ex altera in forma debita & consueta Ecclesiæ, & iuxta sacri Concilii Tridentini dispositionem, necnon specialiter, & expresse promittendum pro ipsis coniugibus, & ipsa C. eorum filio dictæ L. stipulaturæ nomine, & vice ipsius Constantiæ, & etiam ipsi Constantię, & prout fieri contingat se coniuges constituentes facturos, & curaturos liberè & omni exceptione remota, quod prædictus C. consentiet per verba de præsenti in ipsam Constantiam, & contrahet sponsalia, & matrimonium cum ipsa Constantia tempore legitimo in forma Ecclesiæ, præcedentibus debitis denunciationibus ex forma dicti Concilii Tridentini de dote dictæ Constantiæ siue in magna, siue in parua quantitate conueniendum soluenda eisdem modo, & forma, prout ipsi constituto ad plenum informato de mente, & voluntate ipsorum Constituentium videbitur, & placuerit, dictamq. dotem conueniendam, vna cum donatione propter nuptias, ac aliis iuribus dotalibus. Et postquam fuerit soluta collocandam, & inuestiendam in tot bonis stabilibus, seu Montibus non vacabilibus in Vrbe Roma vel alibi, ita & taliter quod dicta bona, seu loca montium intelligantur hypothecata in specie & in genere dictæ constantiæ, pro ipsius ac dotis promittendæ ac soluendę securitate, dictamq dotem, vna cum illius augumento, iuribusq. dotalibus seu donatione propter nuptias desuper conuenien. eidem d. Constantiæ, & aliis, quibus opus fuerit in omni casu, & euentu illius restitutionis, restituere, & soluere promittendum, siue in pecunia numerata, siue in tot bonis, ac modo & forma prout inter dictas partes conuentum fuerit, necnon quoscumque fideiussores pro dotis huiusmodi assecuratione, conseruatione, & restitutione dandum & præstandum, illosq. indemnes releuare & conseruare promittendum, quodq. d. Coniuges, & dictus eorum filius dictam parentelam, vt supra contrahendam, ac omnia, & quæcunque conuenienda, & in instrumento desuper celebrando continenda rata grata, & firma se habituros promittendum, & pro obseruatione omnium conueniendorum, & promittendorum ipsos dd. Constituentes, & eorum quemlibet insolidum eorum, ac suos hæredes, & successores, ac illorum bona quæcumque in ampliori forma Cam. Apost. ac quauis alia forma iuris valida obligandum, & hypothecandum, & quodcunque iuramentum, seu iuramenta in animam ipsorum dd. Constituentium præstandum, & subeundum, & instrumenta quæcunque in præmissis opportuna per quosuis Notarios cum clausulis, & cautelis ac pœnis, vinculis, & hypothecis eidem Procuratori beneuisis, ac iuxta stylum, & consuetudinem Notariorum illarum partium, in quibus dictum instrumentum rogari, & stipulari contingat fieri, & stipulari faciendum, dantes denique, & concedentes dicti Constituentes prædicto eorum Procuratori, plenum, amplum, liberum, speciale, & generale mandatum, cum plena, ampla, libera, speciali, & generali administratione in prædictis omnibus, & singulis, & circa prædicta & quodlibet prædictorum etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent, speciale, nominatum, & specialissimum, etiam si hic ea exprimi necesse fuissent, volentes hic pro expressis haberi. Promittentes, &c. Releuantes, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. Præsentibus testibus, &c.

Alia ad capiendam possessionem beneficij nomine Cameræ.

ADmodum Illustris, & excellentissimus vir D. Laudiuius Zacchias, sanctissimi D. N P. & Reu. Cam. Apost. generas lis Commissarius, sponte, &c. omnibus meliori

meliori modo, &c. substituit, & in locum suum, & dictæ Reuer. Cameræ Apost. posuit R.d. N. absentem tamquam præsentem solum, & insolidum, ad ipsius, & R. Cam. Apost. nomen, & pro eis realem, actualem, & corporalem possessionem beneficii sub inuocatione, &c. alias vacan. per obitum q. d. B. de mense Ianuarii extra Rom. Cur. defunct. illius vltimæ possessoris, de quo sic vacante R.d. A. auctoritate Apostolica prouisum, seu prouideri concessum extitit, prout in literis Apost. in forma breuis, expeditis sub Annulo Piscatoris, sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. Anno &c. iuriumque, & pertinentiarum eiusdem, ac illi annexorum quorumcumque capiendum, apprehendendum nanciscendum, & adipiscendum, captamque, & apprehensam continuandum, ac omnes & singulos actus possessorios, in similibus fieri solitos, & consuetos, ac necessarios, & opportunos faciendum, & obseruandum, ac fructus, redditus, & prouentus illius eidem beneficio, & illius pro tempore beneficiato, & possessori, quomodolibet, & qualitercumque debitis ab illorum debitoribus& responsuariis, ac aliis quibus opus fuerit percipiendum, et exigendum, & de eis sibi responderi faciendum, retinendum pænes eumdem d. Procuratorem, & subinde prædicto A. si & postquam literas prouisionis eiusdem beneficii debitè sub plumbo expeditas, præsentauerit consignan. iuxta formam, continentiam, & tenorem dicti Breuis Sanctissimi D.N. PP. dictumque Breue, & omnia in eo contenta debitæ executioni demandari petendum, faciendum, & obtinendum, omniaque alia & singula faciendum, gerendum, & exequendum in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, quoad quæ exequenda omnimodam eius auctoritatem transtulit, & transfert, protestans, &c. super quibus, etc. actum, etc. Præsentibus testibus, etc.

De diuersis Instrumentorum pacis, transactionis, compromissi, & laudi formulis. Cap. II.

Pax.

IN nomine Domini Amen. Cum sit, quod diu humani generis instigante inimico qui continuè omni studio, cura, & diligentia summopere vigilat, nititur, & laborat in humanum genus, & Christifideles, odia, inimicitias, & mala parando, spargendo, & serendo, in terria N. eiusque districtu diuersæ inimicitiæ, ac odia exortæ fuerint inter N. N. & N. & eorum, & cuiuslibet eorum parentes, antecessores, fratres, consanguineos, affines, filios, & adhærentes ex vna, & M. M. & M. eorumque, & cuiuslibet eorum parentes, antecessores, fratres, consanguineos, affines, filios, & adhærentes in eisdem odiis, & inimicitiis dicto humani generis inimico operante, se confouentes, partibus ex altera; & ex illis, ac illarum occasione, plura, & diuersa homicidia, vulnera, percussiones, offensiones, ac iniuriæ, tam verbis, quam operibus illatæ, nota, exorta, & sequuta fuerint, hinc inde, inter ipsas partes, & suos præfatos, vel alios quoscumque easdem partes, vel quamlibet earum attinentes; & in dies peiora, ac diuersa pericula nisi prius illis occurratur, & prouideatur, inter easdem partes imminere, ac de facili nasci, exoriri, & sequi posse, dignoscantur. Quibus omnibus prædictæ partes, & quælibet earum occurrere, & quantum in se est obuiare, easdemque antiquas inimicitias, & odia omninò tollere, leuare, extinguere, & extirpare cupientes, ac volentes præuio timore Saluatoris nostri Iesu Christi, pro ipsarum partium, ac earum patriæ quiete, & tranquillitate, & animo ad earum pristinam amicitiam, & amorem redeundi; & se in eiusdem de cætero consolidandi, & confouendi, & omninò conseruandi, ac intuitu, contemplatione, suasionibus, & hortatu Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. de Vrbino, & de Sabellis S.R. E. Cardinalium, communium ipsarum partium dominorum; & vt cæteris in eadem earum patria similia faciendi, & exequendi, optimum præbeant exemplum; ad infrascriptam pacem, & generalem homicidiorum, vulnerum, offensionum, percussionum, & iniuriarum, tam verbis, quam operibus hinc inde, inter easdem partes vsque in hodiernum diem quomodolibet passarum, subsecutarum, & occursarum omissionem deuenire, proposuerunt

runt, deliberarunt, & decreuerunt, & deueniunt, in hunc qui sequitur modum. Videlicet prædicti N. N. & N. ex vna, & M. M. & M. partibus ex altera, spõtè, &c. omnibus, &c. insimul, adinuicem, & vicissim fecerunt, & faciunt, & quilibet eorum fecit, & sibi pacem, & generalem remissionem de omnibus, & singulis homicidiis, mortuis, vulneribus, persecutionibus, offensionibus, diffamationibus, ac iniuriis, tam verbalibus, quam realibus aut alias quomodolibet illatis, & de omnibus, & quibuscumque inter easdem partes, hinc inde, vsque in hodiernum diem præmissorum, aut alia quauis occasione, vel causa, occulta, & manifesta, cogitatis, & incogitatis, tam in eorũ propriis personis, quam earum parentum, antecessorum, filiorum, filiarum, fratrum, & consanguineorum, affinium, & aliorum quorumcumque sibi attinentium, familiarium, amicorum, & illis adhærentium, secutis, passis, factis, & interuentis, & occursis, & generaliter de omnibus, & singulis, hinc inde, quomodolibet occursis, & interuentis, tam verbalibus, quam realibus, etiam incogitatis, & occultis cum pactis, conditionibus, & capitulis infra alligatis. Et in signum veræ pacis, & generalis remissionis præfatæ, & adinuicem complectendo, deosculati fuerunt. Promittentes dictam pacem, & generalem remissionem prædictam, ac omnia, & singula in eis capitulis contenta, & firmata, semper, & perpetuò ratam, gratam, & firmam, rata, grata, & firma habere, tenere, attendere, & obseruare, illamque, & illa nullo vnquam tempore frangere, violare, contrauenire, quouis modo, & quæsito colore, sub pœnis aliis prout in eisdem capitulis. Consentientes cassationi, &c. quarumcunque querelarum porrectarum seu processuum forsan fabricatorum, quos processus & querelas, processis extinctis, & annullatis, nullis, & inualidis habuerunt, & habere voluerunt, & illis expressè renunciarũt, & renunciant. Pro quibus, &c. dictæ partes disiunctim, & de per sese, &c. hæredes & bona, &c. sibi inuicem, & vicissim respectiuè, in forma Cameræ Apostolicæ cum clausulis, &c. obligarunt & quilibet eorum, & alterius quilibet obligauit, iurauit, &c. super quibus, &c. actũ Romæ, &c. præsentibus, &c. Reuocans in primis, & ante omnia d. N. quæcumque verba per eũ dicta in dedecus, & verecundiam dicti M. virum probum, ac bonæ famæ, conditionis, & honorificum asserens, & confitens. Volens, &c.

Alia pax.

IN nomine Domini Amen, die &c. Coram Illustrissimo, & Reuerendissimo D. N. S. R. E. Cardinali auctore, ac mediatore pacis infradicendæ, ac testibus, & me Notario, &c. Personaliter constituti: A. & in hac parte vti procurator, & eo nomine N. qui nomine suo proprio, per se, ac suos filios, & hæredes, ac successores, fratres, & nepotes, atque attinentes ex linea tam masculina, quam fœminina, vsque in quartum gradum, ac etiam vice, & nomine N. & N. pro quibus, & quolibet eorum de rato promisit; et quod ratificabunt pacem contrahendam, & instrumenti mandati, & omnia eorum vice, ac nomine circa pacem gerenda, & tractanda, vel non contrauenien. sub pœna, & aliis, in instrumento faciendo contentis, prout de suo mandato exhibuit, & produxit mihi Notario instrumentum publicum per N. notarium publicum N. die in N. celebratum, in papyro, et latinè scriptum, cum legalitate apposita, et B. tam nomine suo proprio, quam P. et P. eius filiorum, et tamquam legitimus Administrator, et pro dictis eius filiis respectiuè de rato, et ratihabitione in forma iuris valida, et illos ratificaturos promisit, videlicet dictum B. qui reperitur in partibus Galliæ, vel Burgundiæ ratificaturum intra sex menses, ab hodie proximos, dictum verò P. intra tres menses, postquam in Italiam reuersus fuerit, si redire contigerit, et dictum P. qui est annorum x. ratificaturum, cum ad ætatem talem peruenerit, in qua ratificare possit, et de huiusmodi ratificationibus dare instrumentum, et instrumenta publica, in actis mei Notarii, alias de suo proprio, vt principalis, et insolidum ad obseruationem omnium, et singulorum, in hoc instrumento contentorum, pro dictis eius filiis, et ad omnia damna, impensas, et interesse teneri voluit, erga aliam partem, infradicendam liberè, omni pe-

penitus iuris, et facti exceptione remotâ, ita vt, sub prætextu promissionis facti alieni, & licet omnia, quæ potuerit fecerit, pro dictis ratificationibus præstandis, se tamen excusare non possit, D. R. nomine suo proprio, & N.D.& N. eius fratrum patruelem, pro quibus omnibus, &c. eâdem promissione de rato, vt supra, &c. ex vna parte. Et X. principalis nomine suo proprio, ac etiam procuratorio nomine Q. & Q. prout de suis mandatis procuratoriis exhibuit duo instrumenta publica, die, &c. per N. in eadem Ciuitate N. celebrata tenoris prout infra continetur: Pro quibus eius principalibus, vltra dicta mandata, & ad tollendum omne dubium, de rato, & ratihabitione, &c. extende, vt supra, vsque excusare, vel tueri possit, & cum dicta promissione rati, dicto nomine suo pro se, ac suis, & dictorum suorum principalium, nominatorum, ascendentibus, & descendentibus, ex linea tam masculina, quam feminina, vsque in quartum gradum de iure canonico cōputan. inclusiuè ex altera partibus. Considerantes ex discordia non solum familias priuatorum, sed etiam Ciuitates ipsas destrui, & desolari; ex concordia verò, & Vnione vltra quietum, & trãquillum statum, Ciuitates in dies mirum, & felix augumentum, & ampliationem recipere: Contemplantes etiam diuino afflante spiritu, iuxta præcepta Euangelica, non solum inimicos & offensores odio habendos, & prosequendos non esse, sed immo amplectendos, & bonificandos fore. Propterea perpetuam pacem, quæ placuit Altissimo, vt prudentia, & interpositione Illustrissimi, & Reuerendiss. D. Cardinalis N. antedicti conclusa existat, hoc publico Instrumento firmare volentes sponte, &c. dictis nominibus propriis, & procuratoriis respectiuè, referendo singula singulis congruo loco, & omnibus melioribus modo, &c. & principaliter intuitu, & amorem D. N. Iesu Christi, eandem perpetuam pacē, & concordiam, super homicidiis, & morte quon. M. & M. & M. & aliis damnis, & iniuriis illatis, quę in sententia condemnatoria contineri dicuntur, atque aliis quibuscumque offensionibus vicissim inierunt & firmarunt, cum pacto, & conditione, & non alias, aliter, nec alio modo, quod supra nominati N.N. & N. & alii inquisiti, & condemnati, & quilibet ipsorum præter N. & N. & præter absolutos vel aggratiatos, vsque in hunc diem, debeant exulare à Ciuitate N. suoq. territorio, per octo annos continuos, incipiendo ab hac die stipulationis huiusmodi pacis, & numquam dicto tempore durante, redire in dictam Ciuitatem, non solum animo non permanendi, sed nec etiam animo transeundi, vel animo statim recedendi, ex quacumque causa, occasione, vel prætextu priuato, vel publico, & quantumque aliis licito, vel permisso, & quod dicto tempore non possint, nec aliquis ipsorum possit impetrare remissionem, rebannitionem, aut saluum conductum, ad effectum redeundi ad dictam Ciuitatem, & Territorium Interamnen. aut transeundi per dictam Ciuitatem, salua declaratione infradicēda respectu transitus per Territorium N. & casu, quo impetrauerunt, aut aliquis ipsorum dictam remissionem, saluum conductum, aut aliter rebanniti, & reuocati fuerint, vel quilibet ipsorum fuerint à dicto exilio reuocatus, rebannitus, vel gratiatus dicto tempore durante, non possint, nec valeant, nec ipsorum quilibet valeat, seu possit vti dictis remissionibus, rebannitionibus, saluo conducto, gratiis, & motu proprio cuiuscumque superioris, etiam supremi pro repatriando, aut redeundo, vel transeundo dictam Ciuitatem, vel Territorium N. salua dicta declaratione, vt infradicendà respectu transitus per Territorium faciendi, & casu quo aliquo modo, etiam aliter licito, & permisso, supradicto termino durante ad dictam Ciuitatem redirent, aut aliquis ipsorum rediret, etiam animo transeundi, vel statim recedendi, vel quoties transirent per Territorium, & ibi commorarentur, aut aliquis ipsorum commoratus fuerit vltra 24. horas, etiam ex gratia obtenta vt supra, censeatur & intelligatur rupta pax, & contrauenients teneatur, & obligatus sit, ad soluendum pœnam conuentionalem infra dicendam: vt infra etiam, quod fuisset quomodocumque & qualitercunque eisdem, vel alteri ipsorum remissa donata, seu gratiata, & nihilominus censeatur, & reputari debeat, tamquam, & propriè violator pacis, & subiaceat omnibus aliis, & quibus-

buscumque pœnis, etiam legalibus, quæ contra violatores pacis impositæ essent, vel fuissent, cum huiusmodi expressa declaratione, & pacto appositis, quod non intelligatur, nec sit violata pax per transitum faciendum per supradictos, aut aliquem, seu aliquod eorum per Territorium N. neque censeatur in aliquo contrauentum conditioni prædictæ, atque præsenti Instrumento pacis: dummodo dicti Transeuntes, vel transiens non excedant, seu excedat spatium 24. horarum: toties, quoties transierint per Territorium prædictũ vltra 24. horas intelligantur violasse pacem, & censeantur, ac reputari debeant tamquam proprie violatores pacis, & subiaceant omnibus prædictis. Et saluis dicta conditione, & pactis remiserunt adinuicẽ in perpetuum, vna pars alteri, & altera alteri, dictis nominibus acceptanti etiam, vna mecum notario publico stipulan. & accepran. pro supradictis personis absentibus in hac parte comprehensis omnes, & singulas coutumelias, iniurias, offensiones, quascumque, capitales etiam in personas, & famam, & tam verbis quam facto quomodolibet hinc inde per quamuis partium respectiuè in vniuersali, & particulari cõiunctim, vel diuisim illatas, & factas, & fieri demandatas, & commissas in vulneribus, & homicidiis passis, ac omnes offensiones, & iniurias, contra ipsos paciscentes, & quemcumque ipsorum coniunctim, vel diuisim, & contra eorum attinentes, descendentes, & consanguineos agnatione, vel cognatione attinentes, respectiue quocumque modo principali, vel incidenter illatas, & factas opere consilio, auxilio, fauore, consensu, mandato, aut alio quouis modo, & in quocumque tempore, ac locis vsque in hunc diem, etiam illos, quæ speciali nota dignæ forent, & quæ specificam, & indiuiduam expressionem postularent; etiam quantumuis grauissimas, & atroces, quæ pro expressis habeantur, perpetuò remiserunt, & vnusquisque ipsorum contrahentium, prout eos, & eorum principales, & quemuis eorum tangit, & concernit, remisit, dedit veniam, & pacem perpetuam offensionibus comprehensis, & nominatis in hoc instrumento concordiæ, & quantum ad ipsos contrahentes attinet omnes consenserunt, & vnusquisque ipsorum consensit abolitioni, & cancellationi quorumcumque processuum, & Inquisitionum, quouis modo, super præmissis formatorum, & formatarum in quacumque ciuitate, Curia, & loco, & pro cassatis, & annullatis haberi voluerunt; & habent. Quam perpetuam pacem, & concordiam semper, & omni tempore, ratas, gratas, validas, & firmas tenere, & inuiolabiliter obseruare promiserunt, vicissim, & vnusquisque ipsorum promisit, dictis nominibus, pro se, ac filiis suis, & descendentibus, vsque in quartum gradum prædictum inclusiuè, & numquam pacem huiusmodi rumpere, violare, aut contrauenire, per se, vel alios, opere, aut consilio, vel fauore, nec se offendere, aut offendi curare, sub pæna honoris amittendi, & in perpetuam infamiam incurren. & sub aliis pœnis legalibus, vltra eas, etiam sub pœna scutorum N. pro medietate parti læsæ, & pro altera medietate Reuerendæ Cameræ Apostolicæ applicandorum, toties, quoties contrauentum foret, etiam centies, & millies, si totidem vicibus (quod Deus auertat) dicta pax violaretur. Qua pæna soluta, vel non soluta, vel gratiosè remissa & condonata, nihilominus pro aliis comprehensis in hac pace, & concordia, remaneant semper, & perpetuò rata, & firma, omnia, & singula in hoc instrumento contenta, sed ille solus, aut illi soli, qui pacem violauerint, in dictas pœnas legales, & cõuentionales incurrant; & ad illas teneantur, & insuper ab omni commodo, & beneficio huius pacis, & concordiæ cadaut, & cecidisse intelligautur; sed propterea non censeantur, nec sit illatum aliquod præiudicium aliis personis, eiusdem partis obseruan. tamen pacem, nec eis in honore ac fama, & bonis, vel in aliquo præiudicatum esse ceuseatur; soli enim violatores in dictas pœnas incurrant, & illis obnoxii sint. Hac etiam declaratione, & pacto oppositis, quod non intelligatur, nec sint incursæ pænæ prædictæ, nisi quoties ex parte læsa proponeretur querela; & quatenus etiam proponeretur, & postea intra quindecim dies, tunc proximos, à parte querelante absolutio, & cassatio querelæ peteretur, eo casu dicta querela censeatur, & sit cassa, irrita, & nulla, & pro non facta habeatur; & pax nullo modo

do censeatur esse violata. Declarantes etiam, quod ex rixa minorum xv. annorum, & rixa mulierum, etiam quod rixæ fuerint cum sanguine, & pro aliis exceptuatis à statuto, & consuetudine Ciuitatis N. & pro materia pacis disponente, non censeatur violata pax. Nam circa huiusmodi exceptuationem rixarum, à talibus personis prouenientium, partes voluerunt, seruari hinc inde dicta statuta, & consuetudinem dictæ Ciuitatis. Declararunt etiam, atque conuenerunt expresse, hanc pacem, concordiam, & remissionem habere locum, & attendi debere, inter personas nominatas tantum, & illarum filios, atque descendentes, & ascendentes vsque in quartum gradum inclusiuè, vt supra, & vltra, quod ipsæ partes promiserunt, in primis omnipotenti Deo, & sibi vicissim promiserunt, & promittunt dictæ pacis, & concordiæ perpetuam obseruationem: præterea etiam dicto Illustrissimo, & Reuerendissimo D. N. Cardinali præsenti, qui quidem sicuti Princeps magnanimus, auctor, & compositor pacis huiusmodi extitit, ita etiam fidem pacis datæ perpetuò seruari recepit, cui acceptanti promiserunt dictis nominibus eandem concordiam, & pacem nunquam violare, sed eam tenere perpetuò, & ita se fide astrinxerunt, erga eundem Illustrissimum D. Cardinalem. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis, semper, & perpetuò firmiter tenendis, præstandis, ac inuiolabiliter obseruandis, prædictæ partes, &c. obligarunt se in forma Cameræ, &c. mutua hinc inde acceptatione, & stipulatione facta, & me Notario, pro absentibus nominatis in hac pace, eorumq. descendentibus vsque in dictũ quartum gradum inclusiuè, in hac parte compræhensis stipulante, & acceptante; & ita obseruare iurarunt ad sacrosancta Dei Euangelia, tactis scripturis, in manibus mei Notarii. Et in signum veræ, perpetuæ, & inuiolabilis pacis, & remissionis, ac pro maiori corroboratione præmissorum dicti contrahentes, hinc inde, prædictis nominibus, vicissim, & mutuò se amplectentes, osculum pacis corporaliter dederunt, & receperunt. Super quibus, &c.

Alia Pax, & separatio Thori.

CVm sit, quod annis retro elapsis, suadentibus insidiis seductoris humani generis, qui homines tentare non cessat, nec finit eos benefacere, sed semper nititur eos præcipitare ad malum, orta esset dissensio inter D. Ioannem, &c. & D. Ioannã, &c. eius vxorem, super eo, quod datum fuerat intelligi dicto D. Ioanni, dictam eius Vxorem adulterium commisisse, & ob dictam causam, dictam eius Vxorem à domo sua expulerit, & ad domum patris sui reduxerit, etiam dicta D. Ioanna præmissa negante, & asserente, hæc falso animo ei imputata fuisse, forsan per quosdam suos maleuolos, & inuidos zizaniæ, & discordiæ seminatores, paci, amori, & concordiæ virorũ, & coniugum inuidentes. Et vlterius iis non contentus, idem Io. quia pater dictæ Ioannæ, hæc egrè ferens, agere cæpisset contra dictum suum Generum, ad dotis repetitionem, & fortasse iniuriæ prosecutionem: affirmans se grauiter, & enormiter, propter præmissa in honore, & fama læsum, & grauatum fuisse, & armata manu, aggressus fuit dictum suum socerum, & cum pluribus vulneribus confodit: propter quæ in mortis periculo ferme constitutus fuit, & desuper maximis damnis, & expensis passis, & inde idem Io. gener inquisitus, processatus, condemnatusq. & banditus fuerit, prout quoque existit de præsenti. tamen quia scriptum est, remittite, & remittetur vobis. Idcirco hac præsenti die, etc. in mei, etc. principaliter Constitutus dictus D. N. nomine suo, et dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, alias de suo, etc. ex vna, et D. N. procurator assertus dicti Io. pro quo nihilominus de rato promisit, alias de suo proprio teneri voluit, ita quod factum alienum promittendo, etc. sponte, etc. deuenerunt inter sese ad infrascriptam compositionẽ, pacem, et concordiam; omnibus futuris temporibus duraturam. Videlicet quod dictus N. suo nomine, et dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit vt supra, sponte, et deliberato animo, libera, et bona voluntate, pepercit, remisit, et relaxauit dicto D. Io. absenti, tanquam præsenti, dicto eius procuratore pro eo, vna mecum Notario, etc. stipulan. et recipien. omnem iram, odium.

dium,inimicitiam, iniuriam,& animi rancorem,contra dictum N. conceptas,& concepta,ratione,& causa dictorum vulnerũ, & prætensæ iniuriæ, illatæ propter diffamationem filiæ, inculpatæ de prætenso adulterio,vt supra.Item etiã ratione,& causa quarumcunque minarum de interficien. & aliter quomodocumque & qualitercumque, ac omnem accusationem, omnemque culpam,quantumcumq. grauem, & omnia damna,expen.& interesse, ad quas,& quæ incurrit dictus Io dicta occasione,& dedit & dat pro cassis,fictis,& annullatis, quantum in eo est,omnes, & singulas querelas, accusas,denunciationes,& processus quoscumque in quacumque Curia quomodolibet factas,datas, & porrectas. Et vlterius promisit idem N.pro se,& filia,ac suis hæredibus,&successoribus,nullo vnquam tẽpore,vsque ad quartum gradum, secundũ ius canonicum inclusiuè computan. non offendere, nec offendi facere in persona, nec bonis,nec offendere volẽti quomodolibet consentire, publicè, nec occultè, & versa vice dictus N. procurator dicti Io & eius nomine, cum eadem promissione rati,prout supra,promisit,&conuenit,solemni stipulatione, dicto D. N. præsenti, &c. quod dictus Ioan. vlterius nullo vnquam tempore eundem N. nec dictam eius filiã, nec eorum consanguineos,& affines,etiam vsque ad quartum gradum inclusiuè computan. vt supra, non offendet, nec offendi faciet in personis,nec in bonis eorum, neque aliis offendere volen. modo aliquo consentiet, publicè,vel occultè: amplexu, &osculo pacis propterea interuenien.hinc inde, in signum veræ remissionis, & pacis. Quam quidem pacem, remissionem, & concordiam, & omnia alia, & singula in hoc præsenti Instrumento contenta, promiserunt hinc inde dictis nominibus respectiuè contrahentes præfati habere,& seruare rata,grata,& firma, incorrupta, & illæsa, & attendere, complere, & inuiolabiliter obseruare, & in nullo contrafacere, dicere, vel venire, &c. sub pœna,& ad pœnam, scut. &c. Cameræ Apostolicæ pro medietate, & altera parte obseruanti applican. me notario, &c. pro dicta Camera, & parte obseruan. stipulante. Et renunciarunt desuper dicti contrahentes statutis Vrbis, loquentibus de pœnis conuentionalibus non exigendis; quam nihilominus exigi voluerunt toties, quoties contrauentum esset. Qua pœna, &c. Item quia propter præcedentes iniurias, & recentes dubitari posset, quod dicti Ioa. & Ioanna eius vxor insimul in pace cohabitare non possent, & ne inter se ad peiora ex peioribus deueniatur, vt iis occurrant, conuentum est inter dictum N. nomine suo, & dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, & dictum N. procuratorem, qui similiter pro illo promisit de rato. Ita quod nullo pacto se possint excusare, etiam faciendo possibilia (salua auctoritate superiorum quatenus opus sit) quod interim, & donec obliuiscantur inter sese iniuriarum præfatarum, & Domino placuerit tollere inter eos suspiciones, & odia interna, & ad eorum melius redierint; ipsi coniuges separatim, videlicet dictus D. Io. in domo sua, & alibi, quo voluerit, & dicta Io. cum suo patre, vel aliis suis consanguineis, vel affinibus, inhabitare possint, & debeant, & separati esse intelligantur,& sint, quoad eorum, & mutuam seruitutem, cohabitationem, & exhibitionem necessariorum: adeo quod nisi post hac communis interueniat concordia, & reconciliatio inter eos, vnus alteri, & è conuerso, non possint compellere ad simul cohabitandum, dormiendum, & mutuo seruiendum, & exhibendum necessaria; & tanto magis quod ipsa D.Ioanna rehabuit dotem suam,& sua paraferna-lia,& acconcium,ex quibus vti,& sustentari valebit,& ex dicta caussa cesserunt,& cedunt ad inuicem & vicissim, ac renunciarunt expressè quibuscumque litibus.&causis,habitis,& factis inter eos præmissorum causa,& occasione, coram quibuscumque iudicibus, tàm Ecclesiasticis, quàm secularibus,& tàm ciuiliter, quàm criminaliter,& contra dictum Ioannem & N. matrem, & auita dicti mariti, & matris, & auitæ respectiuè,& tam coniunctim,quam diuisim,contra dictam vxorem,& suum patrem: Et dotis præfatæ bonorum parafernalium,siue iocalium,& acconcii restitutione,& donatione propter nuptias,quã de dotis omissione,& alias,quomodocumque,& qualitercumque super aliis quibusuis rebus,quas hic pro expressis,& de verbo ad verbum insertis, quatenus adsint, habe-

haberi voluerunt. Necnon omnibus, et singulis expen. hinc inde factis.et promisit dictus N. suo nomine, et dictæ suæ filiæ, pro qua de rato promisit, stantibus præmissis.dictam N. matrem, et amitam, quæ alias accessit, et promisit in fauorem dictæ filiæ pro donatione propter nuptias, dictæ promissionis vigore nullo vnquam tempore molestare, nec molestari facere in iudicio, nec extra; et sunt concordes contrahentes ipsi, quod de huiusmodi donatione quicquam peti non possit inter eos. Et insuper, vt euitetur omnis dissentionis occasio dictus procurator nomine dicti Io. cum promissione de rato, vt supra, si quod ius fuerit ipsi Io.præmissorum occasione acquisitum super dote ipsius Ioannæ, eidem Ioannæ, et patri eo casu, quo esset quæsitum prætextu præmissorum,prout credit, dedit, cessit, penitus, et remisit, ac gratis, et sponte dictæ suæ vxori pepercit, et remisit omnem culpam, et iniuriam, si quam contra ipsum præfata Ioanna commisit, fecit,intulit,seu incurrit, ratione præmissorum. Et hæc omnia rata, grata, et firma attendere, et obseruare promiserunt: Et non contrafacere in aliquo, sub pæna præfata cum omnibus, et singulis superius appositis. Quia sic actum, etc. Et pro obseruatione omnium, et singulorum præmissorum, obligauit se, etc. in forma Cameræ, etc. cum clausulis, etc. iurarunt, etc. super quibus, etc.

Instrumentum pacis inter duas terras.

IN nomine Domini, etc. Anno à Natiuitate,etc. Regnante,etc.die,etc. Apud Castrum Speluncæ. Nos T. iudex dicti Castri. L. publicus, etc. et testes subscripti litterati de eodem Castro, videlicet A. B. C. D. et F. ad hoc specialiter vocati, et rogati, præsenti rescripto publico declaramus, atque fatemur, quod prędicta die in nostri pręsentia constitutis nobilibus viris Laurentio Barauallo, et Ioanne Gactulo de Ciuitate Gaetæ sindicis dictæ ciuitatis constitutis per iudices,consilium, homines, et vniuersitatem dictæ ciuitatis Gaietæ, cum plenaria potestate ad omnia, et singula infrascripta, habentibus generalem cum libera potestatem à prædictis iudicibus, consilio, hominibus, et vniuersitate quodam publ. instrum. sindicatus ipsorum inde confecto manu discreti viri Notarii A. de eadem ciuitate omni legitima solemnitate vallato, quod instrum. nos qui supra iudex, notarius, et testes vidimus, inspeximus, et legimus sindicario nomine ipsorum iudicum, consilii, et vniuersitatis dictæ ciuitatis Gaietæ, consentientibus prius in nos supradict. iudicem, et notarium vt in suos, cum scirent se ex certa ipsorum scientia nostræ iurisdictionis non esse, propterea iurisdictionem, et officium nostrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte vna. Et viris nobilibus iudice Antonio domini Andreę, et Nicolao Petti Corui de terra Itri sindicis dictæ terræ constitutis per iudices, consilium, et vniuersitatem præfatę terrę Itri, cum plenaria potestate ad omnia, et singula infrascripta habentibus generalem cum libera potestatem à prędictis iudicibus,consilio, et vniuersitate dictę terrę Itri, secundum quod apparebat ex quodã publ. instr. sindicatus ipsorum inde confecto manu discreti viri notarii. P. de dicta terra Itri omni legitima solemnitate vallato, quod instrum. nos qui supra iudex, notarius, & testes vidimus, inspeximus, & legimus, sindicario nomine ipsorum iudicum consilii, & vniuersitatis dictæ terræ Itri, consentientibus prius in nos supradictos notarium, & iudicem, vt in suos, cum scirent ex certa eorum scientia nostræ iurisdictionis non esse: propterea iurisdictionem, & officium nostrum voluntariè prorogando, ac implorando ex parte altera. Asserentibus partibus ipsis coram nobis, quod vigente nequitia spiritus iniquitatis, & totius humani generis inimici, qui primos parentes nostros in forma serpentis tentauit transgredientes diuinum præceptum, ob cuius transgressionem vtrique morti submissi fuerũt temporali.s.& æternali, à qua tamen æterna morte per Dominicam passionem, & sanctissimam eius resurrectionem liberati sumus, nec cessat idem spiritus nequam quotidie nos tentare. Ortæ fuerunt inter ipsas ciuitatem Gaietæ,& terram Itri,& homines ipsarum similiter, & operatæ brigæ, guerræ inimicitiæ,interfectiones hominũ,& mulierum,

combustiones domorum, deprædationes, captiuationes, tenimentorũ incisiones, arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorũ, redemptiones captiuorum pro magna pecunia, tormentationes captiuorum, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, ædificiorum diruptiones, ac ruinæ, & alia multifaria mala, & damna, & dubitabant, immo constanter sperabant plura alia sinistra pericula exinde prouentura. Tandem summi domini creatoris Dominica dextera largiente, qui genus humanum suo pręciosissimo sanguine redemit de omnibus, & singulis supradictis brigis, guerris, inimicitiis, interfectionibus hominum, & mulierum, combustionibus domorum, deprædationibus, captiuationibus, discursionibus tenimentorum, incisionibus arborum fructiferarum, mutilationibus membrorum, extractionibus oculorum, redemptionibus captiuorum, tormentationibus, disroborationibus, obsessionibus, suffocationibus, ædificiorum diruptionibus, ac ruinis, & de aliis malis, damnis, partes supra dictæ hinc inde ad pacem, quietem, & concordiam omnibus futuris temporibus perpetuo duraturas coram nobis peruenerunt, videlicet quod supradicti sindici dictæ ciuitatis Gaietæ, sindicario nomine ipsorum iudicum, consilii hominum, & vniuersitatis prædictæ ciuitatis Gaietatæ non vi, dolo, metu, aut suasione aliqua ducti, seu circumuenti, sed de ipsorum sindicorum pura, libera, & spontanea voluntate, diuini numinis, & fauoris gratia illustrati, quæ tenebrosos errores fugat remiserunt, pepercerunt, & relaxauerunt supradictis sindicis terræ Itri ibidem præsentibus, & recipientibus, nomine, & pro parte iudicum consilii, hominum, & vniuersitatis supradictæ terræ Itri, & successorum suorum, ac hęredum, et successorum singulorum supradictæ terræ Itri, omnes, & singulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominũ, & mulierum, combustiones domorum, deprædationes, captiuationes, discusiones tenimenti, incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones, captiuorum tormentationes, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, ædificiorũ diruptiones, ac ruinas, & omnia alia, & singula mala, & damna exorta, peracta, & perpetrata vsque ad hodiernum diem inter supradictam ciuitatem Gaietæ, & homines ipsius ciuitatis ex vna parte, & supradictam terrã Itri, & homines ipsius terræ ex parte altera, quibuscunque modis, & causis, tam generaliter cum banderis, vexillis, & stipendiariis ipsarum ciuitatis Gaietæ, & terræ Itri, & alterius ipsarum ciuitatis, & terræ supradictæ, quam per speciales personas earundem facientes supradicti sindici supradictæ ciuitatis Gaietæ nomine, quo supra eisdem sindicis dictæ terræ ibidẽ præsentibus, & recipientibus, quo supra nomine, finalem refutationem, liberationem perpetuam, & pactum de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam stipulationem, & acceptilationẽ solemniter subsecutã. Et versa vice supradicti sindici terræ Itri omni suasione, & violentia ab eis cessantibus, immo de ipsorum, & cuiuslibet ipsorum sindicorum pura, libera, & spontanea voluntate, superni luminis fauore illuminati, qui caliginem tenebrarum procul pellit, remiserunt supradictis sindicis ciuitatis Gaietæ ibidem præsentibus, & recipientibus nomine, & pro parte iudicũ consilii, & vniuersitatis prædictæ ciuitatis Gaietæ, & successorum suorum, ac hæredum, & successorũ singulorum supradictæ ciuitatis Gaietæ, omnes, & singulas brigas, guerras, inimicitias, interfectiones hominum, & mulierum, combustiones domorũ, deprædationes, captiuationes, discursiones tenimenti, incisiones arborum fructiferarum, mutilationes membrorum, extractiones oculorum, redemptiones captiuorum, tormentationes, disroborationes, obsessiones, suffocationes, accusationes, diruptiones, & ruinas ædificiorum, & omnia alia, & singula mala, et damna exorta, peracta, et perpetrata, vsque ad hodier. diẽ inter supradictam terrã Itri, et homines ipsius terræ ex vna parte, et supradictam ciuitatem Gaietæ, et homines ipsius ciuitatis parte ex altera, quibuscunque modis, et causis, tam generaliter cum banderiis, vexillis, et stipendiariis ipsarũ terræ Itri, et ciuitatis Gaietæ, et alterius earum, quam per speciales personas, facientes supradicti sindici terræ Itri nomine quo supra, eisdẽ sindicis supradictæ ciuitatis Gaietæ ibidẽ præ-

præsentibus, & recipientibus, quo supra nomine, finalem refutationem, quietationem, & liberationem perpetuam, cum pacto de vlterius non petendo, deducentes in Aquilianam stipulationem, & acceptilationem solemniter subsequutam. Quæ omnia, & singula in hoc instrumento contenta, promiserunt partes supradictæ nominibus, quibus supra, obligantes sese quo supra nomine, & succ. suos, sub hypotheca, & obl. bonorum vniuersitatum supradictarum, & omnium, & singularum vniuersitatum earundem hinc inde, vna pars scilicet alteri, solemnibus, & mutuis stipulationibus hinc inde interuenientibus attendere, & inuiolabiliter obseruare & in nullo contrafacere, vel venire, per se, vel alios publice, vel occulte, aliqua ratione, ingenio, vel causa, de iure, vel de facto in exinde, vel in parte, in iudicio, siue extra iudicium, Sub pœna, & ad pœnam vnciarum auri mille, à parte contra prædictorum aliquid contraueniente integraliter exsoluenda, & applicanda, pro medietate videlicet, dictæ pœne illi curiæ, coram qua facta fuerit reclamatio, me prædicto notario tanquam persona publica nomine dictæ curiæ stipulãte, ac pro reliqua medietate videlicet dictę pœnę parti prædictæ, obseruanti & adimplenti, quę quidem partes fuerunt inter sese, quo supra nomine, ipsius pœnæ reliquam medietatem prædictam vna. s. ab altera, & altera solemniter, & legitimè stipulatæ coram nobis, cum integra refectione omnium, & singulorum damnorum, et expensarum, ac interesse litis, et extra. De quibus damnis, expensis, et interesse firmiter credatur ex pacto simplici assertioni partis læsæ, omni alia probatione remissa, et ipsas expensas, damna, et interesse possit petere pars læsa coram quocumque iudice prætore, seu magistratu Ecclesiastico, seu seculari, et omni foro summariè simpliciter, et de plano, ac sine libelli oblatione, quia sic actum extitit, et expresse conuentum inter contrahentes prædictos supradicto die coram nobis in limite Prædictorum. Et fuit etiam expresse conuentum inter eos, toties petatur, et exigatur, quoties in præmissis, et quolibet præmissorum contrauentum, seu contraueniri quomodolibet attentatum. Et pœna ipsa soluta, vel non soluta, exacta, vel non exacta, aut gratiose remissa omnia, et singula in præsenti instrumento contenta firma perdurent. Renunt. hinc inde à partib. supradictis ex certa ipsarum scientia super præmissis omnibus, et singulis, exceptioni doli mali, vis, metus, in factum actioni, condictioni sine causa, rei prędicto modo non gestæ, præsentis non sic celebrati contractus, iuri quo læsis seu deceptis subuenitur, præscriptioni fori, iuri per quod generalis renunciatio impugnatur, et iuri cui renunciari non potest, et omni alio iuri canonico, et ciuili, scripto, seu consuetudinario, quo, vel quibus, præsens instrumentum, et omnia, et singula in eo contenta possent minui, seu quomodolibet turbari, in toto, vel in parte. Pro quibus omnibus, et singulis firmiter obseruandis, attendendis, et adimplendis, et de non contraueniendo in toto, vel in parte, de iure, vel de facto in iudicio, siue extra iudicium, partes supradictæ hinc inde vna .s. alteri, et altera alteri, coram nobis ad sancta Dei Euangelia corporaliter tacta iurauit. Et voluerunt partes supradictæ expresse coram nobis, quod pœna periurii per pœnam pecuniariam, et è cõtra, vna per alteram non tollatur, nec differatur, sed de vtraq. agi, et accusatio fieri possit simul in vno, et in eodem concursu sub pœna et iuramento prædictis. Vnde ad futuram memoriam, et supradictarum vniuersitatum, et successorum cautelam, de prædicta pace, et omnibus, et singulis supradictis facta sunt inde duo publica instrumenta vnius tenoris scripta per manus mei prædicti notarii signo meo cõsueto signata, sed præsens supradictæ vniuersitatis ciuitatis Gaietæ, et reliquum supradictæ vniuersitati terræ Itri, nostrum qui supra, Iudicis, et testium subscriptionibus roborata.

Transactio, & Concordia.

CVm fuerit quod alias ex parte Ill. D. N. cum B. lis, et causa in sacro Rotæ Auditorio, de et super quinta parte bonorum, et hæreditatis bo. mem. Alexandri communis parentis, ac prætensa rescissione donationum, ab ipso D. N. in fauorem dicti D. B. factarum, rebusque

aliis in actis causæ, & causarum huiusmodi deductis, introducta fuerit: & deinde facto inter ipsos compromisso, remissa fuerit in N. Rotæ Auditorem, & compromisso expirato, eadem causa cum suis incidentibus, &c. totoq. negotio principali per aliud compromissum inter eundem N. ex vna, & B. & C. germanos fratres tanquam hæredes vniuersales dicti A. ex altera partibus, compromissa, & remissa fuerit in præfatum N. tamquam arbitrum, & arbitratorem, cum facultatibus, pactis, modis, in instrumento dicti primi compromissi, die &c. per me celebrato, expressis; ad quæ acta, & instrumenta, pro veritate, quatenus opus sit, relatio habeatur. Et cum sit, vt etiam partes ipsæ asseruerunt, quod alias Ill. D. N. eorum germanus frater, & præfatus B. in Vicaria, aut alio Tribunali Neapolis, aduersus N. occasione militiæ, &c. quod ipse N. vt cæteris natu maior habet, & possidet, plures fauorabiles sententias, & mandatum executiuum pro summa, &c. in eisdem sententiis, & mandato contenta obtinuerint, pro terminis decursis ratione dictæ militiæ, ad talem summam liquidatis: sed ex parte B. prætendatur, inter alia, ex dicta militia, & terminis decursis, & decurren. condecentem summam pro adornis regiis, minime adhuc allegatis, neque consideratis defalcari debuisse, atque debere. Super quibus differentiis, litibus, & aliis prætensionibus, quæ inter dictas partes ortæ sunt, & quomodolibet oriri possent præfatorum occasione, tractata perpetua concordia, & compositione: Tandem Vniuerso statu rerum, & aliis prudenter, & maturæ consideratis, interpositione B. omnipotentis Dei gratia, à quo cuncta bona veniunt procedente, conclusa, & stabilita fuerint, modis, & pactis infradicen. Hinc est, quod die, personaliter constituti N. & B. germani fratres C. procurator supradicti N. & B. germanorum fratrum, & tanquam hæredum vniuersalium dicti A. vt de eorum mandato, &c. ex altera partibus, sponte, &c. non solum ad euitandum vlteriores impensas, incommoda litium, & alia, quæ solent ex litibus grauiora euenire, Verum etiam ad conseruandum, & augendum fraternum amorem, & omnibus melioribus modo, &c. dictis nominibus pro se ipsis, eorumque hæredibus, & successoribus, ac dictis eorum principalibus, & illorum hæredibus, & successoribus respectiue sub pactis, & conditionibus infradicendis. In primis asseruerunt diligenter, & mature toto statu rerum, & prætensionum inter ipsas partes vertentium, ab ipsis Iacobo, & Iulio principalibus, & dictis procuratoribus considerato: ad hanc transactionem, & perpetuam concordiam, tractatas, vt præfertur, & conclusas pro cōmuni quiete, modis, & formis infradicendis, deuenerunt, & ratione huiusmodi perpetuæ concordiæ, transactionis, & compositionis, præfatæ partes quibus supra nominibus, cesserunt, & renunciarunt expresse, ad inuicem respectiue, omnibus, & singulis litibus, causis, & controuersiis, inter ipsas partes, vt præfertur, natis, pendentibus, & quæ introduci, & nasci possent, occasione supra narratorum, & infradicendorum, ac illas in perpetuum extinxerunt, finierunt, & perpetuum silentium, & finem imposuerunt. Remittentes vicissim omnes impensas, damna, &c. quomodolibet passa, & incursa, & particulariter ipse D. Iacobus, ratione infradicendorum, & totius præsentis contractus, Renunciauit, & cessit expresse omni iuri, liti, & causæ, vt præfertur, in Rota, & nunc coram B. vti arbitro, & arbitratore indecisæ pendenti, de, & super quinta parte bonorum, iurium, creditorum, & actionum, hæreditatis paternæ, dicti Alexandri eius, & communis, vt præfertur, genitoris, prout renunciat, & cedit in fauorem dictorum DD. licet absentium, nihilominus dictis procuratoribus pro eisdem suis principalibus respectiue, & illorum hæredibus, vna mecum Notario, &c. Ac insuper cessit, & renunciauit idem Iacobus omnibus, & singulis actionibus, prætensionibus, & iuribus, quæ ipse D. Iacobus habet, aut habere posset, aut ei competunt, & quomodolibet ex quouis capite competere possent, in & super tota dicta hæreditate, bonis, actionibus, creditis, iuribus, iurisdictionibus paternis, & pariter omnibus illis, quæ competerent, aut competere possent, ratione hæreditatis dicti C. etiam si posset quouis modo

con-

contra testamentum dicti C. venire. Item omnibus, & singulis prætensionibus, actionibus, & iuribus ex quouis capite, titulo, & modo, etiam hic non expressis, competentibus, & quæ competere possent ipsi D. Iacobo, tam ex iurisdiction. & dominiis Castrorum, &c. quam omnium aliorum locorum, & omnium, & singulorum quorumcunque bonorum; cuiuscunque generis, & speciei, etiam si maiorem, & specialem, indiuiduam expressionem postularent; in statu tamen Ecclesiastico consistentium, ad præfatas duas hæreditates patris, & fratris antedictorum ex vtraque hæreditate resultantibus, vsque in hunc diem prouenientibus, renunciauit, & cessit in fauorem eorundem Vicentii, & Alphonsi absentium, dictis eorum procuratoribus, & me Notario, &c. acceptan. &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens &c. dans licentiam, &c. donec, &c. præterea quietauit, &c. dictam Ill. D. I. absentē, me Notario, & D. eius procuratore acceptan. & quilibet eorum, tàm vti principales eorum procuratoriis, & simplicibus nominibus, quam etiam D. N. de omnibus pecuniarum summis, rerum, & bonorum qualitatibus, & quantitatibus, iuribúsque, & action. quibuscunque, per ipsum D. Iacobum quomodolibet cessis, concessis, mutuatis, commodatis, aut alio quocunque modo, & titulo traditis dicto D. C. quam vnicuique ipsorum V. & A. Et pariter de omnibus pecuniarum summis, & rerum quantitatibus ipsius Iacobi: Et ad eum spectan. exactis, recuperatis, aut quomodolibet perceptis, siue per C. siue per ipsos Vincentium, & Alphonsum, & quemuis eorum; & de omnibus illis pecuniis, & rebus, quæ ad manus eorundem, & cuiuscunque ex eis, quouis modo, titulo, & occasione, etiam hic non expressis, peruenerunt, & vnicuique illorum summam, & quantitatem habitam, & receptam, ac perceptam remisit, concessit, & cessit in perpetuum, & specialissimam in omnibus capitulis huiusmodi, ac generalissimam, & finalem remissionem, quietationem, & liberationem dedit, fecit, & concessit, cum pacto de nihil vnquam ex premissis, vel præmissorum occasione petendo, & præmissa fecit ex causis præfatis, & contemplatione indfraicendorum. Et quia vice versa præfati N. N. contemplatione supradictorum, & præsentis perpetuæ concordiæ, transactionis, & compositionis, & omni alio meliori modo, cesserunt, &c. (*Cesserunt omnia iura*) omnia iura cuiuscumque speciei, generis, conditionis, & qualitatis existentia etiam si sub verbis huiusmodi non comprehenderentur: sed specificam, & indiuiduam expressionem exigerent, competentia, aut quæ competere possent, aut poterunt.

(*Pactum*) Et præmissa fecerunt dictæ partes, & faciūt, cum pacto etiam expressè conuento, quod ipsi N. N. soluere teneantur principaliter, & insolidum D. N. intra tres menses, à die infradicen. declarationis proximos, omni exceptione remota, hic Romæ illam summam pecuniarum, quam Marcus Antonius declarabit, aut arbitrabitur, per quamcumque simplicem eius declarationem: in quem Dominum Marcum Antonium absentem, &c. remiserunt hanc prętensionem finiendi, & terminandi de iure tantum, in termino trium mensium, inchoando à die consignationis instrumentorum ratificationem præsentis concordiæ, in manibus mei, aut alterius notarii consignandorum, non autem prius, summariè, & de facto, & mero arbitrio ipsius Marci Antonii, in procedendo nulla tela, nec ordine iudiciario seruatis, etiam sine aliqua citatione, & præsentia partium, sed extraiudicialiter, acceptantes ex nunc in vim perpetuæ concordiæ, quamcumque simplicem terminationem, & declarationem præfatorum de iure faciendam, cui nullum remedium opponi possit, quod executionē huiusmodi terminationis impediat: & quatenus opponatur, nihilominus executio, & implementum dictæ terminationis, & declarationis quocumque modo prolatæ, impediri, differri, aut retardari nullo modo possit, sed in primis, & ante omnia executioni demandari debeat. sed si intra dictos tres menses dictus Marcus Antonius, vel quia non curauerit, vel quia non voluerit, aut non potuerit facere terminationem, & declarationem antedictā. In tali casu, ex nunc, prout ex tunc, & è contra intelligatur, & sit eadem auctori-

tas, in omnibus, et per omnia translata, data, et concessa D. N. absenti, etc. prout ipsæ partes transtulerunt, concesserunt, et demandarunt irreuocabiliter per se, suosque hæredes, etc. cum facultate prætensionem iam dictam intra tres menses proximos, à die quo dictus N. onus huiusmodi acceptauerit, terminandi, aut componendi, declarandi, et quoad declarationem & terminationem huiusmodi per dictum euentum faciendi, idem iuris sit, & omnia præmissa locum habeant, & repetita censeantur, quæ superius apposita, & conuenta fuerunt quoad dictum D.M. Antonium, quia sic actum, & concordatum fuit inter ipsas partes.

(*Conuentio.*) Item conuenisse declararunt, quod, Ill. D. Iacobus, in euentum in quem D. Iulius officium Auditoris Cameræ emat, seu quouis alio modo, & titulo acquirat, seu consequatur: tunc realiter soluere, & numerare debeat eidem D. Iulio scuta, &c. alias ad omnia damna teneatur, & huiusmodi obligatio Ill. D. Iacobi locum habeat, & effectum sortiatur, quatenus, & quando præfata emptio sequetur, & non aliter, & concordia præfata copulatiue, & non alternatiue. Ita quod D. Iacobus nihil soluere teneatur, & obligatio sua huiusmodi habeatur pro non apposita; si emptio præfata in conditione adiecta impleta non fuerit, quia sic actum, &c.

Quam concordiam, transactionem, & compositionem, cum omnibus, & singulis hoc instrumento contentis dicti DD. Iulius, & Iacobus principales, & N. N. procuratores dictis nominibus, vt supra, semper, & perpetuo ratas, gratas, validas, & firmas habere, tenere, & inuiolabiliter obseruare vicissim promiserunt: & nunquam sub quouis prætextu, etiam instrumentorum, scripturarum, & probationum ac iurium de nouo repertorũ, & reperiendorũ & ex quouis alia causa, ratione, iure, titulo, & modo, cogitatis, & non cogitatis; etiam sub prætextu doli, restitutionis in integrum ex quocumque capite resultantis etiam enormissimæ læsionis, & ex illo capite, si qua mihi iusta causa videbitur, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte, in Iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, vel venire; nec vnquam excipere, aut in contrarium experiri, nec de nullitate, &c. inualiditate opponere. Et renunciarunt cum iuramento in animas eorum, & suorum principalium respectiuè, dicto beneficio restitutionis in integrum, ex quocumque capite resultan. ac dispositionis legis, cum ii, & legi de iis. ff. & C. de transaction. & similibus legibus præfatis, quæ locum habeant in negocio præfato. Et omni iuri, & legum auxilio, & cuicunque dispositioni, ac dispensationi Apostolicæ, ac regiæ, & motui proprio, & rescripto, ac litteris Apostolicis, & regiis, tam per viam gratiæ, quam iustitiæ, & cum quibusuis clausulis derogatoriis, etiam amplissimis, contra præmissa quomodolibet concedendis, siue ad partis suggestionem, & petitionem, siue ex officio, vel motu proprio, & ex certa scientia Principis concedi, contingant. Et promiserunt idem Ill. Iacobus, & Iulius, & N. N. procuratores respectiuè quod ipsi, & eorum principales absolutionem à iuramento nõ postulabunt, ad effectum agendi, & excipiendi, & quatenus impetraretur, vel eis, aut eorum alteri, etiam motu proprio principis, vel alterius potestatem habentis absolutio, aut venia concederetur; tunc, & eo casu quotiescumque id fieri contingat; ex tunc, & è contra, dictæ partes nominibus prædictis se ad inuicem procuratrices [*Procuratores irreuocabiles ad renunciandum.*] & procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam, etiam cum iuramento ad renunciandum quandocunque dictæ absolutioni, & absolutionibus quibuscumque toties, quoties impetratæ, vel cõcessæ fuerint, & ad faciendum, vt præsens instrumentum, & eius ratio suos plenos semper, & omni tempore sortiatur effectus, cum clausulis opportunis, saluis præmissis, quatenus ex aliqua causa, etiam in corpore iuris clausa, & quacunque alia cogitata, & excogitata; & demum qualitercunque & quomodocunque ex quouis capite præsens concordia rescindi, seu annullari, aut contra eam quouis modo veniri posset, aut contrauenire contingeret, per ipsas partes, aut alteram earum, seu aliqua partium annullationẽ, aut rescissionem huius concordiæ, transactionis, & contentorum in ea tentaret, & experiretur; siue agendo,

siue

siue excipiendo, vel quomodolibet opponendo, contrauentum fuerit: eædem partes conuenerunt, quod quæuis earum contraueniens, vltra obseruationem præsentis concordiæ, & transactionis; etiam ad refectionem omnium damnorum, &c. ad quam semper compelli possit, nihilominus super prætensa nullitate, inualiditate, & rescissione, & contra ipsam transactionem, & cõcordiam, nunquam audiri, neque admitti possit: nisi in primis, & ante omnia realiter, & cum effectu restitutis, & consignatis alteri parti obseruanti, omnibus pecuniis, & bonis, impensis, damnis, & interesse, virtute dictæ concordiæ habitis, receptis, atque sibi remissis, & condonatis, & consenserunt huiusmodi concordiam, transactionem, & omnia in præsenti instrumento confirmari posse à Reuerendiss. &c. & Sede Apostolica pro maiori firmitate. Constituen. iidem contrahentes se ad inuicem, Vnus alterum, & alter alterum, procuratores irreuocabiles medio iuramento tactis ad ipsorum, & cuiuslibet eorum nomine, seu nominibus confirmationem, & approbationem huiusmodi, cum quibusuis derogationibus, & quorumcumque defectuum suppletionibus, in quacumque validissima, & amplissima forma, impetrandum, Promittens &c.

[*Pactum*] Hoc etiam pacto in omnibus præmissis apposito, quod præsens Instrumentum ratificari, approbari, & plenissimè confirmari debeat, cum omnibus, & singulis in eo contentis, tam ab Ill. D. Vincentio, quam Alphonso, & instrumenta ratificationum in authenticam formam, cum legalitate, & cum iustificatione tenoris huiusmodi instrumenti, consignari debeat dicto D. Iacobo, vel in actis mei, &c. intra mensem proximum, ab hodie. Alioquin elapso dicto tempore, & nõ productis, & consignatis dictis Instrumentis vtriusque ratificationis; in tali casu præsens transactio, & concordia, & omnia in præsenti instrumento contenta, ipso iure sint irrita, & nulla, & nullius roboris, & momenti, perinde, ac si præsens instrumentum nunquam celebratum fuisset, & vnicuique partium salua, & integra, & reseruata sint omnia, & singula iura, in eisdem statu, & terminis, in quibus erant ante celebrationem præsentis concordiæ, & ex hoc instrumento nullum omnino præiudicium partibus generetur, quia sic actum, &c.

[*Sine præiuditio aliorum iurium*] Quæ omnia, & singula fecerunt cum expressa declaratione, & protestatione, quod per præsentem contractum nullum intelligatur fieri præiudicium in cæteris aliis iuribus ipsis Iulio, & Alphonso quomodolibet vni aduersus alterum, et quacumque causa, respectu quorumuis bonorum, & in præsenti contractu comprehensorum, cõpetentibus, & competituris: quatenus cõpetant, aut competere possint, sed illa penitus, & omnino sint salua, & illæsa in omnibus, & per omnia, præterquam quoad validitatem præsentis contractus respectu dicti D. Iacobi tantum, & non alias, &c. Quæ omnia, &c.

Compromissum.

CVm sit, prout infrascriptæ partes asseruerunt, quod nuper lis, differentia, controuersia, & causa versæ fuerint, & vertantur inter A. ex vna, & B. de, & super Rurali Ecclesia sancti P. in Territorio N. diœcesis N. & illius possessione, ac fructibus, rebusque aliis in actis deductis, & illorum occasione partibus ex altera. Hinc est, quod Anno, &c. In mei, &c. constituti dicti D. A. & B. cupientes, ac volentes laboribus, & sumptibus iudiciariis parcere, & à lite, & causis recedere, eorũq. lites, differentias, & causas huiusmodi amicabiliter terminare, sponté, &c. firmis tamen remanentibus actis factis coram H. iudice causæ huiusmodi, omnes, & singulas lites, controuersias, quæstiones, differentias, & causas inter eos super præmisis vertentes, & versuras, compromiserunt, & compromissum fecerunt; videlicet pro parte dicti A. in N. pro parte verò dicti B. in M. absen &c. tamquam in eorum arbitros, & arbitratores, & amicabiles compositores, ac communes amicos; eisdemque potestatem, & omnimodã facultatem, & auctoritatem partes prædictæ dederunt, illas, cum earum iuribus, dependen. & annexis, de iure, & de facto, ac de iure tãtum, & de facto tantum summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu,

pitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, altè, & bassè, terminisque etiam substantialibus seruatis, & non seruatis etiam vni dando, & alteri auferendo, partibus citatis, & non citatis, auditis, & non auditis; & earum iuribus visis, & non visis, eisq. seu earum altera præsentibus, vel absentibus; iuris ordine seruato, vel non seruato, singulis diebus, & horis, feriatis, etiam in honorem Dei, et non feriatis; ac alia quauis iuris solemnitate seruata, vel omissa, deciden. laudan. sententiandi, arbitrandi, et terminandi, et in euentum discordiæ eligendi tertium, etc. Quorum arbitrio, et Tertii sententiæ, laudo, arbitrio, decisioni, et terminationi, dictæ partes stare, et acquiescere, et ab eis, seu earum altera, non reclamare, et appellare; nec arbitrium boni viri, seu consilium sapientis petere. Immo illud, vel illam, ratum, et ratam, gratam, et firmam habere, tenere, attendere, et obseruare promiserunt. Volentes dictæ partes sententiam, laudum, arbitrium, et terminationem huiusmodi, habere vim, et robur trium sententiarum conformium in sacro Rotæ Auditorio in contradictorio iudicio latarum, quæ transitum fecissent in rem iudicatam, constituentes se ad inuicem eædem partes, procuratores irreuocabiles, medio iuramento tactis, etc. ad dictum laudũ, sententiam, et decisionem ferendũ, acceptandum, et illis acquiescendum. In euentum autem discordiæ dictorum arbitrorum, partes ipsæ eis facultatem dederunt, tertium arbitrum eligendi; qui coniunctim cum altero ex ipsis arbitris, vt supra sententiare, et laudare habeat. Voluerunt autem huiusmodi eorum compromissum durare, et vim, ac robur firmitatis habere, et obtinere per vnum mensem proximum ab hodie inchoan. reseruata nihilominus potestate, et facultate dictum terminum, et præsens compromissum ad alios x v. dies tunc subsequentes, et non vltra prorogandi, adeo, vt si præfati arbitri in dicto termino non sententiauerint, vt supra, præsens compromissum habeatur pro non facto, et iuribus ambarum partium in aliquo præiudicatum non esse, censeatur. Quæ omnia, etc. sub pœna 2 0 0. scutorum parti attendenti, et obseruanti ipso facto soluen. et applican. ac ad damna, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc. sub obligatione Camerali, cum clausulis, etc. iurarunt, etc. super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus, etc.

Compromissum inter consanguineos.

CVm sit, quod hæredes, etc. ad inuicem habeant nonnullas prætensiones quas amicabiliter per viam Compromissi, vt inter consanguineos decet terminare cupientes, ad euitandum lites, discordias, et litium actiones. Propterea hodie, etc. in mei, etc. testiumq. etc. D. Franc. Antonius, et Petrus D. N. hæredes, sponte, etc omnes, et singulas prætensiones, differentias, quas ad inuicem, et inter se quomodolibet ex quauis causa, vel causis, et occasionibus tam coniunctim, quam diuisim, et quilibet eorum de per se particulariter, vel in cõmuni cum altero, vel aliis hæredibus, et contra quemlibet cohæredum habere potest, et possunt super quibuscumque rebus, bonis, cõputis, negotiis, iuribus, pecuniarum summis, damnis, impensis, et interesse, et alias quomodolibet, et qualitercumque cum suis annexis, connexis, emergentibus, accessoriis, et dependentibus ab eis, quas, et quæ omnia præmissa pro sufficienter expressis, et specificatis haberi voluerunt, et habent, deducendas, et deducenda, siue in scriptis, siue in voce coram arbitris infranominandis compromiserunt, et liberè remiserunt in d. Io. ex parte dicti D. Francisci. Item d. Bernardum ex parte d. Antonii, et in d. Perfectum ex parte N. respectiuè nominatos, electos, et deputatos licet absentes, tamquam præsentes vti Arbitros, Arbitratores, calculatores, diuisores, amicabiles cõpositores, et alio quocumque nomine, et nominibus quibus melius, et maioris auctoritatis censeri, nominari, et deputari possunt, [*quod dederunt facultatem*] quibus dederunt, et concesserunt amplissimam, et liberam facultatem, et auctoritatem, ac iurisdictionem, et omnimodam potestatis plenitudinem, omnes, et singulas dictas ipsorum compromittentium, et cuiuslibet eorum differentias, et prætensiones, cum annexis, etc. tam cõiunctim, quam diuisim audiendi, cognoscendi, calculandi, solidandi, terminandi, componendi, et decidendi de iure, et de facto, de

de iure tantum, aut de facto tantum, siue vtroque modo prout eisdem Arbitris videbitur, & placebit, & in huiusmodi cognitione, terminatione procedendi etiam de facto, summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura iudicii, etiam singulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis, & ex quocunque loco, & locis sedendo, stando, ambulando etiam nulla tela, aut aliquo penitus ordine iudiciario seruatis, etiam sine aliqua partium citatione, monitione, & interpellatione desuper faciendis, & ipsis partibus absentibus, vel præsentibus altera præsente. & altera absente, et cum facultate auferēdi, et leuandi ab vna parte, et quomodolibet ipsorum compromittentium, et applicandi, remittendi, et cōdonandi aliis, vel alicui eorum omne id, quod prædictis arbitris videbitur, et placebit, et demum omnem aliam maiorem, et maximam auctoritatem, et facultatem, quam dare potuerunt dictis Arbitratoribus dederunt, et concesserunt. Promittentes [*promittentes obseruare*] ad inuicem semper, et perpetuò inuiolabiliter obseruare, et adimplere omnia ea, quæ per dictos Arbitros, Arbitratores in præmissis decisa, laudata, declarata, solidata, et terminata fuerint, et eorum declarationi, laudo, et ordinationi stare, et acquiescere, et numquam contrafacere, opponere, dicere, vel venire sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, modo, et forma etiā sub prætextu enormis, et enormissimę lesionis, notoriæ, iniustitiæ, nullitatis, restitutionis in integrum ex quocunque capite, etiam ex illo si quæ mihi iusta causa videbitur competen. aut resultan. appellationis, exceptionis, erroris, calculi, reuisionis, reductionis ad arbitrium boni viri, et cuiuscumque rescripti principis etiam si motu proprio concederetur, quia omnibus huiusmodi remediis, actionibus, et iuribus, et aliis quibuscunque si quæ competerent, aut competere possent aduersus laudum, sententiam, et ordinationē dictorum arbitrorum expressè renunciarunt etiam cum iuramento tactis, etc. Et voluerunt atque conuenerunt dictum laudum, sententiam, et ordinationem habere vim, et robur trium sententiarum conformium ritè, et rectè latarum, ac rei indicatæ in sacro Rotæ Auditorio, etiam in contradictorio Iudicio, legitime obtentę, et renunciarunt etiam beneficio restitutionis, iuramento etiam si per motum proprium Sanctissimi D. N. et alio quouis modo concederetur, et promiserunt etiam nullum remedium contra dictum laudum, vel sententiam impetrare, et impetrato, aut alias quoquomodo libet concessiuo non vti. Et insuper quatenus aliquo prætextu, vel causa etiam hic non expressa, etiam in corpore iuris clausa, aut alio quouis modo, aut de iure opponetur, aut contradici, vel opponi, et venire possent aduersus laudum, sententiam, compositionem, et ordinationem dictorum arbitrorum: nihilominus voluerunt, et conuenerunt implementum dicti laudi, sentētiæ, compromissionis, et ordinationis impediri, differri, et retardari nullo modo posse, nec reuocari, vel impediri debere, constituentes se ad inuicem procuratores irreuocabiles, cum dicto iuramento tactis, &c. vt in rem propriam ad ratificandum, acceptandum, & confirmandum laudum, & ordinationem, atq. compositionem præfatas in omnibus, & per omnia in vim perpetuæ concordiæ: ita nunc inter ipsos contrahentes firmatæ prout ex tunc, &c. approbauit, ratificauit, acceptauit, & confirmauit, & quia dictas differētias, & prætensiones terminare, & omnem quantum fieri potest litium, & differentiatum occasionem in perpetuum finire, & tollere intendunt. Ideo præfati contrahentes ad inuicem, vnus alteri, & alter alteri acceptāti irreuocabiliter inter viuos donauit, & dedit omnem illam quantitatem, valorem, & summam, etiam si notabilis foret, in qua ex præmisso laudo, vel sententia, terminatione, & compositione dictorum arbitrorum, &c. se grauatum, & grauatos, & læsos, & damnificatos esse prætenderent, & prætendere possent, & quamuis credatur hanc donationem quia mutua est esse nullam, & nihilominus ad omnem abundantiorem cautelam constituerunt se vicissim procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, ad insinuandum, & insinuare faciendum hanc donationem, & omnia præmissa coram quibuscunque Iudicibus, & vbi opportunum fuerit cum facultatibus necessariis, & desuper opportunis etiam post laudum promulgatum, & hu-

& huiusmodi compromissum, & terminum compromissi durare voluerunt duobus mensibus ad hodie proximis. In euentum autem discordiæ dictorum arbitrorum; aut si deffinitiue non pronunciarent aut pronunciare, vel sententiare nollent in termino duorum mensium præfatorum; aut pronunciando apparerent esse discordes, aut aliquis, vel aliqui eorum pronunciare, & sententiare nollent, & non possent in quolibet casu, vt dictæ ipsorum, & cuiuslibet ipsorum differentiæ, ac prætensiones omnino terminentur; & finem accipiant per hoc præsens compromissum ex nunc eligunt, & deputant, ac nominant in tertium arbitrum arbitratorem, & amicabilem compositorem D. Octauium licet absentem, vt præsentem ad cognoscendum, terminandum, solidandum, & componendum dictas eorum differentias computa, & prætensiones, tam communes, quàm particulares inter ipsos compromittentes, vertentes, & quas habere possent cum dictis annexis, incidentibus, & dependentibus ab eis ad expediendum intra quindecim dies proximos, & immediate sequentes à fine duorum mensium præfatorum computandos, cum eisdem facultatibus, & iurisdictione, auctoritate, modo, & forma, cautelis renúciation. constitutionibus, donationibus, & aliis omnibus præmissis. Quæ omnia quoad dictum Octauium tertium arbitratorem eiusque sententiæ laudi compromissionis ordinis per eum ferendæ promulgandæ, & finiendæ, & quoad executionem, & implementum in omnibus, & per omnia locum, & effectum habere voluerunt, & reperierunt hoc etiam pacto, & declaratione adiectis, quod dictus tertius, vel de per se solus, vel cum aliquibus seu aliquo dictorum arbitrorum procedere, sententiare, componere, & terminare possit prout ei videbitur, & placebit inter dictos quindecim dies, & non postea quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c. obseruandis, & de nunquam contraueniendo præfati, &c. viciffim obligarunt, & quilibet eorum obligauit mutua acceptatione interueniente, & ita iurarunt, &c.

Acceptatio compromissi.

IN Mei, &c. N. habita notitia de supradicto compromisso in eius, & supradictæ M. per supradictas partes, & personas respectiuè facto, spontè, &c. dictum compromissum, & omnia in eo contenta acceptauit, & acceptat; ac onus compromissi huiusmodi in se sulcepit. Super quibus, &c.

Laudum prout in Cedula.

D. N. arbiter, arbitrator, & amicabilis compositor, electus per A & B. super certis differentiis fructuum vnius societatis, de quibus latius compromisso in eius personam facto; volens differentias in eum remissas decidere, & fine debito terminare; spontè, &c. laudauit, pronunciauit, arbitratus est, prout in Cedula, Tenoris, &c. præsentibus supradictis A. & B, & laudum, ac compromissum, & sententiam prædictam prout in ea, acceptantibus, præsentibus in domo solitæ habitationis d. B. N. & N. testibus, &c.

Aliud.

N. & M. arbitri, vt supra electi vigore facultatis, vt supra in dicto compromisso per dictos A. & B eis respectiuè datæ, & attributæ, in & super differentia, & controuersia, de qua in dicto compromisso, vt supra facto. spontè, &c. concorditer in mei, &c. laudarunt, sententiarunt, & deffinitiuè pronunciarunt; prout infra, videlicet. Quod prædictus B. teneatur, & obligatus exista:, &c. & ita sententiarunt, laudarunt, arbitrarunt, condemnarunt, & pronunciarunt omni meliori modo, etc. super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus, etc.

Laudum.

NOs I. et P. Arbitri, Arbitratores, et amicabiles Compositores, à L. et C. Germanis fratribus, filiis, et hæredibus q. N. mediante D. B eorum agente, et procuratore, ex vna parte, et ab R. et socium mediante D. M. eorum in hac parte

parte procuratore ex altera parte respectiuè electi, nominati, & deputati, ad cognoscendum, andiendum, terminãdũ, & solidãdũ omnes eorum differentias, prætensiones, & computa, expressa, & non expressa, occasione Dohanarum A. cum omnibus earum dependen. inciden. annexis, & emergen. cum libera facultate, & auctoritate, conuenrionibus, & modis contentis in compromisso per D.P.D. Archiuii Rom. Cur. scriptorem Notarium publicum, & die, &c. celebrato, & ratificaro, prout latius in actis eiusdem continetur, ad quæ, quatenus pro intelligentia huius nostri laudi opus sit, & non alias, semper relationem habere volumus, & habemus; Visis intellectis, cognitis, & consideratis, differen. prætensionibus, & computis supradictis, cum eorum annexis, & dependendiis cum omnibus, & singulis petitionibus, prætensionibus, replicationibus, oppositionibus, libris, & scripturis coram nobis exhibitis, dictas prætensiones, causas, & negocia inter dictas partes, vel ten. concern. ac auditis, & intellectis, pluries pro partibus respectiuè, tam coniunctim, quam diuisim, interuenientibus, & habita consideratione prætensionum, & allegationum vtriusque partis, nobis oretenus datarum, super præmissis matura deliberatione, & maturo consilio, vti volentes Iurisdictione, facultate, & auctoritate, à dictis partibus, nobis datis, & concessis, & omni meliori modo, nomine, & forma, quibus, validius possumus. Per hanc nostram deffinitiuam sententiam, ordinationem, terminationem, laudum, compositiones, & arbitramenta, quas, & quod inter ipsas partes in scriptis ferimus, & promulgamus, dicimus, sententiamus, arbitramur, componimus, & arbitramentamus, ac deffinitiuè pronunciamus, & declaramus, quod, &c. Qua solutione sequuta, absoluimus etiam, iustis de causis, animum nostrum mouen. vtramque partem ab omnibus petitionibus, & prætensionibus hinc inde super huiusmodi negocio habitis, factis, & allegatis, & ita ordinamus, deffinitiuè sententiamus, laudamus, condemnamus, componimus, iudicamus, arbitramur, declaramus, reseruamus, & absoluimus, liberamus, & sententiamus in vim facultatis, & auctoritatis nobis concessæ, etiam omni meliori modo, & nomine, ratione, & forma, quibus pro maiori validitate, & firmitate huiusmodi nostræ sententiæ, compositionis, laudi, & arbitramenti, sententiare, & pronunciare possumus. Lectum latum, &c.

De tutorum, curatorum, & actorum ad lites formulis. Cap. IX.

Deputatio curatoris bonis iacentibus.

IN nomine Domini, Amen, &c. Anno, &c. comparuerunt coram Ill. & Rpd. Thoma Lapio I. V. D. vtriusque Signaturæ sanctissimi D. N. Papæ Referendario, Illustriss. & Reuerendiss. D. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris in ciuilibus Locumtenente, &c. meque notario &c. Magnifici D. D. N. & M. deputati à creditoribus D. N. olim mercatoris in Vrbe, & pro omni eorum priuato, & particulari interesse, & dictis nominibus respectiuè stante notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad instantiam, & commodum, ac vtilitatem dictorũ creditorum, & vt celerius eis de eorum respectiuè creditis satisfiat, aliquem in curatorem bonis iacentibus dicti N. deputari. Qui curator ad eorundem creditorum vtilitatem, & vt celerius eorum credita consequi possint, & valeant, omnes, & singulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere, prosequi, & experiri in iudicio, & extra possit, & valeat. & confisi prefati N. & N. nominibus, quibus supra de fide D. A. petierunt eundem D. A. in curatorem bonis dicti D. N. vt supra, deputari omni meliori modo, &c. Qui Reuerendiss. D. Locumtenens attendens requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam, dictum A. ibidem præsentẽ, & onus huiusmodi in se spontè suscipientem, in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & singulas actiones contra quoscumque mouendi. & per quoscumque mouendi, & per quoscumque motas actiuè, & passiuè pertractandi, agendi, defendendi, & prosequendi, in iudicio, & extra, necnon pecunias, & credita quæcumque exigendi, & recuperandi, ad effectum, vt

& huiusmodi compromissum, & terminum compromissi durare voluerunt duobus mensibus ad hodie proximis. In euentum autem discordiæ dictorum arbitrorum; aut si deffinitiue non pronunciarent aut pronunciare, vel sententiare nollent in termino duorum mensium præfatorum; aut pronunciando appareient esse discordes, aut aliquis, vel aliqui eorum pronunciare, & sententiare nollent, & non possent in quolibet casu, vt dictæ ipsorum, & cuiuslibet ipsorum differentiæ, ac prætensiones omnino terminentur, & finem accipiant per hoc præsens compromissum ex nunc eligunt, & deputant, ac nominant in tertium arbitrum arbitratorem, & amicabilem compositorem D. Octauium licet absentem, vt præsentem ad cognoscendum, terminandum, solidandum, & componendum dictas eorum differentias computa, & prætensiones, tam communes, quàm particulares inter ipsos compromittentes, vertentes, & quas habere possent cum dictis annexis, incidentibus, & dependentibus ab eis ad expediendum intra quindecim dies proximos, & immediate sequentes à fine duorum mensium præfatorum computandos, cum eisdem facultatibus, & iurisdictione, auctoritate, modo, & forma, cautelis renũciation. constitntionibus, donationibus, & aliis omnibus præmissis. Quæ omnia quoad dictum Octauium tertium arbitratorem, eiusque sententiæ laudi compromissionis ordinis per eum ferendæ promulgandæ, & finiendæ, & quoad executionem, & implementum in omnibus, & per omnia locum, & effectum habere voluerunt, & reperierunt hoc etiam pacto, & declaratione adiectis, quod dictus tertius, vel de per se solus, vel cum aliquibus seu aliquo dictorum arbitrorum procedere, sententiare, componere, & terminare possit prout ei videbitur, & placebit inter dictos quindecim dies, & non postea quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. pro quibus, &c. obseruandis, & de nunquam contraueniendo præfati, &c. vicissim obligarunt, & quilibet eorum obliganit mutua acceptatione interueniente, & ita iurarunt, &c.

Acceptatio compromissi.

IN Mei, &c. N. habita notitia de supradicto compromisso in eius, & supradictæ M. per supradictas partes, & personas respectiuè facto, sponte, &c. dictum compromissum, & omnia in eo contenta acceptauit, & acceptat; ac onus compromissi huiusmodi in se suscepit. Super quibus, &c.

Laudum prout in Cedula.

D. N. arbiter, arbitrator, & amicabilis compositor, electus per A & B. super certis differentiis fructuum vnius societatis, de quibus latius compromisso in eius personam facto; volens differentias in eum remissas decidere, & fine debito terminare; sponte, &c. laudauit, pronunciauit, arbitratus est, prout in Cedula, Tenoris, &c. præsentibus supradictis A. & B, & laudum, ac compromissum, & sententiam prædictam prout in ea, acceptantibus, præsentibus in domo solitæ habitationis d. B. N. & N. testibus, &c.

Aliud.

N. & M. arbitri, vt supra electi vigore facultatis, vt supra in dicto compromisso per dictos A. & B eis respectiuè datæ, & attributæ, in & super differentia, & controuersia, de qua in dicto compromisso, vt supra facto. sponte, &c. concorditer in mei, &c. laudarunt, sententiarunt, & deffiniriuè pronunciarunt; prout infra, videlicet. Quod prædictus B. teneatur, & obligatus existat, &c. & ita sententiarunt, laudarunt, arbitrarunt, condemnarunt, & pronunciarunt omni meliori modo, etc. super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus, etc.

Laudum.

NOs I. et P. Arbitri, Arbitratores, et amicabiles Compositores, à L. et C. Germanis fratribus, filiis, et hæredibus q. N. mediante D. B. eorum agente, et procuratore, ex vna parte, et ab R. et socium mediante D. M. eorum in hac parte

parte procuratore ex altera parte respectiuè electi, nominati, & deputati, ad cognoscendum, audiendum, terminãdũ, & solidãdũ omnes eorum differentias, prætensiones, & computa, expressa, & non expressa, occasione Dohanarum A. cum omnibus earum dependen. inciden. annexis, & emergen. cum libera facultate, & auctoritate, conuentionibus, & modis contentis in compromisso per D.P.D. Archiuii Rom. Cur. scriptorem Notarium publicum, & die, &c. celebrato, & ratificato, prout latius in actis eiusdem continetur, ad quæ, quatenus pro intelligentia huius nostri laudi opus sit, & non alias, semper relationem habere volumus, & habemus; Visis intellectis, cognitis, & consideratis, differen. prætensionibus, & computis supradictis, cum eorum annexis, & dependendiis cum omnibus, & singulis petitionibus, prætensionibus, replicationibus, oppositionibus, libris, & scripturis coram nobis exhibitis, dictas prætensiones, causas, & negocia inter dictas partes, vertẽ. concern. ac auditis, & intellectis, pluries pro partibus respectiuè, tam coniunctim, quam diuisim, interuenientibus, & habita consideratione prætensionum, & allegationum vtriusque partis, nobis oretenus datarum, super præmissis matura deliberatione, & maturo consilio, vti volentes Iurisdictione, facultate, & auctoritate, à dictis partibus, nobis datis, & concessis, & omni meliori modo, nomine, & forma, quibus, validius possumus. Per hanc nostram deffinitiuam sententiam, ordinationem, terminationem, laudum, compositiones, & arbitramenta, quas, & quod inter ipsas partes in scriptis ferimus, & promulgamus, dicimus, sententiamus, arbitramur, componimus, & arbitramentamus, ac deffinitiuè pronunciamus, & declaramus, quod, &c. Qua solutione sequuta, absoluimus etiam, iustis de causis, animum nostrum mouen. vtramque partem ab omnibus petitionibus, & prætensionibus hinc inde super huiusmodi negocio habitis, factis, & allegatis, & ita ordinamus, deffinitiuè sententiamus, laudamus, condemnamus, componimus, iudicamus, arbitramur, declaramus, reseruamus, & absoluimus, liberamus, & sententiamust in vim facultatis, & auctoritatis nobis concessæ, etiam omni meliori modo, & nomine, ratione, & forma, quibus pro maiori validitate, & firmitate huiusmodi nostræ sententiæ, compositionis, laudi, & arbitramenti, sententiare, & pronunciare possumus. Lectum latum, &c.

De tutorum, curatorum, & actorum ad lites formulis. Cap. IX.

Deputatio curatoris bonis iacentibus.

IN nomine Domini, Amen, &c. Anno, &c. comparuerunt coram Ill. & Rpd. Thoma Lapio I. V. D. vtriusque Signaturæ sanctissimi D. N. Papæ Referendario, Illustriss. & Reuerendiss. D. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditoris in ciuilibus Locumtenente, &c. meque notario &c. Magnifici D. D. N. & M. deputati à creditoribus D. N. olim mercatoris in Vrbe, & pro omni eorum priuato, & particulari interesse, & dictis nominibus respectiuè stante notoria decoctione, & fallimento dicti N. petierunt ad instantiam, & commodum, ac vtilitatem dictorũ creditorum, & vt celerius eis de eorum respectiuè creditis satisfiat, aliquem in curatorem bonis iacentibus dicti N. deputari. Qui curator ad eorundem creditorum vtilitatem, & vt celerius eorum credita consequi possint, & valeant, omnes, & singulas actiones mouere, pertractare, agere, defendere, prosequi, & experiri in iudicio, & extra possit, & valeat. & confisi præfati N. & N. nominibus, quibus supra de fide D. A. petierunt eundem D. A. in curatorem bonis dicti D. N. vt supra, deputari omni meliori modo, &c. Qui Reuerendiss. D. Locumtenens attendens requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam, dictum A. ibidem præsentẽ, & onus huiusmodi in se spontè suscipientem, in curatorem bonis præfatis, ad effectum omnes, & singulas actiones contra quoscumque mouendi. & per quoscumque mouendi, & per quoscumque motas actiuè, & passiuè pertractandi, agendi, defendendi, & prosequendi, in iudicio, & extra, necnon pecunias, & credita quæcumque exigendi, & recuperandi, ad effectum,

vt

vt beneficio dictorum ereditorum, deponantur penes aliquem campsorem fide, et facultatibus idoneum, per supradictos D. D. deputatos, eligendum, et deputandum, et de exigendis, recuperandis quoscumque quietandi, ac iura, et actiones, si opus fuerit cedendi, cum clausulis solitis ad lites, et cum omnibus facultatibus, et auctoritatibus talibus curatoribus dari solitis, et de iure requisitis, et in similibus negociis necessariis, et opportunis deputatur. Dicendo eidem, curator esto, et vtilia pro dictis creditoribus, N. bonis facito, et inutilia prætermittito, er quod ita faciet præfati magnifici D. N. et N. propriis, et priuatis nominibus, ac vti principales principaliter, et insolidum scientes, etc. sponte, etc. pro dicto D.N. curatore fideiusserunt, et promiserunt, quos DD.N. et N. sic promittentes, præsentes, etc. dictus D. A. a promissione, et fideiussione huiusmodi indemnes penitus, et sine damno releuare promisit ita quod, etc. alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus præmissis, etc. super quibus omnibus, idem Rpd. Locumtenens pro tribunali sedens, ad petitionem, et instantiam dictorum DD. deputatorum, auctoritatem suam, qua fuogitur, interposuit, supplendo omnes, et quoscumque tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan in præmissis interuenerint, omni meliori modo, et super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus testibus, etc.

Deputatio actoris ad lites.

DEinde, et incontinenti coram eodem Reuerendissimo D. Locumtenente, vbi supra, pro tribunali sedente, meq. notario, et testibus infrascriptis idem D. A. curaror, vt supra deputatus, cum præsentia, auctoritate, et decreto præfati Reuerendissimi D. Locumtenentis, sponte, etc. constituit eius, et dictorum bonorum dicti N. vel illius creditorum, et deputatorum prædictorum actorem magnificum D. Gaudentium de Gaudentiis de Corneto I. V. D. in Ro. Cu. causarum procuratorem ibidem præsentem, et onus huiusmodi in se sponte suscipientem, ad omnes, et singulas dictorum bonorum, seu illorum creditorum dicti N. lites, et causas ciuiles, et criminales, prophanas, meras, et mixtas; mouendas, et mouendas, actiuè, et passiuè, contra quascunque personas, etc. in quocumque foro, seu iudicio, atque instantia, et coram quibuscumque DD. Iudicibus comparendum, agendum, prosequendum, et pertractandum, cum clausula ad lites, et generaliter, etc. promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus omnibus idem A. curator præfatus petiit à præfato Reuerendiss. D. Locumtenente, vt auctoritatem suam, et decretum interponat. Qui Reuerendissimus D. Locumtenens, vt supra pro tribunali sedens, causa cognita, suam auctoritatem, pariter, et decretum interposuit suppletis, etc. Super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus quibus supra testibus, etc.

Has præscriptas formas vel illis similes seruare poteris in curatore, qui datur bonis debitoris, qui cessit bonis mutaris mutandis.

Nota quod in supradictis curatorum deputationibus, qui dantur hæreditati iacen. et bonis defuncti, seu decocti, pro illarum validitate plura requiruntur. primum, quod detur ad instantiam maioris partis creditorum, l. 1. ff. de cu. bo. da. et in l. fin. de bo. auctor. iud. poss. Spe. de curatore. §. cum autem. vers. opponitur. Alex. consil. 221. num 9. lib. 6. secundum quod nominatim citentur ii, quorum interest, si certi sint, sin autem per proclama. ad l. si eo tépore. C. de remiss. pigno. Tertium quod statuatur terminus arbitrio iudicis hæredibus, si qui sint ad comparendum, et acceptandum hæreditatem mortui. Quartum quod talis curator deputandus faciat inuentarium omnium bonorum, vt per Bart. in d. l. 1. ff de cur. bo. da. Quintum quod curator iste satisdet per text. in Auth. vt liceat Matr. et Auiæ in princ. in ver. ibi in fideiussione,

Quomodo deputatur curator furioso, mente capto, & prodigo.

DEputatur nonnunquam curator furioso, seu mente capto ad illius proximiorum instantiam, examinatis testibus summarie, et extraiudicialiter, super eo, quod N. est mente captus, hisq. examinatis, Iudex personæ, et bonis dicti N. curatorem in gradu proximiorem, cum solita cautione de vtilia faciendo, et inutilia

præ-

prætermittendo ex officio deputat. Nec requiritur super hoc plenaria cognitio, sed sufficit quod aliqualiter constet de furore, vel adhibere medicos, qui hoc cognoscant vt in l. obseruare. ff. de cura. fu. & per citata per Alex. in conf. 86. verf. verum est, quod causæ cognitio, nu. 5. & ratio, quia talis deputatio curatoris non causat præiudicium ei, cui deputatur. Item deputatur etiam ex præmissis curator prodigo, & de his, & similibus, deque illorum instrumentorum formis, vide Specul. l. 1. par. 3. in titulo de curatore, quas omnes formas cum illæ sint de raro contingentes, hic aliter scribere non curaui, sed occurrenti casu ad eum tamquam patrem praticæ recurre.

Deputatio Tutricis.

DOmina Hieronyma de Auila relicta q. N. ac mater, Tutrix, & pro tempore Curatrix, ac legitima administratrix Fabii, & eius & dicti q. N. sui viri filii, coram magnifico Domino N. ad præsens Curiæ Capitolii primo Collaterali Illustrissimi Domini Almæ Vrbis Senatoris Locumtenente, sedente in aula domus solitæ habitationis ipsius Domini Hieronymi in quadam sede lignea, quam pro suo congruo Tribunali, & loco, quoad actum infrascriptum tantum, elegit, & deputauit; asserens ipsa Domina Hieronyma, annis retro elapsis, dictum eius N. virum obiisse, dicto Fabio eorum filio in puerili ætate constituto Tutore, siue Curatore aliquo minimè sibi deputato; & licet aliàs, pro nonnullis negotiis particularibus, in eius Tutorem, seu Curatorem deputatus fuerit Ioannes eius auunculus, tamen pro omnibus eius negociis nullus generalis datus fuit; & licet ipsa Domina Hieronyma tanquam mater sit, iuxta iuris ordinem illius legitima Tutrix, & pro tempore Curatrix, & administratrix; cupiens tamen pro maiori cautela, & securitate, per prædictum Iudicem confirmari, & quatenus opus sit, de nouo deputari, administrationemque rerum, & bonorum ac ipsius Domini Fabii personæ decerni, & concedi. Idcirco prædicta fieri ab eodem Iudice, debita cum instantia postulauit. Qui iudex sic, vt supra sedens, visis, & auditis, ac causa cognita supradictam Dominam Hieronymam ibidem præsentem, in Tutricem, & Curatricem dicto eius filio confirmauit, & quatenus opus sit, deputauit, dicendo eidem ter, esto Tutrix, & pro tempore Curatrix prædicti Domini Fabii, & pro eo vtilia facito, inutilia prætermittito, & alia facito, & curato, ad quæ de iure, & ex forma Statutorum Vrbis teneris, & obligata existis. Quæ quidem Domina Hieronyma Tutrix, & pro tempore Curatrix eiusdem Fabii, vt supra confirmata, seu etiam quatenus opus sit deputata, renunciando primitus auxilio Vell. sen. conf. leg. Iul. de fun. dot. Aut si qua mulier, & generaliter omnibus aliis legibus, legumque auxiliis, ac Statutis, & nouis Reformationibus Almæ Vrbis, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, promisit vtilia pro eodem Fabio facere, & inutilia prætermittere, ac omnia alia facere, dicere, ac operare, ad quæ de iure, & ex forma eorundem Statutorum Vrbis tenetur, & obligata exiſtit; bonaque eiusdem fideliter, & legaliter administrare, gubernare, regere, & circa ea se exercere, & ingerere, illorumque inuentarium conficere, & omnimodam rationem administrationis, & fidele computum reddere, finita Tutela, & Cura prædictis, aliàs ad refectionem omnium, & singulorum damnorum, &c. teneri voluit, de quibus, & cætera. Pro quibus, &c.

Liberatio à Tutela, & Cura, absque administratione.

CVm alias de Anno, &c. seu alio veriori tempore, ex actis d. &c. D. Antonius, &c. fuerit à Iudice deputatus Tutor, & pro tempore Curator Dominico, &c. tunc in minori ætate constituto, & administrator bonorum eiusdē, & vniuersæ hæreditatis dicti q. Claudii, & dictis Tutorio, & Curatorio, atque administratorio nominibus, multa, & varia negocia iudicialiter, & extraiudicialiter gesserit, & fecerit, pro eodem Dominico, qui cū modo maior viginti annorū factus sit, prout ipse D. Dominicus medio iuramento tactis, &c. præstito

ſtito affirmauit, & ex ſuo corporeo aſpectu eſſe apparebat,& amplius non ſit locus tutelæ, & curæ, neque adminiſtrationi, aſſerentesque dicti Antonius, & Dominicus, inter ſe facta fuiſſe computa, & illa beneuiſa,& reuiſa,& dictum Dominicum remanere contentum, & ſatisfactum ab eodem Antonio ſuo olim Tutore, & Curatore ſupradicto, & præfatum Antonium à dicto Dominico ſimiliter contentum, & ſatisfactum remanere.

Cupientes iidem ab huiuſmodi ſua Tutela, cura, atque adminiſtratione liberare, & quietare, in generaliſſima, atque ampla forma,& ſuper præmiſſis publicum Inſtrumentum celebrare.

Hinc eſt, quod, &c. Perſonaliter conſtituti prædicti Antonius,& Dominicus ſpótè &c. aſſerentes præmiſſa ſuperius narrata eſſe vera,& veritate fulciri, ac omnibus melioribus modo,&c. quietarunt, abſoluerunt,& liberarunt ſeipſos ad inuicem, & viciſſim præſentes,&c. à quibuſcumque per ipſos quomodolibet geſtis, factis,& de omnibus receptis,& quietatis ad fauorem quarumuis perſonarum, etiam in notabili ſumma, etiam de illis, quæ ſpeciali nota digna forent; & ſuper eis generalem, & generaliſſimam quietantiam, abſolutionẽ, & liberationem ad inuicem fecerunt, & faciunt; & cuiuis exceptioni, etiam erroris calculi, & reſtitutionis in integrum renunciarunt, cum pacto,&c.& propterea ſtante maiori ætate viginti annorum eiuſdem Dominici, iuxta formam ſtatutorum Vrbis, dictus Antonius eundem Dominicum à ſua tutela, & cura, atque adminiſtratione bonorum, & hæreditatis prædictæ exemit, & liberauit, in omnibus, & per omnia; Itaquod hinc, & in poſterum, dictus Dominicus ſuo proprio nomine, abſque interuentu, præſentia, & conſenſu eiuſdem Antonii, ſua negocia facere, & rebus ſuis incumbere, contrahereque, & diſtrahere valeat, prout, & quemadmodum veri Domini, & Patroni de re ſua facere, & diſponere poſſunt. Et viceuerſa idem Dominicus, ſaluis præmiſſis, renunciando etiam medio iuramento tactis,&c. præſtito beneficio minoris ætatis 25. annorum, liberauit, & excuſauit eundem Antonium ab onere dictæ Tutelæ, curæque, & adminiſtrationis. Promittentes adinuicem, præmiſſa omnia habere rata; &c. & non contrafacere, & alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluerunt, & à limine iudicii repelli poſſe voluerunt, & ita tactis, &c. iurarunt, ſuper quibus &c.

Tutela Attiliana.

CORam magnifico,&c. In meique &c. principaliter conſtituta D. N.rel. q. M. narrans,& exponens dictum q.N.ſuum condidiſſe Teſtamentum, inter alia hæredes ſuos vniuerſales inſtituit filios ſuos legitimos, & naturales, maſculos, in eodemque Teſtamento eiſdem ſuis filiis, & hæredibus dedit Tutricem, & pro tempore Curatricem eandem N. eorum matrem, cum facultate ampliſſima, de bonis mobilibus ſuæ hæreditatis diſponen. & ſtabilieu. ad ſuum libitum vten. prout in eodem teſtamento pleuius continetur. Et inſuper expoſuit, quod poſt dictum conditum Teſtamentum nati ſunt dicto M. Teſtatori ex ſe coniuge duo filii maſculi I. & A. ambo in infantili ætate conſtituti, alter annum agens quartum, alter tertium in circa: Quibus ſuperſtitibus idem q. M. principaliter diem vitæ ſuæ clauſit extremum, nullo alio condito teſtamento, quod ſciat; propterea eius hæreditatis dictis ſuis filiis debetur æquis portionibus, quam ipſa, vt pote mater, eis acquiri deſiderat; ſed quia dicti ſui filii conſtituti ſunt, vt præfertur, in puerili ætate, ſubiuuxit ſe informatam eſſe, neque illos pro ſe propter ætatis ſuæ imbecillitatem adire poſſe hæreditatem huiuſmodi, neque ipſam pro illis, cum iure cautum dicatur, dum teſtamentaria tutela ſperatur ceſſare legitimã, & Teſtamento locum non eſſe niſi adita hæreditate; itaquod opus ſit Tutore datiuo, quam Attilianam vocant, qui adeat pro eis, vt igitur ad tutelam Teſtamentariam prouenire, & bona dictæ hæreditatis ad ſuas manus perducere, illaque tueri, & defendere poſſit, ſicut tenetur, & deſiderat, Ideo petiit à præfato D. Iudice, cum ea, qua decuit inſtantia, & reuerentia, vt præfatis pupillis prouidere dignaretur de Tutore Attiliano, per quem fiat aditio dictæ hæreditatis, iuſſa autem nominare ſi quem habeat, de quo confidat, nomi-

nominauit egregium virum G. vtique bonorum nominis, & famæ, & alias talem, sic idoneum ad huiusmodi tutelam gerendam, præsentem, & acceptantem, &c. & cum per præfatum D. Iudicem interrogat. an excusationem habeat, qua onus huiusmodi legitime recusare possit; respondit nulla vti velle excusatione, sed contentum esse, ac paratum dictam tutelam acceptare, & omnia facere, ad quæ de iure tenetur. Quibus auditis, idem D. Iudex dictum G. præsentem dictis I. & A. filiis pupillis dedit, concessit, & confirmauit in Tutorē Attilianum: decernen. & acceptan. regimen, & gubernium personarum, & ad ministrationem bonorum, iurium, & rerum eorundem, præstito per eum Iuramēto de vtilia, &c. in forma, & pro eo ibidem præsens S. qui sciens, &c. promisit in forma, &c.

Post præmissa, Coram eodem D. Iudice, &c. in mei, &c. personaliter constitutus G. Tutor Attilianus supradictus sciens se teneri ad confectionem inuentarii, & animo illud conficiendi in nomine Sanctissimæ Trinitatis, & Ven. signo S. Crucis, præmisso declarauit, se in bonis dictorum suorum pupillorum inuenisse, & inuenire ius audiendi, seu se immiscen. hæreditati dicti M. nec alia bona, seu iura eorundem ad præsens scire: protestans tamen, si quæ alia inuenerit, ea statim in huiusmodi inuentario addere: de quo protestatus fuit, &c. Super quibus omnibus, tamquam rite, &c.

Subsequenter coram, &c. in mei, &c. idem G. Tutor Attillianus sciens q. M. patrem dictorum suorum pupillorum, sicut Deo placuit, de mense, &c. idem vitæ suæ clausisse extremum, condito testamento, in quo filios suos masculos hæredes instituit vniuersales, per quam mortem eius hæreditas ad dictos I. & A. deuoluta est ex testamento. Sponte, &c. dictam hæreditatem, vt præfertur delatam, pro dictis I. & A. pupillis suis, & dicti q. M. filiis legitimis, & naturalibus adit, agnoscit: sed quia de iuribus dictæ hæreditatis dubitat, declarauit id facere animo, & intentione gaudendi, & possendi beneficio leg. & inuentarii, de quo expresse protestatus fuit, omni meliori modo, &c. Quibus, &c. tamquam rite, &c.

Qua hæreditatis aditione facta, quia factus est locus Tutelæ Testamentariæ, Ideo coram eodem Domino N. Locumtenente, in meique, &c. principaliter constituta dicta D. N. sponte, &c. declarauit tutelam filiorum suorum præfatorum sibi per dictum q. M. suum consortem in sua vltima voluntate destinate acceptare velle, prout dixit acceptatam petens sibi decerni, & concedi regimen & gubernium personarum, ministrationemque bonorum, iurium, & rerum dictorum suorum filiorum: offerens propterea facere inuentarium, & omnia alia, ad quæ tenetur de iure, & ex forma dicti testamenti. Qui D. Locumtenens, &c. auditis præmissis, & viso testamento, de quo agitur: quia per illius inspectionem comperit preces dictæ D. N. veritati inniti, decreuit ei, peten. & acceptan. regimen, & gubernium personarum, & administrationem bonorum, iurium, & rerum dictorum suorum filiorum, omni meliori modo, &c. præstito per eam iuramento de vtilia faciendo, & inutilia prætermittendo; factoque inuentario, & promissione res pupillorum saluas fore, & de eis, eorumque iuribus, & bonis in defenden. non derelinquere, salua tamen semper, & vbique facultate bonam fidem agnoscen. Quo facto eadem N. tactis, &c. iurauit pro dictis pupillis vtilia facere, & inutilia prætermittere, pro viribus. Deinde eadem Domina Tutrix sponte, &c. promisit mihi notario, &c. res dictorum pupillorum saluas fore, & tàm eos, quàm eorum bona & iura indefensa non derelinquere. Pro quibus, &c. Quibus omnibus, &c.

IN nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti Amen. D. N. rel. q. M. Tutrix ex Testamento præfati q. M. I. & A. filiorum, & hæredum dicti, M. cum benef. legis, & inuentarii vt de dicto Testamento, & instrumento, ac datione eiusdem in Tutricem, & pro tempore Curatoricem, constat. &c. sub die &c. nec non de acceptatione pro eadem in debita forma de dicta Tutela, & cura facta manu mei eiusdem Notarii sub die hodierna, &c. sciens ad confectionem inuentarii de ipsorū pupillorū bonis & rebus secūdū iuris ordinem teneri; præsens hoc inuentarium

fecit, constituit, & ordinauit, de omnibus rebus, creditis, atque debitorũ rationibus hæreditatis q. præfati M. & nunc ipsorum pupillorum. quod inceptũ fuit Anno, &c. Indictione, &c. die, &c. in hunc modum, & formam. In primis præmisit Sanctissimæ Crucis signum, dicens, & asserens in bonis, & hæreditate præfata hæc bona inuenisse, & reperisse, protestan. nihilominus quod si quæ apponerentur per eam, quæ apponenda nõ essent, quod intendit, quod pro non appositis habeantur, & maxime quoad eius præiudicium, præsertim respectu certorum legatorum per ipsum in suo Testamento relictorum, quibus quidem legatis, & rebus in eis compræhensis, quæcumque, & qualiacumque sint, non intendit aliquo modo præiudicare, sed illa integra, & illæsa in omnibus, et per omnia præseruare, quę quidem legata ex nunc ad cautelam acceptat, et hac protestatione in principio, medio, et fine præmissa, et toties quoties opus fuerit repetita, et non aliter, etc. Dixit quod in dicta hæreditate reperit bona mobilia infrascripta, videlicet N. N. N. super quibus, etc.

Eadem N. addidit Inuentario præmissa bona sequentia, videlicet N. et N. Et hæc omnia præfata Tutrix in inuentario posuit, citra præiudicium iurium suorum, vt supra, et iterum, et de nouo protestata fuit, et protestatur omni meliori modo, et non aliter, etc. nihil conficien. quod sit in eius præiudicium. Et insuper protestata fuit, et protestatur, se non habere notitiam aliarum rerum alicuius qualitatis, vel conditionis, promittens, quod si in futurum aliqua alia res mobilis, seu immobilis, vel alterius qualitatis, seu conditionis ad aures eius, et notitiam peruenerit, quod fideliter in inuentario ponet, et ita promisit, et tactis, etc. iurauit, etc. Super quibus, etc.

Allia Actoria, seu Deputatio Actoris ad lites.

Coram magnifico, etc. personaliter constituta A. reliq. q. N. mater Tutrix, et pro tempore Curatrix testamentaria suorum, et dicti q. N. filiorum, et illius hæredum ex Testamento dicti q. N. prout constat in actis, etc. narrans, et exponens dicto D. Iudici dictos eius filios habere agere, et pertractare cum diuersis personis, diuersa eorum negocia in ciuitate N. et quia ipsi sunt minores, et ipsa D. A. sit mulier, et in Vrbe in præsentiarum degat, et huiusmodi negotiis attendere, et vacare nequeat, et indecens esset se in negocijs suorum filiorum pertractandis cum diuersis personis miscere, et pro eorum litibus defendendis per diuersa Tribunalia iudicialia vagare, propterea velit, et intendat omne onus dictæ Tutelæ in quantum ad se attinet D. M. de quo plurimum confidere asseruit, deferre, et omnem facultatem, et plenariam auctoritatem sibi vigore dictæ Tutelæ concessam, quoad infrascripta eidem tribuere, et dare. Ideo cum præsentia, consensu, verbo, decreto, auctoritate, et voluntate dicti D. Iudicis dicta A. sponte, etc. constituit, etc. suorum filiorum actorem, et procuratorem D. N. in forma, etc. Quibus omnibus etc.

De variis Locationum contractibus, cum dependen. ab eis. Cap. IIII.

Locatio in Emphytheosim, seu ad tertiam generationem, vel nominationem.

IN nomine Domini, etc. Anno, etc. coram me notario et testibus, etc. personaliter Constitutus R. D. A. Totius Terræ C. N. diœcesis. Prior Hospitalis sancti Spiritus dictæ Terræ C. quod affirmauit esse membrum sacri Archihospitalis sancti Spiritus in Saxia Vrbis, asserens, et affirmans ad dictum suum Hospitale sancti Spiritus spectare, et pertinere pleno iure directi dominii, vel quasi prædiolum situm in territorio dictæ Terræ C. confinatum ab vno bonis A. ab alio bonis B. et alio bonis C. ab alio vero lateribus via publica, saluis aliis verioribus confinibus, si qui sint; cupiens dictum prædium, solutum locari annua responsione, seu canone iul. n. locare, et vt decet bonum Rectorem conditionem dicti sui Hospitalis efficere meliorem, maximè quod infrascripti Emphytheotæ se obtulerunt illud ad vineam reducere. Propterea sponte, etc.

suo,

suo, & dicti Hospitalis nomine, ac omnibus melioribus, &c. supradictum prædium vbi, & prout supra situm, & confinatum, saluo, & reseruato Sanctissimi D. N. Papæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ beneplacito, quatenus opus sit, & non alias, aliter, nec alio modo (quod beneplacitum Apostolicum infra nominandi conductores eorum sumptibus, & expensis propriis expedire teneantur.) In Emphytheosim ad tertiam generationem masculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem, vt infra dicendam locauit, dedit, cessit, concessitque B. & b. N. filiis germanis fratribus. Videlicet dicto B. præsenti, & dicto b. absenti, nihilominus dicto B. pro eo, & suis, &c. vna mecum notario ad tertiam eorum generationem masculinam, & in defectum illius, ad tertiam nominationem, videlicet, vt ipsi B. & b. intelligantur prima persona nominata, & prima generatio, & iidem fratres emphytheotæ, vel vltimus eorum, qui superuixerit vnam personam secularem in defectum eorum generationis, ad hanc emphytheosim nominare possint: quæ persona sæcularis nominata, in defectum suæ generationis masculinæ, habeatur loco secundæ generationis, & similiter in defectum generationis masculinæ dictæ personæ nominatæ aliam personam, siue fœminam, siue masculum loco tertiae generationis, nominare possint, si verò dicti B. & b. decesserint relictis filiis, aut filiabus, ex quibus omnibus morientibus nulla proles existat, tunc ipsi filii masculi, si extiterint, nominare valeant vnam personam secularem, siue masculum, siue fœminam. Quae persona succedat loco tertiae generationis, & pro tertia generatione habeatur, & tàm ipsi B. & b. quàm alii post eos habentes, vt supra, facultatem nominandi; nominare possint semel, bis, ac ter, & pluries in huiusmodi nominatione facienda, vsque ad extremum vitae: Ita quòd vltima nominatio attendi debeat, siue inter viuos, siue in vltima voluntate facta sit, conducentibus, acceptantibus, & stipulantibus: Ad habendum, tenendum, fruendum, vsufructuandum, colendum, laborandum, cultiuandum, possidendum, & faciendum, ac disponendum (saluis infradicendis) prout, & quemadmodum de huiusmodi praedio emphytheotico de Iure fieri, & disponi potest; ita quòd in loca pia per dictos emphytheotas transferre non possit, durante huiusmodi concessione, saluo, & reseruato Hospitali praedicto iure directi dominii, & annuo canone infra dicendo. Transferens, & cedens dictis fratribus conductoribus, vt supra, acceptantibus omnia iura, omnesque actiones, exceptis iuribus, & actionibus directis. Ponens eosdem in omne ius, locum, & priuilegium ipsius concedentis, & dicti sui Hospitalis, reseruato tamen dicto iure directi dominii. Constituēs &c. Dans licentiam, & facultatem eiusdem fratribus conductoribus dicti prædii realē & corporalem possessionem, propria eorū auctoritate, absque alicuius iudicis, &c. apprehendendi, captamque & apprehensam retinendi, & continuandi, & donec, &c. Hanc autem concessionem in emphytheosim ad tertiam generationem, & in eius defectum ad tertiam nominationem, vt supra, R. D. A. Prior dicti Hospitalis fecit, & facit, erga eosdem B. & b. fratres de N. modo, & forma præmissis, & dicta stipulatione interueniente, cum pactis, & cōditionibus infradicendis, pro annuo canone iuliorum xx. monetæ Rom. annuatim soluen. in festiuitate Pentecostes D. N. Iesu Christi vnica solutione. Incipiendo primam solutionem in Festiuitate Pentecostes D. N. Iesu Christi prox. venturæ, prout idem B. ibidem præsens pro se, & dicto b. eius fratre absente, pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, promisit, & ipsum ratificaturum ad omne beneplacitum dicti D. Prioris, seu alterius pro tempore existentis, alias de suo proprio, vltra obseruationem contentorum in præsenti instrumento, & ad omnia damna, &c. teneri voluit, soluere realiter, & cum effectu in dicta festiuitate Pentecostes vnica solutione promisit dicto d. Priori, & cuicunque pro tempore existenti liberè, &c. Et idem R. D. Prior affirmauit, & promisit eisdem fratribus conductoribus de dicto prædio nihil fecisse in præiudicium præsentis concessionis. Immo cessionem hanc esse, & semper fore benè, validèq. factam, & in ea tanquam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habētes, & habere quomodolibet appa-

 rentes,

rentes, in & super dicto Prædio, etiam ad omnem solam, & simplicem, etiam extraiudicialem dictorum conductorū, & eorū in huiusmodi Emphytheosi successorum interpellationem, aut requisitionem, ipsosque durante præsenti concessione, in dicto prędio, & illius possessione conseruare, defendere, eximere, liberare ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona: alias tenere voluit erga eosdem conductores, & eorum successores ad omnia damna, &c. & ad obseruationem contractus. Ipse vero B. nomine suo, & b. sui fratris, & cum eadem sui rati promissione per se, & suos, ac dicti sui fratris in hac Emphitheosi successores, promisit in dicto prædio bene versari, & illud cultiuare, & laborare, & ad vineam reducere, omniq. cura meliorare, pro eius posse, Et finita huiusmodi concessione dimittere, & relaxare liberè cum omnibus meliorament is in eo factis; & interim huiusmodi locatione durante dictum canonem Iuliorum viginti monetæ integrum, & liberum, absque aliqua diminutione, in dicto te mino vnica solutione annuatim dicto R. D. Priori, & cuicumque in dicto Hospitali successori, omni penitus iuris, & facti exceptione remota, præstare. His pactis, & conditionibus adiectis; vt cessantibus ipsis B. & b. ac eorum successoribus in hac Emphytheosi per biennium continuum in solutione dicti canonis, vt supra facienda, vel in euentum alienationis dicti Prędii non requisito Priore: & finita huiusmodi locatione in omnibus, & singulis casibus dictum prædium, cum omnibus melioramentis, & expensis ibidem factis, & omni iure emphytheotico ad ipsum R. D. Priorem, & Hospitale sancti Spiritus Terræ C. ipso iure deuoluantur, reuertantur, & deuoluta sint, et esse intelligantur, absque aliqua iudicis sententia, decreto, et declaratione præferendis, et absque alio penitus ministerio: et vtile dominium, cum directo, possessioq. naturalis, cū ciuili consolidetur, ipsiq. Emphytheotæ cadant ab omni iure, etc. quod super dictis bonis, etc. haberent, seu habere possent; et liceat Priori pro tempore existenti propria auctoritate, etc. mandato, et absq. vitio spolii, nullitatis, et attentatorū, et alio vitio, et defectu, dicti Prædii, & melioramentorum, & expensarum, & omnium ibidem factorum, & totius iuris emphytheotici corporalem possessionem, liberé, & licitè appræhendere per se, vel alium, seu alios retinere, ac disponere absque eo, quòd pro dictis melioramentis quantumuis notabilibus, quicquam reficere, aut persoluere teneatur. Immo vltra præmissa, dicti fratres Emphytheotæ, eorumq. successores omnes canones decursos, & non solutos, Priori persoluere teneantur: quia sic actum, &c. Pro quibus, &c. cum obligatione Camerali. Super quibus, &c. præsentibus, &c.

Aliud Instrumentum Emphytheoticum perpetuum, exten. circa omnes Clausulas.

IN Nomine Domini, Amen. Per præsens publicum Instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum. Quòd Anno, &c. In mei Notarii publici, testiumq. infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum præsentia. Personaliter Constitutus A. Commendator sancti N. Ciuitatis N. spontè, & ex eius certa scientia, ac spontanea voluntate, omnibusque melioribus modo, via, iure, causa, & forma, quibus magis melius, validius, & efficacius de iure fieri potuit, & debuit, ac potest, & debet, reseruato tamen consensu, & beneplacito magni Magistri sancti Ioannis Hierosolymitani, & illius Capituli generalis, & prouincialis, & non alias, aliter, nec alio modo. Quoddam petium terræ aratorium, modiorum centum in circa, existens in territorio N. diœcesis N. in contrata nuncupatum N. cui ab vno sunt bona, &c. necnon quoddam aliud petiū terræ in dicto Territorio in contrata dicta N. modiorum x. in circa, cui ab vno sunt bona, &c. saluis aliis verioribus respectiue confinibus antiquis, vel modernis, si qui sint, vel esse, seu reperiri possent. Quæ bona idem N. Commendator possidet, & dictæ Commendæ sancti N. vnita, & sibi tamquam Commendatario prædicto, vt asseruit, spectan. & pertinen. cum omnibus eorundem bonorum iuribus, exitibus, & introitibus, membris, atque adiacentiis vniuersis, pro se, suisq. in dicta Cōmenda successoribus, quibuscumque & nomi-

nomine, ac vice ipsius Commendæ, dedit, cessit, concessit, atque tradidit in perpetuam Emphyteosim, ac affictum, perpetuam locationem B. absenti ac bb. respectiuè fratribus germanis de N. & filiis N. præsentibus, ac pro se ipsis respectiuè, necnon vice, & nomine prædicti B. eorum fratris germani, pro quo de rato, & ratificari faciendo præsens Instrumentum, & singula in eo contenta, & dare instrumentum ratificationis huiusmodi in publicam & authenticam formam in actis mei notarii infrascripti, seu in manibus prædicti A. seu eius Procuratoris præsenti instrumento inserto, omnibus eorum sumptibus & expensis infra duos menses proximè futuros; alias teneri voluerunt de eorum proprio respectiuè vti principales principaliter, & insolidum, ad omnia, & singula in præsenti instrumento, & infra continenda, & promittenda, & ad omnia damna, expensas, & interesse præmissorum occasione, per ipsum B. Commendatarium; & alios quoscumque quomodolibet, tam in iudicio, quam extra patien. sustinen. & incurren. de quibus quidem damnis, expensis, & interesse, iidem stare, & credere voluerunt, soli, & simplici verbo cum iuramēto partis damnum passæ, absque aliqua alia, desuper in iudicio, vel extra probatione, vel Iudicis taxatione fienda. Nolentes posse excusari, allegando possibilia fecisse, factum alienum promittendo, necnon eorum descenden. respectiuè in infinitum stipulan. & acceptan. necnon dictis descendentibus, & aliis quibuscumque in dicta locatione, & Emphyteosi successoribus. Item saluo semper, & reseruato sibi D. Commendatori, & suis in dicta Commenda successoribus, iure directi Dominii, cessit, transtulit, & mandauit prædicto B. licet absenti, etiam dictis b. & b. fratribus præsentibus, & pro eis, ac dicto B. & aliis prædictis stipulan. & acceptan. omnia, & singula iura, omnesq. actiones, &c. quæ, quas, & quod idem A. Commendatarius prædictus habet, seu habere quomodolibet posset, de, & super dictis bonis, vt supra specificatis. Ad habendum, tenendum, vtendum, fruendū, fructificandum, & de eis disponen. prout, & sicut, saluo prædicto directo Dominio, vt supra. Idem D. Commendator vti frui, & gaudere, & de eis disponere, vel alias facere poterat, ante præsentem contractum. Ponens idem D. Commendator eosdem B. licet absentem, & b. & b. præsentes, & pro eis; & præfato B. ac aliis prædictis acceptan. & vt supra, stipulan. in locum, ius, & priuilegium suū vniuersum. Constituensque eosdem fratres absentes, & respectiuè præsentes; & vt supra stipulan. procuratores irreuocabiles, medio iuramento, tactis scripturis sacrosanctis, ad sancta Dei Euangelia, ad dictorum bonorum, vt supra, eis in Emphyteosim perpetuam datorū, corporalem, realem, & actualem possessionem, propria auctoritate, vt in rem propriam capiendi, intrandi, & apprehendendi, ac de eis, eorumq. iuribus, vt supra, disponen. & donec dicti fratres possessionem realem, & actualem dictorum bonorum, vt supra, apprehenderint. Idē D. Commendator nomine ipsorum fratrum, & suorum prædictorum præcario nomine, se tenere constituit, atque recognouit. Hanc autem Emphyteosim, & affictum perpetuum, perpetuamque locationem, & omnia, & singula præmissa, & quę infra dicentur, fecit, & facere dixit. & declarauit idem A. Commendatarius dicto B. absentis necnō prædictis b. & præsentibus, & vt supra stipulan. & aliis prædictis, pro responsione, censu, seu liuello annuo, scutorum 40. soluen. prout iidem b. & b. quibus supra nominibus eidem Ill. D. A. præsenti, ac pro se, suisque in dicta Commenda successoribus, Commendatoribus stipulan. & acceptan. soluere, & naturaliter, & cū effectu pagare promiserunt & quilibet ipsorum insolidum promisit, quilibet anno in vna paga, seu solutione in festo Natiuitatis D. N. Iesu Christi, incipiendo primam pagam in festo eiusdem D. N. Iesu Christi proximo futuro pro præsenti anno 1573. hic Romæ, vel eius Procuratori, in partibus Marchiæ liberè, & absque aliqua exceptione, mora aut retardatione; alias iidem fratres, nominibus quibus supra, teneri voluerunt, ad omnia, & singula damna, expensas, & interesse, premissorum occasione per dictum, & alios in futurum existen. Commendatarios, in iudicio incurren. de quibus, &c. & sic continuatim annis singulis, & in perpetuum. Pacto inter dictas partes respectiuè,

ctiuè, nominibus quibus supra, solemni stipulatione hinc inde interueniente vallato,&cōuento; quod in casu cōtrauentionis præmissorum, & infrascriptorum,& aliorum in præsenti instrumento contentorum,aut alicuius ipsorum, non tamen ex causa solutionum liuelli, seu responsionis prædictæ per ipsas partes; seu aliquam eorum, & successorum prædictorum suorum respectiuè facien. iuribus vtriusque dictarum partium, aut cuiuslibet earum, aut successorum prædictorum, in aliquo præiudicatum esse minime intelligatur: sed præsens instrumentum,& omnia,& singula in eo contenta, in tali euentu nullius sint roboris,vel momenti,nec obstet, quia partes ipsæ respectiue,vel altera ipsarum, de iuribus suis,vbi opus fuerit, prout ante præsens Instrumentum, vti, & experiri poterant; vtantur, & experiantur, seu vtatur, & experiatur. Pacto etiam adiecto, eadem stipulatione, vt supra, interueniente vallato; quod iidem fratres, quibus supra nominibus,& successores sui prædicti teneantur, & debeant, prout promiserunt, in perpetuum omnia, & singula onera; tam cameralia, quam alia desuper imponenda soluere, absque eo, quod idem D. Commendatarius,& alii in dicta Commenda successores aliquam solutionem, siue onus sentire habeant: sed penitus liberi, & exempti euadant, & dicta scuta 40. quibus supra modis, & terminis liberè, & absque aliqua diminutione, & defalcatione ipsi fratres, ac successores sui prædicti soluere, debitamque solutionem eidem præsenti, & pro tempore eiusdem Commendæ Commendatarius existen. impendere. Et saluis pręmissis idem A. Commendator promisit, & affirmauit supradicta bona, vt pręfertur in emphytheosim data, esse sua propria, & expedita, & ad ipsum pleno iure domini, vel quæ tamquam Commendatario prædicto spectare & pertinere, ac spectasse, & pertinuisse.

Sequere, prout in instrumēto census,de verbo ad verbum, vsque ad illa verba, finem, & effectum perducere, ipsosque fratres, & successores prædictos, ab omni,& quacumque molestia,& molestante persona,defendere,& disbrigare,atque tueri; alias teneri voluit de euictione vniuersali, & particulari,& ad duplum rei euictæ loco pœnæ; sciens, talem vigere, & esse in Vrbe consuetudinem, pro dato, & facto suo tantum, & non alias aliter, nec alio modo; et ad omnia damna, etc. præmissorum occasione in iudicio, etc. incurrendæ quibus, etc. quæ omnia, etc. alias teneri voluerunt inuicem, et vicissim,ad damna, etc. de quibus, etc.

Locatio, siue Arrendametum.

DA. Præpositus talis præposituræ, spontè, etc. pro se, suisq. in dicta pręepositura successoribus reseruata, etc. et quod supplication. seu si in euidentem desuper opportunum ipse conductor suis propriis sumptibus, et expensis expediri facere teneatur,& illo semper saluo,et nō alias, etc. quandam tenutam, seu possessionem eiusdem præposituræ, et ad illam illiusq. pro tempore existentem, Præpositum spectan.et pertinen. et positam in tali Territorio, etc. iuxta suos confines, quos hic pro expressis haberi voluit, etc. cum molendino,ędificiis,membris,pertinentiis adiacentiis, iuribus, vsibus, iurisdictionibus, et aliis quibuscumque in alio instrumento locationis, etc. (pone quomodo fuerit alias locatum) expressis,descriptis, nominatis, et comprehensis, ac talem qualem tantamq. et quantam, prout, et quemadmodum alii conductores prædicti tenuerunt,et possederunt,tenentq.et possident de pręsenti,locauit,affictauit,et arrēdauit,ac in locationem,affictum, et arrendam dedit, et concessit domino B. præsenti, etc. ad habendum, etc. et durante tempore locationis huiusmodi tenendum,vtēdum,possidendum, fruendum, fructificandum,cultiuandum, et de illa,illiusq.membris,iuribus,et pertinentiis,more boni cōductoris facien.et disponen. ad tempus,et tempora nouem annorum, incipien. à die festi sancti Martini Anni N. proximè futuri, et sic finita locatione prædictis locatariis facta, et non antea, et sic successiuè, et vt sequitur decurren. et finien. Ponens dictus A. locator durante tempore locationis huiusmodi eundem B. conductorem præsentem,etc. in locum,et priuilegium suum vniuersum,constituensq.eum solum,et insolidum, procuratorem irreuocabilem,vt in rem propriam,cum iuramē-

to quod tactis, &c. præstitit ad dictam tenutam, seu possessionem, & quæcumque illius membra, & iura laborandum, cultiuandum, laborariq. & cultiuari faciendum, fruendum, & fructificandum, &c. Dās & concedens eidem B. præsenti, &c. auctoritatem, & licentiam adueniente tempore locationis huiusmodi, & supradicta die festi, &c. anni præfati dictam possessionem, & tenutam, illiusque membra, & ędificia quæcumque intrandi, & durante dicto tempore locationis huiusmodi retinen. Hāc autem locationem, arrendam, & affictum, omniaque & singula supra, & infrascripta, & in præsenti Instrumento contenta quęcumque idem A. fecit eidem B. conductori præsenti, &c. pro pretio, & nomine pretii, & annuo affictu scutorum N. quæ scuta N. idem B. conductor singulis annis durante locatione huiusmodi realiter, & cum effectu soluere promisit eidem A. præsenti, &c. aut eius legitimo procuratori in loco N. in duabus solutionibus, & paghis: medietatem videlicet in festo N. & aliam medietatem in festo N. Anni, &c. incipien. primam solutionem in festo N. & anni N. & sic successiuè de anno in annum, & termino in terminum durante dicta locatione, liberè, &c. aliàs, &c. de quibus, &c. absque, &c. Promisitque idem A. locator, durante locatione huiusmodi manutenere eundem B. conductorem in pacifica, & quieta possessione dictæ tenutæ, & possessionis, ac perceptionis, exactionis, & collectionis fructuum, reddituum, & prouentuum, introituum, & emolumentorum, & pertinentiarum prædictarum, illumque non amouere, nec expellere, aut perturbare, vel impedire; sed illum defendere, & disbrigare ab omni molestante persona in iudicio, vel extra iudicium, & stare contentus dicto pretio, & fictu, non obstante quocumque augumento, & superexcrescentia fructuum, & emolumentorum possessionis prædictæ, locationemque, & arrendam huiusmodi durante dicto nouennio non reuocare quauis de causa respectu maioris, seu minoris pretii, ac læsionis etiam vltra dimidium iusti pretii, & alia quacumque ratione, vel causa. E versa vice, idem B. conductor promisit, & conuenit supradicto A. præsenti, &c. suis sumptibus, & expensis, expedire si in euidentem, & supplicationem, desuper opportunam, dictaque Tenuta, & possessione, illiusque ędificiis, & membris vti more boni conductoris, illamque & Molendinum, ędificia, & membra, ac iura quęcumque illius manutenere, conseruare, finitaque locatione huiusmodi illam, & illa potius meliorata, quam deteriorata, vacua, libera, & expedita dimittere, & relaxare, dictumque precium, & fictum loco, & terminis supra expressis, vt supra soluere, &c. pactis, & conditionibus infrascriptis inter eos contrahentes mutua, & solemni stipulatione vallatis, & firmatis, videlicet (ponas pacta occurrentia.) Item, etiam conuenerunt, quod si dictus B. conductor cessaret in solutione dicti fictus, & pretii, vt supra fienda, & solutionem ipsam distulerit per quatuor mēses post aduentum cuiuslibet termini intelligatur cecidisse, & cadat à præsenti locatione, & omni commodo illius, liceatque dicto locatori, eiusque procuratori, & agenti sua propria auctoritate absque citatione, vel requisitione aliqua, & alicuius iudicis, vel curiæ licentia, decreto, mandato, vel interuentu, & vitio spolii, vel attentatorum dictam possessionem, ædificia, membra, & bona prędicta ingredi, & alteri locare, ac de illis disponere ad libitum, voluntatem, & arbitrium ipsius locatoris, & nihilominus idem Conductor teneatur ad solutionem pretii fictus decursi, & debiti, & non soluti. Et promisit idem D. Conductor dare duos idoneos fideiussores, &c, Et in euentum non præstationis dictorum fideiussorum infra terminum supradictum, præsens locatio, & instrumentum sit nullum, & nullius roboris, momenti, & efficaciæ, ipsaque locatio penitus annullata perinde, ac si facta non fuisset. Quæ omnia, &c. et contra non facere, etc. de iure, nec de facto etiam si de iure possent, aut alter ipsorum posset sub vinculo iuramenti per eorum quemlibet tactis, etc. præstiti, à quo absolutionem ad effectum agendi, vel excipiendi non petere, nec impetrare, nec etiam motu proprio Sanctissimi, etc. vel aliter concessa, et obtenta vti, aut illa se iuuare, et in omnem euentum constituerunt sese ad inuicem insolidum procuratores irreuocabiles cum iuramento per eorum quemlibet, vt supra, præstito ad illi ceden. renunciandumque, et illūm

annullari, inualidarique petendum, & faciendum cum clausulis opportunis, necnō pœna refectionis omnium damnorum,&c. Pro quibus, &c. dictus locator se, & in dicta Præpositura successores, eiusdemque Præpositurae, omnia, & singula bona, & prædictus Conductor,&c.in forma Cameræ, &c.

Locatio Barchæ.

M Cui in vim Motus proprii Sanctissimi D.N. Papæ concessam extitit, vt duas, vel tres barchas in flumine Tyberis, vna scilicet, prope,&c. & alteram subtus, &c. & alias,prout in eodem motu proprio contineri dixit,manu eiusdem Sanctissimi D. N. Papæ signato, ad quod, &c. sponte, &c. locauit,&c. N. præsenti, &c. ius, & actionem tenendi huiusmodi duas barchas in supranominatis locis, N. & N. in d cto Flumine, & cum eis quascumque personas, res,& bona traiiciendi,& vehendi,recepta ab eis debita, & cōpetente mercede, & hoc per annos quatuor, ab hodie proximos,& vt sequitur finiendos, & deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum pacto, quod dictus N.teneatur, prout promisit operas, & labores quotidianos, & cuiuslibet diei eidem M. locatori dictas duas barchas, & earum quamlibet, singulis diebus vehere,custodire, & gubernare, seu vehi, & custodiri facere, & quod de omni,& toto eo, quod pro huiusmodi trahitione, seu barchis vehendis, lucrabitur, & exigetur, debeat inter ipsos contrahentes,dietim, seu de hebdomada in hebdomadam, prout magis dicto M. placuerit, fieri diuisio in hunc modum videlicet, ponatur modus diuisionis fiendæ. Declarādo dictas barchas & illorum periculum spectare ad dictum N.qui illas semper,& continuè,omnibus suis expensis manutenere debeat, ad vehendum aptas, & habiles. Quia sic, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus,&c.

Alia Nolitus, seu Locationis Barchæ.

PAtronus Sanctes,&c. Dominus, & patronus vnius barchæ, sitæ in ripa fluminis Vrbis, nominatæ sancta Maria, portatæ rubiorum 280. Patronus Desiderius, &c. patronus alterius Barchæ, sitæ in portu Ciuitatis Vetulæ, nominatæ similiter sancta Maria, portatæ rubiorum 280. in circa, quas in eisdem respectiuè locis, dixerunt habere bene munitas, & armatas pro infrascripto itinere faciendo, illas cū suis velis, remis, remigiis, remigantibus, instrumentis, ac ordineis nauticis, & aliis ad nauigandum aptis,& necessariis. Spontè,&c. omni,&c. Naulizarunt, & ad nolitus dederunt, &c. Illustrissimo Domino P. absenti magnifico D. N. eius agente, & pro sua Illustrissima dominatione, vna mecum Notario stipulan.& acceptan.cum pactis, & conuentionibus infrascriptis videlicet.

In primis dicti patroni respectiuè promiserunt, saluis tamen iustis impedimentis, & stante tempore nauigabili dicto D. P. cum dictis eorum barchis, & suis ordineis, ac instrumentis discedere, & abire hinc Ripa fluminis, & portu respectiuè Ciuitatis Vetulæ, & recto tramite petere Palum, & illic comperire, & inuenire D. Bernardinum, &c. Agentem dicti D. P. aut alium, seu alios eius loco; qui eis consignauerit iuxta literarum missiuarum, & ordinis præfati D. N. formam, & tenorem, supradictum granum, iuxta earundem barcarum portatam, vt supra,& illis expectare per quatuor dies, pro oneratione dicti grani, qua oneratione facta, promittunt quamprimum à dicto Palo discedere, saluis iustis impedimentis vt supra, & recto tramite ire liberum: & illic expectare per octo dies, pro huiusmodi exoneratione facien. & consignatione dicti grani D. N. aut alicui eius loco, iuxta monstram, seu scandalium eis consignatis, & habebunt in sacculo sigillato. Et promittunt dicti patroni in solidum in huiusmodi itinere non committere, nec committi facere fraudem, dolum,nec baratteriam, & pro maiori cautela supradicti D. Iordani promiserunt de dolo, fraude, & baratteria præfatis accessurum, vt principalem, principaliter, & insolidū D. N.præsentem,&c. qui præmissis intellectis intuitu dictorum enominatorum, & ad fauorem dicti D. Pauli, vt principalis, principaliter & insolidum accessit,de dolo fraude,& baratteria, post receptionem dicti

dicti

˜¸i grani recipere aliqua alia bona in dicta barca cuiuscunque qualitatis, & quantitatis fuerint: ita ex pacto, &c. quem præsentem, &c. iidem insolidum indemnem, &c. releuare promiserunt, ita quod, &c. alias, &c.

Et vice versa idem D. Riccardus, &c. agens, vt supra præfati D. Pauli, pro quo etiam, quatenus opus sit, de rato, &c. sponte, &c. dicto nomine promisit eisdem patronis, & cuilibet eorum pro sua rata, præsentibus, &c. pro nolitu, & prætio nolitus huiusmodi soluere, seu solui facere, eisdem, vt supra ad rationem Iuliorum 8. pro quolibet rubio, Liburni, statim facta huiusmodi consignatione, liberè, &c. aliàs, &c. Pro quibus. &c. obseruandis dicti Patroni sese, &c. hæredes, & bona, &c. & in specie dictas barcas. Ita quod specialitas, &c. ac curia, &c.

De pluribus Instrumentorum beneficialium, & spiritualium formulis. Cap. V.

Forma præsentationis factæ per laicum, coram Vicario Episcopi.

IN Dei nomine, Amen, &c. N. ob D. Franciscus, &c. ad quem, vt asseruit vigore Iurispatronatus, spectat, & pertinet ius nominandi, & præsentandi Præbendarium, ad præbendam sancti Blasii, constitutam in Ecclesia sancti Lauretii, coram R. D.N. Vicario generali Reuerendissimi D. Episcopi Placentin. constitutus, & in eius præsentia, audientia, & intelligentia, Ven. D. Presbyter Antonius N. quem ipse nominauit pridie, in præbendarium dictæ præbendæ, nuper vacantis per obitum q. presbyteri Laurentii, vltimi illius possessoris, prout de dicta nominatione, continetur instrumento breuiato, rogato per D. Bernardinum notarium publ. Placen. quod ibidem facto exhibuit, & produxit, in publica, & authentica forma, ad præmissorum verificationem: & propterea, ad obseruationem dicti sui Iurispatronatus, petiit à præfato domino, quatenus velit, & debeat ipsam nominationem, per dictum Iacobum factam, de dicto presbytero Antonio approbare, & confirmare, & ipsum presbyterum Antonium nominatum, & præsentatum, vt supra, instituere, et eidem presbytero Antonio, nominato, et præsentato, administrationem, et regimen dictæ præbendæ, ad cautelam impartiri, et concedere, et ipsum presbyterum Antonium, induci mandari ad tenutam, et possessionē dictę præbendæ, iuriumque, et pertinentiarum suarum, spiritualium, et temporalium, et alia facere, quæ in præmissis, et circa præmissa, tam de iure, quam de consuetudine necessaria fuerint, et opportuna: alioquin protestatus fuit, et protestatur, quòd per eum non stat, quin prædicta fiāt, vt supra petitum, et requisitum est, et de nullitate quorumcumque quæ fierent, in eius, et iurium suorum præiudicium, et de damnis, expensis, et interesse, passis, et patiendis dicta occasione. Qui R. D. Vicarius, sedens pro tribunali, etc. visa requisitione, vt supra facta per dictum D. Franciscum, viso instrumento nominationis, factæ de dicto Antonio, ad dictam præbendam, et contentis in eo, et visis videndis, omnibus melioribus modis, etc. prædictam requisitionem, vt supra factam per Franciscum patronum prædictum admisit, et admittit: Volensque in præmissis maturius agere, et nulli in præmissis prçiudicium aliquod inferre, decreuit fieri edictum publicum, in forma debita, et illud affigi, debere valuis dictæ Ecclesiæ; ne aliquis, sua putans interesse, de præmissis ignorantiam prætendere valeat; dicto Francisco præsente, et prædicta acceptante, in partibus, facientibus in eis fauorem, et non consentiente, in quantum situm sit in eius præiudicio; et requirente et protestante, vt supra, et de prædictis omnibus idem Franciscus rogauit me notarium, vt vnum, vel plura, publicum, seu publica, conficerem instrumentum, et instrumenta. Actum Placentiæ, vbi supra, præsentibus ibidem N. et N. testibus.

Forma confirmationis dictæ nominationis, ad supradictam præbendam.

IN nomine Domini Amen, etc. Nos Guillelmus, etc. Reuerendissimi D.N. Dei, etc. Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Placen. Vicarius generalis, et decisor causæ nominationis, et præsentationis, de

qua

qua inferius dicitur, sedens pro tribunali super quodam bancho in infrascripto loco posito, & ad infrascripta per nos electo; visa prius per nos praesentatione corā nobis facta, per Dominum Franciscum, &c. tenoris infrascripti: videlicet. In Dei nomine amen, &c. Item viso edicto, de mandato nostro proposito & affixo valuis supradictae Ecclesiae; cuius quidem Edicti tenor sequitur, prout infra, videlicet. De mandato, &c. Item viso instrumento electionis, ac nominationis, & praesentationis factae per dictum Dominum Franciscum patronum, vt supra de dicto presbytero Antonio, de qua nominatione continetur instrumento manu Domini Ioannis, &c. notarii publici rogato, & stipulato: visis videndis, ac viso, quòd nemo comparuit ad contradicendum, & se opponendum dictae nominationi factae per dictum Iacobum de dicto presbytero Antonio iuxta tenorem dicti Edicti: Christi, & gloriosae Virginis Mariae matris eius nominibus, & suffragio inuocatis, omnibus melioribus modo, via, forma, quibus, & prout melius, & validius fieri, & esse possit, interuenientibus, quibuscumque solemnitatibus, tam iuris, quam facti in similibus, tam de iure, quam de consuetudine opportunis; dicimus, pronunciamus, & declaramus dictam nominationem, & praesentationem coram nobis factam, de dicto Antonio per Franciscum patronum praedictum fuisse, & esse legitimè, & canonicè factam; & ipsam tamquam talem admittimus, & valere, ac tenere declaramus; & ipsam confirmandam fore, & esse, prout confirmamus, & approbamus; dictumque presbyterum Antonium praesentem, & coram nobis flexis genibus humiliter requirentem, & acceptantem, per biretti capiti eius impositionem, inuestiuimus, & inuestimus de dicta praebenda iuribusque & pertinentiis suis spiritualibus, & temporalibus, cum plenitudine iuris canonici. Dantes & concedentes eidem Antonio praebendario praesenti, & acceptanti omnimodam administrationem dictae praebendae, iuriumque, & pertinentiarum suarum, quarumcumque, & vlterius committimus cuicumque sacerdoti, ciuitatis, & dioecesis, &c. quatenus vice, & auctoritate nostra ponat, & inducat ipsum presbyterum Antonium praebendariū praedictum in realem, actualem, & corporalem possessionem dictae praebendae, iuriumque, & pertinentiarum illius quorumcumque per pannos, & cornu altaris dictae Ecclesiae, & funes campanae eiusdem, positumque & immissum manuteneat, & defendat, amoto exinde quolibet illicitò detentore, & alia dicat, & faciat, quae in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum verae tenutae, & corporalis possessionis dandae, & apprehendendae. Mandantes quibuscumque ad quos spectat, & spectabit, quatenus eidem presbytero Laurentio praebendario respondeant, & respondere faciant temporibus debitis de fructibus, redditibus, & prouentibus dictae praebendae; prout nos tenore praesentium eidem responderi mandamus. Delato prius per ipsum dominum Vicarium eidem presbytero Laurentio iuramento in eius manibus, tactis scripturis sacrosanctis, ad sancta Dei Euangelia corporaliter praestito, quòd ipse presbyter Laurentius erit fidelis, & obediens praefato Domino Episcopo, & cuicumque eius legitimo successori in licitis, & honestis; & obseruabit constitutiones synodales, & statuta, ac laudabiles consuetudines dictae Ecclesiae: & bona dictae Ecclesiae conseruabit, & augebit, pro posse, & ipsa non alienabit, citra iuris dispositionem, ita eum Deus adiuuet. Et de praedictis praefatus D. Vicarius mandauit mihi notario, & ipse presbyter Laurentius, & Iacobus rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum, &c. Et ita obseruetur, si fiat confirmatio per Capitulum, seu alium Praelatum, ad quem spectat confirmatio alicuius nominati ad aliquod beneficium: mutatis mutandis.

Forma alterius nominationis, & praesentationis factae per laicum coram Capitulo, & Canonicis, & confirmationis exinde factae.

IN Nomine Domini Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo, maioris Ecclesiae, &c. Constitutus Iacobus, &c. cui spectat iuspatronatus praebendae, alias constitutae in dicta Ecclesia per q. D. Franc.

Franc. &c. & ius nominandi, & præsentandi præbendarium, ad dictam præbendam; vacante nuper dicta præbenda, per mortem, q. presbyteri Laurentii olim immediati præbendarii dictæ præbendæ; qui diem vitæ suæ clausit extremum; confisus de integritate, & sufficientia, presbyteri Francisci, &c. considerans que, quod longa vocatio solet beneficiis esse damnosa, sponte, &c: omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, in similibus opportunis de iure, vel consuetudine, ipsum præsbyterum Franciscum præsentem, & acceptantem nominauit, & nominat præbendarium, & pro præbendario dictæ præbendæ; & ipsum præsentauit, & præsentat eisdem DD. Præposito, Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ, &c. ad quos spectat cõfirmatio, & institutio præbendarii prædicti, confirmandum, & instituendum; & petiit, & requisiuit ab ipsis DD. Præposito, Canonicis, & Capitulo. quatenus velint, & debeant ipsam nominationem, per eum factam, vt supra, confirmare, & ipsum presbyterum Franciscum instituere ad dictam præbendam. Qui DD. Præpositus, Canonici, & Cap. audita, & intellecta nominatione, & præsentatione, vt supra facta, per dictum dominum Iacobum: cognito per eos, dictum presbyterum Franciscum fore, & esse idoneum, & sufficientem ad dictam præbendam, & eidem, ac Ecclesiæ prædictæ fore vtilem. sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, tam iuris, quam facti, in similibus opportunis, de iure, vel consuetudine, dictam nominationem, & præsentationem admiserunt, & admittunt; & ipsam tamquam legitimam, & legitimè factam, dictumque presbyterum Franciscum nominatum, cõfirmarunt, & confirmant, & eidem præsbytero Francisco præsenti, & acceptanti de ipsa præbenda prouiderunt, & prouident, cum plenitudine iuris canonici, ipsumque coram eis humiliter flexis genibus constitutum, & requirentem, inuestiuerunt per bireti capiti suo impositionem de dicta præbenda, iuribusque, & pertinentiis suis, spiritualibus, & temporalibus: ibidem dictus presbyter Franciscus præbendarius supradictus, delato prius sibi iuramento, per dictum dominum Præpositum, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, de obseruandis statutis, & constitutionibus ac laudabilibus consuetudinibus dictæ Ecclesiæ, & quod erit fidelis, & obediens præfatis dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo in licitis, & honestis, & vtilia dictæ præbendæ faciet, & procurabit, & bona ipsius conseruabit pro posse, & ipsa non alienabit citra iuris dispositionem, ita Deus eum adiuuet; Et continuò præfatus dominus Præpositus, de consensu ipsorum dominorum Canonicorum, & Capituli introduxit præfatum Franciscum prębendarium in dictã Ecclesiã, & ipsum ibidem posuit, & induxit in tenutam, & corporalē possessionem dictæ præbendæ, iuriumque, & pertinentiarum illius quorumcumque, per pannos, & cornu altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ, assignando eidem stallum in choro dictæ Ecclesiæ, aliaque dixit, & fecit, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum veræ, & corporalis possessionis, & de prædictis omnibus, &c.

Præposita forma præsentationis, & confirmationis, de qua supra, quoniam in superiori dictum est, ipsas confirmationes, impetrandas, fieri debere, proposito prius Edicto publico, pro interesse cuiuscumque putantis sua interesse; congruum erit formam ipsius Edicti prius subiicere, antequam subiiciantur formæ ipsarum confirmationum, ad hoc, vt clarius pateat instructio; deinde subiiciantur aliæ formæ confirmationum, tam super præsentationibus, quam super electionibus, sed antequam forma ipsius Edicti proponatur, præmittendum est, prout in superioribus atiam adductum fuit; quod sicut confirmatio, & institutio, spectat quandoq. ad Ordinarium, quandoq. ad inferiorem ab ipso Ordinario, scilicet ad aliquē Capitulum, vel Prælatum, aut Rectorem alicuius Ecclesiæ, ita etiã spectat Edictum proponere. Et nota, quod, si Edictum proponatur auctoritate Ordinarii, debet fieri sub forma, de qua infra, siue in persona D. Episcopi, siue eius Vicarii, & Locumtenentis: & eodem modo, si fiat per aliquem Prælatum, seu Rectorem alicuius

Eccle-

Ecclesiæ, quando eidem solum spectat confirmatio, & institutio spectat ad Prælatum, & Canonicos, seu Rectorem, & Clericos ipsius Ecclesiæ simul, eo casu, debet ipsum Edictum concipi in personam ipsius Prælati, & tunc dicatur, quod fiat de consensu Canonicorum, & Capituli ipsius Ecclesiæ, vt infra, sed aduertatur, quod vbi proponitur Edictum, per inferiorem ab ipso Episcopo, seu eius Vicario, non debet in eo poni illud verbum citamus, vel mãdamus, sed tantum monemus, & requirimus, sed solus Ordinarius, vigore ordinariæ iurisdictionis citat, seu citari mandat, non autem inferior.

Formà Edicti, proponendi ante confirmationem, faciendam de aliquo electo, seu præsentato.

IOannes, &c. Decretorum Doctor Reuerendi in Christo patris, & D.D. Hieronymi Bentiuoli, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopi Cornetan. & Montisflasconen. in spiritualibus, & temporalibus Vicarius generalis, & Locumtenens vniuersis, & singulis, præsentes inspecturis, quosque infrascriptum negotium tangit, communiter, vel tangere poterit quomodolibet in futurum, & quorum interest, vel interesse possit, & poterit, salutem in domino. Constitutus, & existens Iacobus, &c. patronus, & cui spectat ius nominandi, & præsentandi præbendariũ, ad præbendam sancti P, &c, constitutam in Ecclesia sancti Iac. &c. coram nobis causa, & occasionem nominationis, per eum factæ ad dictam præbendam, de presbytero Laurentio, tunc vacantem, per mortem q. presbyteri Antonii, olim immediati prebendarii, dictæ præbendæ, de qua nominatione continetur instrumento publico, rogato, & stipulato manu N. notarii publici, petiit, & à nobis instanter requisiuit: quatenus dictam nominationem, & ipsum presbyterum Laur. &c. in præbendarium approbare, & confirmare debeamus, petens sibi in præmissis, & opportuno remedio prouideri. Nos igitur Ioannes Vicarius, & Locumtenens prædictus, attendentes, antequam ad confirmationem prædictam deueniamus, taliter prouidere ne alicui præiudicium aliquod inferatur. Tenore præsentium, Vos omnes, & singulos supradictos, & vestrum quemlibet monemus, citamus, & requirimus, primo, secundo, tertio, & peremptoriè, vobisque strictè præcipiendo mandamus, quatenus, infra tres dies proxime futuros pro primo, secundo, tertio, & peremptorio termino, quem hac tertia canonica monitione, præmissa, vobis omnibus, & singulis supradictis duximus assignandum; siquis vestrum, qui vel in dictam nominationem, & formam eius, & personam dicti presb. Laurentii, & ipsius Iacob. &c. petitioni, qui ipsum nominauit, & præsentauit, opponere, & contradicere velit, compareatis legitimè coram nobis, in Camera nostra in Episcopali Palatio in qua nostrum elegimus tribunal, pro hoc actu, vltima die dicti termini in vesperis, de interesse, & iure suo, ac causis legitimis oppositituri, contradicturi, & allegaturi, quicquid volueritis, quare requisita per dictum Iacobum fieri non debeant; recepturi, à nobis iustitiæ complementum; alioquin elapso dicto termino, absque alia citatione, seu monitione; procedemus ad ipsam confirmationem, & collationem, ac prouisionem, cuiuscũq. personæ absentia, vel contumacia, seu negligentia, in aliquo nõ obstante, & hoc ad instantiam, & postulationem dictorum Iacobi, & præsbyteri Laurentii. In quorum testimonium, præsentes fieri iussimus, & registrari, & per notarium nostrum infrascriptum subscribi, nostriq. sigilli impressione muniri, & valuis dictæ Ecclesiæ affigi in forma publici Edicti, vt ad omnium notitiam deuenire possit, & nullus valeat ignorantiam prætendere. Datum die, &c. de cuius præsentatione, & affictione, plena dabitur fides cum sacramento &c.

Forma Edicti, propositi per inferiorem ab Episcopo.

FRanciscus Præpositus maioris Ecclesiæ, &c. vna cum DD. Canonicis, & Capitulo ipsius Ecclesiæ, quibus ex antiqua, & approbata consuetudine, & ex fundatione præbendæ infrascriptæ, spectat ius instituendi, & confirmandi præbendarium ad præbendam infrascriptam.

Vni-

Vniuersis,&c. Constitutus,&c.Nos autem &c.tenore præsentium de consensu,& voluntate ipsorum dominorum Canonicorum, & Capituli dictæ Ecclesiæ, vos omnes,& singulos supradictos, & vestrum quemlibet monemus, & requirimus, primo,secundo,tertio,& peremptoriè, quatenus infra sex dies proximè futuros, quorum sex dierum,duos pro primo,duos pro secundo,& reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica vobis omnibus, & singulis, & vestrum cuilibet duximus assignandum, si quis vestrum sit, vt supra extendatur in reliquis,prout in supradicta forma,mutatis, mutandis, &c.

Forma communis prouisionis Ordinarij.

HIeronymus Bentiuolus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Cornetan. & Montis Flasconen. Dilecto nobis in Christo N. clerico in Decretis Doctori, Rectori Parochialis Ecclesiæ sancti Leonardi de dicta Ciuitate Corneti, salutem in Domino; quia de literarum scientia, vitæ, ac morum honestate, aliisque virtutum meritis, quibus illarum largitor personam tuam insigniuit, fuimus fama, ac fide dignis testibus informati, quæ nos ad gratiam tibi faciendam excitant. Itaque volentes iuxta tuæ personæ merita te fauore prosequi gratioso; dictam Parochialem Ecclesiam sancti Leonardi, nunc per liberam resignationem de ea, per prouidum virum N. presbyterum dictæ Ecclesiæ, tunc Rectorem in manibus nostris factam; & per nos ad missam, ad præsens vacantem, tibi, quem ad regimen, & gubernium ipsius sufficientem,& idoneum esse reperimus; cum omnibus illius iuribus, & pertinentiis vniuersis,conferimus,& prouidemus,ac de eadem te, coram nobis constitutum, per pilei traditionem in manibus tuis inuestimus, ac in corporalem possessionem, seu quasi eiusdem Ecclesiæ, præsentium tenore,cum iuribus,& pertinentiis supradictis inducimus, recepto prius à te, solito in talibus præstari iuramento,& iure nostro saluo. Quocirca vobis vniuersis,& singulis personis Ecclesiasticis; notariis, & tabellionibus publicis, per Ciuitates, & dioec. nostras constitutis,auctoritate prædicta, tenore præsentium mandamus, & committimus:quatenus vos, vel alter vestrum, qui super hoc fuerit requisitus, ad dictam Ecclesiam accedatis, seu aliquis vestrum accedat, ac prædictum N. vel eius legitimum procuratorem in corporalem possessionem dictæ Ecclesiæ sancti Leonardi; iuriumque & pertinentiarum prædictorum inducatis,vice nostra, & defendatis inductum, amoto ab ea quolibet illicito detentore. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum,præsentes literas,collationem,& prouisionem nostras,in se continentes fieri,& per secretarium nostrum infrascriptum subscribi, & publicari fecimus, & mandauimus, nostrique sigilli, quo in talibus vtimur iussimus appensione communiri. Datum Corneti Anno, &c. Pontificatus, &c. præsentibus N. & N. testibus ad præmissa vocatis,& adhibitis.

P. Secretarius,&c.

Assecutio possessionis dictæ Ecclesiæ.

R. D. N. cui per R. P. D. Episcopum Cornetan. & Montis Flasconen. eius ordinaria aucturitate fuit facta collatio,& prouisio de Parochiali Ecclesia sancti Leonardi eiusdem Ciuitatis,vacan.per liberam resignationem R. D. N. de ea factam in manibus dicti R. P. D. Episcopi, vt patet in litteris illius collationis, & prouisionis, desuper expeditis, quas in medium exhibuit,tenoris, &c. vigore dictarum literarum, & facultatis sibi in eis côcessę,assecutus fuit corporalē,realem,& actualem possessionem dictæ Ecclesiæ, iuriumque,& pertinentiarum illius,quorumcumq. per pannos, & cornu altaris dictæ Ecclesiæ sancti Leonardi, & sonum campanarum illius,aliasq.& alia dixit,&fecit, quæ fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum veræ tenutæ, ac realis, & corporalis illius possessionis r dato prius eidem R.D. N. per eundem R. P. D. Episcopum, siue R.D.N. eius Vicariū iuramēto, quòd tactis scripturis in eius manibus corporaliter præstitit,quòd fidelis, & obediēs erit dicto D.Episcopo,& cuicumque eius legitimo successori, in licitis, & honestis; & consti-

constitutiones synodales, ac statuta, & laudabiles consuetudines dictæ Ecclesiæ obseruabit: & bona, ac iura dictæ præseruabit, & citra iuris dispositionem non alienabit, & de bonis mobilibus dictæ Ecclesiæ inuentarium fideliter infra duos menses conficiet, illudque præsentabit penes notarium Curiæ Episcopalis, & alia faciet, ad quæ de iure tenetur: ita Deus eum adiuuet, eiusque sancta Dei Euangelia. Actum Corneti, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c. vel interdum presbyter ponit prouisum in possessionem, & tunc notarius sic attestatur. Personaliter constitutus R. D. N. in vim collationis ordinariæ, seu prouisionis Apostolicæ missus est, & inductus in possessionem corporalem, realem, & actualem Ecclesiæ N. & iurium, suorum vniuersorum à tali N. presbytero, per ingressum eiusdem Ecclesiæ, aspersionem aquæ benedictæ, & osculum maioris altaris, tactum libri missali, & sacrorum ornamentorum, & per pulsum campanarū, seruatis aliis solemnitatibus in his seruari solitis, & requisitis; de quibus præmissis idem R. D N. prouisus petiit à me notario prædicto instrumentum publicum fieri, & sibi tradi. Actum, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Adeptio possessionis Canonicatus vigore literarum in forma dignum.

R. D. N. cui nuperrime de Canonicatu, & præbenda Ecclesiæ Albanensis prouisum, seu prouideri concessum extitit literis Apostolicis debitè (vt moris est) sub plumbo expeditis, sub datum &c. dictas literas Apostolicas integras si quidem, & illæsas, ac omni prorsus vitio, & suspitione carentes, originaliter præsentauit R. D. A. eiusdem Ecclesiæ Archipresbytero: cui dictæ literæ executionis gratia diriguntur: quas reuerenter, vt decet; recipiendo, illisque de verbo ad verbum perlectis, ad illarum executionem procedens dictum D. N. prius in dicta Ecclesia coram infrascriptis D. D. eiusdem Ecclesiæ Canonicis examinatum, & idoneum repertum, & declaratum, emissa ab eo genibus flexis ante altare maius dictæ Ecclesiæ professione, eidem D. N. Canonicatum, & præbendam prædictos contulit ac ipsum de illis prouidit; ipsumque in eiusdem Ecclesiæ Canonicum recipi, & admitti, stallumque in Choro, & locum in Capitulo eidem assignari mandauit, omni meliori modo, &c.

Quibus peractis idem R. D. A. Archipresbyter.

R. D. N. N. N. & N. eiusdem Ecclesiæ Canonici capitulariter congregati, & cohadunati in choro eiusdem Ecclesiæ sono campanæ de more præmisso, absente R. D. N. eiusdem Ecclesiæ Canonico, ob eius aduersam valetudinem interuenire non valente, sponte, &c. vnanimes, concordes, ac nemine penitus contradicente, attentis præmisis, ac omni meliori modo, &c. dictum N. in eiusdem Ecclesiæ Canonicum, emissa prius denuo fidei professione in capitulo iuxta sacrarum constitutionum decreta, & sanctiones receperunt, & eidem stallum in choro & locum in capitulo assignarunt. Qui R. D. N. in Canonicum, vt præmittitur receptus, & admissus genuflexus ante altare maius Deo optimo maximo oratione deuote peracta, dictoque altare deosculato, eiusdem Canonicatus, & præbendæ, cum iuribus, & pertinentiis illius vniuersis, possessionem realem, actualem, & corporalem apprehendit, & adeptus fuit, in loco capitulari sedendo, per Ecclesiam deambulando; altaria deosculando, portas aperiendo, & claudendo, campanam pulsando, aliosque possessorios actus faciendo, veram, realem, & actualem possessionem denotantes, protestans quod per suum abinde recessum, non intendit possessionem prædictam dimittere: sed eam animo, & corpore, ac alias omni meliori modo, continuare. Super quibus, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Alia publicatio litterarum ordinarij ex causa resignationis.

R. D. Pompeius Blancus Archidiaconus Ecclesiæ Balneoregien. admodum Illust. & Reuerendissimi D. Caroli Trotti, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia eiusdem Ecclesiæ Episcopi generalis Vicarius, requisitus pro parte, & ad instantiam R. D.

R. D. N. eiusdem Ecclesiæ Canonici habens præmanibus literas dicti Reuerendissimi D. Episcopi, vt moris est, expeditas, dat. Balneoregii die, etc. collationis, et prouisionis canonicatus, & præbendæ vacantis per resignationemD B. in manibus eiusdem Reuerendissimi D. Episcopi sponte factam, et admissam, ad fauorem dicti B. prout in eisdem literis latius continetur, existens ante altare maius dictæ Ecclesiæ de mane, dum populi multitudo ad missarum solennia conuenire solet, dictas resignationem, collationem, et prouisionem ad fauorem dicti D. B. factam alta, et intelligibili voce vulgari, ac materno sermone, ita vt ab omnibus audiretur publicauit; illarumque copiam auscultatam in foribus dictæ Ecclesiæ affixit, affixamque ibi dimisit. Super quibus, etc.

Forma litterarum tonsuræ.

IOannes miseratione diuina, ac sanctæ Sedis Apostolicæ gratia N. Episcopus. notum facimus vniuersis, quod anno, et die infrascriptis, et in Ecclesia parrochiali N. nostræ diœcesis officiũ visitationis exercendo, dilecto nobis in Christo P. Robino filio B. Rubini, et Ioannæ coniugum dicti loci N. nostræ diœcesis oriundo in, et de legitimo matrimonio procreato (prout fide dignorum testimonio, nobis facta fides exstitit) ætateq. literatura, et aliis, idoneo comperto, tonsuram contulimus clericalem, militiæ clericali adscribendo eundẽ. Actum vbi supra. sub sigillo nostro magno rotundo, die, etc. anno, etc. testibus N. et N. ad hoc vocatis, de mandato D. A. secret.

Dispensatio bastardi ad tonsuram, & ad beneficium simplex.

SI autem Episcopus tonsuram conferat bastardo, solet addi dispensatio sic, et cum eodem super defectu natalium, quem patitur, de presbytero genitus, et soluta, vt etiam ad minores ordines promoueri, et beneficium Ecclesiasticum, cui cura non immineat animarum, si sibi canonice conferatur, recipere, et retinere liceat, et licet possit, et valeat: huiusmodi defectu non obstante, eisdem auctoritate, et tenore dispensauimus, et dispensamus. In quorum fidem. Et ista dispensatio elicitur ex c. 1. de fil. presb. lib. 6.

Ex præscriptæ primæ tonsuræ formula poteris elicere alias formulas quorum minorum, et aliorum sacrorum ordinũ, mutatis mutandis.

Forma vnionis Ecclesiæ parrochialis factæ per Episcopum cum alia Ecclesia curata, sumpta ex Formulario Placentino, quam pro minori partium dispendio hic imprimitur:

IN nomine Domini Amen, etc. Constitutus presbyter Fr. Rector Ecclesiæ S. Iuliani, etc. coram Reu. in Christo Patre, et D. D. Io. Dei, et Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placentin. et Comite, dixit, et exposuit eidem D. Episcopo, quod licet eidem presbytero Fr. collata sit dicta Ecclesia S. Iuliani auctoritate ordinaria in qua iam diu stetit, et deseruiuit, tamen ex quo redditus dictę Ecclesiæ tenues sunt, non potest se condecenter sustentare, et ipsius Ecclesiæ necessitatibus, et reparationi prouidere, ita quod ab ea recedere omnino compellitur, nisi de aliquali sustentatione opportune prouideatur, quod si præfatus D. Episcopus auctoritate sua ordinaria dignaretur dictæ Ecclesiæ S. Iuliani venire, et incorporare Ecclesiam B. Mar. etc. cui cura imminet animarum ad præsens vacantem per mortem quondam presbyteri Pet. etc. olim Rectoris ipsius Ecclesiæ, eidem Ecclesiæ S. Iuliani satis conuicinam, cui per Rectorem dictę Ecclesiæ sancti Iuliani pro tempore existentem commode deseruiri potest, tam in diuinis, quam in regimine curę animarum eidem Ecclesię S. Mariæ subiectarum poterit ipse presbyter Francis condecenter se sustentare, et vtrique Ecclesię deseruire, et animabus eisdem subiectis, quare pręfatus D. Episcopus auditis, et intellectis prædictis, vt supra expositis, et narratis per ipsum presbyterum Franc. re. prædictum, de quibus iam alias pręfatus D. Episcopus informatus est etiam per testes fidedignos, et tamdiu super eisdem in mente sua conceperat prouidere, tam pro cõmodiori sustentatione ipsius presbyteri Franc. Rectoris

præ-

praedicti, quam pro vtilitate, et euidenti commodo animarum subiectarum eisdem Ecclesiis, volens conceptum ipsius etiam instante dicto presbytero Francisco totaliter exequi: Redemptoris D.N. Iesu Christi, ac beatae Mariae, et sancti Iuliani, sub quorũ vocabulo dictae Ecclesię sunt constitutae nominibus, et suffragio inuocatis, sedens pro tribunali super quodam bãcho ibidem posito, et ad infrascripta per eum electo declarauit, et declarat dictas Ecclesias sanctae Mariae, et sancti Iuliani vniendas fuisse, et esse, et vniri debere stantibus praemissis. Et vlterius spontè, et ex certa scientia, et alias omnibus iure, via, modo, et forma, quibus, et prout melius, et validius potuit, et potest, et fieri, et esse possit, interuenientibus quibuscunque solemnitatibus, etiam substantialibus tam iuris, quam facti in similibus opportunis de iure, vel consuetudine auctoritate sua ordinaria, qua fungitur in hac parte, de consensu, et voluntate Ven. D. F. praepositi, necnon A.B.L.M.N.P. et S. canonicorum Ecclesiae Pl. ibid. infrascripta occasione conuocatorum, et congregatorum, dictam parrochialem Ecclesiam S. Mariae, etc. cum omnibus, et singulis iuribus, et pertinentiis suis spiritualibus, et temporalibus dictæ Ecclesiae sancti Iuliani in perpetuum vniuit, et incorporauit, et vnit, et incorporat, et annectit, ita quod de cetero ipse presbyter Francis. rector praedictus, et eius successor pro tẽpore existens possit, et eidem liceat de fruct. redditibus, et prouẽtibus dictae Ecclesiae B. Mariae disponere pro libito voluntatis, et ipsius Ecclesiae beatae Mariae etiam propria auctoritate apprachendere tenutam, et corporalem possessionem, ita tamen quod ipse presbyter Franc. Rector praedictus, et quicunq. eius successor teneatur, eidem Ecclesiae S. Mariae de seruire in diuinis, et curam animarum eidem subiectarum exercere, et administrare, et in ea nullatenus cura animarum negligatur, et alia ipsius Ecclesiae onera cõsueta supportet, concedens, et concessit eidem presbytero Francisco praesẽti, et acceptanti liberam administrationem dictae Ecclesiae S. Mariae, iuriumque, et pertinen. suarum, et curam animarum ipsius, te insuper ad omnem cautelam commisit, et committit cuicunque sacerdoti, ciuitatis, et dioecesis Pl. quatenus vice, et auctoritate praefati D. Episcopi ponat, et inducat ipsum presbyterum Franc. rec. praedictum in tenutã, et corporalẽ possessionem dictae Ecclesiae B M. iuriumque, et pertinen. suarum spiritualium, et temporalium per pannos, et cornu altaris dictae Ecclesiae, et alia dicat, et faciat, quae in similibus fieri consueuerunt, et requiruntur in signum verae tenutae, et corporalis possessionis dandae, et apprachẽdendae de praedictis, ita quod per haec, et alia ipse presbyter Franc. rector praedictus adeptus sit, et intelligatur veram tenutam, et corporalem possessionem dictae Eccl. B. M. iuriumq. et pertinentiarum suarum praedictarũ. Et de prędictis praefatus D. Episcopus mandauit mihi notario, et dictus presbyter Franciscus rogauit me notarium, etc.

Littera vnionis Ecclesiæ parochialis cum Archipresbyteratu.

IN nomine Domini Amen, etc. Io. etc. vniuersis, et singulis praesentes literas, siue praesens publicum instrumentum inspecturis, vel praesertim, quorum interest intererit, aut interesse possit, quosque infrascriptum tangit negocium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum salutem in domino sempiternam. Ad hoc, vt ecclesiarum omnium perciuitatem, et dioecesim Pl. consistentium, & ad illorum decorem institutas dignitates obtinentium personarum status, salubriter dirigi, seruirique decenter possit, honestius, hæ personæ ipsæ diuinum inibi psallentes officium opportunos ad tenendum statum suum habeãt redditus: nostros libenter fauores impartimur, & præsidium potissimè cũ temporis requirit necessitas, causę persuadent rationabiles, & diuini cultus augumentum salubriter id exposcit. Exhibita siquidem nobis nuper per dilectum nobis in Christo dominum Archipresbyterum Plebis, & Ecclesiæ S. M. Oppidæ, &c. Plac. dioecesis petitio continebat, quod in dicto Oppido quædam parochialis Ecclesia sub vocabulo S. Pet. consistit, cuius fructus, redditus, & prouentus ad sustentationem rectoris eiusdem pro tempore existentis propter co-

eorum exiguitatem, & tenuitatem minimè suppetunt, & sicut idem precibus subiungebat, si parochialis Ecclesia S.Pet. huiusmodi dicto Archipresbyteratui qui ipsius Eccl. S.M. dignitas existit vniretur, annecteretur, & incorporaretur per hoc statui Archipresbyteri dictæ Ecclesiæ S. M. pro tempore existentis, necnon ipsi Ecclesiæ S. P. plurimum prouideretur, cultusq. diuinus exinde augumétaretur in eisdem. quare per dictum D. Archipresbyterum fuit nobis humiliter supplicatum, vt super præmissis prouidere de auctoritate ordinaria dignaremur. Nos igitur attendentes petitionem huiusmodi veris existentibus prænarratis fore iustam, & consonam rationi: de præmissis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantiis vniuersis inquisiuimus, & nos diligenter informati fuimus, & quia per informationem legitimam, & diligentem per nos à nonnullis testibus fide dignis coram nobis per præfatum D. Archipresbyterum ad informandum animum nostrum de, & super omnibus, & singulis prænarratis, productis, ac rite receptis, & ad iurandum admissis, iuratisque, & examinatis factam, & receptam examinationem reperimus omnia, & singula, per dictũ D. Archipresbyterum asserta, vt præinseruntur veritate fulciri, idcirco auctoritate nostra ordinaria, qua fungimur in hac parte sedentes pro tribunali super quodam bancho in suprascripto loco posito, & ad infrascripta per nos electo, declaramus dictam vnionem fieri debere, & posse, sponte, & ex certa scientia omnibus iure, via, modo, causa, & forma, quibus, & prout melius, & validius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tám iuris, quam facti in similibus de iure, vel de consuetudine opportunis parochialem Ecclesiam S.Pet. prædictam, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis in perpetuum vniuimus, & incorporauimus, & anneximus, ac ex nunc vnimus, incorporamus, et annectimus per præsentes, ita quod cedendo, vel decedendo moderno ipsius parochialis Ecclesiæ S. Pet. rectore, seu illam alias quomodolibet dimittendum, & si actu quouis modo vacet, & eius dispositio ad nos, hac vice pertineat, liceat Archipresbytero pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ S. Mariæ corporalem, realé, & actualem Ecclesiæ S. Pet. iuriumq. & pertinentiarum prædictorum possessioné auctoritate propria liberè appræhendere, illiusq. fructus, redditus, & prouentus huiusmodi percipere, & habere possit: & eidem liceat, ad suos, & dictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere, & perpetuo retinere, cuiusuis alterius superioris licentia, super hoc alias minimè requisita. Volumus autem, quod si vnionem, annexionem, & incorporationem huiusmodi effectum sortiri contigerit parochialis Ecclesia S. Pet. prædicta debiti, propterea non fraudetur obsequiis, nec animarum cura in ea aliquatenus negligatur, sed eius debita supportentur onera consueta. Dantes, & concedentes nihilominus eidem D. Archipresbytero dicto casu plenam, & liberam administrationem dictę Ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum suarum, ac eius curam animarum. Quæ omnia, & singula, nec non pręsentes nostras literas, & in eis contenta vobis omnibus, & singulis supradictis, & vestrum cuilibet intimamus, insinuamus, & notificamus, & ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiã deducimus, & deduci volumus per præsentes, ne aliquis vestrum de præmissis ignorantiam aliquam prætendere valeat, seu allegare: vobis, nihilominus, & vestrum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quã in vos, & vestrum quemlibet, si mandatis, & inhibitionibus huiusmodi non parueritis cũ effectu, sex dierum pro canonica monitione præmissa, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos pro tertio, & peremptorio termino assignamus, ex nunc ferimus in his scriptis, districtæ præcipiendo inhibemus, ne dicto D. Archipresbytero, aut Archipresbytero pro tempore existenti dictæ Ecclesiæ S. Mariæ, vel procuratori suo, quo minus corporalem, realem, & actualem dictæ parochialis Ecclesiæ S. Petri per nos, vt præmittitur vacantis, si vacat ad præsens, vel quamprimum vt præmittitur, illam vacare contigerit, iuriumque & pertinentiarum, eiusque etiam auctoritate propria liberè apprehendere, eiusque fructus, redditus, & prouentus in suos & prædictarum Ecclesiarum vsus, & vtilitatem conuertere

L

uertere valeat, vt præfertur, omniaque supraſcripta ſuum debitum ſortiantur effe-ctum, impedimẽtum aliquod præſtetis per vos, vel alium, ſeu alios publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quouis quæſito colore, vel ingenio, aut ipſum impediẽtibus, ſeu aliquis veſtrum det auxilium, conſilium, vel fauorem Abſolutionem vero omnium, & ſing. qui mandatis, & monitionibus noſtris huiuſmodi non paruerint nobis, & ſuperiori noſtro tãtummodo, &c. reſeruauimus in quorum quidem teſtimonium, & fidem præſentes fieri iuſſimus, & regiſtrari, & per notarium noſtrum infraſcriptum in forma publicæ documẽti ſubſcribi, præſentibus ven. D. A. F. teſtibus ad præmiſſa vocatis, & rogatis.

Alia erectio Monaſterij cum dotis aſſignatione:

ADmodum Illuſtris, & Reuerendiſſimus D N. plurimos annos in Rom. Curia verſatus, ſummorum Principum negotia ſumma fide, laude, ac induſtria pertractauit ad N. deinde Epiſcopatum ſumma cum laude aſſumptus egregiarum ſuarum virtutum exempla præbens, gregemq. ouium ſuarum cum ea qua decuit, & decet charitate, pauit, & paſcet. Hæc autem, ac alia multa à Deo Optimo Maximo beneficia in eum collata fuiſſe profitetur, eiuſq. diuinæ bonitatis, omnia accepta referat, ſecum animo voluens quo nam modo aliqua in re, tot, tantorumq. beneficiorum memor erga diuinam maieſtatem videri poſſit, ne tanquam ſeruus inutilis talentum quod à Domino accepit in Terra abſcondat, ſed vt bonus, ac fidelis aliud ſuperlucretur ad Dei honorem, & gloriã, ac ad publicam vtilitatem, ac ſuæ patriæ decus. Monialium ædes ad Monaſterii vſum in ciuitate ſua chariſſima patria..., cui demum plurimum decreuit, debere, & ſe deuictum eſſe ingenuè fatetur, iuxta illud (Ciuitati obligamur in qua naſcimur, alimur, & docemur) extruere, ac dotare, decreuit, in quibus, triginta vellatæ puellę obſeruatione Diui Auguſtini degentes, ſoli Deo viuentes, diuinum cultum in dies magis augeant: Volens huiuſmodi ſui bonam animi deuotionem, ac pium præpoſitum ad effectum ducere. Hinc eſt, quod anno, &c. idem Reuerendiſſ. D. N. Sanctiſſimi D. N. Papæ, ac ſanctæ Sedis Apoſtolicæ conſenſu, ac beneplacito primitus reſeruato, & non alias, &c. de quo expreſsè proteſtatus fuit, & proteſtatur, nonnullas ædes ſimul iunctas huius rei cauſa, vt dixit, iam dudum emptas cum viridario, ac aliis earum membris, & pertinentiis, ſitas in Vrbe confinatas in tali loco, vel ſi qui, &c. dicto futuro Monaſterio, ac monialibus pro tempore degentibus applicauit, ac titulo donationis irreuocabilis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos dedit, ceſſit, trãſtulit, & conceſſit: ſuper quibus ædibus, ac viridario, ſiue horto eis contiguo, membriſq. iuribus, pertinentiis, iuriſdictionibus, vſibus commoditatibus, ac adiacentiis earundem vniuerſis ceſſit, ac trãſtulit ad fauorẽ Monaſterii, ac Monialium prædictarum omnia iura, omneſq. actiones, &c. nullo iure, nullaq. actione ſibi deſuper de cetero reſeruatis, ſed omnibus in dictarum futuri Monaſterii, ac Monialium fauorem penitus translatis, ad habendum, &c. Ponens, &c. Conſtituens, &c. Dans licentiam, &c. & donec, &c. conſtituit, &c.

Quas ædes, vt ſupra applicatas promiſit dictus Reuerendiſſimus D. N. vel opportuna reſtauratione, & fabrica ad forma Monaſterii redigere, aut ſi ſibi magis expedire videbitur, eas funditus deſtruere, ac ſolo æquare, & in earum fundo, ac ſolo ædes ad Monaſterii formam capaces, pro commoda habitatione triginta Monialium ad minus, vna cum Eccleſia, ſiue Cappella pro diuini cultus vſu fundare, & extruere facere, ac ſufficientem ſuppellectilem, vtenſilia, paramenta, ornamenta, reſq. alias ad diuini cultus, ac earundem Monialiũ vſum neceſſarias prouidere.

Et vt Moniales pro tempore degentes in Monaſterio prædicto poſſint, & valeant ea, quæ ad earum ſuſtentationem fuerint in dies neceſſaria prouidere, ac onera eis incumbentia ſupportare; promiſit ante dicti Monaſterii perfectione emere, ſub nomine, ac Monialium prædictarum, tot loca montium non vacabilium Romæ, quorum redditus, fructus, ac prouentus quot annis conſtituant ſcuta trecenta monetæ, quæ cenſeantur, & ſint applicata prout ex nunc, prout ex tunc, ac è contra, ac pro dum, & quando empta fue-

fuerint applicauit pro dote D. Monasterii, ac Monialium, quæ de dictis fructibus ad effectum prædictum disponere libere valeant.

Quod, si vnquam contigerit loca montium prædicta extingui, siue redimi, debeat toties, quoties contingerit, eorum pretium erogari in emptionem aliorum locorum montium non vacabilium, aut annuorum censuum, prout se occasio præbuerit modo quo supra. Ita vt in quocunque inuestimento, siue reinuestimento pretii prædicti fieri debeat expressa mentio, quod sit de pecuniis profectis à dicto Reuerendissimo D.N. fundatore, ac de huiusmodi instrumento die, & anno quibus fuit celebratum, ac de Notario de eo rogato.

In quo Monasterio recipi, & admitti debeant duodecim puellæ intra annũ post eius perfectionem, & deinde recipiantur vsque ad completum numerum prædictarum triginta Monialium, in vna, aut pluribus vicibus, prout occasio in dies se offeret, & prout ipsi Reuerendissimo D. fundatori videbitur melius expedire; qui numerus possit etiam augeri, si Monasterii facultates id tulerint arbitrio Reuerendissimi fundatoris, & ipsius Monasterii, pro tempore rectorum.

Puellæ autem in dicto Monasterio recipiendæ, honestis parentibus ortæ sint; quæ, habitum per alias Moniales ordinis sancti Augustini gestari solitum, suscipere, & Anno probationis elapso professionem regularem, per eas emitti consuetam, in manibus Abbatissæ, pro tempore emittere; necnon perpetuam clausuram, & regularia instituta eiusdem ordinis S. Augustini seruare, diuinisq. officiis, & laudibus insistere debeant.

Pro Monialium autem in dicto Monasterio introducendarum felici directione, ac in ritu, & disciplina regularibus instructione, duæ aut plures, si opus fuerit, & eiusdem, vel alterius ordinis Regularis obseruantiæ Moniales, quæ ad id voluntariæ repertæ fuerint, ex earum Monasteriis de superiorum suorum licentia, assumi, & educi, ac in dicto erecto Monasterio transferri, introducique debeant, perpetuo, vel ad tempus prout eis videbitur, puellas in ritu, & disciplina regularibus instruendi gratia. quæ Moniales dietim in eorum officiis pro fundatoris, ac eius hæredum, & successorum quorumcumque animæ salute, preces Deo optimo maximo offerre, & pro defunctis Psalmum De profundis cũ oratione funebre recitare; necnon tabellam, in qua huius operis, & d.D. Reuerendissimi D. fundatoris expressa mentio fiat in loco de facili inspiciendo, sub ornatis verbis, dicto Reuerendissimo D. fundatori bene visis, retinere debeant.

Puellæ autem, in Monasterium prædictũ pro tempore ingredi volentes, non recipiantur, nisi prius earum singulis, vltra congruam supellectilem, eleemosynam scutorum ducentorum monetæ ad minus assignetur, in actu assignationis illius deponenda, in sacro Monte Pietatis Almæ Vrbis, vsque ad emissam professionem puellæ in dies recepto eroganda, prout erogari statuit; deinceps emissa professione in emptionem rnt locorum montium non vacabilium, sub nomine, ac ad fauorẽ Monasterii prædicti, quorum locorum mõtium acquirẽdorum ex eleemosynis introducendorum monialium alienationẽ quamcumque etiam alienationis vocabulo latissimè sumpto, expressè prohibuit, donec, & quousque locorum numerus adeo auctus fuerit, vt cum eorum precio aliquis ager, siue prædium notabilis valoris in territorio N. aut ab eo parum distante, præuia licentia ordinarii loci, ac officialium pro tempore dicti Monasterii, sub nomine, ac ad fauorem, vsumque & proprietatẽ Monasterii præfati, acquiri valeat, sub expressa prohibitione alienationis illius, & similia inuestimenta semper, ac toties quoties fieri possint, quando aderit tantus locorum montium numerus, vt ex eorum pretio notabilis acquisitio vnitorum bonorum stabilium, de licentia, vt supra fieri possit.

Insuper fundator præfatus voluit, atque inuiolabiliter statuit, quòd sibi, quem Deus ad Nestoreos annos peruenire permittat, & successiue eius hæredibus, & successoribus quibuscumque in perpetuum, & in infinitum liceat sex velatas puellas, ac binas seruientes in bona tamen corporis, & mentis valetudine constitutas, ac deformitate, siue notabili defectu carentes in dictum Monasterium, absque alia eleemosyna, sed tãtummodo cum sola pro cuiusq. earum vsu, congrua, & consueta suppellectili,

lectili, etiam in principio ingressus aliarum in primo anno recipiendarum introducere, ac alias in cuiusque earum locum per obitum, siue alias vacan. modo quo supra, sufficere, & subrogare; ita vt in dicto Monasterio semper, in perpetuum, & in infinitum moniales sex velatæ, ac bonæ seruientes à fundatore, et successiue ab eius hæredibus, et successoribus quibuscumque per lineam masculinam electæ, ac nominatæ, modo quo supra, vitam ducere, et degere debeant: quibus eligendis, et nominandis puellis præferre debeāt semper, ac toties quoties nominatio, et electio fiet, perpetuis futuris temporibus puellæ quouis modo, et gradu attinentes fundatori, ac eius hæredibus, et successoribus quibuscunque.

Propterea, vt Monasterium præfatum, illiusq. personæ sub certis regulis, et constitutionibus rectè, feliciter, ac prosperè in spiritualibus dirigantur, ac gubernentur, ipsi Reuerendissimo D. N. omnimoda cura spectet, et pertineat Abbatissæ, et Monialibus pro tempore Monasterii præfati de idoneo cappellano, necnon confessore prouidere; qui in Ecclesia, siue Cappella dicti Monasterii missas, aliaque diuina officia celebret, ac illis in diuinis deseruiat, ipsamque Abbatissam, et Moniales, ac earum singulas in suis confessionibus audire, et à quibusuis peccatis, ac delictis, de quibus corde contritæ, et ore confessæ fuerint, quoties oportuerit, iniuncta eis, pro modo culpæ, pœnitentia salutari, absoluere; illisque sacramenta Ecclesiastica administrare valeat; ac de verbi Dei Concionatore idoneo prouidere: necnon quæcumque statuta, ordines, capitula, et decreta eiusdem Monasterii, illiusque personarum curam, regimen, ac Monialium prædictarum receptionem, admissionem, aetatem, qualitates, victum, ac vestimentum, instructionem, directionem, et disciplinam, ac modum, et formam officiorum diuinorum, precum, orationum, et aliorum suffragiorum recitandi, concernentia, ac alia vtilia, et necessaria licita tamen, et honesta, sacrisque canonibus, et Concilii Tridentini Decretis non contraria. ab ipso Reuerendissimo D. N. Antistite, pro tempore examinanda, et approbanda, facere, edere, ac quoties pro rerum, ac temporum qualitate, siue alias expediens videbitur mutare, corrigere, moderari, reformare, ac alia etiam ex integro concedere.

Insuper ad prouidendum regimini, & gubernio dicti Monasterii, & eius temporalium bonorum enixè rogauit dominos sodales venerabilis sodalitatis sancti Ioannis de vt dignentur tres ex ipsis sodalibus vitæ, morumq. probitate ac rerum gerendarum experientia probatos, de triennio in triennium eligere, & deputare, cum facultate quæcumque bona proprietatis census, redditus, iura, obuentiones, & emolumenta, tàm ab ipso Reuerendissimo D. Fundatore, quam ab aliis quibuscunque in perpetuum, ac simul, vel successiuè pro augumento bonorum dicti Monasterii, vt supra erecti, ac fundati, illiusque, ac earundem Abbatissæ, & Monialium pro tempore existentium, seu alicuius earum intuitu, tam ante, quam post ingressum illorum qualitercumque, & quomodocumque, elargienda, donanda, relinquenda, & eroganda, ex nunc, prout ex tunc, & è contra, postquam elargita, donata, relicta, & erogata fuerint, possessionem realem, corporalem, & actualem capiendi, intrandi, & appræhendendi, captamque, & appræhēsam retinendi, & continuandi, illasque locandi, dislocandi, arrendandi, regendi, gubernandi, & administrandi, necnon fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta ex eis prouenientia, ac oblationes, & eleemosynas eidē Monasterio, illisq. futuris Abbatissis, & Monialibus, pro tempore quomodolibet, & qualitercunq. per quoscunque elargitas, percipiēdi, colligendi, leuandi, exigendi, recipiendi, & recuperandi, ac in dicti Monasterii, illiusque pro tempore existentium Abbatissæ, & Monialium communes vsus, vtilitatem, & necessitatem cōuertendi: ministros, & factores, procuratores ad prędicta exequenda, ac etiam ad lites quascunque, pro tempore mouendas, agendi, defendendi, & pertractandi, in quouis iudicio, & coram quibusuis Iudicibus, ac in quacunque instantia, prout in dies opportuerit, deputandi, & constituendi, ipsius Reuerendiss. D. N. Ciuitatis Episcopi licentia minimè requisita.

Quæ

Quæ omnia, & singula præmissa, & infradicen. ac in præsenti instrumento contenta, & expressa, dictus Reuerendissimus D.Fundator semper,& perpetuo rata,grata,valida,& firma habere,& tenere; ac in nullo sub quouis prætextu, iure, titulo, causa,ingenio,& quęsito colore per se,vel alium seu alios, in Iudicio, aut extra directè, aut indirectè contrafacere, dicere, opponere, aut venire : alias vltra præmissa, etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Pro quibus, &c. dictus Reuerendissimus D.Archiepiscopus seipsum, &c. bonaque, &c. ac iura,&c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra, etc. obliganit, &c. & ita tacto pectore, more prælatorum, iurauit. Super quibus, &c.

Concessio Ecclesiæ facta per Episcopum ordini Fratrum N.

ILlustriss. & Reuerendiss. D. Hieronymus N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus B.cum consensu,& voluntate RR. DD. N. Præpositi, & L. M. N. O. P. Q. & R. Canonicorum Ecclesiæ dictæ Ciuitatis capitulariter conuocatorum, & congregatorũ in loco infrascripto de mãdato eiusdem R. P. D. Episcopi pro infrascriptis peragendis, & pertractandis ibidẽ præsentium,& infrascriptis omnibus consentientium asserens, & illis exponens, quod ipse D.Episcopus non semel,sed pluries fuit requisitus ex parte Prioris, & fratrum ordinis N. pro concessione infrascriptæ Ecclesiæ eis faciendæ pro cõstituendo conuentum dicti ordinis, super quo pluries habuit colloquium cum eisdem Præposito, & Canonicis considerantibus talẽ concessionem fore vtilem, & cedere in vtilitatem totius fidelis populi dictæ Ciuitatis E. attentis laudabilibus meritis eorumdem Prioris, & fratrum, qui cum multiplici fructu, quem in Ecclesia Dei, doctrina, sermonibus, & claris exemplis conuersationis honestæ,& laudabilis vitæ attulerunt: ideo sponte,&c.Ecclesiam sancti N. positam in dicta Ciuitate B. iuxta, &c. debitis præcedentibus solemnitatibus, tam de iure quam consuetudine requisitis, ac omnibus melioribus modo, &c: cum omnibus, & singulis domibus,& casamentis, ac terris, ceterisque eius iuribus spiritualibus, & temporalibus prædictis DD.Priori.& fratribus,& ordini prædicto absentibus,Ven. P. fratre P. Prouinciali in prouincia Lombardiæ,vna mecum notario praesente, & pro eis legitimè stipulan. & recipien. pleno iure concessit, & concedit, ipsosque Priorem, & fratres, ac ipsum ven. fratrem P. stipulantem, & recipientem, vt supra, per anuli impositionem, quem suis tenebat manibus solemniter instituit de dicta Ecclesia, iuribus,& bonis antedictis:dans,& concedens ex nunc eisdem Priori, & fratribus nunc, & qui pro tempore in ea fuerint,ipsius Ecclesiae,iuriumq. & pertinentiarum prædictorum liberam administrationem, reseruatis tamen praefato D. Episcopo, & cuicumque in Ecclesia praedicta successori omnibus Episcopalibus iuribus, ac annuo censu libræ vnius cerae nouæ laboratae, quam singulis annis in Vigilia Beatæ Mariae mensis Septembris, eidem Episcopo cuicumqne, & successori prædicto per dictos Priorem, & fratres, qui pro tempore in dicta Ecclesia erunt, soluen. in signum subiectionis, prout idem ven. frater P.nomine dictorum prioris, & fratrum soluere promisit, & iuramentum fidelitatis in manibus ipsius D. Episcopi, quo supra nomine,tactis scriptis,&c.præstitit, super quibus, &c.

Ex supradicta forma poteris elicere alias formas concessionis locis hospitalis, vel alterius cuiusuis ordinis,seu religionis cum ampliori reseruatione iurium mensæ Episcopali, vel sine aliqua alia reseruatione Episcopi arbitratu, & alias mutatis mutandis, singula singulis congruè referendo, & debite adaptando.

Munus benedictionis, & consecrationis Abbatissæ.

IN Dei nomine Amen, &c. Constituta venerabilis, & religiosa domina Ioanna (Dei gratia) Abbatissa Monasterii sanctæ Mariæ Ciuitatis,etc. ordinis sancti Benedicti, coram Reuerendo in Christo Patre,& domino D. Ioanne, &c. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia, Episcopi,&c. inter diuina Missarum solemnia pontificalibus vestibus induto, & existente in eius

Cathedrali Ecclesia; ad altare maius dictæ Ecclesiæ, dixit, & exposuit præfato domino Episcopo, qualiter superioribus diebus vacante Abbatia dicti Monasterij, per decessum q. Ven. D. Fràcisæ, &c. olim immediatè Abbatissæ dicti Monasterii, quę extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, Capitulum dicti Monasterii volens prouidere de persona ad regimen dicti Monasterii, & Monialium, vnanimiter, & pari concordia, ac nemine discrepàte, solemniter elegit ipsam D. Ioannam Abbatissam, & pro Abbatissa dicti Monasterii, & ad regimen, & gubernium ipsius, & monalium in eo existentium, prout de dicta electione continetur instrumento, rogato per N &c. quæ electio deinde confirmata fuit per præfatum D. Episcopum, prout de dicta confirmatione patet aliud publicum instrumentum manu N. notarii publici rogati, & stipulati. Propterea ad obseruationem iuris, ex debito officio ipsius D. Abbatissæ, cum instantia debita petiit à præfato D. Episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur, eidem D. Abbatissæ munus benedictionis impendere, seruatis debitis solemnitatibus, & ritibus in forma Ecclesiæ consueta: offerens se paratam iurare, & debitum fidelitatis iuramentum præstare in manibus prædicti D. Episcopi recipientis suo, & nomine sanctissimi D. N. Papæ Clementis Papæ Octaui, ac sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, in forma debita, & alia dicere, & facere, ad quæ de iure tenetur. Qui D. Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per pręfatam D. Abbatissam, & visis instrumentis electionis, & confirmationis, dę quibus supra, & visis videndis, quoniam honesta petentibus non est denegandus assensus, prædictę requisitioni annuen. auctoritate sua ordinaria principali, & prælibati Sanctissimi D. N. Papæ, qua fungitur in hac parte, & aliis omnibus meliori modo, &c. debitis præcedentibus solemnitatibus, & ritibus, etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, de iure, vel de consuetudine in similibus opportunis; & seruata forma Ecclesiæ, munus benedictionis, vt supra petitum, eidem Ioannæ ibidem præsenti, & humiliter flexis genibus, & deuotè acceptanti, impendidit, baculumq. pastoralem tradidit, & annulo digito eius, vt moris est, ipsam subharrauit, quo facto, præfata D. Ioanna Abbatissa, delato prius eidem iuramento, per præfatum D. Episcopum, & ab ea manibus corporaliter tactis scripturis sacrosanctis, iurauit, & iurat in manibus pręfati D. Episcopi stipulantis, & recipientis suo nomine, ac prælibati Sanctissimi D. N. Papæ, & S. R. E. ac præstitit, & præstat debitum fidelitatis solitum iuramentum, in forma solita, & consueta, à iure requisita. Et de prædictis omnibus prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario: ipsa autem domina Abbatissa rogauit me notarium, vt vnum, vel plura publicum, seu publica conficerem instrumenta, præsentibus ibidem discretis viris D. N. & N. testibus, &c.

Forma impositionis primi lapidis fundamento Ecclesiæ, vel Hospitalis per Episcopum.

IN Dei nomine amen, &c. Reuerendissimus D. in Christo Pater dominus N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus, &c. existens in quodam petio terræ domini N. posita, &c. in quo dictus N. intendit ædificari facere de nouo Ecclesiam, seu Oratorium, vel Hospitale, prout fuerit, &c. sub vocabulo Beatæ Marię, & vnũ altare erigi in dicta Ecclesia; astante fidelium copiosa multitudine, pontificalibus vestibus indutus, cum aspersione aquæ benedictæ, & incenso, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus, & ritibus opportunis, & ipsis obseruatis, Christi nomine inuocato, ad honorem Dei, & beatæ Mariæ Virginis, in nomine S. Saluatoris, curiam finxit, & primum lapidem in fundamento ipsius Ecclesiæ, & altaris prædicti posuit. In cuius rei testimonium, dictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus N. rogauit me notarium, vt de prædictis conficerem instrumentum, præsentibus ibidem discretis viris DD. N. & N. testibus, &c.

Forma consecrationis Ecclesiæ, & Altaris.

IN Dei nomine amen, &c. Reuerendissimus in Christo Pater D. N. Dei, & Apo-

& Apostolicæ Sedis gratia. Episcopus &c. existens in Ecclesia sancti Petri, &c. pontificalibus vestibus indutus, attendens, & considerans, quod non locus hominem, sed homo locum bonis operibus sanctificeare consuenit, instante etiam, & requirente R. D. Presbytero Laurentio, &c. Rectore dictæ Ecclesiæ, ad laudem, & gloriam, & honorem summi, & omnipotentis Dei, beatæ, & gloriosæ Virginis Mariæ matris eius, necnon beati Petri Apostoli, sub cuius vocabulo fundata fuit dicta Ecclesia & eorum suffragio misericorditer implorato, omnibus melioribus modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam substantialibus in similibus opportunis, de iure, & consuetudine, cum aspersione aquę benedictæ, & incenso, & sacræ vnctionis impressione, dictam Ecclesiam sancti Petri, &c. & altare maius in ea existens consecrandam, dedicandam, ac consecrandum, & dedicandum duxit, illam, ac illud consecrauit, & dedicauit, seruatis in his debitis solemnitatibus, & ritibus, iuxta constitutiones, & formam sanctæ matris Ecclesiæ. In cuius rei testimonium prædictus D. Episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbyter Laurentius Rector. prædictus rogauit me notarium, &c. vt supra. Et idem modus seruetur in consecratione altaris, apponendo, in qua parte Ecclesiæ sit situm; & aliis mutatis mutandis, &c.

Forma electionis Abbatissæ, facta per Capitulum Monastery.

IN Dei nomine, Amen, &c. Conuocato, & congregato Capitulo Monasterii S. Luciæ ciuitatis, &c. ordinis S. Benedicti, pro infrascripta peragenda electione, in loco infrascripto, vbi pro negociis dicti Monasterii conuocari consueuit, sono căpanellæ, vt moris est: de mandato sororis Catherinæ, &c. senioris monialis, & Priorissæ dicti Monasterii; in quo quidem Capitulo interfuerunt ipsa D. Catherina, necnon D. F. G. D. omnes Moniales professæ dicti Monasterii, asserentes se esse maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quod in dicto monasterio non extat alia monialis, quæ ad infrascripta possit, vel debeat commodè euocari: prædicta Ven. Priorissa dixit, & exposuit eisdem DD. Monialibus, Capitulariter congregatis; quod q. Francisca olim immediatè, Dei gratia, Abbatissa dicti Monasterii, prout Deo placuit, vita occubuit, prout eis notum est; & quia non expedit, ipsum Monasterium Abbatissæ regimine destitutum remanere, ne defectu pastoris, Domini gregem lupus rapax inuadat, aut viduata Ecclesia aliquod patiatur detrimentum: institit igitur dicta D. Priorissa, ibidem in dicto Capitulo, cum præfatis DD. Monialibus, vt ad electionem nouæ Abbatissæ deuenirent; & eidem Monasterio de idonea, & vtili persona, per quam circumspectè regi, & salubriter dirigi valeant, prouiderent. & dixit, & exposuit D. Ioanna, &c. monialis dicti Monasterii, quæ hactenus se legaliter, & honestissimè gessit in dicto Monasterio: & cuius vita, moresq. probatissimi noti sunt ipsis omnibus DD. Monialibus, & Capitulo: sibi videtur quod si eligatur in Abbatissam dicti Monasterii, erit vtilis dicto Monasterio, ac habilis, & idonea illius regimini, attenta eius laudabili vita, & moribus, ac sufficientia, & integritate ipsius, morumq. spiritualium experientia, & prouidentia, & temporalium circumspecta, & propterea cum instantia petiit ab ipsis DD. Monialibus, & Capitulo, quatenus in præmissis votum suum explicare velint: & eis placeat, ad electionem dictæ dominæ Ioannæ deuenire: vel aliam quam aptiorem cognouerint, ad regimen dicti monasterii. Quæ moniales, auditis præpositis per dictam Priorissam, responderunt, & dixerunt, quod post decessum dictæ olim Abbatissæ plúries tractarunt, & colloquium insimul habuerunt, de, & super præmissis, & habito diligenti tractatu arbitratæ sunt, & arbitrantur, quod dicta domina Ioanna, accedentibus eius virtutibus, & benemeritis erit sufficiens, & idonea ad regimen dicti Monasterii, & personarum ipsarũ Monialium. Et propterea, ad euitandas quascunque rixas, seu præiudicia, quæ forte subori ri possent, ex diuturna vacatione dicti Abbatissatus, decreuerunt ad electionem nouæ Abbatissæ deuenire. Vnde ibidem prædictæ dominæ Priorissa, & Moniales capitulariter, vt supra congregatæ, præceden-

tibus inter eas pluribus tractatibus,& colloquiis, habitoq. nunc diligenti scrutinio, accedente sancti Spiritus gratia, ipsius, & gloriosæ Virginis Mariæ, ac beatæ Luciæ, sub cuius vocabulo dictum Monasterium fundatum est,nominibus,& suffragio inuocatis, vnanimiter, & concorditer, ac viua voce,sponte, &c. omnibus meliori modo, &c. interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, tam iuris, quam facti, in similibus opportunis, & tam de iure, quam de consuetudine requisitis;solemniter, & legitimè elegerunt, & eligunt dictam dominam Ioannam monialem, in Abbatissam dicti Monasterii, ibidem præsentem,& humiliter,ac deuotè electionem ipsam acceptantem, & suscipientem. Quo facto præfata domina Priorissa,vna cum eis,Te Deum laudamus,more solito,cum cordis iubilo decantando,& pulsatione campanarum accedente, dictã D. Ioannam Abbatissam introduxit in Ecclesiam dicti Monasterii, & ipsam posuit, & induxit in tenuta, & possessione, seu quasi dicti Abbatissatus,per pannos,& cornu altaris dictæ Ecclesiæ, & funes campanæ eiusdem,assignando stallum,seu solitam sedem in Choro, & locum in Capitulo dicti Monasterii; & alia dicendo, & faciendo,quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur, in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dicti Abbatissatus, iuriumq. & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium. Et de prædictis prefata D. Abbatissa,& ipsæ Moniales rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum. Actum,&c.præsentibus N. & N. testibus, &c.

Instrumentum ingressus mulieris ad ordinem Monachatus.

IN Dei nomine Amen, etc. In meis,etc. personaliter constitutæ venerabiles,& religiosæ mulieres DD. B. Abbatissa Monasterii N. soror M. & N. N. N. & N. sorores, &c. Moniales dicti Monasterii capitulariter congregatæ in dicto Monasterio, ad sonum campanellæ, vt moris est ipsarum, pro his, & aliis dicti Monasterii pertractandis negociis; præsente Agatha filia P. ætatis, vt ipsa Agatha, vna cum P. eiuspatre ibidem præsente,asseruerunt 16 annorum completorum petente,& supplicante,cum consensu & auctoritate dicti P. patris sui,& legitimi administratoris præsentis, & auctoritatem eidem præstantis, ad omnia,& singula infrascripta,omnibus suasione, & violentia cessantibus: receperunt ipsam Agatham in monialem, & sororem dicti eorum Monasterii, eamq. cætui aggregauerunt; quæ Agatha non vi, dolo malo, vel metu, aut suasione aliqua ducta, seu circumuenta, sed spontè, &c. eleuatis, iunctisque manibus, dedicauit se Monasterio supradicto. Quam Agatham prædicta D. Abbatissa cum consensu, & voluntate supradictarum Monialium, recepit, ipsam Agatham ducendo ante altare Ecclesiæ dicti Monasterii, decantato hymno sancti Spiritus,scilicet. Veni creator Spiritus; & ipsius gratia humiliter inuocata, dicta D. Abbatissa ipsam expoliauit vestes sæculares (quibus erat induta) stantem genibus flexis ante dictum altare, & induit eã vestiméta monachalia,& solitum habitum Monasterii supradicti, promittens ei, cum consensu Monialium humilem victum, & vestitum, dum ad seruitia, & in habitu monachali perseuerabit; & è conuerso idem D. P. pater dictæ Agathæ dedit, & exbursauit in propriis manibus dictæ dominæ Abbatissæ, ibidem præsentis, & recipientis, cum consensu dictarum Monialium, pro eleemosyna, & dote dicti Monasterii, & ipsius Agathæ, summã scutorum N. quæ in mei notarii, & testiũ infrascriptorum præsentia habuit, & recepit in prompta,& numerata pecunia, in tot paulis,& testonibus Papalibus,de quibus se benè contentam vocauit, exceptioni,&c.ad maiorem cautelam renunciauit, quietauitq. &c. per pactum, &c. quæ omnia,etc.alias,etc. Pro quibus,etc.

Renuntiatio bonorum cum decreto Iudicis.

CORam Magnifico, et Eximio I. V. D. Curiæ Capitolii, et in Rom. Cur. Iudice ordinario, sedenti pro tribunali, super quadam sede lignea; quam ad actum infrascriptum peragendum tantum, pro suis idoneis loco,et tribunali elegit,et deputauit,ac in mei,etc.præsentia personaliter constituta.

Nob.

Nob. & honesta puella domina B. filia bo.me. N. & C. quæ sicuti dicto D. Iudici exposuit per organum mei notarii, sancti Spiritus inspiratione ducta, vult & intendit vitam sanctimonialem ducere, in Ven. Monasterio sancti Laurentii in pane, & perna, & inibi professionem emittere, & Altissimo perpetuò famulari, cum dote scutorum quingentorum monetæ de iul. decem pro scuto, & cum acconcio, seu bonis mobilibus scutorum centum quinquaginta similium; quæ dos est ex maioribus; quæ hucusque dicto Monasterio dari sit solita. Volens, ante dictæ religionis ingressum, de bonis, & iuribus, quæ sibi quomodolibet obuenire possent, disponere, vt humanarum rerum iuribus omninò libera Deo optimo maximo feruentiori, & quietiori animo inseruire valeat. Spontè, &c. omni meliori modo, &c. cum interuentu, præsentia, & consensu magnificorum DD.

eius præsentium, & auctorizantium, & cum iuramento tactis, etc. affirmantium, in his nullum habere interesse, et ea non tendere in præiudicium ipsius dominæ Iuliæ, omnia, et singula bona auita, paterna, et materna, et alia quæcumque ad ipsam, etiam ratione supplementi legitimæ, vel trebellianicæ, et alias quomodolibet, et alio quouis titulo, causa, ratione, et successione, nunc, et pro tempore spectantia, et pertinentia, etiam si speciali nota digna essent, et in generalitate minimè comprehenderentur, ac omnia, et singula iura, et actiones sibi super dictis bonis quomodolibet, et qualitercumque competentia, et competentes, cõpetitura, et competituras cessit, renunciauit, et refutauit; ac irreuocabiliter, et inter viuos donauit, et titulo puræ, et perfectæ donationis concessit, et tradidit.

Magnifico Domino N. eius germano fratri, cui magnifici DD. B. C. F. communes fratres pro agnationis conseruatione, et nob. N. familiæ decore, omnia eorum bona irreuocabiliter donarunt, præsenti, et stipulanti pro se, et eius hæredibus, et successoribus quibuscumque. Ad habendum, etc. Ponens, etc. nullo iure, etc. Constituens, etc. dans licentiam, etc. et donec, etc.

Et hanc cessionem, renunciationem, refutationem, et donationem, ac omnia, et singula in hoc instrumento contenta, dicta D. Iulia, cum dictis consensu, et auctoritate fecit, et facere declarauit, dicto D. N. vt supra præsenti, etc. quia dixit, et affirmauit, se à dicto D. N. eius fratre decenter, et competenter fuisse dotatam, in dictis scutis quingentis, et pro acconcio, et bonis mobilibus in dictis scutis centum quinquaginta monetæ de iul. decem pro scuto; et quia sic sibi de bonis, et iuribus prædictis liberè, et liberaliter benefacere placuit, et placet. Promittens huiusmodi cessionem, renunciationem, refutationem, et donationem, tamquam bonas, et benefactas, perpetuò; seruate ratas, etc. et in nullo contrafacere, etc. easdem minimè reuocare, et reuocari facere, quouis prætextu, et causa, etiam in corpore iuris clausa; renunciando desuper cum iuramento. quod tactis, etc. præstitit ad dicti D. Iudicis certiorationem beneficio l. 11.l.fi.C.de reuo.dona.ben.Sen.conf.Vell. auth. si qua mul.l.Iul.de fun. dot. statutis almæ Vrbis, et illorum nouis reformationibus, beneficio restitutionis in integrum ex quouis capite resultanti, et competenti, cæterisq. etc. Et pro maiori huius cessionis, et donationis roboris firmitate, ead. D. Iulia cum dictis consensu, et auctoritate consensit illius insinuationi coram quouis Ro. Cu. Iudice competente facienda; et ad illa insinuan. et in actis publicis redigen. et redigi facien. constituit eius procuratorem, vt in rem propriam D. cum potestate substituen. et alijs facultatibus opportunis.

Pro quibus, etc. ita obseruandis dicta D. Iulia, cum dictis consensu, et auctoritate obligauit se, et bona, et iura in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis citra, etc. renunciando, etc. iurauit, etc. Et prædictus magnificus D. Iudex, vt supra pro tribunali sedens, visis, et intellectis prædictis, et causa cognita, et diligenter inspecta, in, et super eisdem tamquam ritè, rectè, et legitimè gestis, suam, et sui officii, quo fungitur, auctoritatem ordinariam, et iudiciariam pariter, et decretum interponen. duxit, et solemniter interposuit, omni meliori modo, etc. suppletis, etc. super quibus, etc. actum Romæ in

præsentibus ibidem N. et N.

quia

quia vna cum dicta D.B. propriis manibus subscripserunt, testibus, &c.

De Testamentis, & Codicillis. Cap. VI.

De Testamentorum Clausulis.

PEr præsens publicum instrumentum, quod dicitur in scriptis, pateat cunctis euidenter, & sit notum, quod Anno, &c: D. N. sanus diuina fauente clementia mente, corpore, sensu, & intellectu, considerans futuræ mortis euentum, & instabilem huius vitæ nostrę cursum prospiciens, certum esse omnibus moriendum, incertum autem vbi, & quando. & quoniam timet (vt asseruit) ne forsan ab hac luce ipsum ab intestato decedere contingat, & ob id inter eius posteros aliqua lis, & differentia exoriatur, aut exoriri possit, dum sibi bona animi, corporisq. valetudo superest, tamquam verus, & fidelis Catholicus animæ suæ saluti consulere, rebusq. & bonis suis sibi à Deo collatis, vt decet prouidere, & ordinare volens, quoddam nuncupatum in scriptis testamentum clausum, & sigillatum inferius scriptum, & annotatum mihi notario infrascripto tradidit, & consignauit; Rogans, & requirens me eundem notarium infrascriptum, vt instrumentum prædictum recíperem, illudq. in meis scrineis, & capsis inter alias meas notas, & scripturas publicas fideliter custodirem, & nulli personæ; nisi de suo expresso consensu, & voluntate, seu post eius obitum, nisi ipso prius, coram Iudice ordinario competente, ad instantiam interesse habentium, & citatis sua interesse putantibus, seruatisq. solemnitatibus de iure requisitis exhibito, & producto, aperto vllatenus traderem, aut exhiberem, aut aliquam fidem, seu instrumentum de eo darem, & infrascriptos ibidem astantes, vt sese prædicto testamento clauso suis nominibus subscriberent, illudq. etiam propriis sigillis subsignarent, et testes huius rei rogauit. Super quibus omnibus, & singulis idem testator per me notarium infrascriptum seruatis præmissis, ac suis loco, & tempore congruis vnum, vel plura publicum, seu publica traderem, & conficerem Instrumenta. Cum septem testibus, & me notario, &c.

Testamentum in scriptis.

IN nomine Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Ego Antonius Massa Romanus Ciuis de Gallesio, quod est in Faliscis, Oppido oriundus: quoniam ridiculam semper existimaui illorum supestitionem, qui mali ominis esse putant, sano quempiam, & valente corpore hominem facere testamentum, quia potius omnibus nobis viuendum esse arbitror ita, vt singulis momentis morituris; præcipiente Saluatore nostro, vt vigilemus, quia nescimus, qnando dominus domus veniet, sero, an media nocte, mane, an galli cantu, ne cum repente venerit, inueniat nos dormientes. Vt sic omni tempore, videatur conueniens esse genus illud Testamentorum, quod antiqui procinctum appellabant, eoque vtebantur in prælium exituri, quasi incerti, an redituri essent; Idcirco post eas, quas pro animæ salute, domini implorato præsidio, conabor præsto, ac paratas mihi esse cautiones; hoc quoque de his, quæ fortunæ appellantur, bonis paratum esse volo mentis, voluntatisque meæ testimonium. Primum itaque, Leliæ, & Tarquiniæ natis, & aliis forsan nasciturls filiabus meis relinquo aurea, quæ scuta appellantur vulgo, mille, & ducenta, pro qualibet earum, dum nuptæ ad maritos ibunt, & cedant pro singularum dotibus, & pro iis, quæ vulgariter dicuntur, Acconcia: sed si contingat eas, & quamlibet earum religionem profiteri, nec nubere velle, in eum casum, relinquo vnicuique earum scuta similia quadringenta, quantitas ea est, pro victu religiosæ feminæ plus satis, soluenda sibi, dum professionem facient. Et in summis prædictis ipsas filias meas, respectiue, hæredes instituo. Itaquod plus vllo vn quam tempore de bonis meis petere non possint. In reliquis vero vniuersis, & singulis bonis, actionibus, & iuribus quibuscumque ad me spectan. & spectaturis, vniuersales mihi hæredes, instituo Angelum, cognomento Tadeum, & Pacificum, cogno-

gno-

gnomento Matthæum, natos, & quoscumque alios forsan nascituros masculos legitimos, & naturales filios meos æquis portionibus: & si contingat aliquam, seu aliquas, ex filiabus meis feminis prædictis in pupillari ætate, vel postea quandocumque sine filiis legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreatis, qui superfint, aut aliis descendentibus, mori, sic morienti, seu morientibus substituo vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum, æquis portionibus, filios meos masculos, tunc extantes, ac defunctorum filios, nepotes, & descendentes, dando cuiuslibet defuncti filiis, nepotibus, & descendentibus vnam tantummodo portionem, quam ipse defunctus habiturus esset, si viueret, ita vt, dictæ sic morientes filiæ non possint ex sibi superius relictis detrahere vllam quartam, neque falcidiam, neque trebellianicam, quarum quartarum detractionem, bene certus de facultatibus meis, fieri omnino veto; sed omnia integra masculis, ac eorum liberis, posterisue debeant restituere; quia desidero conseruare agnationem, & nomen familiæ meæ, quæ ex successione masculorum, & substantia fortunæ potissimum conseruantur. Et similiter si contingat mori, vel deficere ex ipsis filiis meis masculis vnum, vel plures, non superstitibus sibi filiis, aut filiis descendentibus masculis, legitimis, & naturalibus; ex legitimo matrimonio natis, non autem post natiuitatem, quoquo modo legitimatis, tales enim aliter, qui legitimo constante matrimonio natos, parentum videlicet Incontinentię, turpitudinisq. testimonia in hac mea successione agnosci nolo. sic morienti, seu morientibus substituo vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum superuiuentes tunc filios meos masculos, & defunctorum liberos & masculos; Ita quod omnes cuiuslibet defuncti liberi vna portione, loco videlicet sui parentis fruantur. istis antē, sic morientibus prohibeo omnem penitus falcidię, trebellianicæq. detractionem: quoniam, vt dixi, omnia integra seruari volo, superuiuentibus masculis. Cetera huius mei Testamenti, quod esse volo nuncupatiuum, & sine scriptis, ordino, & dispono, secundum quod in sequentibus huius folii duabus paginis, eadem mea manu descriptis, continetur, quas filo consutas, & meo sigillo signatas occlusi. Volens nihilominus, vt per quemcumque, etiam nulla seruata solennitate, me mortuo possint aperiri. Immo, & si ante apertę fuisse reperirentur nolle propterea de contentis in eis, illarumq. fide, quicquam diminui, &c. si vero (vt ferunt humani casus) contingant omnes filios recedere, & eorum prolem masculinam, extante prole ipsorum feminea: tunc si supererunt filiæ meæ vna, vel plures, illæ, si voluerint, communicatis dotibus earum, succedant cum dictis, quæ ex masculis extabunt feminis insimul, omnes pro virilibus partibus, & vt dici solet, in capita; alioquin feminea quoque prole deficiente masculorum, in vniuersum succedant feminæ filiæ, & earum proles in stirpes. Præterea dictis meis filiis, & hæredibus, & descendentibus, & cuilibet eorum, in perpetuum prohibeo, atque interdico omnem, & quamcumque alienationem, vocabulo alienationis etiam largissime sumpto bonorum meorum immobilium, seu illorum partis, aut censuum perpetuorum, quos habeo, & hoc itidem facio, vt bona ipsa remaneant in familia, & per ea familiæ nomen sustineatur, & si aliqui ex eis, vel simul omnes, circa hoc contra fecerint, volo tales præsumptas alienationes esse irritas, & inualidas, & quia nonnullos habeo perpetuos annuos census, emptos cum pacto facultatis redimendi, si vero contingat illos, aut aliquem ex eis redimi, volo, quod pecuniæ pretii restituendi cōuertantur in emptiones bonorum stabilium, quæ surrogentur in locum dictorum censuum, & sit in omnibus, & per omnia subiecta, & comprahensa sub hac mea dispositione, &c. Protestans autem, & defensores familiæ meæ rogo, vt dignentur esse, &c. Executores vero meæ voluntatis esse volo, & vt esse velint, rogo egregios, &c. Quibus, & eorum cuilibet do facultatem, & omnem potestatem, talibus executoribus tàm de iure competentem, quàm de vsu tribui solitam. Et hoc esse dico, & volo meum Testamentum, & vltimam voluntatem, quod, & quam valere volo, iure nuncupatiui testamenti, quod dicitur sine scriptis, & si forsan, iure testa-

testamenti, quamlibet ob causam, non valeret, volo valere iure codicillorum, vel donationis causa mortis, & cuiuscumque alterius vltimæ voluntatis, & iuris, quo qua, & quibus melius, & validius subsistere, & valere poterit. Sepulchri, & exequiarum pompam, quia superuacaneam esse duco, eius mihi nulla est cura, tantum opto, vt corpus in sacro loco humetur, atque vt Christiano ritu id fiat, descripsi autem huius testamenti, duo exempla, vt vnum sit penes me: alterum loco notulæ, seu prothocolli per notarium conseruetur. Actum, &c. præsentibus testibus, &c. ad præmissa per præfatum testatorem vocatis, rogatis, & habitis. Et ego Petrus, &c. Ideo præsens Instrumentum subscripsi.

Non poterit de huius mei testamenti validitate dubitari, propterea quod has duas paginas occlusas noluerim coram testibus legi, cum satis sit lectam esse hæredum institutionem, & ea, quæ sint in prima pagina l. iubemus, & l. hac consultissima, §. per nuncupationem, C. de testamentis l. Hæredes palam, ff eo. & instit. eo, §.fi. nam cetera, quin sufficiat nuncupari per relationem ad aliud, nemo dubitat, l. si ita scripsero ff. de condi. & demonstr. l. quem hæredi de reb. dub. & ibi Doct. Quinimo etiam ipsam hæredis institutionem, per relationem ad aliud certum, valere communis est opinio, quæ seruatur, vt dicit Paul. Castr. in d. l. hæredes, & in d. §. per nuncupationem, vbi est comm. & Alex. cons. 376. col. 2. & 3. lib. 5. & Soci. in d. l. si ita scripsero. & Afflictus dec. Neap. 143. in fin. & late Card. Paris. cons. 19. lib. 3. Non potest autem, certior esse relatio, quam hæc per me facta descripta mea manu in eodem folio. Clementiæ autem Vxori simili modo, siue supersint filii, siue non, volo restitui ducatos de carlenis 1300. quos habui ab ea nomine dotis, & quia portauit secum etiam capsas, cum acconcio subnominato, valoris ducentorum similium ducatorum, & de rebus tunc pro acconcio computatis partem, & paucissimæ sunt vsu suo consumptæ, reliquæ in manu sua extãt, qualescumque sint, pro eo, quod attulit, precio, sibi habeat. Ita quod dicti acconcii causa quicquam amplius petere non possit, lego & propterea sibi, & concedo omnes vestes, causa sua paratas, omniaq. aurea ornamenta, & annulos, tàm per me, quàm per consanguineos, & amicos meos olim sibi oblatos, & pecunias ad summam quingentorum scutorum, ex illarum, illorumque venditorum, & venditarum pretio, redactas. &c.

Forma apertionis testamenti in scriptis, latius, quam diximus extensa.

CORam magnifico D. N. hon. Gubernatore Terræ, &c. pro tribunali sedente, &c. meq. notario, & testibus infrascriptis, Comparuit D. A. filius q. B. de dicta Terra asserens, & exponens; quòd nuper de præsenti mense Martii, supradictus B. pater suus diem vitæ suæ clausit extremum, inuento suo vltimo ab eo condito in scriptis testamento, clauso, & sigillato, subscripto manu ipsius B. & etiam subscriptionibus, & sigillis, vt in eo apparet, D.E.F.G. H. I. & K. de dicta Terra habentibus caracteres, in cera rubea impressos: in quo quidem testamento verisimiliter credit, se ipsum A. esse institutum hæredem, cum ipse B. fuerit pater legitimus, & naturalis ipsius exponẽtis, & prius quam immisceat se hæreditati paternæ, vellet scire commoda, & onera hæreditatis prædictæ. Vnde petiit a dicto D. Gubernatore, & iudice ordinario, vt supra pro tribunali sedente, dictum testamentum aperiri mandari, ipsumq. sic apertum, in publicam formam per me notarium redigi, ad ipsius interesse, seu aliorum hæredũ, de quibus in dicto testamento. Quare idem Gubernator, vt supra pro tribunali sedens, petitioni ipsius A. tamquam iustæ annuen. præcipuè, quia iuri, & æquitati conuenit, vltimas defunctorum voluntates patefieri, ideo recepto in ipsius manibus supradicto testamento, sic clauso, & sigillato; quod testamentum hoc modo clausum, & ligatum erat, scilicet superior pars cartæ erat plicata cum inferiori parte, & in parte inferiori erat subscriptio prima testatoris, quæ apparebat extra plicaturam, quæ sic dicit, Ego B. fateor istud esse vltimum meum testamentum, & manu propria subscripsi, alias Ego N. &c. de mandato dicti B. me subscripsi,

ſcripſi, et ſigillum meum in quadam cordula linea per impreſſionem iu cera rubea appoſui. deinde in eadem parte inferiori dictæ cartæ erant tres ſubſcriptiones, cum tribus ſigillis in cordulis lineis, in cera rubea impreſſis. Ego E. teſtis rogatus interfui, et me ſubſcripſi, et in hac cordula linea meum ſigillum per impreſſionem in cera rubea appoſui. Ego E. teſtis rogatus interfui, et me ſubſcripſi, et in hac cordula linea ſigillum meum per impreſſionem in cera rubea appoſui. Ego teſtis rogatus interfui, et me ſubſcripſi, et in hac cordula linea meum ſigillum appoſui. Item in alio latere erant quattuor aliæ ſubſcriptiones, quæ ſingulatim explicentur, vt ſupra, ſubinde dicatur, quos teſtes præfatus D. Gubernator ad eius curiam euocari iuſſit, et fecit, quibus, et vnicuique ipſorum delato iuramento, vnus ſucceſſiue poſt alterum, examinatus, atteſtati fuerunt, ſe interfuiſſe dicto teſtamento, eorumque ſubſcriptiones, ſigna, et ſigilla recognouiſſe; verum neſciunt quid intus in eo contineatur. Quibus examinatis, idem D. Gubernator aperiri mandauit dictum teſtamentum, cuius tenor talis eſt, videlicet. In nomine Domini, etc. Quare rogatu ſupradicti A. filii dicti q. B. exponentis ad futuram rei memoriam, et ad ipſius A. hæredis dicti B. ac omnium legatariorum nominato in dicto teſtamento, omniumque aliorum, quorum intereſt, et intereſſe poterit in futurum certitudinem, et cautelam; prædictum teſtamentum redigi fecit, et mandauit per me notarium in publicam, et authenticam formam; et ſuam in præmiſſis interpoſuit auctoritatem, et decretum, omni meliori modo, etc. Actum, etc. præſentibus N. et N. teſtibus, etc.

De contractibus cambij, & ſocietatum. Cap. VII.

Forma obligationis Cambij.

D. N. fatetur habuiſſe ad cambium à magnificis DD. B. et D. mercatoribus Romæ negotiantibus ducatos centũ auri Cameræ veteris valoris, quos ſoluere, ſeu ſolui facere promiſit, in oppido de Madrid. D. A. prædictorum mercatorum correſponſali, ad rationem quingentorum marauedinorum monetæ illatum partium, pro ſingulo ducato, infra duos menſes proximos: et infra alios duos immediate ſequentes menſes, certificare mercatores ipſos in curia de ſolutione huiuſmodi in partibus facta, alias niſi infra dicta tempora fuerit facta ſolutio, et ſucceſſiuè certificatio, ſoluere promiſit hic Romæ eiſdẽ mercatoribus abſentibus, me notario, etc. vna cum cambiis, et intereſſe per D. Iudicem taxandis, et liquidandis, libere, etc. Pro quibus, etc.

Forma alterius obligationis cambij.

MAgnificus, et Excellens D. Venturinus de Venturinis Balneoregienſis Ciuis I. V. D. in Rom Cu. cauſarum Patronus ſponte, etc. ac omnibus melioribus modo, etc. Coram teſtibus, et me notario, etc. habuit, et recepit in contantim in prompta, et numerata pecunia argentea papali, videlicet in tot iuliis, et teſtonibus ſcuta mille auri in auro boni auri, et iuſti ponderis ab Ill. D. Tiberio Ceulo, et pro eo à magnifico D. Franciſco de Chriſtopharis Ciue Balneoregienſe dicti D. Tiberii Capſerio præſente, et realiter ſoluente, quæ dictus D. Venturinus ad ſe traxit, & tracta totidem eſſe dixit, & affirmauit, de quibus ſcut. 1000. auri in auro ſe contentum, ac ſibi integrè ſatisfactum eſſe vocauit, exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit, & dictum D. Tiberium abſentem dicto D. Franciſco præſente, & vna mecum notario. &c. ſtipulante quietauit, &c. per pactum, &c. Quæ ſcuta mille reſtituere promiſit in ſimili ſpecie dicto D. Tiberio abſenti eadem, qua ſupra, ſtipulatione interueniente, hinc ad quatuor menſes ab hodie incipiendos, & vt ſequitur finiendos, hic Romæ liberè, &c. Quoniam vero dictus eſt ſolitus exercere, & traficare ſuas pecunias, nec otioſas retinere, & ex trafico debitum, & conſuetum vtile percipere; Ne igitur inter ea damnum patiatur idem D. Venturinus conſenſit, & expreſſe voluit quod ipſi D. Tiberio liceat propria auctoritate, & abſque alicuius Iudicis, Curiæ, ſiue Magiſtratus licentia, decreto, aut man-

mandato, ac absque alia intimatione ipsi D. Venturino, aut suis, &c. facienda dicta scuta mille auri in auro, siue eorum valorem sumere, & sumi facere supra ipsum D. Venturinum, ac eius risico, periculo, fortuna, damnisque impensis, & interesse ad cambium, & recãbium, per quasuis ferias, nundinas, ac mundi partes, ac à quibuscuis mercatoribus, & personis, & etiam à semetipso: & in dictis cambiis, atq. cambiorum cambiis, modo, quo supra dictum est, semel, & pluries, ac toties quoties continuare, vsque ad integram satisfactionem dictorum scutorum mille, ac cambiorum, & recambiorum ad quæ cambia, & recambia, vna cum damnis, impensis, & interesse, tàm iudicialiter, quàm extraiudicialiter ideo patiendis, integrè persoluen. teneri, ac se efficaciter obligatum esse voluit, tempore restitutionis dictorum scut. 1000 & deinde ad omne dicti D. Tiberii beneplacitum, quod ex nunc pro sibi legitimè intimato, ac notificato haberi voluit, & vult. De quibus quidem cambiis, recambiis dãnisque impensis, & interesse, stare, & credere voluit solis & simplicibus libris, & partitis dicti D. Tiberii, etiam absque onere alicuius desuper faciendæ probationis. Pro quibus, &c.

Donatio Ecclesiæ, & erectio illius in Ius patronatus.

MAgnificus D. Vincentius Flaminius Ciuis Balneoregiensis, qui ad consulendum saluti animarum ipsius, ac suorum parentum, & progenitorum, ac incitandum eius filios, & descendentes ad deuotionis zelum. Altare Ven. Ecclesiæ sancti Bonauenturæ contratæ Ciuitæ eius con ciuis, ac suæ patriæ præsidis, & custodis, in cuius honorem Ecclesia ipsa fundata est: quam in præcipuo cultu, ac veneratione habet, dotare decreuit. Volens huiusmodi suum tàm pium propositum ad effectum ducere. Ideo sponte, &c. vigore, facultatis, & auctoritatis sibi ad hunc effectum tributæ ab Illustriss & Reuerendiss. D. Carolo Trotto Ferrarien. moderno Episcopo huius Ciuitatis Balneoregii, de qua docuit per eius litteras desuper expeditas ab ipso subscriptas, & sui sigilli impressione munitas, sub dat. Balneoregii die quas in medium originaliter exhibuit, & mihi Notario consignauit, tenoris in calce præsentis instrumenti registran. Et dictarum litterarum vigore ac alias omni meliori modo, &c. Altare prædictum in dicta Venerabili Ecclesia sancti Bonauenturæ existens dotauit, ac dotatum esse voluit, & vult annuis Iuliis septuaginta duobus argenteis, & ex titulo, & causa dotationis huiusmodi applicauit eidem Altari, & Capellano illius pro tempore existen. ab ipso D. V. & ab eius successoribus pro tempore eligen. nominan. & præsentan. annuum censum similis summæ ad sui fauorem aliis impositum, & venditum a D. N. pro pretio scutorum ducentorum, apparente Instrumento desuper celebrato per D. Ioannem Antonium Venturinum Ciuem, & Notarium publicum Balneoregien. sub die ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio: Cui Altari, & Capellano illius pro tempore existen. cessit, transtulit, demandauit, ac renunciauit omnia iura, omnesque actiones quocunque nomine nuncupat. sibi super Censu prædicto competentes, & competituras, ac competentia, & competitura: nullo iure, nullaq. actione sibi, ac suis, &c. desuper de cætero reseruatis; sed omnibus in Altare, & Cappellanum prædictum penitus translatis; Ponens, & subrogans Altare, & Capellanum prædictum desuper in ius, locum, & priuilegium ipsius D. Vincentii vniuersum. Constituens, &c. In casum autem cuiuscumque necessariæ venditionis, siue retrouenditionis dicti Census, teneatur Capellanus pro tempore Altaris prædicti toties, quoties id euenerit, perpetuis futuris temporibus pretium illius in actu retrouenditionis erogare, & exponere in emptionem alterius Census, cum idoneis fideiussionibus, cum interuentu, ac consensu Reuerendiss. D. Antistitis, ac patronum; & non alias, &c. ad satisfactionem, & contentamentum dicti Vincentii, & suorum hæredum, & successorum quorumcumque & in quocumque inuestimento dictorum scutorum ducentorum quotiescunque faciendo fieri debeat expressa mẽtio, & expressio de hoc Instrumento, die, & anno quibus fuit confectum, & de Notario de eo rogato; qui cẽsus semper stare debeat pro dote dicti Altaris

taris; quæ dos, aut beneficium sit, & esse debeat de iure patronatus ipsius D. Vincentii, ac eius hæredum, & successorum quorumcumque, & propterea ipsi D. Vincentio, ac suis præd ctis perpetuis futuris temporibus cōpetat, & competere debeat ius præsentandi personam idoneam ad dictum Altare, & beneficium quoties illud tam prima vice, quā deinceps perpetuis futuris tēporibus quomodolibet vacare cōtigerit, reseruato tamen in perpetuū iure præsentationem prædictā instituendi Reuerendiss. D. Antistiti pro tempore huius Ciuitatis. fructus autem redditus, ac prouentus prædicti reseruati esse censeantur, obtinēti pro tempore dictum beneficium, qui teneatur singulis hebdomadis in perpetuum in dicto Altare feria secunda, & quarta missam funebrē in suffragium animarum ipsius D. Vicentii dotantis, ac eius parentum, & progenitorum, & Monaldi de Monaldis senioris Ciuis Balneoregien. eius attinen. per seipsos non autem per interpositas personas celebrare.

Et promisit dictus D. Vincentius sibi licuisse, ac licere dictum censum dictæ Capellæ pro dicta dote assignare, & applicare, assignationemque, & applicationem huiusmodi perpetuo fore bonas, &c. & in eas tamquam tales, facere consentire toties quoties omnes personas, & desuper in totum, aut pro partes ius, aut interesse aliquod haben. aut habere quomodolibet prætenden. etiam ad omnem solam simplicem, ac extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem, facien. ex parte Capellani pro tempore Altaris prædicti: quem promisit etiam in dicti census quieta, & pacifica possessione, & perceptione fructū illius perpetuo manutenere, & conseruare, & defendere, ac toties quoties penitus eximere ab omni molestante persona, & lite, quæ in quolibet Iudicio petitorio, aut possessorio, & quouis eorum insolidū ac in quauis instantia, & parte litis, & corā quibusuis Iudicibus forsan illatæ essēt, aut inferrentur in futurum: alias in omnes & singulos casus, & euentus præm ssis contrarios, & quemlibet ex eis, aut in obseruationis præmissorum, & cuiusq. eorum, voluit seipsum, ac suos hæredes, & successores quoscumq. efficaciter obligatos esse de dicti cēsus euictione, &c. in omni Iudicio, &c. ac ad omnia damna, &c. de quibus, &c. me notario, &c. solemniter, ac legitimè stipulan. & acceptan. pro omnibus, & singulis quorū interest, &c. aut interesse poterit quomodolibet in futurum.

Mutua donatio, & conuocatio inter D. Cinum Prosperum, & Fabritium Campanos germanos Fratres.

Magnificus Dinus Campanus Iur. Vtr. Doctor, Prosper, & Fabritius germani fratres filii q. Frācisci Auximani ciues, qui (vt asseruerunt) ex venditione bonorū stabilium maternorum, & paternorum certam summam pecuniarum assecuti fuerunt volentes in eorum familia, & domo conseruari bona infradicendi valoris, vt quæ acceperunt ex domo, eidem domui cōseruentur, salua tamen vnicuiq. ipsorum libera dispositione omnium aliorum bonorum acquisitorum & acquirēdorum, propterea sponte, ac matura deliberatione facta per se suosq. &c. & omni meliori modo, &c. ad inuicem donarunt, & quilibet ipsorum donauit, pure, mere, libere, simpliciter, et irreuocabiliter inter viuos, mutua acceptatione, et stipulatione hinc inde interuenien. summam in totum scutorum duorum millium, et cētum auri, ad paulos vndecim pro quolibet scuto, hoc modo videlicet quilibet, ipsorum donau t aliis fratribus, summam scutorum septingentorum similium, super omnibus, et singulis ipsorum bonis, et præsertim super annuis censibus præsentibus, et futuris, ita tamen quod specialitas generalitati nō deroget, nec è contra, quæ donatio locum, et effectum habeat modis infradicēdis, videlicet, quod in euentū mortis, naturalis, aut ciuilis (quod Deus auertat) cuiuslibet ipsorum fratrū, sine filiis legitimis, et naturalibus alii superuiuentes succedant in dicta summa, et summis donatis, pro equis portionibus, et successiue filii masculi legitimi, et naturales fratrum defunctorum respectiuè succedant in stirpes, et non in capita ipsis fratribus, et cuilibet eorū decedenti, et decendentibus sine filiis legitimis, et naturalibus. Et huiusmodi mutuā donationem fecerūt, et faciunt cū huiusmodi pactis, cōditionibus, et declarationibus expresse adiectis videlicet, quod liceat superuiuētibus, et su-

& superstitibus, qui in huiusmodi re donata, prodefuncto, seu prodefunctis successerint, vigore præsentis donationis, & contractus propria auctoritate, & sine aliquo vitio spolii nullitatis, & attentatorum summam donatam, & consecratam, & pro summa donata quascumque res, & bona, siue census annuos, aut pecunias, in quocumque loco, tunc temporis existentes, & quorumcumque bonorum, aut censuum, videlicet illarum pecuniarum, vel censuum, aut bonorum possessio, seu quasi possessionem quas, vel quæ ipsi superuiuentes, & superstites maluerint, seu elegerint, & successiue vltimus ipsorum superueuiens, vel superstis voluerit, vel elegerit, per quamcumque simplicem declarationem, siue facto, siue per acta cuiuscumque Notarii faciendam. Item, quod filii masculi ipsorum fratrum, & cuiuslibet eorum succedant in summis donatis, in stirpes, & non in capita, & habeant easdem facultates & iura, prout ipsi fratres donatores à donatariis habent, & habere possent si tunc viuerent. Item quod pro dictis respectiue summis, donatis, ac pecuniis censibus, & bonis supradictis concernentibus quātitatem, & summam donatam nullis aliis etiam quantumuis priuilegiatis, quam ipsis fratribus, & eorum filiis masculis legitimis, & naturalibus, vt supra nasciturís, ius aliquod acquiratur, nec ex facto dato, ac excessu quocunque (quod Deus auertat) ipsorum fratrum, & cuiuslibet eorum super dictis summis, ac bonis, censibus, & pœnis præfatis ius, & actio aliqua competere, vel acquiri possit, sed immo ipsi fratres donatarii superstites, & cuiuslibet ipsorum filii legitimi, & naturales præfati in summis donatis omnibus aliis quantumcumque priuilegiatis præferātur cum electione prædicta, & facultate eligendi & appræhendendi, vt supra duraturis: & præmissa omnia, & singula voluerunt habere locum inter dictos eorum filios, nepotes, pronepotes, & alios descendentes masculos legitimos, & naturales ex familia ipsorum donatorum in infinitum si fieri poterit; inter quos filios, nepotes, & alios successiue descendentes in perpetuum conseruentur bona valoris duorum millium & centum scutorum auri, in quibus in stirpes, & non in capita succedant seruata gradus prærogatiua: cum declaratione; quod quilibet ex Donatariis, & filiis descendentibus prædictis compræhensis in huiusmodi donatione, & fideicommisso declarare, & eligere possit, etiam ante obitum, & mortem ciuilem, & naturalem illius, & illorum, cui, vel quibus succedere possint vigore præsentis donationis, bona, siue census in quibus summam donatam haberi volunt: & si aliquis ex compræhensis in huiusmodi donatione, & fideicommisso temporibus futuris non habere bona stabilia, siue annuos census, super quibus aliis donatariis idonee cautum esset in tali casu ad instantiam aliorum donatariorum, & cuiuslibet eorum in solidum cogi possit emere bona stabilia, vel annuos census idoneos, quos, vel quæ, pro effectu præsentis donationis specialiter obliget, assignet, & efficiat, cum clausula constituti nullo vmquam tempore terminentur, & aliis clausulis opportunis. Et pro maiori hinc inde mutua cautela, & maiori effectuatione præsentis mutuę donationis dicti DD. Cinus, Prosper, & Fabritius ad inuicem obligarunt, & affecerunt: atque obnoxia esse voluerunt omnes, & singulos census, & quæcunque alia bona, iura, & actiones, præsentia, & futura, tam in genere, quam in specie, ita tamen, etc. Etiam cum clausula constituti nullo vmquā tempore terminandi. Pro quibus, &c.

Reuocatio Donationis.

DOmina S. afferens alias donasse titulo donationis causa mortis domino N. Rectori Ecclesiæ N. omnia, & singula sua bona, tam mobilia, quam stabilia, præsentia, & futura, vbicumque existentia, & signanter vnam domum, sitam, &c. iuxta, &c. saluis, &c. cum præsentia, & de consensu V. sui filii, qui ad præsens religionem mendicantium ingressus est, prout latius constat Instrumento, &c. rogato sub die, &c. sponte, &c. & omnibus melioribus modo, &c. pœnitentia ducta, & quia ad hanc donationem causa mortis faciendam eadem N. fuit inducta variis, & diuersis persuasionibus, & delimentis nonnullorum, & quia etiam dona-

nauit dictis de causis, & instanter etiam requisita à dicto presbytero N. omnia bona sua, nihil sibi penitus reseruando pro facultate testandi aliquid pro anima sua amore Dei relinquen. & quia ipsa vti mulier, & ignorans iuris dispositionem, nunc autem melius certiorata & sciens, & melius cogitans indemnitati suæ, suorumque nepotum, filiorum q. M. eius sororis, quos, seu quas hæredes suos instituere destinauit. & etiã quia idem N. sibi alimenta necessaria præstare defecit, & quia ipsa non intendit, neque commodè potest vitam suã degere ita sola, & sine vna ancilla quæ ei inseruiat, cum sit decrepita, & ætatis annorum 80. in circa, & ex certis aliis legitimis causis animum suum mouen. agens infrascripta omnia, &c. cum præsentia, consensu, licentia, & voluntate R. P. fratris ordinis N. eius filii, qui antequam religionem ingrederetur vocabatur V. præsentis, & consentientis, & dictam donationem, & consensum in ea præstitum pro omni, & quocumque suo iure, interesse, & posse reuocantis, dictam donationem, & omnia &c. in instrumento dictæ donationis contenta, reuocauit, cassauit, & annullauit, tamquam reuocatam, & pro reuocata, cassata, & annullata, ac iuribus euacuata haberi voluit, tamquam si nunquã facta fuisset: non obstante promissione, per eam facta, de habendo dictam donationẽ perpetuo ratam, & de ei nunquã contrafaciendo, aliqua ratione, & aliis quibuscũq. clausulis, obligationibus, & promissionibus, in eodem instrumento appositis etiam si tales essent, de quibus in præsenti instrumento specialis, & expressa mentio habẽda esset, & hoc omni meliori modo, &c. super quibus, &c. præsentibus quinque testibus, &c. duo subscribant, cum D. reuocante.

Forma societatis officij.

D. A. scriptor Apostolicus super eius officio fatetur habuisse scuta trecenta auri in auro in societatem, duraturã ad sex menses proximos, & deinde ad ambarum partium beneplacitum; præcedente disdicta quindecim dierum, quam etiã domi dimissa copia, & in euentum ab Vrbe absentiæ, per contradictas, aut edictum publicum fieri posse, & sic non secus, ac si personaliter fieret. arctare voluit, ab N. absente me notario, &c. stipulante: de quibus se contentum vocauit; exceptioni non numeratæ pecuniæ renunciauit, quietauit, &c. Qua societate durante, promisit facere participem præfatum D. N. omnium dicti officii fructuum, & emolumẽtorum ordinariorum, & extraordinariorum, pro rata dictæ summæ scut. 300 quam ratam ad euitandum differentias, quæ in rationibus examinandis oriri facile possent, causa incertitudinis fructuum huiusmodi; qui interdum augentur, nonnumquam autem decrescunt, cum D. N. conuenisse affirmauit ad rationem scutorum duodecim similium pro quolibet cẽtenario, & anno soluendorum, prout idem officialis integrè, & cum effectu soluere promisit de semestri in semestre, & in principio cuiuslibet semestris hic Romæ liberè, & sine aliqua exceptione, & retardatione, & finita, aut dissoluta societate, soluere, & restituere dicta scuta 300. vna cum fructibus decursis, & non solutis, prædicto D. absenti, me notario, &c. alias voluit, fructus huiusmodi currere, & deberi ad rationem à iudice taxandam, vsque ad integram dictorum scut. 300. restitutionem. Insuper conuenisse affirmauit, pacto expresso cum D. N. quod si durante hac societate morietur idem N. morte tamen naturali, & non violenta, telo, ferro, veneno, aut alias quomodocumque ab homine violenter illata, & inflicta, idẽ officialis supradicta scuta 300. superlucretur, & solum ad fructus vsque tunc decursos teneatur. Præterea ipse A. officialis, vt magis D. N. cautum, sit promisit societati huiusmodi, ac omnibus, quæ continentur in ea, principaliter, & insolidum accessuros N. & N. quos licet absentes me notario, &c. stipulan. ab hac societate, & accessionibus, & promissionibus per eos faciendis; ac omnibus, & singulis, quæ continebuntur in eisdem, indemnes penitus, & sine damno releuare, & conseruare promisit, ita quod, &c. alias, &c. & in euentum mortis, deteriorationis conditionis, seu discessus ab Vrbe dictorum fideiussorum, vel alicuius eorum promisit dare alium, vel alios æque idoneos fideiussores, ad contentamentum dicti socii creditoris, infra quindecim dies à tali euentu proximos, alias teneri voluit ad restitu-

tionem sortis principalis, vna cum fructibus perinde, ac si societas finita esset: quia sic actum, etc. Pro quibus etc.

Aduertat tamen notarius, quod si societas, vt plerumque cōsueuit contrahatur super vita personæ, à dante pecunias nominandæ, dicatur hoc modo videlicet super vita in ratificatione per ipsum N. socium infra quindecim dies ab hodie proximos nominanda, et interim, et post dictos quindecim dies non facta nominatione prædicta, super periculo vitæ dicti N. socii, et hoc ad consulendum indemnitati accipiētis. Quia per omissionem huiusmodi clausulæ, dans pecunias in societatem quandocumque etiam in mortis articulo posset personam nominare, et sic ratò eueniret casus, quo pecunias accipiens, eas superlucraretur. si vero dans pecunias voluerit habere facultatem transferendi periculum vitæ ita dicatur scilicet, Cum pacto, quod, huiusmodi societate durante, liceat dicto N. socio danti pecunias transferre periculum vitæ personæ, seu personarum nunc, et pro tempore nominatarum, in aliam, seu alias personas masculas, vel feminas toties quoties sibi videbitur, ante tamen perceptionem fructuum semestris tūc currentis, cum intimatione quindecim dierū, quæ fieri possit ad instar disdictæ, quatenus tamen spatio huiusmodi quindecim dierum superuiuat persona, seu personæ, ex qua, seu quibus periculum transferri contigerit, quia sic actum, etc.

Consignatio dotis Monasterio.

CVm sit, prout assertum extitit, quod domina A. filia B. in 13. suæ ætatis anno constituta, afflatu Spiritus sancti inspirata, proposuerit, firmumq. propositum, et deliberationem fecerit, se in ven. Monasterio S N. monachari, et dictū ingredi Monasterium infra paucos dies; sitque etiam, quod fuerit conuentum, et concordatum cum ven. matre N. Abbatissa dicti Monasterii, dari dicto Monasterio in dotem, et pro dote dictæ A. suæ filiæ scuta N. et iocalia eidem necessaria, propterea hac præsenti die, etc. In mei, etc. præfata B. mater dictæ A. ante cratas ferreas dicti monasterii personaliter constituta coram Reuerenda, et ven. D. N. matre, et Abbatissa dicti Monasterii, et Ven. Monialibus dicti Monasterii, quas dicta Abbatissa dixit, & asseruit esse infrascripta N. N. & N. professas, & velatas in dicto Monasterio capitulariter ante dictas cratas cōgregatas ad sonum, &c. asserentes esse maiorem partē, & vltra in forma, spontè, &c. ipsa B. Mater dictæ A. pro effectu, vt dicta sua filia monachetur in dicto Monasterio, sicut proposuit, in mei, &c. exbursauit, & dedit dictæ Ven. matri Abbatissæ præsenti, & recipiēti de consensu omnium Monialium, pro dote præfatæ suæ filiæ præfata scuta N. quæ ipsa D. Abbatissa dicto nomine habuit & recepit in prompta, &c. de quibus, &c. quietauit, &c. promittēs, &c. in forma, &c.

Translatio periculi vitæ societatis.

A. Qui alias dedit in societatem D. B. scut. 2000. duraturam ad sex menses, ex tunc proximos, & deinde ad beneplacitum, etc. cum participatione fructuū, ad rationem scut. 1 v. similium pro centen. & anno, soluen. de semestri in semestre, anticipatè, sub fideiussione DD. N. & N. prout in instrumento desuper rogato per D. N. latius dicitur contineri, spontè, &c. vigore facultatis sibi concessæ, & attributæ in dicto instrumento, periculum vitæ filiarum suarum, in dicta societate nominatarum, super quarum respectiuè periculis, dictæ pecuniæ positæ extiterunt, transtulit, & translatum esse voluit, & intendit, prout transfert, per præsentes ex persona suarum filiarum, in ipsum A. pro medietate, & E. eius Vxoris pro altera medietate dictarum pecuniatum, modo, & forma in eadem societate expressis. Super quibus, &c.

Superuiuentia.

A. Mihi notario, & testibus infrascriptis optimè notus spontè, &c. petiit à me notario, vt de illius superuiuentia, & vita vnum, vel plura publicum, seu publica conficiam instrumētum, & instrumenta, ac publicis documentis de eius superuiuentia prædicta publicè, & palam fidem facerem, & attestarer, prout eundem A. prædictum superuiuere, & in humanis agere, fidem facio, & attestor ego notarius infra-

infrascriptus, præsentium per tenorem. Actum, etc. præsentibus, etc.

Continuatio societatis officij.

A Miles sancti Petri, qui super dicto eius officio, sub die, &c. fecit societatem scut. N. in fauorem D. B. prout in actis mei, &c. constat, & D. C. qui dictæ societati principaliter, & insolidum accessit, ac ibidem præsens S. vice, & nomine, ac vti procurator N. qui dictæ societatis bonam fidem recognouit, & ipsos S. & C. & alios obligatos indemnes, &c. releuare promiserat, prout de suo procurationis mandato constat, &c sponte, &c. consenserunt, & voluerunt, quod dicta societas duret, & continuetur ad sex menses, die, &c. inceptos, & vt sequitur finiendos, & deinde in antea ad beneplacitum ambarum partium, cum disdicta 15. dierum, &c. quæ &c. cum omnibus, & singulis clausulis, promissionibus, obligationibus, conuentionibus, pactis, & cautelis, quibus antea dicta societas facta fuerat, disdicta de dicta societate, pro parte dicti B. facta, & in actis mei &c forsan reproducta, & aliis quibuscunque non obstan. & idem C. dictum dominum A. & dictus S. dicto procuratorio nomine, & suo principali nomine, & quolibet eorum in solidum, dictos DD. A. & C. præsentes &c. à præfatis omnibus &c. indemnes &c. releuare &c. promisit, ita quod, &c. alias &c. de quibus &c. pro quibus &c.

Societas super mercibus.

P. Et L. ex vna, & S. altera parte sponte, &c. & omnibus melioribus modo, &c. inierunt, & contraxerunt adinuicem societatem super rebus, & mercibus, ac negotiationibus infradicen. duraturam ad vnum annum prox. & deinde ad beneplacitum ambarum partium, cum disdicta vnius mensis præcedente, facienda per eam partem, quæ noluerit amplius continuare in societate. Et conuenerunt etiam, quod in huiusmodi societate dicti D. & L. ponant scuta 500. monetæ &c. pro capitali consignan. in manibus dicti S. dictus vero S. pro æquiualentia, & in recompensa dicti capitalis, ponere debeat industriã suæ personæ, ac teneatur dicta scuta 500. exponere in emptionem pannorum, seu in artem lanæ, vel etiam croci, videlicet zaffarani, corallorum, perlarum, & aliorũ rerum, & mercium, quæ vtiles videbuntur eidem S. & in emendo, vendendo, & negociando, sicuti vtilius esse dictus S. considerauerit. Item quod D. & L. pro medietate, & S. pro altera medietate participare debeant in omni lucro, & damno, quod Deus auertat. Et finita societate P. & L. vltra eorum capitale; habeant med etatem lucri, & S. alteram medietatem, pro sua industria, & labore, absque aliqua mercede, vel salario sui laboris; & teneatur etiam, durante societate huiusmodi, negociationem in emendo, vendendo, & alia incombentia, & pertinen. ad eandem negociationem, benè fideliter, & diligenter, & sine aliqua negligentia, & temporis intermissione, vt diligentem, & peritum decet patrem familias, & mercatores exercere, atque administrare. & de administratione sua, & tota negociatione tenere diligentẽ rationem, & computa: & omnia in libro, seu libris mercantilibus annotare; & ad omne placitum dictorum sociorum reddere fidelem rationem de administratione sua, & gestis in tali negociatione; ac ostendere, & copiam præbere librorum, & scripturarum. Item quod idem S. non possit, nec debeat vendere merces, nisi habito pretio in pecunia numerata, vel in aliis mercibus compermutan. Si verò dederit, & vendiderit, habendo fidem de pretio, & facien. dilationem, ad pretium soluen. (vt vulgariter dicitur à credenza) in tali casu, teneatur de suo proprio soluere, & consignare societati, in pecunia numerata, pretium, & valorem, quo merces venditæ fuerint. Nomina vero debitorum, siue idonea, & soluendo sint, siue non sint soluẽdo, talia, qualia erunt, ad ipsum S. pertineant, qui S. debeat dictum valorem ponere, statim facta venditione rerum. Item quòd S. non possit merces, & pecunias transmittere, vel sibi transmitti facere per mare, neque per loca terrestria, quæ periculosa cõmuniter iudicantur: & in summa neque mari, neque locis terrestribus periculosis iudicatis, merces, vel pecunias cõmittere, & si secus fecerit, tunc omne periculum, & de-

detrimentum ad ipsū S. solum pertineant, & teneatur sociis totum damnum, tam respectu capitalis, quam vtilium, in casu contrauentionis huiusmodi, respondere, & saluis præmissis, quatenus in dicta negociatione, ac societate damnum eueniret in dicto capitali sine culpa, negligentia, vel defectu eiusdem S. in tali casu damnū sit commune inter socios, & dictus S. debeat medietatem damni rependere sociis. Item conuentum, & declaratum fuit, quod super mercibus, & rebus emendis per dictum S. tamquam acquirendis, & acquisitis ex capitali dictorum P. & L. nulli alteri possit acquiri ius in eorum præiudiciū, sed immò ipsi P. & L. omnibus aliis præferantur, & possint quandocúque finita societate, etiam propria auctoritate, merces, & bona quæcumque dictæ societatis, pro recuperando eorum integro capitali, & medietate vtilium, apprehendere, & retinere, pro concurrenti valore dicti capitalis, & medietatis vtilium, vel aliis vēdere, etiam inuito, & contradicente dicto socio, & absque alicuius iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato, & absque vitio spolii, & alio defectu, & nihilominus idem, & sui hæredes, & bona quæcumque sint, & remaneant obligati pro huiusmodi contractus obseruatione. Quia sic actum, &c. & in effectuationem, atque adimplementum societatis, vt supra contractæ, dictus S. coram testibus, & me notario, pro toto capitali à præfatis P. & L. sociis in prompta, & numerata pecunia soluen. cum pactis, & aliis præmissis scuta 500. monetæ, &c. de quibus, &c. quietauit, &c. cū pacto, &c. & quibuscumq. exceptionibs renunciauit. Et quia electa est industria personæ, propterea declararunt, & conuenerunt, quòd societas intelligatur finita quādocumque moriente dicto S. (quod Deus auertat) sed è contra morientibus dictis P. & L. seu altero eorum, nihilominus societas duret, & durare intelligatur, cum eorū hæredibus tempore conuento, & deinde ad beneplacitum vt supra, vtriusque partis. Quæ omnia, & singula dictus S. &c.

Superuiuentiae

Coram N. M, & P. testibus, &c. & me notario publico personaliter constitutus P. Dei omnipotentis gratia, viuus, & incolumis, ad omnes meliores fines, & effectus, sibi fieri instetit attestationem, & fidem, seu instrumentum suæ superuiuentiæ. Et quia ego Notarius publicus, vna cum dictis testibus. Romæ, in Palatio residentiæ in regione N. vidi eundem P. superuiuentem, & incolumem: propterea omnibus, & singulis hoc instrumentum attestationis inspecturis, fidem facio, dictum P. esse viuum, & incolumem, & illum vidi loquentem, & deambulantem. Quæ omnia attestator, vna cum supradictis testibus, ad hæc vocatis, & rogatis.

Dissolutio societatis.

I. Nomine suo proprio, necnon domini T. eius socii, pro quo de rato, &c. ex vna, & P. ex altera partibus asserentes, inter sese alias per acta, &c. fuisse initam societatem de, & super exercitio, seu arte serici cum quibusdam pactis, & conditionibus in ea contentis; quæ durare debebant per triennium à die stipulati contractus. In qua quidem societate dicti I. & T. scuta 100. monetæ, &c. & dictus P. scuta 20. similia, & pro eadem societate exercenda suas operas locabat, prout latius in eodem instrumento contineri dixerunt, ad quod, &c. Et quia huiusmodi societas magis damnum, quam lucrum eis afferebat, & de ea prouenie-bat. Propterea non obstan. pactis, in eodem instrumento inter eos celebrato, contentis, sed illis, & quibuscumque aliis, in eorum fauorem facientibus renunciantes, eandem societatem vnanimiter communi voto disdixerunt, dissoluerunt, & separarunt, prout huius præsentis instrumenti serie, & tenore, disdicunt, & dissoluunt. Nam dictus I. nomine suo, & dicti T. sui socii sponte, &c. confessi sunt habuisse, & recepisse, &c. ab eodem P. præsente, &c. supradicta scuta 100. monetæ per eos in dicta societate posita, & dictus P. ab eisdem T. & I. sponte, &c. confessus fuit habuisse, & recepisse, supradicta scuta 20. monetæ per eum similiter in dicta societate posita. Et dixerūt inter eos fuisse diuisa in lucrum, & damnum quodcumque acquisitū, & passum, modo, & forma in eodem instrumento societatis contentis, & eo

eo in hac diuisione plenariè obseruato, de quibus quidẽ pecuniis hinc inde receptis, ac lucro, & damno prefatis ad inuicem dictis respectiuè nominibus se benè contentos vocarunt, & exceptioni, &c. renunciarunt, & quietarunt, &c. per pactum, &c. & tam de eis omnibus supradictis, quam de omnibus, & quibuscumque aliis rebus, & negociis, ac mercibus, & mercimoniis, inter eos hucusque habitis, ad inuicem, & viciſſim generalem, & generaliſſimam, ac specialem, & specialiſſimam generi per speciem non derogando, nec è contra, per Aquilianam ſtipulationem præcedentem, & acceptilationem ſubſequen. fecerunt, & faciunt. Consentientes iidem I. & P. eiſdem quibus supra nominibus reſpectiuè, & cum eadem rati promiſſione, caſſationi, & lacerationi quorumcumque instrumentorum, & dicti instrumenti societatis, & quarumcumque ſcripturarum, & apocharum publicarum, & priuatarum inter eos quomodolibet factarum, & ſtipulatarum. Volentes illa, & illas habere, ac ſi facta, & factę non forent, ſed penitus iuribus eorum illas, & illa vacuantes, & nullius roboris, efficaciæ, & momenti. Promittentes illis quouis quæſito colore, vel ingenio vllo vnquam tempore non vti, nec coram aliquibus iudicibus experiri, ſub pœna periurii, refectionis omnium damnorum, &c. quam incurrere voluerũt, ipſo facto, à quo abſolui non poſſe voluerunt. abſque alterius partis ad id expreſsè adiecto conſenſu. Quia ſic actum, &c. Pro quibus &c.

Diuiſionis forma cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D. N. Curiæ Capitolii primo collaterali, & ſic in Ro. Cur. iudice, ſedente pro tribunali ſuper quadam ſede lignea, quam quoad actum infraſcriptum peragendum, pro ſuis iuridico loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. præſentia perſonaliter conſtituti domina Antonia, &c. Vidua Romana, relicta q. D. Felicis Petronii, mater, tutrix, & pro tempore curatrix, ac legitima adminiſtratrix, per dictum q. D. Felicẽ in vltimo per eum condito teſtamento, deputata, & per eundem D. Iudicem legitimè confirmata, prout de huiuſmodi confirmatione conſtat in act's, &c. filiorum, & hæredum dicti q. D. Felicis, cum conſenſu, & auctoritate DD. N. N. eius patris, & D. N. eiuſdem D. Antoniæ germani fratris, et ſic ſibi, ſuiſque filiis proximiorum, præſentium, et auctorizantium, et medio iuramento tactis, etc. affirmantium in his nullum habere intereſſe, et ea non tendere in præiudicium dictorum hæredũ; attento quod iidem hæredes, ſeu pro eis ipſa D. Antonia, et D. N. eius gener, et dictorum hæredum actor ad lites legitimè deputatus, hic etiam præſens, et interueniens, et hæc vera fuiſſe, et eſſe affirmans, prouocati à D. N. dictorum hæredum patruo, ad infraſcriptam diuiſionem faciendam, vt vnuſquiſque ſuum proprium agnoſcens, magis quietè, et pacificè viuat: hanc diuiſionem effugere minimè poterant, cum nemo inuitus in communione viuere cogatur, et de iure hæredes ad diuiſionem prouocari, non autem prouocare poſſint, et eiſdem nominibus promittens nihilominus eadem D. Antonia, quatenus opus ſit, de rato pro dictis hæredibus, et de faciendo eos pręſens inſtrumentum, ac omnia, et ſingula in eo contenta, cum primum ad ætatem legitimam peruenerint, in valida, et ſolemni forma ratificare, alias de proprio teneri voluit ad omnia damna, etc. cum eadem rati promiſſione; quę in qualibet pręſentis contractus clauſula repetita cenſeatur. Necnon etiam ibi præſens dictus D. Flamminius, vnus ex filiis, et hæredibus dicti q. D. Felicis in decimo ſuæ aetatis anno conſtitutus, prout ipſe, et dicta D. Antonia medio iuramento tactis, etc. affirmarunt, nomine ſuo proprio, et priuato ex vna, et dictus magnificus D. Angelus, etc. dicti q. D. Felicis germanus frater, et hæreditatis, et bonorum q. D. Io. bon. me. eorum patris cohæres, nomine ſuo proprio. qui deſuper ex rationibus præfatis dictos DD. hæredes eius nepotes, ſeu pro eis dictos DD. NN. ad hanc diuiſionem prouocans ex altera partibus ſpontè, etc. In Dei nomine deuenerunt inſimul ad infradictam rerum. et bonorum, quæ ab ipſis hodie communiter poſſidentur, diuiſionem, nam vna parte, de diuerſorum muratorom, et architectorum conſilio, et matura deliberatione deſuper facta, per menſura-

tiones domorum, tàm nouæ, quam veteris,& illarum extimatione,posuerunt partem domus nouæ, videlicet in qua habitat D. Angelus,prout in chartulis desuper confectis,&per me notarium coram dicto D. Iudice, & testibus infrascriptis, prout iacent, vulgari sermone perlectis, & inferius registratis, plenius continetur, quibus chartulis in vrna, seu bireto positis & commixtis,&per puerum simplicem,sic constitutum, coram dicto D. Iudice,& testibus infrascriptis, extractis sorte, pars incipiens, &c. tetigit, & obuenit ad N. altera verò pars incipiens,&c.pari sorte tetigit, & obuenit ad N.Quapropter vocarunt sese ad inuicem, & viciſſim respectiuè mutua interueniente stipulatione, benè contentos, & satisfactos de diuisione,& sorte præfatis,tamquam ritè,legitimè, ac omni dolo. & fraude cessantibus, factis, promitten. illam perpetuò seruare ratam,gratam,validam, atque firmam, & in nullo contra facere,&c. aliàs,&c.de quibus, &c.& pro vlteriori exequutione diuisionis præfatæ,cesserunt,transtulerũt, & mandarunt ad inuicem, & viciſſim respectiuè,vt supra,pro parte, seu portione obuenta, omnia iura, &c. Ponentes,&c. constituentes,&c. dantes, &c. Et donec, &c. Et insuper sese respectiuè obligarunt sub vinculis, conditionibus,& promiſſionibus prout in eisdem chartulis continetur, & debetur, singula singulis congruè referendo, & adaptando, promittentes etiam mutuò, & viciſſim respectiuè.vt supra, de euictione generali, & particulari bonorum præfatorum in forma iuris valida, & in Vrbe consueta; consensu præstando, lite suscipienda, & prosequenda, ac pœna dupli, &c. Quo uero ad diuisionem rerum, & bonorum, quæ partes præfatæ communiter poſſident in Ciuitate N. eiusq. districtu, & territorio, eædem partes elegerunt in diuisores DD.Stephanum,& Iulium,&c. absentes, tamquã præsentes, uidelicet pro parte dicti Angeli D.Stephanum, pro parte autem hæredum D. Iulium; quibus ex nunc dederunt & concesserunt plenam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem huiusmodi rerum, & bonorum diuisionem,quæ in duabus chartulis, seruato modo præfato fieri debeat, faciendi, &c. promittentes huiusmodi diuisioni, vt præfertur fiendæ,omninò stare,& acquiescere,& nullo pacto, etiã prætextu cuiusuis enormis, aut enormiſſimę læsionis reclamare, & in euentum discordiæ dictę diuisionis, desuper fiendę, elegerunt in tertium D. Tiberium,&c & quicquid per ipsum D. Tiberium, unà cum uno ex dictis duobus diuisoribus, ac concordia diuisum fuerit,perinde valeat,ratum, gratũ, validumq. fit,ac si per dictos diuisores cõcordes diuisum esset, quia sic actum, &c. Conuenientes insuper partes præfatæ,mutua stipulatione interuenien. vt supra, quòd chartulæ diuisionis fiendæ bonorom præfatorum,vt supra,deponantur,commisceantur,& extrahantur,seruato modo habito,& tẽto in dictis duabus chartulis inferius registratis,hic in Vrbe, & corã eodemmet,aut altero domino Iudice, & publico instrumento desuper manu mei, aut alterius publici notarii celebrato,& rogato,& sic adinuicè respectiuè,mutua stipulatione interuenien.partes prædictæ præmissa omnia,& singula attendere,&c.promiserunt aliàs,&c. ratis nihilominus manentibus omnibus supradictis cum eadem stipulatione pœnæ, quia sic actum, &c. Pro quibus,&c.Ponatur obligatio Cameræ,cum decreto Iudicis.

Alia.

CVm fuerit, & sit quòd q. Io. Antonius Rom. dum vixit, & successiue Franciscus eius filius hæres vniuersalis, necnon D. Laurentius de Carretonibus germanus frater dicti q. Antonii, & patruus dicti d.Francisci ipsius q. d. Io. Antonii, vt præfertur filii, & hæredis vniuersalis respectiuè tenuerint, & poſſederint,teneantq. & possideant tamquam ad eos spectantes,& pertinẽtes,pro indiuiso, sex domos sitas, &c. ac pariter tenuerint, & poſſederint.teneantq.& poſſideant,etiã pro indiuiso, vnã scalam, cum turricula, sitã,&c.Cumq. etiam communio plerumque,et præserti m inter coniunctos, soleat parere discordias, et differentias cumq. etiam nullus in communi vitam agere,de iurium dispositione cogatur,propterea,ac aliis de causis rationabilibus eorum animos mouentibus,prædictus D. Laurentius

ex vna d. Germanicus, vti tutor, et curator, vt asseruit, et eo nomine dicti d. Fräcisci filii, et hæredis vniuersalis supradicti q. Io. Antonii fratris germani dicti Laurentii, partibus ex altera, tam ad domornm, et scalæ, cum Turricula prædictarnm, quam residui cuiusdam crediti non exacti, valoris 200. scutorum per d. N. debit. prout in instrumento desuper rogato per d. N. notarium publicum, ad quod, etc. ad hanc diuisionem, concordiam, et amicabilem transactionem deuenire velle decreuerint, et deliberauerint. Ideoq. peritos pro vtraqne parte vnnm concorditer, vt asseruerunt, videlicet dictus d. Germanicus nomine quo supra, pro parte dicti d. Francisci d. N. et Laurentins d. N. ad videndnm, inspiciendum, et extimandum dictas domos, cum scala supradicta, et de illis duas partes faciendum, elegerint, et deputauerint, ipsiq. periti sic concorditer, et cömuniter ab vtraque parte electi, domibus, et scala præfata inspectis, et illis, ac earum qualitate, et bonitate consideratis, duas ex domibus, et scala præfatis fecerint portiones, et in vna ipsarum duarum portionū posuerint, et designauerint duas domos, ex supradictis tribus domibus haben. ante viam publicam, iuxta, etc. Pacto desuper adiecto, quod ille, ad quem pars huiusmodi peruenerit, teneatur in perpetuum alteri, ad qnem pars infrascripta peruenerit, soluere quolibet Anno scuta tria monetæ. In alia vero parte posnerint, et designauerint alias domos, et scalam prædesignatas, etiam vt supra confinatas; modoque partes prædictæ dictis respectiuè nominibus, ad effectuationem, et conclusionem diuisionis, concordiæq. præfatarnm deuenire velint, et cupiant, ac intendant, hinc propterea fuit, et est, quod anno etc. In me, etc. præsentia personaliter constituti supradicti spötè etc. omnibus, etc. et ad effectuationem diuisionis, ac concordiæ prædictæ deuenientes inde, et super dnabus partibus supradictis sic, vt supra per prædictos peritos, per eos, vt præfertur electos, factis, positis, designatis, sortes posuerint ipsisq. partibus per sortem extractis prædicto d: Germanico, vt supra præsenti, etc. pars prædicta posita, pro vna parte in duabus domibus, vt supra designatis, et confinatis prædicto autem d. Laurentio reliqua pars aliarnm domorum, et scalæ, cum Turricula, similiter vt supra positatum, pro alia parte, et vtsupra designatarum, et confinatarum respectiuè obuenerunt. Quas quidē partes, sic vt supra, ad quamlibet ipsarum partium nominibus snpradictis obuentas, et pronentas, iidem Germanicus, et Laurentius, nominibus qnibus supra, pro sua portione respectiuè acceptarunt, et susceperunt, et de ea sese eisdem nominibus bene contentos, et qnietos pro sua portione vocarunt, et asseruerunt, salua tamen reseruatione, et exceptione, de qua supra, et infra, videlicet quia pars sorte obuenta dicto D. Germanico satis melioris conditionis, et valoris existit portione dicti D. Laurentii, vt supra per peritos electos declaratum suit: ideoqne dictus D. Germanicns teneatur, pront promisit, et teneri voluit dicto D. Lanrentio præsenti, etc. realiter, et cum effectu soluere in perpetuum singulis annis scuta tria monetæ, pro supplemento, et æquiualentia, ac çqnatione dictæ suæ portionis, pro quibns quidem scutis tribus, ex nunc præsatns D. Germanicus annuum perpetnum censum triū scutorum similinm ipsi D. Laurentio præsenti in, de, et super domibus prædictis in partem suam, vt supra ipsi prouentam, imposuit, constitnit, et assignauit, et titulo, et causa huiusmodi, pro concurrenti tamen censns huiusmodi quantitate, (*Extendantur clausulæ census*) eidem cessit, etc. omnia iura, etc. ad habendum, etc. ponens, etc. constituens, etc. et donec etc. cöueneruntque insuper partes prędictæ, quibus supra nominibus, pacto apposito, solemniter stipulato, quod si aliquo tempore alicui eorum lis, vel quæstio, causa, aut molestia, vel controuersia aliqua moueri contigerit, in, de, et super aliqua rerum, et bonorum, quæ ipsis obuenernnt in partem, qnod omnibus expensis procuretur, et stetur in lite, et res de, vel super qna lis mota fuerit, expen. communibus defendatur, et si dicta bona, vel aliqua pars qnoquomodo vinci, vel euocari contigerit, tunc, et eo casu damnum, et incommodum quandocumque exinde quomodocumq. et qualitercnmque pronenientia, tam occasione bonorum sic euictorum, quam quarumcumq. mercedum, et expen. sa-

factarum pro defensione, & euictione prædictis intelligatur, & sit commune inter dictas partes, & pro viribus, & portione ipsorum quilibet intelligatur, & sit obnoxius, & particeps. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Alia diuisio bonorum.

A. Et B. filii, & hæredes q. M. asserentes alias, & dudum diuisisse inter se boues, & equas, quos, & quas communes habebant, & retinuisse, & retinere adhuc reliqua bona tam mobilia, & suppellectilia, quam stabilia hæreditatis paternæ, in communione, licet seorsum, & de per se, à nonnullis annis citra vixerunt, prout hodie quoque viuunt, velintque, & intendant præfata eorum bona inter eos diuidere, & quilibet ipsorum partem suam pro indiuiso habere, & quod naturale vitium est, negligi quod commune est, ita vt suam quoque partem quis corrumpi patiatur, dum inuidet. Ideo sponte, &c. hac præsenti die N. de communi concordia, & consensu, pariq. animo de, & super bonorũ suorum stabilium diuisione, sine tamen præiudicio diuisionis fiendæ, quoad bona mobilia, & supellectilia, & massaritias domus, & iurium quorumcunque vnicuique eorũ quomodolibet competen. super portione, tangen. ad q. N. alterum eorum fratrem præmortuum, & illius successione, & reseruatis dictis iuribus quibuscumque quomodocumque ex quauis causa, & occasione competen. & non alias, aliter, nec alio modo conuenerunt, & concordarunt. ad dictamque diuisionem processerunt, & deuenerunt in duas partes; in hunc qui sequitur modum. Videlicet. Et in vna parte posuerunt N. & N. & N. & in alia parte M. & M. & M.

Et conuenerunt præterea, quod hæ duæ partes ponantur inter eos ad sortem, & illa pars, quæ ex præfatis obuenerit vtrique ipsorum per sortem præfatam esse debeat pars, & portio diuisa inter eos, sine præiudicio iurium præfatorum, & pro sua vnicuique portione, electa, & acceptata.

Item etiam conuenerunt, quod in euentum, in quem dicti fratres succumbant in lite, causa contra eos mota sancti P. super Casali N. illi cui tale Casale in dicta diuisione peruenerit ipso iure, & ipso facto habere debeat in recompensam, & pro recompensa illius Casale vulgariter nuncupatum N.

Item quod omnes, & singulæ pensiones tam domorum, quam casalium, & aliarum rerum, quæ reperiuntur iam inceptæ pro præsenti semestri, & pro tempore præterito debeant, sint, & esse debeant communes, exceptis tamen pension. & fructibus reseruatis, & applicatis in partibus, vt supra factis, & postquam fuerit posita sors, & obuenta pars, vtrique eorum esse debeant res cuiusque eorum, secundum quod res ipsæ peruenerint in eorum portionem, cum omnibus & singulis iurisdictionibus, & adiacentiis, vsibus, & commoditatibus quibuscumque ac honoribus, & oneribus eorumdem, cum omni sua qualitate.

Item, si quo tempore alicuius eorum litem, & quæstionem moueri contigerit de aliqua rerum illarum, quæ sibi obuenerint in partem per sortem prædictam, communibus impensis procuretur, & stetur in lite tam in petitorio, quam possessorio, vel vtroque, & res, de qua lis mota fuerit, expensis etiam communibus defendatur; etsi euinci contigerit, damnum inter eos pariter sit commune.

Et saluis semper præmissis, si pars vnius plus valet de præsenti, vel valebit de futuro, quam altera, & è conuerso, totum illud plus valens, quodcunque sit, aut esse poterit in futurum; vnus eorundem fratrum alteri ipsorum, & è conuerso, mutuò, & vicissim præsenti, & stipulan. donauit, & tradidit, donatione pura, & simplici, rata manente, & irreuocabili, quæ dicitur inter viuos, etiam si illud plus valens, dimidiam excederet iusti pretii partem, siue vltra.

Concedentes, & dantes ipsi contrahentes, videlicet vnus eorum alteri ipsorum, & è conuerso mutuò, & vicissim licentiam, & auctoritatem, & speciale mandatum per se, vel alium loco sui, quemcumque voluerit, posita sorte prædicta, & obuenta sorte, vtrique eorum secundum quòd sors ipsa dederit, possessionem, seu quasi bonorum, & iurium prædictorum inter se superius diuisorum, accipiendi corporalem, ciuilem, & naturalem, licentiam

eu-

cuiuslibet ipsorum fratrum, aut cuiusque alterius personæ, seu curiæ adeptus fuerit, constituerunt se vicissim dicti fratres, vnus præcario nomine alterius, & è conuerso bona præfata, res, & iura se tenere, & possidere.

Et propterea, vt vterque eorum sit, & esse debeat magis cautus, & securus super rebus diuisis prædictis, & quæ vtrique eorum per sortem prædictam obuenerint, aduersus, & contra quamcunque personam, &c. adinuicem & vicissim cesserunt sibi iura omnia, & singula, & actiones omnes, vtrique eorum competentia, competentes, & competitura, ac competituras, in & super dictis bonis, & rebus diuisis: saluis tamen, & reseruatis iuribus iam dictis, & in nihilo præiudicatis, vt supra dictum est.

Ponentes etiam, saluis, & reseruatis, vt supra, mutuò, & vicissim se in omne ius, locum, & priuilegium ipsorum. Constituentes se, etiam de super procuratores irreuocabiliter, & cum iuramento tactis, &c. itaquod &c.

Quam quidem diuisionem, & omnia, vniuersa, & singula, in præsenti instrumento contenta, prout superius, & inferius dicti fratres per se, & eorum hæredes, & successores, saluis tamen semper præmissis, sine dictis præiudiciis, in qualibet parte præsentis instrumenti, & à principio, medio, vsque ad finem, promiserunt habere ratam, gratam, ac firmam, ac ratas, &c. Promittentes, se nihil fecisse, nec in futurum facere, propter quod prædicta omnia, & singula minorem in aliquo contineant perpetuo roboris firmitatem; vel quod cassari, irritari, vel annullari valeant quomodolibet, vel rescindi; sed ita prædicta omnia, & singula, prout supra scripta sunt, rata, grata, & firma semper habere, eaque attendere, tenere, & obseruare, & contra in aliquo nunquam facere, dicere, seu venire, de iure, vel de facto, per se, vel per aliam personam interpositam, alicuius, vel aliquorum arte, ingenio, seu cautela; alias adinuicem teneri ad omnia damna, &c. rato nihilominus semper manente pacto, & præsenti contractu, cum eadem pœnæ stipulatione. Quia sic actum, &c. Pro quibus, &c.

Alia communicatio bonorum.

D. Petrus, & Ioannes, &c. fratres germani, inspiratione diuina moti, & pro conseruatione domus, & contentatione D. Lauræ, &c. eorum matris sponte, &c. Communicauerunt simul alter alteri omnia, & singula eorum bona mobilia, & immobilia, nominaque debitorum, etiam peculia castrensia, vel quasi, quæ ad præsens habent, & imposterum consequentur hic, & alibi, & vbique locorum, vndecumque ea prouenerint, siue proueniant, per negociationes maritimas, siue terrestres, & in societatibus haben. cum aliis, etiam eis donationes, siue inter viuos, siue causa mortis, etiam ex successoribus quorumcumque siue ex testamento, siue ab intestato, etiam si sit vsufructus dotis, vel salarium industriæ, personæ alterius eorum. Itaquod omnia illa censeantur, & sint inter eos communia, & indiuisa inter ipsos, & dederunt vterque alteri facultatẽ obligandi alterum, & nomen alterius, in quibuscunque negotiis exponen. & subscriben. etiam quod alterum eorundem contingeret sese maritare, & alterum restare cœlibem. Et hanc communionem bonorũ, & societatem vterque eorum durare voluit, vsquequo alter alteri notificauerit, non velle stare plus in communione. Et tunc conuenerunt, quod fieri debeat æqua diuisio inter eos omnium bonorum mobilium, & immobilium, & tam eorum, quæ nunc habent, quam eorum, quæ medio tempore acquirent, & consequentur, siue vt supra dictum est, bona acquisita sint, & prouenerint, siue proueniant, ex donatione, siue ex successione, siue istæ successiones sint vigore testamenti, siue ab intestato, siue per modum legatorum, siue quocunque alio modo, etiam si ex vsufructu dotium, vel salario, operatione personarum eorundem, de quibus omnibus, & singulis, etiam quod talia sint, quæ in generali nominatione, siue obligatione non veniant, vterque promisit reddere alteri bonum, & fidele computum tunc, & interim quandocunque, & quotiescumque ad omnem alterius simplicem requisitionem sine fraude, & dolo, & hanc communionẽ voluerũt intelligi contractã esse, ità ad damnum, & iacturam, ac expen. si quod, seu

seu quæ (quod Deus auertat) acciderint, sicut ad lucrum, & ampliationem substantiæ, promisitque etiam vterq. fideliter, & legaliter se gerere in administratione, & negotiatione, quas de, & cum dictis bonis fecerint, & pro sua virili, & cum omni solertia, & industria, se fideliter, & diligenter exercitare, neque per hanc communionem inibi censeri voluit, si alter ipsorum se meritare vellet, medio tempore, vel cum aliquibus aliis, siue super speciali aliqua negotiatione, siue generali, super quibuscumque societatibus habere; quin id libere posset, & lucra, quæ ex dotibus, siue societatibus, vel negotiatione huiusmodi prouenerint, similiter censeantur esse communia; non autem ipsæ dotes, quæ saluæ sint vxorum; in quoscumque casus. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

De variarum venditionum formulis Cap. VIII.

Venditio domus, extensa cum pacto de retrouendendo.

IN nomine Domini Amen. Hoc publico instrumento, ad perpetuam rei memoriam, cunctis vbique pateat, quod Anno à Natiuitate eiusdem Domini, &c. Indictione, &c. die vero, &c. Mensis N. Pontificatus, &c. In præsentia mei Notarii, & testium infra nominandorum personaliter constitutus A. ad quem, vt affirmauit, spectat, & pertinet pleno iure dominii, vel quasi domus, sita in regione N. prope plateam N. in via, quæ à dicta platea tendit versus viam N. locata D. N. confinata ab vno iuxta bona N. saluis aliis, si qui sint plures, aut veriores confines, aut vocabula veriora præmissis; sponte, & ex eius certa scientia, ac deliberata voluntate, & omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus melius, & validius potuit, & potest, per se, suosque hæredes, & successores, dictam domum cum omnibus, & singulis stantiis, & pertinentiis suis, exceptis apothecis, cum stantiis pro vsu apothecarum diuersis inquilinis, aut subinquilinis locatis, & exceptis huiusmodi apothecis, & stātiis apothecarum, totam dictam domum, cum omnibus aliis membris, stantiis, & pertinentiis vniuersis, introitibus, exitibus, commoditatibus, & iuribus vendidit, ac titulo veræ, & perfectæ venditionis dedit, cessit, transtulit, & assignauit iure proprio in perpetuum, saluis infradicendis, B. quamuis hinc absenti nihilominus M. præsenti, & vti agenti DB. ad hoc negocium peragendum, & de eius commissione, vt asseruit, etiā cum promissione rati, quatenus opus sit, ementi, acquirenti, & vna mecum notario publica persona pro eodem B. & illius hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptanti, & stipulanti. Ad habendum, tenendum, possidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum, vendendum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de dicta domo, cum pertinentiis, & iuribus suis prædictis faciendum, & disponendum ad ipsius domini emptoris liberum voluntatis. Transferens, & cedens eidem B. eiusque hæredibus, & successoribus super dicta domo, eiusque pertinentiis, vt supra, omnia iura, omnelq. actiones reales, & personales, vtiles, & directas, tacitas, & expressas hypothecarias, pignoratitias, siue mixtas, & in rem scriptas, ac officiū iudicis, & beneficium iuris dicto D. venditori competentia, aut quæ possent, aut poterunt quomodolibet competere in futurum, in & super dicta domo, aliisque præmissis. Ponens illum in & super eadem domo, & iuribus, vt supra venditis, locum, & priuilegium suum vniuersum; Atque constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præstito, vt in rem propriam. Itaquod ex nunc, et in posterum dictus D. emptor pro dictis iuribus, dictisq. actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, et defendat, eisque liberè vtatur, fruatur, et experiatur in iudicio, et extra iudicium vbilibet, et directis actionibus ad eius velle, quemadmodum dictus D. venditor vti, agere, petere, et experiri poterat ante venditionem, et alienationem huiusmodi. Dans licentiam, et facultatem domino emptori accipiendi, et adipiscendi corporalem, et realem dictæ domus, et iurium venditorum possessionem: etiam absq. alicuius Iudicis, et Curiæ decreto, auctoritate, vel mandato. Et donec huiusmodi possessionem

nem appræhenderit, constituit se possessionem præd ctam nomine dicti emptoris tenere, & conseruare. Hanc autem venditionem, alienationem, & omnia, & singula infra dicenda fecit, & facit erga D. B. eiusque hæredes, & successores, acceptatione, & stipulatione prædicta interueniente, pro pretio scutorum N. monetæ de iuliis decem pro singulo scuto: Quod quidem pretium D. M. procuratorio nomine D. B. realiter soluere, seu solui facere promisit E. Ar. venditori, aut cui, vel quibus ipse D. venditor solui mandabit, ad omne eius placitum, postquam accesserint fideiussores infra nominandi; ex pacto ita conuento liberè, & absq. aliqua exceptione. Et si plus dicto pretio scut. N. dicta domus valere posset, totum illud plus, etiam si dimidium iusti pretii excederet, eidem D. Emptori donauit, titulo donationis irreuocabilis inter viuos, ex mera liberalitate sua; & quia sic ei facere placuit, & placet. Item affirmauit, & promisit, dictam domum, cum omnibus eius membris, & pertinentiis ad ipsum D. A. pleno iure dominii, vel quasi pertinere, & esse liberam, & immunem ab omni censu, canone, responsione, & insuper ab omni fideicommisso purificato, & purificando, & ab omni alio onere, & nulli alteri venditam, datam, donatam, permutatam, distractam, affectam aut quouis modo alienatam, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, & de illa nihil omnino factum esse in præiudicium emptoris prædicti. Et dictam domum, & iura ipsi D. A. vendere licuisse, atque licere: & hanc venditionem esse bonam, validam, & valide factam, & in eam tamquam talem facere consentire omnes personas, Commune Corpus, Collegium, & Vniuersitatem ius habentes, aut habere quouis modo apparentes; etiam ad omnem solam, & simplicem interpellationem, aut requisitionem extraiudicialem ab emptore, vel eius hæredibus, & successoribus faciendam. Et promisit insuper & omnem litem, causam, controuersiam, & molestiam, si quæ mouerentur super dicta domo, suscipere in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quacumque instantia, & parte iudicii, ac susceptas prosequi, & terminare, eius propriis impensis, & opere, & cum eius procuratoribus, & aduocatis, etiam absque impensa, cura, labore, & interuentu emproris, eiusq. successorum; Quin immo ipsum emptorem, & eius quoscumque successores super eadem domo, eiusq. possessione conseruare, defendere, eximere, & liberare, ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona, libere, omni penitus iuris, & facti exceptione remota: Alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissos contrarios, & quêlibet ex eis, aut inobseruationis omnium, & singulorum præmissorum. Idem A. venditor de omni, & quacumque dictæ domus euictione vniuersali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quocumque eorum insolidum teneri voluit erga D. B. eiusq. hæredes, & successores; ita vt sub prætextu, quòd per imprudentiam, iniuriam, vel iniustitiam iudicium fuerit iudicatum, vel euictio sequuta, idem venditor se tueri, vel excusare nullo modo possit. Quia sic actum, & conuentum fuit. Item consensit, & conuenit, quod in omnibus, & singulis præmissis dictus emptor, & eius hæredes, ac successores non teneatur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam; sed quælibet simplex notificatio, vel interpellatio, etiam extraiudicialiter, & sine aliqua solemnitate iuris, & statutorum, facta sufficiat, ipsi venditori aut fideiussoribus, vel successiue alicui ex hæredibus (Pactū de retrouendendo alicuius eorum.) Et præmissa fecit D. A. venditor cum pacto expresso, vt liceat ipsi, eiusq. hæredibus, & successoribus dictam domū semper, & quandocumque in perpetuum, etiam nulla quantumuis longissimi temporis præscriptione obstante, præcedente, & facta denunciatione, seu intimatione per sex menses ante, facienda emptori, vel eius hæredibus pro eodem pretio N. scutorum monetæ redimere, & recuperare; Quo pretio in simili specie, in pecunia numerata ipsi emptori, vel eius hæredibus restituto, & præcedente intimatione prædicta, idem emptor, & sui successores retrouendere, vt supra, teneantur quandocumque ad omne placitum venditoris, & suorum, & quatenus etiam D. A. vel sui

hæredes,

hæredes, & successores redimere voluerint, & redemerint, & postea eandem domũ aliis vendiderint, tunc dictus emptor, & eius hæredes pro eodem seu pari pretio ab aliis dato, præferantur omnibus aliis: & venditio censeatur facta in eorum fauorem, si eam acceptare voluerint; & pro tali iure prælationis dicta domus semper affecta remaneat, D. B, & suis hæredibus, & successoribus. Et insuper in tali casu liceat eidẽ emptori & suis hæredibus habere accessum, & regressum ad prædictam domum; eiusq. corporalem possessionem, quam propria auctoritate, absq. alicuius Iudicis, & Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato, & absq. vitio spolii, nullitatis, & attentatorum appræhendere, continuare, & retinere valeant. Item conuenerunt, quod si contingat fieri in domo prædicta impẽsas, seu reparationes necessarias eidem domui, in tali casu, facta notificatione, vel intimatione ipsi A. vel alicui ex eius hæredibus, antequam dictæ impensæ necessariæ fiant teneantur iidem A, & eius successores in euentum redemptionis domus easdem impensas reficere dicto emptori, vel suis, vna cum pretio supradicto, quia sic actum, &c. Præterea, vt magis cautum sit E. emptori, D. A. venditor promisit accessuros, vt principales, principaliter, & insolidum P. & Q. videlicet P. pro validitate, & firmitate dictæ venditionis, faciendo consentire omnes personas, lite quacumque suscipiendi, prosequendi, & pro quacumque euictione vniuersali, & particulari dictæ domus, & iurium venditorum, etiã in omni iudicio petitorio, & possessorio, vt supra, quam pro omnibus, & singulis erga emptorem, vt supra promissis: & Q. pro quacumque euictione tantum domus, & pertinentiarum, in omni iudicio petitorio, & possessorio insolidum: Quos fideiussores absentes, me notario, vti publica persona pro eis, & eorum hæredibus, & successoribus, stipulante, & acceptante, indemnes, & penitus sine damno à præmissis, seu quouis alio modo faciendis obligationibus releuare, & conseruare promisit: Ita quod nullum omnino damnum patiantur. Alias ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit, erga illos, & illorum hæredes. Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes, & singula singulis cõgruo loco referẽdo, nominibus prædictis semper, & perpetuo attendere, obseruare, & adimplere promiserunt, modo, & forma præmissis; & numquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, vel venire per se, vel alios; sed præmissa rata, valida, & firma tenere, & habere promiserunt. Alias vltra obseruationem illorum etiam ad omnia damna, impensas, & interesse hinc inde teneri voluerũt. De quibus quidem damnis, impensis, & interesse stare, & credere voluerunt soli, & simplici iuramento partis damnum passæ: Quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & sufficienti probatione, ceteris aliis probationibus, iudicis taxationi, arbitrio, seu arbitratui boni viri renunciarunt expresse. Pro quibus, &c. extende obligationem in forma Cameræ, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, &c.

Fideiussio de Euictione.

IN mei, &c. P. qui habens notitiam de supradicta vẽditione domus, & per me notarium etiam de præmissis certioratus, sciens se non teneri, sed teneri volens, sponte, & ex eius certa scientia, & deliberata voluntate, contemplatione ipsius A. omni meliori modo, quo potuit, pro validitate, & firmitate supradictæ venditionis, & de faciendo consentire omnes personas, lite, & causa quacumque suscipienda, & prosequenda, conseruatione emptoris, & suorum in dicta domo vendita, & pro quacumque illius euictione vniuersali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio in solidum, & pro omnibus aliis, vt supra, erga emptorem promissis, accessit, vti principalis, principaliter, & insolidum; Constituendo se, vt principalem, & insolidum obseruatorem, & promissorem erga B. emptorem absentem, me Notario acceptante, & stipulante pro eodem B. & illius hæredibus, & successoribus. Et insuper etiam promisit, vt principalis, principaliter, & insolidum releuare, & conseruare indemnem Q. absentem, me Notario, tamquam publica persona præsente, & pro

pro eodem Q. illiusque hæredibus, et successoribus acceptante, et stipulante, ab omni, et quacumque promissione, accessione, et obligatione per ipsum Q. in præmissis quomodolibet faciendis, indemnem penitus, et sine damno releuare, et conseruare promisit: itaquod, etc. alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc.

Venditio itineris, & actus.

A. Vendidit B. iter et actum in perpetuum in campo, et per campum ipsius positum, etc. ac viam latitudinis sex pedum quantum protenditur ipse campus, videlicet A. vsque A. itaquod ipse B. eiusque hæredes, etc. et quilibet alius eius nomine, et ab eo ius habentes deinceps in perpetuum possint per dictum campum libere dicta via quandocumque, et quotiescumque ad eius prædium, etc. ire transire, incedere cum personis, curribus, plaustris, equis, et aliis quibuscumque animalibus quomodocumque, et qualitercumque, dans, et concedens eidem B. plenum ius vtendi in perpetuum dicta via, itinere, et actu, et huiusmodi seruituti, et conditioni subiecit dictum campum, dans eidẽ auctoritatem, etc. ipsius itineris, actus, et viæ possessionem ex nunc sua propria auctoritate intrandi, etc. et de ceterò retinendi: promittens pro se, suisq. hæredibus, etc. dictum B. nec alios prædictos desuper molestare, impedire, prohibere, et litẽ non inferre, sed eum perpetuo manutenere, defendere, etc. alias, etc.

Venditio iuris immittendi ligna.

VEndidit, etc. ius trabum, et quorumcumque lignorum immittendorum in pariete, siue muro talis domus, etc. Item quod quandocumque voluerit, et sibi placuerit possit, et valeat sua propria auctoritate, etc. immittere, seu ponere ligna, aut trabes, et quæcumque alia in pariete, et vsque ad medium muri domus prædictæ; dummodo murus ipse ruinæ, vel præcipitii siue grauis deteriorationis periculum non incurrat. Murum, et domum ipsam huic perpetuæ subiciiens seruituti pro pretio, etc. dans plenam licentiam dicto iure seruitutis vtendi, et illius possessione, etc. vt supra.

Venditio sementis.

A. Qui vt asseruit habet salmas 30. in circa frumenti, & quotquot sunt terrarum satarum frumento positarum, &c. sponte, &c. dictam sementem salmarũ 30. vel circa frumenti seminati in dictis terris ad mensuram talis loci mensuran. vt infra vendidit, &c. B. præsenti, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. Itaquod dictæ sementes ab hodie in posterum stent risico, periculo, & fortuna, ac ad commodum, & lucrum eiusdem B. & quod impensæ, quas desuper fieri contigerit vsque ad recollectam inclusiue per ipsum B. fieri debeant, pariterq; frumẽtum, quod inde proueniet, & colligetur sit eiusdem B. liberum, vt infra, soluto terratico doganeriis. Hanc autẽ &c. pro pretio, &c. pro qualibet salma sementis ad eandem mensuram. Quod pretium, &c. promisit soluere, &c. statim facta mensuratione dictarũ terrarum, & sementis. Pro qua mensuratione facienda dictæ partes concorditer nominarunt, & deputarunt N. mensuratorem, cuius declarationi, & mensurationi stare, & acquiescere promiserunt, & non contrafacere, & vlterius idẽ B. teneatur ex pacto, &c. vallato, prout promisit, reddere, & cũ effectu restituere vltra prætium prædictum eidem A. præsenti, &c. tot salmas frumenti nitidi, prout seminari solet, vel prout colligitur, & absq. eo, quod purgetur cũ augumento vnius pro decem, videlicet, pro decem salmis frumẽti nitidi, & puri, siue concii salmas vndecim immundi, & non puri, siue concii, vt vulgo dicitur, ad mensuram prędictã, quod relatum, & declaratum fuerit per dictum N satarũ in dictis terris, illasq. consignare in tali loco statim facta mẽsuratione libere, &c. alias, &c. promisitq. eidem A. d. sementem esse suam, & ad ipsum spectare, & pertinere, & nemini alio præterquam domino terrarum, pro eius solito terratico ius aliquod desuper competere quodque idẽ B. de, & super illius collectione ab aliquo non molestabitur, & tollere impedimentũ, omnemq. litẽ, & molestiam in se suscipere, &c. ac authorizare, defendere, & disbri-

d'sbligare ab omni molestante persona in iudicio, & extra iudicium suis propriis sumptibus, &c. & in omnem euentum teneri, & obligatum esse voluit de euictione dictæ sementis, & ad restitutionem dupli prætii prædicti, refectionemque omnium damnorum, &c. de quibus &c. & hoc statim quod eidem B. aliquod impedimentum, vel molestia desuper inferretur. Itaquod B. prædictus pro constitutione dicti dupli, ac damnorum prædictorum aliquam sententiam, vel litis euentum expectare non teneatur, &c.

Venditio lignorum.

A Sponte &c. Vendidit &c. B. præsenti &c. passus 200. lignorum quercus quatrorum, & absque tortoribus, qui non sunt de numero, & aliis, & recipien. ad mensuram passus clausi bene, & debite impassati, eandemque lignorum quantitatem, vt supra venditam. Idem A. realiter, & cum effectu consignare promisit eidem B. præsenti, &c. aut alio ad illa recipien. destinato, tot videlicet in tali portu, & tot in tali portu, per totum mensem N. libere, &c. alias, &c. & quatenus dicta ligna non essent vel dicto B. aut suis destinatis ad illa recipiendum non viderentur bene, & debite, ac ad mensuram prædictam impassata possint, & debeant reuideri, & adiustari per N. cuius adiustationi, & declarationi stari debeat, prout partes ipsæ stare promiserunt, & conuenerunt per pactum expressum inter eos mutua, &c. vallatum, & quatenus dicta ligna infra tempus præfatum locis, qualitatibus, & terminis supradictis, non assignarentur, teneatur idem A. prout teneri voluit, ad solutionem pretii lignorũ, vt præfertur, non consignatorum, prout ligna vendi solent in Ripetta Vrbis, de quo stare voluit declarationi fiendæ per eundem B. aut alium cessionarium eius, seu ab eo nominandum, detractis expensis fieri solitis, & consuetis in conducen. ligna à præfatis partibus respectiue ad Vrbem, & habita consideratione passus clausi ad passum, quo venduntur ligna in Ripetta, & facta omnium debita compensatione. Hanc autem venditionem, &c. pro pretio, & nomine pretii, videlicet ligna consignan. vero in tali portu pro iuliis. &c. pro quolibet passu ad dictam mensuram passus clausi, quod pretium, &c. promisit soluere, &c. statim facta consignatione dictorum lignorum libere, &c. Pro quibus etc.

Venditio Molendini.

N Per se, etc. Vnum Molendinum ad molendum frumentum quod ipsa N. habet, situm, et fundatum in territorio Castri R. in riuo, siue flumine N. nuncuparo, iuxta suos notos cõfines, quos, ac situationes, denominationes, et vocabula hic pro expressis et descriptis haberi voluit, consensitque, quod huiusmodi instrumento semper addi, et describi possint vna cum omnibus, et singulis suis macinis, canalibus, et vtensilibus, ac membris, pertinentiis, cohærentiis, adiacentiis, iuribus, vsibus, actionibus, introitibus, exitibus, decursibus aquarum, aqueductibus, et iurisdictionibus vniuersis, et aliis quibuscumque ad dictum molendinum, et ad ipsam venditricem tamquam illius veram dominam, et patronam, quomodolibet tam de iure, quam vsu, et consuetudine spectan. et pertinen. vendidit, etc. D. M. præsenti, etc. omnia, et singula iura, etc. ad habendum, etc. ponens, etc. constituens etc. et donec etc. dans licentiam etc. Hanc autem etc. reliqua extende prout in alia forma vend. mutandis mutatis.

Venditio Casalis.

CVm sit, quod Ill. D. D. Romanus ad computum dotis dominæ I. filiæ suæ naturalis, et legitimæ, et D. B. tunc eius futuro marito insolutum dederit rubra 25. sui casalis, nuncupati la S. siti extra portam, et pontem, etc. in Territorio Vrbis, capiendo ab ea parte casalis, quæ confinata est iuxta casale Castri I. et sequendo, prout in instrumento per me notarium die, etc. prox. præterita celebrata, continetur, pro pretio, ac pactis in eo expressis, ad quod pro facti veritate relatio habeatur: et nunc partes intendant melius, et clarius aptare, et ponere confines, et terminos dicti casalis, vt tam ipse D.

L. quam

L. quam dicti coniuges, eorum partes Casalis melius separatas, & terminatas possidere valeant. Ideo ipse D. L. alia rubra xv. eiusdem Casalis vendere proposuit dicto B. genero suo pro precio, & pactis infradicen. Hinc est quod anno, &c. Ill. D. L. prænominatus sponte, &c. & omnibus melioribus, &c. rubra xv. terreni d. Casalis della S. ad mensuram cathenæ, more Romano, contigua, & prope alla rubra 25. dicti Casalis in solutum data, vt supra dictum est: Quæ rubra 15. confinata sunt hoc modo videlicet. Repigliando per li confini del Casale I. nelli monti contigui à detto Casale della S. espressi in detto instrumento, & per essi andando fino al confino del Casale chiamato R. &c. vendidit, ac titulo perfectæ venditionis dedit, cessit, tradidit, & assignauit iure proprio, & in perpetuum, salua tamen facultate redimendi, vt infra dicetur dicto B. Rom. præsenti, & cum consensu, & auctoritate D. P. eius patris ibidem præsentis, ementi, acceptanti, & stipulanti pro se, ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque ad habendum, &c. trasferens, & cedens in, & super dictis rubris 15. venditis in emptorem acceptantem, vt supra, omnia sua iura, &c. Ponens, &c. Constituens, &c. Dans facultatem eidem emptori, accipiendi auctoritate propria, absque alicuius iudicis, &c. dictorum 15. rubrorum corporalem possessionem ad omne illius placitum: Et donec, &c. constituit, &c. Hanc autem venditionem, & alienationem dictorum xv. rubrorum d. Casalis D. L. fecit, & facit, cum omnibus in hoc instrumento contentis, pro pretio scutorum mille quingentorum monetæ iuliorū decem pro scuto; Quæ scuta mille quingenta solui debeant per dictum emptorem ipsi D. venditori hoc modo, & terminis, videlicet scuta quingenta similia hinc ad sex menses proximos ab hodie. Alia quingenta intra alios sex menses inde sequen. & reliqua scuta quingenta intra alios sex menses sequen. Adeo quod infra decem, & octo menses totum dictum pretium solutum sit, prout in terminis prædictis D. B. emptor soluere promisit D. L. venditori præsenti. Et huic promissioni, de soluendo pretium prædictum D. P. dicti emptoris pater, vt principalis, principaliter, & insolidum accessit, constituendo se principalem, & insolidum promissorem, & debitorem dicti pretii erga D. L. præsentem, &c. Et si plus dicto pretio dicta rubra 15. valerent, aut valere possent, D. L. venditor totum illud plus ex beneuolentia, qua prosequitur dictum B. eius generum, eidem condonauit, & remisit irreuocabiliter inter viuos dicto B acceptanti. Et præmissa cum infradicendis fecit, his pactis adiectis, quod ipse L. semper, et quandocumque voluerit, donec vixerit, & sua tantum vita durante, & pro se ipso, & pro alio, vel aliis dicta rubra 15. pro eodem pretio redimere possit; quæ tamen facultas redimendi non competat, neque trasferatur hæredibus ipsius D. L. prout idem l. tantum, & pro se redimere volenti retrouendere promisit, & pro eodem pretio, vt supra, & non aliter, nec alio modo. Et conuenerunt etiam, quod dicta rubra 15. capiendo, et sequendo à latere, ac locis supradictis mēsurari debeāt per D. N. seu D. M. Architectos, et agrimensores ad beneplacitum vniuscuiusque partis, et apponi debeant termini in locis supra specificatis, vbi melius, et commodius dictis Agrimensoribus, aut eorum alteri videbuntur esse apponendi: Quorum Agrimensorum, et etiam alterius eorum quicumque eorum accesserit ad mensurandum appositioni terminorum, mensurationi, et relationi faciendis, etiam sine aliquo interuentu partium, promiserunt partes perpetuo stare, et acquiescere. Itaquod huiusmodi venditio, et emptio sub pretextu mensuræ faciendæ, non intelligatur conditionalis, et resolubilis, sed immo duratura atq. perfecta pro vtraque parte. Conuenientes etiam, quod tam huiusmodi rubra 15. vt supra vendita, quam dicta rubra 25. in solutum data, occasione dotis dominæ I. mēsurari debeant insimul, ad tollendum confusionem, ambiguitatem, et pro minori dispendio, commodiorique appositione terminorum, per dictos Agrimensores, vel quemuis eorum; quibus, et eorum vnicuique insolidum partes dederunt facultatem mensurandi, apponenedi terminos, et referendi; Promittentes stare relationi, mensurationi, vt supra, et ad præmissa eosdem insolidum depu-

puta-

putarunt. Præterea D. L. venditor affirmauit, & promisit, dicta rubra 15. casalis, vt supra venditi, ad ipsum D. L. pleno iure dominii, vel quasi spectantia, & pertinentia, vendere, vt supra, licuisse, atque licere, & nulli alteri in toto, vel parte data, &c. alienationis, &c. & esse libera, & immunia ab omni censu, canone, responsione, & quocumque onere; & huiusmodi venditionem esse, & semper fore bonam, validam, ac bene, & valide factam; & in eam, tamquam talem, promisit facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prętendentes, etiam ad omnem solam, & simplicem extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem, per dictos B. eiusq. hæredes, &c. faciendam, & promisit, suscipere in se omnem litem, &c. si quæ inferatur super dictis rubris 15. casalis in quocumque iudicio, & in quacumque instantia, & parte iudicii, & susceptas prosequi, terminare, &c. etiam absque cura, interuentu, & impensa dicti emptoris; quinimmo promisit dictum emptorem, eiusq hæredes, &c. in, & super dictis 15. rubris casalis eiusq. possessionem semper, ac perpetuo conseruare, ac defendere, eximere, & liberare ab omni lite, &c. alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis contrarios, & quemlibet ex eis, aut inobseruationis pręmissorum omnium & singulorum, ad omnem euictionē dictorum rubrorū 15. casalis in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, & in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouiseorū insolidū, & ad omnia dāna, &c. teneri voluit erga dictū emptorem, præsentem, &c. Et consensit et.ā, atq conuenit idem L. vēditor, quod dictus emptor, eiusq. hæredes & successores non teneantur ad aliquā solemnē intimationē litis faciendā, sed quæcumque simplex notificatio, etiā extra iudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris, & statutorū adhibita, facta sufficiat ipsi D. venditori, & successiue alicui ex hęredibus suis. Que omnia, &c. Pro quibus, &c.

Alia venditio casalis fideicommissarij, ex causa debiti contracti.

CVm magnificus D. A. propter fideiussiones pro amicis, & consanguineis factas, graui ære alieno grauatus existat; cupiens ab eo liberari, sed non valens hoc facere, nisi ad alienationem bonorum fideicommisso bo. me. S. eius aui paterni, subiectorum, seu aliquorum ex eis deueniat: ad euitandum omne dedecus, tam suum, quam familiæ suæ. Quia profecto, nisi creditoribus satisfaciat, executionem etiam personalem, & carcerationem, aut auxilium voluntarium pati cogeretur. Ideo à Sanctissimo D. N. Papa casale S. & F. à fideicommisso præfato liberari, ac facultatem cuicumque vendendi cum suis iuribus, & pertinentiis, & absque incursu alicuius pænæ, cum derogatione prædicti fideicommissi obtinuerit; prout in supplicationibus signatis manu Sanctissimi D. N. Papæ, sub Datum Romæ apud Sanctum Petrum Nonis Iunii, & apud S. Marcum Kalendis Octobris anno a. plenius continetur; quas signaturas, & supplicationes originales exhibuit, & eis vti velle declarauit, & declarat. Quæ sunt huiusmodi tenoris, videlicet. Vrbis Beatissime Pater fuit in rerum natura, &c. Et asserens idem A. omnem. quam potuit, diligentiam per plures menses circa venditionem dicti casalis, & iurium suorum adhibuisse, à nemine tamen meliorem, immo nec parem conditionem inuenisse, quam ab N. cum quo volens instrumentum pactis, & modis tractatis, & mature conclusis celebrare.

Hinc est, quod anno, &c. Coram testibus infradicendis, & me notario, &c. Constitutus idem magnificus D. A. nepos ex filio prædicti q. S. ad prouidendum, vt supra narratum est, satisfactioni creditorum, & præsertim extinctioni plurium censuum, per eum impositorum, & venditorum; Quorum censuum fructus, habita ratione illorum valoris, maiores existunt quam prouentus casalis; sponte sua, certaque scientia, & deliberata voluntate, etiam vigore facultatis concessionis, & derogationis factarum, vt supra, per Sanctissimum D. N. Papam, quibus vti velle declarauit, & declarat, ac omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius fieri potuit, & potest, ac per se, & suos quoscumque hæredes, & successores dictum casale, seu casalia S. &

S. & F. sita in agro Romano, in partibus Transtiberis, distantibus ab Vrbe 14. aut 15. milliaris, vel circa, ad quas itur, exeundo per portam Flaminiam, seu Populi nūcupatam, & Pontem Miluium, cui casali, vel casalibus, quoad partem vocatā F. hos asseruit adhærere cōfines, videlicet ab vno latere versus Vrbem territorium C. P. diœcesis, ab alio versus S. bona Monasterii sancti P. seu territorium castri L. dicti Monasterii, & ab alio latere flumen Tyberis, apud Portum M. R. quo vero ad S. ab vno latere flumen T. &c. saluis aliis suis verioribus confinibus, & vocabulis, si quæ, &c. cum omnibus, & singulis dicti casalis, vel casalium iuribus, & iurisdictionibus, ingressibus, exitibus, commoditatibus, adiacentiis, pantanis, pratis, nemoribus, aquis, fontibus, aquarum cursibus, riuis, molendinis, hospitio, domibus, ædificiis, & aliis quibuscumque in dicto casali, seu casalibus S. & F. consistentibus, & etiam ad dicta casalia spectantibus, & pertinentibus, tam de consuetudine, quàm de iure, quas, & quæ dicta casalia habent in se, & circū seipsa, vsque ad vias publicas, & cum omnibus suis pertinentis vniuersis, vendidit, & titulo perfectæ, ac irreuocabilis venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, cessit, concessit, transtulit, mandauit, & assignauit.

Magnifico D. N. præsenti, & pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque ementi, stipulanti, & acceptanti, ad habendum, &c. Transferens, & cedens dicto emptori, vt supra acceptanti super dicto casali, vel casalibus S. & F. & suis membris, & pertinen. omnia iura, omnesq. actiones, &c. Ponens, &c. constituens, &c. Dans facultatem eidem emptori accipiendi dicti casalis, vel casalium, cum eorum membris, & pertinentiis prædictis, realem, & corporalem possessionem auctoritate propria, vel de facto, absque alicuius iudicis, &c. Et donec, &c. constituit, &c. Et huiusmodi venditionem, & alienationem, cum omnibus & singulis in hoc instrumento contentis. Idem A. venditor fecit, & facit, etiam virtute facultatis concessæ per sanctissimum D. N. Papam, & supplicationum insertarum, & omni meliori modo, &c. erga N. acceptantem pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque pro pretio scutorum viginti septem millium octingentorum monetæ iul. x. pro scuto, ex quibus iuxta formam prçinsertæ supplicationis, & Signaturæ Sanctissimi D. N. Papæ declararunt, & cōuenerunt erogare scuta sex millia monetæ in emptionem vnius, vel plurium annuorum censuum, prout eidem venditori, & emptori videbitur expedire: propterea, numquam opponi, aut imputari possit, quod interim donec scuta 6. m. prædicta collocentur in emptionem, vt supra, emptor gaudeat re, & pretio, coram testibus & me notario eadem scuta sex millia in computum dicti pretii, cum expresso consensu D. A. venditoris consignauit, & deposuit, cum pactis, conditionibus, & declarationibus infra dicendis, quæ hic, & in omni parte contractus, pro repetitis, & insertis habeantur penes P. præsentem, & accipientem in prompta, & iam numerata pecunia tenenda, & conseruanda per dictum depositarium, ad effectum, vt quamprimum commode fieri poterit, in emptionem dicti census, vel censuum nomine, & ad fauorem prædictæ A. & aliorum successiuè ad dictum fideicommissum vocatorum, reseruata dispositione, tam sortis principalis, quàm etiam fructuum dicti census, vel censuum ipsi N. & eius hæredibus, & successoribus, donec in totum ad summam dictorum 30. m. perueniant collocari, & erogari valeant, iuxta formam supplicationis prædictæ, de quibus scutis 6. m. in depositum acceptis, dictus P. vocauit se contentum, & de illis D. N. & D. A. præsentes, &c. quietauit, cum pacto de numquam petendo, & promisit statim consignare, ac soluere ad omnem requisitionem, vel placitum eorundem A. & N. quatenus erogentur in emptionem census, vel censuum prædictorum, & non aliter. Et pro maiori cautela dicti A. fecit, & consignauit eidem A. præsenti, &c. Hac lege conditione, & declaratione adiectis, vt nec fructus dicti census, vel censuum emendorum, neque sors principalis ad manus venditoris, vel aliorum ad fideicommissum prænarratum vocatorum peruenire possint, sed per dictum N. emptorem dicti casalis vel casalium, & illius hæredes, & successores exigi, & in emptionem portionum

N siue

siue locorum montium non vacabilium, sub nomine, & ad fauorem D. A. & aliorum ad dictum fideicommissum successiuè vocatorum reseruata tamen, vt supra, dispositione sortis principalis, & fructuum ipsis D. N. ac suis, vsque ad summam scutorum 30. m. peruenerint, iuxta formam prædictarum supplicationum quamprimum commodè fieri poterit, inuestiri debeant, vsque ad summam scutorum 30. m. computatis dictis, sex millibus, in totum accreuerit. Et quia cura inuestien. dictas pecunias, & fructus ad emptorem, & suos hæredes, & successores, vt præmittitur, pertinere debet; ne propter difficultatem inueniendi loca montium prædictorum, pro inuestimentis faciendis ipse venditor, & sui in dicto fideicommisso successores, aliquod damnum patiantur. Idcirco D. A. prædictus volens vtilitati suæ, & suorum filiorum, & aliorum ad dictum fideicommissum vocatorum consulere, vt facilius, & maturius fructus censuum, & successiuè montium emendorum, inuestiantur, & augeantur vsque ad dictam summam scut. 30. m. & ad tollendum difficultates, & forsan conuentiones, quæ occasione inuestimentorum prædictorum oriri possent; & ad omnem meliorem finē, & effectum. Sponte, &c. conuenit, & promisit D. N præsenti, &c. quandocumque & quotiescumque inuestimenta prædicta erunt facienda, inuestigare, & inuenire, & D. N. & suis, &c. offerre dicta loca montium non vacabilium pro inuestimentis prædictis faciendis; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. de quibus, &c. quæ scuta 30. m. loco dicti Casalis, vel Casalium S. & F. prædicto fideicommisso subiecta remaneant, iuxta formam Signaturæ, & commissionis Sanctissimi D. N. Papæ, de quibus scutis sex millibus, vt supra, in depositum realiter, vt supra consignatis D. A. venditor quietauit, absoluit, & perpetuo liberauit dictum N. in computum pretii dicti casalis. Reliqua vero scuta 21000. & octingenta monetæ pro cōplemento scutorum 27000. octingentorum monetæ causa totius dicti pretii, D. A. venditor coram testibus, & me notario habuit, & accepit, & ad se traxit in prompta pecunia, in moneta argentea papali, à dicto N. emptore præsente, atque actualiter soluente; de quibus scutis viginti vno millibus, & octingentis monetæ pro reliquo, & complemento dicti pretii, vocauit se contentum, & sibi integrè satisfactum esse; dictumq. N. emptorem præsentem, &c. quietauit, absoluit, & perpetuo liberauit. Exceptioni non numeratæ pecuniæ, non habitorum, non receptorum, & omnibus aliis iuris, & facti exceptionibus expressè renunciauit, cum pacto de numquam amplius petendo. Et si plus dicto pretio, Casale, vel Casalia prædicta S. & F. cum suis membris, iuribus, iurisdictionibus, & pertinentiis prædictis valeret, aut valere posset, vel possent, totum illud plus, etiam si dimidiam iusti pretii partem excederet, donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos ex certa scientia, principaliter, & non incidēter, remisit, eidem N. præsenti, &c. Et ad maiorē perpetuam firmitatem huius contractus. Idē A. venditor, renunciauit beneficio legis secundæ. Cod. de rescinden. vendition. & similibus legibus, de quarum effectu scientiam habere dixit, & de nouo certioratus extitit. Item affirmauit, & promisit dictum casale S. & F. cum omnibus iuribus, & pertinentiis præfatis, exceptis dictis censibus redimendis, ex pretio dicti casalis, vt supra cōuentum fuit in reliquis esse liberum, & immune ab omni alio censu, canone, responsione, liuello, & quocumque onere, & ab omni fideicommisso purificato, & purificando, attenta maxime derogatione Sanctissimi D. N. Papæ. Quam promisit validam, & firmam esse, ac perpetuo valituram, & dictum casale non esse alicui alteri venditum, datum, donatum, permutatum, distractum, aut quouis modo alienatum, etiam alienationis latissimè sumpto vocabulo; & nihil omnino in toto, vel in parte factum esse in præiudicium huius contractus, & dicti emptoris, atque dictum casale vti spectans, et pertinens ad dictum venditorem pleno iure dominii vendere, vt supra, licuisse, atque licere, & hanc venditionem esse, ac semper, & perpetuo fore bonam, validam, ac bene, & valide factam, & in eam tam quam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prætenden. in, & super dicto casali, & quacumque illius parte, aut membris, etiam ad om-

omnem solam, & simplicem interpellationem, aut requisitionem faciendam per emptorem, aut eius hæredes, & successores, & promisit non inferre litem, & quod neque à fideicommissariis vocatis in testamento dicti sui Aui paterni, vel ab aliis quibusuis personis lis, vel molestia inferretur; & quatenus illata foret, vel inferri contigerit, promisit facere consentire, vt supra, ac litem, causam, controuersiam huiusmodi suscipere in se, in omni iudicio, & in quacumque instantia, & parte iudicii, & susceptas prosequi, finire, & terminare, omnibus eius impensis, procuratoribus, aduocatis, & defensionibus opportunis, & absque cura, interuentu, & impensa dicti emptoris, & illius hæredum, ac successorum. Quinimmo dictum emptorem, & illius hæredes, & successores quoscumque in & super dicto Casali cum omnibus eius membris, & pertinentiis, ac pacifica possessione semper, & perpetuo conseruare, ac insuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare ab omni lite, causa, controuersia, molestia, & molestante persona. Alioquin si præmissa omnia, & singula seruata non fuerint, & in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis contrarios, aut contrauentionis illorum, teneri voluit, & se, & suos hæredes, &c. & bona quæcumq; obligauit pro omni, & quacumque euictione dicti Casalis, & iurium venditorum vniuersali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, etiam ad duplum pretii rei euictæ: asserens hanc esse, & vigere in Vrbe consuetudinem, & in quocumque iudicio etiã petitorio, & quouis eorum insolidum, & siue in proprietate, siue in possessione euictio immineat, vel sequatur; etiam si euictio, aut molestia ex dicto narrato fideicommisso, aut alias vndecumque prouenerit, & ad omnia damna, impensas, & interesse propter litem, molestiam, vel euictionem, per emptorem, & suos hęredes, & successores patienda, & incurren. teneri voluit erga emptorem, vt supra, acceptantẽ. Ita vt sub prætextu, quod per imprudentiam, iniuriam, vel iniustitiam indicantiũ, vel facto Principis euictio sequuta foret, ipse venditor, eiusq. hæredes, & fideiussores nullo modo excusari, vel se tueri possint aduersus præmissa. Et consensit etiam, atque conuenit cum emptore, quod in omnibus, & singulis præmissis, & in hoc instrumento contentis, dictus emptor, eiusq. hæredes, & successores, non teneatur ad faciendam aliquam solemnem intimationem litis, sed quæcumque simplex notificatio etiam domi dimissa copia, etiam extraiudicialis, & sine aliqua solemnitate, & forma iuris, & statutorũ adhibita, & seruata ipsi venditori, aut successiuè alicui ex hæredibus, & successoribus suis, ac fideiussoribus infradicendis facta sufficiat. Quia sic actum, & conuentũ fuit. Cui emptori, vt magis cautum sit, vltra fideiussores infra dicendos, & obligationẽ venditoris, declararũt, & conuenerunt dicti contrahentes, quod dicta scuta 6. m. vt supra, in depositum data, & census emendos ex eis, & successiuè augumentum illorum vsque ad dictam summam scutorum 30. m. & loca montium, acquirenda ex augumento, & fructibus in futurum emenda, intelligantur, & sint ex nunc in specie, ita tamen, &c. eidem D. N. & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque semper, & perpetuo obligata, hypothecata, & affecta pro quacumque dicti casalis S. & F. cum suis pertinentiis, euictione vniuersali, & particulari in quocumque iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum: & pro maiori cautela, & potioritate, & anterioritate dicti N. emptoris, & suorum, ac pro obseruatione huius contractus, & omnium, & singulorum conuentorum in eo, & quatenus aliqua euictio dicti casalis, in toto, & quauis parte, in iudicio petitorio, vel possessorio prouenire, & ex quocumque capite (promissionibus de euictione, & obligationibus fideiussorum semper saluis) etiam liceat D. N. & suis accipere corporalem possessionem dicti census, & locorum montium, & quorumcumque bonorum, in quibus dictæ pecuniæ, prouenientes ex pretio casalis, cum eorum augumento, & fructibus, inuestitæ fuerint auctoritate propria, & de facto, absque alicuius iudicis, & curiæ, &c. & absque vitio spolii, attentatorũ, & alio defectu; & retinere, & loco rei euictę, pro concurrenti valore vsu fructuare, donec valorem rei euictæ, ac duplũ ipsius, vna cum damnis, impensis, & interesse consequantur; & cum huiusmodi condi-

tione adiecta, quod dictæ pecuniæ, & eorum augumentum nec possint ab aliquibus sequestrari neque creditoribus dicti venditoris casalis, nec aliis quibusuis personis, etiam venientibus ex causa dotis, alimentorum, & alia quacumque causa, quantumuis pia, fauorabili, & priuilegiata, ius acquiri possit, in præiudicium dicti D. N. & suorum: Immo dictus N. & sui omnibus aliis præferantur in euentum præfatum, maxime quia dictæ pecuniæ ab ipso N. prouenerunt, & quia sic a principio actum, & conuentum fuit. Et saluis præmissis, & absque illorum præiudicio D. A. venditor promisit huic venditioni, & alienationi, ac omnibus, & singulis supra, & infra conuentis, & promissis, accessuros, vti principales, & insolidum, pro summis in totum scutorum vigintiunis millium, & octingentorum monetæ videlicet B. pro summa scut. N. C. pro aliis scutis N. D. pro aliis N. scutis quæ omnes summæ constituunt dictam summam scutorum 21. m. octingentorum monetæ. Pro quibus respectiue summis accessuros promisit dictos fideiussores, vt principales, principaliter, & insolidum, pro validitate, firmitate, & obseruatione huius venditionis, & de faciendo consentire omnes personas, ius habentes, vel habere apparẽtes, etiam dictos fideicommissarios, & quoscumque nominatos, & comprehensos in dicto fideicommisso, quatenus contrauenirent huic venditioni, & alienationi, aut illam rescindere, aut annullare tentarent; & de quacumque lite, causa, & molestia suscipienda, prosequenda, & pro conseruatione dicti emptoris, & suorum in dicto casali, & suis pertinentiis, & liberatione ab omni lite, causa, molestia, & molestante persona pro quacumque euictione vniuersali, & particulari, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, aliisq. præmissis obseruandis modo, & forma, prout per D. A. promissa fuerunt, & conuenta in fauorem dicti D. emptoris, & cũ obligatione Camerali. Quos fideiussores, & alios quoscũque accessuros, si quos alios accedere contingat hinc absentes, me notario, &c. D. A. promisit releuare indemnes, & penitus sine damno conseruare à præmissis, itaquod nullum damnum, neque molestiã patiantur; alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit. Et vlterius D. A. ad eandem maiorem cautelam emptoris, promisit, quod eius filii, & quoties, & quando aliquis eorum 14. annum compleuerint, cum omnibus solemnitatibus necessariis, & opportunis, acceptabunt derogationem dicti fideicommissi, & subrogationem respectiue factas per Sanctissimum D. N. Papam eis modo, & forma, prout in eisdem supplicationibus continetur, & quod accedent vt principales omnibus præmissis, ad quæ D. Alex. obligatus existit: & vltra hoc pro quocumque eorum iure, quod tam in præsenti, quam in futuro, eis competit, de nouo vendent, & se obligabunt, de quacumque euictione dicti casalis, in ampla forma, & pro omnibus, & singulis aliis modo, & forma, quemadmodum ab ipso A. promissa fuerunt erga dictum emptorem, quod promittant pro eadem potiori cautela emptoris, contractum hunc, & contractum per eos celebrandum, ratificare, cum dicti filii, & eorum singuli ætatis legitimæ effecti fuerint, ad omne placitum dicti emptoris; & quod pariter curabunt, & facient. Ita quod promittendo, factum alienum, & faciendo possibilia, excusari non possint, sed teneantur ad omnia, & singula per eos promissa, & ad omnia damna, &c. de quibus, &c. ab eorum filiis supradicta omnia, & singula ratificari, & in omnibus, & per omnia, fieri, & obseruari facient, in forma iuris ualida, & omnibus solemnitatibus requisitis, & opportunis. Conuenerunt etiam, quod D. A. venditor teneatur eius impensis expedire literas Apostolicas, in forma breuis, super dictis Signaturis D. N. Papæ, ac expeditas emptori prædicto infra terminum, &c consignare: Quas signaturas originales, ad effectum literas præfatas expediendi, rehabuit, & secum reportauit. Et vice versa, quod D. N. teneatur stare locationi Molendini, seu Mole, & hospitii, existentium in dicto casali: quæ a magnificis G. & C. eiusdem casalis conductoribus locata, & sublocata fuerunt, pro quatuor annis finiendis die, &c. pro eadem annua pensione, & pactis cõtentis in instrumento, die, &c. celebrato per N. ita tamẽ, quod pensio ad præfatũ N. spectet, & pertineat, ita quod emptor permittat semana-

minare in cultis, factis in dicto casali, pro solitis responsionibus, quæ pariter ad ipsũ D. emptorem pertineant.

Consensus in venditionem præstitus per Fideicommissarium.

ILlustrissimus, & Reuerendissimus D. I.M. Episcopus N. S. R. E. Cardinalis fideicommissarius, & executor deputatus (vt asseruit) in testamento bon. mem. T. A. dũ viueret Protonotarii Apostolici condito die, &c. in actis D.N. tunc notarii Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, quod testamentum vidisse, ac legisse affirmauit, & de contentis in eo, habere plenam, & certam scientiam, & habens notitiã quod D. F. vnus ex filiis, & hæredibus dicti bo. me. T. ad effectũ se liberandi à debito compositionis factæ cum Fisco, et Curiæ, etc. (sequere, prout in præcedenti instrumento consensus, narratiuam mutatis mutan. quia est eadem res) de quo venditionis instrumento, et contentis in eo illustrissimus D. Cardinalis plene cercioratus extitit: Et cum inter alia promissum fuerit ex parte venditoris, ipsum Illustrissimum Cardinalem consensum præstiturum: spõtè, etc. vt adimpleatur promissio, facta ex parte dicti D. F. et magis cautum sit dicto emptori, pro omni, et quocumque iure, facultate, et actione competen. et competituris eidem Illustrissimo D. Cardinali M. Fideicommissario, et executori dicti testamenti pure, libere, ac simpliciter consensit dictæ venditioni, et alienationi domus, cum suis pertinentiis, vt præfertur, factæ in dictum Capitulum N. quantum atinet ad ipsum Illustrissimum D. Cardinalem, et huiusmodi consensum, cum omnibus, et singulis in hoc instrumento contentis, semper, et perpetuo, ratum, gratum, validum, et firmum habere, ac tenere promisit, et ita obseruare iurauit, tacto pectore, etc. ad sancta Dei Euangelia, et cũ dicto iuramento, promisit nunquã contrafacere, dicere, aut venire per se, vel alios, in iudicio, vel extra sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, et modo, etiã hic non expressis, me notario, etc. acceptante, et stipulante pro dicto N. et illius hæredibus, et successoribus quibuscumque. Super quibus, etc.

Venditio rei Emphyteoticæ, & Surrogatio personæ citatis affinibus.

COram magnifico, etc. principaliter constitutus D. Rodulphus della porta, vnus ex filiis, et hæredibus q. Ioseph della porta placentin. diœcesis dum viueret, Ro. Cu. suæq ætatis legitimæ, in hac re principalis, et D. Accursius de Accursiis tutor, et pro tempore Curator Clementis, Caroli, et Octauii ætatis minorum filiorum, et hæredum cum ben. L. et Inuen. dicti q. Ioseph germanorum fratrum dicti Rodulphi deputatus (vt asseruit) in testamento à dicto q. Ioseph condito in actis D. G. notarii Romani de mense Octobris 1569. et in huiusmodi tutela, et cura per magnificum D. secundum Collateralem Curiæ Capitolii die 6. Octobris 1569. confirmatus, et quatenus opus sit de nouo deputatus, constat in actis D. C. notarii Curiæ Capitolii, de qua deputatione, et confirmatione, produxit fidem subscriptam à dicto D. C. et dictis nominibus exposuerunt dicto Collaterali, dictum q. Ioseph obiisse annis præteritis, relictis multis, et diuersis debitis, et inter alia vno debito scu. 275. debitorum domino Blasio Gallo, pro totidem solutis per eundem D. B. domino Cornelio Paltono Perusino, creditori dicti q. Ioseph della porta, occasione societatis officii alias factæ inter dictum D. Cornelium, et Ioseph. Quorum scutorum 275. monetæ 250. sunt pro sorte principali dictæ societatis, et quindecim pro certis fructibus dictæ societatis, et residuum pro expensis factis in lite, prout constare dixerunt ex fide producta, et reposita in filza instrumentorum D. G. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ notarii, et ex actis ibidem actitatis. Et insuper dictam hæreditatem dicti Ioseph della porta remanere debitricem domini Philippi Valentischi Rom. in scutis 305. monetæ, quæ sunt pro residuo scutorum 680. similium solutorum domino Alberto de Mighoribus confideiussori dicti domini Philippi in cõtractu obligationis, factę per dictum q. Ioseph, & dictum Rodulphum eius filium in fauorem Io. Francisci, & Aloysii Spinulæ, vt dixerunt constare in actis D. P.

de dicta obligatione rogati die, &c. aut alio veriori tempore, item dictam hæreditatem remanere debitricem in scutis 400. monetæ eidem Rodulpho, & Virginiæ suæ germanæ sorori, natis ex dicto Ioseph, & q. A. prima vxore dicti Ioseph, occasione dotis eiusdem matris Rodulphi, & Virginiæ, vt dixerunt constare instrumento dotali, &c. & alia quoque debita dictum Ioseph reliquisse in hæreditate sua. Et quia creditores præfati institerunt, & instant pro consequendis eorum creditis, & pecuniis debitis. Vnde prædicti hæredes non possunt, nec decet differre solutiones prædictas, vel assignationes aliquorum bonorum: Et in hæreditate præfata remanserit vinea, sita intra mœnia Vrbis prope montem Sanctissimæ Trinitatis, versus portam P. quæ vinea in specie reperitur obligata pro restitutione dotis q. D. secundæ vxoris dicti q. Ioseph, ac etiam remanserit domus cum apotheca, sita in Vrbe in via Peregrini, sub proprietate, & directo dominio venerabilis Collegiatæ Ecclesiæ beatæ Mariæ Rotundæ, confinata ab vno iuxta bona, &c. ac alios suos confines; quæ domus alias concessa fuit per Reuerendos Canonicos, & Capitulum dictæ Ecclesiæ, prædicto q. Ioseph. ad tertiam suam generationem. Itaquod prima generatio inciperet ab ipso Ioseph, & ab eius filiis legitimis, & naturalibus, tam natis, quam tunc nascituris, & ipsi intelligerentur prima generatio, & finita dicta tertia generatione, vltimus eiusdem tertiæ generationis posset nominare duas personas, vnico contextu siue masculos, siue feminas, & infra mensem à die nominationis factæ, tradere deberent instrumentum publicum dictæ nominationis Reuerendis Archipresbytero, & Canonicis dictæ Ecclesiæ, pro annuo canone, seu responsione scutorum quindecim, in principio mensis Nouembris annuatim soluendorum, & cum aliis pactis, latius contentis in instrumento dictæ concessionis, die, &c. 1560: per D. I. notarium publicum Rom. celebrato, et stãtibus præmissis D. Accursius tutor, et curator, et prædictus D. Rodulphus principalis, considerauerint expedire dictæ hæreditatis pro soluen. dictis debitis, seu maiori parte dictorum debitorum, alienare prædictam domum cum apotheca, maxime quia nihil est in hæreditate, quod distractum sit minus damnosum, quam dictæ domus, et volentes dictam domum alienare adhibuerint, et adhiben. curauerint, pro omni meliori conditione inuenienda, tamen à nullo, nec parem, nec meliorem conditionem, seu maius pretium inuenerint, quam à præfato domino Blasio Gallo, et D. Michaele Angelutio de Ferentilo, qui summam scutorum octingentorum monetæ pro precio dictæ domus cum apotheca, et cum onere præfatæ responsionis 15. scut. dictis Archipresbytero, et Canonicis soluere parati existant, et subintrare in locum dictorum filiorum, quatenus tamen dicti D. Archipresbyter, et Canonici capitulariter consentiant translationi, et venditioni prædictæ ipsi domino Blasio faciendæ, et mutationi de generatione dictorum filiorum Ioseph della porta in generationem ipsius D. B. nunc ætatis annorum 60. in circa, et Camilli eius filii legitimi, et naturalis annorum xi. completorum, et Iulii Galli Spoletani fratris patruelis dicti D. B. ætatis xix. seu xx. annorum in circa, qui est solutus, et non habet filios, et Michaelis Angelutii de F. ætatis annorum 55. in circa vxorati, sed nullos filios habentis. Itaquod ipse D. Blasius, Camillus, et Iulius Galli, et Michael Angelutius habeatur loco primæ generationis, et successiuè filii legitimi, et naturales ex eis nascituri, habeantur pro secunda generatione, et nepotes pro tertia: Et vlterius, qui extiterint ex tertia generatione duas personas, mares, vel feminas nominare possint, quæ tamen subrogatio, et mutatio fiat, vt D. Blasius, et sui hæredes, et successores durante tertia generatione huiusmodi liberè de dicta domo, et apotheca disponere valeant, super qua venditione, translatione, et mutatione, iam requisiuerint dictos Archipresbyterum, et Canonicos, pro eorum in præmissis consensu habendo. Ipsi vero domini Archipresbyter, et Canonici, licet mors et vita tam iuuenum, quam senum incerta sit, nihilominus ex eo quod euidenter apparet, et iuxta ordinem naturæ, talis mutatio tendit in vtilitatem dicti Capituli, seu Ecclesiæ, cum loco iuuenum, et puerorũ subrogentur duo ferè senes. Ideo, saluo beneplacito Sedis Apostolicæ, consen-

fen-

sentire parati sint. Propterea, volentes dictæ partes instrumentum super dicta venditione, & translatione celebrare, coram eodem magnifico D. Collaterali dominus N. vnus ex sanctissimi D. N. Papæ Cursoribus in scriptis retulit, & se ad instantiam domini Rodulphi della porta principalis, & D. Accursii tutoris, & respectiue pro tempore curatoris aliorum filiorum, & hæredum cum ben. I. & in uent. dicti q. Ioseph della porta die, &c. huius mensis N. intimasse D. Bartholomæi parenti consanguineo,& D. Geruasio Melchiorio affini filiorum quon. Ioseph della porta qualiter dictus D. Rodulphus, vnus ex dictis filiis, & maior natu, & dictus D. A. de A tutor, & pro tempore curator testamentarius dictorum filiorum minorum, pro soluen.paternis debitis vrgentibus, intendunt alienare, vendere, seu in solutum dare domum, cum apotheca sitam in via Peregrini, iuxta bona hæredum q. I. & ab alio latere bona domini D. seu alios veriores confines, in qua domo inhabitat d. P. Inquilinus (saluo iure directi dominii, & consensu Canonicorũ, & Capituli beatæ Mariæ Rotundæ, qui dicuntur esse directi domini) D. Blasio Gallo Spoletano,creditori hæreditatis dicti q. Ioseph della porta, & Michaeli Angelo de F. pro pretio scutorum octingentorum monetæ soluen. seu compensan. respectiuè cum debitis hæreditatis dicti eorum patris, & quod super huiusmodi venditione, seu datione insolutum celebrabitur instrumentum in domo habitationis R. P. D. Episcop i Ariminen. è conspectu Palatii residentiæ Oratoris suæ Catholicæ Maiestatis, & quod huiusmodi instrumentum celebrabitur die Sabbati,&c.hora 20. seu coram primo, vel secundo Collaterali. Ideo citasse eosdem ad interessendum, & præstandum eorum consensum pro validitate contractus faciendi, alias ad allegandum causam, quare præmissa fieri non debeant, alias videndum dictum instrumentum celebrari, in eorum absentia, cum auctoritate curatoris per D deputandi,iuxta formam statutorum Vrbis, & alias omni meliori modo,&c. Qua relatione sic facta, ibidem præsentes, & principaliter constituti, dictus D. Rodulphus della porta principalis nomine proprio D. Accursius de Accursiis tutor, & respectiue pro tempore curator aliorum filiorum, & cohæredum testibus, & me notario in dicto termino intimationis, & citationis, vt supra factæ, ac sufficienter expectatis dictis DD. Bartholomæo, & Geruasio proximioribus, vt asseruerunt eorũ consanguineis, & affinibus respectiuè,ac illis non comparentibus,neque aliquid allegantibus in actis mei notarii, & quia nullos alios habent consanguineos, in Vrbe ad consentiendum habiles, quam dictos Bartholomæum,& Geruasium,vt cum iuramento tactis, &c. præstito affirmarunt. Quos amicabiliter etiam requisiuerint, & celebrationi huius contractus venditionis pro tam vrgenti, & necessaria causa interuenire vellent. Propterea ne vnquam de validitate contractus dubitari contingat, ad satisfaciendum statutis Vrbis respectu dictorum minorum, aliquem eis curatorem, in locum duorum proximiorum consanguineorum,quatenus opus sit, ac ad omnem abundantiorem cautelã, deputari cum instantia postularunt, & cũ eius consensu dictam venditionem domus, & apothecæ facere possint, ita vt vtile per inutile nõ vitietur, attento quod dicti hæredes non habent in bonis, vnde possint consequi pecunias,ad effectum huiusmodi debita soluendi. Qui D. Collateralis auditis,& intellectis præmissis,dictis Clementi,Carolo,& Octauio præsentibus,et petentibus in curatorem ad hunc actum, in defectum, et locum dictorum consanguineorum, attenta eorum contumacia,quia non curarunt comparere, nec aliquid allegarunt,dedit, et deputauit N. præsentem et intelligentem, et onus huiusmodi acceptantem,dicens, et replicans eidem, Curator esto, eisdem minoribus ad hunc actum vtilia pro eis facito.et inutilia prætermittito, iuxta exigentiam facti, eosq. illorum iura indefensos, et indefensa non derelinquito, caueto, et alia facito,ad quæ teneris, et debes. Qui N. Curator ita facere, et curare promisit, prout, et quemadmodum a D. Collaterali demandatum fuit. Pro quo Curatore, et eius instantia, et requisitione M. sciens.etc. sponte, etc. ad faciendum rem gratam dicto Curatori, vt principalis, et insolidum accessit, erga eosdem minores

Quem M. præsentem, &c. Idem Curator promisit releuare indemnem, ac penitus sine damno conseruare. Ita quod, &c. alias, &c. obligâtes propterea idem Curator, & fideiussor seipsos, & suos hæredes, &c. & bona, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis (citra tamen, & præter constitutionem procuratorum) solitis, & consuetis, & ita tactis, &c. iurarunt. Et super præmissis dictus D. Collateralis, ad postulationem partium, auctoritatem, & decretum interposuit.

Successiuè in eodem loco, & die coram magnifico D. Collaterali, vt supra sedente pro Tribunali, ac test bus, & me notario publico, ad hæc vocatis, atque rogatis, personaliter Constituti supranominati domini Rodulphus della porta principalis, nomine proprio, & D. Accursius de Accursiis tutor, & respectiue pro tempore Curator aliorum filiorum, & cohęredũ cũ ben. l. & inuentarii dicti q. Ioseph della porta, in præsentia, & cum consensu dicti N. Curatoris, vt supra deputati præsentis, & consentientis, atque auctoritatem præstantis & affirmantis cum iuramento, tactis, &c. præstito se in hac re non habere aliquod proprium particulare interesse, & huiusmodi venditionem (attenta causa superius narrata) non tendere in damnum dictorum hæredum. Volentes effectuare dictam venditionem, pro dictis debitis soluendis asserentes à nemine inuenisse meliorem conditionem, quàm à dictis magnifico D. Blasio Gallo, & D. Michaele Angelutio, spontè, &c. imprimis eidem D. Accursius Tutor, & Curator ad maiorem validitatem huius contractus, pro dictis minoribus renunciauit, cum dicto iuramento beneficio minoris ætatis, restitutionis in integrum, & omnibus legibus, & statutis in fauorem minorum disponentibus, de quibus prius à domino Collaterali certioratus fuit agens omnia, & singula in hoc instrumento contenta tutorio, & curatorio nomine, non solum dictorum masculorum, sed etiam feminarum, videlicet filiarum dicti q. Ioseph, quæ pariter minores xx. annis existunt, quatenus tamen dictis filiabus, super dicta domo aliquod ius competat, & non aliter, & omnes prænominatis dictis nominibus, tam coniũctim, quam diuisim, spontè, &c. & omni meliori modo, &c. saluo, & reseruato consensu dictorum Archipresbyteri, & Canonicorum Collegiatæ Ecclesiæ sanctæ Mariæ Rotundæ, ac iure directi dominii, & responsionis dictæ Ecclesiæ competen. & non alias aliter, nec alio modo, &c. supradictam domum, cum apotheca, & suis membris, & pertinentiis vniuersis, ac melioramentis vendiderunt, & titulo venditionis, & omni meliori modo, ac titulo quo potuerunt, dederunt, concesserunt, & transtulerunt dicto D. Blasio Gallo nob. Spoletan. in Vrbe commoranti, & D. Michaeli Angelutio de F. præsentibus, ac suis hæredibus, & successoribus quibuscumque ementibus, acceptantibus, & stipulan. (solitis conditionibus, declarationibus, & pactis infradicen. & non aliter) subrogantes eosdem B. & M. & suos hæredes, & successores in omne ius, & locum ipsorum della porta. Transferentes in eos omnia iura, omnesq. actiones vtiles, tam in supradicta domo, apotheca, & melioramentis, cõpeten. &c. Ad habendum, &c. Constituentes, &c. ac specialiter, & expressè consenserunt, quod D. Blasius pro se, & Camillo eius filio, & Iulio Gallo fratre patruele & dicto domino Michaele Angelutio de E. vsque in tertiam eorum generationem inclusiuè, & cum facultate nominandi duas personas, vt supra narratum est, consequi possint mutationem, & trãslationem à dictis DD. Archipresbytero, & Canonicis, adeo, vt in futurũ attendantur generationes ipsius D. Blasii, Camilli, Iulii, & Michaelis non autem ipsorum della porta, saluis pactis, declarationibus, & conditionibus infradicen. Dantes facultatem D. Blasio accipiendi dictæ domus, cum apotheca, & suis membris, & pertinentiis, corporalem possessionem, absque alicuius iudicis, &c. Et donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem venditionem, & alienationem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, fecerunt prò precio scutorum 800. monetæ ad iul. x. pro scuto, ad effectum soluendi debita prænarrata pro concurrenti summa dicti pretii, erga dictos B & M. præsentes, & acceptantes, vt supra. Quod precium conuenerunt, solui debere per DD. B. & M. ad omne placitum venditorum præstito tamẽ prius consensu per dictos RR. Archipresbyterũ,

&

& Canonicos, et facta mutatione, et translatione de generationibns ipsorum della porta, in generationes ipsius D. Camilli, Blasii, Iulii, et Michaelis, et expedito assensu, vel confirmatione Apostolica. Quibus expeditis, ex dicto pretio compensari debeant scuta 275. debita eidem D. Blasio, ex causa superius narrata. Ita tamen vt domino Blasio, eiusque hæredibus, & successoribus primæua iura, & actiones firma salua, & reseruata maneant, pro sua potioritate, & anterioritate, & maiori cautela, in euentum euictionis dictæ domus, in petitorio, vel possessorio iudicio, vel euiuscumque litis, & molestiæ, si quæ super dicta domo inferantur. Item solui debeant scuta 305. monetæ domino Philippo Valentisco debita, ex causa fideiussionis, factæ per eum pro dicto q. Ioseph, & solutionis subsecutæ, vt superius narratum est. Item scuta 200. dictæ D. Virginiæ, pro sua medietate dotis maternæ scut. 400. & reliqua scuta 20. pro complemento prætii dictę domus, Antonio Antonino in computum scut. 25. per eum dicto D. Ioseph mutuatorum, quatenus tamen dicti creditores, pro quacumque euictione dictę domus, & apothecæ, ac iurium in petitorio, & possessorio insolidum, pro summis, & ratis eisdem soluendis promittant, & de facien. cõsentire omnes personas, & suscipiendo, & prosequendo quamcumque litem. Et insuper eorum iura, & actiones prædicto D. Blasio pro sua maiori cautela, & potioritate, ac anterioritate transferant, & cedant, & ex nunc, pro quando dictæ solutiones factæ fuerint dicti venditores quietarunt dominum Blasium, præsentem, &c. cum pacto, de numquam amplius dictum pretium petendo. Et si plus dicto pretio dicta domus, & iura valerent, totum illud plus remiserunt dictis B. & M. emptoribus, prę sentibus, &c. Item affirmarunt, & promiserunt de dicta domo, & suis membris, ac iuribus nihil penitus fecisse, in præiudicium dictorum D. emptorum, & dictam domum, & iura nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse, distraxisse, aut quouis modo alienasse, alienationis largissimo modo sumpto vocabulo. Immo venditionem, alienationem, & subrogationem huiusmodi esse, & semper fore bonas, &c.

pone clausulas generales, &c. Item declararunt, & conuenerunt, quod si non poterit obtineri trãslatio, & subrogatio de vita, & generationibus ipsorum della porta, in vitam, & generationes ipsius Blasii, & aliorum prænominatorum quas mutationem, & translationem, & subrogationem ipsi venditores procurare, & obtinere promiserunt, vna cum expeditione beneplaciti Apostolici, seu confirmationis Apostolicæ, intra quatuor menses proximos, in tali casu, sit in arbitrio & facultate D. Blasii retinere dictam domum, iura, & melioramenta, ac de eis disponere, durante vita, ad tertiam generationem inclusiuè, dictorum della porta, & vt vulgariter dicitur, correre il risico della vita de' detti figlioli di Giosеppe della porta, & loro generatione insino alla terza inclusiuamente. Qua vita, & generationibus durantibus dictus Blasius, & sui hęredes, & successores dicta domo, cum apotheca, melioramentis, & iuribus vti, potiri, frui, & gaudere, & de illis, vt dere propria emphyteotica, respectu vsusfructus, & vtilis dominii liberè disponere valeant, prout possent ipsi della porta, si venditionem hanc non fecissent. Et in omnem casum dicti venditores promiserunt consignare instrumentum confirmationis Apostolicæ, vna cum expeditione beneplaciti dicto domino Blasio, &c.

Venditio ad vitam.

CVm alias A. ad effectum soluendi certum eius debitum quod habebat cum N. vendiderit B. eius matri, domum magnam, positam in Vrbe, in regione S. in platea D. cum suis iuribus, & cum duabus apothecis, sub eadem domo existentibus, prope portam domus, altera à dexteris, altera vero a sinistris pro pretio scut. 6. m. cum pacto, vt semper, & quandocumque liceat D. vendirori dictã domum, pro eodem pretio redimere, & recuperare, vt asseruit latius contineri in instrumento, &c. nunc autem considerans sibi melius esse dictam domum, & apothecas recuperare, atque alteri, vel aliis vendere ad vitam vnius, aut plurium personarum, quia cum mors omnibus certa existat dicta domus, & apothecę deuoluentur ad ipsum A. vel eius hæredes, absque restitutione pre-

tii.

cii, & cum P. inquilinus dictæ domus obtulerit soluere scuta 6.m.si D.A. dictā domum, cum dictis duabus apothecis, ac reliquis omnibus pertinentiis vendere, & alienare voluerit, ad vitam ipsius P. & Q. suæ coniugis, & post eorum obitum, ad biennium superuiuente R. filia bon. me. N. quatenus eadem R. defunctis dictis coniugibus superstes foret, quam conditionem, & pretium oblatum ipse A. acceptare proposuerit cum sua euidenti vtilitate, quia vbi nunc, & in futurum, sine restitutione pretii dictam domum, & apothecas recuperare non valebit vtique, si dictam venditionem fecerit ad vitam, vt supra certus esse potest domum, & apothecas, absque restitutione pretii, ad eum, vel eius hæredes reddituras.

Hinc est, quod anno, &c. coram testibus, & me notario, &c. dictus A. effectuare volens tractatum habitum cum dicto P. super dicta venditione, sponte, &c. & omni meliori modo, &c. dictam domum magnā sitam, vt præfertur in platea D. cum duabus apothecis, venditam dominæ B. eius matri ex nunc, prout ex tunc, & è contra cum illa redemerit, quam redemptionem, promisit omnino facere hinc ad diem. &c. & cum omnibus aliis apothecis, domibus, seu domunculis cōtiguis, membris, & pertinentiis suis è centro terræ, vsque ad cælum, cui domui á duobus lateribus sunt viæ publicæ ante est dicta platea, retro vero, &c. saluis aliis, si qui sint veriores confines, aut vocabula veriora, vendidit, ac titulo perfectæ venditionis, dedit, concessit, transtulit, & assignauit eidem P. præsenti, ementi, & acceptanti, ad vitam suam & Q. suæ coniugis, & ad duos annos immediatè sequen. post obitum dictorū coniugum superuiuente R. puella nepote dominæ q. ita vt si dicta R. post obitum dictorum coniugum superuixerit duobus annis, vel pro eo tempore quo superuixerit, vsque ad duos annos, quicumque causam, & ius habentes ad P. dicta domo apothecis omnibus, ac pertinen. suis vti potiri, & gaudere valeant, hoc etiam adiecto pro maiori declaratione, vt præmoriente domina Q. nihilominus ipse P. tota dicta domo, cum omnibus eius apothecis, & pertinentiis durante vita sua, & pariter è contra præmoriente P. superstite Q. sua coniuge, tunc hæredes, & successores domini P. vel quicumque ab eo causam, & ius habituri, vltra dictos annos duos superuiuente dicta B. potiri, & gaudere valeat integra domo apothecis, & pertinentiis suis vniuersis, quæ post obitum dictorum coniugum, & finitis duobus annis prædictis ad A. venditorem, vel eius hæredes, & successores etiam, cum omnibus meliorament is, si quæ per P. vel Q. ibi fieri contigerint, deuoluantur, & liceat eis propria auctoritate de facto, absque alicuius iudicis, & magistratus auctoritate, decreto, & mandato, & absque vitio spolii nullitatis, & attentatorum apprehendere, atque ad eorum libitum disponere, ac saluis præmissis A. venditor transtulit, & cessit in, & super dictis domo apothecis, & pertinen. suis D. P. vt supra acceptanti omnia iura, & omnes actiones, &c. Ad habendum, vtendum, & possidendum, vendendum, donandum, vel permutandum, ac faciendum de domo, & apothecis, ac pertinentiis suis, ad libitum voluntatis eiusdem P. durante vita sua, & dictæ suæ coniugis, & duobus annis vitæ dictæ R. si eadem R. superuixerit, vt supra dictum est. Ponens D. P. vt supra, acceptantem in omne ius locum, & priuilegium suum in vniuersum, ac transtulit, & eundem P. ad maiorem cautelam acceptantem ius, & facultatem redimendi, & recuperandi à domina B. dictam domum, cum duabus apothecis, quatenus per ipsum D. A. non fuerit redemptæ hinc ad diem, &c. Constituens super præmissis D. P. acceptantem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita, vt dictis iuribus, & actionibus etiam facultate redimendi in iudicio, et extra vti agere, excipere, ac experiri valeant etiam directis actionibus, quemadmodum posset ipse A. ante venditionem, & cessionem huiusmodi, & vltimo ipse D. A. compelli possit ad faciendam redemptionem præfatam: Dās ex nunc facultatem D. P. accipiendi auctoritate propria de facto, absque alicuius iudicis, &c. dictæ rei venditæ, corporalem possessionem. Et donec, etc. constituit, etc. Hanc autem venditionem, & cessionem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis A. fecit, & facit erga dictum P. vt supra, acceptantem, pro pretio

tio scutorum 6. m. monetæ, iul. x. pro scuto, & aliorum scutorum 500. monetæ, quæ scuta 500 in melioramentis, ad contentamentum, vel satisfactionem dicti emptoris, idem emptor exponere teneatur, dicta vero scuta 6 m. D.P. emptor soluere promisit, hinc ad diem x. men. M. prox. venturi, & pro solutione facienda in dicto tempore dare cedulam banchariam, per totum mensem Decembris prox. venturi, data prius per D. venditorem, videlicet ante diem x. men. M. vel ante solutionem, idonea cautione, ad satisfactionem D. P. principali, & insolidum obligata, pro quacumque euictione dictæ domus, apothecarum, & aliarum præfatarum domorum contiguarum, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, & pro obseruatione aliorum contentorum in hoc instrumento, vel simili summa scutorum 6. m. per A. exposita in emptionem creditorum montium non vacabilium, aut censuum, vel aliorum bonorum stabilium in Vrbe, vel suo territorio; quæ sint idonea, & secura, & in specie, vltra generalem obligationem infradicendam, ad maiorem cautelam D. emptoris obligentur in actis mei notarii pro quacumque euictione præfata loco fideiussionis, & pro obseruatione contentorum in hoc instrumento, & ex nunc dicta bona, seu Census, vel credita montium, emenda; si emi contingerint D. A. in specie, ita tamen, &c. obligauit; & hypothecauit D.P. præsenti, & ad maiorem cautelam acceptanti, pro quacumque dictarum domus apothecarum, & aliorum vt supra venditorum, euictione, in omni iudicio, &c. Et pro implemento, & obseruatione omnium, & singulorum in hoc instrumento contentorum, & constituit dicta bona emenda, tenere, ac possidere nomine dicti P. & suorum, in euentum cuiuscumque euictionis præfatæ salua obligatione personali, & reali aliorum bonorum ipsius A. Praeterea si dictæ domus, apothecæ, aliæq. præmissæ plus valerent, &c. (sequere clausulas generales in forma) Præterea conuenerunt, quod si D. P. vel domina Q. vltra scuta 500. quamcumque aliam summam exponere voluerint, aut erogauerint in melioramentis dictæ domus, omnia cedant solo, & ad beneficium D.A. & suorum hæredum, absque eo, quod ipse A. vel sui hæredes, pro huiusmodi melioramentis quantumuis notabilibus, quicquam restituere, aut persoluere teneatur. Item in euentum, in quem Sanctissimus D. N. Papa, vel Reuerendissimus D. Camerarius, aut Reuerenda Camera Apostolica, vel domini Magistri viarum, aut alii, ad quos attinebit, faciant Iectitum, pro aperienda, vel conficienda via, iuxta dictam domum venditam, quæ via tenderet versus Ecclesiam S. M. & dicta domus magna remaneret in insula, seu alio quouis modo, in tali casu D A. venditor, vel sui hæredes soluere teneantur totum illud, quod soluendum erit causa huiusmodi iectitus, ad D. P. & habituros causa ab eo releuare indemnes ac immunes conseruare à dicto iectitu, & quacumqua taxa, & solutione imponenda propter talem iectitum; quia sic à principio actum, & conuentum fuit inter partes. Quæ omnia, & singula præmissa, dictæ partes referendo singula singulis, congruo loco promiserunt adinuicem inuiolabiliter obseruare, atque adimplere, & numquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo, in iudicio, vel extra contrafacere, dicere, opponere, vel venire; alias ad omnia damna, &c. teneri voluerunt ad inuicem, vltra obseruationem, & adimplementum huius contractus, & contentorum in eo. Pro quibus, &c. Et insuper dictus A. etiam in specie, ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec e contra sed ad maiorem cautelam emptoris, omnem legitimam Trebellianicam, & falcidiam in bonis paternis, & omnia alia sibi competentia, etiam cum clausula, & effectu Constituti obligarunt, &c.

Venditio Castri.

CVm fuerit, & sit, prout infrascriptus Ill. D.P. asseruit, quod cum ipse esset verus, & legitimus debitor Illustrissimi D. M. pro residuo dotis Ill. D. F. eiusdem Ill. D. M. Vxoris, & ipsius Ill. D. P. germanæ sororis, in summa, & quantitate 18200. prout latius publico instrumento, &c. ad quod, &c. Cumq. dies solutionis, pecuniarum huiusmodi iam diu cessisset; illasq. non habens, per literas Cambii,

bii,

bii, sub die, &c. cum maximo eius damno, & interesse, & Ciuitate N. soluerit, seu solui fecerit eidem Ill.D. M. de mense N. per DD.N. & N.merc. &c. ducatorum 13000. monetæ Neapolitan. restetq. propterea idem Ill. D. P. eorundem mercatorum debitor in dicta summa 13000. ducat. Cumq. etiā debitor remanserit prout remanet de præsenti eiusdem Ill. D. M. pro residuo dotis præfatæ in sūma 5200. scutorum similium, pariterque fuerit,&sit debitor Ill. D. N. in summa 4700. scut. causa, & occasione dotis, & aliorum iurium, prout instrumento, &c. ad quod, &c.Cumq. idē Ill.D.P.non habeat ad præsens manuales pecunias pro huiusmodi debitis persoluendis: sitque in variis aliis debitis, & ex causa solutionum dotium præfatarum, & aliarum inuolutus, ex quibus etiam maximum damnum, & interesse patitur, ac persoluit; nec minus vnde pecunia huiusmodi haberi possit modum reperire valens, nisi aliqua de bonis stabilibus vendat. Cumq. nullam rem minus damnosam venalem habeat, quam quoddam Castrum vulgariter dictum sancto P. ac quandam tenutam contiguam nuncupatam M. iuxta fines infrascriptos, ex quibus multos minores fructus, quam interesse quod patitur; ob solutionem debitorum præfatorum, percipit. Propterea ad alienationem dicti Castri, & Tenutæ præfatæ neminem reperit, qui meliorem conditionem, & maius pretium obtulerit, quam C. qui obtulit pro pretio Castri, & Tenutæ præfatæ soluere contanti scuta 27000. hoc modo videlicet, &c. Cognoscentesq. Idem Ill. D. P. & eiusdem agentes pretium huiusmodi fore iustum, & rationabile, venditionemque præfatam in eiusdem ipsius Ill. D.P. cedere vtilitatem, & propterea ad illa deuenire intendat. Idcirco principaliter constitutus idem P.coram eximio Io. D. A. Iudice Palatino, & primo Collaterali, ac Ill.D. Senatoris Locumtenente, seden. &c. ac cum eiusdem decreto,&c.ac præsentia,&c.B.& B.auunculorum eiusdem Ill. D. P. ac consanguineorum, & in gradu proximorum prout medio iuramēto asseruit, & se nullos alios proximos cōsanguineos ad præsēs in Vrbe habere ad interessen. & qui interesse possint huiusmodi instrumento, ibidem præsentium, &c. & medio iuramento tactis, &c. asseren. se de huiusmodi negotio ad plenum informatos, & nullum in eodem habere interesse, & non esse in præiudicium eiusdem Ill. D. P. attentis præmissis; asseren. simili iuramento. Idem Ill. D. P. se in 18. suæ ætatis anno constitutum, renuncian. nihilominus cum eodem iuramento suæ minoris ætatis 20. seu 25. annorum priuilegio, ac restitutioni in integrum beneficio, promittens cum simili iuramento dicto C. absenti, ac P. eiusdem procuratori, & agenti, ac me Notario, &c. præsentibus,&c.restitutionem aliquo vllo vnquam tempore quauis causa, & occasione aduersus supra, & infrascripta, & incidenter non petere, & quod factus maior præsens instrumentum, & contenta in eo ratificabit in forma iuris valida, ad omnem simplicem requisitionem dicti C.spōte, etc. ac omni meliori modo, &c. vendidit, &c. dicto C. absenti, ac dicto D. procuratori, & agenti, ac me Notario vt supra præsentibus, idest dictum Castrum sancti P. ac eius Territorium, quoad ipsum Ill. D. P. spectat, & pertinet, positum in diœcesis T. extra portam sancti L. necnon etiam dictam Tenutam M. contiguam Territorio dicti Castri, quibus ab eius lateribus respectiue est Tenuta ciuitatis T. præfatæ, ac Castri V. & Castri L. & R. & C. & P. ac M. & alios fines, etc.cum potestate specificandi, &c. vel si qui, etc. liberum, etc, cum omnibus eiusdem Castri habitationibus, curia temporalis, iuribus, fortellitiis, palatiis, plateis, domibus, & portis, & quicquid publici, & priuati intus, intra, & extra dictum Castrum, exceptis fructibus separatis à solo, & ad dictum Ill. D. venditorem spectat, & pertinet, ac spectare, & pertinere poterit, et potest, ac vtili, & directo dominio, superioritate, potestate, arbitrio, iurisdictione ciuili, & criminali, ac mixta, priuilegiisque, indultis, immunitatibus, exemptionibus libertatibus, ac iurisdicendi, dicique faciendi facultate, necnon mero, & mixto imperio, & gladii potestate, iure vassallitio, et quocumque alio iure, ipsi Ill. D. venditori super vassallis dicti Castri, & Tenutæ, vt supra venditis, Territoriis districtibus, & pertinent. agris, & campis, fili-

uis,

nis,nemoribus, paludibus, riuis,aquatis, fontibus,pertinentiis,& herbosis,fructiferis, & sterilibus, ac omnibus ipsius castri, & tenutæ ædificiis intus, & extra positis, tabernis,hospitiis,datiis, collectis, gabellis,dohanis, passagiis,custodiis, vectigalibus,oneribus,exactionibus realibus & personalibus,angariis,& perangariis,impositionibus,censibus, responsionibus,pensionibus, fructibus, redditibus, & prouentibus, emolumentis, & obuentionibus vniuersis,terraticis,potestatibus,auxiliis,subsidiis, honorantiis, obedientiis, reuerentiis, honoribus,homagiis,& fidelitate, & quibuscumque aliis seruitiis, in persona, pecunia,rebus,&bonis quomodocumque, & qualitercumque per vassallos, & alios incolas, & habitatores dicti castri, & tenutæ,confinibus, territoriis, & districtus præstari solitis & debitis ac debendis, iureq; piscandi, aucupandi, venandi,depascendi,aquas vndecunque deriuantes,hauriendi, & quolibet deducen. foueas lapidis,& arenæ instituen.venas auri,& argenti æris, ferri, & cuiuscumque generis metalli,& sulphuris effudien.quærendi, inueniendi,& lucri facien.ac ciuilium,&criminalium,seu mixtarum causarum cognitione,& determinatione, ac cum iuribus, & aliis emolumentis ex eisdem causis ciuilibus, seu mixtis, quomodocumque prouenie. ac vassallos,incolas,& habitatores,& alios dicti castri & tenutæ subditos, & delinquen. corrigen. puniendi, mulctandi, ac illos absoluen.& remitten.ac iure præstandi, & alia faciendi, quæ ad dominum dicti castri, & tenutæ pro tempore existen. de iure,vel consuetudine spectant,& pertinent,& quæ ipse Ill. D. venditor, & sui prædecessores ante præsentem venditionem facere potuerunt, & etiam debuerunt, ac cum aliis quibuscumque iuribus, iurisdictionibus,arbitramen. & potestatibus,ad dominiũ dicti castri,& tenutæ spectan. & pertinen. solitisq. iurisdictionibus, quomodolibet concernen. ac eidem Ill. D venditori competen. & competituras; francum, liberum, & exemptum ab omni homagio, & iuramenti fidelitatis præstatione, superioris recognitione, præterquam Papæ, & alia quauis seruitute, & in effectum omnia, & singula,quæ & prout idem Ill. D. venditor habet, & possidet,& habere,& possidere potest, & ad ipsum quomodolibet, & quocumque iure,& titulo spectant,& pertinent,ac spectare,& pertinere possunt,& in futurũ poterunt. Item omnia iura, &c. Itaquod, nullo iure,&c.ad habendum, &c. ponens, etc. constituens, etc. dans licentiam, etc. Et donec, etc.constituit, etc. Hanc autem venditionem,etc. sequere prout in venditione domus.

Recognitio in dominum castri, cum iuramento homagij.

IDem T. vice, et nomine A. sui patris, animo, et intentione continuandi in apprehensione possessionis præfatæ, post visitationem Ecclesiæ dicti castri, et Missæ ibidem per Cappellanum, seu Rectorem eiusdem Ecclesiæ celebratæ auscultationem, rediit ad palatium dicti castri, comitantibus eum quamplurimis; in quo palatio, videlicet eius aula coram eodem T. conuocato, et coadunato publico,et generali concilio Communitatis, et hominum dicti castri P. de mandato et ordine Massariorum infranominandorum, vt asseruerunt, vbi interuenerunt huiusmodi personæ, videlicet C. et M. in præsentia. rum Massarii dicti castri, absente D. pariter Massario eorum collega, vassalli, incolæ, et habitatores respectiuè, vt dixerunt castri præfati in nostrorum notariorum præfatorum insolidum rogatorum, ac testium,etc, personaliter constituti, asserentes plenam notitiam, et informationẽ suæ pradictæ venditionis factę a D.B vt superius habetur, et certificati etiam per nos notarios de venditione præfata, et contentis in ea,cum inde sequutis. Spontè, etc. totam dictam Communitatem castri, et hominum P. repræsentare,et constituere affirmantes eorum, et totius dictæ Communitatis nominibus, vnanimiter, et omni meliori modo, etc. dictum A.emptorem, quamuis absentem, præfato tamen T. eius filio præsente, et pro eodem A. suo genitore, et illius hæredibus, et successoribus, vna nobiscum notariis insolidum, vt supra rogatis, cum declaratione infradicenda, acceptan. in dominum, et patronũ,ac pro vero domino, et patrono dicti castri,iurisdictionis, dominii, tenuta-

nutarum, pertinen, & iurium suorum quorumcumque acceptauerunt, & recognouerunt, & se vti subditos, vassallos, habitatores dicti Castri respectiue dicto A. submiserunt, eidemq. A. eorum domino vero, & eius hæredibus, & successoribus, & illorũ ordinationibus parere, debitamq. reuerentiam, obedientiam, & seruitia præstare, ac in omnibus fideles esse promiserunt, & omnia facere, ac præstare, ad quæ veri, & boni vassalli, & subditi, ac habitatores respectiue erga eorum dominos, tam de iure, quam de consuetudine facere, & præstare tenentur. Et insuper in manibus dicti T. ibidem præsentis, & sedentis, & nomine dicti sui genitoris, vt supra acceptantis, statutaq. dicti Castri præ manibus tenentis, ad sancta Dei Euangelia, tactis scripturis in eodem libro statutorum, homagii, fidelitatis, & obedientiæ iuramentum præstiterunt in hanc formam, videlicet [*Iuramentum Homagij*] Nos omnes præfati super sancta Dei Euangelia iuramus, quod ab hac hora in posterum vsque ad vltimum diẽ vitæ nostræ fideles, & obedientes erimus dicto A. & eius hæredibus, & successoribus quibuscumq; contra omnem personam, excepto summo Rom. Pontifice, & nunquam scienter erimus in consilio, vel auxilio, verbo, vel in facto, propter quod dictus A. eiusq. hæredes, & successores, vitam, vel membrum aliquod amittant, vel in personam aliquam læsionem, vel iniuriam, aut contumeliam accipiant, vel patiantur, aut honorem amittant, & si sciuerimus, & audiuerimus aliquod istorum fieri, aut machinari contra ipsum A. illiusq. hæredes, pro posse nostro, vt id non fiat, impediemus, & si impedire nequiuerimus, quanto citius poterimus, eisdem nunciabimus, aut nunciari curabimus, & omne auxilium nostrum in fauorem eiusdem A. & suorum successorũ præstabimus, si cõtigerit ipsum A. aut eius successores rem aliquam amittere, iniuste, vel fortuito casu illam recuperare, & recuperatam restituere curabimus, & si sciuerimus, eosdem velle iuste aliquem offendere, & a b illis generaliter, vel particulariter requisiti fuerimus, nostrum illis, & sicut poterimus, auxilium præstabimus, & si quidem in secreto nobis aliquid manifestauerint, illud sine eorum licentia, nemini pandemus, & si consilium nobis, super aliquo facto postulauerint, illud dabimus consilium, quod nobis videbitur expedire, & nunquam ex persona nostra quicquam faciemus, scientes, quod in dicti D. A. eiusq. successorum iniuriam, vel contumeliam resultet. Ita nos Deus adiuuet. Quos vassallos, subditos, incolas, & habitatores respectiuè præfatos, & præmissa omnia dictus T. Nomine dicti sui patris acceptare declarauit, & acceptat, illos scilicet, qui sunt vere vassalli, pro vassallis, & habitatores qui non sunt vere vassalli, pro habitatoribus dicti Castri, & ita gaudere debeant, videlicet ii, qui sunt vere vassalli, iure vassallorum, & vassalagii, & habitatores qui non sunt vere vassalli iure habitatorum tantum, et prout prope diem ipsi A. eiusq. successoribus videbitur, et placebit, et non alias, nec alio modo, de quo protestatus fuit expresse, cui D. T. vt supra præsenti, & dicto nomine acceptanti, præfati Massarii dederunt, et consignarunt claues portæ dicti Castri in signum recognitionis superioritatis dominii, et possessionis, quibus clauibus idẽ T. acceptis, descendit ex palatio præfato, et vna cum dictis Massariis, et aliis hominibus, atque habitantibus dicti Castri, supranominatis, et quàm plurimis aliis comitantibus eum, deambulauit per dictum Castrum, et demum contulit se ad portam eiusdem Castri, illam claudendo, et aperiendo in signum veræ possessionis dicti Castri, et pertinentiarum illius, quam dicto nomine adeptus fuit. Et successiuè adeptus fuit possessionem certarum terrarum, et iardini, prope muros dicti Castri existentium, tamquam rerum pertinentium ad dominum dicti Castri, deambulando ibidem, ac de glebis Terræ, et frondibus, et ramis arborum colligendo, et sibi colligi, et porrigi faciendo, in signum possessionis præfatæ, et deinde rediens ad Palatium associatus, vt supra, consignauit dictas claues præfatis Massariis præsentibus, et acceptan. ad effectum, vt illas teneant, et custodiant, durante eorum officio, et postmodum nomine præfati A. illas consignent aliis Massariis, qui successerint, vt moris est, et ita successiuis temporibus nomine dicti A. eiusq. hæredum, et successorum fieri debeat, prout supra-

supradicti C.& M. Massarii, nomine dicti A. eiusq. hæredum, & successorum,& pro illis, vt veris dominis, dictas claues tenere,custodire, & curam, quæ ad eos spectat adhibere, & successiuè,vt supra consignare promiserunt, & ita tactis, &c. iurarunt,dictus vero T. nomine præfato declarauit, & protestatus fuit,quod per eius à dicto Castro recessum,non intendit possessionem præfatam relaxare, amittere, vel derelinquere,sed omnem possessionem, ciuilem, & naturalem eiusdem Castri, cũ pertinentiis,& iuribus suis, retinere, continuare, & conseruare, omni meliori modo, &c. Super quibus, &c. Actum in dicto Castro P.& extra illud, ac in Palatio præfato respectiue,&c.

Reuocatio Vicarij, & deputatio alterius.

DEinde præfatus T. dicto nomine reuocauit Vicarium, alias per dictum S. deputatum,videlicet N.auferens ab eo omnes iurisdictionem, & auctoritatem illi concessam; & successiuè vti volens iurisdictione,ac iure dominii,& possessionis adeptæ, præfatum N. præsentem, & acceptantem deputauit in Vicarium dicti Castri, ad beneplacitum ipsius T. nomine præfato, tradendo, & consignando eidem Vicario librum statutorum dicti Castri concedendo etiam iurisdictionem, facultatem,& auctoritatem opportunas, & dictus N. ita deputatus nomine præfati A. huiusmodi suum officium Vicarii bene, probè, & fideliter exercere, & omnia,& singula quæ suo officio incumbunt, curare promisit, & ita iurauit tactis, &c. Super quibus, &c. Actum in Palatio dicti Castri,&c.

Venditio vtilis dominij extensa.

IN nomine Domini Amen. Hoc publico instrumento cunctis vbique pateat, & sit notum, qualiter cum sit, quod D.Io.& D.Catherina q. M. coniuges, die 29. Aprilis 1542. seu alio veriori tempore, conduxerint & acceperint à q.M.& L. domum, cum suis pertinentiis,positam Romæ in Regione P. in opposito palatii, &c. cui domui ante, & retro sunt viç publicę, ab vno vero latere tunc erant bona Monasterii S.M. & ab alio latere bona q. D. G. Aduocati Consistorialis dum viuebat, in emphytheosim ad tertiam generationem masculinam, pro annuo censu,vel responsione 80. ducat. de carlenis monetæ veteris ad carlenos x.pro ducat.soluendorum de semestri in semestre, in principio tamen semestris pro rata, & prima solutio fieri deberet prima die Septembris, tunc subsequentis, vt latius dicitur contineri in instrumento confecto per q.N.ad quod, quatenus opus sit,relatio habeatur: quam domum cum omnibus suis pertinentiis, dicti coniuges possederunt, & possident, cuius domus proprietas, videlicet directũ dominium, cum dicta responsione,vt dicitur peruenerit in excellentem artium, & medicinæ doctorem D. A. Et quia dicti coniuges qui sunt in senectute constituti, & non habent vllos filios; cupientes eorum subuentionibus,vtilitati, & commoditati, omni meliori modo, quo possunt prouidere: dictam domum, respectu vtilis dominii,& melioramenta quęcumque, ac eorum iura vendere deliberarunt. Hinc est,quod anno à natiuitate,&c.Corã testibus,&me notario publico ad hæc vocatis, atque rogatis,personaliter constitutus præfatus D.Io.C. spontè sua,certaq. scientia, & deliberata voluntate, tàm nomine suo proprio, quàm dominæ Cat. suæ vxoris, pro qua de rato, & rati habitione in forma iuris valida promisit, & illam ratificaturam intra triduum proximum, cum solemnitatibus opportunis, etiam iuxta formam statutorum Vrbis, ad abundantiorem cautelam,& dictis nominibus,tàm coniunctim, quàm diuisim, & omni meliori modo. In primis saluo,& reseruato consensu,directo dominio, & dicta annua responsione ducat.80.de carl.monetæ ver. soluenda directo domino, & non alias, aliter, nec alio modo, dictam domum terraneam, solaratam, & tectatam, cum suis iuribus, membris, & pertinen. respectu vtilis dominii, & melioramentorum ipsorum coniugum, confinatam à parte anteriori iuxta viam publicam de S. nuncupatam, à parte posteriori viam I. ab vno latere bona A. & ab alio latere bona magistri E. sutoris vestiarii,vel si qui sũt plures aut veriores confines, vendidit, cessit, concessit, & liberè transtulit, & assignauit do-

dominis A.B.& soc. mercatoribus Floren. ro. cur. seq. videlicet D. B. præsenti, ac pro dicta societate fundaci sub dictis nominibus nuper instituta, & erecta, ementi, et vna mecum notario publico acceptanti, ac stipulan. Ad habendum, possidendum, fruendum, facien. & disponendum, quemadmodum facere, & disponere possent ipsi Io. & Catherina coniuges eorum generatione durante. Transferens, & cedēs dictis A. B & soc. omnia sua, & dictæ suæ vxoris iura, & actiones super dicta domo, & meliorамentis. Ponens dictos emptores in omne ius, locum, & priuilegium ipsorum coniugum. Constituensq. dictos emptores desuper procuratores irreuocabiles, cum iuramento vt, in rem propriam, ita quod ex nunc, & in posterum dicti emptores pro dictis iuribus, dictisq. actionibus eorum proprio nomine agant, petant, exigant, excipiant, recipiant, atque defendant, eisq. liberè vtantur fruantur, & experiantur in iudicio, & extra vtilibus, & directis actionibus ad eorum velle, quemadmodum vti, agere, & experiri poterat dictus D. Io. vna cum dicta sua vxore ante venditionem, & translationem huiusmodi. Dans facultatem, & licentiam præfatis emptoribus, accipiendi realem, & corporalem possessionem dictæ domus, cum suis pertinen. & melioramentis nomine dictorum emptorum tenere, ac possidere constituit, & recognouit. Hanc autem venditionem, & alienationem fecit pro pretio scut. 150. monetæ iuliorum decem pro scuto, soluendorum per dictos emptores vnica vice tantum, post obitum vtriusque dictorum coniugum, eorundem coniugum, hæredibus, vel cui, aut quibus ipsi insimul concordanter Io. & Catherina coniuges, per contractum inter viuos, vel in vltima voluntate solui mandabunt, vel donabunt, & assignabunt, vel vltimus eorundem coniugum, qui superstes erit, solui mandabit, donabit, vel assignabit dicta scuta 150. soluenda post sequutam mortem vtriusque ipsorum coniugum, & non antea. Pro qua solutione facienda D. B. dedit, ac dimisit ad maiorem cautelam dictorum coniugum, cedulam ipsorum mercatorum, formatam de consensu venditoris præfati, tenoris huiusmodi videlicet: Noi A. & B. &c. Item pro pretio scut. 50. monetæ similium soluendorum annuatim & in principio cuiuslibet anni præfatis coniugibus, durante vita ipsorum coniugum, prout D. B. emptor nomine dictæ societatis fundacar æ soluere promisit dicto D. Io. præsenti. & accipienti pro se, ac dicta Car. sua vxore, durante vita sua, & dictæ suæ vxoris, & alterius eorum, qui superstes erit, libere, omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Et vltra præmissa suscepit onus in se, dicto nomine dictam annuam responsionem duca. 80 de carl. persoluendi directo domino ab hodie in posterum, itaquod præfati coniuges, occasione solutionis dictæ annuæ responsionis in futurum decurrendæ, nullum damnum, neque molestiam patientur, alias teneri voluit ad omnia damna, impensas, & interesse, nomine dictæ societatis fundaci. Et dictus D. Io. venditor dictis nominibus principaliter, & insolidum affirmauit, & promisit dicto D. B. emptori, dicto nomine, vt supra acceptan. & stipulan. dictam domum, & melioramenta, & iura sua per ipsos coniuges nulli alteri esse translata, cessa, data, donata, permutata, & quouis modo alienata, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, & de dicta domo melioramentis, & iuribus nihil omnino factum esse per ipsos coniuges in præiudicium dictorum emptorum, vel huius contractus ex dato, & facto tantum ipsorum coniugum, & cuiusq. ipsorum, & non alias, aliter, nec alio modo, alias ad omnia damna, expensas, & interesse teneri voluit, & ad suscipiendum in se, & prosequen. & terminan. quascumque lites, & molestias in quacumque instantia, & in quouis iudicio petitorio, & possessorio sumptibus ipsorum coniugum, quatenus dictę lites ex dato, vel facto ipsorum coniugum, vel alterius eorum peruenient, & non alias, aliter, nec alio modo, & pariter ad quamcumque euictionem generalem, & particularem dictorum iurium, & domus in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum, si ex dato, vel facto, vt supra, talis euictio proueniret, & non alias, aliter, nec alio modo & ad omnia damna, impensas, & interesse ex dato, vel facto, vt supra teneri voluit principaliter, & insolidum erga dictos emptores.

Item

Item declararunt, & conuenerunt, saluis præmissis, quod si contigerit iudicialiter agi contra modernum habitatorem in dicta domo pro euacuatione ipsius domus, quod ipsi coniuges non teneantur aliquid expendere, vel contribuere in expensis, vel aliud curare teneantur, sed tantum præstare debeant, quod nil penitus fecerunt de ipsorum iuribus in præiudicium huius contractus, & dictorum emptorum, quia sic actum fuit. Et promisit D.Io. omnes pẽsiones dictæ domus hactenus decursas persoluisse, & quod propterea dicti emptores non patiantur aliquod damnum, vel molestiã, & dictus D. B. promisit nomine dictæ societatis fundaci, soluere dicta scuta 50. isto primo anno in præsentiarum, ad omne placitum D. Io. & successiue quolibet anno, & in principio anni duran. vita, vt supra, dictorum coniugũ. Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes nominibus præfatis promiserunt ad inuicem semper habere rata, grata, valida, & firma, & numquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra contrafacere, opponere, aut venire: alias ad omnia damna, impensas, & interesse vicissim teneri voluerunt. Et insuper ad obseruationem contractus conpelli possint. Pro quibus omnibus, & singulis præmissis semper, & perpetuo firmiter tenendis, præstandis, atque inuiolabiliter obseruandis, referendo singula singulis congruo loco, & respectiue, vt supra D. Io. C. venditor dictis nominibus se, ac dictam suam Vxorem, pro qua de rato promisit, ac suos, & illius hæredes, & pariter sua, & illius bona, & iura quæcumque præsentia, & futura: dictus vero D. B. præfatã societatem fundaciaram sub dictis nominibus captantem, & suos, & dictorum sociorum hæredes successores, ac sua, & illorum, ac societatis bona, & iura quæcũq. præsentia, & futura obligarunt, & hypothecarunt in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis, & consuetis clausulis, & cautelis, citra tamen & præter constitutionem procuratorum quandocumq. extenden per cum notarium, qui requisitus fuerit, etiam absque aliqua partium citatione, iudicis decreto, & alia solemnitate adhibenda, & absque alio ministerio. Et pro maiori cautela renunciarunt cuiuis appellationi, &c. iurarunt super quibus, etc. Actum, &c. præsentibus, &c.

Venditio viæ.

D Titius sponte, &c. per se, suosq. hæredes, &c. vendidit, dedit, & concessit D Sempronio ibidem præsenti, emẽti, & recipienti pro se, & suis hæredibus, & successoribus vniuersis in oliuero, & per oliuetum ipsius Titii, situm in territorio, &c. iuxta, &c. viam eundi, & redeundi latitudinis palmorum sex de canna, quãtum extenditur supradictum oliuetum per longum ad vineam ipsius Sempronii emptoris, sitam in supradicto territorio, & loco iuxta oliuetum supradicti Titii venditoris ab vna parte, & ab altera parte bona, &c. ita quod ipse Sempronius emptor, eiusq. hæredes, & successores, & alii omnes, quos ipse emptor, & sui voluerint deinceps in perpetuum per supradictum oliuetum, scilicet per illos sex palmos terræ dicti oliueti possint libere ire, & redire ad vineam supradictam, ac ad eum liberũ habeant accessum, & regressum quoties, & quando voluerint, tàm cũ bestiis, quam cum quibuscumque aliis rebus, dans, & concedens dictus vẽditor eidem emptori, & suis prædictis plenum ius dictæ viæ, conditioni, & seruituti perpetuo subiiciens supradictos palmos sex terræ, per latitudinem, & longitudinem quantum extenditur dictum oliuetum. Hanc autem venditionem viæ idem Titius fecit eidem D. Sempronio pro pretio, & nomine pretii scutorum tot, quæ in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia, habuit, & recepit ab eodem Sempronio præsente, & soluente in prompta, & numerata pecunia in tot paulis, & testonibus argenteis: quos idem Titius ad se traxit, & de eis se bene contentũ vocauit, exceptioni, &c. ad maiorẽ tamen cautelã renunciauit, &c. & si plus dicta res vẽdita valet, aut valet in pro tẽpore pretio prædicto, id dictus venditor eidẽ emptori præsẽti, etc. donau t, et remisit donationis titulo irreuocabiliter inter viuos, ob multa grata vtilia, fructuosa, et accepta seruitia, quæ se ab eodẽ emptore multipliciter, & dinersimode recep sse, & habuisse cõfessus fuit. Quos palmos sex terræ, vt supra venditos cõstituit se dictus

venditor præcario iure, & nomine ipsius emptoris tenere, & possidere, donec dictus emptor possessionem exinde apprehenderit corporalem: quam intrandi, & apprehendendi deinceps sine strepitu, & figura iudicii & absq. decreto, seu iussu curiæ, prætoris, Iudicis, seu magistratus cuiuscumque licentia, idem venditor eidem emptori plenam, & liberam licentiam concessit.

Reliqua extēde, prout in aliis vēditionum instrumentis, mutatis mutandis, &c.

Venditio rubrorum duorum millium grani.

MAgnificus D. A. affictuarius status Castrensis, Roncoglioni, & Comitatus Alutani, asserens habere in statu Castrensi, & in diuersis locis dicti status quatuor millia rubra grani in circa, spon te, &c. ex dicto grano, vendidit, &c. rubra duo millia.

Magnifico D. B Genuensi Romanam Curiam sequenti præsenti, ementi, &c. cū pacto, & facultate, videlicet quod ipse D. B per se, vel eius ministrum, ordinem ab eo habiturū, eligere possit dicta rubra duo millia grani ex dictis quatuor millibus intra quindecim dies proximos, & non postea; ita quod elapsis quindecim diebus, & tali electione minime facta, præfatus Dominus A. dimissis, ac relictis pro dicto D. B. dictis rubris duobus millibus, de residua quantitate grani præfati libere disponere possit, firma huiusmodi venditione, quoad præfata rubra duo millia grani remanente, ad habendum, &c. Ponens, Constituens &c Hanc venditionem, cum omnibus in præsenti instrumento contentis, facit, ad rationem, & pro pretio Iuliorum quadraginta octo pro quolibet rubro mensurando, quod pretium grani præfati D. B. soluere, seu solui facere promisit, hic Romæ libere, &c venditori præfato statim facta consignatione, & pro ea rata, quæ dietim consignabitur modo infradicendo; prout ipse D. A. venditor eius expensis in loco solito Caricamenti Montis alti, granum præfatum ab omni tracta, & expensis liberum, & expeditum consignare, seu consignari facere promisit, ipsi D. B. siue ipsius agenti, vel cui D. Bartholomeus consignari ordinabit, alias ad omnia damna, &c. præfato D. B. teneri voluit.

Pactis etiam inter præfatas partes expresse conuentis, quod ipse, D. B. totam dictam quantitatem grani sibi, vt supra venditam, leuari facere teneatur, hinc, & per totum mensem Martii, proxime venturi; & casu quo per ipsum staret quo minus dictum granū consignetur, & leuetur, elapso dicto mense Martii, ab inde imposterū tota ea quantitas grani præfati, quæ accepta, & leuata non fuerit, remaneat, ac stet omni periculo, risico, & fortuna ipsius D. B. sed pro fossis, & granariis, in quibus dictum granum existet, & remanebit nihil pensionis soluere teneatur. Item conuenerunt, quod idem D. B. teneatur etiam, vt promisit pretium totius quantitatis grani præfati venditi, quæ per totum dictū mensem Martii leuata non fuerit, soluere pretium, ad rationem, vt supra conuentum, per totum mensem Aprilis proxime venturi dicto venditoris hic Romæ, libere, &c. sed si ante finem mensis Aprilis dictum granum leuauerit, pro ea rata, quam acceperit, & leuauerit pretium soluere teneatur, vt supra, statim, cum leuauerit.

Quam venditionem dictus D. A. promisit D. B. emptori præfato esse bonam, validam, & bene factam, & ei licuisse eam facere, ac licere, & ita manutenere promisit: alias ad omnia damna, &c. teneri voluit. Quæ omnia, & singula partes præfatæ dictis nominibus attendere, adimplere, & obseruare promiserunt; numquam, sub quouis prætextu in Iudicio, vel extra, contrafacere, dicere, vel venire: alias ad omnia damna, &c. teneri ad inuicem voluerunt, &c. Pro quibus, omnibus, &c.

Venditio Aromatariæ.

IN præsentia, &c. nostrorum N. & N. notariorum, &c. insolidum, &c. personaliter constitutus D. Ludouicus de Mōtedorta, diœcesis Nouariensis, Aromatarius ad plateā nuncupatā de Sciarra, Romæ in Regione Triuii, sponte, &c. ac omni meliori modo. &c. vendidit, &c. D. Curio Bōrioni Tudertino D. Gulielmi filio præsenti, &c. suam Aromatariam, existen. in

apo-

apotheca domus D. Io. Francisci Garimberti, quam apotheeam, cum pertinentiis illius, ipse D. Ludouicus retinet in conductam, videlicet omnes medelas, vnguenta, species, aromata, vasa, & instrumenta, terrea, lignea, ferrea, raminia, & alterius cuiusuis generis metalli, & alia quæcumque bona & res, & massaritias, ad dictam Aromatariam spectantia, & pertinentia, & quæ in esse reperientur, tempore consignationis clauiũ apothecæ eiusdem Aromatariæ, vt inferius dicetur. Item vendidit, & cessit, eidem D. Curio præsenti, &c. omnia sua credita, & nomina debitorum, vsque tamen ad summam scutorum quadringentorum quinquaginta trium monetæ, vt ita dicam brutti, & non altera, descripta, & annotata in libris dictæ Aromatariæ, adie 7. Aprilis 1578. vsque ad diem consignationis dictarum clauium. Item omnia iura, &c. Ponens, &c. constituens, &c. eũdem emptorem præsentem, &c. procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ad habendum, &c. Hanc autem venditionem, &c. fecit præfatus D. Ludouicus eidem D. Curio præsenti, &c. pro pretio, pactis, & conuẽtionibus infrascriptis. videlicet in primis conuenerunt, quod eligi debeãt duo homines periti in arte Aromatariæ, prout ipse D. Lodouicus vẽditor elegit in suum peritum D. Iulianum Damianum Rom. Aromatarium ad sanctum Marcellum, & dictus D. Curius emptor in suum peritum elegit D. Petrum Furnum Bononien. Aromatarium ad Turrim sanguineam: Qui periti habeant potestatem prout eis ipsæ partes contulerunt, ponderandi, & extimãdi dicta bona aromatariæ iuxta stylũ & consuetudinem Vrbis, quando venduntur Aromatariæ, & similiter calculandi, & summandi dicta credita, & ex singulis creditis, exceptis saldis, deducẽdi taram, eisdem peritis electis visam; & cetera alia faciendi, in præmissis necessaria, & opportuna, & in euentum, quod essent ipsi periti discordes, in omnibus, & singulis præmissis in eo, quod discordarent, habent facultatem eligendi tertium peritum, ipsis electis visum, qui solus in eo, quod ipsi electi essent discordes, habeat eandem facultatem, & potestatem: quorum peritorum electorum, & tertii respectiue, eligendi, relationi, &c. medio iuramento stare promiserunt, & non reclamare, &c. sub 3000. scut. auri in auro, pæna, pro alia parte, &c. nobis notariis &c. rata semper manẽte dicta extimatione, & relatione, & voluerunt quod dicta estimatio, & relatio fiat, & fieri debeat, intra 20. dies prox. absq. vllo penitus actu iudiciario, etiam partibus absentibus, & tamen vocatis, & totum id, ad quod dicta bona ponderanda, & estimanda iuxta estimationem præfatam, vt supra fiendam, ascendent, & similiter totum id, ad, quod dicta credita similiter deducta tara; vt supra ascendet sit, & censeatur pretium dictæ Aromatariæ, & creditorũ venditorũ, & cessorum respectiue, ad cuius quidẽ pretii bonum computum, ipse D. Ludouicus coram nobis, &c. ac testibus habuit in tanta moneta argentea ab eodem D. Curio emptore præsente, &c. & pro eo, a domino Meliore Guidotto Florentino, ibidẽ præsente, & soluente, & asserente soluere de suis propriis pecuniis, scuta quinquaginta monetæ, quæ ad se traxit, & exceptioni, &c. ceterisq. renunciauit, &c. per pactum, &c. residuũ vero, ipse emptor soluere, &c. promisit eidẽ D. Ludouico venditori præsenti, hoc modo videlicet alia scut. 150. monetæ ipsi D. Ludouico, antequam ipse D. Ludouicus consignet claues dictæ apothecæ, & ex ea discedat. Et quia ipse D. Ludouicus est debitor quibusdam mercatoribus, de quibus in libris dicti D. Ludouici, in quantitate scutorum 200. monetæ vel circa propterea conuenerunt ipsæ partes, quod ipse emptor teneatur, vnũ de duobus facere, antequam ipse D. Ludouicus cõsignet dictas claues, & ex aromataria præfata discedat, hoc est, vel se concordare cum dictis mercatoribus, & efficere, vt dicti mercatores acceptent ipsum Dominum Curium in debitorem, & liberent dictum D. Ludouicum ab huiusmodi debito, vel teneatur dicta alia scuta 200. soluere ipsi D. Ludouico ad effectum, vt ipse D. Ludouicus possit dicta debita extinguere, & dictis mercatoribus satisfacere, prout ipse Curius emptor, alterum de duobus facere promisit, &c. hoc tamen declarato, quod si summæ debitæ non ascenderent ad dicta scuta 200. teneatur ipse emptor supplementum soluere eidẽ venditori, & hoc dicitur in casum, in quem ipsi

creditores liberarent dictum D. Ludouicum: reliquum vero dicti pretii ipse emptor soluere promisit eidẽ venditori præsenti, etc. sic: scilicet singulo anno, et in fine cuiuslibet anni scuta 120. monetæ iul. 10. pro scuto in bona moneta, vsque ad integram satisfactionem dicti, pretii, incipiendo a die consignationis dictarum clauium, absque aliqua exceptione, etc. quas quidem claues, et bona Aromatariæ; et libros creditorum prædictorum, vt supra venditorum, et cessorum respectiue, idem D. Ludouicus consignare promisit, etc. eidem D. Curio emptori, præsenti, etc. statim facta põderatione, et descriptione dictorum bonorum, et creditorum, et solutis ipsi D. Lodouico dictis aliis scut. 150. vt supra, libere promisit, et etiam adimpleto per ipsum emptorem altero ex duobus, vt supra dictum est videlicet, vel liberato ipso D. Ludouico à debito dictorum Mercatorum, vel pariter ipsi D. Ludouico solutis etiam aliis scut. 200. vt supra clarius expressum est, absque aliqua exceptione, etc. Item dictus D. Ludouicus asserens se conduxisse dictam apothecam, cum pertinẽtis à supra dicto domino Ioanne Frãcisco Garimberto per septem annos, inceptos die primo Aprilis 1577. et pro annua pensione scutorum 40. monetæ, et cum pactis, et conuentionibus, de quibus in instrumento rogato per D. Dominicum Peracchiam publicum notarium, ad quod, etc. sponte, etc. cessit, etc. eidem D. Curio pręsenti, etc. omnia iura, etc. sibi competentia super dicta conductione domus, et apothecę, pro tempore futuro, a die consignationis dictarum clauium computando, cum eisdem conditionibus, pactis, et conuentionibus, et obligationibus, de quibus in dicto instrumento locationis, et quibus ipse conduxit, et de quibus omnibus ipse D. Curius asseruit habuisse, et habere notitiam, et certam scientiam. Et hanc iurium conductionis apothecæ, cum pertinentiis cessionem fecit ipse D. Ludouicus, quia ipse D. Curius promisit eidẽ D. Ludouico præsenti, etc. ipsum D. Ludouicum et suos, etc. ab omnibus, et singulis pẽsionibus decurrendis à die prima Octobris prox. in posterum supradictæ apothecæ, cum pertinentiis, et ab omnibus aliis, et singulis contentis respectu temporis futuri, in dicto instrumento locationis apothecæ inter ipsum D. Ludouicum, et dominum dictę apothecæ indemnes, etc. penitus conseruare, etc. Itaquod, etc. et ex nunc ipse D. Curius sponte, etc. recognouit in dominum, et patronum dictæ domus, et apothecæ eundem D. Io. Franciscum absentem nobis notariis, etc. præsentibus, et promisit, etc. eidem, et suis, etc. dictas pensiones, vt supra decurrendas, et suis debitis temporibus soluere, et omnia alia attendere, et adimplere, ac obseruare, ad quę ipse D. Ludouicus tenetur, absq. aliqua exceptione, etc. Item, etiam hanc iurium cessionem fecit dictus dominus Ludouicus, quia etiam ipse dominus Curius, vt dicitur per bona vscita, promisit soluere eidem D. Ludouico præsenti scut. 18. monetæ iul. 10. pro scuto, et alia scuta a similia, pro melioramentis in dicta apotheca factis, quæ tamen D. apothecæ non tenetur bona facere; et quoniam dictus D. Ludouicus asseruit soluisse pensionem dictæ apothecæ, et pertinentiarum illius pro semestri incepto die primo Aprilis prox. præteriti, propterea etiam ipse D. Curius promisit restituere eidem D. Ludouico ratam pensionis dicti semestris, pro rata temporis a die consignationis dictarum clauium, vsque ad finem semestris præfati, et dictas summas promisit soluere, statim facta ponderatione præfata, absque aliqua exceptione, etc. Et pro omnibus, et singulis solutionibus, et aliis promissionibus, et obligationibus supra, et infrascriptis promisit, etc. ipse D. Curius facere consentire, et principaliter, et insolidum obligare ad fauorem dicti D. Ludouici, et suorum, dictum D. Gulielmum suum patrem, in valida, et probanti forma, intra 3. menses prox. ab hodie, etc. absque aliqua exceptione, etc. et conuenerunt, quod ipse dominus Curius interim, et donec ipsi D. Ludouico integre de toto pretio prædicto et, aliis summis præfatis satisfactum fuerit, non possit ipse emptor dictam aromatariam aliis cedere vẽdere, nec aliter alienare; sed remaneat expresse obligata, et hypothecata speciali ter ipsi D. Ludouico, et suis pro satisfactione præmissarum omnium pecuniarũ, et

& quod dominium non censeatur translatum in ipsum emptorem, sed penes ipsum venditorem remanere, vsque ad integram satisfactionem omnium, & singulorum præmissorum, & ita asseruerunt conuenire ipsi contrahentes inter se a principio huius contractus; Ita tamen quod hæc specialis hypotheca obligationi generali infrascriptæ non præiudicet, nec e contra. Et saluis præmissis, dictus D. Ludouicus promisit, &c. eidem D. Curio præsenti, &c. de euictione dictæ Aromatariæ, & bonorum eiusdem, vt supra venditorum, & etiam iurium côductionis præfatæ supradictæ domus, apothecæ, vt supra cessorum, in forma, &c. & facere consentire, &c. litem non inferre, &c. in se suscipere &c. Quo vero ad nomina debitorum, vt supra cessa, Idê D. Ludouicus promisit, illa esse vera, & exigibilia, alias teneri voluit, respectu inexigibiliû, ad illa bona facien. prout bona facere promisit eidem domino Curio in futuris solutionibus, per eundem D. Curium, vt supra faciendis si tamen, & quatenus factis prius a dicto D. Curio diligentiis, contra tales debitores morosos, seu renitentes, vsque ad relaxationem mandati, & illius executionem, & subhastationem, ac etiam vlteriores, aliquod apparuerit prius, vel post, impedimentum, ab aliis creditoribus ipsorum debitorum, illarum aut aliquod aliud, quo, seu quibus stantibus, exequutio realis, aut personalis fieri non possit, circa quod, stetur relationi, seu simplici dicto exequutoris, quo casu, ad vlteriores faciendas diligentias, Idem D. Curius nô teneatur, & adita fidei præfata, ac constito de dicto impedimento, illato a dictis aliis creditoribus, in singulis huiusmodi euentum, idem D. Ludouicus teneatur bona facere, vt supra; ita tamen, quod si intra annum, a die consignationis clauium, vt supra prox. dictus Curius diligentias præfatas non procurauerit, ipse D. Ludouicus non teneatur amplius, elapso dicto anno, ad manutenen. dicta credita pro exigibilibus, sed remaneant ex tunc in antea commodo, & incommodo ipsius Curii, quia sic actum, &c. & vt magis cautum sit ipsi emptori. dictus D. Ludouicus promisit eidem Curio, præsenti, &c. omnibus, & singulis præmissis facere consentire, &c. D. Iuliam de Petruciis Romanâ suam Vxorem, cum solemnitatibus requisitis, ad simplicem requisitionem dicti D. Curii, absque aliqua exceptione, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. vltra præmissa, ad omnia damna, &c. In forma, quia sic actum, &c. Pro quibus, &c. obligarunt, &c. sese, &c. ac omnia bona, &c. in forma Cameræ, &c. cum clausulis, &c. citra, &c. Renunciando appellationi, &c. consentec. in mandatum, vnica citatione præceden. iurarunt, &c. rogarunt, &c. Actum Romæ, in domo mei Curtii, in Regione Pineæ, præsentibus, &c. D. Iulio Mancino Romano, & D. Nicolao Triach Firmano Aromatario, Testibus, &c.

Venditio immobilium facta per executores.

CVm in vltimo testamento die, &c. per bo. me. Ioannem, &c. dum viueret Romæ degentem (vt infranominandi domini venditores asseruerunt) côdito apud acta D. N. notarii Capitolini D. Vincentio, &c. eius germano fratre vniuersali hærede instituto, sexq. deputatis executoribus, ita vt si in vno loco reperirentur tres illorum omnia exequi possent, idem testator omnia bona sua extra Ciuitatê, & territorium Lucæ consistentia vendi ordinauerit, pretiumq. illorum in bonis stabilibus in Ciuitate, aut territorio Lucano inuestiri, et ad hunc effectum deponi, sed non vltra scuta mille pro qualibet persona vt tutius deponerentur, vt quanto citius commode fieri posset præmissa expedire, etiam rogando executores, vt omnem quem possent maiorê pro executione præsentium diligentiam adhiberent. Vnde infranominandi domini executores, vna cum Procuratore præfati hæredis omnem exactam, et maiorem, quam potuerunt circa venditionem domorum infra dicendarum, pro beneficio, et vtilitate hæreditatis præfatæ adhibuerint, et adhiberi curauerunt, nullum tamen inuenerût, qui meliorem, faciliorem, aut parem conditionem, et maius pretium obtulerit, quam infra nominandi coniuges obtulerunt.

Hinc est, quod die, etc. in mei, etc. testiumque etc. magnificus D. Vincentius, D. Laurentius, etc. D. Claudius, etc.

O 3 tres

tres executores testamenti bo. me. Ioannis antedicti, habentes facultatem, vt præfertur, bona hæreditatis præfatæ vendendi, affirmantes alios tres executores extra Vrbem, eiusque territorium commorari; sponte, &c. dicto executorio nomine, cũ pactis, modis, & declarationibus infradicendis, & D. Antonius olim Vincentii Vanelli, & Civis Lucanus, ac Gener. & procurator dicti magnifici Vincentii olim Bartholomæi Pacini fratris germani, & vniuersalis hæredis dicti D. Ioannis Pacini, constitutus ad vendendum, cedendum, & transferen. omnia, & singula bona mobilia, & immobilia dicti Constituen. hæreditatisq. præfatæ vbiq. sita, pro pretio beneuiso procuratori, & alia expediendum, latius contenta in instrumento mandati, per D. N. notarium publicum Lucæ cõfecto in actis mei notarii diebus elapsis producto, cuius tenor inferius infertur, agens, & agere declarans omnia contenta in hoc instrumento nomine dicti sui principalis, tàm vti hæredis, & bonorum possessoris hæreditatis præfatæ, quam simplici, particulari, & proprio nomine illius, insolidum, pro quo etiam de rato, & rati habitione in forma iuris valida, & omnia in hoc instrumento contenta ratificaturũ, & plenissime confirmaturum, & instrumẽtum validæ ratificationis apud acta mei notarii, vel in manibus alterius coniugum infranominandorum, ad eorum maiorem cautelam consignare promisit, hic Romæ, libere &c. intra duos menses ab hodie proximos, alias ipse Antonius de suo proprio, vt principalis, principaliter, & insolidum etiam vltra obseruationem omnium contentorum in hoc instrumento, ad omnia damna, &c. teneri voluit erga dictos coniuges infranominandos, ita vt sub promissione facti alieni, & quamuis omnia possibilia fecerit, se tamen excusare nullo modo possit, & eum huiusmodi promissione, sponte, &c. tam coniunctim, quã diuisim à dictis DD. executoribus, & ipsi domini executores, tam coniunctim, quam diuisim à dicto procuratore, omnibus aliis melioribus, &c. potuerũt, & possunt, duas domos insimul iunctas in Vrbe, sitas in regione Arenula in via Iulia, quibus ab vno latere sunt bona, &c. saluis aliis si qui, &c. liberas ab omni censu, canone, & responsione, fideicommisso, seruitute, & quocumque onere, pleno iure dominii, vel quasi, ad hæreditatem, & D. Vincentium hæredem vniuersalem præfati testatoris spectantes, & pertinentes, vt D. Antonius procurator dicto nomine affirmauit, cum omnibus, & singulis membris, adiacentiis, introitibus, exitibus, & pertinentiis suis vniuersis, a centro terræ, vsq. ad cælum, vendiderunt, ac titulo simplicis, perfectæ, & perpetuæ venditionis, iure proprio, & in perpetuum dederunt, tradiderunt, cesserunt, concesserunt, mandarunt, transtulerunt, & assignaruut.

D. Octauiæ, &c. de Mariottis, &c. vxori, quamuis absenti, nihilominus, ipsi D. Mariotto præsenti, & pro eadem D. Octauia, illiusq. hæredibus, & successoribus, & pro se ipso, respectu sui iuris dotalis, dictas domos, cum earũ iuribus, & pertinentiis, pro fundo dotali, ex pecuniis dotalibus eiusdem suæ vxoris, emere declaranti, ementi, acquirenti, & vna mecum notario acceptanti, ac stipulan. ad habendum, &c. transferentes, & cedentes in eandem D. Octauiam, & illius hæredes, ac successores, & D. Mariottum vti maritum acceptantẽ, vt supra, omnia iura, omnesq. actiones, &c. contra quoscũque super dictis domibus, illarumq. membris, & pertinentiis dicto hæredi, & hæreditati competentia, & competitura nullo iure, nullaq. actione ipsis vẽditoribus dictis nominibus, ac hæredi, & hæreditati præfatæ de cetero reseruatis, nisi facultate, & iuribus infradicendis, videlicet, vt in euentum litis, molestiæ, causæ, aut controuersiæ, inferendæ super dictis domibus, aut quacumque illarum parte, vel euictionis vniuersalis, aut particularis, liceat domino Vincentio Pacino, illiusq. hæredibus, & successoribus quibuscumque agere, vel expediri, tam cõ iunctim cum dictis coniugibus, eorumq. successoribus, quam separatim, & de per se, contra quoscũque auctores præfati bo. me. D. Ioannis Pacini, & illorum fideiussores, & bona quæcumque obligata, vt suscipiant in se litem, defendant, prosequantur, faciant consentire omnes personas, & satisfaciant de omni euictione, damnis impensis, & interesse dictis coniugibus, & hæredibus, & successoribus D. Octauiæ, vel illis, qui damnum, impen-

tas, vel interesse, propter lites, causas, controuersias, vel euictiones huiusmodi passi fuerint pro indemnitate ipsius Pacini, & hæreditatis præfatæ, & ad istud officium censeantur, & sint dicto D. Vincentio Pacino, eiusq. hæredibus actiones, & iura opportuna reseruata. Sed propterea dicti coniuges, eorumque successores non impediantur etiam agere, prosequi; expedire contra eosdem auctores, & quoscumque alios, & eorum bona tàm in genere, quàm in specie obligata, obligan. atque obligatos, obligandos, tàm vigore aliorum instrumentorum respectiue, & tàm coniunctim, quàm diuisim, & insolidum itaquod vna via electa, nunquam eis præiudicetur, quin ad alteram viam, & remedium redire possint; Sed immo liceat eis variare semper, vsque ad integram consequutionem, & satisfactionem omnium damnorum, impensarum, & interesse, atq. adimplementi præsentis contractus. Et per vnam ex dictis partibus altera non impediatur, præsertim quia tendunt ad eundem finem, & cum tali reseruatione, & declaratione ad effectum præfatum domini venditores posuerunt dictos coniuges in omne ius, locum, & priuilegium vniuersum dicti D. Vincentii Pacini, & hæreditatis præfatæ, constituentes, &c. dantes licentiam, & facultatem dictis coniugibus, & cuilibet eorum, corporalem possessionem dictarum domorum apprehendendi, etiam propria auctoritate, de facto, absque alicuius Iudicis, & Curiæ licentia, decreto, auctoritate, vel mandato; ac retinendi, & continuandi, & libere disponendi, & donec, &c. constituerunt, &c. Et insuper dictis respectiue nominibus executorio, & procuratorio promiserunt inducere, & immittere ipsos coniuges in eamdem domorum corporalem, & liberam possessionem.

Et hanc venditionem, cum omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, dicti executores executorio nomine, & D. Antonius Procurator, dicto nomine fecerunt, & faciunt erga D. Octauiam absentem, & domin. Mariottum præsentem, & modo quo supra, vna mecum notario acceptan. pro pretio scutorum 1240. monetæ, quæ 1240. scuta habuerunt, & acceperunt in vna Cedula banchariæ magnificorum dominorum N. N. & sociorum mer. Rom. Cur. sequentium, in fauorem D. Octauiæ facta, & nunc in mei notarii, & testium præsentia per dominum Mariottum vti maritum, procuratorem, & administratorem subscripta, & assignata dominis venditoribus, de quo pretio mediante dicta cedula bancharia, insolutum acceptata, se contentos, dictis nominibus à præfatis coniugibus vocarunt, & sibi satisfactum esse affirmarunt, renunciantes exceptioni, non habiti dicti pretii, non numerati, & omnibus aliis exceptionibus si quibus mediantibus contra præmissa, & infradicenda venire possent, & dominam Octauiam absentem, D. Mariottum præsentem, & vna mecum notario pro se, dictaque sua vxore, ac suis, & illorum hæredibus acceptantem, quietarunt, absoluerunt, & imperpetuum liberarunt: cum pacto de nunquam amplius dictum pretium petendo, & si plus dicto pretio domus præfatæ valerent, totum illud plus condonarunt, & rem serunt dicto emptori, vt supra acceptan. quia sic eis facere placuit, & placet, dictis nominibus, dictumque pretium acceptum pro adimplemento voluntatis testatoris præfati, & pro maiori securitate dictorum coniugum, promiserunt deponere apud personas idoneas in Ciuitate Lucana, videlicet scuta mille apud vnum, & reliqua ducentum quadraginta apud aliam personam in dicta Ciuitate, ad effectum inuestiendi in tot bonis stabilibus, vel in ipsa Ciuitate, vel in eius Territorio: prout etiam inuestire promiserunt, quam primum commode fieri poterit, & interim depositum leuari, & amoueri non possit, nisi pecuniæ inuestiantur, & ad talem effectum, & non aliter: de quo deposito promiserunt D. Mariotto, vel apud acta notarii dare fidem, siue per acta publici notarii, siue per scripturam priuatam intra duos menses proximos: ex qua constet depositum esse factum, ad effectum inuestiendi, vt supra, quod depositum fieri debeat, & remaneat omni periculo, & fortuna hæreditatis præfatæ, ac D. Vincentii Pacini hæredis præfati, absque eo quod præfati coniunges ex tali deposito damnum, aut periculum patiantur, vel subti-

neant. Item D. Antonius, procurator affirmauit, & promisit dictas domos, cum pertinentiis præfatis liberas, vt supra dictum est, spectantes, & pertinentes pleno iure dominii, vel quasi, ad hæreditatem, & D. Vincentium Pacinum hæredem vniuersalem præfati D. Ioannis Pacini, sibi dicto nomine, ac præfatis DD. executoribus vendere, et alienare licuisse, atque licere. Item non fuisse alicui venditas, datas, donatas, permutatas, distractas, hypothecatas, aut quomodolibet alienatas, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, et de illis nec in toto, nec in parte quicquam factum fuisse, in præiudicium præsentis contractus, et dictorum coniugum, Immo hanc venditionem esse, ac semper fore bonam, validã, bene, ac valide factam, et in eam, tamquam talem facere consentire omnes personas, etc. ius habentes, aut habere prætendentes super domibus præfatis, et quacumque illarum parte, ad omnem solam, et simplicem, etiã extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem, per dictos coniuges, aut alterum eorum, et successiue per hæredes, ac successores D. Octauiæ faciendam. Item promisit omnes lites, causas, controuersias, et molestias, si quæ super dictis domibus, aut altera earum, vel quacumque illarum parte moueantur, suscipere in dictum D. Vincentium, et illius hæredes, et successores, in omni iudicio petitorio, et possessorio, et in quacumque instantia, et parte iudicii, susceptasq. prosequi, terminare, ac finire, suis propriis sumptibus, procuratoribus, et aduocatis, etiam absque cura, interuentu, et impensa dictorum coniugum, et successorum præfatorum quinimmo ipsos coniuges, ac ipsius D. Octauiæ hæredes, ac successores quoscumque semper, et perpetuo defendere, liberare, et eximere ab omni lite, causa, controuersia, molestia, et molestate persona, et in ipsis domibus, earumq. possessione conseruare promisit, alias in omnes, et singulos casus, et euentus, cõtrarios præmissis, aut inobseruationis omnium, et singulorum præmissorum, ad omnem euictionem dictarum domorum generalem, et particularem in forma iuris valida, et in Vrbe consueta, et tàm in petitorio quàm possessorio iudicio, et eorum altero insolidum, et ad reficiendum omnia damna, impensas, et interesse, tàm in iudicio, quàm extra iudicium, etiam viatici eundi Lucam, vel ad aliam Ciuitatem, et locum, et ibi commorandi, et successiue redeundi, quatenus dictis coniugibus, vel eorum successoribus occurrat id facere, pro consequenda satisfactione præmissorum, vel consequendo implemento contentorum in hoc instrumento, teneri voluit erga dictos emptores; Ita vt sub prætextu quod per impedimentum, iniuriam, vel iniustitiam iudicantium, aut alio quouis modo ipse venditor excusari non possit. Item consensit, et conuenit, quod in omnibus, et singulis præmissis, et in hoc instrumento contentis dicti coniuges eorumq. respectiue successores non teneantur ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam, sed quomodolibet simplex notificatio etiam extraiudicialis, et sine aliqua solemnitate, forma iuris, statutorum, et consuetudinis adhibita, D. Vincentio Pacino, aut ipsi D. Antonio Procuratori, et fideiussori, vt infra accessuro vel alicui alterius eorum hæredi, aut alicui ex DD. executoribus testamenti, vt supra etiam vendentibus, facta sufficiat, quia sic actum, etc. Ad quæ omnia, et singula præmissa, et in hoc instrumento contenta, videlicet ad omnia, quæ ipsi domini executores, vt supra personaliter constituti, obligare possunt hæredes, et hæreditetem testatoris præfati, vigore cuiuscunque facultatis competentis, et meliori modo, quo competit ex testamẽto antedicto eandem hæreditatem, hæredes, et bona hæreditaria quæcunque nomine executorio, et non aliter obligarunt, erga dictos coniuges, videlicet D. Mariottum præsentem, et acceptantem vt supra, et sub declaratione, atq. conditione appositis, et ipsi DD. executores nihil omnino propriis nominibus, aut de eorum proprio facere, vel præstare teneantur, quia sic etiam a principio actũ, et conuentum fuit inter ipsas partes, dictus vero dominus Antonius Procurator dicto nomine, et cum dicta promissione rati, et ratificationis præstandæ vt supra, vt emptoribus magis cautum sit, promisit efficere, atq. curare, quod in instrumento emptionis bonorum stabilium, faciendæ in dicta Ciuitate, vel territorio Lucano, exprimetur, et specificabitur, emptionẽ fieri, quoad hanc

hanc ratam scutorum 1240. monetæ ex pretio dictarum domorum venditarum ex pecuniis dotalibus D. Octauiæ antedictæ. Itê apponetur conditio, & præambula hypotheca per venditorem ipsorum bonorũ, & per emptorem in ipso actu, & celebratione contractus venditionis in fauorê D. Octauiæ, videlicet vt eadem bona sint, & perpetuo remaneant etiam in specie. Ita tamen,&c. vltra generalê obligationê,& fideiussores hypothecata,et affecta D.Octauiæ suisq. hæredibus,et successoribus,etiã vti empta de suis pecuniis,et dicto D Mariotto,vti marito pro quacumq. euictione generali, et particulari domorum præfatarum in omni iudicio,siue petitorio, siue possessorio,euictio sequatur, et pro defensione dominæ Octauiæ, ac suorũ, in quibus bonis,et hypotheca D.Octauia, et sui præferantur omnibus,quantumuis priuilegiatis,et nulli alteri,etiam ex causa de prę terito,etiam quantumq. pia,et priuilegiata, ius aliquod acquiratur, neque acquiri possit,in præiudicium D. Octauiæ,et suorum successorum: qui si euenerit euictio domorum præfatarum, aut cuiuscumque partis illarum,in quouis iudicio, siue petitorio siue possessorio, libere, et licite possint absq. vitio spolii,nullitatis, attentatorum,et absq alicuius iudicis,vel Curiæ licentia,decreto,auctoritate, vel mandato, quin immo propria auctoritate, de facto etiam vi,si vi resisteretur, dictorum bonorum stabilium corporalem possessionê per se, vel alios appræhêdere, vsufructuare,et retinere, loco rei euictæ,pro ea rata, et absque eo;quod fructus in sortem computêtur, et continuare valeant,donec rei euictæ valorê cum damnis,impêsis, interesse passis,consequuti nõ fuerint, saluis nihilo minus, expresse reseruatis omnibus aliis actionibus,realibus,personalibus, et iuribus quibuscumq.dominis Octauio,et suis præfatis quihuiusmodi iuribus,et actionibus,pro satisfactione consequenda possint agere,et experiri non obstãte dicta possessione bonorũ stabilium accepta quinimmo etiam remediis quibuscumq. ad inuicem contrariis,vno,et eodem tempore, vel diuerso têpore,in vim præsentis instrumenti,& aliorũ quorumcumq. instrumentorũ, et iurium,contra quoscumq. obligatos, et eorum bona quomodolibet hypothecata, et hypotheceanda, vti,agere, excipere, experiri ac variare,semper, vsq. ad integram satisfactionem assequutam, et pro tali effectu,tam venditores,quã emptor dictorũ bonorũ stabilium,constituent se dicta bona tenere, et possidere vice et nomine D. Octauiæ,suorumq. successorum,et constitutum huiusmodi nullo vnquam tempore terminetur. Et promisit etiam D. Antonius, quod depositarii dicti pretii domorum,quicumq.fuerint. idonei tamen obligabuntur,siue per acta publica,siue per cedulas priuatas,huiusmodi pecunias in depositum tenere,ac successiue persoluere et consignare venditori,aut venditoribus dictorum bonorum stabilium,et in ipso actu venditionis, et non aliis personis, de quo deposito, et huiusmodi obligatione depositariorum promisit dare fidê, aut per scripturam publicam,aut priuatam,per testes recognitam intra duos menses, ab hodie proximos apud acta mei notarii, vel in manibus alterius dictorum coniugum, hîc Romæ, et successiue quando pretium fuerit inuestitum in dictis bonis stabilibus, intra mensem a die inuestituræ proximũ dare,atque consignare publicum instrumêtum,vel fidem inuestituræ,cũ cautelis præfatis apud acta mei notarii,vel in manibus alterius coniugum præfatorũ absq illorum, impensa, cura, et periculo; sed immo impensis, cura, et periculo domini Vincentii Pacini,et ipsius procuratoris,quia sic actum, etc.

Et vltra præmissa, vt emptoribus magis cautum sit, item D. Antonius sciens, se non teneri,sed teneri volens contemplatione D. Vincentii præfati eius soceri, et pro adimplemêto conuentionum, cum D. Mariotto factarum spõte:etc. nomine suo proprio,et particulari pro se,suisq etc. vt principalis,principaliter,et insolidum, et omni meliori modo, etc. huic venditioni domorum,et contractui,omnibusq. et singulis præmissis, pro validitate ipsius venditionis, et omnium contentorum in hoc instrumento. Item faciendo consentire omnes personas,lite,et causa quacũq.incipienda,prosequenda defensione emptorũ, et pro quacumq. euictione domorũ,iuriũ, et pertinentiarum venditorum, generali, et particulari, in omni iudicio petitorio, et possessorio, et eorum quomodolibet in so-

in solidum, refectione damnorum, impensarum, & interesse, consignatione fidei depositi, & inuestiturae pretii, modo, & forma iam dictis faciendae. Et pro omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis praestandis, obseruandis, & adimplendis, erga dictos emptores, accessit constituendo se in omnibus, & per omnia vti principalem venditorem, & insolidum obseruatorem, & promissorem D. Mariotto, vt supra praesenti, & acceptan. Item D. Antonius, tam eodem suo proprio nomine principaliter, & insolidum, quam procuratorio dicti eius soceri, teneri voluit ad restituendum, & deponendum pretium dictarum domorum in manibus D. Mariotti, vel penes famosum mercat. in Vrbe facultatibus idoneum, periculo tamen suo, & dicti eius soceri pro cautione emptorum in euentum, in quem dicta fides depositi, cum instrumento ratificationis dicti Pacini, intra dictos duos mēses proximos, aut successiuè dicta fides inuestiturae pretii modo, & forma praemissis faciendae, consignata non fuerit intra dictos duos alios menses: & quod in eadem inuestitura seruatae non fuerint conuentiones antedictae, penes quem mer. dictū pretium in depositum remaneat, donec ex parte D. Pacini fuerint adimpleta praemissa, quia ita conuentum fuit inter ipsas partes. Quae omnia, & singula praemissa iidem magnifici DD. executores, dicto executorio nomine, sub declaratione, modo, & forma praefatis, & D. Antonius procurator, & vti principalis, & insolidum, proprio suo nomine semper, & perpetuo rata, grata, valida, & firma tenere, habere, & inuiolabiliter obseruare promiserunt erga dictos coniuges, & nunquam sub quouis praetextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio, vel extra, contrafacere, opponere, dicere, vel venire: alias vltra obseruationē, ad omnia damna, &c. teneri voluerunt, de quibus, &c. Pro quibus &c. obseruandis, & de nunquam contraueniendo, magnifici D. N. N. N. N. executores testamenti supradicti eodem executorio nomine, & non aliter, quam huiusmodi nomine dictam haereditatem, & bona omnia, & singula mobilia, stabilia, & semouentia, iuraq. actiones, & debitorum nomina praesentia, & futura, illorumq. exercitium, videlicet haereditatis praefatae D. Io. Pacini, dictus verò D. Antonius Vannellus procurator dicto procuratorio nomine, praefatum D. Vincentium Pacinum, vti haeredem praefati eius fratris, & vti tertiam personam, proprio illius, & particulari nomine principalem, eiusq. haeredes, & successores. Item eiusdem bona omnia, & singula mobilia, stabilia, semouentia, iuraq actiones, & debitorum nomina praesentia, & futura, & illorum exercitium. Et insuper priuato, & particulari, & proprio ipsius Antonii nomine, vt principalis principaliter, & insolidum seipsum, eiusq. haeredes, & successores, ac sua & suorum omnia, & singula bona, mobilia, stabilia, semouentia, iuraque, actiones, & debitorum nomina, praesentia, & futura, & illorum exercitiū, in forma Camerae Apostolicae, cum submissionibus, procuratorum constitutionibus, renunciationibus, ceterisq. omnibus clausulis, & cautelis dictae formae Camerae Apostolicae obligarunt, & hypothecarunt dicto D. Mariotto emptori dictis nominibus, vna mecum notario acceptanti, & ita iurarunt tactis, &c.

Venditio domus Pupillorum coram Iudice.

CORam magnifico D. N. I. V. D. N. sedente pro tribunali super quadam sede lignea, quam ad infrascripta tantum pro suis idoneis loco, & tribunali elegit, & deputauit, ac in mei, &c. praesentia, personaliter constituti D. Ioannes aetatis 15. annorum, & Claudius aetatis 14. in circa, vt D. Lucretia eorum mater asseruit; filii, & haeredes q. Petri, &c. cum praesentia, consensu, & auctoritate dictae D. Lucretiae eorum matris, curatricis respectiuè, ac legitimè administratricis eorundem, & cum praesentia, & consensu D. Nicolai patrui dictorum Ioan. & Claudii, vt de tutela dixit constare per acta mei die, &c. exposuerunt dicto D. Iudici, vt supra seden. D. Ioan. & Claudium habere, & possidere iure haereditatis paternae in Vrbe vnam domum, sitam &c. iuxta, &c. ruinosam, & male sitam, & constituram, ex qua parum percipiunt, & quam si reparare vellent, magnas impensas eosdem pupillos subire oporteret; & nisi dicta domus celeriter repa-

reparetur, breui funditus corrueret in maximum damnum, & præiudicium dicto⁹ũ pupillorum, & considerato dictis hæredibus magis expedire, dictam domum vendere, & alienare, & illius pretium inuesti re in aliqua alia re magis proficua, & fructuosa; quam sic eandem domum ruinam minantem retinere; decreuerunt vendere venerabili hospitali sancti Francisci, à quo seu eiusdem hospitalis Reuerendis prouisoribus bonam, & vtilem conditionem repererunt, nam pro huiusmodi domo, quia est vicina cuidam aliæ domui dicti hospitalis, seu est ex membris eius; obtulerunt soluere scuta, &c. quam conditionem á nemine alio inuenire potuere, licet dictã domum venalem fecerunt per plures menses, & super his exactam adhibuerunt diligentiam; & quia intendunt validum venditionis instrumentum conficere, ne de illius iuribus quomodolibet hæsitare contingat, ad seruandum statuta, & nouas reformationes Vrbis, & constitutiones de contractibus minorũ loquen. Sponte, &c. ipsi D. Ioannes, & Claudius pro se, &c. cũ præsentia, & auctoritate, ac voluntate dictæ eorum matris, & curatricis, ac D. N. eorum patrui propinquorum dictorũ pupillorum, & N. proximorum iurarunt tactis, &c. præsentium, & consentientium, affirmantiumq. cum supradicto iuramento in his nullum habere interesse, & ex causis super expræssis, hanc venditionem non tendere in præiudicium dictorum venditorum, & dicta D. Lucretia mater, & curatrix eorumdem vendiderunt, & titulo puræ, & perfectæ venditionis, & alienationis dederunt, præfato venerabili hospitali, & pro eo Reuerendis DD. N. N. modernis dicti hospitalis prouisoribus præsentibus dictam domum, vt supra sitam, cum vniuersis membris, & pertinentiis suis, ad habendum, &c. & ex titulo, & causa huiusmodi cesserunt dicto venerabili hospitali omnia iura, &c. Ponentes, &c. Cetera extende prout in aliis formis mutatis mutandis.

Venditio scripturarum officij, cum locatione.

D. N. cum officium notariatus Curiæ N. quod q. d. N. dum viueret, obtinebat per obitum eiusdem D. N. vacans, à Sanctissimo D. N. propter nuper concessum extitit; & quia ex decreto per Illustrissimum D. N. in admissione eiusdem D. N: ad dictum notariatus officium facto, collegium notariorum eiusdem Curiæ, pro scripturis officii præfati concordare debet, & propterea duc. 3 m. auri in auro de Camera pro earundem scripturarum pretio penes dictum Collegium soluere, etiam vigore bullę fe. re. Pii Papæ Quarti sub plumbo expeditæ, sub datum xiv. Kal. Iunii, Pontificatus sui anno quinto. Itaquod pro implemento supradicti decreti, per acta mei notarii sub die, &c. præsentis mensis rogati: Vtq. dictas scripturas, & illarum possessionem assequatur. Sponte, &c. ex nunc, prout ex tunc, ad effectum prædictum, & alias omni meliori modo, &c vendidit, &c. D. N. præsenti, &c. omnes, & singulas dicti officii notariatus scripturas præteritas, præsentes, & futuras, iuraq. & priuilegia Apostolica, pro illis, & illarum occasione concessa; omniaq. iura, & emolumenta dicti officii pro concurrenti quantitate 3. m. ducatorum præfatorum pretii scripturarum præfatarum liberas, &c. ac liberas, &c. ab omni censu, canone, responsione, & alio quocumque onere, quauis causa per quamcumque personam, Collegium, vel superiorem quomodolibet imposito. Item ex titulo, & causa venditionis huiusmodi cessit, &c. eidem N. præsenti, omnia, & singula iura, &c. ad habendum, &c. ponẽs, &c. nullo iure, &c. præterquam infrascripto redimendi, quomodolibet reseruatis, constituens, &c. & donec, &c. Dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem venditionem, &c. idem N. fecit, & facere declarauit dicto N. vt supra præsenti, pro pretio, & nomine pretii duc. 3. m. auri in auro de Camera, quos idem manualiter, & in cõtantim in prompta pecunia ab eodem D. N. præsente, & exbursante habuit, & recepit, ac ad se traxit, eosq pro numeratis habuit, & totidem esse confessus fuit, & de illis se bene contentum, &c. vocauit, &c. exceptioni, &c. ad cautelam quatenus opus sit renunciauit, quietauit, &c. cum pacto, &c. & si plus, &c. donauit, &c. quia sic sibi facere placuit, &c. ob amorem, &c. promisitq. idem D. N. eundem

dem D. N. præsentem, &c. in pacifica, & quieta possessione, & quasi dictarum scripturarum, & iurium, ac emolumentorum perceptione, pro dicta concurrenti quantitate 3. m. ducat. manutenere: quodq. dictæ scripturæ, ac officii prædicti fructus, & emolumenta pro dicta concurrenti quãtitate ad ipsum D. N. emptorem liberè prouenient, & quod non sunt alicui obligatæ, nec de illis factus est contractus aliquis, nec distractus, vel aliquid aliud in præiudicium præsentis instrumenti, & in eo contentorum, dictiq D. N vel eius hæredum, & successorum quorumcumque venditionem, & alia præmissa, & in præsenti instrumento contenta facere licuisse, & licere, fuisseq. & semper fore bona, & valida, beneq. & validè, ac legitimè facta: & in ea tamquam talia facere consentire omnem personam, &c. ad omne beneplacitum dicti D. N. & suorum. Ita etiam quod factum alienum promittendo, &c. alias de proprio ad omnia damna, &c. teneri voluit. Promisit etiam desuper litem non inferre, &c. quinimmo manutenere, &c. omnemq. litem, &c. quomodolibet tàm in petitorio, quàm possessorio, & interdicto Saluiano, ac alio quocumque iudicio, & qualibet illius parte, & instan. in se suscipere, etiam in negocio executiuè post sententiam, nulla facta intimatione, ac prosequi, &c. suis propriis sumptibus, &c. & in omnem euentum contrarii, & contrauentionis, aut in obseruantiæ prædictorum, vel alicuius eorum, & quatenus & omnia, & singula plenariè vt supra, seruata non forent, voluit idem D. N. teneri de euictione, &c tam in petitorio, quam possessorio, & aliis præmissis; ac ad duplum, &c. asserens, &c. ad omnia damna, &c. de quibus, &c. absque &c. ea tamen sub conditione, quod idem D. N. teneatur, prout sponte promisit, dictas scripturas in vna, vel pluribus pro eodem met pretio ducat. 3. m. prædictorum retrouendere; dummodo in qualibet partita soluantur ad maius quingenti ducati similes, & præuia intimatione 15. dierum ipsi D. N. facien. Præterea idem D N. sponte, &c. locauit dicto D. N. præsenti, &c. omnes, & singulas scripturas præfatas, præteritas, præsentes, & futuras supradicti officii, ac illius emolumenta quæcunque ratione dictarum scripturarum, & pretii dictorum 3. m. ducat. vt supra sibi venditarum, necnon omnia iura, &c. ad habendum, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem locationem &c. fecit idẽ D. N. supradicto, vt supra præsenti, pro annuo affictu, & precio ducat. 240. auri in auro de Camera similium liberorum, &c. ab omni impositione per Sanctissimum D. N. Papam sanctamq. Sedem Apostolicam quauis de causa facien. necnon ab omni onere, censu, canone, responsione, expen. etiam exercitii dicti officii subministran. & quibusuis aliis cogitatis, & incogitatis oneribus. Quæ omnia & singula onera, & alia idem D. N. de suo proprio sufferre teneatur, dictamq. locationem rescindi, reduci, aut ex dicto pretio affictus aliquid defalcari, vel diminui ab eodem D. N. eiusq. successoribus per se, vel alios petere non possit: etiam in euentum belli, pestis, sedis vacantis, absentiæ Pontificis, & Curiæ, sterilitatis negociorum, incendii scripturarum, & alterius cuiusuis casus fortuiti, opinati, & inopinati. Quæ omnia idem D. N. eiusq. in dicto officio successores de eorum proprio sufferre debeant, ex pacto expresso. Et quia sic actum, & conuentum extitit inter ipsos contrahentes. Quem quidem annuum affictum, siue pretium 240. ducat. auri in auro de Camera idem D. N. realiter, & cum effectu soluere promisit dicto D. N. præsenti, &c. de mense in mensem, & in fine cuiuslibet mensis ratam partem, videlicet ducat. 20. similes libere, etc. ipseq. in tribus continuis solutionibus deficiens cogi possit pro affictu vnius anni videlicet ducat. 240. promisit etiam dictus D. N. dictas scripturas probe, diligenter, fideliter, et legaliter per se, et alios tenere, custodire conseruare, gubernare, et exercere, et exerceri facere, et cum ea integritate, reputationeq. tàm in causarum commissionum distributionibus, quàm aliis factis, et facien. quibus decet virum probum, et integrum, manutenere, omnibus dolo, fraude, et machinatione cessantibus, postpositis omnibus suis risico, et periculo fortunæ, et expen. Hanc autem locationem partes ipsæ conuenerunt, et voluerunt durare ad duos annos proximos, et deinde ad beneplacitum ipsarum partium, cum disdicta

trium

trium mensium praecedeu. Praeterea supradicti DD. contrahentes conuenerunt, quod idem D.N. durante locatione huiusmodi, titulum dicti officii vendere, permutare, & cedere, transferre, alienare, vel resignare non possit: nisi prius requisito dicto D.N. per decem dies ante, an velit dictum titulum pro eodem pretio, pro quo teneantur preferre dictum D.N. vel personam ab eo nominandam in assecutione tituli dicti officii: quodq. nullius dicti officii emptor ad illud admitti possit, nec debeat, nisi dictas scripturas pro dictis ducat. 3. m. emat: illosq. ipsi D. N. vel eius heredibus persoluat, & casu quo dictus D. N. praedictum officium resignaret, promisit quod resignatarius praesens instrumentum seruabit, & adimplebit, ac obseruare promittet, & se obligabit: Itaquod factum alienum promitten. &c. non excusetur alias de proprio, &c. finita verò locatione huiusmodi, promisit dictus D.N. omnes, & singulas supradictas scripturas praeteritas, praesentes, & futuras integras, & liberas in manibus, & posse dicti D.N. vel eius heredum consignare. Voluitq. & consensit, quod idem D.N. propria auctoritate illas asportate, ac dictum officium sub nomine dicti D.N. & successorum ad commodum ipsius D. N. per se, vel alium, seu alios exercere, seu exerceri facere, fructusque, & emolumenta exigere, de illis quietare, illaq. pro concurrenti quantitate retineri possit, & valeat, quia sic actum, &c. & huiusmodi locatione durante dictus D. N. manutenere, &c. in forma. Quae omnia, &c. supradicti DD. Contrahentes respectiue attendere, &c. promiserunt, & non contrafacere, &c. sub vinculo iuramenti, per eorum quemlibet tactis, &c. praestiti, & poena refectionis omnium, & singulorum damnorum, &c. de quibus, &c. absque, &c. Pro quibus, &c.

Venditio domus, per publicum Consilium incliti Populi Rom facta: duobus notarijs insolidum rogatis.

IN D. Horatii, meiq. Gasparis insolidum rogatorum, testiumq. &c. praesentia personaliter constituti Illustrissimi Domini Antonius sacrae Aulae Consistorialis aduocatus, Dominus Vincentius Conseruatores, Domini N. N. N. per publicum Consilium Inclyti Populi Romani die, &c. ad faciendum venditionem infrascriptae domus specialiter deputati, vigore decreti Consilii praefati per Lelium, & Vincentium fideles omnes, demissis cedulis, vt moris est, habiti, & vocati, ac maiorem partem reputantes, facientes, & constituen. vice, & nomine Inclyti Populi Romani. Sponte, &c. Imprimis asserentes dictis nominibus ad Populum praedictum inter alia spectare, & pertinere pleno iure dominii, vel quasi in omnibus, & per omnia, domum cum pertinentiis suis infradicendis: & liberam ab omni onere, sitam in Regione, &c. confinatam ab vno latere iuxta bona, &c. dictamque domum. cum iuribus suis dictum Consilium, pro rebus, seu negotiis dicti Populi peragendis, seu aliis consilium mouentibus, vendere decreuisse: & neminem, licet exacta fuerit adhibita diligentia, meliorem conditionem offerentem, & facere volentem, quam dictum Lelium inuenisse. Ideo sponte, &c. vt supra, dictam domum terraneam, solareatam, tectatam, cum sala, cameris, cantinis, & aliis stantiis, horto, seu viridario, fontibus, figuris affixis & separatis, etiam in parietibus, in eadem domo existentibus, areis discopertis, adiacentiis, pertinentiis, vsibus, iuribus, & iurisdiction. suis, & ab omni onere, vendiderunt, liberam ac titulo merae, simplicis, perfectae, & irreuocabilis venditionis iure proprio, & in perpetuum dederunt, cesserunt, transtulerunt, assignarunt praedicto Illustrissimo D. Lelio absenti, D. Io. Dominico eius agente, & procuratore: praesente, & pro dicto Lelio, & successoribus emēte, acceptante, & stipulan. & nobis etiam notariis insolidum vt supra rogatis pariter acceptantibus, ac stipulan. Ad habendum, &c. Transferen. ponentes, &c. constituentes, dantes etiam licentiam, &c. & donec, &c. Constituerunt, &c. hanc autem, &c. dicti Domini Conseruatores, & alii deputati nomine dicti Populi fecerunt, & faciunt erga dictum D. Lelium absentem, praefata stipulatione, & acceptatione interueniente, pro pretio scutorū 6000. monetę de quibus iidem venditores confessi fuerunt habuisse scuta 3000. à

praefa-

præfato D. Lelio, & pro eo, seu de ipsius commissione per manus hęredum Hieronymi Ceuli pro totidem manibus Hieronymi dicti Romani Populi depositarii solutis, & exbursatis: prout in cedula eiusdem D. Hieronymi depositarii, quam habuerunt continentię, & tenoris huiusmodi videlicet, &c. de quibus scutis 3000. in computum pretii præfati a dicto D. Lelio, vt supra solutis, nomine dicti Populi se contentos, & satisfactos esse vocarunt: dictum Lelium absentem; dicto D. Ioanne Dominico, & nobis notariis, vt supra rogatis, pro eodem D. Lelio quietarunt, &c. cum pacto expresso, de nunquam amplius talem summam a dicto domino Lelio, ipsiusque hæredibus, & successoribus petendo, exceptioni quoq. nonnumeratæ pecuniæ, &c. renunciarunt, reliqua vero scuta 2000. & centum monetæ pro integro dicti pretii conplemento præfatus Io. Dominicus quo supra nomine per totum mensem prox futurum dicto Populo, & pro eo dictis Dominis Conseruatoribus, & deputatis eiusdem Populi nomine, seu pręfato D. Hieronymo depositario præsenti, & interim infra mensem proximum ad hodie inchoandum dare cedulam banchariam, pro solutione dictorum scutorum 3000. infra faciendam, hic Romæ, libere, &c. alias, &c. & si plus, &c. *Reliqua extende, pro vt in alijs formulis similium venditionum, mutatis mutandis.*

Emptio Domorum Pupillorum solemniter facta.

CVm olim sicut asseritur bo. me. Atracinius de Macerata tunc, in Vrbe excellens Physicus in eius vltimo testamento, sub cuius dispositione decessit, sibi hæredes vniuersales instituerit nobiles DD. N. N. N. eius ex N. filio præ defuncto nepotes: fœminabus autem ex eodem N. filio neptibus reliquerit dotem scut. 1000. de carlenis pro qualibet, quatenus vero Deo nuberent 200. ducat. similes, in quibus eas hæredes vniuersales instituerit, substituens dd. hæredes, alterum alteri etiam quoad fœminas morientes sine filiis legitimis, & naturalibus, & alias prout latius dicitur contineri in testamento prędicto in actis tunc D. Cæsaris Quintilii, nunc vero D. P. Antonii Mareschi connotarii die, &c. recepto, & stipulato, deinde ex præfatis hære. sicut Deo placuit N. N N. sine prole defunctis successiue etiam præfatus N. ab intestato decesserit, relictis tamen dicta Fausta, Io. Francisco, & N. eius ex ipsa D. Clarice vxore filiis legitimis, & naturalibus: Cumque ipsa D. Clarix coram 2. Collaterali C. Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario tutelam, & curam dd. eius filiorum suscipere recusauerit, fuerit ibi incontinenti per eundem Iudicem datus, & deputatus tutor, & pro tempore curator dictis filiis tunc in ætate infantili constitutis D. Valerius N. eorundem patruus, qui acceptato huiusmodi onere inuentarium bonorum confecerit, & debitam cautionem præstiterit, apparentibus desuper instrumentis in actis q. D. Io. Grylli tunc d. Curiæ Capitolinæ notarii die 10. Iunii anni, &c. recipien. & stipulen. prout ex illorum fide per D. Alexandrum Palladum substitutum pro D Francisco Gryllo fil. & successore d. q. Io. subscripta, & mihi, &c. tradita tenoris, &c. exemplanda in pede huius instrumenti. Et licet per plures annos ipse D. Valerius tutelam dictorum pupillorum eius nepotum administrauerit denique tamen die, &c. ex certis tunc expressis causis, non valens amplius muneri huiusmodi incumbere, cum auctoritate, & decreto secundi Collateralis Cur. Capitolinæ tutelam præfatam renunciauerit, rationemque, & computa administrationis suæ reddiderit, & de omni reliquo per eum debito satisfactionē dictis pupillis dederit, & ibidē in continenti per eumdem Iudicem d. D. Clarix data, & deputata fuit tutrix, & pro tempore curatrix pręfatis eius filiis pupillis; quæ acceptata tutela, & cura huiusmodi debitā cautionem præstiterit, & deinde &c. inuentarium confecerit in actis D. N. prout similiter apparet ex alia fide renunciationis factæ per D. Valerium, & deputationis d. D. Claricis cum obligatione per eam, & per fideiussorem successiue factam, & confectione dicti inuentarii per eumdem D. N. notarium de præmissis rogatum, subscriptum, & mihi notario tradita tenoris exemplandi in pede huius instrumenti. Cumque inter alia bona hære-

hæreditatis d. Io. aui paterni d. Valerii, & proaui præfatorum pupillorum deuenerint ad ipsos pupillos, dictumq; D. Valerium eorum patruum dictę domus simul coniunctæ per ipsos Valerium, & dd. pupillos pro indiuiso possessæ sitæ in Vrbe in regione, &c. vna siquidem maior cum duabus apothecis subtus ipsam, & altera minor cum vna apotheca subtus eam sitæ in regione, &c. in via, &c. e conspectu, &c. prope, &c. confinatæ his finibus videlicet ab vno, scilicet à parte superiori &c.

Asserentes autem iidem D. Valerius, & D. Clarix, quibus supra nominibus iamdudum considerasse, quod cum ædificia dd. domorum sint admodum vetusta, & quod non solum sæpius d. domus dislocatæ remanent, & continuos sumptus expostulant pro manutentionibus, & reaptationibus tectorum, lacunarum, aquæ ductorum viarum, & aliorum, quæ continuò accidunt in similibus ædibus, sed etiam de præsenti requirunt non modicam impensam pro reparatione domus maioris, in cuius pariete faciei anterioris iamdudum apparuerunt ab imo notabiles scissuræ, quę euidenter demonstrant fundamenta non leuiter labefacta, & vitiata existere, & ideo in ea parte indigere necessaria reaptatione, & reparatione, vltra alias restaurationes, & alia resarcimenta, quæ in aliis partibus interioribus dictarum domorum fieri omnino oportent propter vetustatem prædictam. Vnde si huiusmodi ædificia laborantia defectibus, periculis, & necessitatibus impensarum huiusmodi quanto citius vendantur, priusquam declinari contingat, in statum deteriorem compererint ex diligentiis sæpius factis redigi posse ex illis admodum concedens pretium, non quidem omnino ob illorum meritum, valorem, sed potius ob præstantiam lucri, in quo sitæ sunt, & si domorum pretium inuestiatur in aliis bonis quasi stabilibus, & securis, vtpote censibus, vel montibus non vacabilibus, præter id quod exinde maior redditus percipietur, quam ex ipsis domibus absque subiectione aliquarum impensarum proprietas eiusmodi censuũ, vel montium quandocunque opus fuerit inter ipsos pupillos æquipartiri, & distribui poterit multo commodius quam fieret de dictis domibus; quæ sine dubio minus commodam patiuntur diuisionem, & præsertim etiam pro dotanda N. quæ ad præsens in ætate nubili reperitur, & pro qua nubenda multo facilius reperietur melior conditio cum dote constituta in re consistente in pecunia prompta, prout sunt loca montium, quam in stabilibus, & propterea pro tuenda indemnitate, & augenda vtilitate dd. pupillorum, qui non habent pecunias pro facien. impensis reparationum præfatarum; & qui habent tenue patrimonium, & ipsorum valde interest eorum modicos redditus pinguiores reddere, quo fieri potest, iudicauerint, non solum illis expediens, sed omnino pro omnibus antedictis respectibus necessarium fore domos præfatas vendere, & alienare, & illatum pretium implicare in tot censibus, vel montibus non vacabilibus, vt supra, & ideo factis dictis exactis diligentiis, tum per ipsummet D. Valerium, tum mediantibus aliis coniunctis personis, & beneuolis dd. pupillorum, tum etiam per diuersos publicos mediatores, seu proxenetas, & à nemine reperta meliori oblatione, quam ab infrascripto D. emptore; qui obtulit pro pretio earundem domorũ scuta, &c. Agnoscentesq. oblationem huiusmodi fuisse, & esse rationabilem, iustam, & vtilem pro dictis pupillis, conclusisq. igitur cum ipso emptore, tum dicto pretio, tum aliis pactis, & conditionibus venditionis huiusmodi, & consignata per ipsum emptorem præfatæ D. C. & D. Va. in vna, & parte dicti pretii cedula bancaria scut. &c. confecta, & subscripta per mercatorem, &c. Romæ degentem, prout de huiusmodi venditionis conclusione, dictæq; cedulæ consignatione apparet ex priuata scriptura chirographi inter ipsas partes die &c. confecti, & subscripti, quod ambæ partes mihi, &c. consignarunt tenoris, &c. Deinde verò ambæ partes prefatæ cupientes dictam venditionem simili executioni demandare, sed quia bona fides postulat vt actus geratur validè, & legitimè, ideo volentes in his adhibere solemnitates respectu dictorum pupillorum, requisitas ex forma statuti Vrbis cap. cxiii. de alienationibus rerum pupillorum, & mulierum fuerit primum die, &c. comparitum coram infrascripto D. Iudice per procuratorem, seu actorem per d. D. Claricem dicto tutorio

rio nomine,& curatorio, die, &c. per acta mei specialiter deputati expressa, & insinuata in scriptis eidē D.Iudici, causa alienationis, & ex decreto eiusdem Iudicis in actis mei,&c.dicta die,&c facta examinatione per acta mei,&c.diebus, &c. de nōnullis testibus pro pleniori cognitione, & iustificatione causæ præfatæ. Deinde die, &c. similiter per acta mei d. D. Iudex visis depositionibus præfatorum testium,visaque,et considerata minuta præsentis Instrumenti, in eius manibus tunc dimissa, &alias causa plene cognita interlocutoriè pronunciauerit sufficienter constare alienationem prædictā cessuram esse in euidentem vtilitatem dictorum pupillorum, et alias prout in actis mei, etc. ad quæ relatio habeatur,nunc itaque volentes ambæ partes ad Instrumenti celebrationem deuenire.

Hinc est,quod anno,etc.die,etc. Coram magnifico,etc. primo Collaterali Cur.Capitolinæ in Rom. Curia Iudice ordinario, et competenti pro tribunali seden. super sede ibi posita, quem locum, et quam sedem pro suo competenti loco, et iuridico tribunali quoad actum infrascriptum pro decentia, et honestate infradictæ mulieris valide peragen. elegit, et deputauit, inmeique,etc. præsentia constituta,etc. præfata D.Clarix,etc.vidua Romana vxor relicta bo.me. D.N.mater tutrix,et pro tempore curatrix, prout supra narratum fuit, præfatorum Faustæ in decimoquarto, et Francisci in decimo, et Horatii in octauo eorum respectiuè ætatis annis constitutorum eius, & d.q.&c,filiorum, & administratrix eorundem bonorum, necnon etiā personaliter cōstituta dicta D. Fausta eius filia in præsentia dicti D. Valerii patrui & cum interuentu, & præsentia infrascriptorum consanguineorum ipsius Faustæ, & præfatorum eius fratrum: repetierunt insinuationem causæ præsentis alienationis in scriptis factam, vt supra ipsi D.Iudici,necnon depositiones dictorum testiū examinatorum, & alia quæ superius modo narrata fuerunt, quæ vera esse dixerit, affirmantes alienationem vt præfertur faciendam, cedere in euidentem vtilitatem ipsorum pupillorum,prout etiam fuit perdictum D.Iudicem cognitum, & pronunciatum,vt supra, quam pronunciationem repetunt, & eidem inherere dixerunt, & licet ipsa D. Clarix auctoritate Iudicis legitime data fuerit tutrix dictis suis filiis, vt supra, & tanquam talis credatur infrascripta valide agere posse: nihilominus ad abundantiorem cautelam,petierunt scilicet dicta D. Fausta nomine proprio pro seipsa, & dicta D. Clarix, vna cum consanguineis præfatis, necnon & nomine Io. Francisci, & Hortensii in pupillari ætate constitutorum per dictum D. Iudicem confirmari,& de nouo deputari, quatenus opus sit,ita vt actus vtilis per inutilem non vitietur, sed vnus ad alterius augumentum accrescat,eandem D.Claricem in tutricē,& curatricem præfatorum eius filiorum ad hunc particularem actum omni meliori modo,&c.

Qui D. Iudex, vt supra sedens intellectis, & consideratis præmissis eandem D. Claricem præsentem,& acceptantem confirmauit, & denuo etiam quatenus opus sit ad maiorem cautelam deputauit ad hunc actum alienationis,& alia infrascripta peragen. in tutricem, & curatricem prædictis suis filiis ad petitiones præfatas, & ex officio, ac alias omni meliori modo, &c. dicens, & replicans eidem D. Clarici præsenti,& intelligenti, esto tutrix & curatrix dictorum tuorum filiorum vtilia pro eis facito, & curato ad quę de iure teneris, & debes, quæ D. Clarix volens officium maternum, tutelæq. curæ, & administrationis sibi demandatæ, exercere præmissis intellectis,spontè,&c. omni,etc. promisit vtilia facere, et inutilia prætermittere,et alia facere, et curare pro præfatis suis filiis, quemadmodum sibi per dominum Iudicem, vt supra ordinatum fuit,et pro ipsa domina Clarice, eiusque requisitione ibidem præsens dominus Camillus Mauccius Florentinus pro præmissorum stipulatione, et validitate sciens, etc. sed, etc spontè, etc. obligationi per eandem dominam Claricem, vt supra factæ ad fauorem præfatorum eiusdem filiorum,me notario præsente, etc. principaliter, insolidum accessit, et fideiussit seipsum principalem promissorem dictorum constituendo, quem sic promittentem, præsentem, etc. eadem D. Clarix tutrix, vel curatrix indemnem releuare, etc. promisit, itaquod,etc. alias, etc. Pro quibus, etc.

&c.tam ipsa D.Clarix,quam d. D. Camillus,&c.eiusdem fideiussores insolidum sese hæredes, & successores,ac bona omnia, &c.in forma Cameræ Apostolicæ cum solitis clausulis,&c. obligarunt,&c.consentientes,&c.renunciarunt,&c.&tactis,&c. iurarunt.

Quibus peractis ipsa D.Clarix Rutilantia de Atracinis mater,tutrix, & pro tempore curatrix præfatorum eius filiorum iamdudum, vt supra deputata, & nunc recenter cõfirmata,vt supra agens infrascripta omnia, & singula vice, & nomine DD. Io.Francisci in octauo & Hort. in septimo eorum ætatis annis constitutorum, & sic minime capacis ætatis ad contrahendum, eius filiorum, cum decreto, & auctoritate supradicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis, & in præsentia, & consensu DD. N.N. proximiorum consanguineorum præfatorum pupillorum, quibus ipsa Clarix, & D. Fausta eius filia, cum iuramento tactis, &c. ad sancta Dei Euangelia in manibus mei, &c. præstito affirmarunt ipsam Faustam, & eius fratres præfatos non habere alios proximiores, excepto D. Valerio habente interesse in huiusmodi venditione, qui consanguinei afferentes de omnibus supradictis,& infra dicen. optime informatos esse cum iuramento tactis,&c. in manibus mei, &c. præstito, affirmarunt sese in hoc negotio nullum prorsus habere interesse, & hæc non tendere in fraudem, vel præiudiciũ ipsorum pupillorum, & pro certo tenere, & iudicare præsentem alienationem cedere in euidentem eorundem pupillorum vtilitatem, & ideo infrascriptis omnibus spontè,& liberè cõsenserunt, necnon etiam ibidem constituta d. D. Fausta in decimoquinto suæ ætatis anno constituta agens ad infrascripta omnia,& singula pro seipsa principali nomine, & pro suis hæredibus, & successoribus,cum decreto,& auctoritate eiusdem D. iudicis, ac cum interuentu, & consensu d.D.Claricis eius matris,& curatricis, dictorumq. consanguineorum, pari modo quo supra, cum iuramento tactis, &c.in manibus mei,&c. præstito,approbantium præsentem alienationis contractum non esse in præiudicium ipsius puellæ minoris, quæ D. Fausta, ac ipsa quoque D. Clarix ad maiorem actus validitatem cum iuramento tactis, &c. in manibus mei, &c. præstito renunciarunt, scilicet D. Fausta ben. minoris ætatis rest. in integrum, necnon leg. Iul.de fund dot.Authent. si qua mulier. benefic.Sen. Consul. Vel. statutis Vrbis, cæterisq. legibus, & priuilegiis in fauorem minorum, & mulierum quomodolibet introductis, ipsa verò D. Clarix pro DD. Ioan. Francisco, & Hortensio pupillis renunciauit benefic. min. ætatis restit. in integ. statut. Vrbis,cæterisq. ll. & priuileg. in fauorem minorum quomodolibet introductis, de quibus omnibus, eorumque vi, & effectu ambæ mulieres præfatæ per ipsum D. Iudicem sufficienter certioratæ fuerunt, & simul etiam coram me notario, & testibus infrascriptis constitutus præfatus D. Valerius Atracinus D. & possessor dd. domorum in communione, & pro indiuiso cum dictis nepotibus, & sic agentes infra dicenda omnia, & singula, videlicet ipse D. Valerius, D. Clarix tutrix, & curatrix, vt supra, ac D. Fausta, quibus supra respectiuè nominibus, tàm coniunctim, quam diuisim, & proue ad eos, & quemlibet eorum spectat, & pertinet, cum promissione etiam, quam singuli insolidum fecerunt, & faciunt de rato, & quod ipsi D.Fausta, Ioan.Franciscus, & Hortensius ad maiorem cautelam quando peruenerint ad legitimam ætatẽ validè,& sufficienter ratificabunt præsentem contractum, & omnia in eo contenta in actis mei, &c. ad omne placitum ipsius D.emptoris,&c. & suorum hęredum, &c. alias &c. itaquod, &c. & cum huiusmodi promissione de rato, quæ in qualibet parte huius contractus repetita censeatur in executionem supradicti chirographi, cum declaratione hinc inde inter ipsas partes adiecta, vt in omnibus iis in quibus videretur, aut dici posset recessum à dicto chirographo, seu contrarium,vel dubium inter chirographum, & præsens instrumentum, seu pro eo omni tempore in omnibus, & per omnia stari debeat omnino dispositioni præsentis instrumenti, quia sic actum, &c. spontè,& de certa cuiuslibet ipsorum scientia, ac deliberata voluntate, & omni alio meliori modo, &c. ex nunc supradictas duas domos, vnam

P ma-

magnam, & alteram minorem, vt fuo:a contiguas, & iuxta fines superius expressos confinatas; saluis tamen aliis, si qui prædictis sint, vel esse possint plures, aut veriores confines, qui melius quandocunque specificari possint, cum supradictis tribus apothecis subtus ipsas domos existentibus, & cum dicta remissa pro curru, seu vehiculo, & cum stabulo subtus posteriorem partem d. domus maioris consistentibus, & cum suis introitibus anterioribus, & posterioribus, cortilibus, cantinis, seu cellis vinariis subterraneis, puteis, & cum tribus vasibus marmoreis existen. in cortili d. domus magnæ, cumq. omnibus appartamentis, & stantiis superioribus, & inferioribus, membrisq. iuribus, & pertinentiis, & cum ceteris in ipsis tribus domibus intra fines prædictos circumcirca, intus, & subtus ipsas quomodolibet existentibus, & ad easdem domos, tam de iure, quam ex vsu, vel antiqua consuetudine quomodolibet spectan. & pertinen. tàm patentibus, quàm occultis etiam sub solo latentibus ab imo ad summum, vt vulgo dicitur à centro terræ, vsque ad cælum nihilo penitus reseruato, nisi dumtaxat infrascriptis tribus marmoreis designatis in calce præsentis instrumenti, quæ remanere declararūt ipsis venditoribus, necnon salua in primis, & reseruata ad fauorem ipsorum venditorum speciali hypotheca, cum reseruatione dominii dd. domorum ac suorum iurium, ac pertinentiarum, vsque ad integralem infradicendi pretii satisfactionem, prout latius inferius explicabitur, & non alias, &c. vendiderunt, & titulo liberæ, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dederunt, & concesserunt.

D. Baptistæ Maynardo Vibeuetano q. Ant. Vrbis incolæ regionis Pontis præsenti, & pro se, suis hæredibus, & successoribus quibuscunque ementi, acceptanti, & vna mecum notario legitime stipulanti ad haben. &c. & ex titulo, & causa venditionis huiusmodi cesserunt, & transtulerunt D. emptori pro se, &c. omnia iura, &c. quæ quas, & quot DD. venditores quomodolibet habuerunt, & habent, seu habere possent nunc, & in futurum in, & super domibus earumq. iuribus, & pertinentiis, vt supra venditis contra quascunque personas, &c. nullo iure, &c. ponentes, &c. constituentes, &c. dantes, &c. licentiam, &c. earundem domorum, apothecarum, aliorumq. iurium suorum, membrorum, & pertinentiarum, vt supra venditarum eidem D. emptori possessionē accipien. captamq. &c. retinen. &c. continuandi propria auctoritate, &c. cōditione tamen, &c. & pacto expresse adiectis, vt emptor teneatur per biennium proximum stare locationibus factis inquilinis dd. domorum, & apothecarum eo modo, & forma, quibus tales locationes factæ reperiuntur, & interim donec emptor de antedicta possessione inuestitus non fuerit, dicti venditores constituerunt sese tenere, & possidere easdem domos, cum iuribus, & pertinentiis suis vice, & nomine eiusdem emptoris, & suorum hæredum, & successorum.

Hanc autem venditionem, & alienationem dd. domorum dd. venditores, quibus supra respectiuè nominibus, fecerunt, & faciunt præfato D. emptori stipulanti, & vt supra pro antedicto iam conuento pretio in totum scut. 6. m. & 600. de iuliis 10. pro quolibet scuto, soluen. ad effectum inuestiendi, vt infra dicetur in tot iuliis, & testonibus argenteis hoc modo videlicet scut. 4. m. & 600. de præsenti, & reliqua 2. m. in terminis infrad. adhibita prius per emptorem possessione corporali domorum prædictarum absque impedimento legitimo, in quorum computū, & diminutionem ipsi domini venditores confessi fuerunt habuisse, vt narratum fuit ab ipso D. emptore pro arrha, & parte pretii dicta scuta mille quadringēta monetæ, contēta scilicet in supradicta cedula DD. de Guicciardinis consignata, & tradita in actu celebrationis præinserti chirographi, pro aliis vero scut. 3200. pro complemento dd. scut. 4600. in promptu de præsenti soluen. vt supra d. Io. Baptista emptor consignauit præfatis venditoribus præsentibus, & recipientibus coram domino Iudice, meq. notario, & testibus infrascriptis, quas cedulas depositi continentes in totum summam prædictam, vnam siquidem sac. Montis Pietatis, & depositorum Vrbis scuta 1600. monetæ, alteram vero D. Philippi Guicciardini mercatorum Flor. continen reliquam summam

mam scut.1600. tenoris exemplandi in pede huius instrumenti, quas cedulas originales iidem venditores ex nunc, pro quando effectu soluta fuerint, secundum formã earundem cedularum vocarunt sese contentos, & satisfactos, & de illis in computum dicti debiti emptorem quietarunt, &c.per pactum, &c.

Reliqua vero scuta 2000. monetæ pro residuo, & finali complemento dicti pretii d.D. Io. Baptista emptor soluere promisit præfatis venditoribus,& pro eis simili modo quo supra deponere penes d. sac. Montem Pietatis, ad effectum pariter inuestien. iuxta formam eiusdem pacti infradicendi hoc modo videlicet; mille per totum mensem Februarii anni Iubilæi proximi futuri, & reliqua scuta 1600. per totum alium mensem Februarii alterius anni proximi sequentis 1601. hic Romæ liberè,&c.alias,&c.

Et interim quia æquum non iudicatur, quod eodem tempore domibus, & pretio emptor fruatur, domini contrahentes conuenerunt ex pacto expresso, quod dictus emptor pro quantitate eiusmodi scutorum 2000.teneatur,prout promisit facere participes DD. Valerium, & præfatos eius nepotes venditores, & pro dictis nepotibus præfatam eorum matrem tutricem, & curatricem omnium pensionum earundem domorum proportionabiliter, & pro rata, quam ratam ad effugiendum difficultates, & occasiones differentiarum DD. contrahentes pro fructibus compensatiuis, & pro lucro cessante scilicet fructuum, qui perciperentur ex censibus, in quibus implicari debent dictæ pecuniæ, & implicarentur si in promptu soluerentur, & omni alio meliori modo, &c. concorditer ex nunc liquidaretur hoc modo, videlicet ab hodie, vsque in diem terminorum, vt supra præfixorum ad rationem scutorum 6. monetæ pro quolibet centenario, & anno pro rata, vt infra soluen. & à die lapsi termini, seu terminorum prædictorum in futurum non factis solutionibus supra promissis, & vsque in diem, qua factæ, & effectualiter, & integrè fuerint ad rationem scutorum sex cum dimidio alterius scuti pro quolibet centenario, & anno soluen. pro rata de semestre in semestre, in fine cuiuslibet semestris in tot iuliis, & testonibus argenteis hic Romæ liberè, &c. alias, &c. & nihilominus etiam post lapsum terminorum prædictorum liceat DD. venditoribus quandocumque ipsis videbitur, cogere emptorem ad soluen. summam principalem maturatam, vna cum residuo dd. fructuum. compensatiuorum: cum hoc tamen,quod interim, & quousque d. pretium cum dictis fructibus compensatiuis effectualiter, vt supra exbursatum integrè non fuerit,supradictæ domus, cum omnibus iuribus, membris, & pertinentiis suis remaneant semper ad fauorem venditorum, ac suorum hæredum, & successorum specialiter hypothecatæ, ita ut pro rata non soluta nunquam censeatur translatum dominium in emptorem, nec abdicatum ab ipsis venditoribus, sed eisdem expressè reseruatum, itaut deficiente emptore à solutione, seu solutionibus antedictis tam pretii, quàm fructuum prædictorum liceat ipsis venditoribus, & eorum hæredibus propria auctoritate,& de facto sine alicuius iudicis, vel alterius personæ licentia ad easdem domos, & earundem membra, & pertinentias liberum habere regressum, illarumque possessionem reassumere, & retinere,ac pensiones sequestrare, & exigere, ipsasque domos,quoties oportuerit, locare, & etiam vendere pro quocunque pretio,& quibusuis personis arbitrio, & arbitratui ipsorum venditorum, pensionesque seu pretia huiusmodi exigere, & de exactis quoscunque quietare, & sibi propria auctoritate de quocumque residuo debito satisfacere, & hoc semper intelligatur ad maiorem cautelam, sine præiudicio facultatis agendi contra emptorem,vel suos hæredes,& bona vigore generalis obligationis, immo cum potestate variandi, itaut vna via electa,&c.

Et his saluis DD. contrahentes in executionem principalis pacti, habiti in tractatu præsentis venditionis conuenerunt, vt dictum totum pretium scilicet, tam dicta scuta 4600. vt præfertur venditoribus in dictis duabus cedulis consignata, quam etiam reliqua scuta 2000. quæ vt supra soluenda remanere debeant omnino per ipsos venditores exponi, & inuestiri in emptione tot censuum, cum bonis, &

idoneis fideiussionibus bene assecuratorum in Vrbe, vel eius districtu, seu tot locorum montium non vacabilium ad electionem D.D. venditorum, cum consensu tamen expresso dicti emptoris, vel suorum hæredum, & successorum, qui census, & quæ loca montium possint per dictos venditores, & eorum hæredes, & successores quandocumque ipsis videbitur in toto, vel pro parte vendi, & alienari ad effectum tamen conuertendi, & inuestiendi pretium de consensu emptoris, vt supra in emptionem bonorum stabilium in Vrbe, vel eius districtu, quoties aliqua opportuna, & vtilis occasio pro maiori beneficio dictorum pupillorum reperiatur, quo casu pretium debeat deponi, prout infra dicetur, in casu vero redemptionis, seu extinctionis dd. censuum, vel montium, nunc, vel pro tempore de pecuniis pretii prædicti einen. pretium, seu pretia eorundem, sub pœna nullitatis, ac malæ, & reiterandæ solutionis, nullo modo solui possint, sed omnino debeant penes dictum Montem Pietatis, seu ipso non extante penes alium locum, tutum, & securum in Vrbe, de communi contrahentium prædictorum consensu eligen. &c. cum expressa tamen conditione, quod tale depositum nunquam amoueri possit, aut debeat, nisi duntaxat ad effectum reinuestiendi, & de consensu D. emptoris, vel suorum hæredum, vt supra in emptionem aliorum similium censuum, montium, & aliorum bonorum stabilium.

Quæ quidem loca montium, census, seu stabilia, nunc, aut quandocunque ex dicto pretio, toties, quoties occurrerit emenda perpetuo manere debeant affecta, & hypothecata, aut in ipsis acquisitionibus obligari, & hypothecari debeant ad fauorem, & pro maiori securitate dicti emptoris, suorumq. hæredum, & successorum in omnem casum euictionis generalis, vel particularis d.d. domorum, & suorum iurium, & pertinentiarum in omni iudicio petitorio, & possessorio, seu in casu non obseruationis ex venditorum parte omnium, & singulorum in hoc instrumento contentorum, seu in casum nullitatis, & inualiditatis eiusdem contractus ex quocumque capite, vel defecta, ita vt toties, quoties dicti casus contingerent, aut aliquis ipsorum contigerit, & deficientibus dictis venditoribus, vel eorum hæredibus, & successoribus adimplere per eos adimplenda, liceat D. emptori, vel eius heredibus ad eiusmodi precium vbicumque pro tempore reperietur, seu ad dictos census, loca montium, vel stabilia, in quibus tale pretium nunc, vel pro tempore conuersum, & inuestitum reperietur liberum habere, & tam super illorum proprietate, quam super fructibus se reualere, & inuestire cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon propria auctoritate, & de facto sine alicuius consensu, & etiam absque iudicis mandato, & sine aliquo vitio spolii, nullitatis, seu attentatorum, eorundem bonorum præfatorum possessionem, seu respectiuè quasi possessionem apprehendendi, & retinendi, & continuandi, dictaq. bona vsufructuandi, loco rei euictæ, & vsque ad sublatam euictionem, quo casu fructus in sortem minimè computentur, seu eadem bona retinendi insolutum, & satisfactionem pro concurrenti quantitate rei euictæ, vel aliter impeditæ, seu ablatæ, vel si magis expedire videbitur venden. & distrahen. pro quocunque pretio reperibili, & de pretio pro concurrenti quantitate sibi satisfacien. & omnia alia remedia desuper opportuna, & proficua iure medio experiendi, & exequendi vsque ad plenariam consecutionem omnium adimplendorum, & satisfaciendorum, & super præmissis. Ad maiorem cautelam DD. venditores deputarunt etiam, quatenus opus sit, D. emptorem pro se, & suis hæredibus, &c. procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, cum omnibus facultatibus opportunis, ita etiem vt super dictis censibus, montibus, vel stabilibus, nunc, vel pro tempore ex dicto pretio emendo, tanquam acquisitis de propriismet pecuniis dicti emptoris, scilicet de pretio præfato semper ipse emptor, & sui præferantur omnibus aliis, & nemini vnquam in præiudicium illorum acquiri possit ius aliquod ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata, secundario autem dicti census, & loca montium, aut alia stabilia ex dicto pretio, vt supra emenda, saluis semper

semper supradictis debeant remanere affecta, & hypothecata ad fauorem D. Claricis;& aliorum interesse haben.pro concurrenti quantitate suæ dotis scut. 2000. monetæ, & donat. propter nuptias olim assecuratorum super dictis domibus, ita, & taliter, vt huiusmodi hypotheca dotalis censeatur, & sit penitus translata, ex dictis domibus, in, & super censibus, seu montibus, vel stabilibus ex dicto pretio emendis, salua nihilominus ad fauorem d.D.Claricis,& semper remanente obligatione generali reliquorum bonorum mobilium, & stabilium d. q. Lucii eius mariti, & præfati D. Valerii illius fratris, iuxta formam instrumenti assecurationis eius dotis, ad quod,&c. si plus autem dd. domus valerent, &c. præfati venditores donarunt, &c. renunciantes eum iuramento tactis, &c. leg. secundæ. C. de rescind. vend. cum aliis similibus remediisq; de quibus per D. Iudicem certificati fuerunt, quia sic actum, &c. & pro maiori præmissorum executione, & effectu conuentum fuit, quod in instrumento, & literis patentibus, vel aliis scripturis conficien. &c. super emptionibus, & acquisitionibus præfatis fieri debeat expressa mentio, quod eiusmodi emptiones, & acquisitiones fiunt in executionem huius pacti, & præsentis contractus ibidem præcisè citandi, ac de pecuniis pretii dictæ venditionis, & apponi debeant obligationes hypothecæ, pacta, & aliæ conditiones, & qualitates ipsis extensæ, quæ semper ad vnguem repeti, & seruari debeant in quibuscumque inuestituris de dicto pretio nunc,vel pro tempore facien. & præmissa semper intelligantur ad maiorem cautelam, sine præiudicio generalis obligationis,itaquod &c. & cum potestate variandi, &c. Interea verò, & in futurum donec emptor,vel sui hæredes pacificè possederint domos præfatas, ac donec non contingat casus euictionis, & alii casus superius expressi, dicta loca montium, census. & stabilia,ex dicto pretio,vt supra emenda,collocētur, & manere debeant, saluis semper omnibus, & singulis supradictis ad fauorem, vtilitatem,& liberam fruitionem dd. venditorum, & suorum hæredum, successorum quorumcunque.

Hoc tamen pacto expresse addito, & per solemnem stipulationem hinc inde interuenien. firmato, quod liceat ipsis venditoribus de dictis censibus, siue montibus, vt præfertur, cum dicto pretio emendis disponere pro summa scutorum mille monetæ pro dotanda dicta D.Fausta, adeo vt eueniēte huiusmodi casu, possint æquiualentem scut. mille monetæ de dictis censibus, vel montibus in dotem dare, cedere, & assignare pro dote, seu parte dotis ipsius D. Faustæ, seu montes, vel censūs præfatos ad eundem effectum vendere, & alienare,& pretium redigen.soluere, & consignare in dotem, vel pro parte dotis, vt supra, non obstan. hypothecis, & aliis conditionibus, quibus ipsi census, vel montes in dotem dandi, vel pro dote distrahendi, vt supra affecti reperientur, quæ hypothecæ, & conditiones in tali casu, & pro dicta summa scut.mille pro non appositis, ac pro nullis, & extinctis ad prædictum effectum habeantur, cum conditione tamen, & non alias, aliter, nec alio modo, quod futurus maritus D. Faustæ in actu consignationis sibi facien. dd. censuum, vel montium, aut pecuniarum ex illorum pretio redigendorum pro dicta summa scutorum mille teneatur illam super aliquo, seu aliquibus ex suis bonis stabilibus, assecurare validè, & sufficienter cum scientia d. emptoris, vel suorum hæredum, & amplius etiam teneatur tàm ipse, quàm D. Fausta, cum solemnitatibus requisitis in eodem actu cedere, & transferre eidem D. emptori, vel suis hæredibus omnia iura, & actiones sibi occasione dictæ dotis quomodolibet competentia contra bona paterna, vel auita d. Faustæ, & contra quoscumque alios, vel alia quæuis bona pro dicta dote quouis modo obligatos, & obligata: quæ quidem iura remaneant semper penes d. emptorem, vel suos hæredes salua integra, & illæsa pro maiori illorum cautela, ad effectum siquidem dd. iuribus vtendi, prout oportuerit tam excipiendo, quàm agendo in casu molestiæ, vel euictionis, aut in aliis casibus superius expressis semper sine præiudicio iuris agendi vigore generalis obligationis. Immo cum potestate nominandi, vt supra, &c.

Declarantes domini contrahentes ex pacto ita cõuento,&c. vt per spatiũ vnius mensis ab hodie proximi pro rata tum dd. scuta 4600. currere debeant pensiones dd. domorum ad beneficium dd. venditorum ad finem, vt interim possint dictas pecunias inuestire, & elapso dicto mense inuestitis, vel non inuestitis dictis pecuniis, seu si ante lapsum d. mensis contingat dictas pecunias inuestiri, tunc statim ab ea die facti inuestimenti, & ab ea die qua incipient ad fauorem venditorum currere fructus talium inuestiturarum, incipiant pensiones dd. domorũ currere ad beneficium emptoris, & si venditores perciperent dictas pecunias anticipatas teneantur illas bonas facere prout promiserunt dicto emptori prӕsenti,&c. pro reliqua vero parte dicti precii pensiones domorum incipiant currere ad beneficium emptoris ab hodie, quia sic actum,&c.

Prӕterea prӕfatus D. Valerius, & d.D. Claris tutrix, & curatrix nomine, vt supra, ac prӕfata D. Fausta, & singuli insolidum promiserunt dd. domos cum iuribus, & pertinẽtiis suis ad ipsos DD. Valerium, & dictos suos nepotes iusto, & legitimo dominii titulo spectare, & pertinere, & sibi ipsis legitime licuisse illas vendere, & alienare, vt supra, & esse liberas, immunes, exemptasq. penitus ab omni censu, canone, responsione, recognitione, & alio quouis onere, & ab omni fideicommisso purificato, vel purificando, caduciate, deuolutione, prohibitione, & alio quouis simili, vel dissimili vinculo, neminiq. in toto, vel in parte esse venditas, &c. aut alio quouis modo alienatas, & deniq. de dictis domibus non esse factum alium contractum, siue distractum, qui vnquam redundare possit in prӕiudicium emptoris, vel suorum hӕr. & successorum alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumptis, excepta dumtaxat hypotheca dotis d. D. Claricis, quӕ prout infra consentire intendit venditioni huiusmodi, sed prӕsentem venditionem esse & perpetuo fore bonam, validam, & bene validè, & legitime factam, & ideo in eam tamquam talem promiserunt, quoties occurrerit facere consentire omnes personas, &c. super dictis domibus in toto, vel in parte lites si inferantur in seipsos suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, prӕterea cura, & impensa, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis, aliisq. defensionibus opportunis in quauis instantia, & parte litis toties quoties occurrerit, absque interuentu, aut alia cura, nec sumptu emptoris, vel suorum, &c. ad omnem eorum simplicem requisitionem. Alias si prӕmissa omnia, & singula sicut asserta fuerunt vera non extiterint, aut sicut promissa sunt seruata, & adimpleta inuiolabiliter non fuerint, seu nulla vel inualida ex quocumque capite, vel defectu reddi contigerit domini venditores semper in solidum voluerunt erga emptorem prӕsentem, & vt supra stipulantem teneri ad refectionem omnium damnorum, & cetera: vltra prӕcisam prӕmissorum obseruationem, ad quӕ nihilominus prӕcisè omnino cogi possint, & amplius si dictӕ domus euincerentur in toto, vel in parte pariter insolidum teneri voluerunt de omni, & quacumq. dd. domorum, suorumq. iurium, & pertinentiarum euictione, iurisq. & facti defensione vniuersali, & particulari in iudicio petitorio, seu possessorio, aut mixto, necnon ad restitutionem pretii, et ad omnia damna, etc. occasione dictę euictionis quomodolibet passa, et incursa, de quibus, etc. absque, etc. et hoc tàm auocata, quàm non auocata possessione, ita etiam sub prӕtextu, quod euictio sequuta fuerit per imprudentiam, aut imperitiam vel iniustitiam iudicis, aut superiorum, aut per quamuis iucuriam partium, nihilominus dicti venditores, vel sui hӕredes nunquam excusari possint, quin ad prӕmissa prӕcise teneantur, quia sic actum, etc.

Declaratione etiam adiecta, quod quoties in prӕmissis contigerit fieri aliquam litis intimationem, sufficiat ex parte emptoris, vel suorum hӕredum quӕcumque simplex denũciatio etiã d. dim copi. venditorum absq. insertione libelli, et aliis solemnitatibus, et sic simpliciter facta perinde afficiat, ac seruatis de iure, et stylo seruandis formiter, et solemniter facta esset, quia sic actum, etc. Quӕ omnia, etc. dictӕ partes adinuicem promiserunt perpetuo habere rata, etc. et contra non facere, etc. pro se, etc. alias, etc. (rato tamen, et firmo remanente contractu) teneri vicissim voluerunt ad omnia damna, etc.

Pro

Pro quibus omnibus, & singulis perpetuo firmiter, & inuiolabiliter obseruandis d. Valerius, necnon dicta Fausta cum solemnitatibus antedictis sese ipsos insolidum, ipsorumq. hær. & successt. ac bona, &c.& præfata D. Claricis tutorio, & curatorio nomine, vt supra præfatos Io. Franciscum,& N.eius filios pupillos illorumq. hæredes, & successores, ac bona omnia, &c.& è conuerso,&c. D. Baptista emptor seipsum, ipsiusq. hæredes, & successores, ac bona omnia &c.in forma Cameræ,&c. cum solitis submiss. & renunciationibus, & cautelis,&c. respectiuè obligarunt,consenserunt,&c. hinc inde relaxationi mandati exequutiui vnica præcedente citatione,& singuli tactis,&c. ad sancta Dei Euāgelia iurarunt,&c.

Super quibus omnibus, & singulis tanquam ritè, & legitimè gestis ipse D. Collateralis, & Iudex, vt supra sedens, causa vt asseruit plene cognita, vt supra ad instan. d. D. Claricis, quo supra nomine petentis, & instantis pro dictis suis filiis, & pupillis, & ad instantiam d.D.Faustæ, suā dictamq. sui officii auctoritatem ordinariam, & decretum interposuit supplens omnes defectus; tam Iuris, quàm facti, si qui in præmissis quouis modo interuenerint, omni meliori modo, &c. Rogantes, &c. Actum,&c. præsentibus, &c. testibus,&c.

Emptio Castri, cum donatione alterius, insolutum partis pretij.

ILlustrissimus D. T. Santacrucius dominus,& possessor Castri sancti G.nūcupati, siti in districtu Vrbis Tiburtinæ dioec cum eiusdem territorio, quod terminatur infrascriptis finibus, sicut idem asseruit, videlicet iuxta ab vno agrum Tiburtinum,ab alio tenutam sancti Victorini, Illustrissimorum D.hæredum q. Ioannis Petri Draghi, Patritiorum Romanorum, ab alio tenutam nuncupatam sancti Ioannis,in vocabulo Campi Horatii, vulgariter Camporaccio territorii terræ Poli,infrascripti D. emptores, & alio territorium, oppidi calæ Corbulæ, & ab alio territorium mōtis sanctæ Mariæ, eiusdem D. emptoris, ab alio territorium Castri Guadagnoli pariter eiusdem D. emptoris, & ab alio territorium Castri Ciciliani ab alio territorium Castri sancti Angeli serenissimorum DD.de Farnesiis, & ab alio tenutam villę, seu casalis nuncupati G. in dicti Castri territorio existentis, quæ terminatur infra eosdem supra expressos cōfines, saluis semper aliis, si qui sunt, vel esse possunt ad castrum et tenutam huius modi plures,aut vetiores cōfines antiqui, vel moderni qui melius specificari,& per me notarium quandocunque addi possint. Volens modo ad infradicendam venditionem castri,& villæ prædictorum deuenire, vigore, siquidem infradictarum literarum Apostolicarum sanctissimi D. N Clementis Papæ Octaui in forma breuis, sub datum Romæ apud sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die 2 Ianuarii proxime præteriti Pontificatus sui anno septimo, vt moris est expeditarum, et mihi notario ad effectum inserendi in huiusmodi contractu originaliter consignatarum;tenoris infrascripti; videlicet Clemens,&c.

Sine quibus quidem facultatibus, & aliis contentis in dictis litteris Apostlicis ipse D. T. (sicut idem asseruit) non esse aliter, nec alio modo venditurus, spontè igitur, certaq. scientia, & deliberata voluntate, inhærendo licentiæ,facultati,derogationibus, aliisq. concessionibus contentis in præinsertis literis Apostolicis,& omni meliori modo,via,iure,causa,& forma,quibus validius,& efficacius potest,& debet, vendidit,& titulo liberæ, & perfectæ venditionis iure proprio, & in perpetuum dedit, concessit, & alienauit, cum reseruationibus tamen, pactisq. & conuentionibus infrascriptis, quæ censeantur repetitæ, tam in principio,medio,& fine, quam in qualibet parte præsentis contractus, Illustrissimo, & Excellentissimo D. L.de C. Baroni Romano, Duci Terrę Poli præsenti, & pro se, suisq. hæredibus, & successoribus quibuscunque sequendo fidem dictarum litterarum Apostolicarum, & illis inhærendo, & omni alio meliori modo,quibus melius potuit, & debuit, ementi, et acceptanti, et vna mecum notario vti publica,et authentica persona legitimè stipulanti supradictum castrum sancti G. simul cum dicta Villa G. et cum ædificiis in ea existentibus, iuribus, membris, et pertinentiis suis, aliisq. cum dicto

castro venientibus latius infra explicandis, & cum recollectis frumentorum, ac omnis generis bladorum, vt inferius explicabitur anni proximè præteriti, & cum aliis fructibus successiuè perceptis vsque in hanc diem consignandis, prout D. T. consignare promisit eidem D. L. tempore traditionis corporalis possessionis castri, & villæ prædictorum liberè, & integrè, iuxta listam per D. T. dandam, prout infra dicetur, seu in locum eorum fructuum iam forsan venditorum consignare illorum pretium. Ad habendum, tenendum, possidendum, vtendum, fruendum, & fructificandum; vendendum, dandum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de castro, tenuta, & aliis venditis cum eorundem iuribus, & pertinentiis faciendum, & disponendum ad ipsius D. L. emptoris libitum voluntatis, saluis tamen reseruationibus, & aliis infradicendis.

Et quia (vt asseritur) D. T. præsupponit redditum, & prouentum dicti castri, et aliorum cum eo venditorum annuatim ascendere saltem ad summam scutorum quattuor milliũ monetę, et asserentes DD. contrahentes concorditer, valutasse scutis centum monetæ quælibet scuta tria similia annui redditus, vt præfertur, præsuppositi scutorum quattuor millium. Ideo prædictus D. T. venditor huiusmodi venditionem facere declarauit, et fecit D. L. emptori præsenti, et stipulanti, vt supra pro pretio ad prædictam rationem scutorum centum monetę pro quibuslibet scutis tribus annui redditus prædicti castri liberis, et exemptis ab omnibus impensis, iuxta declarationem faciendam per superintendentem factoribus, vt infra deputandum. Quod pretium stante præsupposito prædicti annui redditus scutorum quattuor millium ascendit, iuxta rationem prædictam ad summam scutorum centum triginta millium monetæ, saluis tamen pactis, et conditionibus suo locó inferius exprimendis, et non alias, aliter, nec alio modo.

In cuius quidem pretii computum, et diminutionem D. L. emptor inhærendo licentiæ, et facultati sibi concessis in præinsertis litteris Apostolicis, et cum reseruationibus, et pactis infradicendis omni meliori modo, via, iure, causa, et forma, quibus validius, et efficacius potest, et debet ex nunc dictum eius castrum P. nuncupatum, situm, et confinatum, prout proximè dicetur, cum eius territorio Marchionatus, & cum aliis venientibus simul cum dicto castro latius infra exprimendis, necnon etiam cum fructibus infradicendis affictus, et banchi iustitiæ dicti castri P. a die 8. Augusti proximè præteriti citra decursis, et decurrendis ad vtilitatem, et beneficium D. T. venditoris, dedit, concessit, et assignauit iure proprio, et in perpetuum D. T. venditori præsenti, et pro se suisq. hæredibus, et successoribus quibuscunque acceptanti, et vna mecum notario vti publica persona legitimè stipulanti insolutum, et satisfactionem summæ scutorum triginta vnius millium octingentorum quinquaginta septem monetæ. Ista enim præcisa summa DD. contrahentes affirmarunt concorditer valutasse, et valutare iustum, et integrum pretium eiusmodi castri cum iuribus, iurisdictionibus, et pertinentiis suis quibuscumque, siquidem ad rationem scutorum centum monetæ pro quibuslibet scutis tribus cum dimidio alterius scuti annui redditus eiusdem castri P. ascenden. sicut ambæ partes pro liquido habere affirmant ad scuta mille centum, et quindecim monetæ quolibet anno prouenientium, scilicet pro summa annuorum scutorum mille quadraginta ex pensione moderni affictus eiusdem castri, et pro reliquis scutis septuagintaquinque ex emolumentis annuis banchi iustitiæ, ad hanc summam ex mutuo contrahentium consensu concorditer valutatis. Quod quidem castrum P. situm est in prouincia Campaniæ Ferentinæ dioec. et eiusdem territorium terminatur, sicut D. L. asseruit, iuxta territoria, oppidorum Sopini, Frusinoriens., Iuliani, Coccani, et alios fines, saluis aliis confinibus, si qui sint plures, aut præmissis veriores, qui pariter quandocumque melius specificare, et per me notarium addi possint, ad habendum, tenendũ, possidendum, vtendum, fruendum, et fructificandum, vendendum, donandum, et alienandum, ac de castro, et aliis cum eo insolutum datis, cum illorum iuribus, et pertinentiis faciendum, et disponendum

ad

ad ipsius D.T. insolutum accipientis, libitum voluntatis, saluis reseruationibus, & aliis infradicendis.

Declarantes D D. contrahentes supradicta castra sancti G. & P. fuisse, & esse titulo venditionis, & respectiuè dationis insolutum adinuicem inter eos, vt supra data, & alienata, cum omnibus, & singulis eorundem castrorum, districtibus, territoriis, tenimentis, dominio, superioritate, ac plena, & omnimoda iurisdictione ciuili, & criminali, ac mero, & mixto imperio, & omnimoda gladii potestate, & exercitio, ac cum omni iure mulctandi, condemnandi, confinandi, absoluendi, & remittendi, & cum bancho iustitiæ, pœnis, damnis datis, seruitiis realibus, & personalibus, & mixtis scandentiis, seu monitoriis, iuxta solitam consuetudinem, seu statuta, aut constitutiones dictorum castrorum, & eorumdem territorium, & cum aliis vassallagiis, & iuribus vassallorum, feudis, subfeudis, & quorumcumque bonorum, solitis responsionibus, ac censibus, & bonis emphitheoticis, & feudalibus, ac iuribus vtilibus, directis, & mixtis datiis, & aliis exactionibus, ceterisque redditibus, prouentibus, emolumentis, & obuentionibus ordinariis, & extraordinariis, necnon palatio arce, & fortalitiis cuiuslibet castri prædicti, si qui sint, & prout extant, aliisq. ædificiis tàm intus, quàm extra, ac cum hospitiis, seu tabernis, furnis, molendinis, vineis, hortis, cannetis, oliuetis, arboretis, prædiis, pratis, collibus, montibus, vallibus, planetis, & aliis terris cultis, & incultis, nemoribus, & aliis aquis, & aquarum deriuationibus, decursibus, & vsibus, piscationibus, aucupiis, venationibus, pascuis, & cum fodinis quorumcumque lapidum, metallorum, & aliorum mineralium, vel similium, aut dissimilium, & cum thesauris etiam absconditis, si quæ fodinæ, vel si qui thesauri extant, & nunc, vel pro tempore extabunt, & detegentur, ac cum omnibus, & quibuscumque suis membris, adiacentiis, necnon iuribus, ingressibus, egressibus, & transitibus ceterisq. actionibus, vsibus, commoditatibus, aliisque annexis, & dependentiis, & cum cæteris omnibus pertinentiis tàm intus, quàm extra, & circa dicta castra, & eorum territoria consistentibus, & ad illa quomodolibet spectan. tam cognitis, & manifestis, quàm etiam incognitis, & occultis, etiam si essent maiora expressis, & hic necessario exprimenda venirent, & cum omni etiam iure reintegrandi, recuperandi, & vendicandi quæcumque vsurpata, & occupata, seu alias tenta ad iura, & pertinentias dictorum castrorum, & cuiuslibet eorum respectiuè quomodolibet spectantia quoties, & a quibus nunc, & pro tempore occurrent, & cum iuribus, etiam si qui extant patronatus, & præsentandi ad quascunque Ecclesias, capellas, seu beneficia, & cum omnibus aliis iuribus, priuilegiis, honoribus, & dignitatibus, prærogatiuis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, & facultatibus cõpræhensis sub quibusuis aliis denominationibus, titulis, & clausulis, & ex quibusuis causis, vel rationibus, tàm de iure, quàm de consuetudine, vel stilo, & alias quomodolibet competentibus dictis castris, & cuiuslibet eorum territoriis, iurisdictionibus, dominiis, & pertinentiis, etiam si talia forent, quæ maiora, vel diuersa essent expressis, & specialem expressionem postularent, & quæ sub præmissis clausulis, & derogationibus minime compræhenderentur, & deniq. cum omnibus iis, quibus vsque in præsentem diem D.T. venditor, & D. L. dans insolutum eorumq. antecessores dicta castra respectiuè habuerunt, & possederunt, & quæ eisdem competierunt, & competunt, aut competere potuerunt, aut possunt, vel poterunt de iure, vsu, aut aliter quomodolibet nihilo penitus hinc inde excepto.

Et ex causa venditionis, & respectiue dationis insolutum prædictatum, ac iure proprio, & in perpetuum, vt supra DD. contrahentes ex nunc saluis tamen reseruationibus, & pactis infrascriptis cesserunt, & transtulerunt vnus alteri inuicem, & vicissim prout quemlibet tangit, omnia iura, omnesq. actiones, reales, personales, vtiles, & directas, tacitas, & expressas, hypothecarias, pignoratitias, siue mixtas, & in rem scriptas, officiumq. iudicis, & beneficiũ iuris, quas, & quot ipsi, scilicet D. T. super eius castro insolutum dato, & super eorundem castrorum, & villæ membris, & pertinentiis præfatis, ali-

quo

quo vnquam tempore quomodolibet respectiuè habuerunt, & habent, sibiq. competunt, & competere possunt, & poterunt in futurum contra quascumque personas, Vniuersitates, Collegia, Capitula, & loca, tàm sæcularia, quàm Ecclesiastica, nullum ius; nullamq. prorsus actionem ex nunc, & in posterum sibi ipsis amplius quomodolibet reseruatis, inde, & super præfatis venditis, & insolutum datis, sed omni penitus iure, & actione hinc inde inuicem transfusis, & penitus translatis, vt supra saluis tamen dumtaxat mutuis reseruationibus, & pactis infradicendis. Ponentes, & subrogantes sese ad inuicem, videlicet venditor ipsum D. emptorem in, & super castro, & villa venditis, ac eorundem iuribus, & pertinentiis; dictus autem D. emptor præfatum D. Venditorem in, & super castro insolutum dato, & eiusdem iuribus, membris, & pertinentiis in vniuersum eorum respectiuè ius locum, & priuilegium mutua hinc inde acceptilatione, & stipulatione interueniente. Constituentes pari quoque modo sese inuicem super præmissis venditis, & insolutum datis respectiuè procuratores irreuocabiles etiam cum iuramento, vt infra præstito, vt in rem propriam, itaut ex nunc in posterum vterque ipsorum contrahentium, scilicet D. L. emptor pro dictis iuribus dictisque actionibus castri sancti G. dictæq. villæ, ac aliorum venditorum. Prædictus vero D. T. venditor pro dictis iuribus, dictisq. actionibus castri P. vel aliorum simul cum eo insolutum ei datorum eorum proprio nomine respectiue agant, petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, eisque liberè vtantur, fruantur, & experiantur in iudicio, & extra iudicium vbilibet etiam directis actionibus ad placitum emptoris super rem venditam, prout & quemadmodum de eo facere, & disponere poterat D venditor ante præfatam venditionem, & similiter ad placitum venditoris, prout & quemadmodum de ea facere, & disponere poterat præfatus emptor ante præfatam dationem in solutum. Amplius verò promiserunt inuicem, videlicet D. T. venditor inducere, & immittere D. L. emptore & in corporalem possessionem castri sancti G. & villæ G. & eorundem iurium, iurisdictionum, & pertinentiarum, & pariter D. L. emptor inducere, & immittere D. T. venditorem in corporalem possessionem castri P. & eiusdem iurium, iurisdictione, & pertinentiarum, cum interuentu hinc inde in actu traditionis eiusmodi possessionum debitæ recognitionis, ac iuramenti fidelitatis, & homagii faciendi, & respectiuè præstandi, prout consuetum est in similibus per vassallos, & homines cuiuslibet castri liberè omni contradictione, impedimento, & exceptione remotis, & nihilominus saluis premissis ex nunc DD. contrahentes dederunt, & concesserunt sibi ipsis ad inuicem liberam, & absolutam facultatem scilicet D T. præfato D. L. capiendi corporalem possessionem castri sancti G. & villæ H. & eorundem cinium, iurisdictionum, & pertinentiarum, & similiter D. L. eidem D. T. capiendi dictam possessionem castri P. & eiusdem pertinentiarum, & hoc vtrumque propria auctoritate, & sine alicuius Iudicis vel curiæ licentia seu mandato, captamq. & apprehensam hinc inde respectiue retinendi, & continuandi pro se suisq. hæredibus, & successoribus iure proprio & in perpetuum, & interim donec vnusquisque ipsorum contrahentium de sua possessione præfata inuestitus effectualiter non fuerit; constituerunt sese vnus erga alterum scilicet T. T. tenere, & possidere castrum S. G. & villam N. cum membris, & pertinentiis eorundem vice, & nomine D. L. & suorum hæredum, & successorum, & pariter D. L. tenere, & possidere castrum P. cum membris, & pertinentiis suis, vice, & nomine D. T. & suorum hæredum, & successorum. Mandantes ex nunc irreuocabiliter, videlicet D. Tarquinius officialibus, vassallis, & hominibus, & aliis ad quos spectat castri P. quatenus ab hodie in posterum, videlicet officiales, & vassalli castri sancti G. recognoscant D. L. emptorem pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque in eorum verum dominum, & patronum, illiq. pareant, & obediant ac debitam obedientiam, & honorem exhibeant, deq. prouentibus, responsionibus, iuribus, & emolumentis debitis & consuetis, ac de omnibus aliis, ad quæ tenentur suo loco, & tempore respondeat, ac solitum homagii, & fidelitatis iuramentum præstent. Officiales verò, & vassalli castri

castri P. recognoscant ab hodie in posterum D. T. pro se suisq. hæredibus, & successoribus quibuscumque in eorum verum dominum, & patronum, illiq. pareant, & obediant, ac debitam obedientiam, & honorem exhibeant, ac de prouentibus, responsionibus, iuribus, & emolumentis debitis, & consuetis, ac de omnibus aliis, ad quæ tenentur suo loco, & tempore respondeant, ac solitum homagii & fidelitatis iuramentum erga illum similiter præstet, quos quidem officiales, vassallos, & homines vtriusque castri ex nunc DD. contrahentes, videlicet D. T. illos sancti G. & L. illos P. pro effectibus supra penitus eximerunt, & liberarunt ab omni vinculo obedientiæ, & ab omni debito iuramenti erga ipsos respectiuè præteriti.

Et huiusmodi dationem castri P. insolutum, & satisfactionem antedictæ summæ ad computum, & inductionem prædictæ venditionis D. L. emptor fecit, & facere declarauit hac expressa conditione, & pacto per solemnem stipulationem hinc inde interuenientem, firmatis, nempe quod dictum castrum P. cum iuribus, & pertinentiis suis remaneat perpetuo affectum speciali hypotheca priuilegiata ad fauorem eiusdem D. L. ac suorum hæredũ & successorum pro maiori securitate in omnem casum cuiuscumque euictionis sibi, vt infra promissę generalis, vel particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel possessorio dicti castri sancti G. & eius territorii, dictæq. villæ H. & eorundem iurium, membrorum, & pertinentiarum, & aliorum, vt supra venditorum, aut in casum non obseruationis omnium, & singulorum ex parte D. T. venditoris in hoc instrumento promissorum in toto vel in parte, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis dictæ vẽditionis ex quouis capite, vel defectu, aut in casum quod D. L. vel sui hæredes, & successores impedirentur super libera possessione castri, & villę venditorum ex quocumque pacto, vel defectu D. T. venditoris, vel suorum auctorum in casibus in quibus D. T. voluit teneri de euictione, vt infra declarabitur; adeo vt euenientibus quandocunq. casibus prædictis, & infradicendis, vel aliquo, seu aliquibus eorum, & deficiente D. T. vel suis hæredibus in adimplendis promissis pro parte sua, dominium ipsius castri P. & suorum iurium, & pertinentiarum non censeatur translatum in dictum D. T. neque censeatur ab ipso D. L. abdicatum, sed eidem expressè reseruatum, prout ex nunc sibi, & suis hæredibus, & successoribus in dictis euentibus reseruauit omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius, & efficacius potuit, & debuit, & propterea nulli alteri personæ, seu personis, vniuersitatibus, collegiis, & locis sæcularibus, vel Ecclesiasticis super dicto castro P. & pertinentiis suis, etiã ex quauis causa, quantumuis fauorabili, & priuilegiata ius aliquod acquiri vnquam possit in præiudicium eiusdem D. L. ac suorum hæredum, & successorum, quibus in quolibet ex dictis casibus, & pro concurrenti rata, & quantitate liceat propria auctoritate etiam de facto, absque alicuius iudicis vel Curiæ mandato, auctoritate, vel decreto, & sine vitio spolii nullitatis, & attentatorum, vel alio defectu dictorum castrorum P. cum eius territoriis, & pertinentiis, & eorundem possessionem reassumere, ac illis vti, frui, & potiri, ac de eisdem disponere, quemadmodum ipse D. L. facere poterat ante celebrationem præsentis contractus: non obstante etiam quacunque suppositione, & subrogatione dicti castri P. in locum dicti castri sancti G. facta in supradicto breui Apostolico, quæ suppositio, & subrogatio in casibus prædictis, pro infectis habeantur. Quia sic actum, & conuentum fuit inter DD. contrahentes ex pacto inter eos expressè habito, & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato.

E conuerso pariter D. Tarquinius venditor declarauit venditionem prædictam fecisse, & facere cum expressa conditione, & pacto per solemnem stipulationem hinc inde interuenientem firmatis, scilicet quod castrum sancti G. & villa N. cum eorum membris, iuribus, & pertinentiis remaneant perpetuo affectum, & affecta speciali hypotheca priuilegiata ad fauorem ipsius D. T. & suorum hæredum, & successorum pro maiori securitate in omnem casum cuiuscumque euictionis generalis, & particularis ex quouis capite prouenientis in petitorio, vel possessorio dicti castri P. & eiusdem iurium, membrorum

rum pertinentiarum, aut in defectum solutionis seu solutionum, vt infra faciendarum in toto, vel in parte debitorum D. venditoris per ipsum D. emptorē, vt infra accollandorum ad computum pretii præfati, aut in casum non obseruationis aliorum omnium, & singulorum ex parte dicti L. emptoris in hoc instrumento promissorum in toto vel in parte, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis dationis dicti Castri patriuæ insolutum, vt supra ex quouis capite, vel defectu, aut in casum quod D. T. vel sui heredes, & successores impedirētur super libera possessione d. castri P. ex quocūq. pacto, vel defectu D. L. vel suorū auctorū, seu in casū molestiæ, vel euictionis, aut cessationis solutionis fructuū cēsus fortasse per D L. emptorē super castro, & villa emptis, vt supra imponendi, & vendendi ad fauorem D. T. quatenus scilicet contingat pecunias infradicēdas partis dicti pretii, ad effectum inuestiendi, vt infra, deponendas, inuestiri in toto, vel parte in emptionem talis census per D. L. imponendi, ita & taliter, vt euenientibus quandocunque casibus præfatis, seu aliquo, vel aliquibus eorum, & deficiente D. L. vel suis heredibus in adimplendis promissis pro parte sua, dominium ipsius castri sancti G. & villæ prædictæ, & suorum iurium, & pertinentiarum pro rata pretii non soluti, & pro rata valoris castri P. in casibus præfatis, aut pro rata aliorum promissorum, & non satisfactorū, seu non obseruatorum numquam censeatur translatum in ipsum D. L. neque censeatur ab ipso D. T. abdicatum, immo eidem expresse reseruatum, prout ex nunc sibi, & suis hæredibus, & successoribus in dictis euentibus reseruauit omni meliori modo, &c. Et propterea nulli alteri personæ, seu personis, vniuersitatibus, collegiis, & locis secularibus, vel Ecclesiasticis super dicto castro sancti G. & villæ G. & pertinentiis suis, etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata Ius aliquod acquiri vnquam possit in præiudicium eiusdem D. T. & suorum hæredum, & successorum, tam respectiue contentorum in præsenti instrumento, quam in instrumento super impositione census, quatenus imponi contingat, vt supra. Immo liceat eis in quolibet ex dictis casibus, & pro concurrenti rata, & quantitate propria eorum auctoritate, etiam de facto absque alicuius Iudicis, & Curiæ decreto, auctoritate, vel mandato, & sine vitio spolii nullitatis, & attentatorum, aut alio defectu dictum castrum sancti G. & villam H. cum eorundem iuribus, membris, & pertinentiis illorum possessionem reassumere, ac illis vti, frui, & potiri, & de iisdem disponere, sicuti D. T. facere poterat ante factam venditionem prædictam.

Cum hoc tamen quod eiusmodi mutuæ reseruationes hypothecæ priuilegiatæ, & dominii, vt supra, censeri debeant ad maiorem securitatem, sine præiudicio facultatis agendi virtute generalium obligationum hinc inde, itaut semper pro euictione, & aliis casibus supra expressis ambæ partes respectiuè agere, & experiri possint vigore eiusmodi obligationū contra personas, & quæcumque bona obligata, ita, & taliter, vt electa vna via, nunquam præiudicetur, quin dicti contrahentes, & quilibet eorum, prout cuilibet occurret, possint, & liberè valeant aliam viam assumere, & alteram relinquere, & ad relictam iterum redire, vel vtraque eodem tempore vti, & in iis viis, & remedijs variare ad eorum libitum, vsque ad integralem consequutionem debitæ satisfactionis, seu debiti adimplementi omniū satisfaciendorum, seu respectiuè adimplendorum. Quia sic actum, & conuentum fuit, vt supra.

Item in computum, & diminutionem supradicti pretii, hoc est pro summa, & quantitate scutorum quadraginta trium millium noningentorum duorum, & baiocchorum 25. monetæ L. emptor ita, & pacto habito cum D. T. venditore, & iuxta formam dicti breuis Apostolici ex nūc, cum declaratione infrascripta, & non alias in semet assumpsit, & accollauit æquiualentem summam totidem debitorum, videlicet pro summa scutorum quadraginta vnius millium ducentorum quinquaginta duorum, & iuliorum quinque, occasione sortis principalis tot annuorum censuum per bo. me. P. Cardinalem sancta C. super dictis castro, & villa impositorū, ... & de-

& descriptorum in notula, de qua in folio per vtraq. partem subscripto, & mihi notario consignato in pede præsentis instrumenti exemplandi, & pro summa scutorum octingentorum sexaginta nouem, & baiocchorum 75. occasione fructuum eorundem censuum decursorum, & non solutorum vsq; in diem octauam augusti proxime præteriti, & pro alia denique reliqua summa scutorum mille septingentorum octuaginta occasione aliorum diuersorum debitorum eiusdem D. Cardinalis prout in notula supradicta, & ex causa accollationis huiusmodi D. L. emptor promisit soluere dictam summam scutorum quadraginta trium millium noningentorum duorum, & baiocchorum 25. creditoribus dicti Cardinalis descriptis in notula præfata, & cuilibet eorum ratam, & quantitatem suam designatam in eadem notula ad effectum tamen, vt iura in eum, & suos transferantur, non autem extinguantur, prout infra dicetur, & soluere singulis creditoribus suo loco, & tempore census in futurum decurrendos incipiendo à dicta die octaua augusti proxime præteriti; quinimmo etiam D. L. promisit adimplere erga dictos censuarios à dicta die octaua augusti proxime infuturum alia omnia, & singula ad quæ tenebatur, & tenetur ipse D. T. vigore instrumentorum desuper celebratorum, & in dicta notula distinctè citatorum, de quibus, & cōtentis in illis idem D. L. asseruit habere plenam, certamq. scientiam, & propterea assumpsit in se totum onus commodum, & incommodum præfatorum censuum incipiendo, vt supra in futurum, & à præfatis censibus tam respectu fructuum, incipiendo vt supra, & vt sequitur in futurum decurrendorum, quam etiam respectu aliorum ad quæ tenetur in dictis instrumentis præfatum D. T. eundem præsentem, & acceptantem, vt supra indemnem releuare, & penitus sine damno conseruare, ita vt à supradicta die 8. Augusti proxime præteriti in futurum ipse D. T. causa, et occasione præfatorum censuum nullum amplius damnum, incommodum, vel molestiam patiatur, alias vltra promissorum obseruationem, ad quam semper cogi possit teneri voluit ad liberandum ipsum D. T. et suos hæredes ab omni molestia, et ad refectionem omnium damnorum, expensarum, et interesse per D. T. vel suos hæredes quocunque modo patiendorum, de quibus stare, et credere voluit simplici assertioni cum iuramento patientis damnum, ita tamen vt accollatio debitorum præfatorum, et promissiones factæ in illa per D. Lotharium locum habere debeant, si, et quatenus D. L. et sui hæredes non patiantur litem cum succumbentia, aut euictionem in iudicio petitorio, vel possessorio super dicto Castro sancti G. et Villa N. præterquam tamen occasione litium infra excipiendarum, et cum hoc, etiam quod D. L. et sui hæredes, et successores occasione dictę accollationis non teneantur nisi eo modo, quo tenetur erga dictos creditores D. T. hæres vt ipse asseruit dicti D. Cardinalis cum benef. legis, et inuentarii, nec à creditoribus censuum pręfatorum ad illorum redemptionem D. L. cogi possit, aut compelli, nisi in illis casibus, in quibus potuisset cog D. T, nec dictis creditoribus plus iuris acquiratur, quam ante stipulationē præsentis instrumenti haberet quia sic actum, etc. Pacto etiam præmissis adiecto vt volente D. L. emptore forsan deuenire ad solutionem sortis principalis dictorum censuum, liceat ipsi D. L. ad eius maiorem cautelam (ita etiam ex nunc consentiente D. Tarquinio) acquirere à prædictis censuariis in actu solutionis, et pro rata, quam singuli receperint cessionem quorumcunque suorum iurium, et actionum pro effectibus infradicendis quomodolibet competentium vigore dictorum instrumentorum etiam prioritatis, et potioritatis, quæ quidem iura cedenda nūquam censeantur præscripta, vel extincta, sed semper remaneant salua, integra, et illęsa penes D. L. et suos hæredes, et successores ad effectum illis vtendi quoties opus fuerit pro maiori securitate, tam excipiendo in casum superuenientiæ alicuius litis, vel molestiæ inferendæ per quoscunque habentes posteriora, vel deteriora iura pro illis repellendis, et excludendis, quam etiam agendo pro recuperandis pecuniis, quæ importabunt dictæ cessiones in casum litis, molestiæ, vel euictionis prouenientium ab habente, seu habentibus priora, et potiora

ta iura, salua semper facultate agendi vigore generalis obligationis infradicendæ, & cum potestate variandi, itaut vna via electa nunquam præiudicetur, vt supra.

Amplius etiam in computum, & diminutionem supradicti pretii D.T. venditor, vti creditor supradicti D. Cardinalis sanctæ C. pro totidem per eum, post obitum eiusdem Cardinalis pro illo solutis in diuersis partitis, ascendentibus ad summam scutorum septem millium viginti duorum monetæ, prout in notula per eundem D. T. mihi notario tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti habuit, & recepit in prompta, & numerata pecunia à D.L. emptore, mediante bancho magnifici D. Alexandri Doni mercatoris Floren. per manus eiusdem D. Alexandri præsentis, & effectualiter soluentis dicta scuta septem millia vigintiduo monetæ de Iuliis decem pro scuto, quæ ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & pro ista summa cessit, & transtulit præfato D. L. præsenti, & ad eius maiorem securitatem, & sine præiudicio aliorum remediorum, & generalis obligationis, & cum potestate variandi, vt supra acceptanti omnia iura, omnesque actiones reales, personales, &c. sibi contra bona dicti Cardinalis sanctæ C. quomodolibet competentia vigore solutionum per eum factarum, prout in notula supradicta, ad habendum, vtendum, fruendum, tenendum, experiendũ, & exercendum; tàm excipiendo, quàm agendo in casibus supradictis ad ipsos D.L. in omne ius, locum, & priuilegium suum: Constituens eundem procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita vt ex nunc in posterum ipse D.L. & sui hæredes præfatis iuribus, & actionibus cessis eorum proprio nomine in casibus præfatis agant petant, exigant, excipiant, recipiant, & defendant, in iudicio compareant, & stent, illisq. vtantur, & experiantur vtilibus, & directis actionibus, prout facere poterat D. T. ante cessionem præfatam, promittẽs de huiusmodi iuribus nihil fecisse, quod vnquam verti possit in detrimentum præfatæ cessionis, & illam pro dato, & facto proprio semper fore bonam, & bene, & legitimè factam: alias in casum contrarii, & in casum quod dictum creditum non esset verum teneri voluit ad restitutionem dictarum pecuniarum, & ad damna, &c. Et quia dicta notula adhuc non fuit verificata promisit D. T. illam infra annum proximum verificare, ostendendo, seu indicando notarios de cessionibus rogatos, & dies, & annos illarum, alias pro rata nõ verificata teneri voluit ad illam inuestiendum pactis, modis, & formis, quibus inuestiendæ pecuniæ pretii castri venditi, iuxta formam, & continentiam præsentis instrumenti suo loco infradicendo, & amplius ad effectum satisfaciendi creditoribus propriis D. T. venditoris (iuxta formam dicti Breuis) descriptis in notula mihi notario pariter tradita tenoris exemplandi in pede præsentis instrumenti D.L. de ordine eiusdem D. T. deposuit penes D. Alexandrum Donum præsentem, & recipientem scuta duo millia noningenta septuagintaocto ad effectum consignandi dictis creditoribus D. T. in notula præfata contentis facta legitima quietantia, & cessione iurium, quatenus creditores illa cedere contententur ad fauorem, & pro maiori securitate D. L. & suorum hæredum ad instar aliarum cessionum, de quibus supradictum fuit. Verum quia D. L. declarauit proximè dicta scuta decem millia, vt supra in promptu soluta prouenire ex pecuniis pretii infradictorum locorum Montium, videlicet locorum vigintiseptẽ Montis religionis, vigintiquatuor Montis sancti Ioannis, nouem Montis sanitatis, vigintiunius Montis Pacis, & nouem Prouinciarum tertiæ erectionis, & omnia prædicta loca montium, tamquam profecta in ipsum D. L. pro parte pretii tenutarum nuncupatarum Grippone, & Tibalduccio per eum venditarum Illustrissimo & Excellentissimo D. M. P. M. incisæ, & Nomenti fuisse obnoxia, & affecta specialibus hypothecis infradicendis. Ideo idem D. L. declarauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum illorum pertinentiis esse, & fore hypothecatum, & hypothecatã, prout ex nunc denuo hypothecauit pro concurrenti rata valoris, & pretii dictorum Montium ad instar, & in locum illorum, ac eo modo, & forma, prout obligata reperiebantur dicta loca Montium, scilicet pro fundo dotali bo. me. Claricis Vrsinę præfatæ vxoris D. L. ad fauorem eiusdem,

dem, & suorum dictæq. C. filiorum, & successiuè hæredum, & successorum dictorum filiorum, necnon etiam ad maiorem securitatem dicti D. Marchionis P. & suorum hæredum, & successorum, & alias in omnibus, & per omnia, iuxta formam instrumenti dictæ venditionis, præfatarum tenutarum per me notarium die 25. Iunii 1596. & iuxta formam alterius instrumenti obligationum nuper per eundem D. L. ad fauorem eiusdem D. Marchionis P. factæ pariter per me notarium die 3. præsentis mensis respectiuè stipulatorum, ad quæ semper relationem haberi voluit.

Residuum vero supradicti pretii hoc est scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta, cum baiocchis 75. D. T. venditor ad effectum tamen infrascriptum coram me notario & testibus infrascriptis, habuit, & recepit à D. L. emptore, mediante siquidem bancho, ac per manus dicti D. Alexandri Doni Merc. Flor. præsentis, & in tot iuliis, & testonibus argenteis soluentis, ac soluere declarantis de propriis pecuniis eiusdem D. L. mutuo, vt idem D. L. asseruit, ad hunc effectum habitis à supradicto D. Alexandro Dono præsente, & acceptante, quæ quidem scuta quadraginta quattuor millia ducenta quadraginta cum baiocchis septuagintaquinque ipse D. T. ad se traxit, & tracta totidem esse dixit, & illa ibidem, & incontinenti dedit, & reliquit in depositum penes dictum D. Alexandrum Donum præsentem, & recipientem ad prædictum effectum, & cum conditione, vt de bancho, seu manibus eiusdem D. Alexandri amoueri non possint, nisi inuestiantur modo, & forma infrascriptis.

Conuenerunt enim DD. contrahentes ex pacto expressè, vt dicta scuta quadragintaquattuor millia ducentaquadraginta cum baiocchis 75. sic, vt præfertur ad effectum inuestiendi depositata debeāt per præfatum D. T. vel suos hæredes inuestiri, & erogari cum consensu tamen expresso D. L. vel suorum hæredum, & successorum in emptionem tot censuum, cum bonis, & idoneis cautionibus sufficienter assecuratorum, seu si D. L. placuerit in emptionem census per eumdem super castro, & villa præfatis imponendi ad rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario, & anno, & in reliquis seruata forma Bullæ Pii Papæ V. Alioquin in emptionem locorum Montium non vacabilium, aut aliorum bonorum stabilium, quæ stabilia, & fundi dictorum censuum in statu Ecclesiastico immediate subiecto consistere debeant, cum hoc tamen quod ad ipsum D. T. & suos hæredes, semper spectet facultas eligendi in qua specie dictorum bonorum nempe censuum, seu montium, vel stabilium voluerit conuerti, & inuestiri pecunias præfatas, & tales emptiones fieri debeant, sub nomine, & ad fauorem & vtilitatem eiusdem D. T. & suorum hæredum, cum qualitatibus tamen, & pactis infrascriptis, & accedente consensu D. L. vel suorum, vt supra. Et in euentum, in quem D. L. aut sui, &c. nollent consentire inuestituræ pro D. T. aut suos electæ, tunc facta eisdem intimatione possint per D. T. & suos dictæ pecuniæ inuestiri cum decreto iudicis, seruatis tamen pactis, modis, & formis in præsenti instrumento contentis.

Nam DD. contrahentes voluerunt quod eiusmodi census, loca montium, vel stabilia de antedictis pecuniis, nunc, & pro tempore emenda, seu emendi semper, & perpetuo stare, & permanere debeant specialiter affecta, & hypothecata, respectiuè affecti, & hypothecati ad fauorem D. L. ac suorum hæredum, & successorum pro maiori eorum securitate, & in omnem casum euictionis generalis, & particularis, in petitorio seu possessorio dicti castri sancti G. & aliorum, vt supra venditorum, seu in casum, quod D. L. vel sui hæredes, & successores ex quocumque facto, vel defectu D. Tarquinii venditoris, vel suorum auctorum in toto, vel in parte impedirentur super libera possessione dicti castri, & villæ venditorum (exceptis litibus infradicendis, pro quibus D. T. ad nihilum teneri voluit, prout infradicetur) seu in casum non adimplementi promissorum ex parte D. T. in hoc contractu, aut in casum nullitatis, vel inualiditatis eiusdem contractus ex quocunque capite, vel defectu, ita vt in casibus prædictis, vel aliquo eorum liceat ipsi D. L. & suis hæredibus habere recursum, & se reualere, & inuestire pro concurrenti quantitate, tam super

pecu-

pecuniis pretii præfati, vt supra inuestiendis, vbique nunc, & pro tempore existentibus, quam super montibus, censibus, vel stabilibus, in quibus tales pecuniæ pro tempore conuersæ, & implicatæ reperientur, & tam super illorum proprietate, & capitali, quàm super fructibus, cum facultatibus amplissimis sequestrandi, necnon dictas pecunias, seu dicta bona ex illis pro tempore empta, & illorum possessionem propria auctoritate capiendi, & retinendi, necnon vendendi, & distrahendi, & ex pretio redigendo sibi pro concurrenti quantitate satisfaciendi, non solum prædictis, sed omnibus aliis melioribus remediis & modis, qui D. Lothario, & suis hæredibus, & successoribus magis expedire videbuntur; quo autem efficacius, & securius effectus promissorum sortiri debeat, conuentum fuit, quod in instrumentis, seu literis patentibus, vel aliis scripturis pro tempore conficiendis super eiusmodi emptionibus censuum, montium, vel stabilium, vt supra emendorum fieri semper debeat expressa mentio, quod talia bona emuntur de pecuniis partis pretii dictæ venditionis, & apponi idcirco debeant hypothecæ, & aliæ cõditiones requisitæ ad fauorem D. L. & suorum hæredum, & successorum iuxta formam præsentis instrumenti, quod ibidem citari debeat, ita & taliter, vt super dictis pecuniis, necnon super talibus montibus, censibus, vel stabilibus tanquam solutis, & respectiue emptis, seu emendis per ipsum D. Lotharium de parte dicti pretii affecta qualitatibus, & conditionibus prædictis, & infrascriptis nunquam acquiri possit ius aliquod alicui personæ, seu personis, Vniuersitatibus, Communitatibus, Capitulis, aut aliis locis ecclesiasticis, vel secularibus etiam ex quauis causa quantumuis fauorabili, & priuilegiata in præiudicium eiusdem D. L. & suorum hæredum, & successorum, qui semper præferri debeant omnibus aliis, & amplius etiam apponi debeat speciale pactum, prout ex nunc DD. Contrahentes solemni stipulatione hinc inde interueniente paciscuntur, quod nunquam tales census, montes, vel stabilia vendi, seu retrouendi, aut extingui possint, nisi intimato etiam D. L. vel suis hæredibus, & deposito pretio effectualiter, & integre modo, & forma supra expressis, ad effectum reinuestiendi in aliis similibus censibus, montibus, vel stabilibus cum iisdem consensu, qualitatibus, modisque, & formis supra expressis, quæ semper seruari ad vnguem præcise debeant toties, quoties pecunias prædictas restitui, & iterum reinuestiri contigerit: alias omnis venditio, retrouenditio, seu extinctio dictorum censuum, montium, vel stabilium sint ipso iure, & facto nullæ, & nihilominus restituentes, vel aliter soluentes summas principales dictorum censuum, montium, vel stabilium nunquam censeantur liberati, nisi facto deposito effectuali cum qualitatibus supradictis, & præmissa omnia semper intelligantur ad maiorem cautelam D. L. & suorum, & citra præiudicium generalis obligationis, & cum potestate variandi, vt supra.

Et stantibus præmissis D. T. venditor de toto dicto pretio scutorum centum triginta millium vocauit se a D. L. emptore præsente, & stipulante, vt supra bene contentum, & satisfactum, & propterea eundem D. emptorem quietauit, liberauit, & absoluit hoc modo, videlicet de scutis quadraginta tribus millibus nongentis duobus, & scut. 25. monetę, pro quibus D. emptor accollauit in se totidem debita D. Cardinalis; prout supra diximus quietauit ex nunc, prout ex tunc, & pro quando facta fuerit effectualis solutio creditoribus accollauit, vt supra: necnon pro alia summa scutorum quinquaginta quattuor millium ducentorum quadraginta, & baioc. 75. monetæ per D. emptorem, vt supra incontanti solutorum, videlicet partim D. T. vti creditori dicti Cardinalis, & partim depositatorum in bancho D. Alexandri Doni in vna manu, ad effectum satisfaciendi propriis creditoribus eiusdem D. T. & in alia manu ad effectum inuestiendi, vt supra quietauit libere, & absolute, & denique pro scutis 30. & vno millibus octingentis quinquaginta septem, pro quibus datum fuit insolutum Castrum R. D. venditor quietauit per acceptilationem Castri insolutum habiti, namque pro hac vltima partita, & summa DD. contrahentes fecerunt sibi ipsis ad inuicem reciprocam compensationem, & mutuam acceptilationem, & per aquilianam stipulationem

sese ad inuicem quietarunt, nempe D. T. de æquiualenti rata pretii dictæ venditionis, & D.L. de pretio, & valore castri in solutum dati, saluis semper reseruationibus, pactisque, & cautelis prædictis, & infradicendis.

Et quia in tractatu præsenti venditionis iam DD. contrahentes cogitarunt fieri etiam posse, & redditus, & introitus dicti castri sancti G. & villæ N. cum aliis venditis, vel excedant, & superent dictam summam scutorum quattuor millium, vel ad illam non ascendant, & intentio vtriusque partis fuit, & est, vt pretium dictæ venditionis omnino esse debeat ad pondus, & mensuram redditus rei venditæ, iuxta rationem inter eos conuentam, & vt supra firmatam, nempe scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus liberis, & franchis ab omnibus expensis annui redditus, iuxta tamen declarationem, vt infra per factores, & superintendentes facien. Ideo ad melius dignoscendam, & firmandam certitudinem verioris pretii, volentes adhibere modum opportunum, pro habenda certiori veritate dictorum redditnum conuenerunt concorditer pacto expresso, quod sumi debeant pro modo infradicendo omnis castri, & villæ, & aliorum supra venditorum fructus, instantes in spatio trium annorum, quibus tamen tribus annis com pleantur tres recollectæ omnium fructuũ, incipiendo à recollectis frumentorum, ac omnis generis bladorum anni proxime præteriti 1598. & vt sequitur finien. quæ quidem recollectæ frumentorum, & omnis generis bladorum, & quorumcunque aliorum fructuum dicti anni præteriti, vna cum omnibus aliis fructibus successiuè recollectis vsque in hanc diem, cedant in computum redditnum dictorum trium annorum, & de illorum quantitate D. L. stare debeat notulæ, seu listæ subscribendæ, & dandæ pro D. T. quos tamen per ipsum D. L. facta diligenti extraiudiciali perquisitione vera esse reperietur, vel per D. T. simili modo verificabitur, quatenus ipse id verificare vellet, & nollet acquiescere diligentiis factis pro D. L. pro reliquo autem tempore dictorum trium annorum dicta lista attendi non debeat per ipsos contrahentes de præsenti quanto citius conduci, & retineri duos factores, seu ministros idoneos, & sufficiẽtes, scilicet vnus pro parte D. emptoris sumptu redditnum prædictorum castri, & villæ venditorum, qui sumptus non excedant summam quinquaginta scutorum monetæ quolibet anno.

Prædicti vero duo factores continue debeant insimul concorditer habitare, & residere in dicto castro sancti G. in vna, vel eadem mansione, ad effectum vt omnes redditus dicti castri, & villæ, ac suorum iurium, & pertinentiarum transire omnino debeant per manus illorum coniunctim, & propterea habeant facultatem liberam, & omnimodam, quam illis ex nunc ambæ partes concedunt, scilicet dandi terras ad laborandum, vendendi herbas, necnon locandi, ac dandi ad cædendum, & vt vulgo dicitur à cese, & ad faciendum omnia alia necessaria pro bono euentu, & exitu dictorum redditnum, omni meliori modo, quo melius fieri poterit, & casu quo non reperirentur occasiones vendendi herbas, & dandi terras ad laborandum, seu vt dicitur à cese, liceat D. T. ipsas terras laborari facere pro aliis, & pro semetipso, iuxta solitum, arbitrio tertii superintendentis infra eligendi, & herbæ valutentur pro pretiis occursis in præteritis annis, & iuxta solitum declarandum per eundem tertium, vt infra eligendum. In reliquis autem debeat penes se habere, & tenere duos libros similes, & æquales scilicet separatim, vnum pro quolibet, & illorum potissima cura sit retinere bonum, fidele, & legale computum quolibet anno de omnibus, & singulis redditibus prædictis, qui ad minus ipsorum peruenerint suo loco, & tempore, & computa eius diligenter, & fideliter suis diebus distinctè, punctualiter, & minutim, iuxta puram veritatem, nihil penitus omittendo, vel addendo, describere, & adnotare in dictis libris, vnusquisque scilicet in suo libro, ad hoc vt semper possint ipsi libri quoties opus fuerit inuicem conferri, & ex tali collatione veritas computorum concordare valeat, & huiusmodi redditus ita descripti debeant in fine cuiuslibet anni per eosdẽ factores solidari, & valutari iuxta stylum mercantilem,

qui consuetus est in casibus similium venditionum castrorum, & ita continuare vsque ad extremum dicti triennii. Quo postea finito debeant iidem factores omnes, & singulas partitas, & summas reddittuum trium annorum prædictorum simul ponere, & insimul summare, & simul summatas diuidere, & distribuere in tres æquales partes, & summere vnam ex dictis tribus partibus, quæ tertia pars erit redditus vnius anni computando vnum annum cum alio scilicet fertilem cum sterili, & id totum in quo, vt supra valutabitur tertia pars intelligatur, & sit communis, & verus valor annui redditus castri, & aliorum, vt supra venditorum, & iuxta talem valorem debeat præcise adæquari, & definiri pretium dictæ venditionis, & ad rationem, vt supra conuentam, videlicet scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus dicti redditus, vt supra tunc valurati, & ex nunc ambæ partes nominarunt, & elegerunt dictos factores scilicet D. T. pro parte sua S. S. de P. & D. L. pro parte sua L. C. de castro P. & quoties euenerit casus mortis ipsorum, & aliorum factorum pro tempore nominandorum dictæ partes prout quamlibet tanget possint nominare alium, vel alios in locum defuncti, vel defunctorum. Quia sic actum, & conuentum fuit.

Et saluis præmissis ex nunc DD. contrahentes ad obuiandum difficultatibus, & quibuscunque casibus discordiarum, quæ oriri possent inter dictos factores, vt supra deputatos, elegerunt in tertium Illustriss. D. V. de V. D. communem vtriusque partis confidentem amicum, quem voluerunt esse superintendentem dictorum factorum, & eidem propterea concesserunt, & concedunt omnimodam facultatem decidendi, & declarandi, & terminandi omnes difficultates, & differentias, & discordias, quæ in præmissis, & præmissorum occasione, quomodolibet occurrerint inter dictos factores toties, quoties opus fuerit: itauit in iis omnibus in quibus dicti factores inter sese super præmissis dissentient, & non concordabunt, prædictus tertius, & superintendens possit, & debeat iura omnia, & singula, quæ excedunt facultates dictorum factorum iuxta formam superius traditam declarare, ordinare, & diffinire quid, & quomodo intelligendum, seu agendum, & exequendum sit totum, in quo dubium, seu discordatio oriretur inter dictos factores, vt supra, & iuxta talem ordinationem, declarationem, seu terminationem, vel terminationes debeat fieri, & exequi totum quod facien. & exequendum erit, absque vlla alia requisitione, recursu, vel exceptione etiam partibus non vocatis, & auditis, seu etiam ipsis, vel aliqua earum inuitis, & contradicentibus; Et in euentum mortis dicti tertii, vel alterius, aut aliorum deputandorum toties quoties occurret, DD. contrahentes possint, & debeant nominare alium tertium in locum defuncti. Quia sic actum fuit.

Adeo vt, si valor dicti redditus modo quo supra liquidandus reperiretur excedere summam per dictum venditorem præsuppositam scutorum quattuor millium, vt supra, tali casu pretium dictæ venditionis scutorum centum triginta millium debeat pro rata augeri ad vtilitatem venditoris, itaut D. emptor teneatur, prout promisit, soluere D. venditori totum illud plus, quod tale augumentum importabit ad dictam rationem scutorum centum quibuslibet scutis tribus augumenti dicti redditus, quod reperiret ex prædicta liquidatione redundare supra summam scut. quattuor millium, vna cum fructibus dicti augumenti ad eamdem rationem septem cum dimidio pro quolibet centenario, cum non sit æquum, quod interim D. L. emptor gaudeat re, & pretio, & etiam quia D. T. si dictum augumentum modo reciperet totum integrum implicaret in emptionem census, aut locorum montium non vacabilium, & solutionem prædictam facere ad omnem requisitionem eiusdem D. venditoris, vel in prompta pecunia, vel mediante insolutum dationę, & assignatione æquiualentis census per D. emptorem super suis bonis stabilibus imponendi, præuia licentia, seu approbatione Sanctissimi D. N. Papæ respectu Bullæ Pii Quinti de modo creandi census editæ (ex eo quod in huiusmodi censu non dabitur interuentus pretii in pecunia numerata) seu aliter prout inter ipsos contra

trahentes fuerit concordatum, quod quidem seu augumentum sic, vt supra per emptorem supplendum venditori, vel in pecuniis, vel in datione, seu assignatione censu insolutum debeat inuestiri, & permanere pro euictione vniuarsali, & particulari dicti castri, & villæ, vt super, pro concurrenti quantitate, & alias iuxta formam dicti breuis apostolici, & ad instar aliarum inuestiturarum faciendarum de pecuniis, vt supra ad effectũ inuestiẽdi depositariis.

E conuerso autem in casum contrarii scilicet, casũ quo valor dicti redditus, vt supra liquidandus reperiatur non ascendere ad summam, vt præfertur præsuppositam scutorum quatuor millium, tunc dictum pretium debeat pro rata diminui ad vtilitatem emptoris pro toto eo, quod valor dicti redditus, vt supra liquidandus minor esse reperiatur dicta summa scutorum quattuor millium, itaut D. venditor in casum quo pecuniæ, vt supra depositatæ, & inuestiendæ inuestiantur in emptionem census per D. L. emptorem imponendi, & vendendi teneatur prout promisit dicto casu deducere, & diminuere D. L. emptori præsenti, & stipulanti, vt supra de capitali, seu summa principali talis census totum illud, quod talis diminutio importabit ad eandem rationem scutorum centum pro quibuslibet scutis tribus illius deficientiæ dicti annui redditus, quę ex supradicta liquidatione in fine dicti triennii facienda reperiretur adesse infras, & subtus dictam summam scutorum quatuor millium; & pro tali rata diminuenda, seu diminuta non teneatur D. L. ad solutionem fructuum census, vt supra per ipsum imponendi; Quinimò teneatur dictus D. venditor restituere eidem D. L. vel suis hæredibus omnes fructus talis ratæ, & partis diminutæ, vel diminuendæ perceptos in dicto triennio; & vsque in illam diem libere, &c. Ad hoc vt æqualitas inter ipsos contrahentes obseruetur, & teneatur etiam idem D. T. prout promisit consentire extinctioni æquiualentis partis supradicti census.

Interim vero conuentum fuit, quod donec perfecta non fuerit liquidatio dictorum redditũum, vt supra D. L. ex fructibus census, vt supra imponendi, & vendendi, quatenus id contingat, non teneatur soluere D. T. vel suis hæredibus singulis annis nisi duntaxat scuta mille, & quingenta in duabus paghis dicti census, & reliquam partẽ deponere in loco tuto, & securo ad effectum inuestiendi ad vtilitatem D. T. & postea consignandi, cui venerint consignanda secundum quod firmata fuerit liquidatio præfata, vt supra, & iuxta illam in reliquis dictæ partes teneantur vna alteri, prout quamlibet tanget bonam facere, & soluere, seu restituere totum id, quod debebitur: quia sic actum, &c.

In euentum autem, quod in fine dicti triennii in liquidatione supradicta facienda occurreret, seu interueniret aliqua difficultas, seu differentia in aliqua parte, itaquod non esset clarum an, & in quanto deficeret, vel excederet introitus, seu redditus annuus dicti castri, & villæ venditorum supra, vel respectiue infra summam, vt supra præsuppositam scutorum quatuor millium: tunc pro illa rata non liquida, & donec non sit clare liquidata infra annum immediate computandũ a fine dicti triennii, non teneatur D. L. emptor soluere D. venditori fructus dicti census, nisi pro medietate tantum, & aliam medietatem debeat depositare in loco tuto, & securo ad effectum, vt perfecta liquidatione consignetur, vel D. venditori, vel ipsi D. emptori, secundum quod firmata, & stabilita dicta liquidatione apparebit redditum dicti castri, & villæ, vel deficere, vel excedere dictam summam redditus scutorum quattuor millium pro D. venditore præsuppositam: elapso autem dicto anno computando à fine dicti triennii si liquidatio dictorum redditũum perfecta non fuerit ex defectu D. L. fructus dicti census debeant deponi ad effectum consignandi cui veniunt.

Pacto insuper adiecto, & solemni stipulatione vallato quod sit, & censeatur esse in potestate ipsorum contrahẽtium etiam ante finem dicti triennii, & quandocunque ipsis videbitur, & placuerit conuenire de certo, & determinato pretio castri sancti G. & villæ N. vt supra venditorum, absque eo quod expectetur finis dicti triennii, & absque eo quod sit inspicienda, & attendenda summa, & quantitas fructuum & introituum per factores, vt supra deputatos recollecta, seu recolligenda ad pre-

tium, in quo ipsi contrahentes conuenient & concordabunt censeatur, & sit verum pretium ipsius castri, & aliorum, vt supra venditorum, & illud debeat attendi, perinde, ac si de illo à principio partes contrahentes conuenissent, & fuisset in præsenti instrumento specificatum, firmis tamen & illibatis remanentibus omnibus aliis in præsenti instrumento contentis, ac omnibus in præinserto breui Sanctissimi D. N. Clementis Papæ Octaui expressis. A quibus propterea ipsi contrahentes in aliquo recedere non intendunt, sed in omnibus, & per omnia illis inhærere volunt pro validitate omnium in hoc instrumento contentorum: quia sic expresse conuenerunt.

Si plus autem ante dicto pretio liquidando dictum castrum sancti G. cum illius territorio, dominio, iurisdictione, & cum dicta villa N. cum omnibus membris, & pertinentiis valent, aut valerent, aut valere possent. Et si plus pretio, vt supra valutato, & concordato dictum castrũ P. cum illius territorio, dominio, iurisdictione, membrisque, & pertinentiis valeret, aut valere posset totum illud plus quantumcumque fuerit siue nimium, siue maximum, etiam si dimidiam partem iusti pretii cuiuslibet ex dictis castris, vel alterius eorum excederet, ex nunc DD. contrahentes vnus alteri ad inuicem, & vicissim respectiue, prout quemlibet tangit, aut tangere posset de certa scientia, & deliberata voluntate, ac principaliter, & non incidenter gratiose remiserunt, & libere donarunt etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos ob mutuum amorem, quem semper inter eos (asseruerunt) intime intercessisse, & adhuc magis intercedere, & ex mera liberalitate, & quia vtrique ipsorum ad inuicem ita de re sua propria disponere placuit. & placet omni alio meliori modo, via, iure, causa, & forma quibus validius, & efficacius potuerunt, & debuerunt, & quilibet eorum potest, & debet. Renunciantes hinc inde cum iuramento, quod vterque ipsorum in manibus mei notarii tactis scripturis ad sancta Dei Euangelia præstiterunt l. 2. C. de rescind. vend. & l. si vnquam C. de reuoc. donat. cum aliis similibus, de quibus per me notarium certiores facti fuerunt. Ita tamen vt dictæ mutuæ donationes nunquam dici possint correspectiuæ, sed quælibet de per se subsistat, etiam si ex vna parte daretur excessiuitas dicti pretii, & ex altera nulla caderet excessiuitas, & si vnus consequeretur effectum donationis, & alter nullum effectum sortiri posset ex parte sua, quod ob cessantem causam excessiuitatis, quia sic actum, &c.

Præterea vero, D. T. venditor affirmauit dictum castrum sancti G. & villam N. cum aliis, vt supra venditis ad ipsum pleno iure dominii spectare, & pertinere, & attẽta dispositione breuis Apostolici præfati, sibi legitime licuisse de præfatis alienationem huiusmodi facere, & pariter D. L. emptor affirmauit dictum castrum P. ad ipsum pleno iure dominii spectare, & pertinere, & sibi attento eodem breui legitime licuisse de præfato castro P. facere donationem, & alienationem insolutum, vt supra. Et amplius hinc inde inuicem promiserunt castra, & alia bona vendita, & respectiuè insolutum data cum omnibus illorum iuribus, membris, & pertinentiis esse allodiala penitus libera, franca, & exempta ab omni censu, canone, responsione, recognitione, superioritate, seruitute, & alio quouis grauamine, & onere, exceptis dumtaxat supradictis censibus per D. L. vt supra, accollatis, & generali superioritate Sedis Apostolicæ, & nihilominus quatenus vnquam detegeretur, seu detegerentur aliquod onus, seu onera similia expressis, vel dissimilia ea penitus statim tollere, & ab illis effectualiter omnino liberare, super quibus tale onus, vel onera detegentur libere, & sine vlla exceptione.

Promiserunt quoque, excepto fideicommisso, seu fideicommissis expresfis, seu derogatis in dictis litteris Apostolicis, in reliquis ex neutra parte castra, & bona præfata esse subiecta alicui fideicommisso purificato, seu purificando caducitati, deuolutioni, restitutioni, prohibitioni, aut alio simili, vel dissimili vinculo, in toto vel parte, & nulli personę, seu personis fuisse, nec esse vendita, insolutum data, cessa, concessa, donata, pignorata, aut alio quouis modo alienata, & de illis in toto, vel in parte nõ esse factum alium contractum siue distractum, qui

possit

possit redundare vllo vnquam tempore in damnum, vel præiudicium cuiuslibet ipsorum contrahentium respectiue alienationis, & distractus vocabulis latissimo modo sumptis. Quinimmo promiserunt inuicem, vt supra venditionem dictorum castri, & villæ, & respectiue præfatam dationem castri P. insolutum, vt supra esse, & perpetuo fore bonas, & validas, ac pro talibus hinc inde inuicem defendere, & manutenere; Nec non promiserunt facere consentire, videlicet D. T. Illust. D. V. de L. eius V. præfatę venditioni pro omni eius iure, & interesse etiam dotali, & alio quocunque, cum decreto Iudicis, & aliis solemnitatibus iuxta formam statutorum Vrbis. Et D. L. facere consentire Illustrissimum, & Reuerendissimum D. C. de C. Episcopum A. eius germanum fratrem dationi dicti castri P. insolutum, vt supra pro omni, & quocunque eius iure, & interesse; Et amplius etiam toties, quoties occurrerit promiserunt vnus alteri reciproce, prout quemlibet eorum tanget facere consentire omnes personas, vniuersitates, communitates, collegia, capitula, & alia loca secularia, vel ecclesiastica ius aliquod super præmissis venditis, & respectiue insolutum datis in toto, vel in parte habentes, vel habere prætendentes ad omnem simplicem requisitionem alterius partis; Et amplius etiam litem non inferre, nec inferenti quomodolibet consentire in omnem litē, & molestiā per quoscūque quomodolibet super aliquo ex dictis bonis venditis, & respectiue insolutum datis inferendam in omni iudicio, & in quauis instantia, & parte litis, prout quemlibet ipsorum contrahentium tanget ad omnē simplicem alterius partis requisitionem toties, quoties occurrerit in se suscipere, & susceptas prosequi, & penitus terminare, & ab illis sese inuicem, & viciffim, prout ad quemlibet ipsorum spectabit, indemnes releuare, & conseruare, & omnino eximere, & liberare propria cura, & sumptibus, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis, aliisque defensionibus opportunis, prout tanget quemlibet ipsorum contrahentiū (salua semper manente in præmissis omnibus, & singulis particulari conuentione inter ipsos contrahentes inferius apponenda circa lites infra specificatas) alias si præfata omnia, & singula sicut hinc inde, vt supra respectiue asserta sunt vera non fuerint, aut sicut promissa hinc inde fuerunt, obseruata non fuerint, seu nulla, & inualida ex quocunq; capite, vel defectu redderentur, aut non subsisterent DD. contrahentes inuicem, & vicissim respectiue vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tanget teneri voluerunt ad omnia damna, expensas, & interesse propterea quomodolibet patienda, & incurrenda, ratis nihilominus, & firmis manentibus promissionibus, obligationibus, & pactis supra contentis, ad quorum præcisam obseruationem semper hinc inde ad inuicem prout quemlibet tanget cogi possint. Et amplius quotiescunq. proueniret aliqua euictio dicti castri P. in quocunque iudicio petitorio, & possessorio, aut mixto seu in toto, seu in parte idē DD. contrahentes vnus erga alterum vicissim, prout ad quemlibet ipsorum spectabit teneri voluerunt, & se obligarunt de huiusmodi euictione, iurisque & facti defensione totali, & particulari in omni iudicio petitorio, & possessorio in forma iuris valida ad restitutionem pretii, & ad omnia damna expensas, & interesse propterea quomodolibet patienda, & incurrenda, de quibus stare hinc inde voluerunt simplici assertioni iuratæ damnum passi, absque alia probatione, vel iudicis liquidatione, & hæc tàm auocata, quàm non auocata possessione, ita etiam vt neuter contrahentium excusari vllo vnquam tempore possit aduersus præcisam præmissorum obseruationem, sub prætextu quod euictio secuta fuerit per imprudentiam, iniuriam, vel imperitiam aut iniustitiam iudicis, vel superiorum, aut sub alio quouis prætextu, quia sic pacti fuerunt.

Conuenientes etiam DD. contrahentes ex pacto expresse habito, & solemni stipulatione hinc inde interueniente firmato, quod quotiescunq. inter ipsos contigerit fieri in præmissis, vel præmissorum occasione aliquam litis intimationem sufficiat quæcunq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia solemnitate, et sic simpliciter facta per inde afficiat, ac & si personaliter, & formiter, ac seruatis de iure, & stilo seruandis solemniter facta fuisset.

Quia vero ficut afferitur fuper dicto Caftro fancti G. extant infradicendæ lites de quibus fit mentio in præinferris litteris Apoftolicis, propterea circa eiufmodi lites DD. Contrahentes per pactum expreffum folemni ftipulatione hinc inde interueniente firmatum inuicem conuenerunt modo infrafcripto, videlicet.

Quod in euentum in quem propter litem, quæ fuper Caftro fancti G. & Villa, & Cafale N. facro Palatii Apoftolici caufarum Auditorio inter ipfum D. T. ex vna & Illuftriffimum, & Excellentisfimum D. V. D. B ex altera parte diu ventilauit, & in qua nonnullas decifiones contra ipfum D. V. D. afferitur fuiffe obtentas contigeret quandocunque, quòd Caftrum fancti G. & Villa, feu Cafale præfati quomodolibet euincerentur, tunc, & eo cafu ipfe D. T. pro fe, & fuis hæredibus teneatur, prout ex nunc teneri voluit, & fe obligauit D. L. præfenti, & ftipulanti, vt fupra de euictione Caftri, & Villæ præfatorum, & eorundem iurium, iurifdictionum, mem brorum, & pertinentiarum quantumcunq; tàm fi euictio fequatur in totum, quàm in partem in omni iudicio petitorio, vel poffefforio, aut mixto, necnon ad reftitutionē pretii, & ad omnia damna, expenfas, & intereffe per dictum D. L. vel fuos hæredes propterea quomodolibet patienda, de qui bus ftari debeat fimplici affertioni iuratæ, vt fupra.

Quo vero ad reliquas lites, vnam fiquidem inter D. T. ex vna & Communitatē, & Homines dicti caftri fancti G. ex altera parte, tàm in tribunali Reuerendæ Cameræ Apoftolicæ, quàm coram quouis alio tribunali, aut Iudice fiue ordinario, fiue delegato. necnon inter eundem D. T. ex vna, & Communitatem, & homines Caftri fancti A. T. D. feu quafuis alias Vniuerfitates, aut alios conuicinos in materia confinium coram quocunque vt fupra pēdentes conuenerunt, quod Caftrum fancti G. & alia fimul vendita tranfeant in D. emptorem cum huiufmodi litibus talibus, quales exiftunt. Quinimo cafu quo D. L. fuccumbat huiufmodi litibus cum Communitate fancti Angeli, & aliis quibufuis Vniuerfitatibus, aut conuicinis, vt fupra, nihilominus foliti prouentus Hofpitii, Pifcariæ, Furni, Herbaicarum, & aliorum fuper quibus debeat computari in fupradictis redditibus caftri fancti G. attento quod fupradictus D. L. in vim præfentis conuentionis affumit in fe omne periculū, & damnum quod prouenire poffet ex huiufmodi litibus, itaut pro illis D. T. vel fui hæredes ad nihilum teneantur, neque etiam ad reftitutionem, nec diminutionē ratæ pretii, quia fic actum, & expreffe conuentum fuit. Pro lite autem quæ fuper dicto caftro P. in eodem palatii Apoftolici Auditorio diu iam pependit cum N. & F. de C. Baroncellis Ro. dum vixerunt contra quos obftinuiffe, plures Rotales decifiones conuentum fuit, quod in cafum moleftiæ D. L. vel fui hæredes teneantur, ab huiufmodi moleftiis indemnem conferuare D. T. & fuos hæredes, & fufcipere in fe talem litem, illamque profequi, & terminare propria cura, & fumptu, abfq. impenfa, vel interuētu D. T. vel fuorum hæredum ad omnem fimplicem illorum requifitionem, & in cafum euictionis teneantur prout ex nunc D. L. teneri voluit, & fe obligauit de tali euictione generali, & particulari in quouis iudicio petitorio, & poffefforio ad refectionem, & folutionem valoris dicti caftri P. & ad omnia damna expenfas, & intereffe propria quolibet patienda, & incurrenda, ita tamen, vt per hanc fpecialitatem non derogetur generalitati de qua fupra. Quia fic ambę partes expreffe conuenerunt.

Saluis autem femper manentibus omnibus, & fingulis fuperius depofitis, & cōuentis DD. Contrahentes declararunt, & voluerunt dictum caftrum P. datum infolutum, vt fupra cum omnibus iuribus, iurifdictionibus, membris, & pertinentiis, necnon cenfus, loca Montium, feu ftabilia de pecuniis pro parte dicti pretii ad effectū inueftiendi, vt fupra depofitatis nunc, vel pro tempore emenda perpetuo ftare debeant in ius, & locum caftri fancti G. & villæ feu cafalis venditorum fubrogata, & fuppofita primogenituræ fideicommiffo alienandi prohibitiones, cæterifque conditionibus, vinculis, & difpofitionibus contentis in donatione, & teftamentis prędicti Cardinalis fancta C. de quibus fit mentio in fuperius inferto Breui Apoftolico, & alias in omnibus, & per omnia iuxta formā illius ad quod femper relatio habeatur

Deinde

Deinde ad cautelam DD. Contrahentes declararunt, quod per quascunque conditiones, vel alia superius apposita, nunquã véditio prædicta intelligatur aut dici possit conditionalis, sed censeatur semper, & sit pura, & libera, & omnino perfecta, quia ita, ex pacto expresso hinc inde solemni stipulatione firmato, conuentum fuit.

Quæ omnia, & singula præfati DD. Contrahentes inuicem, & vicissim, prout quemlibet eorum tangunt concernunt respectiuè. Promiserunt perpetuo habere rata, grata, & firma, & inuiolabiliter adimplere, & obseruare, & in nihilo prorsus contrafacere, opponere, dicere, vel venire per se se, vel alios directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, quouis sub prætextu iure titulo siue causa, cogitata, vel incogitata, etiam in corpore iuris clausa, & quantumuis rationabilis, & iusta, & si de iure legitime possent, aut aliquis eorum posset. Alias rato semper & firmo manente contractu, teneri inuicem voluerunt toties, quoties occurrerit & prout quemlibet eorum tanget, ad omnia damna, expensas, & interesse præmissorum occasione quomodolibet patienda, & incurrenda, de quibus stare debeat simplici assertioni cum iuramento damnum passi, absque alia probatione, & inuiolabili obseruatione.

Et pro præmissorum omnium, & singulorum perpetua, & inuiolabili obseruatione DD. Contrahentes saluis semper reseruationibus hypothecarũ specialiũ, & aliis particularibus supra appositis (taliter vt nunq. generalitas specialitati, nec specialitas generalitati deroget) Inuicem vnus erga alterum, prout quemlibet eorum tangit sese ipsos, eorumq. hæredes, & successores ac bona omnia tàm mobilia, quam stabilia etiam iurisdictionalia, & alia quæcunque iuraque & actiones, & debitorum nomina vbique existentia, præsentia, & futura obligarũt, & hypothecarunt respectiue in forma Cameræ Apostolicæ cum submissionibus, renunciationibus, aliisque clausulis, & cautelis in eadem forma Cameræ Apostolicæ apponi solitis, & per me Notarium quandocumque extendendis, & quæ pro extensis habeantur. Consentientes ad inuicem toties quoties occurrerit defectus obseruationis contentorum in hoc instrumento relaxationi mandati executiui, vnica præcedende citatione cum intimatione, & vnusquisque ipsorum contrahentium tactis in manibus mei Notarii scripturis ad sancta Dei Euangelia iurarunt, &c.

Alia permutatio Domorum, cum Iardino.

CVm sit, vt partes infranominandæ asseruerunt quod DD Io. Iacobus locata Io. Paulus, Cæsar, Franciscus, Angelus, & Octauius, &c. germani fratres, regionis Transtiberinæ, filii legitimi, & naturales q. D. Colæ, &c. & D. Portiæ, &c. coniugum vna cum ipsa Portia, eorum matre nuptui tradiderint Felicem eorum germanam sororem, & filiam respectiue D. Aureliæ, &c. cum dote scutorum mille auri, & pro dote huiusmodi persoluenda ipsi fratres diuersa debita contraxerint, & pro debitis iam contractis pluries factæ fuerint societates ad ipsorum fratrum instantiam, super officio proxenetatus ripæ, quod obtinebat D. Ludouicus, etc. quod officium simul, cum aliis officiis proxenetarum Ripæ, vnicuique officialium pretio restituto, per motum proprium à Sanctissimo D. Nostro Papa suppressum fuerit, seu restitutum antiquis proxenetis, & sic ipso iure societates præfatæ finitæ sint. Vnde ipsi fratres, alias contrahere societates, aut maius interesse coguntur subire ad effectum creditoribus, dictarum societatum satisfaciendi, minusque damnosum existat aliqua ex eorum bonis vendere, quam interesse huiusmodi substinere, vel subire: Et quia D. Portia, vti eius fundum dotale inæstimatum habet, & possidet Iardinum, cum certis habitationibus in eo existentibus Romæ situm in cliuo, seu ad radices montis Ianiculi, vulgariter montorii nuncupati iuxta viam publicam ab vno, & ab aliis, &c. saluis aliis si qui, &c. ex quo Iardino cum dictis habitationibus annua pensio 35. scutorum monetæ percipi consueuit quo considerato tempore quo in locatum aliquando remanet, & deductis impensis pro cõseruatione, vel vsu talis rei necessariæ ad 30. scutorum summam annuatim, & forsam minus redigetur: ipsi verò

fratres &c. habeant, & possideant pro indiuiso domos positas in eadem regione transtiberim in conspectu Ecclesiæ beatæ Mariæ confinatas ab vno latere iuxta bona, &c. saluis aliis si qui, &c. & volens conditionem dotalis fundi materni meliorem efficere, dictas domos, ex quibus annuam pensionem 42. scutorum monetæ percipiunt cum dicto iardino, & habitationibus permutare, cum euidenti dominæ Portiæ vtilitate Attento quod vltra maiorem pensionem dictarum domorum quam iardini, dictæ domus bene fabricatę sint, & in loco adeo locabili, vt rarò, vel nunquam accidat eas inlocatas remanere. quia permutatione facta dictum iardinum, cuius alienatio minus damnũ affert, quàm aliorum bonorũ, vendere deliberarunt, & quamuis ipsa D. Portia, quia cũ filiis contrahit, & extra spem ad alia transeundi vota, & res agitur cum euidenti sui fundi dotalis ex huiusmodi permutatione meliori conditione resultante, propterea contractum huiusmodi, sine aliqua iuris, & statutorum solemnitate forsan celebrari posset: nihilominus ad omnem ipsorum filiorum, & quorumcumque super dicto iardino cum eis contrahentium abundantiorem cautelam, & maiorem securitatem, & ne dictis filiis alienatio reddatur difficilis ob solemnitates prætermissas easdem solemnitates seruare proposuerit. Propterea die, &c.

Coram magnifico D. Io. Francisco, &c. primo collaterali curiæ capitolii, & Illu. D. Senatoris locumtenente iudice ordinario, & competente in loco infradicen. super sede lignea, quem locum, & sedem pro suo iuridico loco, & congruo tribunali ad hunc actum agendum deputauit, pro tribunali sedente in meiq. &c.

Dicta D. Portia &c. quæ cum auctoritate præfati D. Iudicis, præsentia, & consensu magnificorum DD. N. N. eius fratrum consobrinuorum præsentium, tactisq. &c. iurantium sua non interesse, ac præsentem permutationem non tendere in præiudicium, immo in euidentem vtilitatem D. Portiæ quos affirmauit cum iurameto tactis, &c. esse sibi proximiores consanguineos exhabilibus, & non interessatis. Et cum eodem iuramento ad maiorem actus validitatem renunciauit legi Iuliæ de fundo dotali. auth. si quã mulier sen. con: vell. & omnibus aliis legibus, ac legum auxiliis, si quibus mediantibus contra præsentem contractum quouis modo venire posset, de quibus, & effectu prius à D. collaterali certiorata fuit, & cum huiusmodi renunciatione, ex vna prædicti DD. Io. Iacobus Io. Baptista Io. Paulus, Cæsar, Franciscus, & Angelus, &c. germani fratres omnes ætatis legitimæ, vt affirmarunt, vt ex eorum aspectu ita esse apparebat; ex altera partibus nominibus propriis, & dicti Octauii eorum fratris minoris pro quo de rato, & ratihabitione in forma iuris valida, & eum ratificaturum præsens instrumentum, & omnia in eo contenta, cum ad ætatem legitimam peruenerit insolidum promiserunt, alias de eorum proprio ad omnia damna, &c. erga dictam eorum matrem teneri voluerunt insolidum ita, vt sub prætextu promissionis facti alieni, & licet possibilia fecerint, se tamen excusare nullo modo possint spõte, &c. per se, suosque, &c. & omni meliori modo, &c. dictas duas domos, & iardinum, cum dictis suis habitationibus permutarunt videlicet dicti fratres titulo, & causa meræ, & perfectæ permutationis dederũt, cesserunt, & assignarunt iure proprio in perpetuum dictas eorum domos, cum omnibus earum membris, & pertinentiis suis, vt præfertur, sitas in conspectu collegiatæ Ecclesiæ S. Mariæ in Transtiberim, iuxta supradictos confines, dominę Portiæ eorum matri præsenti, ac pro se suisque, &c. acceptanti ad habendum, &c. transferentes, & cedentes eidem D. Portiæ super illis omnia iura, &c. ponentes, &c. constituentes. &c. dantes licentiam, &c. & donec, &c. constituerunt, &c. Et licet, sciant plus valere, quam dictum iardinum, cum suis habitationibus, & pertinentiis, nihilominus, totum illud plus, quantumcunque sit, donarunt, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dederunt, & concesserunt eidem D. Portiæ, ob sincerum amorem, quo illam prosequuntur, & quia sic, &c. Et vice versa domina Portia, cum dicta auctoritate, & consensu, eodem titulo permutationis dictum eius iardinum, cum suis habitationibus, & pertinentiis, quod, & quos ad eã pleno iure dominii, vel quasi pertinere, ac spectare asseruit, iure proprio

&

& in perpetuum dedit cessit, concessit, & assignauit eisdem suis filiis præsentibus, & acceptan. dictis nominibus pro se, & eorum hæredibus, & successoribus, & quibuscunque ab ipsis causam habentibus, & habituris transferens, & cedens omnia iura, omnesque actiones, &c. ad habendum, &c. ponens, &c. constituens, &c. dans licentiã, &c. donec, &c. constituit, &c. affirmantes, & promittentes dictæ partes ad inuicem, dicta bona permutata esse libera. & immunia ab omni censu, canone, responsione, fideicommisso, & alio quocunq; onere, & non esse alteri vendita, data, donata, permutata, distracta, aut quomodolibet alienata, etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo. Et hanc permutationem facere licuisse, atque licere, & esse bene, ac valide factam, & in eam, tamquam talem facere consentire omnes personas, etc. ius habentes, etc. Item suscipere in se respectiue, videlicet dicti fratres quo ad præfatas domos, D. Portia vero quoad iardinum, et habitationes antedictas, omnem litem, causam, controuersiam, et molestiam, si quæ moueantur, susceptasque prosequi, etc. Et quælibet partium alteram partem in re compermutata, et illius possessione conseruare, ac defendere, liberare, et eximere ab omni lite, causa, controuersia, molestia, et molestante persona; alias dicti fratres eisdem nominibus principaliter, et insolidum erga D. Portiam præsentem, etc. et ipsa D. Portia erga eius filios, vt supra acceptantes, de omni, et quacumque domorum, et respectiue iardini, et habitationum, ac iurium permutatorum euictione generali, et particulari in forma iuris valida, et in omni iudicio, tàm petitorio, quam possessorio, et quocumque eorum insolidum, et ad duplum valoris rei euictæ, iuxta consuetudinem vrbis, quam, etc. vicissim teneri voluerunt, et consenserunt, quod in omnibus, et singulis præmissis, neutra partium ad aliquam solemnem intimationem litis faciendam teneatur, sed quælibet simplex notificatio, etiam extraiudicialis, et sine aliqua solemnitate, et forma iuris seruata, etiam dimissa copia domi facta, sufficiat, quia sic actum, etc. Et insuper ipsa D. Portia vltra obligationem, et promissionem, vt præfertur factas, et illis saluis pro maiori securitate cuiuscunque futuri emptoris, vt facilior venditio dicti iardini, cum habitationibus reddatur, vt dicti eius filii eorum negocia facilius expedire valeant, pro omni, & quocunque ipsius D. Portię iure, interesse, ac regressu ad ipsum iardinum, eiusque habitationes, et pertinentias quomodolibet competentibus, et quæ competere possent, aut poterunt, ex nunc in quamuis venditionem, et alienationem faciendam, per dictos eius filios, expresse, ac pure, libere, & simpliciter consensit, in fauorem emptoris, me notario pro eo, et eius hæredibus, et successoribus quibuscunque acceptante. Pro quibus, etc. dicti compermutantes dictis nominibus cum auctoritate, et consensu præfatis respectiue se ipsos, eorumq. hæredes, etc. ac omnia, et singula bona, etc. vicissim, et respectiue, vt supra, in forma cameræ apostolicæ, cũ clausulis, etc. mutua acceptatione interueniẽte, ac me notario, etc. pro omnibus, etc. stipulante, et acceptãte, obligarũt, et hypothecarunt, et ita iurarũt tactis, etc. super quibus omnibus, et singulis pręmissis, dictus magnificus D. primus collateralis, vt supra sedens, illis intellectis, consideratis, et cognita causa, eius auctoritatem iudiciariam, qua fungitur, et decretum ad postulationem dictarum partium interposuit, supplendo quoscunque defectus, si qui forsan interuenerunt, quantum sua potuit auctoritate supplere, et omni modo, etc. super quibus, etc. Actum, etc.

Datio insolutum.

CVm hoc sit quòd de anno Domini MCCCC. LXXII. et die 33. mensis Nouembris dicti anni. Petrus olim Symonis de Cederinis ciuis Florentinus fuerit confessus, et se publicè recognouerit debitorem Iacobi Alfonsi de Strozis, ciui Florentini de summa, & quantitate florenorum trecentorum auri largorum, occasione puri, & veri, & gratuiti mutui. Quos florenos trecentos auri largos dictus Petrus eidem Iacobo reddere promisit inde ad vnum annũ, tunc proxime futurum, cũ pactis, modis, obligationibus, renunciationibus, pœna, guarãtigia, & aliis, in d. instrumento mutui cõtentis, prout cõstare vidi publicum instrumẽtum manu D. Symo.

Symonis Grazin de Stagia, ciuis, & notarii Florentini, sub dicta die, ad quod, & contenta in eo dictæ partes se retulerunt & referunt. Vnde hodie hac præsenti suprascripta die d. Petrus volens eidem Iacobo de dicto suo credito satisfacere, & cum non habeat in pecunia numerata vnde commode possit d. Iacobo satisfacere, nisi per bonorum infrascriptorum dationem in solutum per se, & hæredes suos iure proprio, & in perpetuum dedit, tradidit, aduocauit insolutum, & pagamento pro dicta æstimatione dictorum floreno rum trecentorum largitorũ dicto Iacobo præsenti, & pro se, & suis hæredibus, & successoribus recipienti, & stipulanti infrascripta bona tanquam bona, & de bonis dicti Petri debitoris prædicti, videlicet vnum podere, &c. (penes confines) &c. quod quidem podere & bona d. Pet. constituit teneri, &c. (vt supra in venditione, sed inseras hoc pactum post promissionem denfensionis.) Cum pacto apposito, & solemni stipulatione vallato inter dictas partes in præsenti contractu, & instrumento, quod si vllo vnquam tempore contigerit in futurum dicta bona, vt supra eidem Iacobo in solutum, & pagamentum data, & adiudicata, vel aliquod eorum, vel aliquã eorum partem tolli, euinci, vel auocari dicto Iacobo, & eius hæredibus, & successoribus, liceat & licitum sit eidem Iac. redire ad dicta sua iura dicti crediti, & ea petere, consequi, & exigere à d. Petro, & eius hæredibus, ac si præsens datio, & adiudicatio in solutum facta non esse. Et in omni casu euictionis prædictæ saluum, & integrum, & illæsum remaneat ius suũ, pro dictis florenis trecentis dicto Iacobo creditori, & eius hæredibus, & successoribus, &c.

Recessio a venditione.

INtroscriptæ partes videlicet D. N. emptor, & M. venditor, sponte, &c. ex certis causis animum eorum mouentibus, de communi mutuo consensu, & concordia recesserunt ab introscripta vẽditione, & emptione respectiuè absoluentes se in purpetuum, et liberantes ab omnibus promissionibus, et obligationibus factis in hoc instrumento, & accessoriis suis; & idẽ N. emptor retrocessit eidem M. venditori præsenti, &c. dictam vineam cum pertinen. suis, & omne iure, & actiones habitas, & habita vigore, emptionis huiusmodi reponens, & reintegrans eundem M. ad dictam vineam cum pertinen. suis, & possessionem quoque perinde, ac si venditio facta non fuisset. Et demum ambo consenserunt cassationi, & annullationi præsentis instrumenti, cum omnibus dependen. suis, & omnia pro cassis, er in perpetuum annullatis haberi voluerunt, et habent, et ita obseruare iurarunt, etc. super quibus, etc. Actum, etc.

Cessio seu indicatio bonorum.

A Carceratus in carceribus N. ad instan. P. pro scutis N. non habens, vt asseruit, pro nunc dicto creditori satisfacere, intellecto etiam decreto per R. D. N. A. C. Locumtenentem die N. facto ad effectum suæ liberationis illi parendo, et satisfaciendo in mei, etc. ad testium, etc. præsentia medio iuramento, tactis, etc. dixit, et declarauit in Vrbe, nec extra, non habere alia bona, nec credita nisi infrascripta.

D. N. debet sibi scuta N. saluo iure, etc. pro tot, etc.

Item dixit habere infrascripta debita.

D. N. debet scuta N. pro tot, etc.

Item dixit possidere pretium terræ situm, etc. iuxta, etc.

Saluo iure addendi huic indicationi bonorũ, si alia possidere reperiretur, quę quidem bona supra descripta, necnon omnia iura, etc. sibi in illis competentia et competentes, iuxta decretum domini, sicut præmittitur factum cessit, prout ex nunc, cedit in fauorem dicti Petri, ad cuius instan. est carceratus, necnon omnium aliorum eius creditorum diuidenda inter eos, iuxta cuiusque prioritatem, et potioritatem arbitrio domini. Ponens, etc. nullo iure, etc. Constituens, etc. Et promisit de dictis bonis, et iuribus cessis nihil esse factum in præiudicium præsentis cessionis, alias, etc. iurauit, etc. super quibus, etc.

De

De variarum Donationum formulis. Cap. IX.

Donatio facta vxori per virum.

N. Qui nuper emit ab E. domum magnam cum omnibus apothecis, & domibus contiguis, & pertinentiis suis, positam Romæ, &c. ad vitam ipsius N. & ad vitam A. suæ vxoris, & post obitũ eorundem cõiugum ad duos annos, casu quo superuiuat B. neptis dominæ A. pro pretio scutorum N. videlicet N. solui promissorum hinc ad diem N. mensis N. & reliquorum N. in melioramentis dictæ domus exponendorum, & cum pactis, & cautelis contentis in instrumento per me notariũ celebrato, ad quod, &c. Cupiens eandem suam vxorem, non solum donec ipse N. vixerit, verum etiam post eius obitum si præ moriatur eidem vxori, commodè, ac honorificè substentari, spontè, &c. ac omnibus, &c. quibus validius potuit dictam domum magnam, cum omnibus apothecis, domibusque, seu domunculis contiguis, ac membris, & pertinentiis, iuribusq; vniuersis acquisitis ex dicta emptione, ac dependentibus ab ea, & cum omnibus melioramentis faciendis per ipsum N. vel suos hæredes in dicta domo, vel suis pertinentiis, casu quo dicta sua vxor superuiuat ipsi N. & omnia sua iura, super præmissis donauit irreuocabiliter inter viuos eidem A. vxori suæ præsenti, ac pro se, & quibuscumque ab ea causam habentibus, acceptanti, & stipulanti, & dicto suo dilectissimo marito gratias agenti, ad habendum, possidendum, vsufructuandum, gaudendum, & faciendum ad libitum voluntatis eiusdem A. de dictis domibus, apothecis, melioramentis, & pertinentiis suis donec ipsa vixerit, in euentum in quem A. superuiuat ipsi N. itaut eadem A. nec ratione melioramentorum, quicquam soluere teneatur: & transtulit, & cessit dictæ donatariæ, acceptanti vt supra, omnia iura, & actiones super dictis domibus, apothecis, & membris prædictis con. E. venditorem, & fideiussores, & alios, quoscumque, & super quibuscumque bonis in genere, ac in specie obligatis, & obligandis. Ponens A. in omne ius, locum, & priuilegium suum, & suorum hæredum vniuersorum, durante vita donatariæ, si superuixerit procuratricem irreuocabilem, vt in rẽ propriam, & dans facultatem accipiendi realem, & corporalem possessionem rerum donatarum, etiam propria auctoritate, absque alicuius iudicis, &c. Et ex nunc, prout ex tunc, & è contra in euentum prædictũ constituit se tenere, & possidere dictæ donatariæ. Quam donationem irreuocabilem inter viuos fecit, & facit erga dictam suam vxorem, vt ea si superuixerit, possit se commodius, & honorificentius substentare; & ex sincera beneuolentia, qua illam prosequitur; & ex mera sua liberalitate, quia sic ei facere placuit, & placet de rebus, & iuribus suis. Quam donationem promisit semper habere ratam, gratã, validam, & firmam, & numquam sub prætextu superuiuentiæ liberorum, vel ex capite ingratitudinis, aut alio quouis capite, & causa etiam in corpore iuris clausa, reuocare, aut rescindere, vel reuocationẽ tentare. Renunciando expresse, cum iuramento tactis, &c. leg. fin. Cod. de reuocan. donation. ac omnibus legibus, disponentibus donationem inter virum, & vxorem non valere. Declarauit etiam donationem hanc, inspecto valore bonorum, & fructuum ipsius donatoris (Dei gratia) sibi collatorum modicam esse, & quatenus etiam esset longe maior, tamen placuit sibi illam facere, ac ratam, & gratam habere omni tempore. Item quia facile potest euenire, maxime secundum cursum, vel ordinem naturæ, vt dicta puella B. quæ nunc est annorum nouem in circa, superuiuat ipsis coniugibus. Ideò in tali euentu, etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dictas domos, & apothecas, cũ earum pertinentiis ad habendum, vsufructuandum, & gaudendum per duos annos, vel pro eo tempore quo superuiuet eadem B. vsque ad duos annos tantum, dedit, & donauit eidem B. absenti, me notario publico pro ea stipulante, & acceptante cum omnibus illis clausulis, & cautelis vt supra factis, erga dominam A. quas pro repetitis haberi voluit, & habet. Item dictus N. affirmauit; & promisit, de dictis rebus, & iuribus donatis nihil fecisse, & nihil facturum in præiudicium huius donationis, seu donationum: alias erga donatarias,

etiam

etiam ad omnia damna,&c. teneri voluit. Et ad maiorem validitatem huius dispositionis, constituit procuratorem suum M. absentem, &c. ad ipsius N. nomine, ac pro eo donationes prædictas notificandum, publicandum, & insinuandum, coram quocumque, vel quibuscumque DD. Iudicibus in Rom. Curia, aut vbi opus erit, & auctoritatem Iudicis interponi, ac in actis mei, vel alterius cuiuscumque notarii redigi petendum, & omnia alia faciendum, & expediendum pro insinuatione huiusmodi necessaria, & quomodolibet opportuna. Et generaliter, &c. Promittens, &c. Releuans, &c. Pro quibus, &c.

Alia donatio iocalium in fauorem vxoris.

N. Qui nuper in vxorem duxit A. cui vxori pro eius ornatu plures anulos, gemmas, & alia pretiosa ex auro, atque argento facta parauit; considerans magis conuenire nobili, & liberali viro, ita efficere, vt gemmæ, & alia pretiosa huiusmodi vxori, quatenus ea superuixerit, remaneant, quam permittere, vt per hæredes ipsius viri præmorientis, ab eadem coniuge repetantur: Considerans etiam quodammodo inhumanum esse, vt nobilis mulier ornamentis ei datis priuetur, & spolietur. Ideo, & quia eandem suam vxorem ex prestantibus moribus, & ingenio diligit affectione sincera, & singulari. Sponte sua, &c. & ex mera sua liberalitate, ac magnanimitate, & omnibus, &c. gemmas, anulos, monilia, & alia ex auro facta, & contexta, descripta, & contenta in nota inferios registranda. Quæ omnia declarat parasse causa ornatus dictæ suæ vxoris, & penes eam existere, donauit, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, cessit, transtulit, & assignauit; saluis conditione, modo, ac declaratione infradicendis, dictæ A. dilectissimæ vxori suæ, hinc absenti, me notario publico pro ea stipulante, & acceptante, ad habendum, possidendum, alienandum, faciendum, & disponendum ad libitum volūtatis ipsius, A. quatenus ipsa A. superuiuat, eidem N. & non alias, aliter, nec alio modo. Ponens eandem suam vxorem in omne ius, locū, & priuilegium suum in, & super dictis rebus donatis. Quam donationem inter viuos facit erga dictam suam vxorem, cum omnibus in hoc instrumento contentis, sub conditione, modo, & declaratione huiusmodi adiectis; quod si A. donataria præmoriatur donatori, tunc res donatæ reuertantur, deuoluātur, & deuolutæ sint, & esse censeantur ad ipsum N donatorem, & eius hæredes, & successores; qui etiam propria auctoritate de facto, & absque alicuius iudicis, & Curiæ decreto, licentia, & absque vitio spolii, & attentatorum possit liberè, & licitè res donatas, vbicumque fuerint, appræhendere, ac retinere, & de illis libere disponere, perinde ac si donatio huiusmodi facta non fuisset; & dominium rerum donatarum ab ipso donatore abdicatum non esset. Si vero ipsa A. superuixerit donatori, tunc ipsa donataria, & eius hæredes, & successores de rebus donatis ad eorum libitum disponere possint. Et salua, reseruataq. conditione prædicta, quæ habeatur pro repetita in omni parte huius instrumenti: promisit hanc donationem non reuocare, tam ex filiorum superuiuentia, quam alia quacumque de causa, etiam in corpore iuris clausa. Et propterea specialiter, & expresse renunciauit cum iuramento tactis, &c. l. si vnquam C. de reuoc. donat. de cuius legis effectu certioratus extitit, & omnibus legibus disponentibus donationem inter virū, & vxorem non valere, & omnibus iuribus, si quibus mediantibus, contra donationem hanc venire posset. Declarauit etiam hāc donationem (respectu facultatum Dei omnipotentis gratia, a quo cuncta bona procedunt, ipsi donatori collatarum) esse modicam, vel mediocrem; & quatenus magna dici, vel reputari posset, tamen voluit integrum effectum, & executionem sortiri & perpetuum habere firmitatis robur, sub conditione, renunciatione, ac modo prædictis. Et quamuis existimet donationem rerum mobilium, quæ a traditione incipit, non indigere aliqua insinuatione. Nihilominus pro maiori validitate donationis, & ad tollendum omne dubium, citra; &c. sponte, &c. constituit, & fecit procuratorem suum M. absentem, &c. ad ipsius donatoris nomine, & pro eo donationem præfatam, & omnia contenta in hoc instrumento coram quocumque iudice, ma-

gistratu,

gistratu, & iudicibus ordinariis Ro. Cur. ac vbi opus fuerit insinuandum, publicandum, notificandum, atque insinuari, & in actis redigi petendum, auctoritatem desuper interponi, postulandum, & omnia procurandum, & expediendum pro insinuatione necessaria, & opportuna. Et generaliter. &c. Promittens habere ratum, &c. per dictum procuratorem gestum, & procuratum fuerit in dicta insinuatione facienda. Et nihilominus quatenus insinuatio prædicta numquam fieret, vel minus legitime fieri contingeret, renunciat cum dicto iuramento legibus communibus, & municipalibus circa insinuationem donationum disponentibus, quia omnino voluit, hanc donationem effectum, & complementum sortiri. Et pro præmissis, &c. obseruandis, &c.

Donatio facta à muliere, cum decreto Iudicis.

Coram magnifico, &c. personaliter constituta honesta mulier D. E. eidemq. D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti exposuit, quod cum ipsa sit in senectute constitura, cursusque eius vitæ iam pene confectus, & absolutus exister, & nulli ei sint consanguinei, neque affines, qui ipsi E. circa eius personam, & quotidianas necessitates opem, & auxilium ferre possint, & reminiscens DD. S. & I. à quibus, vt asseruit, plura beneficia, & honesta seruitia, necnon etiam alimenta victui, & vestitui necessaria recepit, ac in dies magis recipere, & consequi sperat: volensque propterea, se erga eosdem coniuges gratam, & munificam reddere, beneficiaque beneficiis compensare, decreuit, infradicen. puram, & simplicem donationem irreuocabilem, quæ dicitur inter viuos, facere, & bona infrascripta eis irreuocabiliter donare, & cum ad præmissa nequeat deuenire, obstan. sibi legibus, statutis, & nouis reformationibus Vrbis; ea propter petiit sibi, quoad hunc actum, de aliquo curatore prouideri, asserens, medio iuramento tactis, &c. præstito, se nullos habere in Vrbe affines, seu consanguineos; qui commode præmissis, & infrascriptis interuenire possint: & confisa de probitate, & fide D. N. ibidem præsentis, & esse volentis, per eundem D. Iudicem prædictum N. præsentem, & onus curæ huiusmodi in se sponte suscipientem, sibi quoad actus infrascriptos eligi, & deputari; qui D. Iudex prædictum N. ibi præsentem, & esse volentem in curatorem eidem E. præsenti, & petenti elegit, & deputauit, dicendo illi ter, Esto curator, vtilia facias, & inutilia prætermittas, & dictam E. indefensam non derelinquas, & reliqua facias, ad quæ de iure teneris. Qui D. curator sic deputatus, promisit eidem E. præsenti pro ea vtilia facere, & inutilia prætermittere, ipsamque indefensam non relinquere, & alia facere, ad quæ de iure tenetur; pro quo curatore, & eius præcibus ibidem præsens M. qui præmissis auditis, sciens, &c. sed, &c. sponte, &c. dictæ promissioni per præfatum N. factæ, vti principalis, principaliter, & insolidum accessit, se principalem promissorem constituendo: quem D. M. sic fideiubentem, & acceden. præsentem, &c. prædictus curator indemnem, &c. releuare, &c. promisit, itaquod, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c. obseruan. prædicti curator, & fideiussor sese, hæredes, ac bona, &c. in forma Cameræ, &c. obligarunt, &c. insolidum, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus infrascriptis testibus, &c.

Successiue prædicta E. coram dicto magnifico D. Iudice, & me notario, ac testibus infrascriptis constituta, cum præsentia, cõsensu, verbo, voluntate, & auctoritate dicti D. eius curatoris ibi præsentis, cõsentien. eiusque liberum consensum pariter, & assensum præstantis, renunciando prius, & ante omnia, medio iuramento tactis, &c. præstito ben. S. C. Vell. auth. si qua mulier. l. Iul. de fund. dot. non alienan. ac omnibus aliis legibus, statutis, & nouis reformationibus Vrbis, in fauorem mulierum editis, quomodolibet, vel edendis plene de illis per eundem D. Iudicem certiorata, quid sint, &c. spõte, &c. omnibus, &c. donauit, & titulo puræ, liberæ, perfectæ, & irreuocabilis donationis, quæ fieri dicitur inter viuos, irreuocabiliter dedit, cessit, transtulit, & concessit, cum reseruationibus, & conditionibus infra annotatis, domino S. & I. eius vxori, ipsius donatricis filiæ, omnibusque, & singulis dictorum coniugum liberis, & filiis, tam

masculis, quàm fœminis, natis, & nascituris quomodolibet in futurum, legitimis tamen, & naturalibus, quamuis absentibus, dictis DD.S. & I. pro seipsis, & dictis eorum filiis natis, & nascituris, vna mecum notario, &c. stipulan. omnia, & singula eius bona mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, tàm paterna, quàm materna, seu fraterna, iura, & actiones quascumq. sibi competen. & quæ competere poterunt quomodolibet in futurum, ac credita, & nomina debitorum vbilibet sita, & existen. & in specie, ac vltra generalem omnium bonorum suorum prædictorum donationem, simili titulo, &c. donauit, &c. eisdem DD. S. & I. ac filiis eorum supradictis absentibus, dictis DD. S. & I. eorum. seu earum parentibus, pro seipsis, & dictis filiis, vna mecum notario, &c. stipulan. omne id, & totum, quod ipsi donatrici per ipsius fratres debetur, ac quod ab eis consequi, aut prætendere, & quod sibi competere poterit, aut posset, in ciuitate N. tàm ex hæreditate paterna, & materna, quàm fraterna, seu ex causa suæ dotis, aut alio quouis titulo, siue causa, ad habendum, &c. transferens, &c. nullo iure, &c. saluis infrascriptis reseruationibus: ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec, &c. Hanc autem donationem, &c. fecit, & facere dixit eadem D. E. cum consensu, præsentia, & auctoritate prædictis eisdem DD. S. & I. ac filiis, & filiabus eorum, licet absentibus dictis DD. S. & I. pro seipsis, & eisdem filiis, & filiabus, vna mecum notario præsentibus, & stipulan. vt supra, cum conditionibus, & reseruationibus infrascriptis, videlicet quod reseruetur, & reseruata esse intelligatur ipsi D. E. donatrici, prout ipsa reseruauit sibi ex rebus, & bonis, iuribus, & actionibus, hæreditate, aut dote, vt supra donatis, & cessis, ius, & actionem agendi, & disponendi super eisdem bonis, iuribus, actionibus, & hæreditate, nomine proprio ipsius donatricis, eius vita durante, pro recuperatione dictorum bonorum, & pecuniarum debitarum; & quod etiam reseruetur, prout ipsa donatrix sibi reseruauit, ex eisdem bonis, & iuribus, vt supra donatis, centum ducatos auri causa testandi, & vltimam suam voluntatem condendi, ita quod de dictis centum ducatis ipsa testari, ac testamentum condere, ac pe sonæ, seu personis sibi donatrici benevisis in vltimo testamento relinquere; ac super dictis ducatis centum hæredem, seu heredes, quos voluerit instituere, liberè, & licitè possit, & valeat: qui quidem centum ducati, in dicta donatione minimè comprehensi, & contenti, nec minus donati esse intelligantur, aut cessi. Et quia versa vice, & è contra supradicti S. & I. coniuges ambo insimul, & insolidum, sponte, &c. promiserunt, &c. prædictæ D. E. donatrici præsenti, &c. ipsam E. eius vita durante, alere, & alimentare, ac ei alimenta necessaria, victumque, & vestitum condecen. tribuere, & præstare, liberè, &c. Quam donationem, omniaq. & singula alia præmissa eadem D. E. donatrix, ac supradicti S. & I. tàm pro seipsis, quàm filiis, & filiabus suis natis, & nascituris, vt supra stipulan. respectiuè rata, grata, &c. habere, &c. promiserunt, &c. & contra non facere, &c. per se, vel alios, de iure, vel de facto, directè, vel indirectè, quouis quæsito colore. Promisitq. dicta D. donatrix donationem huiusmodi inter viuos nullo vnquam tempore al qua ratione, vel causa, etiam ingratitudinis, & etiam (quod Deus auertat) eadem donatrix vergeret ad inopiam, vel alio quocumque modo, exceptis causis superius expressis, reuocare, annullare, infringere, vel irritare, seu reuocari, annullari, vel irritari facere; nec de præmissorum, & in præsenti instrumento contentorum nullitate, aut inualiditate dicere, sub vinculo iuramenti, per eam tactis, &c. præstiti, & pœna refectionis omnium damnorum, &c. de quibus, &c. absque, &c. neque absolutionem à iuramento, aut beneficium restitutionis in integrum petere, seu petitis vti. Renuncians eadem donatrix, cum præsentia, consensu, voluntate, decreto, & auctoritate prædictis medio iuramento tactis, &c. l. si vnquam C. de reuocan. donationibus. l. fin. Cod. eod. tit. benef. ne quis amplius quam facere potest, omnique iuri suæ dotis, & iurium dotalium; necnon ben. dicen. donationem propter ingratitudinem, vel immensitatem, aut religionis ingressum posse reuocari, ac iuri dicenti donationem exceden. summas 500. ducatorum sine insinuatione coram iudice facta non valere, ac omnibus aliis legibus, &c. in fauorem mulierum, & donatorum quo-

quomodolibet introductis, vel introducen. Pro quibus, &c. super quibus, etc. decretum iudicis, &c. præsentibus quinque testibus, qui se vna cum donatrice subscripserunt, vt infra videlicet, &c.

Donatio inter viuos.

D. P. prior prioratus sanctæ M. asserens, & ingenue recognoscens D. Galeottum eius germanum fratrem sibi in plurimis, & arduis suis necessitatibus plura, & immensa beneficia contulisse, & eundem ita beneuolum, & promptum reperiisse, vt vbi se occasio præbuit, nec expensis, etiam immensis, nec labori, quantumuis maximo pepercerit; itaquod vere fatetur se fore dicto G. valde obnoxium, & obligatum: hæc itaque grata beneficia secum animo reuoluens, vt ille huiusmodi suæ gratitudinis aliquem fructum sortiatur, & vt commodius vitam suam, iuxta generis nobilitatem, ducere, & filiam suã feminam, quæ iam nubilis sit, decentius nubere, ac filiis masculis, qui, dante Domino, virtutum studiis incumbant, necessarias expensas facilius subministrare: & alias sibi, & omni familię suę consulere possit; his, & aliis rationabilibus causis, quas hic pro expressis haberi voluit, motus, & inductus, sponte, &c. omnes, & singulos fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta talis prædii, vel castri, sub reseruationibus, & conditionibus infrascriptis, & non alias, nec alio modo, donauit, & titulo puræ, perfectæ, simplicis, & irreuocabilis donationis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, dedit, concessit, & tradidit prædicto G. & eius germano, & vnico, & dilectissimo fratri, absenti, vt præsenti, me notario, &c. ad huiusmodi fructus, &c. in futurum percipien. decurren. & deben. donec ipse dictum prædium ob tinuerit, habendum, gaudendum, colligendum, percipiendum, necnon & fructifican. ac in proprios vsus, & vtilitatem conuerten. prout dicto G. libere videbitur, & placebit, & ex causa donationis huiusmodi, cessit eidem omnia iura, &c. ponens, &c. constituens, &c. Et huiusmodi donationem fecit, & factam esse voluit dicto G. fratri suo benemerito, absenti, &c. me notario, &c. ex causis, & rationibus supra allegatis, ad quarum tamen probationem eundem G. teneri noluit: sed donationem huiusmodi ex sola sua liberalitate sustineri; quia sic sibi benefacere, libere, & liberaliter placuit, & placet. Promittens, de fructibus donatis nihil fecisse, nec esse factum neque fiet in futurum in præiudicium præmissorum, aut aliciuius eorum; & eandem donationem perpetuo seruare ratam, gratam, validam, & firmam, & in nullo contrafacere, &c. minusq. reuocare nec reuocari facere, seu annullare, aut infringere, vel modo aliquo inualidare quouis prætextu, & causa, etiam in corpore iuris clausa, etiam si de iure posset. Renunciando desuper cum iuramento, tactis, &c. quibuscumque legibus, & fauoribus, quibus mediantibus contra præmissa quomodolibet se iuuare posset; & specialiter iuri decenti, generalem renunciationem non valere, nisi præcesserit specialis, & expressa. Volens propterea præsentem donationem, & omnia, & singula in præsenti instrumento contenta valere, & tenere, nõ tantum modo, & forma præmissis, sed omni alio de iure meliori, ad sensum sapientis. Quam tamen donationem factam esse voluit, sub reseruationibus, & conditionibus infrascriptis, & non alias, nec alio modo. Voluit enim prædictum G. donatarium non teneri, &c. Pro quibus, & præsentibus quinque testibus, qui se propriis manibus, vna cum donatore subscribant, &c.

Donatio causa mortis.

D. A. sanus (Dei gratia) corpore, mente, sensu, & intellectu, sciens se esse mortalem, & hac lege natum, vt aliquando moriatur, & quod nihil est certius morte, & eius hora nihil incertius, Volens de bonis suis, sibi à Deo collatis, dum mens sana est in corpore sano, prouidere, ne post eius mortem aliquod scandalum oriatur, sponte, &c. omnia, & singula bona mobilia, & immobilia, ac se mouentia, res, iura, nomina debitorum, creditorum, & alia quæcumque quouis nomine nuncupata, præsentia, & futura, quæ tempore mortis suæ reperientur, ipsum habere in Vrbe Roma tantum, donauit titulo donationis causa mortis, & post mortem suam valituræ, D. B. eius germano fratri absen-

absenti, me notario, &c. motus etiam amore, & dilectione quibus ipsum prosequitur summopere, & in memoriam, ac gratitudinem pluriũ beneficiorum ab eo receptorum, & ob maximam spem, quam quasi probatã habet, maiora in dies magis prosequendi, ob fraternam, & mutuam dilectionem inter eos contractam, & quia sic sibi de bonis, & rebus suis bene facere placuit, & placet. Et valere voluit, & vult iure donationis causa mortis, & alia de iure meliori. Super quibus, &c. præsentibus quinque testibus subscriptis cum donatore.

Donatio erga filium naturalem.

CVm nuper tractaretur matrimonium inter nobilem puellam N ex vna, & P. filium legitimatum G. ex altera partibus, per aliquos dubitatum fuit, dictum G. fecisse donationem omnium suorum bonorum in fauorem A. & quia hoc veritate caret, & ne ex falso rumore D. P. præiudicium, vel impedimentum in suis rebus, & negociis inferatur, & ad tollendum penitus omne dubium.

Propterea anno, &c. coram testibus, & me notario, &c. constituti dictus G. sponte sua, &c. declarauit, & affirmauit, etiam cum iuramento tactis, &c. præstito, se nunquam fecisse aliquam donationem generalem, vel particularem, neque inter viuos, neque causa mortis dicto A. nec aliis quibusuis personis, immo nec aliquam alie nationem fecisse suorum bonorum vniuersalem, & particularem; dictus vero A. pariter cum iuramento tactis, &c. præstito ne domino P. præfato aliquod præiudicium generetur, & vt per acta publica veritas elucescat, affirmat, & declarat non fuisse per dictum G. sibi factam aliquam donationem bonorum vniuersalem, vel particularem, inter viuos, vel causa mortis, quam ipse sciat. Insuper quatenus vnquam aliqua alienatio, vel donatio in eius fauorem, per dictum G. facta appareret, vel quatenus fieri contingeret de quibuscumque bonis in genere, vel in specie, siue inter viuos, siue causa mortis, ex nunc omnia, & singula bona quæcunque sint, si quæ sibi donata sint, vel donari, seu quouis modo alienari contigerint in ipsum A. per dictum G. prout ex tunc, & è contra donat, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dat, cedit, & transfert in perpetuum dicto P. filio dicti G. auctoritate Apostolica legitimato, absenti, me notario publico pro eodem P. & illius hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptante, & stipulan. ad habendum, &c. Transferens ex nunc, prout ex tunc, & è contra in dictum P. omnia sua iura, & actiones super præmissis, si quæ competant, & competere poterunt in futurum in bonis dicti G. vt supra præsentis, & consentientis. Ponens D. P. in locum, &c. constituens, &c propriam, & dictam declarationem, & attestationem, ipse A. fecit pro pura, & sincera veritate, & ad tollendum penitus omne dubium quibuscumque personis. Et dictam donationem irreuocabilem inter viuos, in euentum in quem aliqua sibi donatio, seu alienatio bonorum dicti G. facta esset, vel fieri contingeret, fecit, & facit in fauorem dicti P. ac eius hæredum, & successorum, quia eundem P. tamquam filium, sincero, & perfecto amore semper dilexit, & diligit ob excellentem indolem, sublime ingenium, optimos mores, ac singulares tam corporis, quàm animi dotes, quibus D. P. præfatus Dei omnipotentis gratia ornatus extitit, & promisit D. A. donationem huiusmodi perpetuo ratam, gratam, & validam semper tenere habere, & inuiolabiliter obseruare, & numquam contrafacere, vel venire in iudicio, vel extra, per se, vel alios. Pro quibus, &c. & ita de nouo iurauit ad sancta Dei Euangelia, & declarauit etiam sciuisse, & scire dictum P. esse legitimatum auctoritate Apostolica, & habilem ad omnia iura legitima, & tam D. G. sui patris, & aliorum parentum, agnatorum, cognatorum, & aliorum quorumcumque successiones, hæreditates, legata, libertatem, honores, dignitates, prærogatiuas ecclesiasticas, & seculares, officia publica, & priuata, statusq. & actus quoscumque legitimos, tamqnam si de legitimo thoro procreatus esset, non obstan. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus quoque Imperialibus, ac prouincialibus, sinodalibus, & municipalibus, statutis, & consuetudinibus, priuilegiis, & indultis, quauis auctoritate roboratis, cæterisq. in contrarium

rium facientibus, quibuscumque, vt latius in litteris patentibus dictæ legitimationis, auctoritate Apostolica, sub anno à Natiuitate Domini, &c. concessis, & expeditis continetur: quas idem G. exhibuit, & per ipsum A. & me notarium coram testibus visas, & perlectas rehabuit, & penes se retinuit. Super quibus omnibus, & singulis præmissis, dicti G. & A. a me notario vnum, vel plura instrumētum, & instrumenta publica ad perpetuam rei memoriam, fieri, & concedi postularunt. Actum Romæ, &c.

Donatio ad effectum nubendi.

A Cupiens (vt commune desiderium est) posteritati consulere, agnationem, & familiam non solum conseruare, verum etiam, si fieri poterit, Deo fauente, ampliari, considerans etiam ex multiplicatione ingenuæ prolis, non modo familias, & ciuitates defendi, ampliari, & decorari, sed etiam vniuersæ Reipublicæ Christianæ maximum adiumentum afferri. Volens eodem tempore, &, commodiori sustentationi domini B. eius ex germano fratre nepotis, consulere, ac prudentem iurisconsultorum dispositionem imitari, quæ multis, & priuilegiis, & fauoribus, ad matrimonium contrahendum liberos homines allicere studuerunt. Asserensq. habere, & possidere, iure dominii temporalis, plura bona stabilia, & quantitates pecuniarum in oppido, seu ciuitate, & territorio T. & forsan al bi, & eum videat se in senectute, & in Ecclesiastica dignitate constitutum, dictum vero nepotem suum habilem ad matrimonium contrahendum, & sobolem procreandam; & quia eundem nepotem fincera affectione vti paterna prosequutus fuit, & prosequitur sponte sua, &c. ac omnibus, &c. quibus validius fieri potest, in, & super dictis bonis suis, eorumq fructibus, redditibus, prouentibus, & emolumentis vniuersis annuam summam centum scut. monetæ in ciuitate N. cursum haben. donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos dedit, concessit, & assignauit cum declaratione, & conditione infradicendis dicto B. nepoti suo ex fratre hinc absenti me notario publico, pro eodem B. acceptan. & stipulan. durante vita duntaxat eiusdem B. percipiendorum ab eodem donatario propria sua auctoritate singulis annis, donec vixerit, ex fructibus redd. & prouen. dictorum bonorum, etiam absque alicuius iudicis curiæ, mag. stratus, & superioris auctoritate, decreto, mandato, & absque alio ministerio adhibendo. Constituens ex nunc dictos fructus redd. & prou. dictorum bonorum in posterum decurrendos pro concurrenti, & congrua summa dictorum centum scut. tenere, ac possidere nomine dict. donatarii, donec ipse donatarius huiusmodi annui redditus actualem possessionem, vel quasi adeptus non fuerit. Quem annuum redditum, vt supra datum, dictus donatarius libere, ac licite percipere, & consequi valeat, inchoando à prima die Ianuarii anni N. prox. venturi, quatenus ante diem huiusmodi ipse donatarius matrimonium contraxerit. si vero postea vxorem acceperit, tūc à die contracti matrimonii perceptio dicti annui redditus donati, & facultas percipiendi præfato donatario competat: nam à tempore matrimonii contracti voluit donationem sortiri, & habere integrum effectum, & executionem. Hac etiam conditione, & declaratione adiectis, vt si contigerit ante, vel post matrimonium contractum quandocomque aliquid committi, per dictum donatarium (quod Deus auertat) propter quod suis bonis priuandus veniret; vel priuaretur, aut si confiscaretur, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & è contra donatio huiusmodi irrita sit, & nulla, nulliusq. roboris, & momenti, & dictus annuus redditus donatus spectet, & pertineat ab inde in posterum ad ipsum D. donatorem si tunc viueret, alioquin ad hæredes, & successores suos, ad quos proprietas dictorum bonorum spectabit perinde, ac si donatio huiusmodi nunquam facta fuisset. quia placuit, & placet ipsi D. donatori hanc legem, & conditionem rei suę adiicere, cum omnino intendat annuum redditum donatum pro commodiori sustētatione dicti sui nepotis inseruirei quatenus vxorem accipiat, & non excedere vitam neque personam propriam eiusdem sui nepotis. Et huiusmodi donationem vltra causas præfatas fecit ex beneuolentia

R sua

sua erga suum nepotem, & demum ex mera sua liberalitate, ac magnanimitate, quia si dictus donatarius nupserit, vt supra de re sua ita sibi disponere placuit, & placet. Hac etiam declaratione, & conditione appositis, quod si donatarius anted.ctus ad eum statum peruenerit, vt vxorem accipere non possit, tunc immo ex nunc, prout ex tunc, & è contra donatio huiusmodi censeatur, & sit cassa, & nulla, & nullius efficaciæ, & perinde habeatur, ac si nunquam facta fuisset, quia sic, & non aliter, nec alio modo donare placuit. Quam donationem saluis conditionibus, & declarationibus, vt supra adiectis, promisit nunquam reuocare (durante vita dicti sui nepotis) ex quauis causa, etiam in corpore iuris clausa vndecumque resultante, etiam si talis esset qua specialem, & indiuiduam expressionem postularent, & renunciauit ad maiorem firmitatem huius donationis omnibus legibus, & iuribus, tàm ciuilibus, & canonicis, quàm municipalibus quarumcumque ciuitatum, regnorum, & locorum, si quibus mediantibus contra donationem hanc venire posset durante vita donatarii, & renunciauit etiam cum iuramento tactis, &c. præstito legibus cõmunibus, & municipalibus, circa insinuationem donationis disponentibus, nam pro insinuata haberi voluit, & habet, & vltra renunciationem præfatam ad omnem abundantiorem cautelam citra reuocationem quorumcumque suorum procuratorum constituit, & deputauit procuratorem suum, &c. N. ad huiusmodi donationem, & contenta in hoc instrumento coram quibuscumque DD. iudicibus Ecclesiasticis; vel temporalibus in quacumque ciuitate, prouincia, & loco, & coram quocumque tribunali, & magistratū semel, & pluries, toties quoties opus erit notificandum, publicandum, insinuandum, ac insinuari, & in actis publicis redigi, atque auctoritatem iudicis, vel magistratus, & si opus fuerit decretum etiam interponi petendum, & omnia alia, & singula seruandum, & seruari postulandum, & obtinendum, quæ pro validitate insinuationis necessaria fuerint, vel opportuna, etiam iuxta consuetudinem, vel morem loci, vel ciuitatis vbi contigerit insinuationem fieri antedictam, & cum plenissimo, & libero mandato, vnum quoque vel plures, &c. substituendum, &c. Et generaliter, &c. premittens, &c. Et constituit etiam procuratorem irreuocabilem cum dicto iuramento, vt in rem propriam dictum B. ad percipiendum, & consequendum auctoritate propria, vt supra eius vita durante singulis annis dictam summam scutorum centum dictæ monetæ, in, & super dictis fructibus, & prouen. bonorum, & quos opus erit quietanti cum clausulis ad lites, & vnum quoque vel plures procuratores substituendi, & reuocandi, tum simul, aut limitata potestate, & cum omnibus aliis facultatibus opportunis, contracto per eum matrimonio in sæculo, vt supra dictū est, & non aliter. Pro quibus, &c.

Donatio similis per matrem erga filios.

ILlustrissima Domina A. vidua, & Baronissa Romana mater Ill. D. B. filiæ susceptæ ex bo. me. N. marito suo in expeditione contra Turcas in partibus orientalibus defuncto, desiderans non solum vt beneuolam decet matrem, sed vt munificentissimam, & magnanimam dominam conditionem, & statum dictæ suæ filiæ omni commodo, & honore quo potest, decorare, & ampliare, & præcipue curare, vt eadem filia commodissime nubat, postquam eius pater defunctus est, ad quem principaliter talis cura spectaret. Idcirco decreuisse asseruit, Deo fauente, dictam filiam nuptui tradere Illustrissimo D. C. filio primogenito bo. mem. N. in bello Gallico contra hæreticos annis præteritis defuncti, quia etiam tàm proximiores consanguinei ex latere paterno dictæ suæ filiæ, quàm ex latere materno, & pariter consanguinei Ill. D. C. huiusmodi voti, & desiderii existunt considerantes conditionem hanc, & honorificam & commodam esse pro vtraque parte, & quia huiusmodi sponsalia tempore congruo ad complemẽtum deducentur, cum dote iuxta tractatum habitum scut. 35. m. & eadem sua filia tantam dotem ex bonis paternis cõsequi non poterat. Ideo Illustrissima D. A. quæ felicem statum eiusdem suæ filiæ vti pro-

proprium esse desiderat de suis propriis bonis, & pecuniis vsque ad summam scutorum 35. m. supplere, vt comprehensa illa summa quæ assignabatur ex bonis paternis, tota dos ad præfatam summam scut. 35. m. perueniat, cum huiusmodi liberalitas non impediat ipsam Illustrissimã D.A. honorifice, & commodissimè viuere, ac iterum nubere, si nubere voluerit, cum habeat in bonis vltra valorem milliũ scut. volens ideo suum liberale propositum executioni demandare, vt matrimonium dictæ suæ, cum filio Ill.D.C. præfato ad cõplementum debito tempore deducatur, & licet credat super huiusmodi liberalitate sua contractum validum celebrare posse, absque alia solemnitate adhibenda nihilominus vt omnes, quorum interest etiam in eorum intentione omnino securi existant de huiusmodi promissione, & assignatione, vel supplemento dotis, & ne per suos hæredes, & successores in dubiũ reuocari possit, hoc instrumentũ celebrandum duxit sponte, &c. in primis declarauit, & affirmauit promissionem dicti supplementi dotis, & liberalitatem ipsius Illustrissimæ D. A. quam vt præfertur facere intendit, attentis eius facultatibus non tendere in præiudicium suæ honorificæ sustentationis, & nihilominus ad maiorem actus validitatem renunciauit cum eodem iuramento præstito leg. Iul. de fund. dot. S. C. Vell. & omnibus leg bus, & statutis, & nouis reformationibus Vrbis in fauorem mulierum disponen. restitution. in integrum ex quocumque capite, etiam ex illo, si qua mihi iusta causa etiam videbitur vndecumque resultanti, de quibus omnibus, & eorum effectu prius certificata fuit, & omni meliori modo, &c. per se, ac suos hæredes, & successores quoscumque saluis, & reseruatis conditione, & declaratione, & modis infradicen. dictæ Ill. D.B. suæ filiæ absenti me notario pro ea, & eius hæredibus, & successoribus stipulante, & acceptãte, quatenus dicto Ill.C.C. nubat, & tempore nuptiarum, & non alias aliter, nec alio modo soluere, atque consignare promisit ex causa dotis totam illam quantitatem, quæ ab illa summa quæ de bonis paternis dictæ suæ filiæ, aut à consanguineis paternis assignabitur defuerit vsque ad summam 35. scut. Iul. x. pro scuto, libere omni penitus exceptione remota, quod supplementum vsque ad talem summam eo casu, & saluis semper infradicen, & non alias donauit, & titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, assignauit, & concessit in perpetuum eidem suæ filiæ causa dotis, & pro supplemento dotali, etiam si ea summa quæ de paternis bonis eidem suæ filiæ assignabitur mediocris, aut minima fuerit. Hac declaratione adiecta, quod sit in arbitrio ipsius Illustrissimæ D.A. donatricis, dictum supplementum quantumcumque fuerit, dare, atque assignare in pecunia numerata, vel in suis bonis stabilibus in solutum estimatione communium peritorum, tunc eligendorum, pro quorum bonorum euictione in forma iuris valida teneri voluit erga dictum D. B. & Illu.D.C. eius maritum, & si ipsa Illustrissima D. A. voluerit supplementum huiusmodi tradere, atque assignare in pecuniis non possit compelli ad solutionem dictarum pecuniarum nisi dictæ pecuniæ, & supplementum in bonis stabilibus securis pro fundo dotale eiusdem Illu. D. B. ac eius nomine inuestiantur. Et insuper etiam casu quo Illu. D.B. (quod Deus auertat) nõ nupserit dicto Ill. D.C. sed alteri accedens, tamen voto satisfactione, & consensu in scriptis ipsius Illustrissimæ D. A. & non alias aliter, nec alio modo voluit, & declarauit in tali casu promissionem, & donationem huiusmodi habere integrum effectum executionem, & complementum, modo firma, & conditione præmissis, & infradicendis, videlicet, quod in euentum mortis dictæ Ill. D. B. sine filiis ex dicto Illu. D C. vt præfertur, Deo dante, futuro marito, vel altero quocumque suo viro si altero nupserit tũc dictum supplementum donatum, siue in pecuniis, siue in bonis stabilibus consistat, reuertatur, & deuoluatur ad ipsam Illustrissimam D. A. eiusq. hæredes & successores totum integrum, absque aliqua diminutione. Et non obstan. statutis, reformationibus, & consuetudinibus Vrbis super lucro dotium, & augumento disponentibus, quæ in supplemẽto præfato nullo modo locum sibi vendicare declarauit, cum alias præsentem contractum non fecisset, neque faceret, qui propria auctoritate, talem rem donatã, & bona in quibus

pecuniæ donatæ fuerint erogatæ, ac illorum corporalem possessionem, etiam absque alicuius iudicis, & curiæ licentia, decreto, mandato, & absque vitio spolii, attentatorum, & alio defectu apprehendere, ac retinere, & disponere valeant, quia placuit, & placet eidem Illustrissimæ D. donatrici, hanc legem, & conditionem legi suæ adiicere. Qua conditione, aliisq. præmissis semper saluis, & reseruatis voluit, & declarauit, vt dictus Ill. D. C. quatenus matrimonium contrahat cum dicta Ill. D. B. & alius quicumque futurus maritus eiusdem D. B. si alteri accedente expresso consensu Illustrissimæ D. donatricis nupserit, actionem habeat, & exercere possit pro effectuatione, ac executione huius instrumenti, & contentorum in eo, pro eo quod sua interest, attento quod fructus rei dotalis ad maritum spectant, & pertinent. Quam quidem donationem modo, & forma præmissis eadem Illustrissima D. A. donatrix promisit semper, & perpetuo habere ratam, gratam, validam, & firmam, & numquã etiam sub prætextu superuenientiæ filiorum ipsius A. nec alio quouis capite, vel causa etiam in corpore iuris clausa reuocare, aut reuocari tentare, quinimo expresse renunciauit cum iuramento legi fin. C. de rescind. donat. cum similibus, de quarum effectu prius certiorata fuit. Et quamuis existimet quia in fauorem filiæ, ac de re dotali agitur contractus huiusmodi celebrantur, non indigere donationem huiusmodi aliqua insinuatione, nihilominus ad maiorem actus caliditatem constituit procuratorem, &c. ad intimãdum, &c. Pro quibus, &c.

Donatio generalis reseruato vsufructu vita durante.

M qui videns se nullam habere prolem, & diligens vti filium N. eius ex fratre nepotem naturalem, propter bonam, quam in eo cognoscit indolem, ac morum honestatem, vt idem N. eiusque descendentes, ac hæredes, & successores commodius, & honorificentius valeant sustentari, consideransque beneficium in personam gratam bene collocatum fore, vtiq. mediantibus opibus eundem N. vltra eius honorificam sustentationem, nobilitatem, & dotes animi possit commodius exercere cum res angusta domi multorum virtutibus obstet. Ideo erga eum liberalitatem suam inter viuos exercere volens, cum reseruationibus, declarationibus, pactis, & modis infradicendis, quemadmodum super hoc mature deliberauit. Sponte, &c. omnia, & singula sua bona stabilia, mobilia, se mouentia, iura, actiones, & alia quæcumque bona, tàm præsentia, quàm futura, & cuiuscumque conditionis extiterint, & nunc existunt, etiam ea quę specificam, & indiuiduam expressionem postularent, quorum bonorum qualitates, valorẽ, & fines pro expressis, & specificatis haberi voluit, & habet, saluo tamen, & reseruato ipsi M. vsufructu, & administratione sua vita durante, & reseruata facultate, tàm inter viuos, quam vltima voluntate de dicto vsufructu disponen. donauit, &c. dicto N. eius, vt præfertur ex fratre nepoti, quamuis hinc absenti, nihilominus me notario publico vti publica persona pro eodem N. & illius hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptante, & stipulan. ad habendum, possidendum, vtendum, fruendum, alienandum, & libere disponendum finito vsufructu, quemadmodum ipse donator ante donationem huiusmodi facere, ac disponere potuisset de bonis, & iuribus, vt supra donatis. Ponens, &c. constituens, &c. dansq. facultatem, &c. & donec, &c. constituit, &c. Hanc autem donationem irreuocabilem inter viuos idem M. fecit, & facit erga dictum N. donatarium ex beneuolentia, qua illum prosequitur, & ex mera eius liberalitate, etiam quod præfatus N. donatarius nulla omnino sanguinis coniunctione ipsi donatori deuinctus esset, quia ipsi dictam liberalitatem in donatorem, non solum modo, & forma præfatis, sed etiam omni alio meliori modo conferre placuit. Hac tamen conditione, & declaratione adiectis, quod per superuenientiam liberorum ex legitimo matrimonio, vere, & non ficte procreandorum, si generari contingat ex corpore ipsius donatoris, tunc liceat ipsi donatori, ac suis hæredibus, & successoribus hanc donationem reuocare, immo habeatur pro reuocata, cassa, irrita, & annulata, & nullius roboris, & mo-

momenti perinde, ac si facta non fuisset. Et pariter in euentum in quem dictus N. donatarius præmoriatur donatori, hæc donatio intelligatur, & sit eo ipso irrita, cassa, & annullata, & non censeatur, neque censeri possit esse abdicatum dominium bonorum ab ipso M. immo in quouis dictorum euentuũ donatio habeatur pro infecta, & nullius valoris perinde, ac si facta nunquam fuisset, quia placuit, & placet ipsi donatori hanc legem, & conditionem rebus imponere suis. Et quia sine illis hanc donationem minime fecisset, & saluis dictis duobus capitibus promisit hanc donationem numquam reuocare, &c. Et insuper ad abundantiorem cautelam, & maiorem validitatem huius donationis constituit procuratorem, &c. ad insinuandum, &c. Pro quibus, &c.

Forma donationis inter viuos, & primæ genituræ.

ILlustrissimus Domicellus Rom. Prospiciens conseruationi nobilis agnationis de Sanctæ C. considerans, familias in earum nobilitate, ac dignitate potissimum opibus, & diuitiis conseruari; Quæ si in plures partes diuidantur, Vtiq. decor, & splendor familiarum declinare solent, & quandoque nobiles familiæ ad inopiam, & ignobilitatem rediguntur; Merito cupiens bona infradicenda in vna persona conseruari, & Deo dante, ampliari: Sponte sua deliberata voluntate, & certa scientia. In primis omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus validius potuit titulo puræ, ac irreuocabilis donationis inter viuos, in perpetuum valituræ (ita vt nulla, etiam ingratitudinis, aut alia quacumque de causa reuocari, aut rescindi possit) (reseruatis aliquibus conditionibus infradicendis) Donauit, dedit, cessit, & concessit H. S. C. Illustrissimi Domini G. sui fratris filio, absenti, & deinde aliis infranominandis gradatim, & ordine successiuo in hac donatione vocatis, & perpetuo in infinitum successuris, præsente D. G. Patre, ac legitimo administratore dicti H. & me notario publico, tamquam publica persona pro eodem H. & cæteris omnibus, & singulis donatariis, quorum interest, aut quouis modo interesse poterit, stipulantibus, & acceptantibus bona valoris scutorum auri in auro quatraginta millium, collocata, seu consistentia in bonis similibus, & in tot annu s censibus, montibus, creditis, & pecunia numerata infradicendis; cum istis tamen conditionibus, ordinationibus, dispositionibus, & pactis, in perpetuum duraturis, quod dicta bona cum eorum augumento, & fructibus, vt infra multiplicandis, sint, & pleno iure spectent ad dictum H. eius vita durante, & post H. mortem succedat in eisdem bonis donatis, eorumq. augumentis, & fructibus multiplicandis, & ampliandis eiusdem H. filius primogenitus si supererit; si autem defecerit, succedat eiusdem primogeniti filius, aut ex eo nepos primogenitus, pronepos, & alii descendentes, vnus post alium, de primogenito in primogenitum, seruato gradu primogenituræ in perpetuum, etiam vltra decimum, & vigesimum gradum, & in infinitum durante linea legitima, & naturali dicti H. vt semper qui primogenitus erit, succedat; Et primogenitus intelligatur, etiam quando vnicus esset filius Quo primogenito, & eius linea masculina, & descendentibus ex ea masculis extãtibus, habilibus ad succedendum, iuxta dispositionem, & ordinationem domini donatoris, vel extantibus, & postea quandocumque deficientibus, & extinctis, tunc succedat secundo genitus ipsius H. vel eius filius, aut nepos, vel pronepos, cum sua primogenitorum serie in perpetuum, & in infinitum, & si non extaret secundo genitus, vel extaret, ac postea quandocumq deficeret, & pariter eius linea masculina legitima, & naturalis extingueretur, succedat tertio genitus, & eius descendentes masculi, & inter eos qui primogenitus erit, et illis non extantibus, vel postea extinctis, succedant alii ex linea dicti H qui primogeniti erunt gradatim, et ordine successiuo, vnus post alium in perpetuum, et infinitũ, durante linea prædicta, et ex ea extantibus masculis legitimis, et naturalibus, constante legitimo matrimonio, et de proprio corpore conceptis, et natis ex prosapia masculina, non autem postea legitimatis, vel legitimis factis: Quos legitimos etiam legitimos effectos vna cũ filia-

bus feminis, & ex feminis descendentes, præterquam in euentum defectus, vel extinctionis, agnationis, & familiæ de S. C. vt infra dicetur, à donatione huiusmodi, ac bonis donatis penitus exclusit. Quas feminas earum dote accepta, vel accipienda, contentas esse voluit, vt infra dicetur, & D. N. prædicti linea masculina extincta, succedat F. H. frater germanus, & illius descendentes masculi, ex linea masculina primogenituræ locum habentes gradatim, & ordine successiuo in perpetuum, & in infinitum, quemadmodum circa descendentes; & deinde illis deficientibus, vel extinctis, succedãt alii filii domini G. & illorũ descendentes eodem ordine primogenituræ seruato, donec aliquis ex descendentibus G. extiterit. Et si eueniret casus (quem Deus auertat) vt viuente adhuc D. G. omnes eius descendentes ad hanc donationem consequendam habiles deficerent, tunc ipse dominus G. succedat, quo mortuo succedant alii eiusdem D. filii, si quos postea susceperit, eorumq. descendentes gradatim, vt supra, eodem successionis ordine semper intellecto, & seruato. Quibus omnibus extinctis, succedat H. filius primogenitus F. germani fratris donatoris, & ex eodem H. descendentes masculi, eodem ordine seriei, & conditione primogenituræ, quibus de linea H. & F. dispositum fuit, & illis deficientibus, vel extinctis, succedant alii filii, vel descendentes ipsius F & si F. illis superuixerit succedat ipse F. & alii filii, & descendentes F. si quos postea suscipere gradatim, & eodem primogenituræ, ac successionis ordine seruato, donec aliquis superierit. Quibus omnibus extinctis, succedat R. D. O. frater quamuis in sacris ordinibus constitutus existat. Qui donec vixerit bonis donatis potiatur, & gaudeat. Et eo mortuo succedat primogenitus de stirpe legitima masculina V. S. C. qui fuit Illustrissimi domini C P. frater, & omnes alii descendentes gradatim eodem ordine successiuo præfati in descendentibus domini G. & F. ordinatum fuit.

Qua stirpe V. extincta succedat proles legitima I. S. C. ipsius domini donatoris coætanei, semper eodem ordine seruato, feminis vbique semper exclusis; declarans dominus donator in hac donatione, ac iure primogenituræ vocare masculos tantũ, & legitime genitos & coniugatos, vel qui nuptias legitime contrahere possent, aut poterunt, & à nuptiis Ecclesiastica sanctione prohibiti non existant: cum intendat per hanc donationem perpetuæ posteritati familiæ S.C. prospicere, ad illam honestandam, & propagandam. Et id & feminas, & legitimas, & masculos illegitime genitos, & omnes, qui de iure canonico nuptias cõtrahere prohibentur ab hac donatione semper exclusos esse voluit, & declarauit, præter R.D.O. præfatum, quẽ speciali gratia, & dilectione prosequitur. Feminæ autem, & secundo geniti, aliiq. de familiis illorum, ad quos hæc donatio peruentura sit, dotari, ac respectiue iuuari debeant ex bonis propriis eorum patrimonialibus; quibus non extantibus nullo modo possit diminui peculium donatum, vel eius augumentum infra ordinandum, sed de illis fructibus, qui secundum dispositionem donatoris, vt infra percipi legitime poterunt, dotari, ac iuuari possint, semper huius donationis sorte, vel peculio vsque ad integram summam ducentorum millia scutorũ, vt infra augendo, præseruato.

Omnibus autem masculis de domo S. C. extinctis, succedat primus filius adoptatus, vel arrogatus ab illo ex donatariis de domo S. C. qui donatario vltimus erit in successione præfata, & succedat primogenitus filii adoptiui, vel arrogati, & deinde successionis seruetur de primogenito in primogenitum in perpetuum, & in infinitum, durante linea sua masculina legitima, & naturali, dummodo debitis cum solemnitatibus adoptio, vel arrogatio facta sit.

Adoptiuis autem, & eorum descendentibus masculis deficientibus, succedant filiæ feminæ proximiores dicto donatori maiores natu de S. C. & deinde eorum filii masculi primogeniti, & in perpetuum eorum linea masculina legitima durante: inter quos pariter primogenituræ gradus, & ordo locum habeant, & seruari debeant in infinitum vt supra dummodo adoptiui, eorumq. successores, & descendentes masculi feminarum de familia, insignia, & cognomen domus S. C. perpetuo gestent, & ferant. Excludatur tamen . . . . donato-

natoris à successione prædicta, & si non nupta femina sola de familia S. C. superfuerit, vel vna de pluribus paris gradus ætate processerit, nubere debeat viro talia insignia, nomenque ferenti, & ad posteros transmittenti, & ita eius progenies cum eisdem primogenituræ gradibus admittatur. Item si nulla femina superfuerit, vel si extiterit, sed præfata non obseruauerit, admittantur filii eiusdē feminæ ad successionem si filios habuerit, alioquin admittantur filii alterius feminæ defunctæ magis proximæ D. donatori familiæ sanctæ C. exceptis, & exclusis sororibus præfatis, & si plures in pari gradu fuerint, tunc succedant nati ex femina prius genita, & inter præfatos filios, semper primogenitus ad successionem admittatur, & præferatur omnibus aliis, & ordo primogenituræ, ac successionis, vt supra, seruetur: itaquod nomen. & insignia præfata gestent. si quis prædictorum per mensē cessauerit à præfatis insignibus, & cognomine, cadat à iure suo, & à bonis donatis, & sit locus alteri successori ordine suo, seruata semper obiectorum nominis, & insignium pœna, si talis femina iam nupta reperiebatur, ac vir, siue filii parati erunt insignia dicta, nomenq. ferre nihilominus admittatur, & innuptas præcedat, sub eisdem tamen pactis, & pœnis.

Item declarauit, quod si contigerit in aliqua successionum omnium prædictarū, id quod raro accidit, vt gemini vel plures vno partu editi masculi reperiantur, ita vt ignoraretur quis eorum prior in lucem exiisset, in tali casu pater eorum declarare debeat quis eorum in successione præferendus sit, & patre non extante, vel non facta declaratione defuncto tunc proximiorum declarationi standum sit. quis vnus de prædictis succedere debeat, ita vt proximioribus vnum forte aliter sentientem, vincant, ad hoc vt vnus solus non plures talium bonorum successor fit. Quo circa si sponte nollent per iudicem cogendi sint vnum non plures nominare, vel iudice non declarante sorti committatur.

Item vbi dixit quod vno moriente succedat alius gradatim, vt supra intelligenfit, & locum habeat non solum in morte naturali, sed etiam ciuili, ac in priuatione, seu confiscatione bonorum cuiuscumque donatarii, & donatariorum, ita vt si quis eorum cōmiserit aliquod delictum (quod Deus auertat) ex quo suis bonis priuandus veniret, & priuaretur. Talis delinquens, aut delinquentes etiam per decem dies ante cogitationem delinquendi, & contingentiam subsequentem eo ipso intelligantur, & sint priuati, & exclusi prout ipsos ex nunc, prout ex tunc, & è contra tanquam indignos, & inhabiles iure donationis, & bonis donatis eorumq. fructibus priuat, reiicit, & excludit, itaquod ab inde in posterum intelligatur, & sit factus locus successioni in proprietate, & vsufructu pro alio immediate sequenti. Primogenito, & deinde aliis donatariis ordine præscripto ad successionem bonorum vocatis, tamquam si mors naturalis dicti ciuiliter mortui vel priuati euenisset, etiā absque aliqua declaratione, & sententia iudicis proferenda, & si dicti ciuiliter mortui, vel priuati, ad ciuitatem, vel pristinū statum, summi Pontificis benignitate, aut alterius auctoritatem habentis reintegrarentur, quia D. donator intendit adhærere benignitati, & dispositioni principis, mādat vt statim eo ipso abs'que aliqua sententia, & declaratione iudicis proferenda intelligantur pariter, & sint restituti ad prædicta bona donata, ac iura donationis præterquam ad fructus illo medio tempore à donatario successore perceptos, ad vtendum, fruendum, & gaudendum sicuti ante mortem ciuilem, vel ante confiscationem bonorum vtebantur, & fruebātur. Qui restitui corporalem possessionem bonorum propria auctoritate de facto, absque alicuius iudicis, & curiæ decreto, &c. & sine vitio spolii attentatorum, & alio defectu apprehendere valeant, & hoc semper quotiescunque talis casus euenerit seruari perpetuo.

Præterea vt donatio, & dispositio sua huiusmodi semper, & omni tempore integrum effectum sortiatur, & dicta bona cū toto illorum augumento in familia, & de primogenito in primogenitum perpetuo, & in infinitum, vt supra conseruetur. Et quia sic eidem donatori disponere placuit expresse prohibuit donatario prædicto, & omnibus, & singulis eius in futurum successoribus in perpetuum, ne possint nomi-

ae legitimæ, vel trebellianicæ, aut falcidiæ, vel aliquo necessitatis titulo, etiam dotis assignandæ, vel reddendæ, ac se, vel alios ex captiuitate hostium, vel carcere redimendi, liberandi, aut morbo curandi, vel æris alieni dissoluendi, & quacumque alia priuilegiata, & necessaria vrgēti causa, minimam partem bonorū donatorum, & illorum augumenti diminuere, vel alienare alienationis vocabulo latissime sumpto, sub pœna vt quilibet (etiam de omniū quorum interest consensu, talia faciens, vel vt facere liceat gratiā principis, etiam motu proprio per se, vel per alios impetrans, vel impetrata, seu concessa vtens) cadat ab omni successione, locum successori relinquens. Vltra quod alienatio, & quæcumq. obligatio irritæ sint, & nullæ, ac nullius roboris, & momēti, & has diminutiones, & quascumq. alienationes fieri omnino prohibuit, tàm de sorte principali peculii præfati, quàm de illius augumentis factis, vel faciendis, quæ augumēta sint & esse intelligantur eisdem conditionibus cum sorte alligata, & annexa.

Item dominus donator declarauit, & voluit, quod fructus dicti peculii donati debeāt semper multiplicare in bonis fructus reddentibus ad minus quinque pro centenario, & anno, vel paulo minus, donec, & quousque completa sit summa valoris ducentorum millium scutorum, & ne nimis longum tempus multiplicationis, videatur, declarauit, vt in dicta summa computari debeant cętera bona ipsius do. mini donatoris, si qua ex testamento iam facto, vel faciendo donatario obuenient, & pariter computari debeat quicquid eidem donatario ex testamento, vel donatione domini G. sui patris obuenerit estimando stabilia V. ad rationem scutorum sex pro centenario, & anno, cum ista conditione quod pater declaret illa perpetuo fore applicanda primogenituræ prædictę, cum pactis, & pœnis quibus cætera donationis bona subiecta, & applicata sunt, & non aliter.

Et quia valor, seu lagia monetarum, & auri sæpe variare solent, præcepit, vt quando ementur aliqua stabilia, seu alia bona, quæ pro stabilibus habeantur, tunc aurum in auro describantur, nec vllo modo cum moneta permutetur, nisi forte pro modica summa, & in rationibus reddendis pariter aurum, & moneta, prout erunt separatim describantur, & moneta ad aurum pro baiocchis centum quindecim redigi possit in summam colligendam.

Et quia maiores emptiones paruis vtiliores esse solent, vt magna sūma facilius, & citius cogi possit, permisit administratori bonorum donatorum pro tempore existenti, vsque ad summam scutorum de moneta trium millium, nihil amplius super vita donatarii, vel alterius eius loco extantis collocare, si tamen ille bene valebit, ita tamen quod pari passu tantundem montium stabilium ematur, et perfecta summa quinque, vel sex millium aureorum in aliquo tuto censu, vel alia re stabili collocetur. at cū aliqua se præbuerit occasio alicuius casalis, vel prædii vrbani emendi, in quo magna summa opus sit, liceat etiam pecuniam sub annuo censu, vel in societatem officii mutuam sumere, vel per venditionem montium dictorum, vel alienationem, et extinctionem censuum prædictorum pro quātitate prædii sic emendi, aut quocumque alio modo, vel interesse licito pecuniam colligere, et bona prædicta obligare in quacumque forma valida, et quoscumque contractus, cum clausulis, et cautelis consuetis, iuxta naturam contractus celebrare, emptio tamen, et alienatio prædictæ non sine interuentu trium proximorum propinquorum, et decreto iudicis fiat. quod si forte is, super cuius vita aliquid emptum sit morietur, non propterea summa sit ammissa, sed computetur in peculio ducentorum millium, sed de futuris fructibus tantundem longiore mora reponatur.

Declarat etiam dominus donator nunc prædictum H. donatarium ætatis esse annorum ferè octo, et vt aliquid etiam fructum aliquando percipiat, vult, quod quando post mortem donatoris, vel etiam ante prædictus H. vel eo non viuente, eius successor peruenerit ad completam ætatem annorum decem, et octo, et non ante tunc pro honestiori, vel commodiori sui substentatione, possit percipere de annuis fructibus bonorum donatorum in annos singulos scuta mille ducenta monetæ, sed postquam compleuerit annum ætatis vige-

vigesimumquintum percipere possit annuatim, vsque ad summã scutorum trium millium monetæ, sed hoc locum non habeat in dominis G. F. & O. suis fratribus, dum ipse donator vixerat. At postquam sũma peculii perfecta erit, tunc possit successor impendere in annos singulos dimidiam integrã omnium fructuum Reliquũ conseruare teneatur pro filiabus maritandis, & patrimonio secundo genitis emẽdo.

In stipendiis autem prædictis computari debeant fructus ædificiorum, & fundi, quæ infrascripto indice annotati sunt, itaque si viuo, vel mortuo donatore nemo reperiretur qui ea cõduceret nihilominus ea summa videlicet scutorum sexcentum quinquaginta monetæ computanda sit iisdem stipendiis, ita vt facile intelligant quanti interfit vti commodis prædictorum V. habitando, & quanti interesset, si iis carerent, districte præcepit omnibus successoribus prædictis, & vltra prædicta sibi decreta stipendia, nullum omnino nummum attingat, etiam occasione infidelitatis ministrorum, aut alia quacunque per se, vel alios excogitata causa, sub pœna priuationis ab omni spe, ac iure, & commodo successionis bonorum donatorum.

Declarauit etiam, quoad pensiones ædificiorum, & fundi quolibet anno in fine anni, idest die quarta Nouembris à se persoluendas ita intelligatur, quod si ante sex menses, idest ante diem quartam Maii donator decederet nihil omnino soluere teneatur. At si post diem quartam Maii quandocumque decesserit totius anni pensio à suis hæredibus debeatur, præterquam fundi, sed pro ædificiis dumtaxat. item declarauit, quod postquam perfecta erit summa valoris aureorum ducentorum millium, vt supra posint disponi de illorum fructibus tamen, vt in præcedenti capite scriptum est: sors autem ipsa, & caput integrum, & perpetuo alienabile, prout supra dictum est, remanet cum omnibus suis conditionibus, & declarationibus supradictis, & si forte in dicta sorte reperietur aliquod membrum, siue prædium, cuius pretium tractu temporis, seu alio quoquo modo cresceret, vel plus valeret, quod nonpropter hoc liceat illud plus alienare, sed remaneat illud membrum in alienabile, & ligatum, & in eodem pretio, & statu quo à principio fuerat emptum, & quæsitum.

Item expresse prohibuit ne quis ex tribus eius fratribus, videlicet G. F. & O. siue sit administrator, siue computorũ reuisor, posit vllo vnquam tempore, vel prætextu & causa, de dicto peculio capere pecuniam pro suo, domusve suæ vsu, ac necessitate, nisi vsque ad summã suorum prælegatorũ paternorum, & ratam dotis maternæ. Quę summa singulis nõ excedat scuta de moneta octo mille quingenta. Quã tamen pecuniã sumant ad rationem annuorum censuũ tũc currentiũ, datis idoneis fideiussoribus & data hipotheca fideicõmisso minime subiecta: siquiscõtrafecerit, vel facere attẽtauerit, cadat ab officio administrationis, & reuisionis, & à spe successionis ipso facto.

Et hanc donationem cum omnibus in hoc instrumento contentis fecit cum reseruationibus, & conditionibus huiusmodi, quod si aliquo casu (quẽ Deus auertat) ipse venerit ad paupertatem, ita vt se non posit condecenter alere, tunc posit de dictis fructibus percipere vsque ad summam scutorum aureorum mille singulis annis, paupertate durante, non amplius.

Item quod pro quacumque sua negociatione etiam magis vtili, quam necessaria posit mutuam pecuniã de prædicto peculio sumere vsque ad summam scutorum aureorum decem millium, in vna, vel pluribus partitis, data tamen idonea cautione, & solutis fructibus ad rationem quinque pro centenario, & anno.

Reseruauit etiam sibi peculii prædicti administrationem, & multiplicationem per se, vel suos administratores, vel procuratores faciendam, dum vixerit, necnon eosdem procuratores coniunctim, vel insolidum, vsque ad finem eorum vitæ constituendi potestatem, cum pacto tamen, quod viuente donatore, vel mortuo rationem singulis annis reddant coram G. & D. O. fratribus donatoris, vel altero eorum extincto coram F. fratre, ita vt manifeste liqueat, rẽ bene fuisse gestam & quod posint dicti procuratores mortuo donatore remoueri, si coram duobus, vel tribus fratribus prædictis, vel post eorum mortem, aliis proximioribus constabit, eos parum strenue, ac fideliter admini-

ministrare. Quæ remotio fieri debeat ab ipso G. & post eius mortem ab O. & post mortem O. a F. vel alio proximiori consanguineo.

Declarans quod tota impensa dictorum administratorum vnius, siue plurium substitutorum non debeat excedere summam annuam scutorum centum quinquaginta præter impensas litium, itinerum, & alias si quæ necessariæ acciderint.

Præcepit etiam, & voluit quod supradicta fructuum multiplicatio à die quarta Nouēbris proxime vēturi hoc anno 1576. & non ante incipiat, & fieri debeat.

Super quibus omnibus, & singulis bonis donatis D. donator omnia, & singula sua iura, & actiones, &c. donauit, dedit, cessit, & transtulit in dictum H. filium D. G. sui fratris, & successiue in alios donatarios gradatim, & ordine prædicto successuros. Ponens illos in omne ius, locum, & priuilegium suum vniuersum, constituens illos procuratores desuper irreuocabiles, vt in rem propriam. Et ex nunc D. donator constituit se etiam præcario nomine tenere, ac possidere omnia, & singula bona donata pro omnibus, & singulis donatariis vocatis ad successionem huius donationis donec possessio capiatur, & quo ad H. præfatam facultatem dedit D. G. eius patri, adiunctis D. P. P. S. I.V.D. & A.F. administratoribus insolidum ab ipso donatore specialiter substitutis ad eius bene placitum, qui administratores ipsi donaturi, & D. G. teneantur ad omnem donatoris requisitionē reddere rationem, quos D. P. P. & A. ad quemlibet eorum insolidum, ita tamen quod non sit melior conditio, &c. deputauit, & fecit administratores, & procuratores ad regendum, administrandum, & gubernandum bona prædicta fructus percipiendum, exigen. credita, & census prædictos, & alios quoscumque emendos retrouendendū, extinguendum, & eorum pretia recipiendum, quietādum, iura cedendum in fauorem soluentium pecunias, & fructus collocandum, in emptionem aliorum bonorum, & si opus erit pro facienda emptione bonorum stabilium pecunias mutuas, vel sub quocumque contractu accipiendum, & personam contrahentes causas reddendum, & alia omnia, & singula expediendum, & exequendum pro effectuanda intentione ipsius domini donatoris seruata forma ordinationis supradictæ, & si quæ lites occurrerint super illis concordandum, & transigendum, & contra quoscumque iudicialiter agēdum, & cum clausulis ad lites, & potestate substituendi, cum simili aut limitata facultate, & cum onere reddendi rationem administrationis per eos quibus administratoribus dedit, & concessit plenissimam, & liberam administrationem, ac plenissimum liberumq. mandatum, & generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. salua, & reseruata facultate ipsi domino donatori eos remouendi, & alios arbitrio suo deputandi toties, quoties ei videbitur, cum simili, vel quacumque limitata potestate, quia sic ei donatori placuit, & rebus suis hanc legem, & conditionem adiicere. Quam donationē irreuocabilem inter viuos, cum omnibus aliis in hoc instrumento contentis, promisit semper, & perpetuo habere ratam, gratam, validam, & firmam, & nunquam reuocare, vel eius reuocationem tentare, sub quouis prætextu, iure, titulo, & causa, & iam in corpore iuris clausa, nec in iudicio, vel extra quicquam opponere alias vltra perpetuā obseruationem contractus huiusmodi ad omnia damna teneri voluit, & renunciauit cum iuramento, vt infra præstito, lege finali. C. de reuocan. donat & omnibus aliis legibus, & iuribus, tàm ciuilibus, & canonicis, quàm municipalibus, si eis mediantibus contra donationem huiusmodi venire posset, & constituit etiam procuratores insolidum, & notificandum donationem huiusmodi, & omnia contenta in hoc instrumento coram quocumque iudice ecclesiastico, vel seculari, & in quocumque tribunali semel, bis, aut pluries, & insinuari, ac in actis mei, vel alterius notarii redigi, atque auctoritatem interponi petendum, & omnia alia pro validitate insinuationis necessaria, & opportuna expediendum, & generaliter, &c. promittens, &c.

Quæ quidem omnia, & singula D.S. donator, & D.G. pro H. suo filio donatario, vel F. vel alio supra vocato modo, forma, & conditione supradictis sibi inuicem, & aliis respectiue, vt supra, me notario publico stipulante, pro omnibus & singulis, quorum interest, vel intererit perpetuo, inuio-

inuiolabiliter obseruare promiserunt, referendo singula singulis congruo loco. Alias ad omnia damna, & expensas teneri voluerunt vltra perpetuam obseruationem omnium contentorum in hoc instrumento, quia sic actum, & conuentum fuit, &c.

Donatio inter viuos, remuneratoria seruitiorum.

D. Petrus,&c. asserens D Io.&c. plures, & diuersas lites, & causas ipsius D.Petri in diuersis tribunalibus Rom. Cu.coram diuersis iudicibus & arbitris agitasse,& defendisse,& procurasse,ac alia quamplura negotia pertractasse, sibiq. diuersimode per annos 4. bene, fideliter, ac diligenter inseruisse, grataq. seruitia impendidisse,illumq. summopere defatigasse. Attendensq. dignum esse mercenarium mercede sua, nullumq. bonum irremuneratum remanere debere; cupiensq. & volens eundem D. Io. saltem in aliqua parte recognoscere, deq.tot laboribus,& seruitiis aliquantulum remunerare. Sponte, &c. pro se suisq. hæredibus donauit,ac titulo puræ, meræ,simplicis,perfectæ,& irreuocabilis donationis inter viuos, dici consuetæ,nullo iure, &c. reuocandi dedit &c. dicto D. Io. præsenti, &c. Ponantur bona in forma,& alios fines,&c.saluo iure,&c.cum omnibus iuribus,&c. Item ex titulo,& causa donationis huiusmodi cessit, dedit præsenti omnia iura,&c. Ad habendum,&c. Ponens, &c. nullo iure,&c. constituens,&c.& donec,&c.Dans licentiam,&c.Hanc autem donationem,&omnia,& singula in ea contenta, & infra cōtinen. fecit dictus D.Petrus supradicto D. Io.præsenti,&c. ob multa, & grata seruitia,ab eodem D.Io.accepta,&in recognitionem, & remunerationem seruitiorum, & laborum illius,ac etiam ob eius magnanimitatem, & liberalitatem. Et quia sic sibi facere placuit, & beneuisum fuit, & placet. Voluitq. etiam quod idem D. Io. ex quauis causa, nullo vnquam tempore non teneatur docere de seruitiis, ac laboribus, de quibus supra, remittens eidem omnem probandi & verificandi necessitatem, etiam quod de iure ad ea probādum, & de eis docendum teneretur. Promisitq. eidem D.Petrus dicta bona,vt supra donata, cum iuribus, & aliis, vt præmittitur, cessis, ad ipsum pleno iure dominii, vel quasi spectasse & pertinuisse, sic fuisse, & esse ipsius libera nulli alii in totum,neque in partem vendita,cessa,&c. nec alicui fideicommisso,aut alteri vinculo, per quod præsens donatio, & instrumentum huiusmodi in totum, vel in partem annullari, inualidari,reuocari, aut quomodolibet rescindi posset,supposita,aut alias alienatas quomodolibet,alienationis largissimo modo,vel vocabulo sumpto: nihilq. hactenus fuisse factum, neque fiet in futurum, in præiudicium donationis huiusmodi,ac dicti D.Io.& eius hęredum,& successorum, præsentisq. instrumenti, et in eo contentorum, et vt infra continendorum quorumcumque donationemq. præfatam sibi facere licuisse,et licere, fuisseq. ac semper fore bonam, et validam,beneq. et valide, ac legitime factam, et in eam, tanquam talem facere cōsentire omnem personam, in,et super eis,et parte eorum, et aliis, vt supra donatis,et cessis,vel eorum aliquod ius, aut interesse aliquod haben.seu habere quomodolibet prætendentem,nunc,vel in futurum, ad omne beneplacitum,et simplicem, etiam extraiudicialem requisitionem dicti D. Io. et suorum hæredum, et successorum.ita etiā quod factum alienum promittendo,faciendo possibilia,per quācumque etiam exactissimam diligentiam, minime excusari possit,alias teneri voluit de suo proprio,principaliter,et insolidū, etiam ad omnia damna,etc.de quibus,etc. desuperq. litem, etc. aliquo vnquam tempore non inferre,etc.nec inferen.quomodolibet consentire, quinimmo dictos D. Io.et suos manutenere in pacifica,et quieta possessione, et quasi bonorum superius donatorum, et fructuum eorundem perceptionis, auctorizareq. defendere,et disbrigare ab omni molestia,et lite,ac persona,etc.ipsum,et suos desuper quomodolibet molestante, omnemq. litem,etc. desuper tām in petitorio,quām possessorio, vel vtroque simul,vel insolidum, ac alio quocumque iudicio,et qualibet illius parte,et instan.in se suscipere, ac per se, etc. propriis ipsius D. Petri sumptibus, et expen. ac procuratoribus, et aduocatis. Et nihilominus in omnem euentum contrarii, et con-

contrauentionis, vel inobseruantiæ præmissorum omnium, & singulorum, & quatenus omnia, & singula plenarie, vt supra seruata non forent, voluit idem D. Petrus teneri, & obligatus esse de euictione, iurisq. & facti defensione vniuersali, & particulari, & ad duplum pretii rei euictæ, iuxta formam statutorum, & consuetudinem Vrbis, asserens, &c. necnon ad refectionem omnium, & singulorum damnorum, &c. de quibus, &c. Præterea dictus D. Petrus promisit donationem, & alia supradicta, ac in præsenti instrumento contenta, quæcumque semper, & perpetuo rata, grata, valida, firma, & accepta habere, tenere, attendere, complere, firmiterq. & inuiolabiliter illa, & promissiones, & quæcumque in præsenti instrumento contenta, & contentas obseruare, & adimplere, ac vllo vnquam tempore in aliquo non contrafacere, dicere, opponere, vel venire, donationemq. & alia præfata non reuocare, nec de illorum, & præsentis instrumenti nullitate, & inualiditate dicere, aut præsentis instrumenti rescissionem petere, nec contra præmissa, vel eorum aliqua actionem aliquam attentare, nec auxilium Principis inuocare, aut iudicis officium implorare, etiam ratione cuiusuis etiam maximæ ingratitudinis vti donatæ, superuiuentiæ filiorum, aut alio quouis capite, defectu, iure, prætextu, quæsito colore, occasione, & causa cogitata, & incogitata, etiam in corpore iuris clausa, & hic non expressa, de iure, nec de facto, etiam si de iure posset, sub vinculo iuramenti, vt infra præstiti, & pœna refectionis omniũ, & singulorum damnorum, &c. de quibus, &c. Renunciauit insuper dictus D Petrus medio iuramento, vt infra præstito, ben. leg. Si vnquam, & l. fin. C. de reuocandis donationibus, omnibusq. aliis iuribus, legibus, legum auxiliis, & statutis, reformationibus existentibus, defensionibus legũ, & statutorum dispositionibus, ac aliis, quibus mediantibus donationem præfatam, & alia supradicta reuocare, anullare, inualidare, vel contra ea, & præsens instrumentum, in eoq. contenta, vel eorum aliqua facere, dicere, venire, aut præsens instrumentum in totum, vel in partem rescindere posset; quorum omnium, & singulorum tenores, & dispositiones hic pro expressis habere voluit: ita quod de illis nullo vnquam tempore ignorantiam aliquam allegare, nec prætendere possit, nec debeat, & ad maiorem corroborationem præmissorum omnium, & singulorum, & ne de illorum validitate aliquo vnqnam tempore dubitari contingat, idem D. Petrus sponte, &c. procuratorem suum irreuocabilem, cum iuramento, vt infra præstito, D.N. absentem, &c. ad ipsius, &c. nomine, & pro eo specialiter expresse coram quocumque iudice, & magistratu comparen. & se præsentandum, donationemque, & alia præmissa, & in præsenti instrumento contenta, narran. exponendum, nunciandum, notificandum, & intimandum, illaq. omnia, & singula confirmari, & approbari, & in actis publicis redigi, & registrari, ac pro legitime narratis, & insinuatis haberi, consensusq. & assensus, ac decreta quæcumque desuper opportuna, & requisita præstari, & interponi peten. & facien. cum clausulis opportunis. Et generaliter, &c. promittens, &c. Releuans, &c. Et promisit etiam idem donator absolutionem aliquam à iuramentis, per eum in præsenti instrumento præstitis, non petere, nec impetrata, & etiam motu proprio sanctissimi D.N. Papæ obtenta, sibiq. concessa, vti, nec se iuuare. Quinimmò illi, etiam medio iuramento, vt infra præstito, renunciauit, illamq. pro nulla, & inualida haberi, ac maiorem præmissorum firmitatem, & efficaciam operari voluit. Pro quibus, &c.

Renunciatio, & Donatio.

CORam magnifico D. N.I.V. D. secundo Collaterali Curiæ Capitolii, & in Vrbe propterea indice ordinario, sedente pro tribunali, super quadã sede lignea, quam in loco infrascripto, in quo conuenit propter nobilitatem infrascriptæ mulieris, elegit, & deputauit pro suis cõgruis loco, & tribunali, quoad actum infrascriptum tantum peragendum. In meiq. præsentia personaliter constituta D. Hortensia, &c. filia D. Marci Antonii, dubitans, nisi prius seruetur forma statutorum, & nouarum almæ Vrbis reformationum, actum infrascriptum ritè, & rectè facere non posse, attento quod est mulier, & ca-

ret,

ret, vt medio iuramento tactis, &c. asseruit, duobus proximioribus consanguineis, quorum consensus ad infrascripta, iux. statuta, & reformationes præfatas, esset adhibendus: Ad quod dubium tollendum, & ne de viribus infrascripti instrumenti vllo vnquam tempore dubitari contingat, sed vt omnibus contra ipsius D. Hortensiæ bonam voluntatem, promtumq. & liberalem eiusdem animum erga D. Antonium aliquid faciendi perpetuis futuris temporibus tollatur occasio, petiit, & obtinuit à dicto domino Iudice, vt supra sedente, in defectum consanguineorum præfatorum, sibi quoad actum infrascriptum tantum peragendum dari, & deputari in curatorem, & procuratorem D. Iacobum, ipsi D. Hortensiæ bene confidentem, præsentem, & acceptantem, asserentemq. etiam medio iuramento, in dicto peragendo actu nullum interesse habere, cui D. Iacobo idē D. Iudex dixit, curator esto, vtilia caueto, aliaq. curator, pro dicta D. Hortēsia, ad quæ de iure teneris, & sic idē curator facere promisit, & pro eo, quod sic faciet, ibidem præsens D. Petrus buzzuia, qui præmissis intellectis sciens, &c. spōte, &c. dictæ promissioni accessit, & promisit vt principalis, & insolidum, quē sic pro mittentem, idem curator indemnē releuare promisit, ita quod, &c. alias, &c. obligādo propterea eorum vterq. se, &c. & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum de clausulis consuetis, iurarunt, &c, super quibus. &c.

Successiue coram, &c. & vt supra.

D. Hortensia suprascripta, asserens, & recognoscens se esse plene instructam, & certificatam, quod stante fideicommisso D. Martini, ac existentibus etiam certis aliis fideicommissis, & cōuentionibus per alias diuersas personas suę familiæ factis, quas, & quæ dixit pluries vidisse, & sibi vulgari sermone lecta respectiue fuisse, quod filiæ de eadem domo, & familia dotatæ, & dotibus earum satisfactæ non possint in bonis, & hæreditatibus dominorum de dicta domo succedere, nihilominus si aliquod ius forsā super dictis bonis, quouis iure, competeret sibi illud renunciare intendit, modo infrascripto, in fauorem dicti domini Antonii. Qua propter sponte, &c. cum præsentia, consensu, verbo, & voluntate dicti curatoris, vt supra deputati, ac decreto, & auctoritate eiusdē D. Iudicis, vt supra sedentis, confessa fuit, & recognouit, se concedenter, & iuxta nobilitatem, & qualitatem suam esse dotatam, & de dote satisfactam à dicto D. Antonio, in diuersis vicibus, & modis, prout de residuo dictæ dotis, & fructuū eius dotalium, ac etiam dotis, & fructuum præfatorum D. Olympiæ ipsius D. Hortensiæ sororis, constat vltimo instrumento, rogato sub die, &c. per D. N. &c. notarium, ac etiam se esse integre satisfactam de dote D. Lucretiæ, &c. eius dictæq. D. Olympiæ matris, ac de omni, & toto eo, quod occasione eiusdem dotis eadem D. Lucretia petere potuisset, & nunc, vel in futurū sui hæredes quouis modo petere possent, de quibus propterea omnibus dotibus, iuribus dotalibus, & fructibus illarum dicta D. Hortensia, tàm nomine suo proprio, & priuato, quàm vice, & nomine D. Pauli Emilii, & Marci Antonii eius nepotum, filiorum, & hæredū dictę bo. me. D. Olympiæ promittens tamen, citra personæ suæ, & bonorum suorum obligationem respectiua supra, & infrascriptorum, factum suum proprium dumtaxat non concernētium, se facere, & curare, cum omni qua poterit diligentia, quod dicti. D. Paulus Emilius, & M. Antonius fratres de Martinenghis ratificabunt præsens instrumētum, & quæcumque in eo contenta, concernentia factum eorum, & eorum successorum, infra tres menses proxime futuros & quomodolibet dictorum nominum insolidum, se bene contentam vocauit, exceptioni, &c. renunciauit, quietauit, &c. eundem D. M. Antonium absentem, me notario, &c. stipuland. Vnde tam occasione receptionis dictarum omnium dotium, & iurium, ac fructuum dotalium, quàm etiam pro conseruatione domus, & familiæ suæ, etiamsi non obstarent fideicommissa, & conuentiones præfatæ, pro amore, & dilectione, quibus D. Hortensia prosequitur præfatum D. Antonium, & eius filios, de agnatione, & nobili familia de Columna, & vt bona in illa conseruentur, ac etiam tandem, quia sic sibi benefacere placuit, & pla-

& placet, eadem D. Hortensia quibus supra nominibus, & eorum quilibet insolidum, cum præsentiis. & voluntatibus præfatis, renunciauit, cessit, & transtulit eidem D. Marco Antonio eiusq. filiis hæredibus, & successoribus quibuscumque ac descendentibus vsque in infinitum, absentibus, me eodem notario, &c. vt supra stipulan. omne ius, omnemque actionem: tacitam, vel expressam, ipsi D. Hortensiæ, & bon.mem.D.Olympiæ, seu eius hæredibus, quouis modo, iure, titulo, successione, & causa, forsan competentia super quibusuis bonis, tam feudalibus, quàm burgensaticis, fideicommissariis, emphiteoticatiis, & alio quouis nomine nuncupatis, siue fuerint, & sint mobilia, vel stabilia, aut cuiuscumque alterius generis, aut suppellectilium, & iocalium, ac ascendentium, & fratrum ipsius ita quod ipsa, & dicti eius nepotes, hæredes dictæ D. Olympiæ, ex nunc imposterum, nihil aliud occasione præfatorum petere possint. Immo ex nunc eadem D. Hortensia, quibus supra nominibus, & quolibet eorum insolidum, firmis remanentibus præfatis, etiã quietauit eundem D. M. Antonium, de ipsius D. Hortensiæ, ac dictæ bon.mem. D. Olympiæ legitimis, & legitimarum supplementis omnibusq. & singulis aliis, quæ tã ipsa D. Hortẽsia, quam dictis eius nepotes vti hæredes dictæ bon.me. D. Olympiæ quomodolibet prætendere possent ab ipso D. M. Antonio, suisque præfatis, tàm ex testamento, quàm ab intestato, siue ex donationibus, tàm inter viuos, quàm causa mortis, ac vigore cuiusuis alterius contractus, siue testium depositione, ac alias quomodocumque, & qualitercumque eidem D. M. Antonio quietantiam generalem & generalissimam fecit, & per aquilianam stipulationem præcedentem, & acceptilationem subsequentem. Reseruato tamen ipsis D. Hortensiæ, Paulo Emilio, & M. Antonio annuo censu scutorum, &c. imposito. & vendito pro satisfactione residui dictarum dotium, & fructuum dotalium, in eorumfauorem per dictum D. M. Antonium super tenuta nuncupata castel Mathia, pro pretio scutorũ, prout in instrumento rogato per d. &c. sub die, &c. ac etiam reseruatis eisdem D. Hortensiæ, & nepotibus omnibus iuribus, sibi competentibus virtute eiusdem Census instrumenti. Reseruataque etiam eidem D. Hortensiæ libera facultate, & potestate de omnibus suis bonis dotalibus, & etiam de illis, quæ occasione dotis maternæ, sibi soluta fuerunt, nec non de quibuscumque aliis bonis, ad quæ sibi actio competat, seu competere posset; exceptis tamen illis, vt supra renunciatis, & donatis vigore præsentis instrumenti eidem D. M. Antonio, disponendi, & faciendi, tàm inter viuos, quam casu mortis, & alias quomodolibet ad eius libitum voluntatis. Et insuper si, & quatenus opus sit, seu ad maiorem dicti D. Marci Antonii cautelam requiratur, eadem D. Hortensia nominibus, & cum præsentiis, & consensibus præfatis, tum ex causis supra narratis, tum etiam ex aliis animum suum ad supra, & infrascripta mouentibus, quæ hic pro expressis haberi voluit, donauit, & titulo donationis irreuocabilis, quæ dicitur inter viuos, liberaliter elargitur eidem D. M. Antonio absenti, me notario, &c. stipulan. omne, & quodcumque ius, & omnem actionem, sibi, & nepotibus suis præfatis vti hæredibus dictæ D. Olympiæ quomodolibet competen. super dictis bonis feudalibus, burgensanticis, ad habendum, &c. Ponens, &c. Constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Promittens insuper eadem D. Hortensia quibus supra nominibus, & quolibet eorum insolidum donationem huiusmodi, & contenta quæcumque in præsenti instrumento semper, & omni tempore habere rata, grata, valida, & firma, ipsamque donationem non reuocare, nec reuocari facere, & quauis causa, etiam ingraditudinis, vel alias quomodolibet in corpore iuris clausa, contraque præfata, vel præfatorum aliquod non dicere, facere, opponere, vel venire, sub quouis colore, & prætextu, alias, &c. Et pro validitate præsentis donationis, & renunciationis, eadem D. Hortensia eisdem nominibus constituit, & fecit procuratorem irreuocabilem, etiam cum iuramento, quod tactis, &c. præstitit, D. N. absentem, tanquam præsentem, solum, & insolidum, ad ipsius D. Constituentis, & dictorum eius nepotum omnibus, & pro eis, donationem huiusmodi, & quæcumque contenta in instrumento, cuicumque

Rom.

Rom. Cur. Iudici, & Tribunali intimandum, insinuandum, & notificandum, illamq. & illa admitti, & in actis publicis mei notarii describi, & registrari petendum, & obtinendum aliaq. desuper necessaria, & opportuna petendum, & faciendum,cum facultatibus opportunis,& etiam potestate substituendi.

Et pro obseruatione omnium, & singulorum supradictorum, eadem D. Hortensia, cum dictis consensibus,decreto,& voluntatibus, obligauit nomine proprio, & particulari, ac pro suo interesse, seipsam, suosq. hæredes, successores, & bona, nomine vero alieno promisit de rato, ac citra tamen aliquam suam obligationem, quoad dictarum ratificationem,tamen dictos D. Paulum Emilium M. Antonium de Martinenghis, & eorum, & cuiuslibet eorum insolidum, hæredes, successores, & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicę,cum clausulis consuetis,&,ita tactis, &c. inrauit, & medio dicto iuramento, eadem D. Hortensia renunciauit executioni supradictorum omnium, sic vt supra non gestorum, ac simulati contractus, necnon doli mali, vis, metus, fraudis, & quibuscumq. exceptionibus, tàm iuris, quàm facti, si quibus forsan contra præmissa veniret, & vti posset. Nec non, etiam ad certiorationem eiusdem D. Iudicis, eadem D. Hortensia, medio eidem iuramento,renunciauit pariter l. Iul. de fund.dot. cæterisq. legibus, legum auxiliis, statutis, vsibus, & consuetudinibus, in fauorem mulierum quomodolibet introductis, & denique petitur a dicto D. Iudice ab ipsa D. Hortensia, vt pro præmissorum omnium validitate, & maiori subsistentia, suum decretum, & auctoritatem, qua fungitur, desuper interponat. Et tunc idem D. Iudex, vt supra sedens, auditis præfatis omnibus,&singulis,visoque bono animo eiusdē D Hortensiæ,ac etiam quia dictus curator attestatus est, præfata non tendere in præiudicium dictę D.Hortensiæ, ipsumque desuper nullum habere interesse,causaq. cognita, suam,& sui officii qua fungitur auctoritatem pariter, & decretum desuper interponen.duxit,& solemniter interposuit, & quantum sua ordinaria, & induciaria auctoritate suppleri potest,omnes defectus, tàm iuris,quàm facti, si qui in præmissis forsan interuenerint, suppleuit omni modo meliori. Super quibus,&c.

Donatio Iuris patronatus.

D. A. ad quem vt asseruit ius patronatus, & præsentandi cappellanum ad cappellam sub inuocatione sancti Andreæ in Ecclesia sanctæ Mariæ Ciuitatis Florētiæ cuius fructus redditus,& prouentus xxiv. duc. &c. auri de Camera secundum communē valorem,vt asseruit nō excedunt dum illius pro tempore vacatio contingit pleno iure dominii,vel quasi spectat, & pertinet asserens non habere filios nec legitimos successores,& nūc adeo grauis sit annis, vt semper horam mortis attendat, nolens propterea, si ipsum intestatum decedere contingeret ius huiusmo di ad alios extraneos deuenire, habeatq. D. B. eius consanguineum cui ob plurima sibi impensa grata seruitia plurimum reperitur obnoxius, & quem summa prosequitur dilectione,spōte,&c.omni,&c.reseruato tamen Sanctissimi D. N. Papæ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ beneplacito quatenus opus sit & non alias, &c. donauit irreuocabiliter, & inter viuos dicto D. B. præsenti, & acceptanti pro se,&c. dictum ius patronatus,& præsentandi, & ex causa huiusmodi donationis cessit eidem omnia iura, &c. ad habendum, &c. Ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & donec,&c. constituit, &c. Hanc autem iuris patronatus, & præsentandi donationem fecit, videlicet D. A. eidem B. ex causis supradictis, & quia dictus B. est de domo, & familia ipsius donatoris, & vt propterea dictum ius a dicta familia, non abdicetur sed semper, & perpetuo si fieri possit remaneat in d. eius familia,& quia etiam sic sibi, &c. Promittens huiusmodi donationem, & in ea contenta, quemcumque semper, & perpetuo ratam, &c. ac rata, grata firma habere, tenere,& obseruare, & nullo vnquam tempore quauis occasione, vel causa vitio ingratitudinis paupertatis, & inopiæ, vel etiam quouis olio casu quantumuis inopinato non reuocare reliqua extende prout in aliis donationibus singula singulis congrue referendo, & debite adaptando.

Dona-

Donatio bonorum pro maritandis puellis.

D Bernardinus Tosanus Ciuis Balneoregiensis, considreans quòd licet in eius ineunte adolescentia ob rei familiaris angustiam propriâ industria victum quærere fere cogeretur. Tamen ad præsens Dei Optimi Maximi munere locuplex adeo factus est, quod commode ad victum necessaria parare potest, cogitans quoq. diuitiarum ab eo quæsitatum se non plenum, & absolutum dominum, sed dispensatorem esse, multasq. puellas parentum inopia in matrimonium collocari non valentes alienæ libidini cedere, & proprio corpore quæstum facere coactas esse, gratumq. Deo Opt. Max. obsequium, operamq. nauare illos, qui similium pauperum puellarum pudoris, modestiæ, verecundiæ, & honestatis conseruationi studentes eas, in matrimonium collocari mediante dotali subsidio procurant. Idcirco volens Deo gratum, ac pium animum (vt decet) præstare, opesq. suas in dotandis pauperibus puellis erogare sponte, &c. ac omni meliori modo, &c. infrascripta sua bona, quę singulatim specificantur.

Donauit, & donationis irreuocabilis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, titulo, dedit, cessit, atque concessit, ac transtulit, & mandauit venerabili societati misericordiæ Balneoregii, cui sodalitati, & illius sodalibus, inter quos à prima suę ętate fuit cooptatus cessit super dictis bonis ex titulo, & causa donationis huiusmodi omnia iura, &c. Ponens, &c. Ad habendum, &c. Constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Constituit, &c.

Lege, & conditione in præmissis adiecta, quòd sodales statim, ac ipse D. Bernardus, & D. Semidea Turchia sua dilectissima Vxor, quos Deus omnipotens diu columes seruet, esse desierint: bonâ prædicta maius pretium offerenti venundare procurent, prætiumque exinde redigendum deinde in die obitus donatoris erogent in dotandis tot puellis ex magis egētibus dictæ Ciuitatis Balneoregii, quarum singulis scuta triginta tempore, & in actu desponsationis earum liberè persoluantur. Quæ puellæ singulæ singulam paruam facem ex alba cera confectam gestantes dicta die obitus donatoris processionabiliter binæ binæ ad ven. Ecclesiam Beatæ Mariæ de Niue, vna cum dictæ sodalitatis sodalibus incedere, inibiq. Missam deuote audire, præcesque Deo Opt. Max. offere, ac eum precari pro salute animarum ipsius donatoris, & suorum progenitorum, necnon D. Semodæ Turchiæ suæ dilectissimæ vxoris, ac bon. me. Lucæ genitoris de Turchis ac Baptistæ pariter de Turchis patrui dictæ D. Semideæ dictæ sodalitatis fundatorū. Quos sodales per viscera Christi rogauit, vt ipsius D. donatoris piam voluntatem exequi vt dictum est nō differant. Quod si sodales prędicti disposita exequentur, idem premium à domino Deo nostro consequantur, & si executioni demandare neglexerint pœnā ipsis à Deo tradendam existiment, & in euentum, quòd confraternitas nō exequeretur voluntatem donatoris, tunc apponatur pœna deuolutionis ad alium pium locum arbitrio donatoris.

Puellæ autem ad dictum dotale subsidium recipiendæ, & cooptandæ esse debeant bonæ conditionis, & formæ, & illis præferantur puello quouis modo attinentes coniugibus prædictis. Quibus puellis, & earum qualibet quandocunque ab hac vita migrantibuc absq. filiis legitimis, & naturalibus, aut coniugales leges violantibus, & impudicam vitam ducentibus, earum dotes ad dictam sodalitatem toties, quoties euentum prædictum reuertantur erogandæ in dotandis aliis puellis ordine, & lege prædicta seruatis. Quas omnes puellas ad dictum dotale subsidium pro tempore cooptatas enixe in domino rogauit, vt quotidie præces in honorem Beatæ Mariæ Virginis, quam in præcipuo cultu, & veneratione habet, ac sancti Bonauenturæ sui Præsidis, & custodis effundere, atq. corona in suffragium animæ ipsius donatoris fungi ne desinant. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Et licet plures, & diuersas, tàm inter viuos, quam ex causa mortis donationum formulas in hoc præsenti libro scribere curaui, tamen in facti contingentia aduertendum erit in hoc donationis articulo pro notarii, & aliorum ad eum recurren-

rentium intelligentia, quod si donatarius erit spurius ei non potest, neque per viam vltimæ voluntatis, neque per viam cōtractus, seu donationis aliquid dari, vel relinqui, seu donari, licet donatio facta filio naturali valeat, vt est text. notab. & ibi Doct. in l. omnes. §. Lucius ff. de his quæ in fraudem cred. Donatio tamen facta filio spurio non valet, neque tenet, vt est tex. notab. in l. prima. C. de natur. lib. quem ad hoc notant ibi Bart. Bald. & omnes, & est text. in authen. & in corpore vnde sumitur C. de incest. nup. vbi Bart. dignanter dicit, quod filii spurii sunt indigni omni substātia, adeo quod eis nihil potest donari, nec in testamento relinqui ab eorum patre, & ita declarat text. in corpore. Vnde sumitur dicta authen. & gloss. ibi expresse dicit, quod pater inter viuos non potest donare filio spurio. Hinc dixit notab. Specul. in tit. de success. ab intest. in l. fin. versic. sed cum dicatur, quod sicut pater illicitus non potest filios exheredare, ita etiam non potest eis donare, quia natus ex nefario coitu, seu incestuoso non est filius nominandus nec alēdus. §. fin. in authen. quib. mod. nat. effi. sui. Et ratio est, quia leges vitium paternum refrenandum esse existimarunt. l. fin. C. de natu. lib. Immo nec tales inter se possunt vendere, quia præsumitur fraus & quod factum est non tenet, ita determinauit Specul. in d. § fin. arg. l. dubium. ff. de leg. Immo fortius quod si pater alienaret tertio, talis spurius non potest emere ab eo, vt determinat Bar. in l. si is qui contra. gloss. in l. qui testa. ff. de prob. quia ex quo spurius reperitur possidere bona paterna præsumitur fieri fraus legi. l. 1. C. de nat. lib. & maxime quando dictus spurius incontinenti emeret, secundum veras, & communes conclusiones traditas per doct. in d. l. si is qui. Quæ omnia non ita procedunt in filio naturali, vt dixi ad hoc tamen, vt quis dicatur naturalis, hęc tria copulatiue requiruntur. Primo quod sit natus ex tali muliere, cum qua possit esse matrimonium. Secundo quod sit vnica. Tertio quod sit in domo retenta in schemate concubinæ, more vxoris. §. si quis autem defunctus in authen. quib. mod. nat. effi. sui, cap. solet. 23. quæst. & ca. is qui non habet vxore, & cap. sequen. 34. dist.

De adoptionis, arrogationis, legitimationis, manussionis, & emancipationis formulis. Cap. X.

Adoptio filij cum decreto Iudicis.

Coram magnifico D. N. Iudice, in loco infrascripto super quadam sede lignea, per eum, quoad infrascriptum actum peragendum, pro suis idoneo loco, & tribunali electa, & deputata, pro tribunali iudicialiter sedente N. exposuit, & dixit, se esse (sicut Deo placuit) orbatum, & carere filiis, qui secundum ius naturæ in bonis suis succedere habeant: cupiatque indemnitati suæ prouidere, & super præmissis caute tractare, & agere; tandem diutius per eum hoc considerato, modum infrascriptum tenere, & facere, satius sibi esse iudicauit. Videlicet in adoptionem alicuius in filium cum adoptio, secundum ius ciuile, legatis sit actio, ad solatium eorum, qui liberos non habent, fere naturam imitans. Et propterea requisiuit D. N. eius germanum fratrem patrem N. eius filii naturalis tantum, vt vellet dictum eius filium naturalem, quem semper amore, dilectione, & beneuolentia, ob eius bonam indolem, reuerentiam, & obedientiam, quibus semper in ipsum Nicolaum vsus fuit, & de præsenti vtitur, prosequutus fuit, & prosequitur, in eius filium adoptiuum concedere vellet: ad quod faciendum semper promptum, & paratum se esse obtulit, & offert etiam, in maiori ipsi complacere sententiam suam, & voluntatem sequi. Ideo cum auctoritate dicti D. Iudicis, vt supra pro tribunali seden. stāte, vt asseruit voluntate, & consensu dicti N. patris super adoptione huiusmodi facien. sponte, &c. omnibus, &c. dictum D. N. ibidem præsentem, & acceptantem, ac præmissa, quoad consensum, & voluntatem dicti eius patris, vera esse asserentis, & attestantis, in filium adoptauit, & adoptat; ipsumq. in, & tamquam filium adoptiuum, ac pro filio adoptiuo suscepit, & acceptauit, ac suscipit, & acceptat, cum plena, ampla, libera, & omnimoda potestate, & facultate, etiam succeden. in bonis suis quibuscum-

cumque præsentibus, & futuris, ex testamento, & sine: ac si esset filius suus legitimus, & naturalis, ex legitimo matrimonio natus, de iure succedere posset, & deberet, eumq aliis etiam facultatibus, & auctoritatibus, similibus filiis adoptiuis dari, & concedi secundum leges ciuiles, aut al as solitis, & consuetis, promittens idem D. Nicolaus præmissa omnia, & singula semper, & omni tempore, rata, grata, valida, & firma habere, tenere, complere, & iniolabiliter obseruare; alias teneri voluit ad omnia damna, &c. Et ita iurauit, &c. Super qnibus qnidem præmissis omnibus, & singulis, tamquam rite, & legitime gestis, idem Nicolaus petiit per dictum Iudicē, vt supra pro tribunali sedentem, auctoritatem snam Iudiciariam, seu magistratus, quibus in hac parte fungitur, pariter, & decretum interponi, & omnes defectus suppleri. Qui quidem D. Iudex, vt supra sedens, &c.

Adoptio filiæ.

CORam magnifico D. N. primo Collaterali Curiæ Capitolii in Vrbe, &c. Constitutus D. Io. Baptista ciuis Romanus & A. eius vxor exposuerunt eidem D. Iudici, eos esse solatio filiorum destitutos, & prole omnino carere: sed tantum Cleopatram filiam D. E. educatā per ipsos coniuges, & penes eos ab incunabulis, vsque nunc, quæ est ætatis 12. annorum in circa ad instantiam dictæ matris naturalis, pro filia eorum habere, tenere, & reputare, moti igitur ipsi coniuges amore, & dilectione paternis, quibus prosequuntur dictam Cleopatram, & quibus versa vice dicta Cleopatra gerit erga ipsos alienos; quod semper vocauit, & adhuc etiam vocat parentes, quasi aliter non agnoscens; dictam D. Isabellam eius matrem naturalem pro sua matre, quia apud illam educata non fuit, sed penes ipsam rarissime visa fuit, per eadem intendunt eam ipsi coniuges adoptare, & filiam eorum adoptiuam, & si fieri posset, etiam legitimam, & naturalem recipere: tractare, & reputare, & si ad actum ipsius adoptionis, ad solatium eorum, qui filios non habent, & iure inuentum, deuenire. Idcirco hac die coram præfato D: Iudice ordinario personaliter constituti ipsi coniuges, & DD. Cleopatra, & Isabella eius mater naturalis sponte, &c. omnibus, &c. dictam Cleopatram præsentem, & acceptantem, & esse volentem, cum præsentia, & expresso consensu dictæ D. Isabellæ ipsi DD. Io. Baptista & Amia Vxor in filiam eorum primi gradus legitimam adoptauerunt, & acceptauerunt, suscipientes ibidem eandem D. Cleopatram præsentem, & consentientem, & pariter ipsa D. Cleopatra ipsos coniuges per verum, & naturalem amplexum cum brachiis in signum veræ, puræ, & naturalis filiationis respectiue singula singulis congrue referendo, & sic de cætero ipsa D. Cleopatra pro filia dictorum coniugum, & ipsi coniuges pro parentibus dictæ Cleopatræ habeantur, censeantur, tractentur, & reputentur, & promittunt propterea ipsi coniuges dictæ D. Isabellæ, & Cleopatræ præsentibus, & acceptan. habere, & sufferre, totum pondus, & curam dictæ D. Cleopatræ, prout decet habere probos parentes, erga suos filios, & non secus, ac si esset ab eis genita, & pro tali eam acceptarunt, & reputarunt, per præteritum, & tanto fortius acceptant, & reputant de præsenti, & sunt recepturi, & tractaturi in futurum. Et huiusmodi adoptionem semper, & perpetuo habere ratam, gratam, & firmam, attendereque, complere, & inuiolabiliter obseruare; in nulloque contra facere, alias, &c. & præfatus dominus Iudex, vt supra pro tribunali sedens, desuper requisitus, tam pro parte dictorum coniugum, quàm dictæ D. Cleopatræ, & Isabellæ, auditis, & intellectis præmissis, & ad plenum cognitis omnibus, & singulis superius, coram eo deductis, narratis, & allegatis, præfatam adoptionem, & actum legitimum, ac omnia, & singula alia præfata approbauit, laudauit, & confirmauit, & suum desuper decretum, & auctoritatem, qua fungitur, interposuit: supplens omnes, & singulos tàm iuris, quam facti defectus, si qui interuenerint in præmissis, quantum sua ordinaria auctoritate suppleri potest. Pro quibus omnibus, & singulis ita inuiolabiliter obseruandis, & non retractan. dictus Io. Baptista

ptista, & vxor, ac D. Isabella obligarunt sese, & eorum respectiue hæredes, successores, & bona, &c. in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis consuetis: Iurarunt tactis, &c. & medio dicto iuramento dictæ mulieres renunciarunt quibuscumque nullitatibus & inualiditatibus, si quæ interuenerint in præmissis, siue ex forma iuris, siue statutorum, & nouarum reformationum Almę Vrbis, seu consuetudinis, etiam in solemnitatibus requisitæ, seruatæ, non extiterint, cæterisq. aliis, &c. super quibus, &c.

Aliud arrogationis Instrumentum, magis extensum.

IN Dei Nomine, &c. Coram Illustri & eximio, &c. ac in mei notarii, &c. D. Titius Seii, qui exhibuit, & præsentauit dicto D. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti, quandam supplicationem Sanctissimo D. N. Papæ porrectam, & manu eiusdem Sanctissimi Domini nostri Papæ signatam, qua datur facultas eidem Titio sibi arrogandi in filium Io. q. Martini pupillū, recepta ab eodem Titio idonea cautione, de bonis ipsius Ioannis pupilli restituendis personis, ad quas de iure ante arrogationem hanc spectabant, si in paterna arrogatione decesserit. Sub datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno, &c. quam mihi notario, &c. Idem D. Iudex, ea prius perlecta, & diligenter inspecta, tradidit, & consignauit, ad effectum illam inferendi, & in præsenti arrogationis instrumento registrandi, prout per me notarium registrari iussit, tenoris, &c. Beatissime Pater, &c. Cuius quidem supplicationis vigore, idem D. Iudex illi vt tenetur parendo, præsentibus, & astantibus ibidem supradictis Titio Petente, & volente arrogare ipsum Ioannem, & Ioanne respondente, & volente arrogari a dicto Titio: interrogauit prædictum Titium, & Ioannem, primo scilicet si sponte ipse Titius volebat arrogare dictum Ioannem, & respondit, quod sic, & interrogauit ipsum Ioannem, si volebat arrogari a dicto Titio, & similiter respondit quod sic. Qui quidem Titius coram eodem D. Iudice, &c. vigore dictæ supplicationis, & auctoritatis Apostolicæ, recepit supradictum Ioannem in filium arrogatum, ac in eius paternam potestatem, filiationem, & familiam eundem Io. paterno suscepit affectu, cum omnibus bonis, & iuribus suis vniuersis. Et dictus Ioannes arrogationi paternæ ipsius Titii, vt supra, voluntarie se submisit. Qui Titius promisit eidem Ioanni, mihique notario tamquam personæ publicæ præsenti, & illius nomine recipienti, & stipulanti, omnia bona, quæ nunc habet restituere integra, arrogatione prędicta soluta, seu finita illis, ad quos ante arrogationem prędictam erant peruentura: pro quibus bonis restituendis ibidem præsens D. N. qui sciens, &c. sed sponte, &c. pro dicto Titio Arrogatore ad fauorem personarum, ad quas bona supradicta ante arrogationem prædictam erant peruentura, scilicet si arrogatus in suo statu permansisset, accessit, & promisit vti principalis, principaliter, & insolidum, quem N. idem dominus Titius indemnem penitus, & sine damno releuare promisit, itaquod, &c. alias, &c. Super quibus omnibus idem dominus Iudex, vt supra pro tribunali sedens, tam vigore suæ ordinariæ facultatis, quam etiam potestatis delegatæ ex dicto rescripto Apostolico sibi concessæ, & sibi commissæ, suam, & dictæ suæ curiæ auctoritatem pariter, & decretum interposuit, suppletis, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Et licet circa hunc arrogationis articulum aliquid superius in primo libro dictum: explicatumque fuerit, tamen pro clariori notariorum intellectu, & vt ipsi magis tuti reddantur ad illius explicationem; hæc etiam pauca infrascripta illi addere visum est. Scilicet quod hi qui arrogantur sui iuris sit, vt instit. de adop. in prin. quodque maiores annorum sint septem, vt per Azo C. de adeo §. item in arrogatione. Arrogator vero grauis annis sit LX. ff. de adop. l. si pater §. in arrogatione, nisi propter infirmitatem generare non valeret, vel nisi esset coniuncta persona illa, quam vult arrogare, vt in d. §. in arrogat. ad supradicta latis

S 2 datio

datio de bonis restituendis necessaria sit? dicendum erit quod sic, vt Instit. de adopt. §. cum autem impubes. ff eo. l. non aliter, & C. eodem tit. l. impuberem. Quæ satisdatio durat quousque arrogatus perueniat ad pubertatem, vt ff. de adop. l. hæc autem, & instit. eo. tit. §. cum autem, & licet quamplura alia de hac arrogationis materia dici posse videantur, tamen pro notariorum instructione hęc tantum dicta sufficiant.

Legitimatio.

NIcolaus scutifer Apostolicus, vniuersis, & singulis præsens legitimationis instrumentum visuris, lecturis pariter, & audituris, salutem in Domino. Noueritis quod fe. re. Leo Papa X de Reuerendissimorum DD. Cardinalium suorum consilio pariter, & assensu, ex certa sua scientia, & Apostolicæ suæ potestatis plenitudine, ad Sedis Apostolicæ decus, inter alia erexi Collegium perpetuum virorum 14. Scutiferorum Apostolicorum e quo eo ipso, quoad scutiferatus huiusmodi officia admissi fuerunt, inter alia in aula Lateranen. comites creauit, cum potestate extra Vrbem, in qua Romanus Pontifex cum sua curia pro tempore resederit, inter alia cum spuriis, bastardis, mascribus, & aliis, ex quouis illicito, & damnato coitu procreatis, vt in parentum, & aliorum bonis, tàm ex testamento, quàm ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quouis honores, dignitates, & officia publica, & priuata assumi, illaque agere in omnibus, & per omnia, ac si essent de legitimo matrimonio procreati, libere, & licite valeant disponendi a quibusuis statutis, & ordinationibus in contrarijs pro tempore editis, etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, & quauis firmitate alia roboratis, quotiens eis placuerit (prout in literis Apostolicis, sub datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ, &c. 14. Calendas Augusti Pontificatus sui anno primo, latius continetur.) Nouerint etiam, quod postmodum Nos per fe. re. Clementem Papam VII. dicto Collegio scutiferorum Apostolicorum fauorabiliter agregati fuimus, cum facultate gauden. & potien. omnibus illis gratiis, priuilegiis, indultis, potestatibus, quibus cæteri illius Collegii homines, ex institutione dicti Collegii, & alias de iure, & consuetudine potiuntur, & gaudent, ac potiri, & gaudere consueuerunt, prout in suppositum desuper signata, sub Datum Romæ apud sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1531. quinto idus Decembris Pontificatus sui Anno nono. Subsequenter pro parte pueri summæ spei, indolis optimæ, N. filii naturalis. N. & N. matris, fuimus debita cum instantia requisiti, vt si quem defectum natalium patitur genitus ex soluto, & soluta, vt eo defectu non obstan. in parentum, & aliorum bonis tàm ex testamento, quam ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quosuis honores, dignitates, & officia publica, & priuata assumi, illaq. gerere, & exercere in omnibus, & per omnia, ac si esset de legitimo matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeat disponere, & quibusuis statutis, ordinationibus in contrarium pro tempore editis, etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, derogare auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte dignaremur. Et quia defectus, quem dictus A. patitur, suæ culpæ ascribi non potest, & sicut ex fide dignorum relatione accepimus, & ipsi vidimus, & quæ de se dat indolis spe nimia, quæ puerum decent ingenium, & inde sperari potest vir probitate conspicimus, vt sancta Mater Ecclesia, cuius auctoritate fungimur, nemini ad se recurrenti claudit gremium gratiarum, dignari, immo iustum putantes, ad illius intimationem, Nos dicto N. exhibere beniguos, cum eodem N. vt in parentum, & aliorum bonis, tàm ex testamento, quàm ab intestato succedere, & quoscumque actus legitimos exercere, & ad quosuis honores, dignitates & officia præfata, & priuata assumi, illaq. gerere in omnibus, & per omnia, ac si de legitimo esset matrimonio procreatus, liberè, & licitè valeant dicti nostri officii auctoritate dispensandum duximus, prout dispensamus per præsentes constitutionibus, & ordination. in contrarium facien. etiam iuramento, & confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia robo-

roboris, non obstant. quibuscumq. Quibus omnibus, & singulis auctoritate praefata derogamus. In quorum, &c.

Manumissio.

B. Dominus, & Patronus C. alias B. nuncupatae de Africa suae seruae, seu mancipii, quam annis retro elapsis, asseruit, emisse Neapoli per manus D. M. certo conuento, & diffinito pretio; quod fuit pro eo manualiter exbursatum, & solutum venditori, prout asseruit constare instrumento, &c. ad quod, &c. quae serua, seu mancipium tempore dictae emptionis vocabatur, vt dixit B. de Affrica, quae de inceps, & successiuis temporibus, adhuc in seruitute existens, ad veram, & Catholicam Christi fidem fuit conuersa, & secundum ritum S. R. E. in sacro fonte Baptismatis extitit baptizata, & sic nunc vocatur in Christi fidem C & proinde asseruit, eam a dicto tempore baptismatis citra, pro libera, & franca habuisse, & reputasse, ac tractasse Considerans indecorum esse, & Christiano nomini non conuenire, & potissimum apud Christianos, habere mancipium Christianum. Et nihilominus quia de ipsa expressa datione libertatis, & affrancatione non costat; & ne propterea ipsi D. hoc possit quomodolibet obstare, sed clare pateat, & profiteri possit, se Christianam, & liberam. Sponte, &c. hac praesenti die, &c. praesente eadem D. tenore praesentis instrumenti, perpetuo valituri, pronunciauit, & declarauit eãdem liberã, & francam, & penitus ab ipsius B. dominio, potestate, & iure patronatus, liberatã, & in suo libero arbitrio positam, & manu missam. Dans, & tradẽs ideo, atque conce. eidem C. praesenti, & vt apparuit intelligẽti, pro se, & suis descen. vniuersis; libertatem puram, & liberã, secundũ vsum, & cõsuetudinem Ciuitatis Romanae: liberans omnino, & eximens, dimittens, & relaxans ipsam, & descenden. suos quoscumque a sua potestate, manu, nexibus, & dominio; ac ab omni conditione, seruitute, & grauamine operis, & operarum quarumcumque impositione, nunc & in perpetuum, & ab omni iure sui patronatus, & reuocationem in sua seruitute, quacumque ex causa. Et remisit eidem C. praesenti pro se, filiis, & successoribus suis, omne ius patronatus ipsius, & restituit ipsam, & suos descenden. quoscumque natalibus antiquis, & iure ingenuitatis primaeuae. ac iuri naturali primaeuo; secundum quod omnes homines liberi nascebantur, nec erat manumissio introducta, cum tunc seruitus esset incognita. Et vult eam non teneri reddere rationem de his, quae in seruitute, & tempore seruitutis gessit, etiam si illa connexa essent illis, quae gereret in libertate. Deditq. & tribuit eidem C. pręsenti pro se, & successoribus suis puram, & meram libertatem, & generalem administrationem rerum suarum. Itaquod sine obstaculo seruitutis, & manumissionis, vel aliae conditionis, possit, & valeat ipsa C. manumissa emere, vendere, contrahere, testari, & omnia alia, & singula facere libere, & exercere, quae quilibet Ingenuus Ciuis Ro. liber homo, pater familias, & sui iuris facere posset. Quam manumissionem, libertatis donationem, & omnia, & singula in pręsenti instrumento contenta, promisit dictus B. perpetuo attendere, &c. alias teneri voluit eidem C. & suis, &c ad omnia damna, &c. Pro quibus, &c.

Emancipatio.

CVm naturalis affectio cupiat, & carnalis stimulus propulset, vt habeat homo suae libertatis initium, quod natura cuiq. tribuit, & quisq. obtentum validum retinere affectet, dum quis a primęuo naturae beneficio, reputat se dotatum, ad eiusdem iuris primaeuum statum, & libertatis honorem, festinat se redire, et in tantum, quod nec paterna potestas, quae interdum in impietate consistit, nec dominicalis coertio, quae in leui, & sana castigatione probatur, in filialem, seu seruilem subiectionem potest aliquo amore, seu instinctu naturalis vinculi operari, quod dũ filius, vel seruus iugo, se onere alicuius seruitutis reputat se astrictum, statim naturaliter primaeuo libertatis iure attento, seipsum desperat, & contemnit, dũ illo se carere praesentit. Cumq. ex vtroq. iure tam canonico, quam ciuili sit introductũ, quod filii ex iustis nuptiis progeniti paternae

S 3 subii-

subiiciantur potestati,&per quoddam ius sit cautum, quod per quendam emancipationis modum valeant ipsi filii ab eiusdem potestatis paternæ nexibus liberari.

Hinc igitur est, & fuit,qnod hodie hac præsenti die N. anno N.&c. coram R. D. S. I. V. D. R. P. A. C. Apostolicæ locumtenente in domo suæ solitæ residentiæ super quadam sede lignea pro tribunali sedente: in meiq. notariipublici, testiumq. præsentia præsentes, & personaliter constituti A.& B. pater,& filius, & dixerunt, exposuerunt,quod dictus B.vult,&desiderat à dicto A. patre suo emancipari,& ipse A.vult,& intendit eundem filium suum emancipare; & a suis paternis nexibus liberare. Et propterea ea, qua decuit reuerentia postularunt dicti pater, & filius per præfatum R.D. Locumtenentē decerni, & declarari huiusmodi emancipationem posse, & debere fieri, ipsamq. auctoritate, & decreto eius curiæ roborari,& confirmari. Et dictus R.D.Locumtenens, vt supra,sedens,audita postulatione præfata, & eidem tamquam iuri, & rationi consonę,annuens,attendensq. quod dictus B. filius est sufficientis ætatis, sapiens vtique, & discretus ad seipsum regendum,& gubernandum:prout ex relatione nonnullorum fidedignorum,plenam,& sufficientem habuit informationem, declarauit præfatam emancipationem posse, & debere fieri, & ipsam auctoritatem ex decreto suo, & dictæ Curiæ causarum Cam. Apostolicæ roborari, & confirmari decreuit. Quibus ita peractis ibidem,& incontinenti coram præfato R.P. D. Locumtenente, vt supra, adhuc pro tribunali seden. eisdemq. testibus infrascriptis præfatus A. dictum B. filium suum, ante ipsum genibus flexis existentem, & suas manus complexas, siue iunctas inter manus ipsius A. patris sui tenentem, & humiliter petentem,& requirentem,emancipauit,dimisit, & a suis manibus, & potestate relaxauit, &per emancipationis beneficium fecit,& constituit liberum sui iuris, & à sua paterna potestate penitus liberauit; dans,& concedens eidem virtute præsentis emancipationis,plenam,liberam, & legitimam potestatem,licentiam,&auctoritatem deinceps contrahendi,emendi, vendendi, & quoscumque alios licitos contractus inien di,faciendi,&contrahendi,in quocumque iudicio,tam in agendo, quam defendendo.& extra iudicium,standi,experiendi, procuratores constituendi, testamentum seu testamenta, & alias quascumque vltimas voluntates faciendi, disponendi, & ordinandi, & omnes, & singulos alios actus, siue contractus,& quæcumque negotia, in iudicio,& extra peragendi,faciendi, & pertractandi, ac exercen. quos, & quæ quilque paterfamilias, & homo sui iuris existens, facere potest,& debet. Et insuper idem A. in præmium, & pro auxilio dictæ emancipationis, dicto suo filio præsenti, & gratias referenti,dare,& realiter, & cum effectu tradere, & consignare promisit scuta mille de iul. x.pro scuto, partim in numerata pecunia, partimq. in tot mercimoniis, siue tantis vinis Græcis, in Ripa Vrbis existen. & partim in nominibus debitorum, & licite disponere,& se exercere. Successionem nihilominus ab intestato, dicto B. suo filio emancipato in posterum reseruando, & præfata omnia, & singula attendere,& inuiolabiliter obseruare promisit. Et pro præmissis omnibus, &c. obligauit in forma Cameræ, &c. Super quibus quidem emācipatione,& omnibus,&singulis aliis præmissis, tamquam rite,& ... decretum iudicis, &c Et de, & super quibus, &c. Actum,&c.præsentibus,&c.

Emancipatio cum decreto Iudicis.

CORam magnifico D.N.I. V. D. & Reuerendissimi D. N. Almæ Vrbis, & eius districtus generalis Gubernatoris,& Iudicis ordinarii in ciuilibus causis Locumtenente in loco infrascripto, quem pro suo loco iuridico per acta infradicen. deputauit, super sedili ligneo pro tribunali sedente, & me notario publico, & testibus infrascriptis, personaliter constitutus.

Sebastianus filius Iacobi Cota sponte, &c. atque cum omni debita reuerentia petiit a dicto Iacobo suo patre, ibidem ante præsentiam dicti domini Iudicis existente, & hæc intelligente se emancipari,& a sua manu,& sacris suæ paternæ potestatis nexibus liberari, eximi,& absolui, etiam omni meliori modo, &c. dictusq. Iacobus

pater

pater petitioni dicti sui filii, tanquã iustæ fauens, dictum Sebastianum suum filium petentem,& vt supra postulan.emancipauit,& à sua manu, & sacris suæ paternæ potestatis nexibus liberauit,ac penitus,& omnino exemit,& absoluit. Ita quòd ab hac hora imposterum, dictus Sebastianus suus filius possit, & valeat testari, iudicio interesse,vendere,contrahere, & pacisci, ac se,suaq.bona obligare,& omnia,& singula alia facere,gerere,& exercere,procurare,& tractare,quæ quilibet liber homo, paterfamilias,& sui iuris facere, & exercere potest. Quibus omnibus, & singulis supradictis tamquam rite, & recte factis, tam dictus Iacobus pater, quam præfatus Sebastianus filius, petierunt à dicto D. iudice,vt suam in præfatis auctoritatem iudiciariam, & decretum iuterponeret, & omni modo meliori. Qui D. Iudex visis, & auditis præfatis, atque illis assentiens, suam iudiciariam,atque officii qua fungitur auctoritatem,& decretũ interposuit, causa cognita, & ex certa scientia: supplens omnes, & singulos tam iuris, quam facti defectus,si qui forsan in præmissis peragen.quomodolibet interuenerint,etiam omni meliori modo,&c.super quibus,&c. præsentibus quatuor testibus.

Alia emancipatio simplex.

D. N. asserens inter cæteros suos filios habere N. suum filium primogenitum in ætate 25. annorum, vel circa constitutum,natum ex eo,& honesta muliere D.N. eius coniuge,in negociis,& diuersis mercaturis gerẽdis,curan.& exercen. iuxta suæ ętatis portionem satis instructum, & informatum, idoneum, sufficientem,aptum, & modestum, & sapientem ad seipsum regendum,&gubernandũ, per Dei gratiam,& deuentum esse ad eius notitiam, quod ab aliquibus subdubitatur, eum tamquam filium familias, & sub paterna potestate constitutum, non habere liberam exercendi, gubernan. & administran.negocia, & mercaturas, aliaq.sua negocia auctoritatem. Ad tollendum igitur omne dubium, ad omnem alium bonum finem,& effectum,ac etiam,vt dictus eius filius in rebus agendis callidior,& in aliis suis negocijs sibi beneuisis, reddatur alacrior, sine vlla paternæ potestatis hæsitatione,& impedimento præcipue, cum a dicto suo filio super hoc fuerit requisitus,&flagitatus pluries,vt asseruit,& propterea vt ab eius potestate, & nexibus liberetur spõte,&c.dictum N. eius filium absentem, &c. & id ab eo sibi fieri petentem, requiren. & instan. vt ipse pater dixit,emancipauit,,& emancipat,dimisit,& dimittit,& a suis manibus, & potestate relaxauit, & relaxat,& per emancipationis beneficium fecit,& facit,ac constituit liberum,sui iuris,& a sua propria potestate penitus liberauit, & liberat; dans, & concedens eidem absenti, vt præsenti, me notario,&c. stipulan. &c. virtute præsentis emancipationis plenam liberam, & legitimam potestatem, licentiam, & auctoritatem deinceps contrahendi,emendi,vẽdendi,alios quoscumque licitos cõtractus iniendi, faciendi, & contrahendi,in quocumque iudicio, tam agen. quam defenden. & extra iudicium standi,& experien. procuratores constituen. testan.seu testamenta, & alias qualcumque vltimas voluntates facien. dispon en. & ordinan. & omnes,& singulos alios actus,seu contractus,& quæcumque negocia in iudicio, & extra peragen facien.& exercen. quos, & quæ quisque paterfamilias, &c. homo sui iuris existens facere potest,& debet. Super quibus,&c.

De processibus diuersarum prouisionum Apostolicarum. Cap. XI.

Processus prouisionis:

Reuerendo in Christo Patri, & Domino Dei,& Apostolicæ Sedis gratia, Episcopo N. eiusq.in spiritualibus,& temporalibus Vicario, seu officiali generali [*Et si in Bulla ad fuerit clausula*, seu si venerabili fratri Episcopo, & dilectis filiis Capitulo, &c. *addendum erit*] Necnon venerabilibus,&circumspect s viris domi nis Capitulo, & Canonicis Ecclesiæ N. omnibusq. aliis, & singulis, quorum interest, interetit, aut interesse, quos infrascriptum tangit negotium, aut tangere poterit quomodolibet in futurum,quibus cum-

cunque nominibus censeantur, aut quacũque præfulgeant dignitate, BARTHOLOMAEVS Ferratinus eadem gratia Episcopus Amerin. iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis aliis nostris in hac parte collegis a Sede Apostolica specialiter deputatus, salutem in Domino. & nostris huiusmodi, immo verius Apostolicis firmiter obedire mandatis. Literas sanctissimi in Christo Patris, & domini Nostri Domini Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui, eius veris bullis plumbeis, vnam videlicet gratiosam, cum filis sericeis rubei, croceiq. colorum, alteram vero executorialem, cum cordula canapis [*Si tamen esset vna Bulla gratiose expedita per Cameram Apostolicam, vel per viam secretam, cum clausula executoriali, quę incipit. Quo circa, oportet dicere*] eius vera bulla plumbea, cum filis sericeis, rubei, croceiq. colorum, more Romanæ Curiæ impenden. sanas siquidẽ, & integras, non vitiatas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio, & suspicione carentes, vt in eis prima facie apparebat nobis *si principalis fuerit absens dicatur*] pro parte venerabilis viri domini N. rectoris parochialis Ecclesiæ S. N. N. diœc. &c. principalis in subinsertis literis Apostolicis principaliter nominati: [*Si vero ipse principalis fuerit præsens dicatur*], per venerabilem virum, &c. nominatum coram Archiuii Rom. Curiæ scriptore, & testibus infrascriptis præsentata. Nos, cum ea qua decuit reuerentia recepisse noueritis [*huiusmodi sub tenore* CLEMENS, &c. *obseruantur literæ Apostolicæ, & eis descriptis subiunge*] Post quarum quidem literarum Apostolicarum pręsentationẽ, & receptionem nobis, & per nos, vt præmittitur factas, fuimus pro parte dicti D. N. principalis, *aut si sit præsens*, per dictum D. N. principalem, in præinsertis literis Apostolicis principaliter nominat: debita cum instantia requisiti, quatenus ad executionem dictarum literarum Apostolicarum, & contentorum in eisdem, procedere dignaremur: iuxta traditam, seu directam per eas a Sede Apostolica nobis formam. Nos igitur Bartholomæus Episcopus, iudex, & executor præfatus, attendentes requisitionem huiusmodi fore iustam, & rationi consonam, volentesq. mandatum Apostolicum nobis in hac parte directum reuerenter exequi, vt tenemur. Idcirco auctoritate Apostolica nobis commissa, & qua fungimur in hac parte, eundem D. N. principalem, in, & ad corporalem possessionem parochialis Ecclesiæ S N. diœces. &c. ipsi D. M. per præfatum D. nostrum Papam collatę, & annexæ, iuriumq. & pertinentiarum suarum quorumcumque posuimus, & induximus, ponimusque, & inducimus, ac inuestimus præsentium per tenorem. QVAE OMNIA, & singula, necnon præfatas literas Apostolicas, huncq. nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta vobis omnibus, & singulis supradictis communiter, vel diuisim, ac vestrum cuilibet intimamus, insinuamus, & notificamus, ac ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentes. Vosq. nihilominus, & vestrum quemlibet primo, secundo, tertio, & peremptorie, communiter, vel diuisim, ac vobis, & vestrum cuilibet insolidum, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub infrascriptis sententiarũ pœnis, districte præcipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium post præsentationem, seu notificationem præsentium, & requisitionem vobis, seu cuilibet vestrum pro parte dicti domini N. principalis vigore præsentium desuper factas immediate sequentes, quorum sex dierum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies vobis omnibus, & singulis pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica assignamus, eundem dominum N. principalem, vel procuratorem, seu eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem parochialis Ecclesiæ, ac annexorum, iuriumque, & pertinentiarum præfatorum auctoritate Apostolica ponatis, & inducatis, ponique, & induci faciatis: ac inductum defendatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem in quantum possumus, amouemus, & amotum denunciamus. Sibique de parochialis Ecclesiæ, ac annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis vniuersis, faciatis plenarie, & integre

tegre responderi. QVOD SI FORTE præmissa omnia, & singula non adimpleueritis, seu distuleritis contumaciter adimplere, mandatisq. & monitionibus nostris, immo verius Apostolicis non parueritis, realiter, et cum effectu Nos in vos omnes, & singulos supradictos, qui culpabiles fueritis in præmissis, et generaliter in contradictores quoslibet, et rebelles, ac impedientes ipsum D. N. principalem, vel procuratorem præfatum, super præmissis in aliquo, aut ipsum impedientibus dantes auxilium, consilium, vel fauorem publice, vel occulte, directe, aut indirectè, quouis quæsito colore, vel ingenio, cuicumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant ex nunc, prout ex tunc, et è contra, prædicta sex dierum canonica monitione præmissa. In Capitula verò, Conuentus, et Collegia, quorumcumque in his forsan delinquentiũ, et rebellium ecclesias, monasteria, et cappellas, interdicti ecclesias sententias ferimus in his scriptis, et etiam promulgamus. Vobis Reuerendo in Christo patri, domino Episcopo N. præfato dumtaxat excepto, cui ob reuerentiam vestræ Pontificalis dignitatis, deferimus in hac parte: si tamen contra præmissa, vel eorũ aliquod feceritis, seu fieri mandaueritis, per vos, vel submissam personam, publice, vel occulte, directè, aut indirecte, quouis quæsito colore, seu ingenio, ex nunc, prout ex tunc, et è conuerso, præfata sex dierum canonica monitione præmissa, ingressum Ecclesiæ interdicimus.

Si autem huiusmodi interdictum, per alios sex dies præfatos immediate sequentes, substinueritis, vos simili canonica monitione præmissa suspendimus à diuinis. Verum si præfatas interdicti, & suspensionis sententias, post alios sex dies dictos duodecim immediate sequentes, sustinueritis vos, simili canonica monitione præmissa suspendimus a diuinis. Verum si præfatas interdicti, et suspensionis sententias, per alios sex dies dictos duodecim immediate sequentes; animo (quod absit) sustinueritis, indurato: vos prædicta sex dierum canonica monitione præmissa, in his scriptis excommunicationis sententia innodamus. CAETERVM cum ad executionem præmissorum vlterius faciendam, nequeamus quoad præsens personaliter interesse, pluribus aliis arduis in Romana Curia legitime præpediti negotiis. Vniuersis, et singulis Abbatibus, Prępositis, Decanis, Archidiaconis, Cantoribus, Thesaurariis ac tam Cathedralium, et Metropolitanarum, quam collegiatarum Canonicis, parochialiumq. Ecclesiarum Rectoribus, et Locatenen. eorundem, cæterisq. presbyteris, clericis, notariis, et tabellionib. publicis ecclesiasticis, et secularibus per ciuitatem, et dioec. N. ac alias vbilibet constitutis, et eorũ cuilibet insolidum, super vlteriori executione mandati Apostolici, atque nostri, facienda, tenore præsentium plenarie committimus vices nostras donec eas ad nos specialiter, et expresse duxerimus reuocandas. Quos nos, & eorum quemlibet insolidum requirimus primo, secundo, tertio, & peremptorie communiter, vel diuisim, ac eis, et eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, et sub excommunicationis pœna, quam nos in eos, et eorum quemlibet, nisi fecerint, quæ mandamus, ferimus in his scriptis, districte præcipiendo, mandantes, quatenus infra sex dierum spatium, post pręsentationem, seu notificationem præsentium, & requisitionem vobis, seu alteri vestrum pro parte dicti D. N. principalis desuper factas immediate sequentes. Quos sex dies ipsis, & eorum cuilibet pro omni dilatione, terminoq. peremptorio, ac monitione canonica assignamus. Ita tamen, quod in his exequendis, alter alterum non expectet, nec vnus pro alio, seu per alium se excuset: ad vos omnes, & singulos, quibus præsens noster processus dirigatur, personasq. & loca alia, de quibus, vbi, quãdo, & quoties expediẽs fuerit, personaliter accedaut, præfatasq. litteras Apostolicas, & hunc nostrum processum, ac omnia & singula in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis communiter, vel diuisim legant, intiment, insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eundem D. N. principalem, vel procuratorem suum eius nomine in corporalem, realem, & actualem possessionem parochialis Ecclesiæ, & annexorum; iuriumque, & pertinentiarum pręfatorum auctoritate Apostolica ponãt, & in-

& inducant, ac poni, & induci faciāt: amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos, in quantum possumus, amouemus, & amotum denunciamus. Sibiq. de parochiali Ecclesia, & annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus obuentionibus, & emolumentis vniuersis, faciant plenariè, & integrè responderi: ET GENERALITER omnia alia, & singula nobis in hac parte commissa plenariè, & integrè exequantur, iuxta dictarum literarū Apostolicarum, & prædicti nostri processus in formam, continentiam, & tenorem. Ita tamen quod dicti subdelegati nostri, vel quicunque alius, siue alii nihil in præiudicium dicti D.N. principalis attentare valeant quomodolibet in præmissis, neque in processibus per nos habitis, aut sententiis latis, absoluendo vel suspendendo aliquid immutare. Per processum autem nostrum nolumus, nec intendimus nostris in aliquo præiudicare collegis: quo minus ipse, vel eorum alter, seruato tamen hoc nostro processu in huiusmodi negotio procedere valeant, prout ipsis, vel eorum alteri visum fuerit expedire. Præfatas quoque litteras Apostolicas, & hunc nostrum processum volumus penes dictum D.N. principalem, vel procuratorem non remanere; & non per vos, aut aliquem vestrum, seu quemcumque alium, ipsis inuitis, & contra eorum voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes præfatis nostris sententiis, quæ vt in his scriptis latæ sunt, ipso facto volumus subiacere. Mandamus tamen copiam fieri de præmissis, tam petentibus, & habere debentibus, petentium quidem sumptibus, & expensis. Absolutionem vero omnium, & singulorum, qui præfatas nostras sententias, aut earum aliquam incurrerint, siue incurrerit, Nobis, vel superiori nostro tantummodo reseruamus. IN QVORVM omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes literas, siue hoc præsens publicum instrumentum exinde fieri, & per Archiuii Romanæ Curię scriptorem infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus; sigilliq. dicti Archiuii iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romæ in ædibus nostræ solitæ residentiæ sub anno à Natiuitate Domini M.DC. Indictione xiii. die vero N. mensis N. Pontificatus prælibati Sanctissimi in Christo patris, & D.N.D. Clementis diuina prouidentia Papæ viii. anno nono, præsentibus ibidem discretis viris dominis N. & N. dicti Archiuii scriptoribus testibus, ad pręmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Si litterę prouisionis fuerint expeditę in forma trium Iudicum.

REVERENDO, &c. *vt in præcedenti*. POST QVARVM, &c. *vsque*, & qua fungimur in hac parte parochialem Ecclesiam sancti N. diœces. &c. de qua in præinsertis literis fit mentio, quibusuis modis in eisdem literis per expressis vacantem, nobis non constito quod tempore Dat. dictarum litterarum esset in ea alicui specialiter ius quæsitum, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis eidē D.N. principali contulimus, & assignauimus, ac cōferimus, & assignamus per præsentes: ipsumq. D.N. principalem in corporalem possessionem dictæ Ecclesiæ, ac annexorum, iuriumq. & pertinentiarum suarum posuimus, & induximus, ponimusq. & inducimus, ac inuestimus de eisdem præsentium per tenorem QVAE OMNIA, & singula, &c. *vt in præcedenti.*

Super Prouisione, vel Commenda Monasterij.

BARTHOLOMAEVS Ferratinus, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Amerin. Iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis aliis nostris in hac parte Collegis à Sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilibus, & religiosis viris dominis Conuentui, ac nobilibus, & discretis viris vassallis, & aliis subditis Monasterii N. ordinis N.N. diœces. &c. omnibusq. aliis, & singulis, quorum interest, &c. dignitate, salutem, &c. mandatis. Litteras, &c. sub tenore CLEMENS, &c. POST QVARVM QVIDEM literarum, &c. fungimur in hac parte præfatas literas Apostolicas, &c. inuestimus de eisdem præsentium per tenorē, QVAE OMNIA, &c assignamus eidem

dem D.N. principali in adipiſcenda poſſeſſione, vel quaſi regiminis, & adminiſtrationis dicti Monaſterii, ac illius bonorum auctoritate Apoſtolica vice noſtra aſſiſtentes. Vos domini Conuentus obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas. Voſq. vaſſalli & alii ſubditi eiuſdem monaſterii: Ipſi D.N. principali conſueta ſeruitia, & iura ſibi a vobis debita, integre exhibeatis, & exhiberi faciatis, & quilibet veſtrum, prout eum concernit, exhibeat, & exhiberi faciat realiter, & cum effectu. QVOD SI FORTE, &c. promulgamus. CAETERVM, &c. ſe excuſet ad vos dominos Conuentum, & vaſſallos, & alios ſubditos, omneſq. alios, & ſingulos, quibus noſter præſens proceſſus dirigitur, necnon monaſterium ipſum, perſonaſq & loca, de quibus, vbi, quando, & quoties expediens fuerit perſonaliter accedant, ſiue accedat; & præfatas litteras Apoſtolicas, huncq. noſtrum proceſſum, ac omnia, & ſingula in eis contenta, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis communiter, vel diuiſim intiment, & inſinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D. N. principali in adipiſcenda poſſeſſione regiminis, & adminiſtrationis dicti monaſterii, ac illius bonorum, auctoritate noſtra Apoſtolica, aſſiſtant, & faciant eidem D. N. principali a Conuentu obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas, & a vaſſallis & aliis ſubditis præfatis conſueta ſeruitia & iura ſibi ab eis debita, integre, & realiter, & cum effectu exhiberi. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Nota quod in proceſſu Commendę in forma rigoroſa, idem ſeruatur, quod in proceſſu prouiſionis rigoroſo: mutato tantum verbo prouidemus, *in verbum*, commendamus. *Vt infra.*

POST QVARVM QVIDEM litterarũ Apoſtolicarũ, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte. Monaſteriũ ſancti N. N. diœc. &c de quo in præinſertis literis Apoſtolicis fit mentio, per liberam commendæ ceſſionẽ D.N. clerici vacans, nobis cõſtito quod tempore datarum dictarum literarum Apoſtolicarum non eſſet in dicto Monaſterio alicui ſpecialiter ius quæſitũ, cum omnibus iuribus, & pertinentiis, ac annexis, eidem D. N. licet abſenti, tanquam præſenti, per eum quoad vixerit, vna cum omnibus, & ſingulis beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinet & in poſterum obtinebit, tenendum, regendum, & gubernandum, auctoritate Apoſtolica, nobis in hac parte, vt præmittitur commiſſa, commendamus per præſentes. Ipſumque D. N. principalem, in corporalem poſſeſſionem, &c.

Pro Prioratu, mutato nomine Monaſterij, in Prioratus.

REVERENDO, &c. officiali generali, necnon venerabilibus, & religioſis viris dominis Priori, & conuentui monaſterii ſancti N. ordinis N. N. diœc. &c. necnon omnibus, & ſingulis vaſſallis, & ſubditis eiuſdem monaſterii, omnibuſq. aliis, quorum intereſt, intererit, &c. POST QVARVM QVIDEM, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte, præfatũ D. N. principalẽ licet abſentem, in perſonam D. N. procuratoris ſui corã nobis propterea perſonaliter cõſtituti, in corporalem poſſeſſionẽ, ſeu quaſi Abbatialis dignitatis, ac regiminis, & adminiſtrationis dicti monaſterii, bonorumq. & iurium vniuerſorũ eiuſdem, per dictarum literarum Apoſtolicarum traditionem, induximus, ac inueſtiuimus, eumq. de eo prouidimus præſentium per tenorem. QVAE OMNIA, &c.

Proceſſus regreſſus, per ceſſum, vel deceſſum.

VNIVERSIS, & ſingulis præſentes literas, ſiue hoc præſens publicum proceſſus inſtrumentum inſpecturis, viſuris, lecturis pariter, & audituris, omnibuſq. aliis, & ſingulis, quorum, &c. BARTHOLOMAEVS, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM QVIDEM, &c. qua fungimur in hac parte, præfatas literas Apoſtolicas, & hunc noſtrum Proceſſum, ac omnia, & ſingula in eius contenta, vobis omnibus, & ſingulis ſupradictis intimamus &c. voſq. nihilominus, et veſtrum quẽlibet tenore præſentium requirimus, etc. quatenus infra ſex dierum ſpacium, etc. ac monitione canonica aſſignamus eundem D.N. principalem, vel procuratorem

& inducant, ac poni, & induci faciāt: amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos, in quantum possumus, amouemus, & amotum denunciamus. Sibiq. de parochiali Ecclesia, & annexorum eorundem fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus obuentionibus, & emolumentis vniuersis, faciant plenariè, & integrè responderi: ET GENERALITER omnia alia, & singula nobis in hac parte commissa plenariè, & integrè exequantur, iuxta dictarum literarū Apostolicarum, & prædicti nostri processus in formam, continentiam, & tenorem. Ita tamen quod dicti subdelegati nostri, vel quicunque alius, siue alii nihil in præiudicium dicti D. N. principalis attentare valeant quomodolibet in præmissis, neque in processibus per nos habitis, aut sententiis latis, absoluendo vel suspendendo aliquid immutare. Per processum autem nostrum nolumus, nec intendimus nostris in aliquo præiudicare collegis: quo minus ipse, vel eorum alter, seruato tamen hoc nostro processu in huiusmodi negotio procedere valeant, prout ipsis, vel eorum alteri visum fuerit expedire. Præfatas quoque litteras Apostolicas, & hunc nostrum processum volumus penes dictum D. N. principalem, vel procuratorem non remanere; & non per vos, aut aliquem vestrum, seu quemcumque alium, ipsis inuitis, & contra eorum voluntatem quomodolibet detineri. Contrarium vero facientes præfatis nostris sententiis, quæ vt in his scriptis latæ sunt, ipso facto volumus subiacere. Mandamus tamen copiam fieri de præmissis, tam petentibus, & habere debentibus, petentium quidem sumptibus, & expensis. Absolutionem vero omnium, & singulorum, qui præfatas nostras sententias, aut earum aliquam incurrerint, siue incurrerit, Nobis, vel superiori nostro tantummodo reseruamus. IN QVORVM omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, præsentes literas, siue hoc præsens publicum instrumentum exinde fieri, & per Archiuii Romanæ Curię scriptorem infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus; sigilliq. dicti Archiuii iussimus, & fecimus appensione communiri. Datum, & actum Romæ in ædibus nostræ solitæ residentiæ sub anno à Natiuitate Domini M. D C. Indictione xiii. die vero N. mensis N. Pontificatus prælibati Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ viii. anno nono, præsentibus ibidem discretis viris dominis N. & N. dicti Archiuii scriptoribus testibus, ad pręmissa vocatis specialiter, atque rogatis.

Si litterę prouisionis fuerint expeditę in forma trium Iudicum:

REVERENDO, &c. *vt in praecedenti*. POST QVARVM, &c. *vsque*, & qua fungimur in hac parte parochialem Ecclesiam sancti N. diœcef. &c. de qua in præinsertis literis fit mentio, quibusuis modis in eisdem literis per expressis vacantem, nobis non constito quod tempore Dat. dictarum litterarum esset in ea alicui specialiter ius quæsitum, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis eidē D. N. principali contulimus, & assignauimus, ac cōferimus, & assignamus per præsentes: ipsumq. D. N. principalem in corporalem possessionem dictæ Ecclesiæ, ac annexorum, iuriumq. & pertinentiarum suarum posuimus, & induximus, ponimusq. & inducimus, ac inuestimus de eisdem præsentium per tenorem QVAE OMNIA, & singula, &c. *vt in praecedenti.*

Super Prouisione, vel Commenda Monasterij.

BARTHOLOMAEVS Ferratinus, Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Amerin. Iudex, & executor ad infrascripta, vna cum nonnullis aliis nostris in hac parte Collegis à Sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilibus, & religiosis viris dominis Conuentui, ac nobilibus, & discretis viris vassallis, & aliis subditis Monasterii N. ordinis N. N. diœcef. &c. omnibusq. aliis, & singulis, quorum interest, &c. dignitate, salutem, &c. mandatis. Litteras, &c. sub tenore CLEMENS, &c. POST QVARVM QVIDEM literarum, &c. fungimur in hac parte præfatas literas Apostolicas, &c. inuestimus de eisdem præsentium per tenorē, QVAE OMNIA, &c assignamus eidem

dem D.N. principali in adipiscenda possessione, vel quasi regiminis, & administrationis dicti Monasterii, ac illius bonorum auctoritate Apostolica vice nostra assistentes. Vos domini Conuentus obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas. Vosq. vasalli & alii subditi eiusdem monasterii: Ipsi D.N. principali consueta seruitia, & iura sibi a vobis debita, integre exhibeatis, & exhiberi faciatis, & quilibet vestrum, prout eum concernit, exhibeat, & exhiberi faciat realiter, & cum effectu. QVOD SI FORTE, &c. promulgamus. CAETERVM, &c. se excuset ad vos dominos Conuentum, & vassallos, & alios subditos, omnesq. alios, & singulos, quibus noster praesens processus dirigitur, necnon monasterium ipsum, personasq & loca, de quibus, vbi, quando, & quoties expediens fuerit personaliter accedant, siue accedat; & praefatas litteras Apostolicas, huncq. nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis communiter, vel diuisim intiment, & insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D. N. principali in adipscenda possessione regiminis, & administrationis dicti monasterii, ac illius bonorum, auctoritate nostra Apostolica, assistant, & faciant eidem D. N. principali a Conuentu obedientiam, & reuerentiam debitas, & deuotas, & a vassallis & aliis subditis praefatis consueta seruitia & iura sibi ab eis debita, integre, & realiter, & cum effectu exhiberi. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Nota quod in processu Commendę in forma rigorosa, idem seruatur, quod in processu prouisionis rigoroso: mutato tantum verbo prouidemus, *in verbum*, commendamus. *Vt infra.*

POST QVARVM QVIDEM literarũ Apostolicarũ, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte. Monasteriũ sancti N. N. dioec. &c de quo in praeinsertis literis Apostolicis fit mentio, per liberam cōmendae cessionē D. N. clerici vacans, nobis cōstito quod tempore datarum dictarum literarum Apostolicarum non esset in dicto Monasterio alicui specialiter ius quaesitũ, cum omnibus iuribus, & pertinentiis, ac annexis, eidem D. N. licet absenti, tanquam praesenti, per eum quoad vixerit, vna cum omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis, quae obtinet & in posterum obtinebit, tenendum, regendum, & gubernandum, auctoritate Apostolica, nobis in hac parte, vt praemittitur commissa, commendamus per praesentes. Ipsumque D. N. principalem, in corporalem possessionem, &c.

Pro Prioratu, mutato nomine Monasterij, in Prioratus.

REVERENDO, &c. officiali generali, necnon venerabilibus, & religiosis viris dominis Priori, & conuentui monasterii sancti N. ordinis N. N. dioec. &c. necnon omnibus, & singulis vassallis, & subditis eiusdem monasterii, omnibusq. aliis, quorum interest, intererit, &c. POST QVARVM QVIDEM, &c. auctoritate, qua fungimur in hac parte, praefatū D. N. principalē licet absentem, in personam D. N. procuratoris sui corā nobis propterea personaliter cōstituti, in corporalem possessionē, seu quasi Abbatialis dignitatis, ac regiminis, & administrationis dicti monasterii, bonorumq. & iurium vniuersorū eiusdem, per dictarum literarum Apostolicarum traditionem, induximus, ac inuestiuimus, eumq. de eo prouidimus praesentium per tenorem. QVAE OMNIA, &c.

Processus regressus, per cessum, vel decessum.

VNIVERSIS, & singulis praesentes literas, siue hoc praesens publicum processus instrumentum inspecturis, visuris, lecturis pariter, & audituris, omnibusq. aliis, & singulis, quorum, &c. BARTHOLOMAEVS, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM QVIDEM, &c. qua fungimur in hac parte, praefatas literas Apostolicas, & hunc nostrum Processum, ac omnia, & singula in eius contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis intimamus &c. vosq. nihilominus, et vestrum quēlibet tenore praesentium requirimus, etc. quatenus infra sex dierum spacium, etc. ac monitione canonica assignamus eundem D. N. principalem, vel procuratorem

rem suum eius nomine, facultate iuris regrediendi ad parochialem Ecclesiam S N. quam venerabilis vir D.N. dictæ Ecclesiæ rector ad præsens obtinet per cessum, & ex causa permutationis, vel decessum ipsius D. N. aut eodem Ecclesiam præfatam alias quomodolibet, vel amittente,& illa alias quomodolibet vacante,&c.apud Sedem Apostolicam, prout in dictis literis plenius apparet,auctoritate sibi concessa, & in euentum regressus huiusmodi in dictæ Ecclesiæ,ac annexorum,iuriumque,& pertinentiarum omnium eiusdem, corporali,reali,& actuali possessione,iuxta præinsertarum literarum Apostolicarũ vim, formam,continentiam,& tenorem,pacifice frui,& gaudere faciatis,& permittatis; & quilibet vestrum faciat, & permittat. INHIBENTES propterea vobis omnibus,& singulis supradictis,& aliis quibuscumque dignitatis,status,gradus,ordinis, vel conditionis fuerint, sub infrascriptis sententiarum pœnis, ne D.N. principalē, vel procuratorem suum præfatum super præmissis, aut præmissorũ aliquo quomodolibet indebitè molestetis, seu molestari permittatis,vel faciatis per vos, vel aliũ, seu alios, publice,vel occulte, directe,vel indirecte,quouis,colore, vel ingenio, sed omnibus, & per omnia huiusmodi præinsertis literis Apostolicis, & præsenti nostro processui pareatis,&quilibet vestrum pareat cum effectu. QVOD SI FORTE, &c. CAETERVM cum ad executionem,&c.fideliter publicare procurent, ac eundem D.N.principalem,vel procuratorem suum præfatum eius nomine,facultate iuris regrediendi ad Ecclesiam huiusmodi,ac in euẽtum illius ipsius Ecclesiæ, ac annexorum, iuriumq. & pertinentiarũ omnium eiusdem possessione pacifice frui, & gaudere, auctoritate prædicta faciant, nec permittant eundem D. N. principalem,vel procuratorem suum eius nomine, super illis per quoscumque quomodolibet indebite molestari,inquietari,vel perturbari,neque inquietent,molestent,vel perturbent. ET GENERALITER, &c. IN QVORVM, &c.

Processus pensionis.

BARTHOLOMAEVS Ferratinus Dei, & Apostolicę Sedis gratia.Episcopus Amerin. Iudex, & executor ad infrascripta,vna cum nonnullis aliis nostris in hac parte collegis, a Sede præfata specialiter deputatus, vel MARCELLVS Lantes Protonotarius Apostolicus, & in vtraque Signatura S. D. N. Papæ Referendarius, curiæq. causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, & Archiuii Rom. Curiæ corrector,iudex,& executor ad infrascripta,&c. venerabili viro D. N.Rectori parochialis Ecclesiæ S.N.N.diœc. &c.& successoribus vestris ipsam parochialem Ecclesiam pro tempore obtinentibus, omnibusq. & singulis, &c. *Si ignoretur nomen Rectoris, vel beneficiati pensionem soluere habentis*,vniuersis,& singulis præsentes literas siue hoc pręsens publicum processus instrumẽtum inspecturis, lecturis pariter, & audituris,ac illi,vel illis,quorum interest, &c. Literas sanctissimi, &c. CLEMENS, &c. POST QVARVM, &c. & qua fungimur in hac parte, præfatas literas Apostolicas, huncq. nostrum processum, ac omnia, & singula in eis contenta, vobis omnibus, & singulis supradictis intimamus,&c. deduci volumus per præsentes. Et nihilominus vos D. N. rectorem, & successores vestros prædictos,& vestrũ quemlibet in solidum. *vel si ignoretur nomen Rectoris.* Et nihilominus nunc, & pro tempore existentem parochialis Ecclesiæ N. Rectorem tenore præsentium requirimus,& monemus primo,secũdo,tertio,& peremptorio communiter, vel diuisim, ac vobis,& vestrum cuilibet insolidum in virtute sanctæ obedientię, ac sub sententiis, censuris,& pœnis in dictis literis Apostolicis contentis; quas in vos, & vestrum quemlibet,nisi feceritis quæ in hac parte mandamus,incurrere volumus ipso facto, prout prælibatus S. D. N. Papa incurrere voluit, districte percipiendo mandamus; quatenus infra terminos in præinsertis literis Apostolicis cõtentos pensionem annuam L.ducatorum,per præinsertas Apostolicas dicto D. N. principali per præfatum S.D.N. Papam super fructibus, redd. & prouent. parochialis Ecclesiæ N.reseruatam,in loco,& terminis in eisdem literis Apostolicis expressis, vel saltem infra xxx. dies, quemlibet eorum immediate sequentes,quos vobis,& vestrum cuilibet pro omni dilatione, terminoq. peremptorio,

tio, ac monitione canonica assignamus eidem D. N. principali quoad vixerit, vel procuratori suo ab eo speciale mandatum habenti, iuxta reseruationis constitutionis, & assignationis, ac decreti in eisdem literis Apostolicis appositi continentiam, & tenorem efficaciter persoluatis, & vestrum quilibet persoluat: aut vos cum dicto D.N. principali, siue eius procuratori super hoc amicabiliter cōcordetis, & quilibet vestrum concordet. *Si in bulla adsit regressus additur.* Necnon eundem D. N. principalem in omnes, & singulos euentus in dictis literis Apostolicis expressos, facultate iuris regrediendi, & in euentum regressus huiusmodi possessione dictę parochialis Ecclesiæ, iuxta ipsarum literarum formam, & tenorem, pacifice absque aliqua contradictione gaudere faciatis, & permittatis, ac vestrum quilibet faciat, & permittat. QVOD SI FORTE præmissa, &c. *vsque ad verba.* Interdicti Ecclesiastici sententias ferimus in his scriptis, & etiam promulgamus. CETERVM cum ad executionem, &c. *vsque ad verba:* Legant, intiment, insinuent, & fideliter publicare procurent, ac eidem D.N. principali quoad vixerit, vel procuratori suo præfato pensionem annuam L. ducat. &c. in præinsertis literis Apostolicis contentam, & reseruatam. Iuxta præfati D. N. Papæ reseruationis, constitutionis, assignationis, ac decreti, & indulti præfatorū continentiam, atque formam, arius singulis in loco, & terminis in eisdem literis expressis, vel saltem infra xxx. dies ex tunc immediate sequentes per vos, vel alterum vestrum tunc debitam. realiter, & cum effectu quantum in eis est, vel fuerit, faciant persolui. *Si adsit in bulla regressus.* Ac eundem D. N. principalem facultate iuris regrediendi, & in euentum regressus huiusmodi, possessione dictæ Ecclesiæ pacifice frui. & gaudere, iuxta dictarum literarum vim, formam, continentiam, & breuem. ET NIHILOMINVS quemlibet ex vobis dicto D.A. & successoribus vestris præfatis, qui in aliquo ex dictis terminis, vel saltem infra xxx. dies immediate sequentes, pensionem per vos, seu alterum vestrum tunc debitam huiusmodi non persoluisse cum effectu, aut voscum dicto D. N. principali, vel procuratore ad hoc ab eo specialiter constituto, super hoc amicabiliter concordatum fuisse, & esse, sententiamq excommunicationis per præfatum D. N. Papam, à qua vos, vel alter vestrum, præterquam in mortis articulo, absolui non poterit, latam propterea incurrisse: ipsis nostris subdelegatis, vel eorum alteri constiterit, quoties, & quando super hoc pro parte dicti D.N. principalis fuerint requisiti, vel aliquis eorum fuerit requisitus, tamdiu Dominicis, & aliis festiuis diebus in suis Ecclesiis, monasteriis, & capellis, dum maior inibi populi multitudo ad diuina conuenerit, excommunicatum publice nuncient, & faciant ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctius euitari, donec, & quousque dicto D.N principali, vel procuratori suo prædicto super hoc amicabiliter concordatum, aut ipse ab huiusmodi excommunicationis sententia absolutionis beneficium meruerit obtinere. ET GENERALITER omnia, & singula, &c. IN QVORVM omnium, & singulorum præmissorum, &c. *Vt in processu prouisionis.*

Secundi Libri Finis.

SALLVSTII TIBERII A CORNETO.

Liber Tertius.

De varijs, & diuersis alijs vtriusque generis contractibus.

Aggregatio Societatis.



GVBERNATOR, Consiliarii, cęteriq. officiales venerabilis Societatis sancti Ioannis Baptistæ decollati, de Misericordia nuncupatæ, nationis Florentinorum de Vrbe, vniuersis & singulis Christi fidelibus præsentes nostras litteras inspecturis, visuris, lecturis, pariter etiam audituris, sinceram in Domino charitatem. Noueritis, quod nos post diuini offici celebrationem congregati, et coadunati in Oratorio nostro (vt moris est) ad requisitionem D. N. Procuratoris N. prout de eius procurationis mandato constat publico instrumento rogato pro D. N. notarium publicum Apostolica, & Imperiali auctoritatibus in dicta terra N. sub die N. penes infrascriptũ notarium, & secretarium nostrum dimisso, considerantes, quod si fe. rec. Iulius Papa Tertius, ac Sanctissimus D. N. Clemens diuina prouidentia Papa Octauus, diuersiq. alii Romani Pōtifices erga nos ex mera eorum benignitate sese liberales largitores gratiarum ostenderunt, nos quoque merito erga alios liberales esse debemus, itaquod alii Cristicolæ circa misericordiæ opera se pie studeant exercere: *Vigore præinsertarum* literarum Apostolicarũ sub plumbo, necnō etiam in forma breuis respectiue sub anulo piscatoris expeditarum, ac facultatis nobis, & eidem nostræ Societati attributę quæcumque priuilegia, gratias, indulgentias (non tamen manus adiutrices concernentes) facultates, exemptiones, & indulta non tamen prosequendi causas hic in Rom. Cur. coram Auditore Camerę, & liberandi aliquem dam natum, & altare portatili concernen. nobis, & eidem nostræ Societati hactenus quomodolibet concessas, & concessa cum dicta confraternitate N. illiusque confratribus in omnibus, & per omnia, iuxta præinsertarum literarum tenorem, & formam, ac cum exemptionibus, gratiis, & priuilegiis (supradictis tamen exceptis, & reseruatis) communicauimus, & concessimus prout per præsentes communicamus, illasq. & illa eis liberaliter concedimus, & elargimur. In quorum omniũ, & singulorum fidem, robur, & testimoniũ præmissorum, præsentes nostras fieri, & per infrascriptum notarium publicum, & Secretarium nostrum ad hoc à nobis specialiter deputatum, de mandato nostro subscribi, sigilliq. eiusdem nostræ Societatis appendendam muniri fecimus. Datum Romæ in eodem Oratorio nostro, sub anno a Natiuitate Domini, &c.

Forma instrumenti sententiæ, quod à notario conficitur.

IN nomine Domini Amen. Noueritis vniuersi, & singuli hoc præsens publicum sententię instrumentum inspecturi, lecturi, & audituri, qualiter vertente nuper, seu alias lite, & causa coram eximio ll. doctore N. admodum magnificę ciuitatis Corneti hon. Commissario, & iudice ordinario, inter magnificum D. A. actorem ex vna, & D. B. reum conuentum de, & super solutione summę scutorum 100. per eundem B. eidem A. debitorum pro pretio certæ quantitatis frumenti sibi vēditi,

diti, mensurati, & traditi de anno proxime præterito ex eiusdem A.Putei rebusq. aliis in actis,& processu causæ, & causarum huiusmodi latius deductis partibus ex altera, & diuersos actus præuia libelli porrectione ex parte actoris, & rei responsione, hinc inde processum fuisset, exhibitisq.& product s nõnullis positionibus, & articul s, & testibus super eis, & tota causa legitime examinatis, debitisq. præfixis terminis statutariis,præcedenteq.(vt moris est)processus publicatione,cum assi gnatione consueti termini ad opponendũ: Quo termino elapso,citato dicto D. B. ad concludendum, concludiq. videndum,& audiendum sententiam pro die, & hora infrascriptis: demum idem magnificus D. Commissarius,&Iudex ordinarius in loco solito, & consueto,ac hora solita, & consueta ad iura reddendum,&causas audiendum pro tribunali sedens, visis vidẽdis,ac seruatis de iure seruandis suam in scriptis in causa, & causis prædictis tulit, & promulgauit sententiam diffinitiuam huiusmodi sub tenore videlicet: Christi nomine inuocato, &c. Lecta lata, & publicata fuit supradicta sententia per eundem magnificum D Commissarium, vt supra pro tribunali sedentem,in palatio solitæ residentiæ dicti magnifici D.Commissarii, ac Curię dictæ ciuitatis, sub anno a natiuitate Domini,&c. præsentibus N.& N. testibus,&c.

Doctoratus.

IN nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris,& Filii, & Spiritus sancti Amen. Hieronymus Botis Comes Palatinus,&c. Art. med. Theologiæ doctor,primus olim Perusini Gimnasii Philosophus, super ordinarius,&c. Vniuersis,& singulis præsentes literas, siue præsens publicum Doctoratus instrumentum,& priuilegium visuris,lecturis pariter,&audituris notum facimus, & attestamur, qualiter vocatis magnificis DD. F. & N. art. & med. doctoribus, vt magnificum D.B. q.D.B.q.D. A.& C.coniugum filium legitimum,& naturalem in art. med.& philosophiæ rigorose inquirerent, & examinarent. Qui quidem domini Doctores mandatis nostris obsequentes, datis dicto B. his punctis, videlicet primo Phys. t. 42. omnia autem contraria faciunt princip a,&c. & primo Aphorismorum Aphorismo 7. vbi morbus peracutus est,&c. & eodem B.super eis rigorose,& diligenter inquisito,et examinato, ita eum,tam in legendo,inferendo,sustinendo,quã etiam in aliis emergentibus quæstionibus, ac fortissimis, & subtilissimis argumentis contra eum summo cum studio factis,respondisse,&replicasse valde diligenter,& subtiliter nobis, iuxta eorum conscientiam retulerunt, vt merito ad huiusmodi art.med.& philosophiæ doctoratus gradum, tamquam idoneum, & sufficientem promoueri possit; ideo vigore indulti,nobis à Sede Apostolica concessi,hic causa breuitatis inseri omisi; quod tamen volumus inseri quandocumque posse, de eorundem DD. Doctorum vnanimi consilio, & assensu considerantes, quod ex annosa litterarum radice debes, & gloriose debeant recolligi fructus; ipsum B.ad Nos reuocatum,& id postulan. ad gradum,& insignia Doctoratus huiusmodi,ad laudem,& gloriam omnipotentis Dei, & gloriosissimæ eius matris Mariæ Virginis, omni meliori modo, quo magis,& validius potuimus,& debuimus,ac possumus, & debemus,recepimus, & assumpsimus, ac aliorum Doctorum in arte medicinæ,& philosophiæ numero, & actui aggregauimus;prout tenore præsentiũ recipimus assumimus, & aggregamus, Pronunciantes,decernentes,&declarãtes, ipsum B. art.med.& philosophiæ doct.omnibus, & singulis priuilegiis,exemptionibus, prærogatiuis, libertatibus,immunitatibus, honoribus, concessionibus, fauoribus,& indultis,quibus ceteri Doctores vtũtur,potiũtur,& gaudẽt;vti,potiri,&gaudere debere; sibiq. libros clausos & apertos,biretum in capite, anulum in digito, osculum pacis, ac sedem,siue cathedram, omniaq &singula doctoratus insignia sibi tradidimus, & concessimus; prout tradimus,&concedimus per præsentes.In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum, pręsentes manu nostra propria subscriptas,& sigilli nostri appensione munitas, fieri curauimus. Datum, & actum Romæ in ædibus nostris, sub anno, &c. præsentibus,&c. testibus,&c.

No-

Notariatus.

COllegium ſcriptorum Archiuii Rom. Cur. vniuerſis, & ſingulis præſentes litteras, ſeu pręſens notariatus inſtrumentum inſpecturis, lecturis, & audituris, ſalutem in Domino ſempiternam. Quia humanæ vitæ conditio curſum habet inſtabilem, & ea quæ per homines fiunt, vel temporum diuturnitate, vel memoriæ labilitate penitus deperirent; niſi vtriuſque iuris prouidentia, naturali præuia ratione tabellionum, & notariorum, per quos ea quę geruntur documẽtis publicis quantum finit humana fragilitas, perpetuitati donarentur, officium inueniſſet. Cum itaque diſcretus vir Chriſtophorus Caſtellettus ciuis Romanus nobis humiliter ſupplicauerit, quatenus ipſum auctoritate Apoſtolica nobis commiſſa, in publicum, & authenticum tabellionem, notarium, & iudicem ordinarium, ſolitis cum facultatibus creare, & inſtituere; aliaſque in præmiſſis opportũne prouidere dignaremur: Nos itaque conſiderantes vitæ, ac morum honeſtatem, litterarum ſcientiam, aliaque virtutum merita, quibus dictus Chriſtophorus experientia, & fidedignorum teſtimonio commendatur, eiuſq. in hac parte ſupplicationibus inclinati, ex indulto Sanctiſſimi D.N. Papæ, cuius in hac parte vices gerimus, & auctoritate noſtri officii & ex conſenſu, & deliberatione R.P.D. Hadriani Fuſconii Epiſcopi Aquitanen. dicti Archiuii magiſtrati Correctoris, & egregii viri D. Stephani Latini eiuſdem Archiuii ſcriptoris, & Clerici per Nos in generali Congregatione noſtri Collegii deputati, eundem Chriſtophorum præſentem in dicto Archiuio genibus flexis conſtitutum, & per D. Fazzinum de Fazzinis examinatores, ad hoc per Nos electum, diligenter examinatum, ac habilem, & idoneum repertum, notarium publicum, & tabellionem, ac iudicem ordinarium, cum ſolitis facultatibus ordinauimus, creauimus, & inſtituimus; ipſumque per pennam & calamare, & alia conſueta inſignia, de dictis officiis inueſtiuimus, prout harum ſerie ordinamus, creamus, inſtituimus, ac etiam inueſtiuimus, cum facultate per quaſcumque ciuitates, terras, oppida, caſtra, villas, ac omnia loca S.R.E. mediate, vel immediate ſubiecta, & per quaſcumque mundi partes, contractus, pacta, conuentiones, actus iudicarios inter viuos, & cauſa mortis, donationes, teſtamenta, codicillos, & alias vltimas voluntates, ceteraq. inſtrumenta ſcribendi, & publicandi, & in actibus voluntarię iuriſdictionis, auctoritates, & decreta interponen. omniaq. alia, & ſingula palam, & publice facien. & exercen. quæ ad officiũ publici, & authentici notarii, tabellionis, & iudicis ordinarii pertinere, & ſpectare dignoſcuntur, & ad eundem Chriſtophorum, tamquam ad notarium, & tabellionem publicum, ſeu perſonam authenticam publice recurratur, de ceteroſq. inſtrumentis publicis per eum conficiendis, ſtetur firmiter, & credatur, plenariaque fides in iudicio, & extra adhibeatur. Quibus peractis dictus Chriſtophorus notarius creatus, de dicto officio fideliter exercen. in manibus dictorum DD. correctoris, & clerici deputati, infraſcriptum ſub hac forma præſtitit iuramentum: videlicet, Ego Chriſtophorus Caſtellettus ciuis Romanus ad hac hora fidelis ero, & obediens beatis Apoſtolis Petro, & Paulo, & S. R. E. ac D. meo D. Gregorio XIII. & ſucceſſoribus ſuis canonice intrantibus, non ero in auxilio, fauore, cõſilio, conſenſu, vel facto, vt vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, conſilium autem quod mihi per ſe, vel litteras, aut nuncium manifeſtabũt, ad eorum damnum ſcienter nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam deuenire contingat, quod in periculum Rom. Pont. aut Eccleſiæ Rom. vergeret, ſeu graue damnum illi immineret, illud pro poſſe meo impediam, & ſi hoc impedire non potero, procurabo bona fide, id ad notitiã D. N Papæ perferri. Papatumq. Rom. & Regalia ſancti Petri, ac iura ipſius Eccleſiæ, & præſertim, ſi qua in ciuitate vnde oriundus ſum, eadem Eccleſia habeat, iuuabo, & quantum in me erit, contra omnes homines defendam. Dominos meos Collegium, correctores, & ſcriptores Archiuii Rom. Cu. venerabor, & eorum inſtituta, & priuilegia ſeruabo, & illa per quempiam verbo, vel facto, pro viribus violare non permittam; ſcripturas, quas in alma Vrbe, vel vbi Rom. Pont. cum ſua Curia reſidere contigerit, conficiam, infra termi-

nos

nos in litteris fundationis dicti Collegii Archiuii comprahensos, ad Archiuium reportabo, & in cæteris omnibus ordinationes dicti Collegii seruabo, tabellionatus officium fideliter exercebo, cõtractus, in quibus requiritur consensus partium, fideliter faciam, nihil addendo, vel minuendo, sine partium voluntate, quod substantiam contractus immutet. Si vero in conficiendo aliquod instrumentum, in quo vnius solius partis sit requirenda volũtas, hoc ipsum faciam, eiq. nihil addam, vel minuam contra ipsius voluntatem, quod facti immutet substantiam. Instrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo sciam interuenire, seu intercedere vim, vel fraudem contractus in protocollum redigam, & postquam redigere malitiose non differam, contra voluntatem illius, vel illorum, cuius, seu quorum est contractus, super eo quoque conficiam publicum instrumentum salario meo iusto, & consueto salario. Ita me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia. In quorum, &c. Datum, & actum Romæ in palatio Apostolico in Camera dicti Archiuii, sub anno a Natiuitate Domini 1575. indictione 3. die vero 29. mensis Augusti, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N. Gregorii diuina prouidentia Papæ XIII. anno quarto, præsentibus ibidem DD. Io. Baccodi, & Io. de Auila dicti Archiuii scriptoribus testibus ad præmissa vocatis, &c. A. Aquinas corrector F. de Fazzinis: Stephanus Latinus.

Et quia ego Valerianus Carosius, &c. Archiuii Ro. Cur. scriptor de supradicto instrumento notariatus rogatus fui. Ideo illud subscripsi, & publicaui in fidem præmissorum requisitus.

Vicariatus.

R. P. D. A. electus M. confisus de scientia, fidelitate, probitate, & circumspectione, & in rebus agendis experientia. Ven. D. N. olim officialis dictæ M. diœcesis, & nunc moderni Vicarii in dicto Episcopatu, per eum iam deputati per litteras patentes, sponte, &c. de nouo fecit, cõstituit, creauit, deputauit, & solemniter ordinauit suum verum, certum, legitimum, & indubitatum Vicarium, siue procuratorem, actorem, factorem, negociorumq. infrascriptorum gestorem, ac nuncium specialem, & generalem, ita tamen. &c. eundem N. olim officialem, absentem, specialiter, & expresse, ad ipsius, &c. dictam Episcopalem Ecclesiam M. & illius diœcesim, membra, & pertinentias, castra, terras, villas, & alia quæcumque in spiritualibus & temporalibus, regendum, & gubernandum, illisq. in diuinis, & alias (prout decet) laudabiliter deseruien. & deseruari facien. in eisdem Ecclesia, ciuitate, & diœcesi, verbum Dei clero, & populo prædican. confessiones confiteri volentium audien. & confitentes pro quibusuis commissis, in illis videlicet omnibus, & singulis casibus, in quibus ipse R. P. D. N. electus, absoluere potest, absoluen. & eis pœnitentias salutares iniungen. ac sibi, & cũ quibus videbitur, in quibusuis casibus à iure permissis, dispensandum; literas dimissorias & commendatorias, & ad ordines etiam sacros a quocumque catholico Antistite gratiam, & communionem à Sede Apostolica habente, riteq. & canonice promoto, recipien. licentiam dandum, & concedendum, & ad ordines etiam sacros huiusmodi promoueri; ac beneficia Ecclesiastica obtinere volentes, examinan. & de eorum vita, & moribus inquiren. & se informan. admittendumq. sufficientes, & insufficientes repellen. dictamq. Ecclesiã, & illius diœc. membra, & pertinentias visitandum, & reformandum, & omnia, quę ad huiusmodi visitationis officium pertinent, gerendum, & exercen. oppressiones, executiones indebitas, & quoslibet abusus tollendum, & emendan. contra quoscumque suspectos de hæresi, vsurarios, & quosuis alios tam Ecclesiasticos, quam laicos delinquentes, & criminosos cuiuuis gradus, cõditionis, & status fuerint, inquirendum, & contumaces, iuxta eorum demerita, per priuationem beneficiorum, & bonorũ, tam ecclesiasticorum, quam patrimonialium, & aliorum quorumcumque, ac alias iuxta canonicas sanctiones, ac prouinciales, & sinodales constitutiones, puniendum, & corrigendum, priuandum, & suspendendum causas, lites, controuersias, & quæstiones, tam matrimoniales, beneficiales, ciuiles, criminales, quam mixtas, ad forum dictæ mensæ Episcopalis,

quouis modo spectantes, & pertinentes; cum omnibus, & singulis suis inciden, &c. audiendum, decidendum, cognoscendum, & terminandum, sententias tam interlocutorias, quam diffinitiuas promulgan. easq. debitæ executioni demandan. Excommunicationis, suspension. & interdicti, aliasq. ecclesiasticas sententias, censuras, & quasuis personas, vniuersitates, & loca proferen. & infligen. easque excommunican. aggrauan. & reaggrauan. & auxilium brachi secularis inuocan. ab excessibus, peccatis omnibus, criminibus, sententiis, censuris, & pœnis, quantum ad ipsum D. electum spectat, simpliciter, vel ad cautelam absoluen. & illas moderan. Apostolosq. super quibus vis appellationibus dandum, & concedendum, & illis responden. electiones, & postulationes quarumcumque personarum, ad quæcumque beneficia examinan. sufficientes, approbandum, insufficientes reprobandum, quæcumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, ad dicti D. electi collationem, prouisionem, præsentationem, seu quamuis aliam dispositionem, tam de iure, quam de consuetudine, aut quacumque alia de causa, ad dictum D. electum spectan. qualitercumque vacantia, & vacatura personis idoneis conferendum, & de illis etiam prouidendum; atque in illis beneficiis Rectores idoneos instituendum, & huiusmodi electiones, si videbitur approban. aut reproban. Rectores quoque, & Vicarios, ac alios officiales cum plenaria potestate recipiendum, & deputandum, eisq. stipendia constituendum, & dum videbitur remouendum. Cum clausula ad lites, &c. Et generaliter omnia alia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna, & quæ ipsemet A. electus faceret, & facere posset, si in præmissis interesset: & quæ alii Vicarii generales facere, & administrare de iure, aut consuetudine consueuerunt, & possunt; etiam si talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale, quam præsentibus est expressum; agendum, gerendum, exercendum, & procurandum. Promittens, &c. Releuans, &c.

Consensus mulieris, in venditione rei, super qua habet interesse.

CVm sit quod D. F. de A. vnus ex filiis, & hæredibus bo. me. T. dum viueret Protonotarii Apostolici, mediante suo procuratore specialiter constituto, ad effectum soluen. quandam compositionem scutorum 500. facta cum Fisco, & curia, propter vulnus, seu vulnera, & rixam commissam cum Locatenente Arcis F. & impensas propterea factas; quam compositionem ni si integre persolueret, vtique in carceribus, in quibus diu ex huiusmodi causa, detentus fuit retrudi posset; & volens dictas impensas, in dicta carceratione factas, seu debitū ex huiusmodi causa contractum persoluere, ideo vendiderit eius domum, sitam in Vrbe, in Via P. quæ tendit ad Ecclesiam Sancti N. prope Plateam P. e conspectu alterius domus maioris, iuxta viam, quæ tendit ad B. ab vno, & alio bona M. & vias transuersales, domino Cap. N. pro pretio scutorum 900. partim solutorum, & partim soluen. in terminis desuper conuentis, cum pactis, & clausulis latius expressis in instrumento venditionis huiusmodi, die, &c. celebrato per me notarium. In quo instrumento conuentum fuit, vt dictus emptor complementum pretii soluere non teneretur, nisi præstito consensu per D. I. germanum fratrē D. F. & per eorum sorores, & dominam C. filiam M. ratione legati ei facti per dictum bo. me. T. de summa scutorum 500. prout in eius testamento continetur, ac præstito consensu per Illustrissimum, & Reuerendissimum dominum Cardinalem M. fideicommissarium, seu etiam executorem dicti testamenti pro quocumque ipsorum iure, & actione competen. & competituris, & præstitis aliis consensibus per alios, de quibus latius in dicto instrumento venditionis apparet, & propterea dictus venditor, volens adimplere pacta conuenta, vt possit consequi reliquum pretii dictæ domus in terminis conuentis, requisiuerit dominam C. filiam M. præfati nunc ætatis annorum xv. & dictum eius patrem vti legitimum administratorē, vt consentire vellent dictæ venditioni pro quocumque iure ipsius C. ratione dicti legati scut. 500. Quia in euentum, in quem nubat, & tem-

tempore nuptiarum, iuxta formam dicti testamenti, obtulit, se paratum soluere legatum huiusmodi; Vltra quod ipsa C. poterit sibi iura sua: super aliis bonis præfati testatoris reseruare, in quibus est, & erit eidem C. abunde cautum, & pariter idem F. requisiuerit dominam Claram eius germanam sororem, vxorem dicti M. vt pro quocumque suo iure, quod sibi ratione fideicommissi paterni competere posset super huiusmodi domo vendita consentire vellet. Quæ domina Clara habens plenam notitiam de dicto testamento paterno, condito die, &c. per N. tunc temporis notarium curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, in quo licet idem testator disposuerit, quod deficientibus suis legitimis filiis masculis hæredibus vniuersalibus, institutis sine filiis legitimis, & naturalibus, aut legitimatis, bona deuolui, & pertinere ad ipsius testatoris, & quod prohibuerit dictis hæredibus venditionem, donationē, & alienationem bonorum testatoris, tamē exceptuauerit, & reseruauerit casus legitimos, & a iure concessos, videlicet carcerationis, detentionis in manibus infidelium, & aliam necessitatem, ideo, & quia intendit rem gratam facere dicto E. vt se possit liberare à solutione dictæ compositionis, & impensarum, mediante conuentione pretii dictæ domus, & ne dictus eius frater a curia, & Fisco possit iterum molestari, vel carcerari, consentire proposuerit, prout etiam dictus M. eius maritus, & tamquam pater, & legitimus administrator dictæ C. & ipsa quoque C. cum auctoritate, & consensu paterno, & aliis solemnitatibus opportunis consentire paratæ sint, attēto quod iura ipsius C. respectu dicti legati super aliis bonis testatoris, vltra promissionem F. reseruare intendunt, & ibidem salua, & integra esse considerant. Hinc est quod anno, &c. die &c.

Corā magnifico, & Excellente I. V. D. L. N. Collaterali curiæ capitolii, in Vrbe Iudice ordinario, & competenti pro tribunali sedente super sede lignea, in loco infradicendo, quem locum, & sedem, ad abundantiorem cautelam, pro suo iuridico, & congruo tribunali, ad hunc actum, & instrumentum celebran. deputauit; ac testibus, & me notario personaliter constitutæ dictæ D. Clara de A. vxor dicti M. in præsentia dicti eius mariti, ac D. C. dictorum coniugum filia, & legataria, nunc etātis annorum xv. vt ipsa & dicti eius parentes affirmarunt, in præsentia, & cum consensu, & auctoritate d. M. sui genitoris, affirmantes, præter dictum I. nullos habere consanguineos habiles ad præstandum consensum in hac re; Ideo volentes actum omni meliori modo, quo possunt, valide celebrare, & ne propter dispositionem statutorum Vrbis de validitate agendorum dubitari contingat, propter defectum consauguineorum; Ideo à prædicto Collaterali aliquem curatorem, & confisæ de probitate domini A. ipsis DD. Claræ, & C. in defectum consanguineorum, & quos iurarunt non habere in Vrbe, deputari cum instantia postularunt, tam coniunctim, quam diuisim, & omni meliori modo. Qui D. Collateralis intellectis, & consideratis præmissis, eundem A. pręsentem, & onus huiusmodi acceptantem, ipsi Claræ, & C. præsentibus, & petentibus, dedit, & deputauit in curatorem, in locum, & defectum duorum consanguineorum, iuxta formam statutorum Vrbis, dicens, & replicans eidem A. curator esto, ad hunc actum supernarratum peragendum, vtilia facito, & inutilia prætermittito, ipsas Claram, & C. earum iura indefensas, & indefensa non relinquito, & alia facito, ad quæ de iure teneris; Qui A. curator præmissis intellectis, ita facere, & curare promisit, quemadmodum sibi a domino Collateri demandatum fuit & eo ibidem præsens.

B. sciens, &c. sponte, &c. vt principalis, principaliter, & insolidum accessit & fideiussit erga dictas Claram, & C. præsentes, &c. quem B. accedentem, præsentem, &c. D. A. curator promisit releuare indemnem, ac penitus sine damno conseruare itaquod &c. alias, &c. obligantes propterea iidem curator, & fideiussor insolidum se ipsos, eorumque hæredes, &c. ac bona omnia & singula præsentia, & futura, in forma iuris valida, & ita iurarunt tactis, &c.

Quo facto, coram eodem magnifico D. N. secundo Collaterali, & iudice, vt supra sedente prędictæ DD Clara, & C. in præsentia dicti D. M. mariti dictæ D. Claræ,

ac patris, & legitimi administratoris dictæ D C.suæ filiæ,atque præsentia A. curatoris consanguineorum loco deputati, iurantium tactis,&c. se nullum proprium particulare habere in hac re, & huiusmodi consensum, attento quod iura ipsius C. respectu dicti legati, super aliis bonis testatoris, vltra promissionem D. F. reseruare intendunt, non tendere in damnum ipsarum DD. Claræ, & C. sponte, &c. in primis, ad maiorem contractus validitatem, renunciarunt cum iuramento tactis, &c. l. Iul. de fund. dot. ac omnibus legibus,& legum auxiliis,& beneficio restitution.in integrum,&omnibus iuribus, & statutis, si quibus mediantibus, contra huiusmodi contractum quouis modo venire possent; de quibus legibus, & iuribus,ac statutis, & eorum effectu, prius a domino Iudice informatæ extiterunt; & cum dicta renunciatione,ac omnibus melioribus modo, &c. cognitis, & consideratis, & bene intellectis, prefertim per D.Claram dispositionibus, & clausulis testamenti dicti bo. me. T. & etiam certioratus ad plenum, de dicta venditione in huiusmodi venditionem domus, factæ in dictum capitaneum N. pro omni, & quocumque iure, actione, & interesse competentibus, & competituris eidem DD.Claræ, & C. purè,libere, & simpliciter consenserunt,& illam approbarunt,laudarũt, & in omnibus, & per omnia confirmarũt, in quantum ad ipsas Claram, & C. attinet, & dictam alienationem, & præsentem consensum semper,& perpetuo ratã, gratam,& firmam, ac ratum, gratum, & firmum habere, & tenere promiserunt;& numquam, sub prætextu dicti legati scutorum 500. facti in fauorem dictæ C. & sub prætextu fideicommissi paterni,& cuiuscumque iuris, concernentis ipsam D. Claram, tam de præsenti, quam etiam in futurum, dictum capitaneum N. emptorẽ domus præfatæ,eiusq. hæredes, & successores in dicta domo,molestare in iudicio vel extra,etiam sub quouis prętextu,iure, titulo,& causa,cognitis,&incognitis,etiã hic non expressis; alias ad omnia damna, impensas,& interesse teneri voluerunt, & à limine iudicii repelli possint,& hoc fecerunt saluis,& reseruatis iuribus dicti legati eidem D.in,& super omnibus, & singulis aliis bonis hæreditatis dicti bo. me. T. testatoris, super quibus bonis, asseruerunt, ipsam C. cautam esse, & vltrà huiusmodi reseruationem: ibidem præsens dictus D. F. promisit eidem C. præsenti, & ad maiorem cautelam, cum dicto consensu, acceptanti, soluere dictum legatum, in euentum, & in tempore solutionis faciendæ, iuxta formam dicti testamenti paterni,& nõ aliter.Pro quibus, &c.super quibusomnibus,& singulis præmissis,tamquam rite, & legitime gestis, petierunt a prædicto magnifico D.Iudice, suam in præmissis,& sui officii auctoritatem,pariter & decretũ interponi,supplendo omnes defectus, qui forsan interuenerunt,omni meliori modo,&c.Qui magnificus D.Iudex sic, vt supra, pro tribunali sedens,visis,& intellectis præmissis, suam suiq.officii auctoritatem,ac pariter decretum interponendum,duxit,& interposuit, supplendo quoscumque defectus,si qui forsan interuenerint,quantum sua potuit auctoritate supplere,etiam omni meliori modo,&c.Super quibus,&c.

Ratificatio filij in patria potestate existentis.

CORam Illustrissimo, & Excellentissimo domino N. Duce, sedente in loco infradicendo,& testibus ac me notario publico specialiter vocatis, & adhibitis personaliter constitutus.

Illustrissimus,& Excellentissimus D.D. B. Princeps,habens plenam notitiam, vt asseruit,de omnibus, & singulis gestis, & factis, causa quattuor censuum in, & super prædio, seu casali N. constitutorum, & venditorum per Illustrissimum, & Reuerendiss. D. F. sub diuersis diebus, & in fauorem diuersarum personarum,pro pretio in totum scutorum sex millium auri in auro, seu valoris talis summæ in circa, pro seruitio, & ad instantiam ipsius Illustrissimi, & Excellentiss. D. Principis, attestato quod dictæ pecuniæ per magnificum D. L. procuratorem suum acceptę fuerunt, & successiue iuxta ordinem ipsius Illustrissimi D. Principis trãsmissæ, & remissæ Venetias;Et particulariter certioratus ad plenum de instrumẽto Romæ celebrato ex actis D. C. notarii publici, hu-

huiusmodi tenoris videlicet (inseratur tenor instrumenti.) Volens adimplere promissionem factam per dictum magnificũ L. sponte, &c. cum consensu, & auctoritate dicti Illustrissimi, & Excellentissimi Ducis debitoris sui, de præmissis ad plenum informati, & omni meliori modo, &c. dictum relatum instrumentum, cuius tenor superius insertus fuit, & omnia, & singula in eo contenta, et omnia alia, et singula in actis C. præfati per D. L. gesta, cum toto negocio, de quibus omnibus, & singulis dixit plenissime informatum se esse, ratificat, acceptat, approbat, ac in omnibus, & per omnia plenissime confirmat, modis, & formis, prout in eodem instrumento continetur, ad cuius originale relationem habet, & illa omnia promisit adimplere, ac inuiolabiliter obseruare, vt supra, erga omnes, & singulos, quorum interest, aut interesse poterit hinc absentes, me notario publico, pro illis omnibus, & singulis stipulāte, & acceptāte. Pro quibus &c. obligauit, &c in forma Cameræ, &c. & ita obseruare iurauit, tactis, &c. & in verbo, ac fide Principis, super quibus omnibus, & singulis præmissis, ad maiorẽ illorum validitatem, & ad postulationem dicti Illustrissimi D. Principis Illustrissimus, & Excellentissimus D. Dux præmissis intellectis & cognitis, auctoritatẽ suã, & decretum interposuit, etiam supplendo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus, &c.

Promissio inuestiendi pecunias, & donatio insolutum.

N. Qui erat legitimus debitor M. & B. in summa scutorum duorũ millium monetæ occasione pretii pecudũ caprarum, & bouum ipsi N. per P. & alios contutores, & curatores dictorum M. & B. venditorum, vt constare asseruit ex instrumento publico, stipulato per L. notarium, & cancellarium C. de mense, &c. seu alio veriori tempore, ad quod instrumentum, &c. quia hodie, ad computum dicti pretii, soluit scuta mille, quæ fuerunt exposita in emptionem annui census scutorum 70. pro pretio scutorum mille constituti, & venditi per N. & C. eius fratrem, super eius casali V. in fauorem dictorum M. & B. vt constat ex instrumento cassationis, & venditionis dicti census per me notarium celebrato. Ideo remanet debitor dictorum M. & B. in summa scutorum mille monetæ; sponte, &c. promisit huiusmodi scuta mille inuestire, & collocare per totum mensem N. proxime venturum ad beneficium dictorum M. & B. & pro eis in emptionem alterius annui census super casali eorundem DD. N. & C. ad rationem scur. septem pro centenario, prout alter cẽsus emptus fuit, vel in emptionem alterius census cum aliis personis, cum consensu tamen tutorum, & curatorum dictorum M. & B. quatenus ab aliis personis, quam ab N. & C. dictum censum ex dictis pecuniis emi contingat, & hæc omnia adimplere per totum dictum mensem N. prox. venturum; Alioquin elapso dicto mense N. & promissione huiusmodi non adimpleta, ex nunc prout ex tunc, & è contra dedit, cessit, & assignauit insolutum, pro dictis mille scutis eisdem M. & B. hinc absentibus me notario, &c. medietatem annui census 200. scutorum monetæ, quæ asseruit emisse ab vniuersitate C. super eius tenuta pretio scutorum duorum millium de mẽse F. &c. seu alio veriori tempore in actis L. notarii publici, & Cancellarii dictæ Ciuitatis, cum declaratione quod fructus, & prouentus dicti census, pro dicta medietate spectent, & pertineant ad prædictos M. & B. in posterum incipiendo a Kalendis Octobris proxime venturi Ad habendum, &c. Transferens super dicta medietate census in dict. M. & B. omnia iura, & actiones etc. contra dictam venditionem, & fideiussores, & quoscumque alios, ponens in, et super dicta medietate cẽsus eosdem M. et B. in omne ius, etc. Constituens, &c. Dans facultatem, et licentiam eisdem M. et B. accipiendi eiusdem census, pro dicta medietate, realem possessionem, vel quasi. Et donec, etc. constituit, etc. et hoc facit ex causa prædicta, et insolutum. vt supra dictum est. hoc pacto et declaratione adiectis vt liceat semper, et omni tempore ipsi N. et eius hæredibus, et successoribus quibuscumq. dictam medietatem census pro eodemmet pretio scutorum mille redimere, ac dicti M. et B. teneantur quandocumque retrouendere, et retrocedere D. N. et

huiusmodi tenoris videlicet (inferatur tenor instrumenti.) Volens adimplere promissionem factam per dictum magnificũ L. sponte, &c. cum consensu, & auctoritate dicti Illustrissimi, & Excellentissimi Ducis debitoris sui, de præmissis ad plenum informati, & omni meliori modo, &c. dictum relatum instrumentum, cuius tenor superius insertus fuit, & omnia, & singula in eo contenta, et omnia alia, et singula in actis C. præfati per D. L. gesta, cum toto negocio, de quibus omnibus, & singulis dixit plenissime informatum se esse, ratificat, acceptat, approbat, ac in omnibus, & per omnia plenissime confirmat, modis, & formis, prout in eodem instrumento continetur, ad cuius originale relationem habet, & illa omnia promisit adimplere, ac inuiolabiliter obseruare, vt supra, erga omnes, & singulos, quorum interest, aut interesse poterit hinc absentes, me notario publico, pro illis omnibus, & singulis stipulãte, & acceptãte. Pro quibus &c. obligauit, &c in forma Cameræ, &c. & ita obseruare iurauit, tactis, &c. & in verbo, ac fide Principis, super quibus omnibus, & singulis præmissis, ad maiorẽ illorum validitatem, & ad postulationem dicti Illustrissimi D. Principis Illustrissimus, & Excellentimus D. Dux præmissis intellectis & cognitis, auctoritatẽ suã, & decretum interposuit, etiam supplendo quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint. Super quibus, &c.

Promissio inuestiendi pecunias, & donatio insolutum.

N. Qui erat legitimus debitor M. & B. in summa scutorum duorũ millium monetæ occasione pretii pecudũ caprarum, & bouum ipsi N. per P. & alios contutores, & curatores dictorum M. & B. venditorum, vt constare asseruit ex instrumento publico, stipulato per L. notarium, & cancellarium C. de mense, &c. seu alio veriori tempore, ad quod instrumentum, &c. quia hodie, ad computum dicti pretii, soluit scuta mille, quæ fuerunt exposita in emptionem annui census scutorum 70. pro pretio scutorum mille constituti, & venditi per N. & C. eius fratrem, super eius casali V. in fauorem dictorum M. & B. vt constat ex instrumento cassationis, & venditionis dicti census per me notarium celebrato. Ideo remanet debitor dictorum M. & B. in summa scutorum mille monetæ; sponte, &c. promisit huiusmodi scuta mille inuestire, & collocare per totum mensem N. proxime venturum ad beneficium dictorum M. & B. & pro eis in emptionem alterius annui census super casali eorundem DD. N. & C. ad rationem scut. septem pro centenario, prout alter cẽsus emptus fuit, vel in emptionem alterius census cum aliis personis, cum consensu tamen tutorum, & curatorum dictorum M. & B. qatenus ab aliis personis, quam ab N. & C. dictum censum ex dictis pecuniis emi contingat, & hæc omnia adimplere per totum dictum mensem N. prox. venturum; Alioquin elapso dicto mense N. & promissione huiusmodi non adimpleta, ex nunc prout ex tunc, & è contra dedit, cessit, & assignauit insolutum, pro dictis mille scutis eisdem M. & B. hinc absentibus me notario, &c. medietatem annui census 200. scutorum monetæ, quæ asseruit emisse ab vniuersitate C. super eius tenuta pretio scutorum duorum millium de mẽse F. &c. seu alio veriori tempore in actis L. notarii publici, & Cancellarii dictæ Ciuitatis, cum declaratione quod fructus, & prouentus dicti census, pro dicta medietate spectent, & pertineant ad prædictos M. & B. in posterum incipiendo a Kalendis Octobris proxime venturi Ad habendum, &c. Transferens super dicta medietate census in dict. M. & B. omnia iura, & actiones etc. contra dictam venditionem, & fideiussores, & quoscumque alios, ponens in, et super dicta medietate cẽsus eosdem M. et B. In omne ius, etc. Constituens, &c. Dans facultatem, et licentiam eisdem M. et B. accipiendi eiusdem census, pro dicta medietate, realem possessionem, vel quasi, Et donec, etc. constituit, etc. et hoc facit ex causa prædicta, et insolutum. vt supra dictum est. hoc pacto et declaratione adiectis vt liceat semper, et omni tempore ipsi N. et eius hæredibus, et successoribus quibuscumq. dictam medietatem census proeodemmet pretio scutorum mille redimere, ac dicti M. et B. teneantur quandocumque retrouendere, et retrocedere D. N. et

eius hæredibus pro dicto pretio, quam dationem in solutum D. N. affirmauit, & promisit esse validam, & bene ac valide factam, & ei facere licuisse, atq; licere, & in eam tamquam talem facere consentire omnes personas, &c. ius habentes, aut habere prætendentes in, & super dicto censu, etiam ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem, aut requisitionem per dictos M. & B. faciendam, & totum prædictum censum ad ipsum N. spectare, & pertinere pleno iure dominii, & nulli alteri vendidisse, donasse, permutasse, aut quouis modo alienasse, etiam alienationis largissime sumpto vocabulo, & nemini hypothecasse, & nihil omnino fecisse in præiudicium huius contractus, & nihil se facturum, alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit, & promisit suscipere in se omnem litem, causam, controuersiam, & molestiam, si quæ inferantur super dicto censu, susceptasq. prosequi, &c. ac eosdem M. & B. super dicto annuo censu, quoad medietatem, vt supra translatam, & assignatam conseruare, ac defendere, & liberare ab omni lite, causa controuersia, molestia, & molestante persona, alias ad omnem euictionem dicti census vniuersalem, & particularem respectu dictæ medietatis, in omni iudicio petitorio, & possessorio, & quouis eorum insolidum teneri voluit erga dictos M. & B. vltra obligationẽ vniuersitatis, & quorumcumque obligatorum in dicto censu, & insuper ad magis cautos reddendum eosdem M. & B. vt principalis, & insolidum ad solutionem dictæ medietatis census de semestre in semestre, pro rata iuxta formam instrumenti census prædicti se obligauit, me notario publico pro dictis M. & B. & eorum successoribus acceptante, & stipulante. Pro quibus, &c.

Prorogatio termini ad redimendam Tenutam.

MAgnificus D. Iulius Fulcus, qui alias fecit cedulam, ten. huiusmodi videlicet. Io. Giulio Folco prometto all' Illustrissimo, & Eccellentissimo Sig. Paolo Giordano Orsino, de retrouenderli la tenuta del bosco di Baccano, che mi è stata venduta da sua Eccellenza mediante il magnifico misser Riccardo Mazzatosto suo procuratore, per il medesimo prezzo, ogni volta che sua Eccellenza vorrà, de qui al mese di Settembre mille cinquecento settanta, cioè 1570. & non più oltra: ita che passato detto mese di Settembre 1570. la presente resti de nessun momento, intendo per ciò che s'io affittasse detta tenuta, S. Eccellenza sia obligata à osseruare il fitto, & per fede ho scritto la presente, & prometto de farne instrumento publico ad ogni piacere di S. Eccellenza. Datum Romæ die xii. Februarii 1568. Iulio Folco. In cuius D. Iulii fauorem die x. Decembris 1569. prædictus Illustrissimus, & Excellentissimus D. Paulus Iordanus venditionem dictæ tenutæ, ac aliorum xii. rubrorum, & vnius quarti rubri ratificauit, ac omne id quod plus valeret, prædicto D. Iulio, ex causis in instrumento desuper celebrato per N. notarium, donauit, prout in eodem instrumenso contineri asseruit, sponte, &c. licet sciat non teneri, nihilominus ad faciendum ei rem gratam, & ex eius mera liberalitate, ac non intelligens donationi, aliisq. præmissis in eius fauorem factis, quouis modo renunciare, vel illis, aut aliquibus iuribus suis præiudicare; sed omnibus illis firmis manen. contemplatione Serenissimi D. Magni Ducis Hetruriæ requisitus, eius nomine per magnificum D. B. præsentem, ac requirentem tempus in dicta cedula contentum, quod vsque ad finem huius mensis Septembris durat, protogauit ad sexaginta dies, inchoandos ab vltima die huius mensis, & vt sequitur finien. tantum, & non alias, nec vltra, nec alio modo, presente dicto B. & vna mecum notario publico, pro eodem Illustrissimo D. P. eiusq. successoribus acceptante, & stipulante, quo termino elapso, & dicta redemptione non facta, huiusmodi prorogatio, & præsens instrumentum pro cassis, irritis, & non factis habeantur, & sint nullius roboris, & momenti, perinde ac si facta minime fuissent: quia sic ei facere placuit, & ita iurauit tactis, &c. super quibus, &c.

Subrogatio termini in alium terminum, & cessio.

A Quibus, &c. ad maiorem cautelam magnificorum N. & N. & sociorum

rum Vrbis assignauit eisdem pro faciliori cõsecutione summæ debitæ per ipsum A. in specie ducatorum 500 debitos tunc eidem A. occasione termini festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi tunc proxime præteritæ, occasione annuæ pensionis ducatorum 3.m.in, & super fructibus, &c. mensæ Archiepiscopalis T. in fauorem suum constitutæ, ac reseruatæ, auctoritate Apostolica: & assignauit etiam alios ducatos mille, pro termino festiuitatis Natiuitatis sancti Ioannis Baptistæ anni 1570. annuæ pensionis ducat. 2. m. super mensæ Episcopalis Ispalen. fructibus, &c. sibi reseruatæ, prout latius in instrumento celebrato per me notarium continetur, ad quod, &c. nunc ex causis animum suum mouentibus, sponte, &c. loco dicti termini pensionis Ispalensis maturati, vt præfertur anno 1570. proxime præterito, subrogauit, & assignauit ducatos mille termini dictæ annuæ pensionis Ispalen. maturati hoc anno 1571. in festiuitate sancti Ioan. Baptistæ prox. præterita, dictis N. N. absentibus, præsente B. eorum agente, & socio, & vna mecum notario pro eis acceptante, & stipulante, citra tamen nouationem contentorum in dicto instrumēto, & sine præiudicio iurium, dictis suis principalibus, & sibi competentium, & ad facien. rem gratam eidem A. retrocedente assignationem ducatorum mille alterius termini dictæ pensionis S. maturati in festiuitate Natiuitatis sancti Io. Bapt. anni 1570. & insuper ad maiorem securitatem dictorum mercatorum, & vt facilius reliquum eorum crediti consequantur, quod reliquum sortis principalis est scutorum 600. monetæ, attento quod pro aliis scutorum 2.m. 200. assignauit eisdem mercatoribus alios terminos pensionum suarum vt in relato instrumento continetur, nunc assignat, & cedit eisdem mercatoribus ducatos 1500. debendos eidem A. occasione dictæ pensionis 1. pro termino festiuitatis Natiuitatis D. N. Iesu Christi prox. venturæ. Transferens in, & super dictis terminis assignatis, omnia iura, & actiones, &c. Ponens dictos mercatores, &c. cõstituens, &c. De quibus pecuniis assignatis cum ad manus dictorum mercatorum peruenerint, retentis per eos scut. 600. monetæ præsentis, in quibus restant creditores, reliquam summam consignare teneantur ipsi A. & huiusmodi assignationem, & cessionem fecit ad maiorem cautelam dictorum mercatorum. Et insuper eorum contemplatione constituit, & fecit procuratores suos P. & Q. hinc absentes, &c. & vnumquemque ipsorum insolidum, ita tamen, &c. ad exigendum, percipiendum, & recuperandum dictas pecunias, vt præfertur assignatas occasione terminorum dictarum pensionum, vel habuisse confitendum ab illis, quibus opus erit, & omnes quos opus erit quietandum, &c. etiam in actis publicis, & cum omnibus aliis facultatibus opportunis. Et si necesse fuerit cũ clausulis ad lites, & potestate substituendi, &c. Et generaliter, &c. promittens, &c. releuans, &c. De quibus pecuniis ordinauit, & mandauit eisdem procuratoribus, vt sequantur dispositionem dictorum N. N. & promisit etiam ad omne placitum dictorum mercatorum, deputare, & constituere quoscumque alios procuratores, quos maluerint; vt facilius sub nomine A. consequantur dictas pecunias, & saluis præmissis, declarauit, & voluit firmas remanere omnes conuentiones, & cautelas factas in dicto relato instrumento, vsque ad integram satisfactionem eorundem mercatorum; quas pro repetitis haberi voluit. Pro quibus, &c.

Cessio bonorum per professam.

CVm alias M assignauerit, & constituerit pro dote dominæ V. suæ filiæ legitimæ & naturalis, summam scutorum mille, in, & super vinea sita in monte Q. ac domo sita in via I. soluẽ dorum tempore nuptiarum, vt constare asseritur in instrumento per N. celebrato de anno, &c. & deinde præfatus M. præfatam vineam vẽdiderit C. & inter alia promiserit, quod præfata V. respectu dotis, vt præfertur, constitutę, consentiet, & sua iura, & actiones cedet in fauorem dicti C. emptoris, vt in alio instrumento, ex actis dicti N. die, &c. latius dicitur contineri, & quia præfata V. nunc in vigesimo anno suæ ætatis constituta, proposuit professionẽ religionis emittere in monasterio sanctæ A Vrbis ordinis sancti B. & dictus eius pater, pro dote, seu eleemosyna persoluerit scu.

500.& dederit etiam supellectilia, vestes, &alia necessaria pro ingressu dicti Monasterii, ac etiam paratus sit soluere annuatim scuta 18.dictæ V. seu monasterio prædictæ durante vita eiusdem V. & cellam, vt infra, construere in dicto monasterio; quatenus dicta V. bonis,& successionibus paternis, & maternis cedat in fauorem ipsius patris, & P.N. fratris, & filiorũ eiusdem N.Hinc est quod anno, &c. die, &c. Coram magnifico & R.D.R.Iud.Illustrissimi & Reuerendiss. D. Iacobi Sabelli S.R.E.Cardinalis, Sanctissimi D. N. Papæ Vicarii Locumtenente in Ro. Cur.Iudice ordinario,& competenti,sedente.&c.principaliter constituta dicta D.V. quæ nunc,& in futurum H. nuncupari, intendit, in vigesimo,vt asseruit,ætatis anno constituta, quæ nondum tamen professionem religionis emisit, in præsentia dicti M sui patris,habens plenam notitiam, vt affirmauit,de dicta const tutione, & assignatione dotis mille scutorum, facta per dictũ eius patrem in, & super vinea,& domo præfatis, & de venditione dictæ vineę, ac promissione facta per dictum eius genitorem in fauorem dicti C. & quia ipsa contenta remansit, & remanet de summa scut. 500. pro ea soluta dicto monasterio sancti A.& de annua summa scut.18.durante eius vita soluenda, & pro dicta constructione cellæ facienda.Ideo,& pro conseruatione suæ domus, & agnationis dictis bonis, & successioni paternis,& maternis cedere intendat; sed quia nullos habet consanguineos habiles ad interessen. & consentien. contractui huiusmodi celebrato, attento quod agitur de interesse præfati sui genitoris,& N.sui germani fratris,in quorum fauorem cedere,&renunciare intendit.Et ne propter eius minorem ætatem dubitari contingat de validitate contractus, aliquẽ sibi curatorem, &c. (pone deputationem curatoris,cum fideiussore, & obligatione in forma).

Successiue coram eodem R. D. R. Locumtenente, vt supra sedente pro tribunali,meq. notario, & testibus, &c. personaliter constituta dicta V. quæ nunc N. nuncupatur, & nuncupari intendit, in vigesimo anno suæ ætatis constituta, vt medio iuramento tactis, &c. affirmauit, cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis, & cum cõsensu,& auctoritate præfati curatoris præsentis, & auctoritatem, & consensum præstantis,&cum iuramento tactis,& pręstito, affirmantis se non habere aliquod proprium particulare interesse in hoc negocio,&renunciationem, & cessionem supra narratas, & vt infra faciendas,non tendere in præiudicium eiusdem V. seu N.attento quod sibi est abunde prouisum, & prouidetur pro ingressu monasterii,seu professione religionis emittenda: In primis,sponte,&c. ad maiorem validitatem actus, renunciauit cum iuramento tactis,&c. beneficio minoris ætatis, restitutionis in integrum ex quocumque capite competentis, & competituræ l. Iul. de fund.dot. & omnibus ll.iuribus, & statutis in fauorem minorum,& mulierum disponen. de quibus prius, & eorum effectu a dicto D.Locumtenente certiorata fuit, & omni meliori modo,&c.Renunciauit,& cessit expresse omnibus,& singulis bonis,& successioni paternis, & maternis in fauorem dictorum D. M. sui patris absentis,me notario,&c. & D.N sui germani fratris, præsentis,& acceptantis pro seipso,ac suo genitore prædicto, ac ipsorum hæredibus, & successoribus quibuscumque,ac insuper de cõsensu dicti D. N. ita consentientis, nomine dicti sui genitoris, cessit omnibus suis iuribus,& actionibus competentibus, & quomodolibet cõpetituris in, & super vinea,cum domo,& aliis suis pertinentiis, sita,&c. vendita in fauorem dicti C. emptoris dictæ vineæ, quamuis absentis,me notario,&c. Ponens dictum C.&c. constituens, &c. Et huiusmodi cessionem,& renunciationem fecit, attento quod pro ipsa D. V. seu N. soluta fuerunt dicto monasterio, seu agentibus pro dicto monasterio sancti A. in quo, Deo dante, ipsa V. de proximo intendit professionem religionis emittere, scuta quingenta monetæ, prout ibidem præsens venerabilis A.Abbatissa dicti monasterii soluta fuisse affirmauit, pro dote, seu eleemosyna dictę V. futuræ monialis, vltra supellectilia,vestes,&alia necessaria pro ingressu in dicto monasterio, ipsi V. seu N.parata; de quibus scut. 500. tam ipsa V.quam dicta venerabilis Abbatissa, cum auctoritate præfati R. D. Locumtenentis præfatum M. absentem, & D. N. præ-

præsentem, &c. quietarunt, &c. exceptioni, &c. renunciarunt, cum pacto de numquam amplius petendo. Et quia ipse N. nomine dicti sui patris, cum promissione rati, &c. in futurū soluere promisit annua scuta 18. monetæ dictæ V. vel pro ea dicto monasterio quatenus ibi professionem religionis emittat, videlicet de semestre in semestre, in fine semestris pro rata, durante vita naturali prędictæ V. & non vltra. Et insuper promisit fabricare suis impensis vnam cellam in dicto monasterio sancti A. De quibus præmissis, & illis saluis, & reseruatis eadem V. cum auctoritate, & decreto iam dictis, pro omni, & toto eo, quod ipsa in bonis, & successione tam paternis, quam maternis petere, aut prætendere posset, vocauit se contentam, ac satisfactam, & renunciauit non solum constitutioni, & assignationi dotis mille scut. super dicta vinea, & domo, vt præfertur factis, verum etiam omnibus aliis iuribus, & actionibus sibi nunc, & in posterum super dicta vinea, & domo, & aliis quibuscumque bonis, & successionibus paternis, & maternis, competentibus, & competituris, &c.

Cessio per mulierem, seruata forma Regni Neapolis.

IN nomine Domini Amen. Anno ab eiusdem Natiuitate, &c. Pontificatus, &c. Anno N. regnante Serenissimo, & Catholico Principe D. D. Philippo ab Austria (Dei gratia). Castilliæ, Aragonum, huius Regni Siciliæ citra, & vltra Pharum, Hierusalemq. Rege, hoc publico instrumento.

Nos R. pro tribunali sedentes super sedibus ligneis in loco infradicen. ad quem locum pro decoro seruando infranominandæ dominæ A. nosmet contulimus, quem locum, & sedes pro congruo, & iuridico loco, atque tribunali ad hunc actum, & negocium expedien. pro maiori validitate gerendorum deputamus, & ego F. publicus vbilibet per totum præfatum Regnum Siciliæ tali auctoritate notarius, & testes infrascribendi ad hæc vocati specialiter, & rogati, declaramus, & attestamur quod hodierna die personaliter constituta supradicta.

A. Vidua relicta bo. me. S. de terra N. M. diœces. iurisdictionis tutrix, & pro tēpore curatrix, atque bonorum administratrix testamentaria dominæ B. suæ filiæ ex dicto q. S. susceptæ infantis hæredis venerabilis eiusdem q. S. & pręsentibus N. ipsius socero, atque C. eiusdem A. sorore, & N. ac P. & L. similiter post supradictos N. & R. proximioribus consanguineis nobis palam exposuerunt, quod cum alias C. perpetuus administrator Abbatiæ sancti P. M. diœcesis cum consensibus, & assensibus sanctæ Sedis Apostolicæ, & Serenissimi, atque Catholici Hispaniarum Regis, locauerit in emphytheosim perpetuam dicto bo. me. S. quasdam salinas, iuxta Pharum Messinæ sitas, pro annuo canone vnciarum 10. soluen. certis terminis, & cum pactis, conditionibus, promissionibus, obligationibus, & cautelis expressis in instrumento desuper per N. inter supradictas partes celebrato, ad quod relatio habeatur. Et cum dictæ salinę sint subiectæ periculo deuolutionis, & caducitatis in euentum, in quem cessaretur in solutione dicti canonis, & requirant in partibus istis maximas impensas, & attenta magna copia illorum, qui alias ibidem salinas exercent, & fabricant plus afferunt damni, quam lucri, & sint magnæ curæ, industriæ, atque laboris, indigeantq. personali assistentia, atque hominum cura, & diligentia, qui de eis certam experientiā habeant, & præsentia dominorum suorum sit valde vtilis, & forsan necessaria, quod secus euenit dominæ A. & dominæ B. quæ non sunt habiles ad huiusmodi negocia, nec eas decet, minusq. vtile sit, tum ob præmissa, & ob distantiam earundem salinarum ab earū patria, tum etiam ob certum damnum, quod causa dictarum salinarum annuatim recipere solent, & considerauerit eis expedire, & magis proficuū esse pręfatas salinas, cū omni onere, seruitute, & cura (reseruato consensu eiusdem D. perpetui administratoris dictæ Abbatiæ, & prædictarum salinarum, tamquam membris eiusdem proprietarii, & sanctæ Sedis Apostolicæ beneplacito, quatenus opus sit & regio assensu) cedere domino I. ipsarum mulierum consanguineo, cui non deficiunt qui huic, & maioribus negociis vacare possint, quam ita retinere, & volens actum omni meliori modo,

modo, quo potest valide celebrare, propterea cum præsentia prædicto-um N. aui paterni dictæ B. infantis, & R. ac A. & consensu, & auctoritate dictorum P. & L. proximiorum consanguineorum stante interesse prædictorum N. & R. patris, & fratris respectiue dicti D. I. præsentium, & consensum præstantium, atque affirmantium cum iuramento, tactis &c. præstito, se non habere in hac re aliquod proprium particulare interesse, & huiusmodi instrumentum cessionis actionis causis prænarratis (quas causas veras esse asseuerarunt) non tendere in damnum earundem mulierum, quos N. R. & N. dicta A. asseruit cum iuramento tactis, &c. præstito esse proximiores consanguineos dictæ suæ filiæ infantis, sponte, &c. renunciando in primis cum eodem iuramento ad maiorē huius contractus firmitatem omnibus legibus, & statutis in fauorem mulierum disponen. & respectu dicti B. beneficio minoris ætatis, & restitutionis in integrum ex quocumque capite prouenien. de quibus prius a nobis supranominatis certiorata fuit, ac omnibus melioribus modo, &c. dicto tutorio, curatorio, & administratorio nomine, ac nomine suo proprio, pro quocumque suo iure, si quod ei competit, & competere posset supradictas salinas simul iunctas, sitas iuxta Pharum Messinæ, confinatas ab vno iuxta, &c. saluis aliis, si qui sint plures, aut veriores confines superius expressis, cum omni iure fabricandi sal, ac iure deriuandi, & accipiendi aquas, & pro fabricatione salis faciendа, & pro dictis salinis exercendis, ac omnibus aliis iuribus, iurisdictionibus, & priuilegiis, honoribus, & oneribus, quibus ipsæ mulieres nunc vtuntur, & ipsæ earumque hæredes, & successores in futurū quomodolibet vti, & frui possent, & dictis bo. me. dum vixit vsus fuit, & possidebat, ac vti, frui potuisset (saluo, & reseruato, quatenus opus sit, sanctæ Sedis Apostolicæ beneplacito, & regio assensu, & dicti C. administratoris perpetui consensu) & non aliter, nec alio modo cessit, dedit, atque concessit præfato domino L. dicti. N. filio, licet absenti domino N. eius in hac parte agenti præsenti, ac pro dicto L. ac illius hæredibus, & successoribus quibuscumque stipulanti, & acceptanti, & pro illo de rato, vt infra promittenti. Ponens dicto tutorio, curatorio, & administratorio, & proprio respectiue nominibus eundem I. & suos in omne ius locum, & priuilegium vniuersum ipsarum mulierum, constituésque eum procuratorem irreuocabilem, vt in rem propriam, ita quod, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. constituit, &c. Et hæc omnia fecit, & facere dixit, ex causis superius narratis, & ad consulendum penitus indemnitati dictæ B. & rei suæ prouiden. quia ex maturo consilio negocii huiusmodi peritorum ita sibi fuisse consultū attestata est, & quia e conuerso dictus N. procurator eiusdem I. Cessionarii, pro quo nihilominus de rato, & rati habitione in forma iuris valida promisit, & illum hæc ratificaturum intra xv. dies proximos, alias etiam ad omnia damna, &c. teneri voluit, sponte, &c. promisit dictum, canonem, seu responsionem vnciarum 20. præfato C. perpetuo administratori dictæ Abbatiæ, & præfatatum salinarum proprietario, & successori suo in Abbatia præfata, licet absentibus Nobis . . . & notario præsentibus, ac pro eo, & aliis futuris successoribus administratoribus dictæ Abbatiæ stipulantibus, & acceptantibus, soluere realiter, & cum effectu, modis, & temporibus expressis in supra relato instrumento, libere omni penitus iuris, & facti exceptione remota. Insuperq promisit procuratorio nomine, quo supra, omnem curam, diligentiam, industriam, & operam, atque seruitia solita, & necessaria, etiam personalia adhiberi facere, pro manutentione dictarum salinarum, & vsu fabricationis salis, & facere, & curare, quod idem C. administrator liberabit easdem mulieres, & suos à præstatione canonis huiusmodi, & ab omni alio onere, atque promissionibus per eos forsan, & dicti bo. me. S. dum vixit quomodolibet huiusmodi rei causa factas intra dictum terminum xv. dierum, alias ad obseruantiam instrumenti præfatæ perpetuæ emphytheosis, & etiam ad omnia damna, impensas, & interesse teneri voluit dicto procuratorio nomine. Quam quidem cessionem, concessionem, & dationem salinarum, & promissiones respectiue vicissim factas, cū omnibus, & singulis in hoc instrumento contentis, præfata A. tutrix, curatrix, & admi-

administratrix eiusdem B. & nomine suo pro quocumque suo iure ex vna, & prędictus N. procurator præfati I. ex altera partibus, promiserunt ad inuicem semper, & perpetuo habere ratas, gratas, validas, & firmas, & inuiolabiliter obseruare, & contra non facere, dicere, vel venire quouis quæsito colore, prętextu, iure, titulo, causa, & modo etiam hic non expressis. Pro quibus omnibus, &c. præfata A. tutrix, & pro tempore curatrix dictæ B. & bonorum eiusdem administratrix seipsam dicto tutorio, & curatorio nominibus, & præfatam B. ac illius hæredes, & successores, ac bona omnia, & singula quæcumque præsentia, & futura tám feudalia, quàm burgensatica, Regio assensu respectu feudalium semper saluo, ac totam hæreditatem, & successionem dictiq. S. & seipsum, eiusq. hæredes, & bona, pro quocumque suo iure ex vna, & dictus N. procurator dictum I. principalem suum, ac illius hæredes, & successores, ac bona omnia, & singula præsentia, & futura, ac etiam burgensatica, & feudalia, dicto Regio assensu sem per saluo respectu feudalium, & vsque ad ratificationem seipsum, & eius bona omnia, & singula quæcumque præsentia, & futura ex altera partibus obligarunt, & hypothecarunt adinuicem in forma iuris valida, & iuxta laudabilem ritum magnæ Curiæ Vicariæ Neapolis, ac in forma Quarantigiæ, & Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, citra tamen, & præter quorumcumque procuratorum constitutionem quotiescumque opus fuerit latius extenden. quæ nihilominus pro extensis habeantur, & renunciarunt cuiuis appellationi, reclamationi, & recursui pro negocio suspensiuo executionis pręsentis instrumenti, & ita obseruare iurarunt tactis, &c. & pro maiori validitate, & firmitate præmissorum prædictæ partes petierunt ad maiorem validitatem, & abundantiorem cautelam, ita quod vtile per inutile non vitietur, super præmissis auctoritatē, & decretum interponi, & suppleri quoscumque defectus, si qui forsan interuenerint ex tunc. Ego A. iudex ordinarius, & competens, vt supra pro tribunali sedens, auditis, & intellectis præmissis, & illis attestatis, & causa cognita iudiciariam auctoritatem, qua fungor, & decretum super præmissis interponendum duxi, & interposui, supplendo quoscumq; defectus, si qui forsan interuenerint, quantum mea potui auctoritate supplere. Super quibus, &c.

Subrogatio bonorum Fideicommissariarum.

CVm sit quod Vniuersitas ciuitatis C. die, &c. in, & super eius moleudinis, in flumine M. ac certis bãditis imposuerit annuum censum scur. 480. aureorum, eũq. vendiderit, & assignauerit insolutum magnifico D. A. V. pro summa, & pretio scutorum sex millium etiam aureorum, cum facultate quandocumque pro eodem pretio redimendi, ad computum scut. decem millium causa redemptionis tenutarum A. & R. nuncupatarum, quæ alias per venditionem prædictam bo. me. S. V. pro pretio scutorum sex millium venditæ fuerunt, cum pacto de retrouendendo; quem annuum censuum die, &c. vendiderit bo. me. C. vt constare dicitur instrumento, &c. & post ea die, &c D. A. præfatus in actis DD. N. & N. notariorum insolidum rogatorum, narrato quodam fideicommisso dicti bo. me. S. aui sui, qui voluit, & disposuit in suo testamento, inter cętera eius palatium situm in ciuitate C. esse fideicommissarium, vna cum sex mille scutis aureis, per eũ in emptionem quarundã tenutarum dictæ Vniuersitatis expositis, & declarans idem A. habuisse à dicta Vniuersitate scuta sex millia. Volensq. dispositionem testatoris prędicti obseruare, & adimplere, ac etiam per suos hæredes, & successores eandem voluntatem seruari. Declarauit, voluit, & mandauit, quod sua tenuta, nuncupata il precoio delle vacche rosse, cum terris ibi circumuicinis, ædificiis, vel domibus, & capannis in territorio C. prope portum, & mare. Item eius quarta pars tenutæ Tarquinię, sitæ in eodem territorio, possessę pro indiuiso cum Hospitali S. Spiritus Vrbis, iuxta sua latera, sint fideicommissariæ pro summa currenti dictorum sex millium scutorũ, & quod sui hæredes non possint, nec valeant eas alienare, vendere, vel distrahere, nisi prius dicta scuta sex millia, vt supra fideicommissaria in alia restabili fueriut conuersa,

uersa, & posita; quæ subiaceant supradicto fideicommisso, vna cum Palatio præfato iuxta formam supranominati instrumenti, & voluntatis testatoris, & voluit, vt instrumentum dictę suæ declarationis, & voluntatis obligaret seipsum, & successores suos, quemadmodum obligaret, & ligaret si à præfato testatore factum fuisset. Et vltimo loco, pro vrgentibus rebus vendiderit quartam partem Tarquiniæ die, &c. magnifico D.P. vt constat ex instrumento, per me notarium celebrato; Et quia deuenit ad alienationem præfatam, non prouiso haetenus fideicommissario de alia re stabili, quæ vna cum dicta tenuta prædii pro supplemento scutorum sex millium sufficeret; Et cupiens omnium indemnitati prospicere, ac litibus, & controuersiis obuiare; quæ forsan inter fideicommissarios, & D. P. emptorem; ac ipsum venditorem, & fideiussores præstitos. & omnium hęredes, & successores moueri, & intentari posset.

Hinc est quod Anno, &c. Coram testibus, & me Notario publico, ad hæc vocatis, & rogatis, personaliter constitutus præfatus Magnificus D. A. cupiens in tempus occurrere, ac tollere occasionem litium, & consulere indemnitati, & securitati dicti emptoris quartæ partis Tarquiniæ, fideiussorumq. præstitorum, ac fideicommissariorum, & suæ, ac omnium quieti prouidere, & omni meliori modo, &c. Pro dicta summa scut. sex millium aurei, quæ olim per dictũ bo. me. S. eius Auum paternum, in emptionem tenutarum A. & R. dictæ Vniuersitatis exposita fuerunt, & vna cum palatio, existente C. eius fideicommisso iuxta formam sui testamẽti, superius relati, & die, &c. aut alio tempore veriori per q. N. celebrati subiecta fuerunt, & pro quacumque alia maiori summa, ac omni, & toto eo, quod fideicommissarii dicti testatoris quouis modo petere, aut prætendere possent, vel poterunt, ratione dicti fideicommissi, ad dictæ declarationis, factæ per ipsum A. circa suppositionem quartæ partis tenutæ Tarquiniæ, de nouo subiecit, supposuit, & submisit dictam suam tenutam del Precoio, cum terrenis, edificiis, membris, & pertinentiis suis, posita in dicto Territorio C. iuxta, &c. Item loco dictæ quartæ partis tenutæ Tarquiniæ, vt præfertur venditæ dicto P. subiecit, & subrogauit & supposuit, ac submittit, & subrogat in perpetuum, & in infinitum dicto fideicommisso, iuxta formam testamenti supradicti C. (quod testamentum legisse affirmauit) bona infradicenda videlicet, &c. Quorum bonorum valorem, vna cum dicta tenuta prædii excedere asseruit dictam summam scutorum sex millium aurei. Transferens, & cedens dictis fideicommissariis absentibus, me notario publico pro illis, & omnibus quorum interest, & interesse poterit in futurum stipulante, & acceptante omnia, & singula iura sua, & actiones, &c. in, & super dicta tenuta prædii, & aliis bonis prædictis, vt supra suppositis, eorumq. pertinentiis. Ponens eosdem fideicommissarios, & successores vigore dicti fideicommissi in omne ius, locum, & priuilegium ipsius A. adeo, vt dicti fideicommissarii habeant omne ius, facultatem, & auctoritatem super dictis bonis nunc suppositis, competentes ex dispositione testatoris præfati, etiã perinde, ac si bona huiusmodi fideicommisso, ac dispositioni suę, loco dictorum sex millium scutorum aurei subiecta, & supposita fuissent in testamento præfato, & quacumque sua vltima voluntate. Itaquod dicta quarta pars tenutæ Tarquiniæ habeatur, & sit libera, & dictum instumentum die, &c. per N. & N. notarios insolidum rogatos celebratum, quoad tenutam Tarquiniam habeatur, & sit cassum, irritum, & nullum perinde, ac si celebratum non fuisset, liberans penitus & omnino dictam quartam partem T. à dicta suppositione, cassansque, & annullans dictam suppositionem eiusdem T. ac illam, & declarationem, vt præmittitur, factam, & instrumentum præfatum, & omnia in eo contenta, quæ voluit haberi pro irritis, cassis, & nullis, etiam perinde, ac si nunquam facta fuisset. Et promisit etiam dicta bona supposita esse libera, immunia, & exempta ab omni censu, canone, responsione, & a quocumque onere, nulliq. restitutioni esse obnoxia, vel subiecta; & dictam suppositionem esse, ac semper fore bonam, validam, ac bene, & valide factam; & in eam tamquam talem promisit facere consentire omnes personas

nas,&c. Et litem, & causam suscipere in omni iudicio, & quacumque parte iudicii, & susceptas prosequi, & terminare suis sumptibus, procuratoribus, & aduocatis: & defendere, ac liberare fideicommissarios ab omni lite,causa,& controuersia, & molestia, & ad omnem euictionem dictorum bonorum vniuersalem, & particularem in forma iuris valida, & ad omnia damna,&c.erga dictos fideicommissarios,& omnes quorum interest,&c.& pro maiori securitate D. P. promisit, quod fideiussores præstiti, & obligati in fauorem D.P. in venditione quartæ partis T. consentient in præmissis,cum declaratione quod non intelligatur, nec sit facta aliqua nouatio, nec præiudicium aliquod illatū dicto emptori T.nec in aliquo derogatum cautelis factis per ipsum venditorem; & dictos fideiussores in fauorem dicti emptoris T. ac eius hæredum, & successorum, immo quod præmissa omnia,& singula intelligantur,& sint facta ad maiorem cautelam domini P. emptoris,& eius hæredum & successorum, & iura iuribus addendo, Quæ omnia præmissa fecit,& facere dixit, & declarauit, etiam ad maiorem securitatem domini P. emptoris præfati, quamuis hinc absentis, me notario publico acceptante,& stipulante pro eo, & eius hæredibus, & successoribus quibuscumque, Atque ad prouidendum indemnitati, & securitati fideicommissariorum prædictorum,&omnium aliorum,quorum interest, & interesse quomodolibet poterit in futurum. Et quia ea, quæ Sedis Apostolicæ munimine roborantur, maiorem solent firmitatem obtinere. Ideo, ac etiam ad maiorem cautelam supplicare intendit,& supplicat sanctissimo D.N.Papæ, pro perpetua confirmatione huius instrumenti,& contentorum in eo;cum suppletione quorumcumque defectuum, si qui interuenerint. Et consensit etiam,vt per quoscumque dicta cōfirmatio Apostolica impetrari possit,& præmissa omnia,& singula sēper, & perpetuo rata,grata,valida, & firma tenere,habere, ac inuiolabiliter obseruare promisit, & nunquā sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo in iudicio,vel extra contrafacere, dicere, aut reuocare. opponere,aut venire per se, vel alios. Et pro præmissis omnibus,&c.

Translatio Census, & affrancatio Prædij.

Magnificus D. eques Bernardinus Ianula de Balneoregio, asserens alias in,& super eius prædio,sito &posito in agro Balneoregien. in contrata N. constituisse vnum annuum censum scutorum centum monetæ,iul. 10.pro scuto, illumq. vendidisse magnifico D. Bartholomæo de Christophoris Physico de eodem loco,pro pretio scutorum mille similium; & alias, prout latius constare dignoscitur instrumento desuper recepto a D. Saturno de Collesanctis notario publico de eodem loco sub die

ad quod quatenus oporteat condigna habeatur relatio: asserens quoque se ad succurrendum nonnullis suis vrgentibus necessitatibus decreuisse dictum prædium vendere ad fauorem magnifici domini Clementis de Ianis I. V. D. eodem loco, & sibi obstare onus dicti census cum intendat prædium ipsum liberum, & ab omni prorsus onere exemptum emere;volens ad magis facilitan. dictam venditionem prædictum prædium ab onere dicti census affrancare,et eximere, illudq. liberum efficere, & ad hunc effectum dictum censum transferre super alio prædio inferius specifican. ad ipsum pariter,vt dixit spectan. Ideo sponte, &c. agens infradicta omnia, & singula cum præsentia,consensu,& voluntate D. Bartholomæi de Christophoris antedicti præsentis, ad infrascripta omnia & singula(saluis tamen infrascriptis, & non alias,etc.)de quo expresse protestatus fuit,& protestatur consentientis ad faciendum rem gratam dicto equiti Bernardino, ac omnibus melioribus modo,&c. Prædiū antedictum ab onere dicti census,ac ab vlteriori illius solutione penitus, et omnino exemit,liberauit,et affrācauit, ac a dicto censu liberum, & francum effecit, ac esse voluit; ita vt dicto D. Bartholomęo, ac suis, etc. nulla super dicto prædio,ac eius iuribus,mēbris,&pertinētiis post hac competat ex causa dicti census, ius,actio, siue exactio,sed dictum prædium, sit a dicto censu,et illius vlteriori solutione, ac ab omni obligatione,vinculo,& hypotheca liberum, francum, et exemptum, ac si nunquam desuper impositus, et constitu-

tus fuisset, immo dictus D. Bartholomeus (infrascriptis tamen saluis) omni, & cui cunque obligationi hypothecæ, actioni, & iuri sibi inde, & super dicto prędio ratione, & ex causa dicti census quomodolibet competen. expresse libere cessit, & renunciauit ad fauorem dicti equitis Bernardini pro scutis, &c. nullo iure, &c. nullaq. actione sibi desuper præmissorum causa post hac reseruatis.

Et insuper dictus eques Bernardinus ad quem, vt dixit, spectat, & pertinet aliud prædium maioris capacitatis, & idoneitatis supradicto affrancato prædio, situm, & positum in eodem agro Balneoregien. in contrata N. confinatum, &c. vel si qui, &c. liberum, immune, ac exemptum ab omni alio censu, canone, liuello, responsione, vinculo, obligatione, hypotheca, restitutione, deuolutione, caducitate, ac ab alio quocũque onere, sponte, vt supra, dictum prędium cum omnibus & quibuscumque suis iuribus, membris pertinentiis, ac adiacentiis vniuersis in locum supradicti affrancati prædii subrogauit, illudq. oneri dicti annui census submisit, & apposuit; & in eo dictum annuum censum transtulit, ac translatum esse voluit, ac si ab initio desuper dicta census impositio, & cõstitutio facta fuisset sub eisdẽ pactis, clausulis, obligationibus, vinculis hypothecis, & cautelis, ac eisdem modo, & forma contentis, & expressis in præcitato census instrumento, quæ omnia quatenus oporteat hic pro repetitis, ac sufficienter insertis expressis haberi voluit, & vult etiam quod necessario de verbo, ad verbum inseri, repeti, & exprimi debuissent, & deberent in contrarium forsan facientibus quibuscumque nõ obstantibus ibidem præsente dicto Bartholomæo de Christophoris antedicto, ac prædicta omnia, & singula pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque acceptan. sub expressa conditione, quæ in qualibet huius instrumenti parte repetita censeatur, quod per prædicta non censeatur sibi factum, aut generatum aliquod præiudicium circa iura, & actiones sibi competentes, & competitura, ac competentia, & competitura vigore præcitati cẽsualis instrumenti super aliis bonis dicti D. Bernardini, nec minus facta aliqua nouatio, & noua conuentio, sed iura, & actiones sibi competen. censeantur, & sint, & esse debeant semper reseruatæ super prædio supra expresso, prædicto annuo censu grauato, ac aliis bonis ipsius D. Bernardini, quæ semper subiaceant, & subiacere intelligantur eisdem obligationibus, & hypothecis, quibus subiacebant ante præsentem translationem, & affrancationem modo, & forma, ac in omnibus & per omnia, prout in præcitato censuali instrumento cõtentis, & expressis. Quia sic actum, &c. Quæ omnia, &c. Pro quibus, &c.

Promissio conficiendi Campanam.

MAgister Horatius q. Vincentii Censori Romanus, habitator in burgo Pio, & in loco vbi dicitur Alla fonda ria del Papa, Campanarius in eodem loco, sponte, &c. omnibus, &c. promisit R. D. Claudio Martino, vni ex duobus Rectoribus Ecclesiæ sancti Ludouici nationis Gallicanę de Vrbe præsenti, &c. videlicet, Che esso mastro Horatio Campanaro debbia, si come promette, fare vna campana per la detta chiesa di S. Luigi, di peso di libre 2000 più, & meno secondo che riuscirà, purche non sia meno di 1800. ne meno sia più di 2200. libre, qual campana debba hauere in vn luogo l'arme del Rè di Francia, in vn'altro luogo la Madonna, & in vn'altro S. Ludouico, & nell'altro S. Dionigi, con lettere in testa di detta campana, che dicano Ludonica, da basso con letttere, che dicano R. P. D. Seraphinus Oliuarius Rotæ Auditor, & Decanus Gallus, & R. D. Claudius Martinus Lotharingus Rectores.

Item che detto mastro Horatio debbia far detta campana di materia bona, & recipiente, & fatta che sarà detta campana, si debbano chiamare doi periti daeleggersi vno per parte, li quali habbiano da vedere, e giudicare se detta campana sarà ben fatta, & recipiente, & in euento che detti periti non fossero d'accordo, che in tal caso si debba chiamare per terzo vno della Compagnia del Giesù, ouero vno della Compagnia di S. Giou. de Fiorentini.

Item che detto mastro Horatio sia tenuto,

auto si come promette dar finita detta cāpana nel modo,& forma, come di sopra, fra termine di due mesi,da hoggi,&c.

Item che per fare detta campana detto signor Claudio Rettore sopradetto, promette dare al detto mastro Horatio bronzi di campane rotte,& altre materie di bronzo,che sono in S.Luigi, da pesarsi amicheuolmente, & communemente, & che tutto quel brōzo & materia,che mancarà per compire detta campana fino al peso sopradetto di libre 2000.come di sopra, mettendolo detto mastro Horatio del suo, se gli debba pagare al prezzo che correrà.

Item che per fattura, & mercede di detta campana, si debba pagare al detto mastro Horatio, nel modo,& tanto quanto hanno pagato,la natione di S. Giou.de' Fiorentini, & li soprastanti della Sapienza, per le campane, che lui dice hauergli fatte, da pagarseli subito che sara posta detta campana nel campanile di detta chiesa di San Luigi, & approuata da'detti periti, come di sopra, si come detto signor Claudio Rettore sopradetto in nome di detta chiesa promette, & si obliga.

Item che mancando detto mastro Horatio di fare quanto ha promesso, & nel modo,& tempo come di sopra, che in tal caso sia lecito a'detti Rettori di S. Luigi far fare detta campana à chi parerà loro, per quel prezzo che trouaranno, à tutte spese,danni, & interessi di detto mastro Horatio.

Clausula apponen. in instrumento Procuræ.

IN nomine Domini. Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum cunctis vbique pateat euidenter,& sit notum, quod anno ab eiusdem Domini Natiuitate millesimo quingentesimo septuagesimo, Indictione,&c. die vero, &c. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. N. diuina prouidentia Papæ,&c. anno eius,&c.

In mei notarii publici, testiumq. infrascriptorum ad hęc specialiter vocatorum, habitatorum,& rogatorum præsentia præsens,& personaliter constitutus N.

Principalis principaliter pro seipso.

Citra tamen quorumcumque suorum procuratorum per eum hactenus quomodolibet constitutorum reuocationem.

In reuocationis Procuratoris.

Reuocando in primis, & ante omnia omnes, & quoscūque procuratores per eum hactenus quomodolibet constitutos,& forsan ab eis substitutos.

Auferens eisdem omnem facultatem, & auctoritatem eis, & eorum cuilibet per eum quomodolibet concessam, & attributam.

Inhibens eisdem, & eorum cuilibet, ne de cætero in eius negociis, sese quomodolibet intromittere audeant, sub pœna nullitatis omnium per eos agendorum.

Protestans expresse, quòd si aliquid per eosdem sic reuocatos procuratores in hac causa fieri contigerit, illud sit,& esse censeatur nullius efficacię,roboris, & momenti.

Sponte,&ex certa eius scientia,ac spontanea,& deliberata voluntate.

Omnibus melioribus modo, via, iure, causa,& forma,quibus melius,validius,& efficacius de iure potuit, & debuit,ac potest,& debet.

Fecit,constituit,creauit,nominauit, deputauit, & solemniter ordinauit suos veros,certos,legitimos,& indubitatos procuratores,actores,factores,negociorumq. infrascriptorum gestores, ac certos nuncios speciales,& generales.

Ita tamen quòd specialitas generalitati non deroget, nec è contra, videlicet N. N.

Absentes,tanquam præsentes,& eorum quemlibet insolidum.

Ita tamen quod non sit melior cōditio primitus occupantis, nec deterior subsequentis; sed quod vnus eorum inceperit, alter eorum prosequi,mediare, terminare pariter,& finire valeat specialiter & expresse.

Ad ipsius domini constituentis nomine, & pro eo.

Exigendum, recipiendum, & recuperandum.

Ac habuisse,& recepisse confitendum.

Deq. exactis, receptis, & recuperatis. Ha-

Habuisseq.& recepisse confessis.

Quietandum, liberandum penitus, & absoluendum.

Cum pacto de rem semel habitam, & receptam vlterius non petendo.

Prosequendum, deducendum, & pertractandum; pro earum prosecutione coram eisdem dominis iudicibus, & commissariis tam ordinariis, quam extraordinariis comparendum.

Iurandumq. in animam ipsius D. constituentis, & quęlibet iuramenta desuper necessaria, & opportuna, præstandum.

Clausula ad lites.

ETsi necesse fuerit pro præmissis omnibus, & singulis, & eorum occasione in quocumque foro, siue iudicio, coram quibuscumque DD. iudicibus, & Commissariis, tam secularibus, quam Ecclesiasticis, ordinariis, extraordinariis, delegatis, & subdelegatis, in quacunque Curia, & instantia comparendum, & agendū, ac ipsum D. constituentem, & eius iura, in omnibus, & per omnia defendendum; libellum, seu libellos, & quascumque alias petitiones, summarias, & simplices, verbo, vel in scriptis dandum, offerendum, & recipiendum, dariq. offerri, & recipi videndum litem, seu lites contestandum, & contestari videndum. Calumniæ, & quodcumque alterius generis licitum, & honestum iuramentum in animam ipsius D. constituentis præstandum, & ex aduerso præstari videndum, ponendum, & articulandum, poniq. & articulari petendum, & videndum. Necnon ad omnes, & singulos actus, & terminos iudiciales tam substantiales, quam accidentales, & liti necessarios in quauis Curia, tam Ecclesiastica, quam sæculari procedendum, & procedi videndum, & obseruandum sententiam, seu sententias tam interlocutorias, quam diffinitiuas ferri petendum, & faciendum, ac ab ea, vel eis, & a quocumque alio grauamine ipsis illato, vel inferendo, prouocandum, & appellandum: Apostolosq. semel, vel pluries, debita cum instantia petendum, & obtinendum, appellationemque, & appellationes huiusmodi intimandum, insinuandum, & notificandum, ipsasq. ac nullitatis causas prosequendum, & pertractandum, ac eas ad Romanam Curiam, si opus fuerit deuoluendum, & deuolui faciendum, expen. damna, & interesse taxari petendum, faciendum, & obtinendum, & super illis, si opus fuerit, iurandum.

Vnum quoque, vel plures procuratorem, seu procuratores loco ipsius, ipsorum, & cuiuslibet eorum, cum simili, aut limitata potestate substituen. eumque, vel eos reuocandum, & onus procurationis huiusmodi in se reassumendum, toties quoties opus fuerit, & ipsis, seu eorum alteri videbitur expedire, præsenti procuratorio nihilominus in suo robore duraturo.

Et generaliter omnia alia, & singula faciendum, decidendum, gerendum, exercendum, & procurandum, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna, & quæ ipsemet D. constituens faceret, & facere posset, si pręmissis omnibus, & singulis præsens, & personaliter interesset: etiam si talia forēt, quæ mandatum exigerent magis speciale, quā præsentibus est expressum.

Promittens insuper idem G. constituens mihi notario publico infrascripto, tanquā publicæ, & authenticæ personæ solemniter stipulan. & recipien. vice, & nomine omnium, & singulorum, quorum interest, intererit, aut interesse poterit quomodolibet in futurom, se ratum, gratum, validum, atque firmum perpetuò habiturum totum id, & quicquid per dictos procuratores suos cōstitutos, & substituen. ab eis, & eorum quemlibet actum, dictum, factū, gestum, procuratumve fuerit in pręmissis, seu aliquo præmissorum.

Releuans nihilominus ex nunc, & releuare volens dictus D. constituens eosdem procuratores constitutos, & ab eis substituendos ab omni onere satisdandi, iudicioq. sisti, & iudicatum solui, cum omnibus, & singulis clausulis necessariis, & opportunis; sub hypotheca, & obligatione omnium, & singulorum bonorum suorum præsentium, & futurorum, ac qualibet alia iuris, & facti renunciatione; ad hæc necessaria pariter, & cautela.

Super quibus omnibus, & singulis præmissis, idem D. Constituens sibi a me notario publico infrascripto vnum vel plura, pu-

publicum, seu publica fieri petiit instrumentum,& instrumenta.
Actum Romæ in tali loco,&c.
Præsentibus ibidem N.N.
Testibus ad præmissa omnia, & singula habitis,vocatis specialiter,atque rogatis.

Quietandum.

QVietauit, liberauit penitus, & absoluit.
De quibus se bene contentum,solutum, & satisfactum vocauit.
Exceptioniq.non habitorum, non receptorum,& non consignatorum.
Speiq.futuræ habitionis, & receptionis eorundem expresse renunciauit.
Per pactum de rem semel habitam, &c.
Promittens huiusmodi quietantiam ratam gratam,validam, atque firmam perpetuo habiturum,& contra non facere, dicere,vel opponere,aut venire per se,nec alium, seu alios quouis quæsito colore, vel ingenio.

Si fiat per Procuratorem.

PRomittens idem D.N.procurator prædictas pecunias sibi dictis nominibus modo præmisso solutas fuisse, & esse semper bene,& legitime solutas,& huiusmodi quietantiam esse,&semper fore bonam,& legitime factam.
Alias teneri voluit ad omnia dãna,&c.

In substitut. Procurat.

SVbstituit, & in locum suum posuit; transferens propterea in eundem D. N.substitutum omnem facultatem, & auctoritatem,sibi vigore dicti mandati quomodolibet concessam,& attributam.
Protestans nihilominus, quod per quęcumque actum seu quamcumque comparitionem,quem,vel quam in præmissis facere contigerit,non intendit propterea dictũ D.N.substitutũ reuocare:nisi de reuocatione ipsa expressam fecerit mentionẽ. Super quibus,&c.

In Testamento.

HAnc autem dixit esse, & esse velle suam vltimam voluntatem, suumq. vltimum testamentum,quod, & quam valere voluit iure testamenti nuncupatiui,& si tali iure non valeret, valere voluit iure codicillorum, seu donationis causa mortis,& alterius cuiuscunque vltimæ voluntatis, quo, seu quibus melius valere poterit,& tenere omni meliori modo, &c.
Cassans,irritans, & annullans idem D. N. testator omne aliud testamentum, & donationem causa mortis,ac aliam quamcumque vltimam voluntatem, per eum hactenus quomodocumque suo quibuscũque verbis, etiam derogatoriis factum,& factam.

Clausula in instrumento venditionis apponen.

VEndidit, cessit, concessit, dedit, tradidit,& transtulit.
Præsenti, recipienti, & legitime stipulanti pro se, suisq. hæredibus, & successoribus.
Vel si qui alii sint, vel esse possint plures, aut veriores confines, antiqui, vel moderni, & nomina, ac vacabula veriora ad dictas domos spectan.& pertinen. liberas,& exemptas.
Ab omni onere seruitutis, redditus, canonis,siue census.
Cum omnibus, & singulis introitibus, & exitibus earum: omnibusque earum iuribus, iurisdictionibus spectantibus, & petrinentibus, commoditatibus, & adiacentiis earum vniuersis, ad dictas domos, vt supra venditas quomodolibet spectan. & pertinen. tam de consuetudine, quam de iure.
Ad habendum,tenendum,possidendum, vtendum,fruendum,&fructificandum,vendendum,donandum,pignorandum,& alienandũ;ac de eis cum iuribus, & pertinentiis earum faciendum,& disponendum,ad ipsius N. emptoris libitum voluntatis.
Item, similiter titulo venditionis, ac iure proprio,& in perpetuum,vt supra dictus venditor.
Dedit,cessit,concessit, transtulit, & donauit dicto emptori præsenti, & legitime stipulanti.
Omnia, & singula iura, omnesq. actiones reales,&personales,vtiles, &directas, tacitas,& expressas,hypothecarias,pignoratitias,siue mixtas,& in rem scriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris. Quæ, quas,& quod dictus N. aliquo vnquam tempore habuit, seu habet, & sibi competiit,& competit,aut competere potuit,seu potest, vel poterit quomodolibet in futurũ in, de,& super dictis contra

quascunque personas, vniuersitates, & loca.

Nullo iure, nullaque actione sibi venditori, & suis hæredibus, & successoribus super eis quomodolibet de cetero reseruatis.

Ponens dictus N. venditor eundem N. emptorem præsentem, & stipulantem in, de, & super dictis domibus, cum iuribus & pertinentiis earum, vt supra venditis, in locum, ius, & priuilegium ipsius venditoris.

Et constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, vt in rem suam pro prium super dictis iuribus, dictisque actionibus, eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, recipiat, & defendat, eisq. libere vtatur, fruatur; & experiatur in iudicio, & extra iudicium vbilibet, & directis actionibus, ad eius velle; quemadmodum D. venditor vti agere, petere, & experiri poterat ante venditionem, & alienationem prædictam.

Dans, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præsenti, & acceptanti, ac legitime stipulanti, vt supra plenam licentiam, liberamq. potestatem, & auctoritatem, dictas domos, vt supra venditas, cum iuribus, membris, & pertinentiis earum possessionem realem, corporalem, & naturalem illarum propria auctoritate ipsius emptoris, & sine alicuius Iudicis, vel curię licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, appræhendendi, captâque, & appræhensam retinendi, & de eis faciendi, & disponendi ad ipsius emptoris libitum voluntatis.

Et donec dictus venditor inuestitus fuerit, ac dictarum domorum, & iurium, vt supra venditorum, realem, & corporalem possessionem adeptus fuerit, interim dictus venditor nomine dicti emptoris, & pro eo, illam tenere, & possidere constituit, atque recognouit.

Hanc autem venditionem, dationem, cessionem, & concessionem, ac omnia, & singula supradicta, & quæ infra dicentur, fecit dictus venditor, pro pretio, &c.

Quos prædictus emptor ibidem adhuc præsens, statim, in præsentia mei dicti notarii, & testium infrascriptorum, eidem D. venditori recipienti, & manualiter numerauit, tradidit, & consignauit.

De quibus se bene contentum, & solutum vocauit, & dixit, ac quatenus opus esset renunciauit.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, dolique mali, fraudis, metus, & in factum, conditionis indebiti, ob iniustam, & turpem causam, ac sine causa.

Speiq. futuræ numerationis, & receptionis, omnibusq; aliis exceptionibus, & defensionibus iuris canonici, & ciuilis, ac statutis, priuilegiis, & consuetudinibus Vrbis factis, & fiendis; quibus contra prædicta, vel aliquod prædictorum facere, dicere, vel venire posset, & quomodolibet se defendere, vel iuuare.

Renunciauit, & refutauit expresse, ac ex certa scientia.

Et si plus dicto pretio N. dictum N. N. valent, valerent, & valere possent quomodolibet in futurum, totum illud plus, siue sit parua, siue magna quantitas, etiam si quantumcunque excederet, vltra dimidiam iusti pretii partem, dictus venditor illam, si sciret, aut crederet plus valere, illud, quod plus valeret, seu valerent, dicto D. emptori præsenti, & legitime stipulanti.

Donauit, & expresse titulo donationis inter viuos dedit, cessit, & concessit puræ, meræ, nudæ, licitæ, & perfectæ; quia sibi facere placuit, & placet.

Facere consentire omnem personã adiacentem, vel aliquod ius habentem, vel habere quomodolibet prætendentem in, de, & super dictæ N. ad omnem solam, & simplicem petitionem, requisitionem, & voluntatem dicti emptoris.

Quinimo ipsum D. emptorem auctorizare, & disbrigare ab omni persona, vniuersitate, capitulo, siue loco, litem, differẽtiam, seu controuersiam, & quæstionem quomodolibet mouẽte in iudicio, vel extra iudicium, iudiciumque in se suscipere, & illud prosequi, & finire, à principio, medio, vsque ad finem ipsius, dicti venditoris sumptibus, & expensis, & cum propriis ipsius procuratoribus, & aduocatis.

Nulli alteri personæ, loco, vniuersitati, in totum, nec in partem fuerunt, & sunt venditæ, datæ, donatæ, cessæ, concessæ, pignoratæ, nec quomodolibet alienatæ, alienation. etiam largissimo modo

sum-

sumpto vocabulo: nec de eis factus est, nec factus apparet, nec apparebit aliquis contractus, vel quasi contractus, & distractus, cum aliqua alia persona, in praeiudicium dicti emptoris, & praesentis contractus venditionis.

Asserens, & affirmans talem vigere, & esse in Vrbe consuetudinem approbatam; quod duplum praedictae rei euictae restituatur emptori, & ad refectionem, & restitutionem omnium, & singulorum dānorum, expensarum, & interesse, quomodolibet patiendorum, faciendorum, & incurrendorum per eum, occasionibus praedictis, in iudicio, & extra iudicium.

De quibus damnis, expensis, & interesse, & eorum quantitate, & numero, dictus venditor stare; & credere voluit soli, & simplici verbo dicti emptoris, vel suorum successorum praedictorum, absque sacramento, & quanis alia probatione, in iudicio, seu extra fienda, ex nunc, prout ex tunc, & ex tunc, prout ex nunc; dictus N. venditor habere voluit, & promisit, pro plena, & sufficienti probatione; absque alterius onere probationis, Iudicis taxatione, arbitrio, seu arbitratu alicuius alterius boni viri, ceterisque aliis exceptionibus, & defensionibus, iuris, & facti; quibus se quomodolibet defendere, & iuuare posset, renunciauit, & refutauit expresse, & ex eius certa scientia.

Pro quibus omnibus, & singulis obseruandis, plenarieque & firmiter adimplendis, dictus venditor obligauit, & pignori posuit dicto emptori, & suis successoribus.

Omnia, & singula ipsius venditoris bona, mobilia, & immobilia, praesentia, & futura.

Quae quidem omnia, & singula supradicta promisit dictus venditor eidem emptori praesenti, & stipulanti, vt supra, semper, & perpetuo attendere, & obseruare, rataque, grata, & firma habere, & tenere: in nullo contrafacere, dicere, vel venire per se, vel alium, seu alios ipsius nomine, & pro eo, aliqua ratione, iure, modo, titulo, ingenio, siue causa, sub obligatione bonorum suorum praedictorum.

Et ad maiorem cautelam omnium, & singulorum praedictorum, dictus venditor, iurauit ad sancta Dei Euangelia in manibus mei notarii infrascripti, tactis per eum scripturis sacrosanctis, contra praedicta omnia, & singula nolle facere, dicere, vel venire, aliqua ratione, modo, titulo, siue causa; sed omnia, & singula semper, & inuiolabiliter obseruare.

Rogando me notarium infrascriptum, vt de praedictis omnibus, vnum vel plura conficerem instrumentum, & instrumenta, &c.

In locatione.

Locauit, & affictauit, & titulo locationis, & affictus, dedit, cessit, & concessit.

Cum omnibus, & singulis fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis, quacunque ratione, causa, titulo, vel occasione.

Ad habendum, tenendum, vtendū, fruendum, & inhabitandum.

Omnia iura, omnesque actiones, & rationes vtiles, & directas, tacitas, & expressas, sibi D. N. respectu dictae locationis, & affictus quomodolibet competentes, competentia, competituras, & competitura.

Contra quasuis personas, vniuersitates, & loca.

Ponens dictus N. dictum N. in, & super dicta domo, respectu dictae locationis in vniuersum ius, locum, & priuilegium suum.

Constituens desuper eum procuratorem suum irreuocabilem.

Ita quod ex nunc, & in posterum praedictis iuribus, & actionibus supra cessis, agat, petat, exigat, & recipiat, eisque libere vtatur, & experiatur in iudicio, & extra, contra quascunque personas, vniuersitates, & loca; prout & quemadmodum dictus N. vti, agere, & experiri poterat, ante locationem, & affictum huiusmodi.

Dans, & concedens.

Plenam licentiam, & liberam voluntatem, & liberalem potestatem, dictae domus, respectu dictae locationis, possessionem

sionem eius propria auctoritate, & sine alicuius Iudicis licentia, vel mandato, capiendi, & apprehendendi ad eius libitum voluntatis.

Et donec inuestitus fuerit, possessionemq. realem, & actualem adeptus fuerit.

Constituit se tenere, possidere, vice, & nomine dicti D.N. & suorum.

Hanc autem locationem, & affictum fecit, & facere dixit, &c. Et promisit, &c.

Cum iuribus, & pertinentiis, vt supra locatis, alteri personæ minime locasse, nec alias de eo dispos uisse.

Manutenere in eius pacifica possessione, & habitatione.

Eumq. defendere, & disbrigare ab omni molestante persona, & lite.

Omnem litem, & molestiam in se sponte suscipere, ad solam, & simplicem denunciationem dicti N. & susceptam prosequi, mediare, terminare, & finire à principio, medio, vsque ad finem, suis sumptibus, & expensis, ac cum propriis procuratoribus, & aduocatis. Et in huiusmodi locatione promisit facere consentire omnem personam, commune, collegium, vniuersitatem, & locum adiacentem, vel aliquod ius, & interesse habentem, seu habere quomodolibet prætendentem super dicta domo, vel aliqua eius parte, similiter ad omnem solam, & simplicem denunciationem dicti D.N.

Quæ omnia, & singula præmissa dictæ partes semper, perpetuo, & omni tempore rata, grata, valida, & firma habere, tenere, attendere, & inuiolabiliter obseruare, & contra non facere, dicere, opponere, vel venire de iure, vel de facto, per se, vel alium, seu alios, quouis quæsito colore, vel ingenio, promiserunt.

Alias teneri voluerunt ad omnia damna, expensas, & interesse, per eos quomodo libet patienda, sustinenda, & incurrenda.

De quibus quidem damnis, expensis, & interesse, stare, vel credere voluit soli, & simplici verbo, cum iuramento damnum passi, absq. librorum, seu scripturarum productione, taxationis; quod iuramentum haberi voluerunt pro plena, & sufficienti probatione.

Clausula in mutui, depositi, & aliis id generis obligationibus.

IN Nomine Domini Amen. Per præsens publicum instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum, quod anno à Natiuitate eiusdem Domini Millesimo quingentesimo septuagesimo nono, indictione septima, die vero octaua mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Gregorii diuina prouidentia Papę Decimi tertii Anno octauo. Vel sic.

Hoc publico instrumẽto, ad perpetuam rei memoriam, cunctis vbiq. pateat, quod Anno, &c.

In mei, &c. in mei notarii publici, testiumq. infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum præsentia, personaliter constitutus.

Non vi, &c. non vi, dolo metu, fraude, aut aliqua alia sinistra machinatione seductus, vel circumuentus; sed, &c.

Sponte, &c. sponte, & ex certa eius scientia, liberaq. & spontanea voluntate. Vel sic.

Sponte sua, & ex certa scientia, ac propria, & deliberata voluntate.

Omni meliori modo, &c. omni meliori modo, via, iure, causa, & forma, quibus melius, validius, & efficacius potuit, & debuit.

Præsente, &c. præsente, ac pro se suisq. hæredibus, & in futurum successoribus quibuscumque solemniter, & legitime stipulante, & acceptante.

Absente, &c. absente, me tamen notario publico infrascripto vti publica, & authentica persona pro eo, eiusq. hæredibus quibuscunque solemniter, & legitime stipulante, & acceptante.

De quibus, &c. de quibus se bene contentum, quietum, & satisfactum vocauit, & de illis.

Quietauit, &c. quietauit, liberauit, & penitus absoluit prædictum B. præsentem, & vt supra stipulantem.

Cum pacto, &c. cum pacto de rem semel habitam vlterius non petendo.

Exceptioni, &c. exceptioni non habitorum, non numeratorum, & non receptorum dictorum scutorum N.

Spei-

Spei, &c. speiq. illorum futuræ numerationis,& receptionis expresse renunciauit;vel sic.

Exceptioni non numeratæ pecuniæ, & aliis quibusuis, quibus mediantibus se iuuare posset,expresse renunciauit.

In mei, &c. in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia.

Habuit, &c. habuit, accepit, & ad se traxit,&c.

Tracta, &c. tracta,totidem esse confessus fuit.

Vel sic in rebus,quæ venduntur, vt vestibus, pannis,frumento,&c.

De quibus, &c. de quibus pannis, eorumq. pretio,& qualitate,se.

Se bene contentum, &c.se bene contentum, vt supra.

Habuisse,&c. habuisse, recepisse,& sibi realiter consignatum fuisse.

Soluere,&c. soluere,ac realiter,& cum effectu restituere. Et hoc intelligendum est in mutuo, & commodato: etenim in cæteris obligationibus, illud verbum restituere,non apponitur,sed dicitur tantū.

Soluere realiter,& cum effectu.

Libere,&c.libere,omni penitus iuris,& facti exceptione remota.Vel sic:

Libere omni mora,& cōtradictione iuris, & facti cessantibus.

Pro quibus,&c.pro quibus omnibus, & singulis præmissis perpetuo,ac firmiter,& inuiolabiliter tenendis,complendis,obseruandis,& non contraueniendis.

Se,&c. seipsum,illiusq.

Hæredes,etc.hæredes,et in futurum successores quoscunque.

Bona,etc. suaq. et illorum bona omnia, et singula, præsentia,et futura,mobilia,et immobilia vbilibet existentia,iura, actiones,et debitorum nomina.

Cum solitis clausulis, etc. cum solitis clausulis,cum submissionibus, renūciationibus, aliisq. clausulis, et cautelis in forma Cameræ Apostolicæ apponi, et de stylo Curiæ solitis,et consuetis.

Citra,&c.citra tamen,& prẹter procuratorum constitutionem.

Obligauit,&c.obligauit,& expresse hypothecauit dicto B. creditori præsenti, & stipulanti vt supra.Et quando vltra generalem obligationem additur obligatio alicuius rei specialis.

Itaquod, &c. itaquod speci alias generalitati non deroget,nec è contra.vel.

Itaquod generi per speciem non derogetur,nec è contra.

Cuiuis appellationi,&c.cuiuis appellationi,reclamationi,& recursui contra præmissa quomodolibet interponendis,ac prẹsentis instrumenti, & contentorum in eo vim,effectum, & executionem, vtcumque differentibus,retardantibus,aut alias quomodolibet impedientibus.

Vel si obligatio stipulatur cum constitutione procuratoris.

Præsentem, &c. præsentem, & acceptantem.

Ad hæc confitendum, &c. ad hæc confitendum, & confiteri videndum in quocumque iudicio comparendum, ac inibi, & extra eum, ipsius debitoris iura defendendum.

Consentiens, &c. consentiens in mandatum executiuum contra se, & eius hæredes, & bona relaxandum, & exequendum,vnica citatione præuia.

Si in præmissis, &c. si in præmissis, aut eorum aliquo defecerit,& per eū,vt supra promissa,& contenta non obseruauerit.

Absque, &c. absque vlla citatione,seu intimatione desuper faciendis.

Iurauit, &c. & ita tactis sacrosanctis Dei scripturis, in manibus mei notarii ad sancta Dei Euangelia iurauit. Vel sic, si fuerit religiosus,vel prælatus.

Iurauit tacto pectore, &c. Et ita tacto pectore more religiosorū,vel prẹlatorum, ad sancta Dei Euangelia iurauit. Vel si fuerit miles alicuius religionis gestans crucem, seu habitum.

Iurauit tacta cruce,&c. Et ita tacta cruce, quam in pectore gestabat, ad sancta Dei Euangelia, more religiosorum militum,iurauit.

Vel sic si fuerit Hebræus.

Iurauit tacto calamo, &c. Et ita tacto calamo,in manibus mei notarii,more Hebræorum iurauit.

Super quibus, &c. super quibus omnibus, & singulis præmissis, petitum fuit a me notario vnum,vel plura publica confici instrumenta.

Testibus, &c. testibus, ad hæc specialiter vocatis,& rogatis.

In Accessionibus, & fideiussionibus.

SCiens, &c. sciens se ad hæc non teneri.

Sed, &c. sed teneri, & obligari volens.

Vt principalis,&c.vt principalis,principaliter, & insolidum.

Accessit,&c. accessit, fideiussit, & promisit.

Ac sese principalem,&c.ac sese principalem, & insolidum debitorem, & promissorem propterea in omnibus, & per omnia fecit, & constituit.

Indemnem, &c. indemnem, & penitus sine damno.

Releuare, &c. releuare,& conseruare.

Ita quod, &c. ita quod nullum propterea damnum, aut molestiam patietur.

Alias,&c.alias ad omnia,& singula dãna, expensas, & interesse, per dictum N. quomodolibet propterea in iudicio, vel extra patienda,facienda, & incurrenda teneri voluit.

De quibus,&c.de quibus quidem damnis,expensis,& interesse, stare, & credere voluit soli, & simplici verbo, cum iuramento, damnum passi.

Absque,&c. absque Iudicis taxatione, aut alia aliqua iudiciali, & extraiudiciali taxatione.

In impositione, & venditione census.

IMposuit, &c. imposuit, constituit, & assignauit.

Impositum, &c. impositum, constitutum, & assignatum.

Vendidit, &c. extende, vt supra in venditione.

Omnia iura, &c. transferens, & cedens dicto emptori præsenti, & stipulanti, vt supra omnia, & singula iura, & actiones reales, & personales vtiles, directas, hypothecarias, in rem scriptas, officium Iudicis, & beneficium iuris, ipsi venditori competentia, & quæ competere potuerunt quomodolibet in futurum, super dicto annuo censu scutorum N. & dicta domo, super qua ille est assignatus, & iuribus supradictis, pro concurrenti quantitate eiusdem census, & pretii illius infradicendi contra quascunque personas communia,collegia, capitula, vniuersitates,& loca.

Ad habendum,&c.ad habendum,tenendum,possidendum,seu quasi vtendum,fruẽdum, percipiendum, fructificandum,vendendum donandum,pignorandum, & alienandum,ac de eodem censu,cum illius iuribus faciendum, & disponendum ad ipsius emptoris libitum, voluntatis.

Ponens,&c. ponens emptorem præsentem, & vt supra stipulantem super dicto annuo censu, ac iuris præfatis, vt supra venditis, & cessis, & domo prædicta eidem censui subiecta pro cõcurrenti quantitate ipsius census, & illius pretii in locum,ius, & priuilegium ipsius venditoris vniuersum.

Nullo iure,&c.nullo iure,nullaq.actione sibi venditori & suis hæredibus, & successoribus super illis quomodolibet de cetero reseruatis,in præiudicium supradicti census, & pretii illius.

Constituens, &c. constituens ipsum super illis procuratorem,vt in rem propriã, irreuocabilem,medio iuramento, vt infra præstito. Ita, quod ex nunc, & in posterum dictus emptor prædictis iuribus, & actionibus,pro eadem tamen concurrenti quantitate prædicti census, & pretii eius proprio nomine agat, petat, exigat, recipiat,excipiat,& defendat,eisq. libere vtatur,fruatur,&experiatur in iudicio,&extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius voluntatem,vt idem venditor agere, petere,& experiri poterat ante venditionem,& alienationem huiusmodi.

Dans licentiam,&c. dans,& concedens eidem emptori, vt supra præsenti, & stipulanti,plenam licentiam,& liberam potestatem dicti annui census, & illius perceptionis,ac domus,eodem cẽsu, vt supra oneratæ,cum iuribus,& pertinentiis prædictis possessionem,&quasi pro concurrẽti rata census prædicti,&illius pretii propria ipsius emptoris auctoritate,absque alicuius iudicis,vel curiæ licentia,decreto, seu mandato,intrandi,capiendi,& apprehendendi,ac de illis faciendi,& disponendi ad ipsius emptoris libitum, & voluntatem.

Et donec,&c. & donec census huiusmodi,

di,ac domus cum iuribus et pertinentiis prædictis,realem actualem,et corporalem possessionem, seu quasi pro concurrenti rata prædicti census, et illius pretii adeptus fuerit.

Constituit,etc. constituit se idem venditor tenere et possidere, seu quasi annuũ censum cum iuribus prædictis,necnon dictam domum,prætextu eiusdem census,et illius occasione, precario nomine eiusdem emptoris.

Hanc autem,etc.hanc autem impositionem,venditionem,cessionem, et concessionem,atque omnia,et singula supradicta,et quæ infradicentur.

Et si plus, etc. extende, vt supra in venditione.

Donauit,etc. Cæteras clausulas eodem modo extendes,quo superius in instrumento venditionis extensas inuenies.

In locationem in emphyteosim.

Locauit, etc. locauit, ac in perpetuam locationem, affictum, et emphyteosim,dedit,cessit,atque concessit.

Omnia iura, etc. transferens, et cedens dicto emphyteoticario omnia iura, omnesq. actiones,directis tamen exceptis,eidem A. super dicto prædio quomodolibet competentia, et quæ competere poterunt in futurum contra quascunque personas, capitula communia, collegia,siue loca,saluo semper,et reseruato sibi D.A. commendatori,et suis in dicta commenda successoribus iure directi dominii.

Ad habendum,etc. ad habendum,tenendum,fruendum,vsufructuandum,colendũ, laborandum, cultiuandum, possidendum, faciendum, et disponendum, prout, et quemadmodum de huiusmodi prædio emphyteotico de iure fieri,et disponi potest; et salua proprietate prædicta,durãte tempore concessionis huiusmodi.Vel sic prout et quemadmodum, saluo prædicto directo dominio,idem commendator vti, frui, et gaudere,ac disponere,vel alias facere poterat ante præsentem contractum.

Ponens, etc. ponens eundem emphyteoticarium in omne ius, locum, et priuilegium ipsius concedentis,et dictæ suæ Ecclesiæ; iure tamen directi dominii reseruato.

Constituens, etc.constituens eum super illis procuratorem irreuocabilem, medio iuramento vt infra præstito.

Dans licentiam,etc. dans,et concedens eidem plenam licentiam,et liberam potestatem dicti prædii, vt supra in emphyteosim perpetuam concessi, cum iuribus prædictis,corporalem realem,et actualem possessionem, propria ipsius emphyteoticarii auctoritate,et absque alicuius iudicis,vel curiæ licentia,decreto,seu mandato,capiẽdi,intrandi,et apprehendendi,ac de eis,vt supra disponen.

Et donec, etc. et donec idem B. possessionem huiusmodi realem, corporalem, et actualem adeptus fuerit.

Constituit, etc. constituit se idem A. commendator nomine ipsius B. præcario tenere,et conseruare,etc.

Forma extractionis reliquiarum.

R. D. Don N. Cappellanus Ecclesiæ Annunciationis B. Mariæ nationis Catalanorum ciuitatis Messanen.agẽs in hac parte, et vti procurator RR. DD. N.et N. Rectoris,seu Gubernatoris dictæ Ecclesiæ,quibus supplicationibus sanctissimus D.N. Clemens Papa licentiam concessit extrahendi nonnullas Sanctorum,et Sanctarum reliquias ex monasterio sancti Anastasii, alias Trium Fontium extra muros Vrbis,pro illis deferendis ad partes,et collocandis in dicta Ecclesia,vt docuit per eandem supplicationem desuper expeditã, sub Datum Romæ apud sanctum Petrum vndecimo Calendas Septembris anno eius Pontificatus septimo ab eodem Sanctissimo D. N. Papa subscriptum per hæc verba,videlicet fiat vt petitur H.ac manu Illustrissimi,et Reuerendissimi D. Cardinalis de Monte Alto Monasterii Trium Fontium Commendatarii,vt in eius calce apparet subscriptas,per has literas videlicet. A. Commendatarius, quam facto coram R.P.N. vicepriore dicti Monasterii, meq. notario,et testibus infrascriptis exhibuit, et deinde secum reportauit: sponte, etc. requisiuit dictum R. P. N.vicepriorem vt sibi specialiter in dicta supplicatione nominato,et procuratori legitimo dictorum DD.Rector dictæ Ecclesiæ Annunciationis in vim licentiæ prædictæ, nonnullas

ſanctorum Reliquias in eorum Eccleſia exiſtentes, donaret, ad effectum prædictum qui R. P. N. dicta eius licentia prius diligenter viſa, & ſuperiorum ſuorum mādatis obedire paratus, obtulit, ſe illas daturum, & accepto camiſo, ſe illo induit, & accenſis quamplurimis facibus in Capella Scalæ Cœli nuncupata ante Altare maius dictæ Capellæ, ſuper quo ſanctus Bernardus celebrando, meruit videre viſionem Angelorum aſcendentium, & deſcendentium per ſcalam Cœlum attingentem, & portantium animas liberatorum a pœnis Purgatorii ad Gloriam Cœleſtem, & genibus flexis cæpit decantare nonnullas preces, & ſucceſſiue ſic ſacra veſte indutus, cum multis luminaribus aſſociatus ab aliis, & nobis notario, & teſtibus infraſcriptis proceſſionaliter deſcendit ſubtus dictum Altare inſigne, vbi eſt Cœmiterium ſanctorum Zenonis, & ſociorum eius decem millium ducentorum, & trium Martyrum, qui ſub Imperio Neronis, vt aiunt Martyrium paſſi fuerunt v. Idus Iulii, vt in Martyrologio habetur apud aquas ſaluias, à quo loco non longe fuit decapitatus Beatus Paulus Apoſtolus; & e dicto Cœmiterio ſanctorum Martyrum nonnullas illorum reliquias extraxit, & illa dicto A. præſenti, humiliter, & reuerenter recipienti donauit, vt de illis diſponat modo, & forma prænarratis in dicta licentia; ſicut diſponere promiſit, & ſic tactis, &c. iurat, &c. ſuper quibus, &c. Actum. &c.

Inſtrumentum excuſationis a tutela.

CORam magnifico D. N pro tribunali ſedente, &c. ac in mei notarii, &c. perſonaliter conſtitutus D. A. exponens eidē D Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedēti, diebus proxime elapſis q. D. B. dum in humanis agebat ſuum vltimum ſolemne, & nuncupatiuum condidiſſe teſtamentum manu D. C. notarii publici: in quo ſibi hæredem vniuerſalem inſtituit Sempronium eius filium legitimum, & naturalem, in pupillari ætate conſtitutum; cui ſtatuit, et deputauit tutorem ipſum A. exponentem, et quia ipſe exponens credit non teneri ad ſuſcipiendum onus dictæ tutelæ; tum quia ipſe reperitur grauatus pluribus filiis, & filiabus, & reperitur occupatus gubernio, & adminiſtrationi Caſtri, &c. quod diſtat ab Vrbe, &c. vltra octuaginta milliaria, ideo infra terminum a iure præfixum ad ſe excuſandum, petiit per eundem D. Iudicem, vt ſupra pro tribunali ſedentem, interloquendo pronunciari, eundem A. exponentem non teneri ad ſuſceptionem dictæ tutelæ, & onus illius ſubeundum; imo penitus ab ea, & illius oneribus eximi, & liberari, & ad prædicta ſe admitti petit, ſuum, & dictæ ſuæ curiæ officium deſuper implorando, prout implorat, præmiſſo, & omni alio meliori modo, &c. quæ petitio per eundem D. Iudicem, vt ſupra pro tribunali ſedentem, ſi & in quantum de iure admittenda venit, admiſit, ſucceſſiue ſuper ea nonnullis teſtibus inductis, & de mandato ipſius Iudicis D. Poliſena matre dicti Sempronii, & etiam ipſo Sempronio legitime citatis: illiſq. (vt moris eſt) publicatis; demum præmiſſa alia ſimili citatione, ad concludendum concludiq. videndum, & audiendum ſententiam: videlicet D Iudex vt ſupra, pro tribunali ſedens, Chriſti nomine repetito, pronunciauit dictum A. abſoluendum, & liberandū fore, et eſſe ab onere tutelę prædicti Sempronii pupilli, prout in ſententia, tenoris infraſcripti, videlicet nos N. &c. lecta lata. &c. ſub anno, &c. præſentibus N. & N. teſtibus, &c.

Si autem ſcire cupis, quę, & quales dicantur cauſæ iuſtæ ad obtinendam hanc excuſationem, & liberationem a tutela; & infra quantum tempus debent coram Iudice proponi, & an etiam per procuratorē fieri poſſit, & alia ſuper præmiſſis requiſita, recurre ad ſummam Azonis, & ſpecul. in toto titulo de excu. tut. & temporibus earum, & ibi perquire.

Conuentiones ſuper Fabrica Domus.

DPetrus Turinus magnifici D. Iulii Turini de Piſcia filius, & procurator, vt aſſeruit, pro quo de rato, & rati habitatione in forma iuris valida & defaciendo ratificare præſens Inſtrumentū, & omnia, & ſingula in præſenti inſtrumento contenta, ac inſtrumentum ratificationis huiuſmodi in authenticam formam in-

actus

actis mei, &c. in termino vnius mensis proximi dare promisit, itaquod sub prætextu promissionis facti alieni, & faciendo possibilia, tamen se excusare non possit; alias de suo proprio, & particulari, vt principalis insolidum ad obseruationẽ, & manutentionem omnium infradicendorum, & ad omnia damna, &c. teneri voluit infrascriptæ parti, & dicto nomine ex vna; & magister Petrus Antonius Michaelis Bregli de Castro nouo Volterræ murator in Vrbe principalis ex altera partibus sponte, &c. ad infrascriptas conuentiones deuenerunt. In primis dictus D. Petrus asserens ad præfatum D Iulium eius patrem spectare, videlicet quendam situm, seu solum, positum in Vrbe prope palatium, seu domum Magnifici D. Angeli Capranicæ ab vno latere, viculo tamen inter medio, ab alio vero lateribus iuxta alias domos ipsius domini Iulii, dictum solum, cum aliquibus ruinis in eo existentibus, eidem magistro Petro Antonio fabricandum concessit, & dedit, prout ipse magister Petrus Antonius fabricare promisit in dicto solo vnam domum, cum duabus apothecis, iuxta ordinem, & modulum à præfato D. Iulio, vel eius procuratore ipsi Petro Antonio dandum: Cum pactis huiusmodi inter ipsas partes expresse conuentis, quod præfatus dominus Iulius, vel agentes pro eo curent apponi filum per magnificos viarum magistros, sine quo fabricari non posset: adeo vt ipse magister Petrus Antonius habeat situm præfatum liberum, & expeditum ab omni impedimento, & impensis, & ab omni lite, & molestia, à quauis persona inferen. si inferri contigerit, & quod præfatus D. Iulius eundem magistrum Petrum Antonium ab omni molestia, damno, & impedimento, ac lite indemnem, & penitus sine damno releuare, & conseruare, ac liberare teneatur.

Item, quod ipse magister Petrus Antonius teneatur diligenter, vt decet, fabricam prædictam, videlicet de tecto, muraglie, colle, e mattonati, suis expensis, & operibus facere, ac perficere, in termino vnius anni proximi, saluo tamen, & exceptuato iusto impedimento, & si dictus Petrus Antonius cessauerit, & defecerit perficere, vt supra; tunc ipse D. Iulius expensis, damnis, & de interesse Petri Antonii fabricam supradictam fieri, & finiri facere possit, & ipse Petrus Antonius ad omnia damna, expensas, & interesse teneatur.

Item, quod ruinæ, cum coopertoriis existentibus in dicto solo, per duos communes amicos, seu personas communiter eligendas, vnum per vnam partem, & alium per aliam partem, de presenti æstimari debeant, cum perfecta fuerit, & valor illarũ ex pretio, & æstimatione fabricæ supradictæ, deduci, ac defalcari debeat, & quod dictæ ruinæ sint ipsius magistri Petri Antonii, & quod suis expensis amoueri faciat, &c.

Item, quod si excauando seu fodiendo in dicto solo, ad effectum iaciendi fundamenta, & cantinam, seu cantinas faciendi, & demum, si in dicto loco inuenirentur aurum, argentum, aut quodcumque aliud metallum, statuæ, aut columnæ marmoreæ, sint ipsius D. Iulii integraliter, & vlterius dictus Petrus Antonius præmissa excauari, & excauatas dare suis propriis expensis teneatur. Sed si lapides marmorei, treuertini, aut quicunque alii lapides cuiusuis generis, & speciei existentes, & vt dicitur da lauoro, inuenti fuerint, sint ipsius magistri Petri Antonii, &c.

Item, quod finita dicta fabrica in termino, vt supra conuento, debeat æstimari per duos peritos in arte, eligendos ab vtraque parte, videlicet vnum pro vna, & alterum pro alia parte, qui periti si concordes non fuerint in estimatione præfata, tertium eligere possint ad æstimationẽ præfatam dictæ fabricæ, cum omnibus expensis eiusdem faciendam, iuxta consuetudinem Vrbis.

Item, quod dictus magister Petrus Antonius teneatur exponere in fabrica supradicta vsque ad summam scutorum quatringentorum, & si plus expendi opus fuerit, tunc pro eo plurĩ, dictus dominus Iulius teneatur, & debeat principaliter, & in solidũ qualcumque promissiones, & obligationes facere pro dicto magistro Petro Antonio penes quascumque personas, siue pecuniæ per viam impositionis, & venditionis alicuius annui census, siue per alium quemcumque modum accipiantur, ad effectum tamen fabricam supradictam

per

perficiendi,& dictas pecunias in eadem fabrica exponendi,& non ad alium effectū; itaquod ipse magister Petrus Antonius in termino quatuor annorum, a die quo fabrica supradicta perfecta fuerit, eundem D. Iulium liberare, atque eximere promittat: & præmissa per vtrumque ipsorū fiant,cum promissionibus, & obligationibus etiam in forma Cameræ Apostolicæ, cum solitis clausulis, iuxta Curiæ stylum, & aliis cautionibus opportunis.

Item quod prędictus D.Iulius precium dictæ fabricæ,iuxta estimationem faciendam,& tunc factam eidem magistro Petro Antonio soluere teneatur; & debeat in termino quatuor annorum, a die quo dicta estimatio facta fuerit proximorum,hic Romæ,libere,&c.

Et quia non conuenit quod præfatus D. Iulius rem, & precium teneat, & ex dicta fabrica expensis,& operis ipsius magistri Petri Antonii facta, fructus percipiant,& re aliena fruantur.Ideo conuenerunt partes præfatæ, quod pro rata fabricæ,vt supra faciendæ,& tunc factæ. Idem magister Petrus Antonius pensiones domus, & apothecarum præfatarum percipiat,habere,& percipere possit;& ipsi Petro Antonio reseruatæ sint pro dicta rata, pro qua rata ad euitandum fastidia,& differentias, quæ inter eos oriri possent, dictus D.Petrus nomine præfato voluit, & conuenit, quod idem magister Petrus Antonius habeat, & percipiat ex pensionibus domus, & apothecarum præfatarum ad rationem sex pro centenario quolibet precii, & estimationis eiusdem fabricæ,percipiendorum de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris pro rata, & ex nunc,prout ex tunc; & e contra ipse D. Petrus pensiones dictæ domus, & apothecarum eidem magistro Petro Antonio reseruatas esse voluit,assignauit & cessit pro dicta rata sua, et ad rationem præfatam; ita vt ipse magister Petrus Antonius pro concurrenti quantitate,& rata supradicta percipere atque exigere,& de exactis quos opus fuerit quietare possit, et valeat, vsquequo ad ipsius Petri Antonii integralē satisfactionem non fuerit pro parte eiusdem D.Iulii satisfactum aliunde. Ad quæ præmissa peragendum eundem magistrum Petrum Antonium procuratorem irreuocabilem, cum iuramento tactis, etc.vt in rem propriam constituit, et effecit cum facultate etiam substituendi, et clausulis ad lites, et aliis facultatibus desuper opportunis, quæ facultas exigendi pensiones præfatas cesset, quotiescumque fuerit ipsi pro Antonio ex parte dicti D. Iulii satisfactū de dicta rata; et nihilominus pro maiori cautione dicti Magistri Petri Antonii, ipse D. Petrus dicto procuratorio nomine eidem magistro Petro Antonio pensiones præfatas,vt principalis et in solidum ad rationem, vt supra conuentum, soluere promisit hic Romæ, libere, etc. Pacto etiam adiecto quod dictus D. Iulius tam in totum, quam in partem, estimationem, et precium dictæ fabricæ soluere possit,etiam ante finem dictorum quatuor annorum; et pro rata summæ solutæ, ac terminos perceptio, et facultas exigendi pensiones præfatas cessent, et dictus Petrus Antonius,ita vt supra, in totum, aut in partem estimationem præfatam recipere teneatur, dummodo vsque ad summam scutorum centum, et non minus eidem Petro Antonio qualibet vice soluantur.Quę omnia, etc.

Pro quibus omnibus, et singulis præmissis tenendis, complendis, et inuiolabiliter obseruandis,singula singulis congrue referendo, præfatus D.Petrus Turinus dictum D. Iulium eius patrem, illiusq. hæredes,etc. ac bona omnia, etc.et vsque ad dictam ratificationem, et instrumenti ratificationis huiusmodi exhibitionem, et dationem vt principalis principaliter, et insolidum seipsum, ac suos hæredes, etc. et bona, etc. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis solitis ad inuicem obligarunt, etc. iurantque tactis,etc.Super quibus, etc. Actum Romæ in officio mei, etc. præsentibus ibidem N. N. et N. testibus,etc.

Visitatio Ecclesiæ.

ANte propositionem formæ visitationis] præmittendum est, quod visitatio Ecclesiæ, vel loci pii non potest fieri nisi per Episcopum,vel ab eo substitutum. Item sciendum,est quod visitatio quādoq. fit in Ecclesia collegiata, quandoque in Ecclesia non collegiata, et quandoque in hospi-

hospitali, & quandoque in monasterio monachorum, seu monalium.

Item nota, quod aliquæ Ecclesiæ habẽt aliqua membra, videlicet Ecclesias tam curatas, quam non curatas, vel hospitalia. Et aduertatur, quod vbi fiat visitatio in aliqua Ecclesia collegiata, vel etiam simplici, quæ habeat aliqua membra, scilicet alias Ecclesias, vel hospitalia subiecta, debet eo casu Episcopus interrogare prælatum, vel rectorem ipsius Ecclesiæ visitare tam in capite quam in membris, & vt infra.

Item nota, quod talis visitatio fit, & fieri consueuit per ipsum Episcopum, mediantibus duobus, scilicet, visitatione per oculorum inspectionem, & per interrogationes, quia superior debet videre oculata fide ecclesiam, & ornamenta eius paramenta, & alia iocalia, & reliquias, si quæ tunc in ipsa ecclesia, & exinde domos, & casamenta ipsius Ecclesiæ, si indigent reparatione, aut in eis adsunt aliqua digna reformatione, vel suspectione. Et præmissis obseruatis debent postmodum congregare prælatum, & subditos Ecclesiæ & beneficiatos in ea, & ipsos interrogare super capitulis infrascriptis, incipiendo a prælato, & postea ad alios successiue per ordinem, secundum gradus & conditiones eorum, prout viderit expedire, recepto tamen prius iuramento a quocumque ex eis super veritate dicenda super interroganda. Et si non fuerit Ecclesia collegiata debet interrogare rectorem, vel ministrũ ipsius, prout conuenerit conditioni ipsius, iuxta tenorem capitulorum, de quibus infra, prout ipsi visitanti videbitur expedire. Et si reperierit aliqua reformanda fore, vel aliqua addi debere, vel prouideri eo casu habitis sermonibus cum prelato, vt aliis, seu rectore, debet ipse Episcopus ordinare aliqua statuta, vel reformationes, & seu additiones, prout sibi videtur expedire pro vtilitate ecclesiæ, & honore eius, & beneficiorum: & mandauit prædicta obseruari debere, seu fieri præcepta, & monitiones, ac prohibitiones prout expedierit.

Sed aduertatur, quod si Episcopus, vel alius visitator reperit aliquos delinquentes in aliquo delicto, & excessu enormi secreto, debet ipsum secrete sic delinquentem vna cum notario monere, & præcipere eidem, vt prædicta euitet de quibus faciet fieri preceptum & monitionem per notarium in scriptis, vt si exinde deliquerit possit punire ipsum. Sed si fuerit publicum delictum debet publice monere, & corrigere, & facere præceptum publice. De aliis vero, quæ non sint enormia debet fieri monitio generalis, & si sunt digna reformatione particulari fiant monitiones, prouisiones, & prohibitiones necessariæ, & statuta casu quo expediat, de quibus fiat scriptura per notarium Episcopi, & seu instrumentum publicum, prout expedierit.

Sed nota, quod licet capitula infrascripta sint generalia, ita quod in quacumque Ecclesia, seu monasterio, vel hospitali possint fieri, tamen non debent fieri interrogationes, nisi expresse pertineant in ecclesia visitata, seu monasterio, vel hospitali, & vltra, & generalia, quæ communiter fiunt in Ecclesiis etiam subiicientur aliquæ particulares, quæ fieri debent in monasterio, & aliquæ in hospitali, & vt infra, super qua erit aduertendum per visitantem, quę sint fiendæ, & quæ non.

Item nota, quod vbi Episcopus interrogat, debet notarius scribere responsiones post interrogationes super omnibus interrogatis, & particulariter, & vt infra. Et vt de præmissis aliqua notitia detur, subiicietur forma de qua infra. Sed antequam subiiciatur forma ipsius visitationis subiicietur forma iuramenti prestandi per prælatum, & alios beneficiatos Ecclesiæ, seu rectorem ipsius Ecclesiæ, seu absentẽ, vel priorem, vel abbatissam, vel ministrũ, Et successiue subiicietur forma capitulorum super quibus erunt interrogandi ipsi visitati singula singulis referendo, & demum subiicietur forma ipsius visitationis.

Forma iuramenti prestandi per visitatos,

IN nomine Domini Amen, &c. Reuerен. in Christo pater, & D. D. Ioan. &c. Dei gratia Episcopus Plac. & Comes existens in cap. Ecclesiæ Plac. monuit vener. D. Iac. præpositum dictæ Ecclesiæ, quatenus statim, & incontinenti iurare debeat in manibus præfati D. Episcopi ad sancta

Dei

Dei Euangelia de dicendo, & quod dicat, & respondeat puram, & meram veritatem, tam de seipso, quam de aliis, criminibus occultis, exceptis, super omnibus & singulis capitulis, siue articulis, de quibus infra, & de iis de quibus fuerit interrogatus ad puram intentionem ipsius D. Episcopi, nulla admixta falsitate, criminibus occultis exceptis, remotis odio, amore, & timore tam de se, quam de aliis, & sine aliqua tergiuersatione, seu palliatione, vel reuolutione verborum quod scit, & sentit de contentis in cap. infrascriptis, & circa ea. Qui D. Præpositus delato prius eidem iuramento per præfatum D. Episcopū, & ab eo omnibus corporaliter tactis scripturis, præstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia se dicere, & respondere veritatem puram, & meram de omni eo quod sciuerit, vel sentiet, & interrogatus fuerit, de, & super capitulis infrascriptis, & contentis in eis, & vnoquoque eorum remotis præmissis, & absque aliqua tergiuersatione, seu palliatione, vel reuolutione verborum. Et eodem modo iurabit quilibet degens, & beneficiatus in dicta Ecclesia, monasterio, vel hospitali, mutatis mutandis.

Forma visitationis.

IN nomine Domini Amen, &c. Hæc est visitatio generalis, quam Reuer. in Christo pater, & D.D. Ioan. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Placentinus, & Comes fecit, & facere intendit in Ecclesia maiori Plac. tam in capite, quam in membris ac ipsum Capitulum dictæ Ecclesiæ, & personas degentes in ipsa Ecclesia visitare, & secundum canonicas sanctiones corrigere, & reformare, quæ correctionis, & reformationis officio nouerit indigere tam in spiritualibus quàm in tēporalibus super capitulis infrascriptis, seu articulis, & connexis, & dependentibus ab eisdem simul, & diuisim, & prout melius sibi videbitur expedire. Anno Domini currente M.cccclxxxix. Indictione vii. die xvii. Septembris.

Primo, quomodo, & qualiter diuinum officium in dicta Ecclesia celebretur diurnum, & nocturnum diligenter, & distincte, aut nimis cursorie.

Item si omnes & singuli de dicta ecclesia sunt assidui perseuerantes, vel ne, & an omnes, an aliqui ex eis, & qui.

Item si omnes surgunt ad Matutinum, an aliqui, & qui cessant surgere, & si officium fit ibi deuote, sine turpi derisu, & familiaritate.

Item quot, & qui ex canonicis dictæ ecclesiæ sunt, & esse debeant presbyteri, & qui, & quot diaconi, qui, & quot subdiaconi.

Item si quilibet ex Canonicis dictæ ecclesiæ in suo ordine bene intersit in dicta ecclesia suo tempore, & quando debet in diuinis officiis.

Item si mansionarii, & præbendarii dictæ ecclesiæ bene resident continue in dicta ecclesia sicut debent, & si celebrant Missas, quas debent dicere, & si intersunt aliis diuinis officiis diurnis, & nocturnis.

Item si officia, & beneficia conferūtur, & collata sunt alicui super simoniam, vel alium illicitum modum.

Item si Eucharistia, reliquiæ, aut oleum pro infirmis reponitur in loco tuto, & sub clausura, ne manus sinistra ad eam attingere possit.

Item quomodo, & qualiter dicta ecclesia est ornata paramentis sufficientibus, libris, calicibus, & aliis necessariis ad cultum diuinum celebrandum.

Item si præbendæ canonicales dictæ ecclesiæ sunt distinctę, vel non.

Item si viuunt simul in eodem refectorio de eodem cibo, & potu, & si dormiunt in eodem dormitorio vel ne.

Item qualiter bona temporalia dictæ ecclesiæ tractantur, & distribuuntur, quæ proueniunt in communi dictæ ecclesiæ.

Item si quis deputatur massarius, & pro distributione ipsorum bonorum, & si ipse massarius reddit fidelem rationē eius administrationis, & quoties, & quando, & cui reddit ipsam rationem.

Item si dicta ecclesia est grauata oneribus debitorum, & cui, & in quibus quantitatibus, & ex quibus causis est obligata.

Item si inuestiturę, & locationes terrarum, domorum, & aliorum bonorum ipsius ecclesiæ fiunt fideliter, & sine fraude ecclesiæ, & per quem, seu quos.

Item si aliquæ terræ, possessiones, vel aliæ res temporales, aut libri, paramenta, cali-

calices, vel alia ornamenta dictæ ecclesiæ, vel alia eius bona sunt illicite descripta, vel alienata, & cui, & pro quanto, & quæ sunt illa, & si per aliquos, & per quos detinentur occupata.

Item si portæ, & ostia ecclesiæ, & domorum canonicæ clauduntur, & firmantur horis debitis, & si tempore debito remanent clausa, & firma.

Item si est aliquod porticum per quod intra mœnia canonicæ possit in honeste intrari, & exiri.

Item si sunt aliqui ex degentibus in ipsa ecclesia tenentes in domibus, vel cameris dictæ ecclesiæ filios proprios, & legitimos, vel filias suspectas, & qui sunt illi.

Item si sunt aliqui in dicta ecclesia portantes inter se odium, vel rancorem, & qui sunt illi.

Item si præpositus bene, & charitatiue tractat canonicas, & beneficiatas personas, & alios officiales dictæ ecclesiæ, sicut debet.

Item si presbyteri dictę ecclesię in consecrando corpus, & sanguinem Domini dicunt, & faciunt ea quæ debent, aut si aliquis in hoc delinquit.

Item si canonici beneficiati, & alii officiales dictæ ecclesiæ præstant debitam reuerentiam suo præposito.

Item si sciunt aliquem, vel aliquam in vicinia dictæ ecclesiæ, siue eius parochia hæreticum, vel hæreticam.

Item si sciunt aliquem, vel aliquam in dicta paroch. a facientem aliquas incantationes, vel facturas, siue sacrilegia.

Item si vox, & fama laborat contra aliquem de dicta ecclesia de incontinentia, furto, praua conuersatione, & inhonesta, ac turpi vita.

Item si omnes beneficiati dictæ ecclesiæ cedunt indecenti habitu, & tonsura clericali.

Item ad quam quantitatem ascendere possunt redditus communis ecclesiæ.

Item si sciunt, vel credunt aliqua corrigenda, vel reformāda in dicta ecclesia, quę spectent ad commodum, & vtilitatem communem, & bonum statum ecclesiæ.

Item an ibi sit corpus Christi, & quod bis, vel semel in mense renouetur.

Item, quod sit indebita forma, & non maculatum vel corrosum.

Itē in debito, & honorifico vaso clauso.

Item an habeat corporale supra positū.

Item si in debito, & honorifico, ac eminenti loco sit repositum, vbi sit aliquod signum depictum ad ostendendum populo quod ibi sit corpus Christi.

Item si locus est bene clausus cum clauibus ad euitandum pericula.

Item si locus est humidus, & vbi alia animalia non possint Eucharistiam manducare.

Item an ibi sit vas condecens ad portandum infirmis corpus Christi.

Item an portetur deuote, & honorifice cum lumine, & campanella.

Item an ante locū vbi est corpus Christi die, noctuq. sit lumen, & an ibi sit crisma, & oleum cathecumenorum, & infirmorum.

Item an in loco tuto, clauso, & honorifico, & in vasculis signatis caute conseruetur ne spargatur, & ita quod cognoscantur vnum a reliquo.

Item, quod dicta olea non sint antiqua, sed annuatim in Pascha renouata à suo diocesano.

Itē an antiqua cōburātur in lāpadibus.

Item quod non dentur quoquomodo pro medicina, vel alio maleficio.

Item si ibi sunt reliquiæ, an in vasis argenteis, vel alias honeste, & honorifice conseruentur.

Item quod in loco honesto, & tuto teneantur, vt non possint furari.

Item quod non extrahantur de vasis suis, neque vendantur.

Item quod ibi sint scriptæ super qualibet reliquia de nomine, & membro illius sancti.

Item si de illis semel in anno fiat commemoratio populo signanter cum dictis vasis suis ostendatur.

Item, quod bene aduertatur ne sub specie reliquiarum sanctorum, ostendantur ossa peccatorum, mortuorum.

Item, quod de illis non dentur pro medicina, vel alio maleficio.

Item an ibi sint calices, & patenæ necessariæ.

Item, quod non sint fracti, vel alias maculati.

Item quod sint de argento, & non de plumbo, vel ære.

Item

Item quod non sint ab ipso consecrati, vel benedicti.

Item quod tute, & munde deseruentur.

Item an ibi sit crux pro processione, & mortuis sociandis.

Item an ibi sit thuribulum cum vasculo pro incenso.

Item an ibi sit imago ad dandum pacem.

Item an ibi sint ampullæ pro administrando vinum & aquam in Missa.

Item an ibi sit parua campana ad portandum corpus Christi, & lanterna, & clerici.

Item an candelabra pro altaribus, & ad tenendum lumen in eleuatione corporis Christi ibi sint.

Item an ibi sint paramenta necessaria pro clericis, & altaribus ibidem existentibus.

Item an munde, & tute conseruentur, ita quod non corrodantur à muribus.

Item an sint ab Episcopo benedicta.

Item an destructa paramenta reparentur, & non munda lauentur per clericos, & non per mulieres, vel laicos, quia efficiuntur profana.

Item an pro quolibet altari sit vnum pallium, & demum tres toualiæ benedictę ab Episcopo.

Item an ibi sint pallæ, & corporalia necessaria, & munda, & ab Episcopo benedicta, quæ de per se lauari debent in alio vase mundo à subdiaconibus & superioribus in ordine.

Item an in quolibet calice sit pannicullus ad tergendum post purificationem, & alius pannus ad inuoluendum calicem.

Item an ibi sit toualia ad inuoluendum patenam in Missa per subdiaconum.

Item an ibi sint libri necessarii, videlicet Missalia, liber Euangeliorum, liber epistolarum, breuiarium, antiphonarium, libri lectionum, libri pro cathecumenis ad baptizandum, & liber ad communicandũ, & vngendum infirmos, & pro commendatione animæ in extremo.

Item an bene custodiantur, ne maculentur, & à muribus corrodantur.

Item an sint caduci, vel corrosi, aut alias maculati, quod legi non possint, & an bene ligati.

Item an vasa, & ornamenta supradicta conseruentur in sacristia, & in capsis bene clausis.

Item an ibi sit competens sacristia, in qua sit locus cum vase, & toualia ad lauandum manus ante introitum.

Item an in Ecclesia sint altaria necessaria, & ab Episcopis debite consecrata.

Item an sint dotata, & per quem, & cuius valoris.

Item an sint pro maiori parte collapsa, & an lapis consecrationis sit fractus, vel commotus.

Item an munda custodiantur.

Item an quodlibet altare habeat aliquas imagines supra se.

Item an in Ecclesia sit

Item an in medio Ecclesiæ sit crucifixus coram quo debent lampades ardere continuo.

Item an in ipsa Ecclesia sint imagines Virginis Mariæ, & patroni ad cuius honorem est dedicata.

Item an ibi sint campanæ necessariæ supra Ecclesiam.

Item an ibi sit fons baptismi lapideus, vbi sit aqua benedicta in sabbato sancto, vel in sabbato Pentecostes, quæ omnia fieri debent, prout in ordinario.

Item an fons prędictus semper sit clausus cum claui propter pericula euitanda.

Item an sit bene reparatus, ne aqua ibidem spargi possit.

Item an de ipsa aqua detur pro medicina, vel maleficio.

Item an tectum Ecclesiæ, vel parietes sint collapsi, vel ruinam minentur.

Item an prope ostia sint fontes lapidei cum aqua benedicta, & aspersorium, quæ omni die Dominico renouari debent prout in ordinario.

Item an in Ecclesia seruentur frumentum, vina, lina, & similia, aut vasa profana, vel commestiones ibi fiant, seu contractus profani, aut tripudia, vel alia lasciua.

Item an in Ecclesia ipsa sint ostia necessaria, & an tempore quo ibi non celebrantur diuina claudantur, & maxime tempore nocturno.

Item an dicta Ecclesia sit aliquo modo polluta, vel violata, maxime per sepulturam alicuius excommunicati, vel interdicti.

Item an cœmiterium dictæ ecclesiæ sit vndique clausum, ne animalia illud ingrediantur.

Item an ibidem mortui ordine debito, & cum officio, & orationibus ab Ecclesia denotatis sepeliantur.

Item an ibi sint aliquæ cruces sculptæ, vel depictæ, vel aliquæ imagines Sanctorum.

Item an ibi sint feretrum ad portandum corpora defunctorum.

Item an sit aliquo modo violatus, vel pollutus.

Item an sciat dicere sine libro Gloria in excelsis Deo, & Credo, & Suscipe sancte Pater consequenter vnde, & minores cum sequentibus placet vbi, &c. Euangelium sancti Ioannis.

Item an sciant, quæ sunt verba substantialia consecrationis corporis Christi, & sanguinis.

Item an deuote, & cũ debita grauitate, capite detecto, & reuerenter celebret Missas, an verbo præcipitanter prolato.

Item an celebrauit vnquam, vel sciat aliquem celebrasse duas Missas in die absque paramentis requisitis, vel non lotis manibus, vel non ieiunus.

Item an omiserit per aliquam iniuriam, vel malitiam consecrare hostiam, vel calicem, vel dixerit verba consecrationis hostiæ super calice, vel è contrario oblitus fuerit ponere aquam in calicem, seu vinum, vel post consecrationem casu aliquo perdiderit hostiam, vel calicem effuderit.

Item an celebrauerit scienter corã excommunicato, vel in ecclesia ibi sepulto, vel quæ esset violata, seu interdicta.

Item an celebrauerit excommunicatus, vel suspensus, vel interdictus.

Item an dederit vnquam Eucharistiam alicui excommunicato, vel alicui infirmo iam extra sensum posito, seu nauseam patienti propter catarrum, vel aliam infirmitatem, aut alicui publico peccatori, vt sunt vsurarii, concubinarii, & similes.

Item an celebrauerit in altari non consecrato, vel diruptò, sine tabula consecrata, vel totaliter facta, vel in calice non consecrato, aut aliis, & paramentis non benedictis.

Item quomodo portat sacramentum Eucharistiæ ad infirmos, an indutus superpelicio, an cum lumine, & campanella, & capite discoperto, & in quo vase illud portat.

Item an bene sciat exercere, & diligenter exerceat curam dictæ ecclesiæ, & animarum, & si bene legit, & quę legerit competenter intelligat.

Item an sciat ordinarium officium diurnum, & nocturnum, & cantare, antiphonarium, & sacramentale.

Item quot sunt sacramenta Ecclesiæ, & quæ sunt illa.

Item quæ sunt sacramenta necessaria, & quæ voluntaria, & quæ sacramenta possint iterari, & quæ nullo modo iterari debent, & aliquot de baptismo.

Item quæ sunt de substantia baptismi.

Item quos compatres excipiunt in baptismo.

Item an aliquis in eius parochia sit non baptizatus, aut qui longo tempore teneat filios sine baptismo.

Item an doceat parochianos suos formam baptizandi in casu necessitatis.

Item an moneat dictos parochianos ne teneant paruulos in lecto, sed potius in cuna.

Item an ipse sciat chrismare, vel non.

Item an vnquam chrismauerit aliquem, vel credat quod simpliciter sacerdos possit chrismare.

Item an moneat suos parochianos quod chrismare faciant eorum filios sicut debent.

De ordine sacro.

Item an ipse sacerdos, vel in aliquo ordine constitutus habeat instrumenta ordinum suorum.

Item an fuerit promotus a suo Episcopo, vel de licentia ipsius, vel gradatim, an vero per saltum, vel in debita ætate, an vero ante ætatem, vel ab Episcopo excommunicato, suspẽso, vel interdicto, seu quod ipse tunc temporis esset excommunicatus suspen. vel interdictus.

De confessione.

Item an sciat audire confessiones, & quem ordinem seruat in eis audiendis,

dis, & in dando pœnitentiam, & absolutionem.

Item an sciat discernere inter peccatum mortale, & veniale, & per quas regulas.

Item quot sunt peccata mortalia.

Item quot sunt præcepta legis.

Item quot sunt opera misericordiæ.

Item quot sunt dona Spiritus sancti.

Item quot sunt virtutes Theologicæ.

Item quot sunt virtutes Cardinales.

Item quot sunt articuli Fidei.

Item an ipse confiteatur saltem semel in anno, & cui, & de cuius licentia.

Item an se impediat de causis reseruatis domino Episcopo, & an habeat cedulam dictorum casuum.

Item an aliquid petat propter confessionem, vel administrationem alicuius sacramenti, vel pro Ecclesiastica sepultura.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de sua Parochia decesserit sine sacramento.

De Matrimonio.

Item an habeat librum benedicendi sponsas.

Item an benedicat secundas nuptias, tam respectu viri, quam mulieris.

Item an moneat parochos suos, ne contrahant matrimonia clandestina, vel in gradu prohibito, vel tempore ab Ecclesia interdicto.

De extrema vnctione.

Item an habeat librum commendandi animas morientium.

Item an propter eius malitiam, vel negligentiam aliquis de sua parochia decesserit sine sacramento.

Item an infirmitate suorum parochum eos visitet hortando, & monendo quod confiteantur, & recipiant ecclesiastica sacramenta.

Item à quo tempore citra habuit, & possedit dictam Ecclesiam, & an habeat alia beneficia, & quot, & qualia, & vbi ea habet.

Item an habeat titulos dictorum beneficiorum.

Item an habuit ipsam Ecclesiam, vel aliquod de beneficiis prædictis per simoniam, vel per potentiam secularem, vel aliam voluntatem absque iusto titulo.

Item an continuo faciat residentiam in dicta sua Ecclesia.

Item quot cano. quot canonici, & quot capellæ, & capellani, & quot clericatus, & clerici sunt in dicta Ecclesia.

Item ad quem spectat collatio, seu præsentatio, & confirmatio dictorum canonicatuum, & cappellanum, & clericatuum & an habeat instrumenta fundationis, & creationis, seu institutionis dictarum capellarum, & beneficiorum, necnon iurium ipsorum.

Item an sciat aliquem detinere capellā aliquam, seu aliud beneficium in dicta Ecclesia sine iusto titulo.

Item an dicti capellani, & beneficiati dicant Missas debitas, & seruent onera sui beneficii in diebus quibus tenentur, & an ibi fiunt anniuersaria debita.

Item an ipse celebret Missas, vel celebrari faciat diebus Dominicis, & aliis festiuitatibus de præcepto in dicta sua Ecclesia.

Item an ibi pulsetur quotidie ad horas canonicas, & Aue Maria, sero, & mane.

Item an singulis diebus Dominicis in ipsa Ecclesia benedicatur aqua, & cantetur Asperges me Domine, vel vide aquam, &c.

Item an ipse habeat Breuiarium, & dicat officium diurnum, & nocturnum horis debitis.

Item an percipiat tot redditus dictæ Ecclesiæ, quod inde possit commode sustentari, & quantum valet omnino in redditibus ipsa Ecclesia.

Item an ipse, vel alius alienauerit aliquid, vel pignorauerit de bonis mobilibus, vel immobilibus dictæ Ecclesiæ, præsertim de ornamento sacristiæ.

Item an confecerit inuentarium de omnibus bonis mobilibus, & immobilibus dictæ Ecclesiæ, & illud episcopali curię præsentauerit, sicut tenetur.

Item an sciat aliquem capellanum, vel beneficiatum dictæ Ecclesiæ alienasse, vel pignorasse aliquid de bonis capellæ, seu beneficii sui.

Item an sciat aliquem ipsorum esse malæ famæ, vel qui sit excommunicatus, vel

inter

Interdictus, vel suspensus, vel irregularis, vel scienter communicauerit in diuinis cum excommunicato.

Item an sciat super quibus criminibus sit diffamatus.

Item an sciat, quod aliquis eorum exerceat negotia secularia, idest, aliquod officium laicale, vel artem clericis prohibitam, vel marcantias, vel vsuras, vel alios contractus illicitos, vel quod exigat gabellas, & datia, siue alia onera secularia, vel cum talibus habeat societatem, vel qui sit lusor alicuius ludi prohibiti, vel qui sit ebriosus, vel qui frequentet tabernas, aut baratarias seu lupanaria.

Item an aliquis eorum incedat in habitu prohibito, & sine clerica, vel non tonsuratus patentibus auribus, aut in veste superiori aperta ante pectus, & a lateribus vel vestibus coloris prohibiti, aut deferat caligis solatas, siue corrigias fulcas argento, siue anulos in digitis.

Item an aliquis eorum teneat concubinam secum in domo, vel alibi, vel qui proprios filios illegitimos habeat in domo.

Item an aliquis eorum frequentet monasteria, vel aliquo modo peccet contra naturam.

Item an aliquis eorum sit blasphemator Dei, vel sanctorum, vel qui deferat arma offensibilia, & max. quando celebret diuina officia, vel se immiserit enormitatibus faciendo vniones armatorum, vel quæstiones, rixas, & insultus in quibus fuerit vulneratus vel occisus.

Item an ibi sit aliquis qui habeat inimicitias cum suo parochiano, vel aliquis extraneus, vel qui sit scandalosus in populo, vel rixosus, vel periurus, vel ebriosus, vel alias criminosus.

Item an ibi sit aliquis qui non sit assiduus in ecclesia sed potius vagabundus.

Item an ibi sit aliquis qui non obseruet constitutiones synodales, & metropolitanas, & edicta per Episcopos & eorum vicarios facta.

De vita parochianorum.

Item an ibi sint adulteri non seruantes matrimonium institutum a Deo, vel qui coniugati propria auctoritate maneant separati.

Item an ibi sint fornicatores publice tenentes concubinas.

Item an ibi sint sodomitæ, vel coeuntes cum brutis.

Item an ibi sint sacrilegi, vel coeuntes cũ monialibus, vel aliis personis sacratis.

Item an ibi sint incestuosi coeuntes cum consanguineis, vel affinibus, vel cum patribus, vel cũ filiis, seu filiabus spiritualibus.

Item an ibi sint aliqui raptores virginum & violatores earum.

Item an ibi sint sacrilegi, & diuinatores, & incantatores.

Item an ibi sint aliqui quoquomodo committentes vsuram, vel facientes contractus illicitos, & prohibitos.

Item an ibi sint aliqui falsarii instrumentorum, vel bullarum, vel qui falsum dixerunt testimonium, vel alias periurii.

Itẽ an ibi sint aliqui fractores votorum.

Item an ibi sint aliqui verberantes patrem, & matrem.

Item an ibi sint aliqui quoquomodo excommunicati.

Item an ibi sint aliqui sacrilegi verberantes clericos, vel furantes bona ecclesiarum, vel violantes libertatem ecclesiasticam, vel ecclesiarum incendiarii, seu effractores earum.

Item an ibi sint aliqui publici lusores, vel ibi sit locus deputatus ad ludendum.

Item an ibi sint aliqui publici latrones, & depopulatores agrorum.

Item an ibi sint incendiarii voluntarii, vel causantes, vel procurãtes pro incẽdiis aut alio modo, vel suffocantes filios aut suos fil. vel voluntarii pueros alienos.

Item an ibi sint aliqui rixosi, & scandalosi in populo, cum discordia vel guerra.

Item an ibi sint aliqui defraudantes iura, & bona ecclesiarum, seu Episcopi, & Episcopatus.

Item quomodo visitant, & frequentant ecclesiam, præsertim audiendo missas in diebus dominicis, & festiuitatibus de præcepto, & an tunc faciant Deo oblationes debitas.

Item quomodo obseruant præcepta legis, & alia mandata Ecclesiæ, & suorum superiorum maxi. custodiendo dies dominicos, & alias festiuitates, ac ieiunãdo in quadragesima & quatuor temporibus, & aliis vigiliis de præcepto, in quibus omnino ab

stinere debent carnium,&similium in diebus Veneris,& Sabbati.

Item an suum creatorem habeat in reuerentia,& in deuotione.

Itē an ibi sint aliqui suppressores pupillorū,vel viduarū,vel aliorum miserabiliū.

Item qui diebus Dominicis, & festiuis de præcepto vendant,& mercentur,aut aliud opus prohibitum exerceant maxime faciendo barattariam, vel eam in suis domibus tenendo.

Item qui constitutus in sacris, vel facta professione alicuius religionis de facto cōtraxerit matrimoniū, vel qui habeat duas vxores, vel qui contraxerit cum secunda adhuc viuente prima.

Item si ibi sunt aliqui qui negligant adimplere voluntatem testatoris, maxime recusando velle soluere legata pia,& quando ipsi sunt executores vltimarum voluntatum ad pias causas, præsertim quando hæredes, & executores testamentorū sunt omnino negligentes, nequeant diligenter videre testamenta,&omnia relicta ad pias causas neglecta, & postergata describi faciant per notarium, & dent copiam, vt exequantur.

Item si de relictis ad pias causas non soluerint,quartam eam persoluere faciant secundum patriæ consuetudinem.

Pro monasterio.

Fiunt quoque visitationes in monasterio tam monachorum, quam monialium,in quibus possent fere omnes articuli suprascripti fieri mutatis mutandis,& addi possent etiam articuli infrascripti.

Primo si monachi,& conuersi dicti monasterii in receptione eorum faciunt aliquam professionem, vel promissionem, & quam,& cui.

Item si Abbas, & monachi dicti monasterii profitentur,& obseruant aliquam ex regulis approbatis,& quam.

Item quot monachi, & conuersi sunt nunc, & quot esse consueuerunt in ipso monasterio.

Item si maior numerus monachorum possat esse, &commode viuere in dicto monasterio, secundum facultatem, & redditus dicti monasterii.

Item ad quantum, & quem valorē possunt communiter ascendere omni anno facultates,& redditus dicti monasterii.

Item si Abbas prouidet monachis, & conuersis dicti monasterii in vestibus,&aliis necessariis, secundum facultates ipsius monasterii ac eis ministret.

Item si aliquo anno superant aliqui redditus,& quid fit de superfluo.

Item si in dicto monasterio sit aliqua hospitalitas, & quomodo, & qualiter hospites recipiuntur ibidem.

Item quot prioratus, & ecclesias habet dictum monasterium sub se,& qui.

Item si ipsi prioratus datur ad tempus, vel ad vitam, & si conferuntur aliqui per simoniam,vel alium illicitum modum.

Item si sunt in dicto monasterio aliqui monachi, vel conuersi recepti per simoniam,vel per alium illicitum modum.

Possent quoque fieri articuli, de quibus infra mutatis mutandis, prout expedierit.

Pro hospitali.

Fit etiam visitatio in hospitalibus, quæ fieri potest super articulis infrascriptis.

Primo si fratres conuersi, & sorores dicti hospitalis quando recipiuntur,&in receptione, quæ fit de ipsis, faciunt aliquam professionem,seu promissionem, & quam, &cui,&si rector,&fratres dicti hospitalis profitentur,& obseruent aliquam regulā.

Item quot fratres, & sorores conuersi, & conuersæ nunc sunt,& quot esse consueuerunt in dicto hospitali.

Item si in dicto hospitali est oratorium, & cœmeterium,& cuius auctoritate.

Item quot lecti sunt in dicto hospitali, & quomodo sunt parati.

Item si hospitale habet terras,possessiones,& bona alia,& quomodo tractātur ad præsens,& qualiter temporibus præteritis sunt tractata, & quantum habet in redditibus annuatim,& in quibus.

Item si rector ministrat bene temporalia, & redditus hospitalis circa fratres, & infirmos hospitalis.

Item si rector charitatiue tractat subditos,& familiares hospitalis,& si conuersi, & conuersæ præstant debitam reuerentiam,& audientiam rectori.

Item si per ministrum, & fratres recipiun-

piuntur bene in hospitali pauperes infirmi,& peregrini, & sollicitam curam habitator de ipsis habet.

Item si aliquæ personæ sunt deputatæ ad seruiendum infirmis existentibus in hospitali.

Item si quæstuarii reddunt rationem de eleemosynis,& aliis quæ conferuntur eis, & cui, & quando.

Item si rector reddit rationem de prouentibus,& acquisitis hospitalis, & quam rationem, & quoties in anno, & quibus reddit.

Item si hospitale grauatur onere debitorum, & in quanto, & in quibus, & quibus de causis.

Item si hospitale habet aliquid quod per vim, vel aliquo modo teneatur occupatum, & si sint aliqua bona, vel iura hospitalis illicite distracta, vel pignorata, vel obligata,& cui, & pro quanto,& quibus de causis.

Item si aliquæ inhonestates fiunt in ipso hospitali per rectorem, & conuersos, vel alias personas dicti hospitalis, & si in dicto hospitali sunt aliquæ personæ inhonestæ,& diffamatæ vitæ.

Item si sciunt, vel credunt fore aliquid in dicto hospitali quod sit reformandum, & quid. Receptis autem iuramentis, & responsionibus super articulis infrascriptis per ordinem Episcopus, vel visitator facta examinatione diligenti per seipsum, vel forte habito,& communicato consilio separatim statuit,& ordinat super defectibus,quos inuenit esse, ac correctione, & reformatione indigere, statuta, præcepta, monitiones, & inhabitationes tam vniuersaliter quam singulariter, prout comperit ex ipsa visitatione fore statuendum, & ordinandum,quas monitiones, statuta, & reformationes in ca.& coram omnibus legi,& publicari facit, & exinde fieri publicum instrumentum, quæ omnia præcipit,& mandat inuiolabiliter obseruari.Reperit quandoque etiam ex dicta visitatione aliquos deliquisse,vt de incontinentia, aut retentione mulierum,vel filiorum,aut aliter quos non in publico, sed inter se, & ipsū,& præsente notario corrigit, monet, & inhibet,prout sibi videtur expedire, & facti qualitas exigit,mādans per ipsū notariū cōscribi ipsas monitiones,&præcepta.

Forma visitationis.

IN nomine Domini Amen, &c. Reu. in Christo pater,& do.d.Io. Dei, & Apostolicę Sedis gratia Episcopus Placen. & Comes,existēns in ecclesia maiori ; & cathedrali Plac. volens,& intendens generalem visitationem facere in dicta ecclesia; tam in capite,quam in membris, & caput ipsius ecclesiæ, & personas in ea degentes visitare,& secundum canonicas sanctiones corrigere,& reformare,quæ correctiones, & reformationes officio nouerit indigere tam in spiritualibus, quàm in temporalibus super capitulis, & articulis infrascriptis,& connexis,& dependentibus ab eis simul & diuisim,& aliud secundum,& prout melius sibi videbitur expedire,conuocatis & cōgregatis ibidem venerabilibus dominis præposito,canonicis,mansionariis,præbendariis,sacristis, ostiariis dictæ ecclesiæ ac aliis personis in ipsa ecclesia degentibus,de mandato præfati domini Episcopi, occasione dictæ visitationis præfatus dominus Episcopus in primis accedens ad loca,in quibus reconduntur Eucharistia, & reliquiæ sanctorum existentes in dicta ecclesia ipsa loca diligenter examinauit, & deinde iocalia,calices,& cruces in ea existentes,in eorum archiuiis solitis examinauit,deinde missalia,& alios libros ad diuina officia deputatos, & alios in ipsa ecclesia existentes:necnon paramenta, & ornatus vestium pontificalium,& sacerdotaliū in sacristia dictæ ecclesiæ existentes,& existentia gradatim, & successiue percuntando examinauit,& omnibus mature, & diligenter consideratis decreuit,ad examē ipsorum beneficiorum, & detinentium gradatim,&iuxta eorum gradum deuenire,& ad illud condescendens monuit præfatos præpositū,canonicos,& alios beneficiatos & degentes,audientes,&intelligētes quatenus statim,&incontinenti iurare debeāt in manibus præfati d. Episcopi ad sancta Dei Euangelia de dicendo, & quod vnusquisque eorū dicat,& respondeat purā,& meram veritatem, tam de seipso, quam de aliis criminibus exceptis, occultis super omnibus &singulis de,&super quibus fuerit interrogatus ad puram intentionē præfati d.Episcopi nulla admixta falsitate,remotis odio,amore, timore, tam de se, quā-

de aliis,& sine aliquâ tergiuersatione, seu pallatione, vel reuolutione verborũ, quod scit, & sentit de, & super infrascriptis, qui d. præpositus, canonici, beneficiati, & degentes antedicti, delato prius eis, & cuilibet eorũ sacramento per præfatũ d. Episcopũ, & à quolibet eorum manibus corporaliter tactis scripturis præstito, iurauerunt, & quilibet eorum iurauit ad sancta Dei Euangelia sese dicere, & respondere meram & purã veritatem de omni eo quod quilibet eorum sciuerit, vel sentiat, & interrogatus fuerit super capitulis, & articulis ad ducendis per præfatum D. Episcopũ, & cõtentis in eis, & vnoquoque eorũ remotis præmissis, & absq. aliqua tergiuersatione, vel reuolutione verborũ, & ibidem in primis interrogauit præfatũ D. præpositũ super celebratione diuini officii, diurni, & nocturni, & super residentia ipsorum beneficiatorum, ad ipsum officium, & an illud de nocte, an aliter celebretur, & quot missæ celebrantur quotidie in dicta ecclesia, & quo ordine celebrentur, & quot beneficiati sunt in ea, & an omnes pro loco, & tempore recte deseruiant, & an omnes resideāt in claustro, & quot & qua de causa non residæant, & si per capitulũ deputatur massarius super administratione redituum, & si ratio eorũ redditur, & quo ordine gubernãtur bona dictæ ecclesiæ, & an cõtractus super eisdẽ fideliter celebrarentur, & bona ipsa dilapidentur, & si hostia ecclesię, & canonici debito tẽpore claudantur, & si aliquod ostiũ est per quod inhoneste intrari & exiri possit, & si per degẽtes, vel aliquos ex eis retinentur in canonica aliquę personæ suspectæ, & si prædicti inter sese inimicentur & si debitũ honorem eidem præposito, & inter sese exhibẽt, & qualiter se habet ipse præpositus cum viciniis, & cuius famæ, & conuersationis sunt, & cuius redditus est communis dictæ ecclesiæ: ad quæ omnia respondens ipse dominus præpositus particulariter, & distincte, & sic successiue cæteri beneficiati, & degentes iuxta prędictas interrogationes vnicuiq; ex ipsis capitulis singulariter responderunt, & dixerunt votũ eorũ, & ipsis omnibus, & singulis intellectis, accedens postmodũ præfatus D. Episcopus in canonica dictę ecclesiæ visitauit ipsam canonicã, & omnes cameras degentium in ea existentes, et portas tam ecclesię quãm canonicæ, & omnibus diligenter visis, & examinatis, & intellectis responsis, & deductis per vnumquemq. ex ipsis degentibus, & beneficiatis reuersus in capitulo dictæ ecclesiæ præfatus D. Episcopus præsentibus, & conuocatis prædictis DD. præposito, canonicis, beneficiatis, & degentibus attendens, & considerãs quod ex responsionibus sibi factis vt supra & visitatione oculata fide per eum facta cognouit, & intellexit nonnulla reformanda, & corrigenda fore statuit, & ordinauit superinde prouidere opportune, maxime de, & super infrascriptis, & eisdem prouidendo fecit, & ordinauit infrascriptas monitiones præcepta, & statuta de quibus, & prout infra primũ statuit, & ordinauit pręfatus D. Episcopus, quod ad conseruandã deuotionem populi concurrentis ad dictã ecclesiam singulo die post sonitum Aue Mariæ de mane, sacerdotes deputati ad celebrandum Missas in dicta ecclesia, incipiant celebrare Missas eorum vnus post alterum absque interpellatione vsque ad horam sextam inclusiue, & cum debita deuotione, & si quis ex ipsis deputatis cessauerit ad celebrandum Missam eis, iuxta ordinem statuendum, & assignandum per ipsum D. præpositum, quod ipse talis sacerdos cessans iusto impedimento cessante cõdemnatus sit, & intelligatur singula vice in soldis quinque imperialium, & in casu prędicto possit, et debeat sacristia ecclesiæ celebrari facere dictam Missam per aliũ substitutum loco cessantis, et eius expen. quas statim soluere teneatur ipse cessãs, sub pœna dupli. Itẽ statuit, & ordinauit, ꝙ nullus ex ipsis beneficiatis, & degentibus in dicta ecclesia, & canonica ipsius audeat, vel præsumat post secundã horã noctis exire dictã canonicã absq. legitima, & rationabili causa, cum licentia tamen, & consensu D. præpositi, seu eius vicarii, sub pœna duc. vnius toties quoties contrafecerit applicãda cameræ pręfati D. Episcopi. Item statuit, & ordinauit, ꝙ portæ canonicę post tonitum Aue Mariæ de sero claudi debeant cũ clauibus, excepto sportello, qui apertus remaneat vsq. ad horã secundã noctis inclusiue & non vltra sub pœna vnius duc. sacristæ dictæ ecclesiæ, & seu ostiario deputato, seu deputando ad præmissa toties quoties contrafecerit, quæ præcepta, & quas reformationes

tiones præfatus d. Episcopus ibidem legi, et publicari fecit ad plenam audientiam, et intelligentiam ipsorum dominorum præpositi, canonicorum, beneficiatorum, et degentium ibidem conuocatorum vt supra, et eisdem præcepit prædicta fieri, et obseruari debere, sub pœna prædicta. Et de prædictis præfatus d. Episcopus mandauit mihi notario, vt inde publicum conficiam instrumentum.

In nomine Domini Amen, etc. Capitulum maioris ecclesiæ Placen. Conuocatum, et congregatum in loco suprascripto in quo conuocari, et congregari consueuit pro negotiis dictæ ecclesiæ infrascripta occasione de mandato Reuerendissimi in Christo patris, et domini domini Ioann. Dei, et Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Placentiæ, et Comitis, necnon domini Iacobi, etc. canonici antiquioris dictæ ecclesiæ, in quo capitulo interfuerunt ipse dominus Iacobus, necnon domini A.F.L. M.P. et Z. omnes Canonici dictæ ecclesiæ dicentes, etc. citati, etc. attendentes, et cõsiderantes, quòd pridie decessit quondam dominus Franciscus, etc. olim Præpositus dictæ ecclesiæ, et ne vacante dicta præpositura possit ipsa ecclesia aliquod detrimẽtum pati, propter defectum gubernationis ea propter præfati domini Canonici, et Capitulum volentes indemnitati ipsius ecclesiæ prouidere, habito prius colloquio tractatu cum præfato domino Episcopo sponte, et ex certa scientia, de consensu, et licentia præfati domini Episcopi fecerunt, et constituerunt, et solemniter ordinauerunt, ac faciunt, constituunt, et solẽniter ordinant dictæ ecclesiæ œconomum præfatum venerabilem dominum Petrum etc. præsentem, et acceptantem ad regendum, et gubernandum dictam ecclesiam, et bona, et iura ipsius ecclesiæ, et redditus, et prouentus ipsius ecclesiæ, et ad habendum et recipiendum, et habuisse, et recepisse confitendum totum quicquid dictæ ecclesię debetur, et debebitur a quacunque persona, communi corpore, collegio, et vniuersitate quacunque de causa, tam cum carta, quam sine carta, et tam cum scriptura, quam sine, et ad faciendum, et facere possendũ illi, vel illis, à quo, vel à quibus recipi. cartã, seu cartas, cõfessiones, fines, etc. Extendantur prout in reliquis formis.

Item ad omnes, et singulas ipsius ecclesiæ lites, causas, quæstiones, et controuersias, ab ipsa ecclesia, et contra eam motas, et mouendas vtrum agat, siue conueniatur, et ad agendum, causandum, etc.

Extendatur in reliquis, prout in aliis formis procuratorum mutatis mutandis, et mutatis verbis de procuratore, seu sindico ad œconomum, prout in formis suprascriptis.

Alia forma iconatus.

IN nomine Domini Amen, etc. Cum pridie quondam Reuerendissimus in Christo pater dominus Ioannes, etc. olim Episcopus Placentiæ, et Comes decesserit, et spiritum altissimo reddiderit, et ne sede vacante Episcopalis sedis, et bona ipsius damnum patiantur, et in sinistrum pertranseant, ea propter capitulum ecclesiæ Placen. conuocatum, et congregatum infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo conuocari, et congregari consueuit pro negotiis dictæ Ecclesiæ de mandato venerab. do. Arch. et Præpositi dictæ ecclesiæ, in quo capitulo interfuerunt ipse do. Præpositus; necnon d. A.F.B.L. et I. omnes canonici dictæ ecclesiæ dicentes, etc. citatis, etc. volentes indemnitati dicti episcopatus prouidere sponte, etc. fecerunt, constituerunt, etc. œconomum ipsius episcopatus ven. d. Fran. etc. ad regendum, et gubernandum bona, et iura dicti episcopatus, et fructus, et redditus ipsius, et ipsa, et ipsos administrandum, etc. prout in supra scripta forma mutatis mutandis.

Et idem fiat, et obseruetur si forte vacaret aliqua ecclesia, quæ immediate esset subiecta Episcopo, vel alicui ecclesiæ collegiatæ. Sed aduertatur, quod vbi constituitur œconomus ad regendum, et administrandum aliquam ecclesiam, et bona ipsius debet talis œconomus constitui habito tractatu, et cum licentia, et auctoritate Episcopi potestas ipsius œconomi se extendat duntaxat ad administrandum ecclesiam, et bona ipsius, et ad causas ecclesiasticas tantum. Item debet constitui clericus, et non laicus, et talis clericus debet esse de residentibus in ipsa ecclesia si ibidem sit idoneus.

Fundatio.

Ante propositionem formarum fundationis Ecclesiæ, hospitalis, vel oratorii est primo præmittendum, quod in aliqua ciuitate, vel diœcesi non possunt aliquæ Ecclesię, vel oratoria fundari, vel cõstrui absque speciali licentia, & consensu Episcopi, ciuitatis illius in qua, vel eius diœcesi debet construi, vel fundari, seu eius locumtenentis.

Et eodem modo in aliqua Ecclesia non potest fundari aliqua capella, seu aliquod altare absque speciali licentia Episcopi, vel eius locumtenentis.

Item sciendum est, quòd quandoq. Ecclesia, oratorium, vel hospitale fundantur per aliquem cum aliqua donatione bonorum pro sustentatione rectoris, vel ministri aliquãdo fundantur absque aliqua donatione vltra fundum, in, & super quo fundatur. Sed aduertatur, quod vbi debet fundari aliqua Ecclesia, in qua debeat exerceri cura animarum, debet talis Ecclesia fundari cum donatione aliquorum bonorum pro sustentatione rectoris pro tempore existentis in ipsa Ecclesia, & aliter nõ posset cura animarum exerceri per aliquem clericum secularem.

Et nota, quod vbi fundatur Ecclesia, in qua debeat exerceri cura animarũ, debet fieri donatio coram Episcopo, seu eius locumtenente, & coram eo debet exprimi causa, propter quam se mouet fundans ad sic faciendum, & ipse dominus Episcopus debet consentire, & concedere licentiam fundandi ecclesiam, & vlterius debet concedere licentiam constituẽdi cœmeteriũ &; baptizandi paruulos, & committere alicui, quod imponat primum lapidem, & vt infra.

Sed aduertatur, quod eo casu Episcopus debet sibi reseruare ius superioritatis correctionis, & visitationis Ecclesiæ, & rectoris, & quandoque etiam sibi reseruat ius, & obligat futurum rectorem ad soluendũ singulo anno nomine census aliquid in signum subiectionis, de quibus omnibus si fiant debet fieri mentio specialis in instrumento, & vt infra.

Sed nota, quod vbi fundatur oratorium ex causa deuotionis sufficit solum illud fundare in, & super fundo fundantis, & eo casu sufficit sola licentia Episcopi.

Si vero fundatur hospitale pauperum, tunc aut fundatur auctoritate Episcopi, vt fundans, & successores in eo habeãt solum iuspatronatus, & institutio futuri rectoris spectat ad Episcopum, vel alium prælatum ecclesiasticum, vel alium rectorẽ alicuius Ecclesiæ, & eo casu debet etiam fieri donatio bonorum pro sustentatione pauperum, & fieri debet cum licentia Episcopi, vel locumtenentis, & Episcopus debet sibi reseruare ius superioritatis, & correctionis, prout in fundatione Ecclesiæ, & debet etiam committere impositionem primi lapidis alicui, vel det ipsum imponere, & vt infra, & vlterius debet concedere licentiam ipsum fundandi, & facultatem, quæstum generalem faciẽdi hostiatim per ciuitatem, & diœcesim Placentiæ, & vt infra.

Aut tale hospitale solum fundatur ex deuotione, & fundans in totum intendit esse dominus, & superior, & ad eum spectare correctionẽ futuri rectoris, ita quod Episcopus nullam habeat superioritatem, & eo casu si in eo debent hospitari pauperes debet fieri donatio bonorum pro sustentatione pauperum, & de ipsa donatione, & de voluntate ipsius constituentis debet fieri mentio in instrumento, & eo casu non posset fieri oratorium, quia talia absque licentia Episcopi non possunt fieri.

Item nota, quod vbi fundatur aliquod hospitale auctoritate Episcopi sub vocabulo alicuius sancti, & in ciuitate, seu in loco vbi ipsum fundatur in aliqua Ecclesia sub eodem vocabulo, & cautũ est addere in fundatione, quod ipse fundans ex causa dedicationis ipsius hospitalis dictæ Ecclesiæ, vel prælatus, seu rector ipsius possit sibi aliquod ius vendicare in ipso hospitali, & iuribus eius, & vt infra. Saluo quod si ipse fundans intenderet ipsum hospitale dictæ Ecclesiæ, vel prælato, seu rectori subiicere, & institutio ad eos spectare, debet de eo fieri mentio in ipsa fundatione.

Item nota, quod vbi fundatur hospitale auctoritate Episcopi, & in eo etiam fundatur oratorium, prout in forma infrascripta, quod aut fundatur ipsum oratorium cũ cœmeterio, in quo possunt sepeliri personæ dicti hospitalis, aut non, si vero fundatur

datur cū ipso cœmeterio, tunc potuerunt in eo sepelliri, si autem non sit cimiterium eo casu debet sepeliri in ecclesia parochiali vbi fundatur ipsum hospitale, & ipso casu vbi Episcopus mandat imponi primum lapidem, vel si ipse imponeret in vltimis verbis debet addi saluo iure parochialis ecclesiæ, &c. Et vt de pręmissis aliqua notitia detur, subiicientur formæ infrascriptæ.

Fundatio Ecclesiæ.

IN nomine Domini, Amen, &c. do. A. &c. intendens, & magnopere desiderās peregrinationis suæ, & missionis extremæ de meritoriis operibus præuenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris, quod reddente Domino, cū multiplicatione fructuum recolligere valeat in cælis, prouida meditatione, & salubri deliberatione pro salute animæ suæ, & parentū, & antecessorum, ac posterorum & successorum suorum, & eorum qui ad infrascriptum opus contulerint, dispofuit, diuina suadente gratia, de nouo fundare, & ædificare ecclesiā in proprio prædio ipsius Antonii, posito in territorio, &c. quod est perticæ, &c. cui cohæret, &c. ad gloriam, & honorem omnipotentis Dei, eiusq. beatæ Mariæ matris semper Virginis, necnon beati Antonini martyris gloriosissimi, sub cuius nomine, & vocabulo debeat dedicari, ipsamque dotare pro sustentatione futuri rectoris ipsius ecclesię, qui in ea continuam residentiam facere debet, ac missas, & alia diuina officia celebrare, ac animabus subiectis ecclesiastica sacramenta ministrare, quæ propter distantiam aliarum ecclesiarum diuersa incommoda sustinent, prout notum est, & manifestum, ea propter cupiens ipse Antonius suum votū S. Spiritus gratia cooperante, efficaciter adimplere, constitutus coram R. in Christo patre, & D. D. Ioan. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen. & comite in prædicto eius proposito perseuerans, sponte, & ex certa scientia non vi, dolo, vel metu aliquo, sed ex eius mera, & pura liberalitate, & spontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Episcopo præsenti, & stipulanti, nomine, & vice dictæ ecclesiæ de nouo fundandæ, & ædificandæ, & per ipsum dominum Episcopum eidem ecclesię, & claustro, & cœmeterio ipsius ecclesiæ cessionē traditionem, & assignationem, atque donationem inter viuos, quæ amplius ex causa ingratitudinis, vel alia quacunque de causa reuocari non possit nominatim de vna petia terræ cultæ positæ in dicto territorio, quæ est perticæ &c cui cohæret, &c. Ita quidem, vt ipsa ecclesia de nouo fundanda, & ædificanda, & quicunque futurus rector, & minister ipsius prædictam petiam terræ, seu prædictum totum superius cessum, assignatum & donatum simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus, & inferioribus suis, & omni iure, cum ctisq. vtilitatibus, & vsantiis prædicto toti superius concesso, assignato, & donato in integrum pertinen. ex causis antedictis, & vt supra habeat, & teneat sine alicuius cōtradictione, & eidem domino Episcopo stipulāti, & recipienti vt supra omnes ipsius Antonii actiones, rationes, defensiones, & iura, reales, personales, vtiles, directas, & mixtas, & in rem scriptas, ac realia, personalia, vtilia, directa, & mixta, & in rē scripta eidem Ant. competentia, & competitura in prædicto toto superius concesso, & donato, & pro eo, & eius occasione aduersus quamcumque personam, & quamlibet rem, & tam in rem, quam in personam cessit, dedit, & mandauit constituitq. quemcū que futurum rectorem dictæ ecclesiæ fundandæ vt supra procuratorem tanquam in rem suam, vt sic possit agere, petere, excipere, replicare, exercere, vti, & se tueri, & omnia, & singula dicere, facere, quemadmodum d. Ant. poterat, aut posset, & vt de cætero dicta ecclesia, & quicumque eius futurus rector sit, & succedat in omnem locum, & ius d. Ant. & eius vices in omnibus obtineat, & mandauit, ac dixit præfato domino Episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti vt supra, vt de prædicto toto superius cesso, & donato, vt supra nomine dictæ ecclesiæ, & futuri rectoris eius, sua auctoritate propria tenutam capiat, & corporalē possessionē, constituēdo se interim prædictum totum superius cessum, & donatum pro dicta ecclesia fundanda, & rectore futuro, & eius nomine possidere, vel quasi, quam quidem cessionem, assignationem, & donationem, & omnia, & singula suprascripta, & in præsenti instru-

ftrumento contenta D. An. per folemnem ftipula. promifit, & conuenit præfato D. Epifco. ftip. & reci. nomine,& vice dictæ Eccle.fundandæ, & futuri rectoris ipfius perpetuo firmam, ratam,& gratam,& firma,rata,& grata habere tenere,attẽdere, & obferuare,& non contrauenire vel contrafacere per fe, vel alium aliquã ratione, vel caufa,vel aliquo modo, cafu vel iure, fiue vllo legum,vel decretorum feu refcriptorum auxilio, & prædictum totum fuperius donatum,& vt fupra. ab omni perfona,cõmuni corpore,collegio,& vniuerfitate omni ratione defẽdere.& expedire, & fi quid euictum fuerit, in duplum reftituere cum omni damno, expenfis, & intereffe ficut res pro tempore fuerit meliorata, aut magis valuerit arbitrio boni viri, fub æftimatione in confimili loco,fub omnium damnorum,intereffe,& expenfarum reftitutione,etrefectione,de quibus,et earum quantitate,& quod illa paffa fuerint, ftari & credi debeat foli,& fimplici dicto, & affertioni præfati domini Epifcopi, & cuiufcunque futuri rectoris fine facramento,& onere cuiufcunque probationis, & taxationis iudicis inde præftãdę,& fiendæ, & vlterius in pœna. & fub pœna lib. decem den. Plac. toties committenda, et exigẽda cum effectu,quoties in prædictis, vel aliquo prædictorum fuerit cõtrafactũ, feu etiam contrauentum,qua commiffa foluta,vt non firma,et rata maneant omnia, et fingula fuprafcripta cum eadem ftipulatio,pœnæ, vnde pro euictione,defenfione,et dupla,fuprafcriptis omnibus,et fing. attendendis, et firmiter obferuandis dictus Ant.obligauit eidem domino Epifcopo præfent. ftip. et recip. vt fupra pignori omnia fua bona præsẽtia,et futura, hoc acto,expreffe conuento, et intellecto inter præfatum dom. Epifcopum ex vna, et dictum Anto. ex alia per pactum expreffum folemni ftipula vallatum ante hunc contractum, et in principio, medio,et in fine ipfius, et aliter ipfe Anton. prædicta non feciffet; videlicet quod ipfe Antonius, et eius defcendentes mafculi, et Ipfius non extantibus alii proximiores de eius domo,et agnatione habeant,et habere debeant,ac eis fpectet, et pertineat, et fpectare, et pertinere debeat iufpatronatus dictæ Ecclefiæ, nominandi, et præfentandi rectorem pro tempore futuro ipfi Ecclefiæ pręfato domino Epifcopo,et cuicunque eius locũtenenti cui voluit,et vult ipfe Ant. fpectare, et quod fpectet ius confirmandi,et inftituendi dictum rectorẽ pro tempore nominandum, et præfentandum vt fupra,et quod iuspatronatus,et vt fupra ipfe An. de expreffo confenfu præfati D. Epifcopi fibi,et fuis vt fupra expreffe referuauit,et referuat. Item quod quicũque futurus rector dictæ Ecclefiæ; et qui protemporibus fuerit, teneatur; et obligatus fit, iufto impedimento ceffante, celebrare in dicta Ecclefia miffas, et alia diuina officia, et fuo tempore exiftentibus in dicta villa miniftrare facramenta ecclefiaftica, et paruulos pro tempore nafcituros in ipfa villa baptizare, et in ipfa Ecclefia continuam refidentiam facere, et alia ad quæ tenetur, quilibet rector Ecclefiæ curatæ celebrãdo bis in hebdomada in ipfa Ecclefia miffas defunctorum pro falute animę ipfius Ant.et defunctorum fuorum,inftans, et requirens ipfe Ant.a præfato dom.Epifcopo quatenus de paterna benignitate dignetur huiufmodi Ecclefiæ fundandæ,et aliis præmiffis benignum confenfum præftare, et ipfa confirmare,et approbare,et decernere dictã Ecclefiam poffe et debere de nouo fundari,et ædificari de iure fub nomine, et vocabulo beati Antonini martyris gloriofi, cum cœmeterio,et campanili,et aliis opportunis, et paruulos pro tempore nafcituros per futurum rectorem poffe baptizari, et ipfam Ecclefiam dedicare fub vocabulo beati Antonini martyris, et alia dicere, et facere, quæ in fimilibus fieri confueuerunt, et requiruntur cum referuatione iurispatronatus,vt fupra,qui D.Epifcopus auditis,et intellectis fuperius expofitis, et narratis,ac requifitis,per dictum Ant.et ipfis diligenter confideratis,habitaq.fuperinde debita informatione, confiderans, et attendens prædicta,vt fupra,expofita per ipfum An. fore vera,et ipfas caufas,et rationes,vt fupra adductas per ipfum An.a facris canonibus approbatas effe, ex quibus de iure dicta Ecclefia de nouo fundari,et ædificari debet,et poteft in dicto loco,confideratifq.omnibus aliis,et fingulis quæ in præmiffis confideranda erant, et fuper ipfis omnibus,et fingulis habita matura delibe-

ratio-

ratione ob rouerentiam omnipotentis domi Iesu Christi, & gloriosæ Virginis Mariæ Matris eius, ac beati Anto. martyris, totiusq. curiæ cælestis triumphantis, eorumq. & sancti Spiritus gratia misericorditer imploratis, prędictis omnibus, & singulis suprascriptis consensit, & assensit, & ipse omnia, & singula suprascripta approbauit, & confirmauit, & ea fieri laudauit, ac prædicta faciendi, & fundandi licentiam dedit, & concessit eidem Ant. præsenti, stip. & recip. Et insuper sponte, & ex certa scientia dictá Ecclesiã cum cœmeterio ibi fiendo de nouo fundari, & ædificari, & in ea paruulos dicti loci pro tempore nascituros baptizari posse decreuit, & decernit, ipsamq. Ecclesiam sub nomine, & vocabulo beati Ant. martyris antedicti dedicauit, & dedicat, reseruato sibi, & cuicunque eius legitimo successori confirmationem, institutionem, subiectionem, visitationem rectoris, & ministri dictæ Ecclesiæ, & vlterius nomine census cathedratici, & subiectionis vnam libram ceræ nouæ laborat ę sibi, suisq. successoribus perpetuo annuatim soluendam per rectorem, & ministrum dictæ Ecclesiæ, & quod ius, & quam subiectionem sibi, & successoribus suis, vt supra reseruauit, & retinuit, dans, & concedens præfatus D. Episcopus, & ita concessit, & dedit, ac dat, & concedit eidem Anto. præsenti, stipulanti, & recipienti facultatem, & liberam potestatem fundandi altare in ipsa Ecclesia sub nomine, & vocabulo beati Antonini martyris antedicti, & super variis negociis perpeditus ipse dominus Episcopus commisit, & committit, ac mandauit præsbytero L &c. licet absenti, quatenus vice, & auctoritate præfati do. Episcopi personaliter accedat ad dictum locum in quo fundanda, & ædificanda est, ipsa Ecclesia, & altare, & ibidem venerabilem crucem figat, & primum lapidem in fundamento ipsius Ecclesiæ ponat cum aspersione aquæ benedictæ, & aliis debitis solemnitatibus obseruatis. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, & dictus Ant. rogauit me notarium, &c.

Alia forma fundationis Ecclesiæ.

IN Nomine Domini Amen, &c. Antonius &c. constitutus coram R. in Christo patre, & Domino Do. Ioan. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Placen. & comite, & ad eius plenam audientiam, & intelligentiam dixit, & exposuit præfato D. Episcopo, quod villa Solaroli Pla. diœcesis caret Ecclesia iã antiquis temporibus & homines, & habitatores dictæ villæ per tempora retroacta consueuerunt esse, & sunt de præsenti sub cura rectoris, & Ecclesiæ sancti Petri constitutæ in villa Saluaritiæ, quæ distat a dicta villa Solaroli per vnum miliare, ex quo habitantes in dicta villa Solaroli non parua incómoda suscipiunt tam in carentia proprii sacerdotis, quam etiam paruulis protépore nascentibus in dicta villa qui quandoq. ob distantiam loci solent decedere nõ suscepto baptismate, & aliter diuersimode attento discrimine, & incommodo itineris, præcipue tempore hyemali, & propterea dictus Ant. prædicta animo reuoluens, & intendens diem suæ peregrinationis, & missionis extremæ meritoriis operibus præuenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris, quod reddente domino cum fructu multiplicato colligere valeat in cœlis prouida meditatione, & salubri deliberatione pro salute animæ suæ, & parentũ, & antecessorum, ac posterorum suorũ, diuina fauẽte gratia, disposuit de nouo fundare Ecclesiã, & ædificare in proprio fundo, posito in territorio solaroli prædicti Placentinæ diœcesis ad gloriam & laudẽ omnipotentis Dei, & beatæ Mariæ Virginis Matris eius, ac beati Iac. Apost. sub cuius nomine, & vocabulo fundari debeat, & dedicari, & ipsam Ecclesiã dotare pro sustentatione rectoris, & ministri, qui pro tẽpore fuerit in ipsa Eccl. in qua vult, & intendit quod ipse futurus rector continuã residentiam faciat, & missas, & alia diuina officia temporibus debitis celebrare debeat, & ecclesiastica sacramenta habitantibus in dicta villa ministrare, dummodo præfatus dominus Episcopus prædictis, & prædicta faciendi benignã licentiam concedere dignetur de paterna benignitate, cum reseruatione iurispatronatus eidem Antonio, & successoribus eius masculis, & ipsis deficientibus aliis proximioribus de eius domo,

mo, & agnatione, & ibidem ad executionem prædictæ suæ dispositionis prædictus Antonius sponte, & ex certa scientia, & ex eius mera, & pura liberalitate, & spontanea voluntate fecit, & facit præfato domino Episcopo præsenti stipulanti, & recipienti, nomine, & vice dictæ ecclesiæ de nouo fundandæ, & ædificandæ, & cuiuscunque futuri rectoris, & ministri ipsius ecclesiæ de domo habitationes ipsius rectoris, & pro claustro, & cœmeterio ipsius, & pro dictis ecclesia, domo, & claustro ædificandis, cessionem, assignationem, & datum, atque donationem inter viuos, quæ ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa amplius reuocari non possit, nominatim de vna petia terræ cultæ posita in territorio dicti loci prope burgum, quæ est perticæ, &c. cui cohæret, &c. & vlterius pro sustentatione & præbenda dicti futuri rectoris, dedit assignauit, & tradidit eidem domino Episcopo recipienti nomine dictæ ecclesiæ fundandæ, & rectoris antedicti infrascripta bona, & iura, de quibus infra, quæ perpetuo sint, & remaneant ad perpetuam sustentationem dicti rectoris, & bona sunt hæc.

Ita quidem, vt præfatus dominus Episcopus dicto nomine, & ipsa fundanda vt supra, & quicunque futurus rector ipsius ecclesiæ prædictum totum superius cessũ, assignatum, & donatum simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus, & inferioribus suis, & omni iure, cunctisque vtilitatibus, & vsanciis prædicto toti superius assignato, cesso, & donato in integrum pertinentibus ex causis antedictis, & vt supra, habeat, teneat sine alicuius contradictione, & eidem d. Episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti vt supra ipse Anton. omnes eius actiones, &c. prout in suprascripta forma mutatis mutandis, & in fine instrumenti addatur omissis pactis de quibus in suprascripta forma.

Instans, & requirens ipse Antonius a præfato domino Episcopo, &c. prout in suprascripta forma.

Qui dominus Episcopus auditis, & intellectis superius expositis, & requisitis per ipsum Antonium, & ipsis omnibus mature consideratis, & habita superinde informatione super veritate superius expositorum, & rationes, & causas, vt supra expositas a sacris canonibus approbatas fuisse, ita quod dicta ecclesia de iure potest, & debet fundari, & ædificari de nouo ob reuerentiam Redemptoris Domini nostri Iesu Christi, ac beati Iacobi Apostoli, eorumque, & sancti Spiritus gratia misericorditer imploratis, prædictis omnibus, & singulis cõsensit, & assensit, & ea approbauit, & fieri laudauit, & insuper sponte, & ex certa scientia dictam ecclesiam cum domo, & claustro, & cœmeterio ibi habendo, & cum reseruatione iurispatronatus eidem Anton. & successoribus suis, & vt supra, de nouo fundari, & ædificari, & in ea paruulos dictæ villæ pro tempore nascituros baptizari posse decreuit, & decernit ipsamq. ecclesiam sub nomine, & vocabulo beati Iacobi Apostoli dedicauit, & dedicat obseruata sibi, & cuicunque eius successori legitimo confirmatione, &c.

Extendatur prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Fundatio hospitalis auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen, &c. Quoniam scriptum est, Apostolo attestante, quod omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi, & prout in corpore gessimus, siue bonum, siue malum, ea propter Ioan. &c. intendens diem missionis extremæ misericordiæ operibus præuenire, ac æternorum intuitu, id seminare in terris, quod reddente domino cum multiplicato fructu colligere valeat in cælis animo reuoluens, quod qui parce seminat parce metet, & qui seminat in benedictionibus de benedictionibus metet vitam æternam. Attendens itaque inter alia pietatis opera, quod præcipuum opus existit hospitale construere, & fundare, in quo, & ex cuius causa infirmorũ, pauperũ, & miserabilium personarum sustentatio, & educatio præparetur, & præstetur eisdem prouida deliberatione disposui t, diuina fauente clemẽtia, & suffragante pro salute animæ suę, & parentum, & successorum, ac posterorũ suorum fundare, & ædificare hospitale pro sustentationibus, & subuentionibus pauperum infirmorum, viduarum, pupillorum, peregrinorum, orphanorum, & aliarũ miserabilium personarum vtriusque sexus

ad illud confluentium Deo dante de propriis eius bonis à Deo collatis,& de domibus suis infrascriptis positis in vicinia S. Petri,& vlterius ibidem oratorium,& altare erigere,& constituere,ac fundare pro diuino cultu celebrando personis pro tẽpore morantibus in ipso hospitali, sub nomine, & vocabulo beati Antonini martyris ad laudem,& honorem æterni Dei, & ob reuerentiam suæ sacratissimæ passionis, intemeratæ Virginis Mariæ matris eius,ac beati Antonini martyris huius almæ ciuitatis protectoris.& ibidem dictus Ioannes constitutus coram Reuerendissimo in Christo patre,& D.D.Io.Dei,& Apostolicę Sedis gratia Episcopo Plac.& comite,votum suum exequendo sponte,& ex certa scientia,& ex eius mera,& pura voluntate,& animo spontaneo,saluis semper infrascriptis,& vt infra,cum licentia,cõsensu, & auctoritate præfati domini Episcopi,& vt infra,cessit,dedit,deputauit,ac cedit,dat,deputat,& assignat præfato domino Episcopo præsenti,stipulanti,& recipienti,nomine,& vice dicti hospitalis fundandi, & cuiuscumque ministri ipsius hospitalis vnam domum ipsius Ioannis muratam,cuppatam,& solaratam,positam in ciuitate Plac. in vicinia,&c. cui cohæret, &c.quam vult,& intendit ipse Ioannes esse,& remanere,& ipsam deputauit,& deputat ad vsum pauperum dicti hospitalis, & quam constituit in hospitale, & in qua etiam constitui, & fundari debeat oratorium,sub nomine,& vocabulo beati Antonini martyris, in quo oratorio temporibus opportunis possint Missæ, & alia officia celebrari pauperibus,& aliis personis in eo pro temporibus habitantibus, & in ipso hospitali teneri debeat hospitalitas pro pauperibus,& aliis egenis,& miserabilibus personis,& ad eorum sustentationẽ, & subuentionem, & sic obseruari debeat per quemcunq.rectorem eligendũ superinde,& deputandum,& ita fieri,& obseruari voluit,& disposuit; ita tamen quod ecclesia S. Antonini Plac. vel domini Præpositus,Canonici, & Capitulum ipsius Ecclesiæ,& huiusmodi dedicatione,nominatione,ac vocabulo beati Antonini non facta in dicto hospitali, & domo non possint, nec valeant aliquod ius,vel actionem aliquam sibi vendicare in dicto hospitali, & iuribus eius: saluo,vt infra,& vlterius, & saluis præmissis ad hoc,vt facilius futurus rector, & pauperes pro tempore in eo degenres possint sustentare,dotauit, & dotat ipsum hospitale de bonis infrascriptis,ac fecit, & facit præfato domino Episcopo præsenti,stipulanti, & recipienti nomine,& vice dicti hospitalis, vt supra cessionem,assignationem,& datum,atque donationem inter viuos,quæ amplius ex causa ingratitudinis, vel alia quacumque de causa reuocari non possit nominatim de omnibus & singulis bonis, & iuribus, de quibus,& prout infra,videlicet primo de vna petia terræ, &c. saluis aliis cohærentiis, & earum veritate. Item de fictu annuo,& iure,& præstatione ficti annui,&c. Ita quidem,vt dictum hospitale,& quicunque futurus rector ipsius prædicta omnia, & singula,vt supra cessa,& assignata,ac donata simul cum accessibus, & ingressibus, cum superioribus, & inferioribus suis,& omni iure,cunctisque vtilitatibus,& vsantiis prædictis omnibus superius cessis, & vt supra in integrũ pertinentibus habeãt, & teneant ex causis antedictis,sine alicuius contradictione,& eidem domino Episcopo stipulanti,& recipiẽti nomine dicti hospitalis, vt supra, ipse Ioannes omnes eius actiones,rationes,defensiones, & iura ; reales, personales, vtiles,directas, & mixtas, ac realia, personalia, vtilia, directa, & mixta eidem Ioanni competentia, & competitura in prædictis omnibus, & singulis vt supra cessis,assignatis,& donatis,& quocumque ex eis,& pro eis,& eorum occasione aduersus quamcumq. personam, & quamlibet rem, & tam in rem, quam in personam cessit,dedit, & mandauit,constituitque quemcunque futurum rectorem, & præfatum dominum Episcopum procuratores tanquam in rem suam, vt sic possit agere,causari,petere,excipere replicare,exercere,vti, & se tueri & omnia & singula dicere, & facere ; quemadmodum dictus Ioann.poterat, aut posset, & vt de cætero dictum hospitale sit,& succedat in omnem locum, & ius dicti Ioannis,& eius vices in omnibus obtineat, & voluit,& vult, ac eidem dixit, & dicit eidem domino Episcopo præsenti,stipulanti & recipienti vt supra cessis, & assignatis sua auctoritate tenutam capiat,& corporalem

ralem possessionem, constituendo se interim pro dicto hospitali,& eius nomine,& cuiuscunque futuri rectoris prædicta omnia,& singula suprascripta, vt supra cessa, & assignata possidere,vel quasisquas assignationem,cessionem,donationem,& omnia,& singula suprascripta,& in præsenti instrumento contenta d.Io per solemnem stipulationem promisit,&conuenit præfato d.Episcopo præsenti, stipulanti,& recipienti nomine,& vice dicti hospitalis, & vt supra perpetuo,& omni tẽpore firmas, ratas,& gratas; ac firma, rata,& grata habere,tenere, attendere,& obseruare,&nõ contrauenire,vel contrafacere per se,vel alium aliquo modo,casu,vel iure,siueullo legum,vel decretorum, vel rescriptorum auxilio,& ipsa omnia,vt supra cessa,&assignata ab omni persona,communicorpore, collegio, & vniuersitate, cum ratione defendere, & expedire sub omnium damnorum interesse, & expensarũ litis,& extra restitutionẽ,&refectionẽ,de quibus,& earum quantitate stari,& credi debeat soli,& simplici dicto,& assertioni cuiuscunque agentis nomine dicti hospitalis, sine sacramento, & onere cuiuscumque probationis,& taxationis iudicis inde præstandæ,et fiendæ pro quibus omnibus,et singulis suprascriptis attendendis, & firmiter obseruandis dictus Io. obligauit præfato d.Episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti nomine dicti hospitalis pignori omnia sua bona præsentia,et futura,saluo,et reseruato semper eidem Ioan.& eius successoribus masculis,& ipsis deficientibus proximioribusde agnatione,et domo eius successiue vsquequo superfuerint aliqui de eius agnatione,et ita sibi,et ipsis,vt supra singula singulis referendo reseruauit, et reseruat iuspatronatus d. hospitalis, et rectoris prædicti,et ius nominandi,et pręsentandi rectori ipsius quandocumque vocare contigerit, et in omnibus aliis, quæ ad patronos,et fundatores hospitalium et locorum piorum,et religiosorũ spectare, et pertinere noscuntur,et voluit,et vult, quod ius confirmandi, et instituendi rectorem pro tempore deputandum,& præsentandum ad ipsum hospitale,&oratoriũ prædictum,ac ius visitandi,corrigendi, et puniẽdi,prout nouerint expedire,spectet, et pertineat præfato domino Episcopo, necnon ven.D.præposito,canonicis,et capitulo dictæ ecclesiæ S.Ant.instans,et humiliter requirens, ac supplicans ipse Ioa. à præfato d. Episcopo quatenus votum ipsius Io. et Deo,et hominibus gratum de benignitate paterna dignetur prædicta,vt supra disposita,et ordinata per dictum Io. approbare,et confirmare, et eius consensum eisdem omnibus præstare, ac reseruare eidem Io.et suis, vt supra, dictum ius patronatus,& alia de quibus supra,et concedere eidem hospitali, et futuro rectori ipsius pro tempore existenti in perpetuũ quæstum generalem per ciuitatem, et diœcesim Placen. ostiatim, vt quęrere, et percipere possint eleemosynas, legata, et vera charitatis subsidia,quæ à Christifidelibus contigerit eidem hospitali, et oratorio eius pie erogari, et legari, et vlterius committere vices suas alicui ex sacerdotibus ciuitatis, qui vice, ac auctoritate præfati domini Episcopi primum lapidem,prout in fundamento oratorii,et altaris in eo construendi, et cruces figat super domibus dicti hospitalis, et oratorio prædicto,et alias solemnitates faciat, et obseruet,quæ in talibus fieri consueuerunt,et requiruntur in signum veri, et perfecti hospitalis, qui d. Episcopus auditis, et intellectis supplicatione, et requisitione dicti Ioan.et aliis per eum, vt supra factis,et adimpletis,et ipsis diligenter, et mature consideratis ipsius Ioa.tam pium, et deuotum propositum in visceribus charitatis amplectens Christi Saluatoris nostri nomine, et suffragio inuocatis auctoritate sua ordinaria, et quocumque alio iure,via,modo,causa,et forma, quibus,et prout melius potuit,et potest, ac fieri,et esse possit prædictis omnibus, et singulis suprascriptis consensit, et consentit, et ea approbauit,et confirmauit, et fieri laudauit,ac licentiam,et facultatem concessit, et concedit eidem Io.præsenti, stipulanti, et recipienti, faciendi, fundandi, et construendi dictum hospitale,et oratorium cũ cœmeterio in dictis domibus suis, et ipsum oratorium, et altare erigendi cum cœmeterio ad gloriam,et honorem Dei,et Dei genitricis, et B.Ant.martyris,et cultus diuini,ita quod in eo oratorio possit a personis pro tẽpore ibi habitãtibus debite celebrari,ac ipsũ hospitale,et oratoriũ præ-

prædictum, sub nomine & vocabulo beati Antonini martyris dedicauit, & dedicat, reseruando, & ita reseruauit, & reseruat eidem Ioanni, & successoribus suis, & aliis de domo & agnatione eius singula singulis casibus, & temporibus congrue referendo ius patronatus, ipsisq. omnibus & singulis, & huic legitimo actui causa cognitis, & debita iuris solemnitate interueniente, & seruata suam, & sanctissimi D. N. Papæ, qua fungitur in hac parte auctoritatē interposuit pariter, & decretum, reseruato tamen & ita reseruauit, & reseruat præfatus D. Episcopus sibi, & successoribus suis, & præfatis dominis preposito, canonicis, & capitulo dictæ ecclesiæ S. Antonini confirmationem, & institutionem futuri rectoris, visitationem, curationes, & reformationem dicti hospitalis, & rectoris, & fratrum, ac suorum ipsius, & vlterius concessit, & concedit, ac indulget eidem hospitali in perpetuum habere quæstum generalem per totam ciuitatem, & diœcesim Plac. vt ouiatim possit quicumque rector, seu agens nomine dicti hospitalis petere, & percipere eleemosynas, & vera legata, & charitatis subsidia, quæ a Christi fidelibus contigerit erogari de quibuscumque bonis eidem hospitali fiendis, & erogandis, & vt ipsi Christi fideles tanto feruentius animentur, quanto nouerint copiosis præmiari omnibus Christi fidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui prędicto hospitali, & pauperibus eius manus charitatis porrexerint, quotiescumque quadraginta dies de iniūctis eius pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Et insuper voluit, & mandauit præfatus D. Episcopus, quod ipsum hospitale & quicumque futurus rector ipsius teneatur, & obligatus sit singulo anno semper in festo Natiuitatis Domini Nostri Iesu Christi, seu beati Antonini martyris, vel infra eorum octauas, deinceps in perpetuum dare, & soluere præfato domino Episcopo, & eius successoribus, & Episcopali palatio libram vnam piperis, cōsignati ad episcopale palatium nomine census cathedratici in signum subiectionis dicto Ioanne præsente, & prædicta Donata, & humiliter acceptante nomine dicti hospitalis, & qui per solemnem stipulationem promisit, & conuenit præfato D. Episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti pro se, & successoribus suis dare, reddere, & soluere præfato D. Episcopo, & successoribus suis, vt supra in perpetuum in altero ex dictis festis, vel infra eius octauam libram vnam piperis ad dictum palatium episcopale nomine census in signum recognitionis & subiectionis præmissorum, & ibidem præfatus D. Episcopus pro vlteriori executione, & perfectione præmissorum commisit, & committit ven. d. Iac. præposito d. ecclesiæ S. Ant. licet absenti tanquam præsenti, quatenus vice, & auctoritate præfati D. Episcopi personaliter accedat, & dictas domos in quibus fundari, & construi debet dictum hospitale, & oratorium, & altare, de quibus supra, & in fundamento ipsius oratorii, & altaris primum lapidem ponat & firmet, & cruces in structuris ipsarū domorum ponat, & figat in signum, & testimonium veri hospi. cum aspersione aquæ benedictæ, & alias solemnitates faciat, & obseruet, que in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur iuxta ritum sanctæ matris Ecclesiæ. Et de prædictis, &c.

Et nota quod suprascripta forma est cōcepta quod fundans ipsum hospitale fundauit in certis eius domibus, sed si fieret solum in aliquo fundo, in quo nulla essent ædificia, debet formari vt supra, mutatis condecenter verbis. Posset etiam aliter ipsum instrumentum formari, vt infra.

Alia forma fundationis hospitalis auctoritate Episcopi.

IN Nomine Domini Amen, &c. Constitutus Io &c. coram Reu. in Christo patre, & D. D. Io. &c. Dei, & Apost. Sedis gratia Episc. Plac. & Comite, dixit, & exposuit præfato D. Episcopo, & ad eius plenā audiētiā, et intelligētiā, quod ipse sępius animo suo reuoluente dictum, & sententiā Apostoli dicentis. Et omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore gessimus, siue bonū, siue malum: cupiens ipse Io. diem messionis extremæ misericordiæ operibus præuenire, ac ęternorum intuitu id seminare in terris, quod Deo reddente cū multiplicato fructu colligere valeat in cœlis, attēdens quoque, quod inter alia pietatis opera præcipuum opus existit hospitalia construi, & fundari pro sustentatio-

tatione,& subuentione pauperum,& miserabilium personarum prouida deliberatione disposuit, diuina suffragante clementia,fundare, & ædificare hospitale pro sustentatione,& subuentione pauperum, peregrinorum,pupillorum,viduarum, & orphanorum, & aliarum miserabilium personarum vtriusque sexus ad illud confluentium, & illud dotare in, & de bonis eius propriis sibi à Deo collatis,& ibidem oratorium & altare erigere,& constituere, ac fundare pro diuino cultu celebrando personis in dicto hospitali pro tempore commorantibus,sub nomine, & vocabulo beati Antonini mart.ad gloriam,& honorem æterni Dei,& B.Mariæ semper Virginis,ac B.Anton. mart. antedicti. Quapropter constitutus ipse Ioan. coram præfato D.Episcopo,vt supra ad executionem eius piæ,& sanctæ dispositionis sponte,&c.

Extendatur in reliquis, prout in suprascripta forma mutatis mutandis.

Si vero fundaretur hospitale absque auctoritate Episcopi: tunc posset formari, prout in suprascripta prima forma, subtractis quibuscunque verbis accommodatis Episcopo,& aliis solemnitatibus necessariis, & respicientibus personam Episcopi verbis condecenter mutatis. Et eo casu nulla debet fieri mentio oratorii, nec cœmeterii:quia talia non possunt fundari absque licentia Episcopi.

Fundatio hospitalis absque auctoritate Episcopi.

IN nomine Domini Amen, &c. Ioann. &c.fil.q.&c. animo suo sæpius cogitās dictum Apostoli dicentis: Quod omnes stabimus ante tribunal Dei, recepturi prout in corpore gessimus, siue bonum, siue malum, & aliud dictum Saluatoris dicentis: Qui parce seminat,parce metet, & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus metet vitam æternam. Cupiens igitur dictæ messionis æternæ operibus misericordiæ peruenire, ac æternorum intuitu id seminare in terris, quod Deo reddente cum multiplicato fructu valeat colligere in cælis, attendens quoque, quod inter alia pietatis opera præcipuum illud opus existit hospitalia fundandi,& ædificādi pro sustentatione,& subuentione pauperum, & aliarum miserabilium personarū, prouida deliberatione disposuit, diuina suffragante clementia,fundare, & ædificare hospitale ad honorem,& gloriam æterni Dei, & beatæ Mariæ Virginis, sub nomine,& vocabulo beatæ Mariæ pro sustentatione, & subuentione pauperum peregrinorum, viduarum, pupillorum, orphanorum, & aliarum miserabilium personarū in infrascripta domo ipsius Ioan. posita in vicinia,&c.cui cohæret,&c.&illud dotare de bonis eius propriis sibi à Deo collatis, & propterea ad executionem dictæ eius dispositionis Christi,& gloriosissimæ Virginis Mariæ matris eius,totiusq.curiæ cælestis nominibus,& suffragio inuocatis ad gloriam,& honorem Dei, & prælibatæ Virginis Mariæ, sponte,& ex certa scientia,& ex eius pura, & mera voluntate deputauit, & deputat dictam domum ipsius Ioan.positam, vt supra, & voluit, & vult fore,& esse ad vsum pauperum, & miserabilium personarum, & ipsam constituit in hospitale sub nomine, & vocabulo beatæ Mariæ Virginis,& in eo hospitali voluit, & vult perpetuis temporibus teneri debere hospitalitatem pauperibus, & egenis, & aliis personis miserabilibus, & ad eorum sustentationem, & subuentionem: & ita fieri,& obseruari debere per quemcumque futurum rectorem ad illud deputandum,quem rectorem, & ministrum dicti hospitalis voluit,& mandauit,ac ordinauit eligi, & deputari debere perpetuo per ipsum Ioannem, & eius descendentes masculos,&ipsis deficientibus per illos de domo,& agnatione sua,& ius eligendi ipsum rectorem quandocumque vacare contigerit,& ipsius rectoris,& hospitalis correctionem,visitationem,& punitionem eidem Ioann. & ei vt supra spectare, & pertinere, & non alicui alii personæ ecclesiasticæ,seu seculari:ita quod nulla alia persona præter ipsum Ioan. & suos,vt supra possit aliquo futuro tempore de ipso hospitali, & rectore eius, & aliquibus eius bonis, & iuribus,immo expresse prohibuit, & prohibet ipse Io. posse aliquam aliam personam aliqualiter intromittere. Et vlterius saluis præmissis, vt habilius futurus rector, & pauperes in eo degentes possint sustentari, dotauit ipsum hospitale de bonis infrascriptis, ac fecit, & facit mihi

mihi notario infrascripto tanquam publicæ personæ stipulanti, & recipienti, nomine, & vice dicti hospitalis, & cuiuscumq; futuri rectoris, & per me ipsis hospitali, & rectori, cessionem, assignationem, et datum atque donationem, &c Extendatur in reliquis, prout in suprascripta forma mutatis mutandis vsque ad hypothecam bonorum inclusiue, & deinde addatur clausula. Et de prædictis d. Ioan. rogauit me notarium.

Concessio Ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini.

PRimo præmittendum est, quod talis concessio facta alicui ordini de aliqua Ecclesia, quandoque fieri solet de Ecclesia vacante, quandoque de Ecclesia non vacante.

Item nota, quod talis concessio non potest fieri, nisi per Episcopum, vel eius locumtenentem, & in tali concessione debet interuenire consensus Capituli Ecclesię cathedralis, & aliter forte non teneret, & debet etiam fieri cum aliqua causa, prout ex infrascriptis formis patet.

Sed nota, quod si tempore concessionis fiendæ de aliqua Ecclesia alicui ordini, vt supra dicta Ecclesia tenetur per aliquem rectorem, quod eo casu debet fieri mentio in instrumento per quem tenetur, & dicta concessio debet fieri citra præiudiciũ iurium ipsius rectoris; & sic debet concedi licentia ipsis fratribus appræhendendi tenutam quandocumque vacare contigerit per cessum, seu decessum, & vt infra.

Item nota, quod in tali concessione Ecclesiæ Episcopus reseruat sibi quandoque iura Episcopalia in ipsa Ecclesia, et quandoque illam concedit pure, nullo iure sibi reseruato.

Et pari modo quandoque concedit illam imposito onere census annuos soluendi eidem, quandoque nullo onere imposito, & prout ex infrascriptis formis patet.

Item nota, quod vltra concessionem factam, non debet Episcopus inuestire aliquem ex fratribus, seu monachis dicti ordinis recipere nomine ordinis, & fratrum, seu monachorum, & ipsa concessio debet fieri ordini, seu congregationi, & fratribus, seu monachis, prout fuerint, vt infra.

Item nota, quod si Episcopus reseruet sibi iura episcopalia in ipsa ecclesia, quod fratres recipientes debent præstare iuramentum fidelitatis eidem domino Episcopo, prout faciunt alii subditi tempore collationis beneficiorum, & vt infra.

Item nota quod si ecclesia est taxata cum clero pro oneribus, & talis debet etiam dicto casu fieri concessio: ita tamen, quod fratres, seu monachi teneantur contribuere cum clero pro rata taxationis, tunc vel in futurum fiendæ, & vt infra.

Item nota, quod vbi ecclesia est curata debet Episcopus concedere ipsis fratribus curam animarum eidem ecclesię subiectarum, & vt infra.

Et omni in casu debet Episcopus concedere eisdem liberam administrationem ipsius ecclesiæ, & infra.

Et nota, quod si ecclesia vacat debet committere cuicumque sacerdoti quatenus ponant eos in tenuta, & vt infra.

Etvt clarius præmissa pateant, subiicientur formæ, de quibus infra.

Concessio ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini fratrum, vel alterius congregationis.

IN Nomine Domini Amen &c. conuocato, & congregato capitulo ecclesiæ Placentiæ in loco suprascripto infrascripta occasione de mandato Reuerendiss. in Christo patris D. D. Ioannis Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Plac. & Comitis, in quo quidem capitulo interfuerunt præfatus dominus Episcopus, venerabilis d. Iac. &c. præpositus dictæ ecclesiæ, necnon venerabiles d. L. A. B. F. M. D. G. R. & I. omnes canonici dictæ ecclesiæ dicentes, & protestantes, quod sunt, & repræsentant totum capitulum dictæ ecclesiæ, & quod non est alius canonicus dictæ ecclesiæ, qui ad infrascripta possit, vel debeat commode euocari, citatis prius aliis canonicis dictæ ecclesiæ per Pet. &c. ostiarium dictæ ecclesię, prout ibidem retulit se citasse præfatos dominos canonicos, præfatus dominus Episcopus dixit, & exposuit præfatis dominis prępofito, canonicis.

nicis, & capitulo & ad eorum plenam audientiam, & intelligentiam, quod alias pro parte reuerendi domini prioris generalis, & fratrum ordinis seruorum beatæ Mariç institutum fuit pluries cum præfato domino Episcopo, ac eidem expositum fuit, quod ipsi do. prior, & fratres affectant summopere obtinere aliquem locum, & aliquam ecclesiam in hac ciuitate Placentiæ in quibus possint domino famulari humili voce requirentes sibi cōcedi aliquam ex ecclesiis dictæ ciuitatis in qua possint in dei seruitio regularē ordinis sui plantare conuentum super quo licet pluries diligenter, considerauerit, ipse dominus Episcopus ad illos ordines libenter dextram liberalitatis extendat, quibus elucet scientia, viget religio, & in cultu diuino cum fidelium fructu crescit, & floret obseruantia regularis, tamen adhuc nullatenus decretum fuit superinde: & propterea requisiuit dominis præposito, canonicis, & capitulo, vt in præmissis, votum suum exponere velint, & an eis videatur cedere in euidentem vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis, & an concedi debeat aliqua ex dictis ecclesiis, & maxime ecclesia sancti Iacobi, quæ præsentialiter tenetur per presbyterum Laurētium, &c. recto. in qua commode poterunt ipsi domini prior & fratres regularem conuentum plantare, qui dominus præpositus, canonici, & capitulum auditis, & intellectis superius expositis per præfatum dominum Episcopum responderunt, & dixerunt, quod eisdem videtur fore vtile, & cedere, in vtilitatem totius fidelis populi ciuitatis si dicta ecclesia concedatur eisdem dominis priori, & fratribus ac ordini antedictis præcipue suffragantibus eorum laudabilibus meritis, & fructu multiplici, quem in ecclesia dei doctrinæ sermonibus, & claris exemplis conseruationis honestç, & laudabilis vitæ attulerunt, prout in omnibus Italiæ partibus in quibus locatenent, attestatur fidedignum testimonium, vnde præfati dominus Episcopus, & domini præpositus, canonici, & capitulum habito prius per, & inter eos colloquio, & tractatu de, & super præmissis vnanimiter, & pari concordia statuerunt, & ordinauerunt ipsam ecclesiam sancti Iacobi concedere eisdem dominis priori, fratribus, & ordini antedictis. Et propterea præfatus dominus Episcopus attentis præmissis de consensu prædictorum dominorum præpositi, canonicorum, & capituli, & vna cum eis coniunctim, & diuisim, & prout melius fieri, & esse possit, sponte & ex certa scientia interuenientibus quibuscunque solemnitatibus tam iuris, quam facti in similibus opportunis de iure, vel consuetudine etiam substantialibus ob reuerentiam beatæ, & gloriosissimæ, ac intemeratæ virginis Mariæ, cuius obsequio prædicti domini prior, & fratres sunt nuncupati prædictam ecclesiam sancti Iacobi sitam in Ciuitate Placentiæ cū omnibus, & singulis domibus, casamentis, & terris, cæterisqui eius iuribus spiritualibus & tēporalibus sine tamen præiudicio presbyteri Laur. rectoris antedicti, & ecclesiæ prædictæ præfatis domini nis priori, & fratribus, & ordini prædicto, & ad cautelam domino fratri Petr. priori prouinciali in prouincia Lombardiæ, & fratri Ioanni de Papia dicti ordinis præsentibus stip. & recip. eorum, & aliorum fratrum ac ordinis prædicti nominibus pleno iure concessit, & concedit, ipsosq. fratres Petrum, & Ioannem stipulantes, & recip. vt supra per annuli impositionem, quem suis tenebat manibus solēniter inuestiuit de dicta ecclesia, & iuribus, & bonis antedictis, ita tamen quod dicto presbytero Lau. rectore antedicto cedente, vel decedente vel de quouis alio canonico modo dictam ecclesiam dimittente possunt prædicti domini prior, & fratres, vel quicunque ex eis auctoritate propria tenutam & corporalem possessionem, seu quasi dictæ ecclesiæ iuriumq. & pertinentiarum suarum spiritualium, & temporalium ad ipsam ecclesiam sperantem possint, & valeant, quandocunque apprehendere, & adipisci, & ipsa adepta curam, & regimen animarum eidem ecclesiç subiectarum per fratres superinde deputatos exercent, dans, & concedens ex tunc eisdem dominis priori, & fratribus, qui pro tempore in ea fuerint ipsius ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictarum liberam administrationem, reseruatis tamen præfato domino Episcopo, & cuicunque eius successori in ecclesia præd cta omnibus Episcopalibus, iuribus, & annuo

censu

censu libræ vnius ceræ nouæ laboratæ, quam singulis annis in vigilia beatæ Mariæ mẽsis Septembris eidem domino Episcopo, & cuicunque eius successori prædicti d. prior, & fratres qui pro tempore in signum subiectionis soluere teneātur, & nihilominus, & cunctis talibus, collectis, ac factionibus, ac aliis quibuscunque oneribus, quæ pro tempore imponi contigerit clero Pla. pro rata tantum æstimationis, quam nunc habet ipsa ecclesia, vel in futurum habebit cum ipso clero contribuere teneantur ipsi prior, & fratres ante dicti, & ibidem dictus frater Petrus prior, & frater Ioannes dictis nominibus solemniter promiserunt, & conuenerunt præfato domino episcopo præsenti, stipulanti, & recipienti pro se, & successoribus suis antedictis prædictum censum lib. vnius ceræ præfato domino Episcopo, & successorib. suis, vt supra, & collectas & onera de quibus supra cum clero prædicto pro rata ęstimationis antedictę soluere, & contribuere, & vlterius manib. corporaliter tactis scripturis iurauerunt in manibus præfati D. Episcopi fidelitatem, & iuramentum fidelitatis præstiterunt eidem domino Episcopo præsenti, sti. & recipienti, vt supra. Et de prædictis præfatus dominus episcopus mandauit mihi notario, & ipsi domini prior, & frater Ioannes rogauit me notarium, &c.

Alia forma concessionis ecclesiæ facta per Episcopum alicui ordini.

IN nomine Domini Amen, &c. Reuerendissimus in Christo pater, & dominus dominus Ioannes, Dei, & Apostolicæ sedis gratia Episcopus Pla. & comes, intellecta requisitione coram eo facta pro parte Re. d. prioris generalis, & omnium fratrum ordinis seruorum beatæ Mariæ, qui summo affectu cupientes in ciuitate Pla. aliquem locum, & ecclesiam aliquem obtinere, in quibus possint domino famulari seruitio Dei regulam ordinis eorum plantare, conuentum requisiuerunt à præfato d. Episcopo, quatenus de paterna benignitate vnam ex ecclesiis eius eisdem concedere dignaretur, attendens, & considerans requisitionem præfatorum d. prioris, & fratrum fore iustam, & rationi consonam, & quod libenter ad illos ordines dexterā liberalitatis extendit, quibus elucet scientia, viget religio, & cultus diuinus cum fidelium fructu crescit, & floret obseruantia regularis: eidem requisitioni annuere decreuit, accedentibus præcipue ipsorum dominorum prioris, & fratrum laudabilibus meritis, & multiplici fructuquē in ecclesia Dei doctrinæ sermonibus, & claris exemplis conuersationis honestæ, vitæq. laudabilis attulerunt, prout in omnibus Italiæ partibus in quibus loca tenēt attestatur testimoniū fidedignum; habita prius per præfatum dominum Episcopum matura, & diligenti deliberatione cū venerabilib. dominis præposito, canonicis, & capitulo ecclesiæ Placentiæ ibidem con uocatis, & cōgregatis infrascripta occasione de mandato præfati domini Episcopi per Petrū, &c. hostiarium dictę ecclesiæ, prout ibidem retulit se eos citasse, & de eorum dominorum præpositi, canonicorū, & capituli expresso consensu sponte. & ex certa scientia, & alias omnib. iure, via, modo, & forma ac causa, quib. & prout melius & validius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscunq. solemnitatibus in præmissis opportunis de iure, vel de consuetudine etiam substantialibus ecclesiam sancti Iacobi sitam in ciuitate Placen. cum omnibus, & sing. casamentis, domibus, terris, & bonis, cæterisque iuribus spiritualibus, & temporalibus ad reuerentiam beatæ, & gloriosissimę Virginis Mariæ cuius obsequio sunt nuncupati, fratri Petro priori prouinciali in prouincia Lombardiæ, & fratri Ioann. de Vercellis ordinis prædicti, & fratrum ipsius, & per eos ipsis ordini, & fratribus eius pleno iure concessit, & concedit, & ipsos do. priorem, & fratrem dictis nominibus per annulum, quem suis tenebat manibus, inuestiuit, & inuestit. Dans, & concedens eisdem dominis priori, & fratri dictis nominibus præsentibus, stipulantibus, & recipientibus licentiam, & facultatem quatenus auctoritate propria possint ipsi, & quicumque alii fratres dicti ordinis ipsius ecclesiæ iuriumque, & pertinentiarum ejus spiritualium, & temporalium ad ipsam ecclesiam quomodolibet spectantium tenutam, & corporalem possessionem appræhendendi, & adipiscen-

piscendi: & quatenus expediat ad omnem cautelam commisit, et commisit cuicunq. sacerdoti ciuitatis Placen. vice, & auctoritate præfati domini Episcopi ponat, & inducat ipsos dominos priorem, & fratres dictis nominibus in tenuta, & possessione dictæ ecclesiæ, iuriumq. & pertinentiarum prædictorum per pannos, & cornu altaris dictæ ecclesiæ, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dandæ, & apprehendendæ de dicta ecclesia, iuribusque, & pertinentiis prædictis: ita quod per hæc, & alia ipsi domini prior, & fratres, & ordo prædictus adepti sint, & intelligantur veram tenutam, & corporalem possessionem ecclesiæ & aliorum de quibus supra, & ipsius ecclesiæ liberam administrationem. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, & ipsi domini prior, & frater Ioannes rogauerunt me notarium, &c.

Hæ præscriptæ formulæ visitationis fundationis, & concessionis ecclesiæ sumptæ fuerunt ex formulis Placentinis quas pro minorum partium indigentium dispendio hic imprimi curaui.

Sponsalia.

HAe sunt fidantiæ, & pacta sponsalia, in Dei nomine habita, & facta inter DD. N. cum præsentia, verbo, voluntate, consensu, & auctoritate M. eius Patris, præsentis, &c. ex vna, & B. ex altera partibus. Primo prædicti N. & M. eius pater promiserunt, & conuenerunt, & dederunt eidem B. præsenti, &c. A. eiusdem N. filiam legitimam, & naturalem ad præsens in Monasterio N. existentem, in eius legitimam sponsam, & vxorem, quodq. dicta A. in eundem B. consentiet, tamquam eius legitimum virum, & maritum, & cum eo matrimonio contrahet, iuxta ritum Sanctæ Matris Ecclesiæ, & legitimis præceden. solemnitatibus, saltem per totum carnisprivium prox. & interea ad arbitrium partium, si libuerit, cum dote, & dotis nomine scutorum N. in contanti, eidem B. persoluen. statim, quod voluerit dictam A. ad domum suam conducere, & ante illius conductionem hic Romæ liberè, & absque aliqua exceptione, &c. Teneaturq. idem B. tempore solutionis huiusmodi illam collocare, & inuestire in tot bonis stabilibus, seu Montibus non vacabilibus hic in Vrbe; Ita, & taliter, quod loca Montium huiusmodi intelligantur hypothecata in specie, & in genere dictæ A. pro ipsius, ac dotis huiusmodi securitate, vel idoneos præstare fideiussores, pro dotis huiusmodi assecuratione, conseruatione, & restitutione, in omnē casum dictæ dotis restitutionis. Necnon cum acconcio æstimando per duos peritos, communiter eligendos, ad scuta N. similia ascenden. & alia scuta N. expouen. per ipsos N. & M. in tot vestibus, seu iocalibus, ad vsum, & ornatum dictæ A. ad arbitrium, & contentamentum ipsius B. similiter, ante traductionem ipsius A. ad eius domum. Et vice versa idem B. promisit dictam A. vt supra, in eius legitimam sponsam, & vxorem, præmissis solemnitatibus seruatis, & præceden. accipere, cum eaque iuxta ritum S. R. E. matrimonium contrahere, cum dote, & dotis nomine, ac acconcio, iocalibus, seu vestimentis, vt supra promissis, quo supra modo. Quam dotem, postquam sibi soluta fuerit, in tot bonis immobilib. collocare, vel montibus non vacabilibus, vt supra, seu idoneos fideiussores pro assecuratione illius dare, illamq. conseruare, & in euentum restitutionis illius restituere, vna cum illius augumento, iuxta formam statutorum Vrbis. Quam parentelam dictæ partes promiserunt perficere, & executioni demandare saltem per totum diem carnisprivii; & interim quandocumque, si eis libuerit. Quæ omnia, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus &c. se obligarunt in forma Cameræ, &c. super quibus, &c. præsentibus, &c. & cum ea onera matrimonii sufferre, & eandem A. eius vxorem congrue, & decenter tractare. & dictam dotem restituere, si restituenda veniet, &c. iuxta formam statutorum, &c. & reformationem, etiam super donatione propter nuptias disponentibus; quibus partes ipsæ se submiserunt pro quibus scut. N. dotis prædictæ, & eorum quanto pluri, pro antifato, seu donatione propter nuptias, quod ipse B. dictæ A. præsenti, &c. donat, facit, & confert, iuxta formam statu-

ſtatutorum, eandem A. præſentem, &c. aſſecurauit. Et quia omnis dos ſoluta, vel quaſi meretur donationem propter nup. Ideo dictus B. donauit eidem A. præſenti, &c. quantum eſt, quinta pars dictæ dotis, cum pacto de eo reſeruan. lucran. & amitten. & in omnem caſum reſtitutionis reſtituen. iux.&c.

Adoptio filij.

In Nomine Domini Amen.

Coram magnifico D. N. Caſtri N. N. Diœceſis Vicario, & Iudice ordinario in dicto Caſtro, in Palatio eius ſolitæ reſidentiæ, & loco ſolito pro Tribunali ſedente, ſuper ſede lignea, quem locum ex abundanti elegit, pro idoneo tribunali, pro infraſcriptis ſolemniter peragen. Et me notario, & teſtibus, &c. perſonaliter conſtitutus A. & prædicto magnifico D. Iudici, vt ſupra pro tribunali ſedenti expoſuit, ſe conſtitutum eſſe in ætate ſenili, vltra annum N. in circa, & carere legitima ſobole; conſiderantſque quod adeſt B. Filius legitimus, & naturalis N. & M. ipſius A. ex dicta M. eius ſorore nepos, volens, penè naturam imitando, ſibi ſolatium liberorum gerere, & quibus memoria præceſſorum conſeruatur, & bonorum ſubſtantia perſæpe augetur, ac etiam vt lites ex ſucceſſione ſuorum bonorum tollantur: decreuit legitimum actum adoptionis, ad ſolatium illorum, qui filios non habent inuentum, erga dictum B. gerere, & coniungere iura naturalia iuribus ciuilibus, & legitimis, & quia dictus B. eius ex dicta ſua ſorore nepos, quem continuè paterna dilectione proſequutus eſt, accedẽtibusquoque benemeritis per ipſos N. & dictam eius vxorem ipſi A. hactenus impenſis, quæ in futurum quoque impendi ſperatur, aliiſq. rationalibus cauſis, ad id animum ſuum mouentibus. Propterea ſponte, &c. omnibus, &c. interrogatis prius per dictum D. iudicem prædictis A. & B. videlicet an dictus A. vellet B. eius nepotem in ſuum filium adoptiuum recipere, & an prædictus B. velit ſe in adoptionem prædicti A. & illius filiationem conferre, atque dare, & habitis hinc inde maturis conſenſibus, & reſponſionibus; in filium ſuum primi gradus legitimum, & pro filio legitimo primi gradus, ac in eius ſtirpem maſculinam, legitimam adoptauit, acceptauit, & adoptat, & acceptat prædictum B. eius nepotem, ætatis annorum N. in ipſius N. patria poteſtate conſtitutum; etiam de ipſorum N. & M. coniugum, eiuſdem B. parentum, ac in illius adoptionem dictum B. dantium, conſenſu, & voluntate; ſuſcipiens idem A. eundem B. ibidem præſentem, & conſentientem paterno, & naturali amplexu, in ſignum veræ, & puræ, ac naturalis paternitatis, & filiationis in ipſius A. filium legitimum, liberum primi gradus, & in ſua filiatione, & ſtirpe maſculina, & legitima, iungendo iura naturalia, cum ciuilibus, & legitimis. Ita vt de cetero dictus B. habeatur, cenſeatur, tractetur, & reputetur filius legitimus, & naturalis primi gradus dicti A. & ita etiam, in futurum, tàm in ſucceſſionibus ex teſtamento, & aliter quomodocumque faciendis, ipſius A. & aſcendentium, & deſcendentium, collateralium agnatorum, & cognatorum quorumcumque omnis hæreditas prouenire poſſit, & debeat ad ipſum B. tamquam in filium primi gradus, & ſtirpem maſculinam dicti A. & in aliis quibuſcumque actibus, cuiuſcumque generis, & ſpeciei ſint, & exiſtant, ac honoribus, præheminentiis, dignitatibus, & iuribus quibuſcumque habeatur, & teneatur, tractetur, & reputetur, ac haberi, teneri, tractari, & reputari debeat; ac ſit, & intelligatur filius primi gradus, legitimus, maſculus, & ex ſtirpe maſculina ipſius A. & pro filio legitimo, & maſculo, & ex ſtirpe maſculina ipſius A. per quemcumque modum, & formam, per quem melius, & efficacius dici, & cenſeri poteſt, & in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi foret de legitimo matrimonio dicti A. & ab eo, & eius corpore in lucẽ procreatus, & ſi foret eius filius maſculus, & ex ſtirpe maſculina, & de ſuo corpore immediatè, & legitimè procreatus, et natus, et vult, et intendit ipſe A. quod dictus B. tamquam eius filius primi gradus maſculus, et legitimus, de ſtirpe maſculina natus, poſſit, et valeat, eiq; liceat, et licitum ſit in quibuſcumque Ciuitatibus, Terris, et locis, tàm in vexillis, quàm aliter

Y 2 defer-

deferre arma,& insignia ipsius D. A.eiusq. stirpis, domus, & familiæ, & se nominare, & nominari facere pro filio legitimo masculo primi gradus dicti A. & ex eius stirpe masculina, & eius vera agnatione, & alia omnia, & singula dicere, & facere, quæ, & prout faceret, & facere posset, si esset ex legitimo matrimonio a dicto A. & eius corpore in lucem procreatus, & ac si esset eius filius legitimus masculus, & ex eius stirpe masculina, & agnatione, & esset verè filius suus primi gradus, absque aliquo medio. Qui B. filius adoptiuus, vt præfertur, cum prædictis consensu, & decreto ipsius D. Iudicis, ac dictorum eius parentum ibidem præsentium, & vt supra consentientium, & illum tradentium, dicto A. & in eius vultu, & brachiis, pro filio primi gradus, adoptiuo, legitimo,& masculo primi gradus, & de eius stirpe masculina, dictum A. acceptauit, & acceprat in eius patrem legitimum, & ascendentem primi gradus, & stirpem legitimam, masculinam; subiiciens se omni paternæ potestati ipsius Camilli tamquam eius patris legitimi, & tamquam eius filius legitimus primi gradus, & ex eius stipe masculina, dicens, & protestans, quod de cætero vult, & intendit esse, & haberi, teneri, tractari, & reputari, pro filio primi gradus, masculo, & adoptiuo, ac legitimo ipsius Camillli, & de eius stirpe masculina, & in omnibus, & per omnia, & perinde ac si esset verè, naturaliter, & de legitimo matrimonio, & eius corpore immediate, & ab eo in lucem procreatus, & ac si esset de eius stirpe masculina, & legitima. Quam quidem adoptionem, & omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, dicti A. D. N. & N. eius vxor, cum consensu, & auctoritate prædictis respectiuè perpetuò rata,grata,valida,& firma habere, & tenere, ac attendere, & obseruare promiserunt, & præmissis nullo vnquam tempore contrafacere, nec contrauenire aliqua ratione, causa, iure, titulo, & modo, & quouis sub prætextu, etiam hic non expressis. Pro quibus, &c. obseruandis,&c. se obligauerunt in forma Cameræ,&c.iurarunt, &c. In & super quibus omnibus, & singulis, tamquam rite, & legitime factis, prædictus magnificus D. Iudex, vt supra pro tribunali sedens, ad requisitionē dictarum partium, ipsius, & prædicti Illustrissimi,& Excellentissimi D.N. eius Dominii,& eius officii, & magistratus auctoritatem,& decretum interposuit, supplendo omnes,& quoscumque tam iuris, quam facti defectus, si qui forsan in præmissis interuenerint, causa cognita, quantum, & eius auctoritate supplere potuit. Super quibus,&c.

Forma instrumenti Ciuilitatis, seu Ciuitatis.

IN Dei nomine Amen, &c. conuocato,& congregato Consilio generali magnificæ Communitatis Ciuitatis Corneti in loco infrascripto, vbi conuocari, & congregari consueuit, pro negotiis dictæ Ciuitatis, sono campanę, & curreriorum requisitione, voceque præconis, vt moris est, & mandato magnifici D.N. dictæ Ciuitatis honor. Commissarii; vocatis prius Consiliariis dictæ Ciuitatis, per solutas, & consuetas polisas, vt ipsi currerii, seu publici nuncii dictæ Communitatis ibidem astantes, & præsentes retulerunt: in quo quidem Consilio hodie congregato interfuerunt infrascripti V. Idem Magnificus D. N. hon. Commissarius dictæ Ciuitatis, & N. & N. eiusdem Ciuitatis moderni Conseruatores, necnon N. N. & N. omnes de Consilio generali, qui sunt, & esse asseruerunt duę partes ex tribus dicti Consilii,& Consiliariorum prædictorum, & quod ad præsens nō est aliquis alius de dicto Consilio, qui ad infrascripta possit, vel debeat commode euocari, & quod repræsentant totam Communitatem dictæ Ciuitatis Corneti, ipsiusq. populi vniuersitatem,post lectas,& expeditas omnes, & singulas propositiones factas,& propositas per Conseruatores dictæ Ciuitatatis iuxta stylum, & consuetudinem prædicti Consilii, prædicti DD. Commissarius, & Conseruatores iusserunt per me notarium, & cancellarium legi debere infrascriptam supplicationem magnifici, & nobilis viri N. tenoris subsequentis videlicet. Illustri, &c. Qua supplicatione ibidem lecta, & vulgarizata per me notarium,& cancellarium infrascriptum,ad omnium prædictorū DD. Consiliariorum plenam audientiā & in-

& intelligentiam; præfatus D. Commissarius mandauit eisdem DD. consiliariis, super contentis in dicta supplicatione opportunam sumi deliberationem: qui DD. consiliarii audito, & intellecto tenore dictæ supplicationis, volentes supplicationi, & requisitioni ipsius D. Hieronymi annuere, cum iusta petenti non sit denegandus assensus, sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. cum consensu etiam prædicti D. Commissarii nomine, & vice præfatæ Communitatis, & ipsius populi fecerunt, constituerunt, & creauerunt, ac faciunt, constituunt, & creant dictum magnificum D. N. eiusque filios, & descendentes, & descendentium descendentes in perpetuum, licet absentes, tamquam præsentes, ciues, & in ciues veros, & legitimos, & de iurisdictione dictæ Ciuitatis Corneti: ita quòd de cætero possint ipse N. & filii, ac descendentes sui, ac valeant in numero ciuium dictę Ciuitatis computari, reputari, numerari, haberi, tractari, & describi, ac immobilia acquirere, emere, vendere, permutare, contrahere, distrahere, & omnia alia, & singula dicere, & facere, ac priuilegiis quibuscumque, aliisque honoribus, & oneribus commoditatibus, iuribus, gratiis, exemptionibus, immunitatibus, & prærogatiuis quibuscumque frui, potiri, & gaudere; quemadmodum alii ciues veri, & originarii dictæ Ciuitatis fruuntur, potiuntur, & gaudent, & respectiuè subeunt, & frui, & gaudere ac subire solēt: tam ex forma iuris ciuilis, quàm ordinamentorum, & statutorum dictæ Ciuitatis Corneti. In cuius rei testimonium prædicti DD. Commissarius, Conseruatores, & Consiliarii iusserunt mihi notario, & Cancellario: ipse vero N. petiit à me notario de prædictis omnibus, vnum, vel plura publicum, seu publica fieri, atque confici instrumenta. Actum, &c. præsentibus ibidem DD. N. & N. testibus, &c.

Protestatio.

N. Habens, & tenens in eius manibus litteras cambii domino M. directas tenoris sequentis videlicet, A tergo, &c. intus vero, &c. prędictas litteras præsentauit dicto M. eum requirendo, vt vellet easdem litteras acceptare, & summam in eisdem litteris contentam debito tempore soluere, cui respondit, &c. (pone responsionem de verbo ad verbum) Qua responsione audita prędictus D. N. summam in eisdē litteris contentam accipien. ad cambium, aut aliud interesse reperibile à quibusuis mercatoribus, & personis, etiam à semetipso pro locis, ac termino, & terminis, & pretiis, modis, & formis reperibilibus, & sibi beneuisis cambiis, recambiis, damnis, expensis, & interesse, tam literas scriben. quā aliorum quorumcumque ad solutionē dictæ summæ in præinsertis contentæ quomodolibet obligatorum: protestatus fuit, & protestabatur expresse omni meliori modo, &c. & de se releuando tam de sorte principali, quam de fructibus, & cambiis, &c. super quibus, &c.

Cottimum.

A. A. & A. sponte, &c. conuenerunt, & promiserunt B. & suis fratribus præsentibus, &c. metere omnes eorum segetes satas ad præsens, & existen. videlicet tot rubra ordei sita in loco dicto, &c. alia rubra frumēti, &c. in totum ascenden. ad 25. rubra, & conducere homines, & operarios in numero sufficienti ad metendū dictas segetes, ac debito tempore mittere, & metere illas infra x. dies postquam ipsę segetes erunt factæ, & illas coadunare, & facere aceruos vulgariter, vt dicitur muchios, siue casolas, & arconos more Romano, cū pacto etiam expresso, quòd non possint dicti A. & A. metere tempore pluuioso, & dum ipsæ segetes sunt molles, & hoc pro pretio, & nomine pretii scutorum N. quod quidem pretium dictus B. & fratres, & eorum quilibet in solidum soluere promiserūt statim peracto opere, & messe præ dictis A. & A. præsentibus, &c. libere, &c. alias, &c. de quibus, &c. absque, &c. cū pactis, conditionibusq. infrascriptis inter ipsas partes mutua stipulatione vallatis, videlicet (Apponas pacta occurren.) cum pacto etiam, vt supra, solemni stipulatione, &c. quod deficien. dictis A. & A. in metendo dictas segetes, vt supra, elapsis dictis decem diebus possint dicti B. fratres mittere homines ad metendū dictas segetes, & hordea sumptibus, & expensis dicto-

ctorum A. A. damnisque, & expensis, & interesse eorundem de quibus, &c. absque, &c. quæ omnia, &c.

Executio.

A Executor talis tribunalis, habens, & tenens suis in manibus quoddā mandatum executiuum sub tali die, per talem iudicem, & ad instantiam domini N. principalis contra D. M. exaduerso principalem debitorem decretum, & relaxatū in bonis eiusdem aduersarii tenoris, &c. requisitus pro parte eiusdem creditoris principalis, prædicti mandati vigore fecit executionem realem & actualem, in, & super vinea eiusdem debitoris, posita, &c. vel si qui, &c. pro summa in præinserto mādato contenta, & pro expensis factis, & fiēdis in dictam vineam intrando, & per eam ambulando glebas terræ effodiēdo, ramos arborum abscindendo, & alios actus, &c. in similibus fieri solitos, & veram possessionem denotantes nemine contradicente. Quam executionem penes se non solum animo, sed etiam corpore retinere constituit, & illam ad omne mandatum dicti D. iudicis consignare promisit omni meliori modo, &c. super quibus, &c.

Donatio census.

ILlustrissimus, & Reuerendissimus D. N. S. R. E. Cardinalis, &c. in cuius fauorem, & personæ, seu personarum quandocunque nominandarum die N. mensis N. prox. præteriti, per P. in, & super eius palatio, sito Romæ in regione, &c. prope, &c. iuxta suos confines annuus cēsus scut. N. impositus, creatus, & pretio scut. N. venditus fuit, sub accessionibus plurium fideiussorum insolidum obligatorum, vt in actis mei notarii, de præmissis rogati plenius continetur, ad quæ pro facti veritate, & quatenus opus sit relatio habeatur, qui illustrissimus D. Cardinalis considerans virtutibus obstare, sæpe tenues facultates, volensque per dispositionem inter viuētes prospicere, vt infra nominandus eius ex fratre nepos aliquod subsidium consequatur, & tanto magis literarum, & virtutum viam in qua ingressus est, & vt sperat Dei omnipotentis gratia prosequi, & sustentari valeat, & post eum alii nepotes, & personæ infradicendæ rebus donandis, iuxta suam dispositionem potiantur, sponte sua certaq. scientia, & deliberata voluntate, vti velle ad abundantiorem cautelam omnibus facultatibus, & priuilegiis, tām in genere, quàm in specie Illustrissimis, & Reuerendissimis D D. S. R. E. Cardinalibus, & sibi circa suorum dispositionem bonorum, & disponendi facultatem, etiam inter viuentes competentibus quocumque iure generali, & speciali, & omni meliori modo, &c. saluo, & reseruato ipsi Illustrissimo, & Reuerendissimo D Cardinali vsufructu eius vita durante dicti annui census, & quorumcumque aliorum bonorum, si quæ loco dicti census emi, vel subrogari contigerit, & reseruatis facultatibus, conditionibus, pactis, & modis infradicendis eundem annuum censum scut. N. vt præfertur emptum pretio scut. N. & quatenus dictum censum retrouendi, seu extingui, aut vendi, & alienari contigerit tunc bona eius loco subroganda donauit, ac titulo donationis irreuocabilis inter viuos, dedit, transtulit, & assignauit, saluis semper infradicendis D. B nepoti suo ex A. fratre nato, absenti, me notario publico pro eodem B. acceptante, & stipulante, ad possidendum, gaudendum, & vsufructuandum eius vita durante, & post mortem ipsius tunc dicto A. si tunc vixerit, si vero non extiterit, vel extiterit, & quandocumque obierit Ill. D. P. nepoti, &c. bo. me. Q. filio dicti A. & eiusdem P. descendentibus masculis legitimis, & naturalibus ex linea masculina, & legitimo matrimonio, vero, & non ficto procreandis, etiam vltra decimum, & quemuis alium gradum in perpetuum, & in infinitum feminabus semper exclusis, quo P. eorumque descendentibus masculis, ex linea masculina legitima & naturali, non extantibus, vel extantibus, & quandocumque linea masculina legitima, & naturali dicti D. P. finita, tunc domino C. præfati A. etiam filio legitimo, & naturali, eiusq. descendentibus masculis legitimis & naturalibus, ex linea sua masculina, & legitimo matrimonio, vero, & non ficto, procreatis, & procreandis in perpetuum, etiam vltra decimum, & aliū gradum in infinitum, feminabus semper exclusis, vt supra, non extantibus, vel extan-

tantibus,& quandocumque deficientibus, & finita dicta linea masculina legitima, & naturali domini C. tunc filiis, & descendentibus masculis legitimis, & naturalibus bo. me, Q. dum viueret germani fratris Illustrissimi D. Cardinalis, ex legitimo matrimonio,& linea masculina legitima & naturali procreatis, & procreandis in perpetuum, & in infinitum, vt supra, quamuis absentibus me notario publico, pro eisdem donatariis acceptante, & stipulante donauit,& saluuis præmissis,& infra dicen. transtulit super dictis rebus donatis eisdem donatariis omnia sua iura, & actiones, &c. ponens eos in vniuersum ius, locum, &c. constituensq. illos procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam: dansq. facultatem eis donatariis,& vnicuique illorũ seruato ordine successionis, vt supra corporalem possessionem bonorum donatorum auctoritate propria, absq; eo quod capiant de manu hæredum, aut alterius,& absque alicuius iudicis, curiæ & magistratus auctoritate, decreto, vel mandato,& absque vitio spolii, & attentatorum accipiendi, apprehensamq. retinendi, & gaudendi, iuxta dispositionem huius donationis. Constituens interim bona donata possideri nomine donatariorum. Quam donationem inter viuos fecit, & facit ex beneuolentia qua prosequitur dictum B. & alios præfatos vt commodius valeant sustentare. Et quia sic eidem Illustrissimo D. Cardinali donare placuit hoc modo, & facultate sibi reseruata, vltra dictum vsufructum eius vita durante, quod ipse Illustrissimus D. Cardinalis donator dictum annuum censum, in totum, & pro quauis parte retrouendere, extinguere, preciumq. recipere, quietare, aut vendere, vel permutare, cedere, ac resignare, & alienare pro quouis pretio sibi placito, ac pretium recipere,& quos opus erit quietare, absoluere,& liberare valeat,& pretium in emptionem aliorum censuum, aut locorum montis, aut domorum, prædiorum, vel quorũcumque stabilium, quæ placebunt ipsi Illustrissimo domino Cardinali, & vero suo arbitrio, vbique locorum, & exponere possit in hoc semel,& pluries, quemadmodum videbitur Illustrissimo D. Cardinali, quæ bona intelligantur, & sint eo ipso in omnibus, & per omnia loco dicti census subrogata, ita tamen quod redemptores dicti census, aut compermutantes, vel emptores cessionarii habituri causam a dicto Illustrissimo D. Cardinali non teneantur curare, nec vnquã deducere, aut probare, quod pretium expositum fuerit in emptionem aliorum bonorum, immo restitutio, & solutio pretii facta in manibus Illustrissimi D. Cardinalis præfati, aut sui procuratoris facta censeatur, & sit valide,& legitime factã. In euentum autem redemptionis dicti census post obitum Illustrissimi D. Cardinalis, aut aliorum bonorum subrogatorum, tunc donatarius, vel donatarii, vel quos eo tempore dicta bona vigore huius donationis pertinebunt, retrouendere possint, quatenus pretium restituendum deponatur per illos, qui redimere voluerint de consensu dicti donatarii, vel donatariorum penes mercatores, vel camplores idoneos,& famosos,& inde amoueri non possit, nisi ad effectum reinuestiendi in emptionem alicuius annui cẽsus, vel alicuius crediti Montis non vacabilis, vel alicuius rei stabilis,& per dictos depositarios pretium solui, seu consignari non possit, nisi pro dicta emptione facienda in actu emptionis, vel postea, quæ res emenda subiaceat,& ex nunc subiecta esse intelligatur huic donationi, & dispositioni, de qua in ipsa emptione, vel inuestitura expressa mentio fieri debeat ad securitatem etiam aliorum donatariorum,& excepta dicta retrouenditione, quæ, vel ex natura contractus, vel ex pacto fieri debebit, nemo donatariorum possit dicta bona donata in totum, vel quamuis partem in vltima voluntate, vel inter viuos, tacite, vel expresse verbo, vel facto donare, aut vẽdere, aut quouis titulo,& causa etiam onerosa distrahere, in alios transferre, seu alienare etiam alienationis largissimo modo sumpto vocabulo, sed si contrafactum fuerit, tunc omnis alienatio ipso iure intelligatur & sit irrita, cassa,& nulla,& nullius roboris,& momenti. Et insuper tãm dictum alienantem, & quemcumque ex dictis donatariis consentientem,& pariter quoscunque dictorum donatariorum, si qui fuerit, vel fuerint qui aliquod delictum committeret, ex quo sua bona confiscanda venirent (quod Deus auertat) ex nunc talia committentes contra rectam intentio-

tionem Illustrissimi D. donatoris, tamquam indignos priuat,& priuatos esse volunt, & vult omni commodo,& iure huius donationis, & censeri esse priuatos etiam ante commissionem delicti cuiuscumque generis etiam si lesæ Maiestatis diuinæ,& vel humanę fuerit. quod absit, & liceat absque aliqua declaratione, & sententia Iudicis, aliis donatariis, proximioribus qui mortuo alienante, aut delinquente succedere debuissent in dictis rebus donatis possint auctoritate propria, de facto, absque eo quod capiant de manu hęredũ vel alterius, & absq.alicuius Iudicis Magistratus, & superioris decreto, vel mandato, & sine vitio spolii, attentatorum,& alio defectu dicta bona donata, eorumque corporalem possessionẽ apprahendere vti, frui,potiri, & gaudere valeant perinde ac si mors naturalis dicti alienantis, aut delinquentis euenisset, & hoc semper locum habeat, & seruari debeat quoties aliquod præmissorum fieri contigerit: hac etiam declararione adiecta, vt præfati donatarii ordine præfato vocari in dictis rebus donatis in stirpes, & non in capita succedant, Quia eidem Illustrissimo D. Cardinali donatori hanc legem,& modum rebus placuit imponere suis; Et hanc donationem cum dictis reseruationibus, & modis Illustrissimus D. Cardinalis ratam, & firmam semper habere promisit, Et ad maiorem actus validitatem constituit, & deputauit procuratorem suum,&c.sequere prout in sequenti donatione.

Consensus,& Receptio Laudemij.

CONgregatis, & insimul coadunatis infranominandis magnificis, & R. D. deputatis,& consiliariis Venerabilis Archiconfraternitatis N. Vrbis in loco infradicendo pro rebus dictæ Archiconfraternitatis pertractandis,& peragendis, & coadunari solitis; videlicet A. A. A.& A. dictæ Archiconfraternitatis consiliariis, & habentes plenam notitiam instrumenti publici venditionis supradictæ domus per me notarium suprascripti, & signati, & publicati, & penes ipsos DD. deputatos, & consiliarios dimissi, & certiorati, etiam per me notarium de eodem instrumento venditionis domus, & aliorum,ibi contentorum,& vt supra specificatorum, factæ per N. in fauorem M. pro precio scutorum N.& de omnibus, & singulis aliis in eodem instrumento contentis; sponte, &c. Affirmantes vti, & potiri plena, & omnimoda auctoritate,& facultate infradicenda, & alia prodicta venerabili Achiconfraternitate peragendi, ac omnibus melioribus modo,&c. saluis tamen, & firmis remanentibus pactis, clausulis, conuentionibus, declarationibus, & promissionibus, in instrumento, seu instrumentis concessionum, alias super dicta re vendita factarum: ac iure directi dominii, & proprietatis supradictæ domus, & iurium,ac aliorum ibidem expressorum, & non alias, aliter, nec alio modo, in supradictam venditionem domus,& aliorum prædictorum in omnibus & per omnia consenserunt,ac eorum liberum consensum,& assensum præstiterunt; Attestatoq. coram me notario,& testibus infranominandis habuerunt, & receperũt, pro Laudemio eidem Archicõfraternitati competen. ratione proprietatis, & directi dominii,eidem reseruati, in prompta pecunia argentea papali scuta N. videlicet ab eodem M. emptore dictæ domus, præsente,&c.scuta N. & a dicto N. venditore absente, me notario, &c. per manus tamen eiusdem M. præsentis,& realiter soluentis,reliqua scuta N iuxta formam conuentionis, inter ipsos emptorem, & venditorem in prædicto instrumento venditionis,& emptionis domus factæ,& stipulatæ;Quæ quidem scuta N. de commissione,& ordine dictorum DD. deputatorum, & consiliariorum fuerũt dimissa penes B. dictæ Archiconfraternitatis Camerariũ, præsentem, & dicto nomine recipientem, de quibus quidem scutis N.pro dicto Laudemio, vt supra receptis, atque dicto instrumento publico emptionis,& venditionis supradictæ domus,vt supra habito, & recepto,se bene contentos, & eis integre satisfactum esse docuerũt;Exceptioni, &c. spei,&c. renunciarunt expresse,& tam dictum M. præsentem,&c. quam dictum N. absentem,me notario,&c.quietarunt,&c. cum pacto, &c. Promittentes huiusmodi consensum,& quietationem,ac omnia, & singula in eis contenta, semper, & perpetuo habere rata,grata,valida,& firma, & contra

contra non facere,dicere apponere, vel venire per se,vel alium,seu alios, quauis occasione,vel causa,& sub quouis prætextu, & quæsito colore,etiam hic non expressis, alias vltra obseruationem omnium præmissorum,& in præsenti instrumento contentorum,ad quam omnino compelli posse voluerunt, etiam ad omnia damna,&c. teneri voluerunt. Pro quibus, &c. obseruandis prædicti DD. deputati, & consiliarii, vt supra congregati, & coadunati, &c.

Declaratio Emptionis Domus de pecunijs alterius.

B. Qui, vt asseruit,annis retro elapsis emit a D. F. quandam domum, sitam,&c. pro quodam pretio inter eos conuento,prout instrumento,&c. latius dicitur contineri; sponte,&c.declarauit in veritate palam, & publice recognouit, supradictam domum per eum, vt supra, emptam, & acquisitam de pecuniis propriis dotalibus A.eius Vxoris,per ipsum alias ab eodem A. habitis, & non ipsius B.non obstan. quod aliter ex tenore dicti instrumenti apparet, & esse videatur, solumq; nomen in dicto instrumento habuisse, & habere, & propterea omnia, & quæuis iura, & actiones, si quæ sibi competunt super eadem domo,vigore dicti instrumenti, aut alias quomodolibet, cessit, &c. dictæ A. absenti, me notario, &c. ad habendum &c. ponens, &c. Constituens, &c. promittens, &c. alias, &c. Pro quibus,&c.

Declaratio Caducitatis bonorum.

IN mei, &c. N. & N. &c. omnes Monaci,& Religiosi venerabilis Monasterii Beatę Mariæ N.diœcesis N. ordinis S. N. capitulariter congregati, &c. coadunati in loco infrascripto, vbi pro negotiis dicti Monasterii tractandis,congregari,& coadunari solent, ad sonum campanæ, vt moris est, asserentes se esse in numero sufficienti,& vltra duas tertias Monachorũ, seu fratrum religiosorum in illo morã trahen & propterea totum dictum Monasterium repræsentantes, & exposuerunt, se alias seu verius, Priorem, & fratres, tunc in illo degentes similiter capitulariter cõgregatos, & coadunatos locasse,affictasse, & arrendasse q. N. omnes,& singulos fructus,&c.beneficiorum Ecclesiasticorum sanctæ M. in territorio N. diœc. N. ex membris, & pertinentiis dicti Monasterii per certum tempus,& pro pretio,&affictu annuo,cumq.certis pactis,clausulis,cautelis,capitulis,promissionibus,&obligationibus,in instrumento sub die. men. dictæ locationis,& altero sub die. men.

& ratificationis,& seu de nouo locationis,respectiue confectis,& per q. N. dũ vixit notarium rogato conten. & express. & cum inter alia, inibi expresse in omnibus conten.in dicto instrumẽto,pro maiori illorum corroboratione,& efficacia fuerit reseruatus assensus D. N. Papæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ expedien. & obtinen. sumptibus,& expensis dictorum conductorum, qui habitus, & obtentus hactenus minime fuit; qui quidem fructus, &c. dictorum beneficiorum, seu bona illorum, vt supra locata, & arrendata per dictos conductores et successiue eorum hæredes,& successores possessi seu possessa respectiue hactenus fuerunt, & de præsenti adhuc possidentur in maximũ dicti monasterii damnũ,& contra sacros canones, & decreta Concilii Tridentini, nouissime edita, & ex quo non fuit secuta confirmatio dictæ locationis, à dicta Sede Apostolica auctoritate cedere in euidentẽ vtilitatem dicti Monasterii nec ne, propterea cupientes indẽnitati dicti Monasterii prouidere, fructusq &c.dictorum beneficiorum, seu bona supra locata, recuperare. Ideo sponte,omnes vnanimes, & nemine illorum discrepante, nomine dicti Monasterii declararunt, & declarant, locationem prædictam, ob non obtentum assensum,de confirmatione Sedis Apostolicę,& ex quo etiam non cessit in vtilitatem dicti Monasterii sopitam esse, & finitam, & pro finita, & sopita haberi voluerunt, & volunt, fructusq. &c. & bona dictorum beneficiorum ad dictum Monasterium deuoluta,illosq.& illa rehabere,recuperare, & de illis disponere pro eorũ libitu voluntatis prout prius, & ante dictam locationem facere poterant, & seu omni meliori modo,&c.

Exe:

Executio monitorii.

IN Nomine Domini Amen. Anno etc. Ego notarius infrascriptus pro parte domini O. principalis, in retroscriptis literis principaliter nominati, legitime requisitus, in præsentia testium infrascriptorum, ad hæc specialiter vocatorum, et rogatorum, tamquam obedientiæ filius; retroscriptas monitorii, et citationis literas mihi præsentatas, et a me reuerenter, vt decuit receptas, M. ex aduerso principali, in retroscriptis literis ex aduerso principaliter nominato, in eius propria persona, in domo, siue in aliquo loco personaliter reperto, præsentaui, intimaui, insinuaui, et notificaui, ac ad eius notitiam, quantum melius potui, deduxi, et earundem vigore eundum M. ex aduerso principalem, in eius propria persona monui, citaui, et requisiui, prout in retroscriptis literis cõtinetur; aliasque, et alia feci, et executus sui iuxta retroscriptarum literarum formam, et tenorem; nihil de contentis in eiusdem omitten. et in signum veræ, et realis executionis copiam earundem literarum, cum originali fideliter auscultatam, ipsi M. ex aduerso principali tradidi, et dimisi. Super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus, etc.

Nominatio in venditione per emptorem.

I. Romæ degens, qui alias die, etc. pro se, suisq. hæredibus, et successoribus, seu persona ab eo nominanda, emit a P. mediante R. illius procuratore, tenutam nuncupatam B. videlicet rubra 100. terræ ex dicta tenuta, cum omnibus adiacen. pertinen. iuribus, et iurisdictionibus vniuersis, ac mero, et mixto imperio pro pretio scutorum N. pactisque, modis, et formis contentis in instrumento emptionis, ex actis meis, sub dicta die celebrato; et deinde per præfatum P. in ciuitate F. sub die, etc. ex actis N. notarii publici, vt asseruit ratificato. Et deinde sub die, etc. Emit pariter, etc. ac prædicta omnia, et singula acquisiuerit, cum donatione irreuocabili inter viuos de eo pluri, quo tenuta, et alia empta præfata valuissent, et valere potuissent, sub pactis, promissionibus, obligationibus, conditionibus, clausulis, et cautelis, de quibus latius continetur, et apparere dicitur in publicis instrumentis antedictis, per dictos respectiue notarios confectis, ad quæ relatio habeatur, et quod pretium, sponte, etc. Dans facultatem nominandi sibi in emptionem præfatorum instrumentis competen. et alias omnibus melioribus, etc. et ad præfatas emptiones tenutæ nuncupatæ B. illiusq. pertinen. adiacentiarum, iurium, iurisdictionum, merique, et mixti imperii per ipsum a dicto P. vt supra factas, illarumq. dependen. et accessoria quæcumque cum omnibus et singulis honoribus, et oneribus, commodisq. et incommodis, aliisq. in aliarum venditionum instrumentis comprehensis, et contentis, et inde sequutis, et dependen. quibiscumque nominauit, et nominat D. absentem B. eius procuratore præsente, et vna mecum notario pro dicto C. eiusque hæredibus, et successoribus, nominationem huiusmodi acceptante, et stipulan. perinde, ac si in ipsarum emptionum prædictarum instrumentis, et contractibus idem B. fuisset à principio nominatus; firma tamen manente locatione dictæ tenutæ, per D. I. dominis N. et N. pro tempore, ac pretio, in instrumento per me notarium die, etc. contentis. Et insuper idem I. et ad maiorem dicti D. cautelam, cessit, ac titulo puræ, et perfectæ cessionis, dedit, concessit, tradidit, et mandauit dicto D. absenti, præfato B. suo procuratore, vt supra præsente, et cum me notario pro dicto D. hæredibus, et successoribus quibuscumque emente, acquirente, et acceptante dictam tenutam B. cum eius pertinen. membris, iuribus, iurisdictionibus, aliisq. omnibus, et singulis in dictarum emptionum instrumentis contentis et expressis, ab eis secutis, et dependen. quibuscumque transferens, et in perpetuum transferendo in dictum D. eiusq. successores omnia iura, omnesq. actiones, etc. ipsi I. ex dictis emptionibus, vt supra factis, et dependen. ab illis, in, et super dicta tenuta, eiusq. præfatis, et illarum occasione contra P. præfatum, illiusq. fideiussores tàm obligatos, quàm obligan. et eorum successores, et alias quasuis personas, etc. quomodolibet habita, assecuta, acquisita, et ex illis, illorumq. vigore resultan. competentia, et competitura, et quæ competere possent, et poterũt quo-

quomodolibet in futurũ ad dicta iura, & actiones, perinde ac si D. à principio in dictarum emptionum contractibus nominatus fuisset ad habendum, eisque vtendum &c. Ponens, &c. Constituens, dans, & concedens, &c. Et donec, &c. Constituit, &c. Hanc autem nominationem, cessionem, & translationem, cum omnibus in hoc instrumento contentis fecit, & facere dixit idem I. erga D. licet absentem, dicta stipulatione, & acceptatione interueniente, pro pari, & eodemmet pretio scut. N. quibus ipse emit tenutam, cum aliis præfatis. Quæ scuta, &c. Promisit præterea, & affirmauit idem I. nullum alium ad dictæ tenutæ, & aliorum præfatorum emptionem nominasse, nec dictam tenutam, iuraq; actiones, & iurisdictiones, vt supra cessa, vendita, & translata, alteri vendidisse, donasse, permutasse, hypothecasse, distraxisse, aut aliter, quouis modo alienasse, alienationis, &c. nec quicquam aliud fecisse in præiudiciũ præsentis nominationis, cessionis, venditionisque, & contractus, ac dicti D. & suorum, ac omnes lites, causas, & molestias, super venditis, & cessis præfatis quomodolibet inferen. in se suscipere, & ad omnem solam, & simplicem dicti D. & suorum denunciationem, etiam extraiudicialem, & non solemniter factam in se suscipere, & susceptas, &c. Alias in quolibet casu præmissis contrario teneri voluit erga D. & suos, ad omnem, & quamcumque dictæ tenutæ, & aliorum venditorum euictionẽ generalem, & particularem ex dato, facto & culpa ipsius I. tantum prouenien. & refectionem omnium damnorum, etc. de quibus, etc. Adeo, vt si lites, et causæ quęuis, necnon controuersiæ, molestiæ, ac etiam euictiones quæcumque dictæ tenutæ, et aliorum superius venditorum, et ceterorũ aliunde, præterquam ex dato, et facto ipsius S. quomodolibet inferentur, prouenirent, et sequerentur ex quouis capite, vel causa cognita, et inexcogitata in tali euentu, et casibus ipse S. suiq. hæredes, et successores, nec ad aliquam euictionem dictæ tenutæ, et aliorum translatorum, nec ad pretii restitutionem, nec ad consensus præstandos, litesq. et causas suscipiendas, nec ad aliud quicquam præstandum, soluendum, aut restituendum, nisi ex dato, et facto ipsius S. vt supra dictum est, teneantur erga dictum D. illiusq. successores, et quoscuis alios. Pro quibus, etc.

Deputatio Locumtenentis. A.C.

Illustrissimus, et Reuerendissimus D. Marcellus Lantes, etc. Sanctissimi D. N. Papæ eiusq. Camerarii, necnon Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, Romanæq. Curiæ iudex ordinarius, sponte, etc. vigore suarum facultatũ eidem A. C. à Sanctissimo D. N. Clemente Papa Octauo concessarum, eiusque ordinariæ iurisdictionis, ac alias omni meliori modo, etc. eius, et dictæ suæ Curiæ, et tribunali, fecit, constituit, et deputauit Locumtenentem, et subdelegatum generalẽ R. P. D. N. absentem tanquam præsentem, solum, et in solidum, specialiter, et expresse, ad singulas, et vniuersas ciuiles causas spirituales, beneficiales, et prophanas, meras, et mixtas in dicto eius tribunali sub quocumque nomine contra quascumque personas cuiuscumque status, gradus, et conditionis existentes, tam ordinaria quã delegata iurisdictione nunc pendentes, ac pro tempore, et in futurum agitandas, et inchoandas, et tam delegatas quam delegandas, et ad dictũ eius tribunal, tam per viã appellationis, reclamationis, et recursus, ac alias quomodocumque, et qualitercumque deuoluendas, vna cum omnibus, et singulis illarum incidentibus, dependẽtibus, emergentibus, annexis, et connexis, audiendum, cognoscen. deciden. et terminan. et ad illarum cognitionem et decisionem, ac totalem expeditionem, et executionem in omnibus, et per omnia totaliter procedendum, ac eidem R. P. D. N. in, et pro præmissis omnibus omnes eius vices, facultatem, et auctoritatem similibus Locatenentibus eiusdem tribunalis A C. dari, & tribui solitas, & consuetas, plenarie committendas duxit, & commisit, ac in eũ transtulit, & transfert, donec eas duxerit reuocan. Protestans, &c. Super quibus, &c. Actum, &c. testibus, &c.

Aliam formam deputationis Locumtenẽtis criminalis scribere poteris, modo, & forma præmissis, hoc tantũ mutato, quod vbi in ea dicitur ad vniuersas causas ciuiles, pone ad vniuersas causas criminales, & mixtas, cum facultate etiam incidenter

cogno-

cognoscendi de causa ciuili descendēti ex eodem facto, de quo criminaliter cognoscitur: licet hoc videatur superfluum, quia iudex criminalis potest incidenter cognoscere de causa ciuili causa criminali terminata, secundum Bart. in l. si quis vxori. §. qui furem. ff. de furtis.

Translatio pensionis.

Coram R. P. D. A. Archipresbytero S. tanquam persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ac in mei notarii publici, & testium, &c. præsentia, personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerendissimus D. C. cui dudum auctoritate Apostolica annua pensio scut. 250. auri in auro super fructibus, &c. mensæ Episcopalis P. nuper in cathedralem electæ, quam obtinet dicta auctoritate R. D. S. libera, immunis, & exempta ipsi Illustrissimo D. C. quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo per dictum S. electum, & successores suos ipsius Ecclesiæ præsules, seu administratores pro tempore existen. annis singulis, pro vna, videlicet in Domini N. Iesu Christi, & proxime tunc futura incipien. & altera illius medietatibus in beati Io. Baptistæ Natiuitatum festiuitatibus, Romæ integre persoluenda, reseruata, &c. extitit, cum facultate transferendi: prout latius in litteris Apostolicis desuper expeditis sub Datum, &c. quas dicto R. P. D. A. in mei, &c. præsentia, realiter, & facto exhibuit, & præsentauit ad effectum infrascriptum, animo rehabendi illis prius visis, lectis, & consideratis per eundem, quarum tenor sequitur, & est talis, videlicet: Pius Episcopus, &c. inserantur, & cum consensu à tergo. Volens, vt asseruit vti dicta facultate transferendi: sponte, &c. ad effectum, vt eadem pensio scut. 250 auri in auro, iuxta concessam sibi facultatem, valide transferatur in fauorem, & personam ven. & bonæ indolis adolescentis, D. N. & non alias, aliter, nec alio modo, consensit in manibus dicti R. D. Archiepiscopi S. cassationi, & extinctioni dictæ pensionis, rogans eundem, vt iuxta formā & tenorem literarum, & facultatis præfatæ illam casset, & alteram similem pensionem scut. 250. auri dicto N. reseruet, constituat, & assignet. Et tunc præfatus Reuerendissimus D. Archiepiscopus, vti persona ecclesiastica electa per dictum Reuerendissimum D. C. in negotio huiusmodi visis, lectis, & bene consideratis prius per eundem dictis litteris, vt apparebat, & cō sensu dicti C. omni meliori modo, quo magis potuit, & debuit, dictarum litterarum, & consensus vigore admisso prius per eū, & recepto dicto consensu, prout recipit, et admittit de præsenti pensionem præfatam cassauit, & extinxit, ac cassat, & extinguit per præsentes, ita quod dictus R. D. S. ad illam soluen. dicto C. amplius, & posthac nō teneatur, neque nō ob solutionem aliquas censuras, & pœnas, de cætero incurrere decreuit, & declarauit. Et successiue alteram scut. 250. auri cassatam, & extinctam, præfatæ similem dicto N. licet absenti me notario, vti persona legitima, pro eo stipulante, & recipiente per præfatum S. electum, seu Episcopum præfatū donec vixerit, & successores suos in dicta ecclesia Præsules, annis singulis in terminis, & loco, & sub sententiis, censuris, & pœnis in literis Apostolicis reseruationis præfatæ, vt præfertur, cassatæ, contentis, integre persoluen. auctoritate Apostolica præfata vigore litterarum præfatarum sibi attributa reseruauit, constituit, & assignauit, etiā liberam, immunem, & exemptam, prout erat dicta prior cassata, vt supra, omnibus melioribus modo, &c. & debuit vigore facultatis præfatę. Super quibus, &c.

Testamentum loqui non valentis.

Vocatus ad rogandum testamentum D. N. abbreuiatoris de parco maiori, & iussus accelerare, eo quod periculū esset in mora, illico me ad domum dicti N. contuli, & adueniens reperi eum in lecto, sanum mente, vt apparebat, licet corpore languentem, & stipatum magno numero personarum, partim de eius familia, & partim exterarum, & inter alios erant ibi A. L. & C. qui, ex quo plectrum linguæ ad loquendum articulate ei non bene seruiebat, tradita penna ipsum sollicitabant, vt nomen scriberet eius, quem vellet esse hæredem suum; & ipse cæpit pēnam, & illam bene tenens, fatigauit se, vt scriberet, sed irrito conatu; & in hoc cum essent, superueni ego, & cum vidisset me, vide-

videbatur aduentu meo exhilarari, cœpit ergo oculos in me conijcere, admodum comiter,& labia deducere,fubridentis more,& mecum loqui,fed verbis,quæ ad meā non perueniebant intelligentiam;itaquod, cum eum de more falutaffem, & ei fanitatem imprecatus fuiffem, cœpi eum interrogare,velletne vt de fuo rogarer teftamēto,& ipfe nutu capitis refpondit, & geftu manuum quod fic. Et quia vehementer vexabatur a catarro, ne ei prolixitate effemus molefti orti a magis principalibus tū in primis interrogaretur de hærede,&ipfe refpōdit quædā verba inarticulata,quę nō intelligebant omnes, quorum in numero eram; fed quidam afferebant nominaffe.

I. minorem, quare, vt effemus certi de voluntate fua, oftendimus ei dictū I.& interrogauimus, an illum vellet effe hæredē fuum, & fæpius vultu, & geftu annuit, et voce,dicēdo lingua Theutonica, quod fic.

Interrogatus de familia fua, quid vellet fieri ? & quo modo vellet eam remunerari, refpondit intelligibiliter arbitrio executorum.

Interrogatus quos vellet conftituere executores ? vifus fuit nominare C. & interrogatus iterum, an vellet pro executore dictum C. annuit capite, & intelligibiliter adiecit S. & L. erat autem præfens L.

Interrogatus an vellet alios ? cum conaretur loqui, & fonum ederet, fine voce articulata,vifum eft aliquibus, quod nominaffet A.

Interrogatus igitur an ipfum quoque vellet? annuit.

Interrogatus de quibufdam alijs amicis fuis, fibi per aftantes nominatis,num illos quoque vellet ? renuit.

Interrogatus an dictos executores vellet effe coniunctim, vel infolidum, refpondit intelligenter duos ex concordia :

Intetrogatus, vlterius vbi vellet humari?

Refpondit intelligenter in ecclefia fanctæ M.de P.in cappella fancti N.

Interrogatus an vellet aliquid legare pijs locis pro falute animæ fuæ ?

Refpondit,quod nō intellexi, fed quia quidam dicebant,quod domum quam habitat alias relinquere deftinarat hofpitali fanctæ M.T.de Vrbe.

Interrogatus nunquid fic vellet?

Refpondit intelligenter pro medietate, & poft interuallum dixit intellleenter, alteram medietatem relinquere monafterio fanctæ M.de P. Nouiffime quidem N. familiaris fuus obtuliffet ei, et ipfum rogauit quid fibi relinqueret,cui refpōdit fcut. 300. et oftendebat pro eo fcripfiffe in patriam, & fic fieri velle : et cum de familia dixifset teftator,eam remunerari velle arbitrio executorum. Quidam de guardia Theutonicorum fanctiffimi D.N.Papæ, rubicundus etiam in facie,hoc audito,obtulit fe,interrogans eum, an non haberet eū in numero familiæ fuæ?

Refpondit in lingua Flamenga teftator quod fic.

Cum hæc ita effent gefta, vt in forma teftamenti deducerem ea,vocaui in teftes aftantes et facto proemio fieri folito,in condendis teftamentis,nempe qualiter D. N. fanus,per Dei gratiam,mente, et intellectu,licet corpore infirmus,et cōfiderans etc. ortus à principaliori, hoc eft ab anima, interrogaui eum, an non illam commendaret Domino, et beatæ M. Virgini, et totæ Curię cæleftiali ? et refpondit nutu,& lingua,quod fic. Deinde repetii omnia fupradicta de hærede,familia & executoribus, & legato domus, de claufula in claufulam, & ad fingulas claufulas petii illius refponfum, & affenfum, & ad fingulas dedit afsenfum, nunc nutu, nunc voce, & nunc vtroque modo. Cum efsem iam conclufurus teftamentum, & adiecturus claufulā codicillarem ; animaduerti quofdam, quos pro teftibus rogaueram, vel tedio caloris, qui erat magnus, in tanta circumftantium multitudine, & loco angufto, vel ob horę tarditatem, vel ob aliam, nefcio quam caufam, fubduxifse fe. Itaquod vocatis iterum teftibus infrafcriptis, de nouo cœpi ordiri teftamentum, & interrogare, vt fupra, & iterum habito eius afsenfu ad omnia, conclufi teftamentum. Et ipfe nutu, & voce ad meā interrogationem, declarauit hanc efse fuam vltimam voluntatem,&c.quam, &c. cafsans,&c. Super quibus,&c.afsenfit per me notarium fieri vnum, vel plura, &c. Actum,&c.

Tefta-

Testamentum militis.

D A. filius D. B. miles, qui licet sit in sua propria valetudine, timens tamen propter campestre bellum, quod nuperrime committi debet in loco N. per regium exercitum, in quo ad præsens reperitur dictus A. cum iniquissima Turcarum classe stante in loco N. in ipso campestri, ne caderet bello, in quo plerumque victoria est incerta, sponte sua, &c. omnibus melioribus modo, &c. suam nuncupando voluntatem, quam vltimam fore dixit, de bonis suis omnibus castrensibus, & paganicis, fecit, condidit, & ordinauit præsens eius vltimum nuncupatiuum, & solemne testamentum, sine scriptis, in hunc modum videlicet: In primis enim, quia anima, &c. sequere institutionem hæredis, & legatorum descriptionem, prout in aliis formis. Hanc autem, &c. Cassans, &c. rogans, &c. Actum, &c. præsentibus duobus testibus, &c. Et licet regulariter in vnoquoque testamento septem debēt adhiberi testes rogati, vt instit. de Testam. §. sed cū paulatim, & C. qui testa. fac. po. l. hac consultissima in prin. tamen fallit in testamento militis, in quo sufficiunt tantum duo testes, vt instit. de mili. testam. §. plane. in gl. super verbo hominibus, & ff. eo. tit. l. Lucius in glo. 1. & C. de testam. mili. l. militis. in glo. super verbo, sub ipso tempore in fi. legis; debent autem isti milites scribi in matricula militum, qui stant pro expeditione militari ad pugnandum pro Republica, vt in l. ne quidem. C. de testam. mili. qui possunt etiam cum minori solemnitate, quàm superius dixi, in ipso tamen conflictu belli, vt d l. milites eodem tit. secus tamen dicendum erit si sunt in domo, & non in castris, seu expeditione, quia tunc exigitur solemnitas communis, vt C. de mili. testa. in l. pen.

Codicillus post Testamentum.

CErtum esse dicitur, quod de anno Domini MCCCCLXXI. & mense Ian. dicti anni, Alphonsus de Pandolphinis, &c. tunc corpore languens, sanus tamen per gratiā Iesu Christi mente, & intellectu, suū sine scriptis nuncupatiuum condidit testamētum, in quo plura disposuit, vt in dicto testamento apparere dixit dictus Alphonsus, manu domini Balthassaris de Bondonibus ciuis, & notarii Florentini. Vnde hodie hac præsenti suprascripta die dictus Alphonsus, per gratiam Dei, mente, sensu, corpore, visu, & intellectu sanus. Cum voluntas hominis ambulatoria sit vsque ad mortem, post testamentum, circa quædam quæ in testamento prædicto continentur, mutata voluntate, hac particulari dispositione de bonis suis per hos præsentes codicillos disposuit, & ordinauit, & fecit in hunc modum, & formam, videlicet. In primis cum ipse Alphōsus sciat, & recordetur in dicto testamento se legasse Petro olim Ioannis de Alamanis floren. 60. vt latius in dicto testamento apparere dicitur, pœnitentia ductus dictus Alphonsus codicillator prædictus dictum legatum ademit, & subtraxit, & penitus reuocauit nolens ad dictum Petrum dictum legatum quoquo modo peruenire.

Item per hos præsentes codicillos iure legati de bonis suis reliquit, & legauit domino Leoni Bap. de Albertis vsum, & vsumfructum vnius poderis dicti testatoris positi in comitatu Floren. & populo plebis Ripoli dicto in Bisardo infra suos confines, toto tempore vitæ dicti domini Leonis Baptistæ, & eius vita durante, & donec naturaliter vixerit, liberans ex nūc dictus codicillator dictum dominum Leonem ab omni onere cauendi, & satisdandi de vtendo, & fruendo ad arbitrium boni viri, dictis bonis eidem, vt supra in vsufructu legatis, & relictis. Non apponas istam clausam liberam, nisi de voluntate codicillatoris, seu testatoris, licet parum releuent delegata quæ vult codicillator. Cetera autem omnia, & singula in dicto testamento, & codicillo præcedentibus contenta in omnibus, & singulis eorum partibus confirmauit, approbauit, & valere voluit, asserens, & affirmans hanc suam vltimam voluntatem esse, & esse velle, quā valere voluit iure codicillorum, quòd si iure codicillorum non valere potest, valeat vel valebit, & eam valere voluit dictus codicillator iure donationis causa mortis, vel cuiuscumque alterius vltimæ voluntatis, & ita valere, & tenere voluit, & mandauit, & eo modo, & for-

forma, prout magis, & melius valere potest.

Additio hæreditatis, cum beneficio legis, & inuentarij.

CORam R. P. D. N. I. V. D Referendario Apostolico, & Illustrissimi, ac R. P. D. Auditoris Cameræ Locumtenente, & in V. be Iudice ordinario sedente pro tribunali, hora iuris solita, & consueta, in ædibus eius solitæ habitationis, & in mei, &c. præsentia personaliter constitutus Petrus vnus ex nepotibus, & hæredibus in testamento institutis q. Vincentii, condito per acta mei, &c. tam nomine suo, quam fratrum cohæredum, pro quibus de rato, &c. promisit, quatenus tamen ratificare voluerint, alias quod in nihilo ipse Petrus pro illis teneatur, & data citatione per edictum die, &c. & exequuta de mandato eisdem R. P. D. Auditoris, siue eius Locumtenentis, contra omnes, & singulos sua interesse putan. per N. cursorem, vt in ea apparet, tenoris, &c. Hieronymus, &c. Per hoc præsens publicũ edictum in acie Campi Floræ, & ad valuas Curiæ nostræ residentiæ, tamquam locis publicis ad instar edictorum publicorum, quæ olim in albo prætorio annotabantur, citamus, & citari mandamus omnes, & singulos creditores, si qui sunt dicti q. D. Vincentii, omnesq. alios, &c. eorumq. procuratores, quatenus prima die iuridica compareant in iudicio legitime coram nobis, seu Locumtenente nostro, ad videndum per infrascriptos instan. nepotes, & hæredes institutos ex testamento per dictum q. Vincentium nuper in Vrbe, & Ro. Cur. defunctum, adiri, & acceptari, hæreditatemq. dicti q. Vincentii cum beneficio legis, & inuentarii, quo vti intendunt, ne vltra vires hæreditarias teneantur, necnon inchoari, & confici inuentarium rerum, & bonorum, ac iurium, & aliorum quorumcumque, quæ in dicta hæreditate reperientur: & quatenus opus sit continuari deinceps quibuscumque diebus, & horis, intra tempus eis a iure præfixum, vel dicen. &c. in causa, & causis verten. coram nobis inter dictos citatos ex vna, & dictum D. Petrum Lupinarium, & fratres hæredes institutos vt supra, de, & super dicta aditione & inuentarii confectione, rebusq. aliis, &c. & illorum occasione partibus ex altera. Alioquin, &c. hanc autem, &c. volentes, &c. In quorum, &c. Datum Romæ in ædibus nostris, sub anno, etc. vna cum executione edicti reseruata, etc computauit, etc. dictus D. Petrus pro se, et fratribus, et in contumaciam citatorum, dictis nominibus adiuit, et acceptauit dictam hęreditatem dicti q. Vincentii cum beneficio legis, et inuentarii, quo ipsi fratres in tendunt vti, ne vltra vires hæreditarias teneantur, et sic, et non alias, aliter, nec alio modo intendit dictam aditionem, et acceptationem hæreditatis factam esse, et hoc modo factam esse vult, et intendit omni meliori modo, etc.

Et propterea in similem contumaciam citatorum inchoauit, et fecit etiam dictis nominibus, inuentarium rerum, et bonorum hæreditatis dicti q. Vincentii, prout in folio; quod facto dedit, tenoris, &c. protestans etiam dictis nominibus, quod si quæ posita sint non apponenda, habeantur pro non appositis. Et quod pro nunc alia bona, & iura in dicta hæreditate non inueniuntur, & si quæ alia inueniet, huic inuentario addet Super quibus, &c.

Repudiatio hæreditatis.

N. Citra, &c. & in termino sibi a iure præfixo, ad deliberandum an velit adire, vel repudiare hæreditatem q. A. dixit hæredem esse nolle, & propterea hæreditatem dicti quondam A. repudiauit, & repudiat omni meliori modo, &c. Rogans, &c.

Exhæredatio.

D. N. sana, &c. Asserens habere inter alios eius genitos, secundo genitum natum N. ætatis suæ annorum N. qui ipsi matri à multo tempore citra adeo inobediens extitit, vt ne quidem bona verba, seu auxilum aliquod præstiterit: sed quod peius est, verba contumeliosa, & obscæna ei dixit, ac protulit, necnon manus violentas in eam inferre comminatus est, ac tentauit, aliaq. dixit, & fecit, quæ indignum ipsum efficiunt nomine, ac beneuolentia, & amore maternis. Ita quod potius

potius ipsa arbitratur ipsum degenerē, ingratum, ac indignum amore, & beneuolentia sua, & quod, non sit iuri, nec æquitati consonum, quòd tam ipse, quam alii eius filii pari passu gaudeant: ob dictas, aliasq. causas declarat, & pronunciat auctoritate materna dictum suum filium esse indignū, & immeritum suæ hæreditatis, & bonorū quorumcumque. Et propterea eum exhæredem fecit, & facit, ac penitus, & omnino exhæredatum esse voluit: de rebus, & bonis, hęreditateq. suis penitus priuauit, & priuatum esse voluit, ac etiam de omni iure legitimo, quod ei etiam de iure naturæ deberetur. Inhibens, & expresse prohibens eidem N, ne vllo vnquam tempore in rebus, & bonis dictæ testatricis, & cuiuscūque generis, qualitatis, quantitatis, & speciei sint, vel esse possint, intromittere, nec de eis, seu illorum, & illarum parte petere, prætendere, & disponere possit, nisi in quantum voluerit, ac licuerit, & videbitur alteri eius filio hæredi instituto, & alias, &c. omni meliori modo, &c.

Reuocatio Testamenti.

D. N. qui alias suum testamentum, suamq. vltimam voluntatem condidit, & ordinauit, prout, &c. plenius contineri dixit, asserens, & affirmans se omnino pœnitere de eodem testamento, & vltima voluntate per dictum notarium rogato, & ab ipso facto. Ideo sponte, &c. omnibus, &c. dictum testamentum, hæredis institutionem, relicta, & legata, omniaque, & singula in eo contenta & disposita, & omnia alia, & singula, et quæcumque alia testamenta, codicillos, & vltimas voluntates per ipsum vsque in præsentem diem factum, & celebratum, ac per quemcumque notarium rogatum, & omnia, & singula in eis contenta, & quamlibet earum, & cuiuslibet earum parte, cassauit, reuocauit, irritauit, & annullauit, & cassa, irrita, & nulla, nulliusq. roboris, & momenti, efficaciæ, ac effectus esse voluit, declarauit, & expresse mandauit; non obstan. verbis derogatoriis pœnalibus, vel præcisis in dictis testamentis, codicillis, & vltimis voluntatibus quomodolibet forsan appositis, etiam si de eis nunc non recordaretur, prout non recordari asseruit, & se omnino pęnitere, similia verba apposuisse, si apposita sunt, dixit, & declarauit. Asserens, & affirmans, ac expresse protestans se per nunc velle decedere intestatum, et nisi in posterum de rebus bonis, et iuribus suis disposuerit, velle in eis succedere eos, qui de iure sibi ab intestato succedere debent. Super quibus, etc. præsentibus septem testibus, &c.

Adeptio possessionis Tituli Cardinalatus.

ILlustrissimus, & Reuerendissimus D. I. tituli S. G. S. R. E. presbyter Cardinalis S. cui prælibatus Sanctissimus D. N. Papa de titulo ecclesiæ sanctæ M. prouidit, ac ipsum eidem titulo, et Ecclesiæ præfecit, prout in literis Apostolicis desuper sub plumbo expeditis, sub datum, &c. latius continetur, sponte, etc. dictas literas Apostolicas palam, & publice coram quampluribus personis ibidem in dicta ecclesia existentibus, et in præsentia etiam infrascriptorum RR. DD. Monachorum eiusdem ecclesiæ exhibuit, & præsentauit, illisq. per me infrascriptum notarium publice alta, et intelligibili voce coram infrascriptis testibus, et monachis perlectis, & ab ipsis monachis acceptatis, successiue idem Illustrissimus D. C. illarum vigore, eiusdem ecclesiæ beatæ M. eiusq. tituli, ac regiminis, et administrationis illius veram, realem, actualem, corporalem, et omnimodam possessionem appræhendit, et adeptus est, altare maius deosculando, missale aperiendo, et sanctissimas orationes in eo existentes legendo, et deinde claudendo, portam ecclesiæ aperiendo, et claudendo, aquam benedictam per ecclesiam aspergendo, campanas pulsando, et per ecclesiam deambulando, ac alia quamplura signa faciendo, veram, realem, et actualem possessionem huiusmodi denotantia, & demonstrantia. Quem Illustrissimum, et Reuerendissimum D. C. post adeptam possessionem huiusmodi N. prior dicti monasterii ac N. N. & N. dicti monasterii, et ordinis Car. Monaci, et professi ibidem præsentes, in verum, et legitimum eiusdem ecclesiæ titularem recognouerunt, sibiq. debitos reuerentiam, et honorem exibere promiserunt, et ita tacto

cto pectore more religiosorum iurarunt, &c.super quibus,&c.

Inspectio loci differentiæ.

MAgnificus D. F. R. P. D. N. Cameræ Apostolicæ Clerici, & in causa huiusmodi inter partes infrascriptas iudices, in vim decreti, in Camera Apostolica facti, specialiter deputati, Auditor in hæren do decreto vigore citationis ad instan. M. & V.coniugum contra A. & alios ad viden. inter cetera deputari diem,& horam, pro inspectione loci differentiæ, die, &c. per B. Cursorem executæ, & in actis reproductæ, sub die, &c. per ipsum D. Auditorem desuper facto, & in pede citationis annotato. Volens equitatem legis, & terminos iuris seruare, vt causa præfata, quo celerius fieri potest, expediatur, & terminetur, à palatio solitę residentię dicti R.P.D. N. circa horam N. vna cum dicto M. principali, ac D.A. exaduerso prin cipali partibus ex altera, vna mecum notario recessit, & ad locum differentiæ, videlicet ad domum habitationis dicti M. sit,&c.cui ab vno,&c.se contulit,& quam primum ibi deuenit, eandem domum intrauit, locumq. differentiæ, tam per partes posteriores, quam anteriores, iura,adiacentia, membra, & pertinen. ipsius, ac adhærentias, & cohærentias domus dicti A.& alias domus dicti M. diligenter inspexit,angulos quoscumque, & muros,ipsorumq. cohærentias mature cõsiderauit, informationes ambarum partium ibi præsentium & assisten.audiuit,aliosq. actus,& inspectiones,ac considerationes fecit,animi sui informatione necessarias, & opportunas,asserẽs ob inspectionem, ac visionẽ, & reuisionem huiusmodi, pro iustitia differentiam huiusmodi decisurum,& terminaturum non solum præmisso, sed omni alio meliori modo, &c. Super quibus, &c.

Iuramentum Commissarij.

N Commissarius per litteras patẽtes Camerales, per acta mei, &c.sub die, &c. expeditas, deputatus ad exigendum pretium armorum, & hastarum,&c. sponte,&c.promisit dictum officium Com missariatus recte, & fideliter gerere, rationes tempore debito rite reddere, reliquum restituere, libros rationum legitime transcribere, ac illos tempore debito, etiam iniussus in Camera Apostolica exhibere, ac omnia alia facere, quæ ad officium fidelis, & probi Commissarii spectant, & pertinent. Et pro eo, &c. Pro quibus,etc.

Promissio metendi granum.

A Sponte, &c. promisit B. congruis temporibus,ac die,& nõ nocte metere totum granum quod dictus B. habet in,etc. et meti facere cum hominibus necessariis siccum,& non madidum, et spicas bene colligere, ac gregnas bene ligare, et ammucchiare pro salario mercede, et pretio,etc.libere, etc. alias in euentum contrarii, aut defectus in præmissis ipsius A. ex nunc, prout ex tunc præfatus A. dedit eidem B. licentiam, et omnimodam potestatem eius propria auctoritate, ac absque alicuius iudicis, etc. etiam ipso A. inscio dictum granum ab aliis meti, et vt supra ligari & ammucchiari faciendi a quibuscunque personis,omnibus, &c.ipsius A. sumptibus,&c. super pretium præfatum,de quibus,&c.Pro quibus.&c.

Promissio secandi fœnum.

A Promisit B. tempore bono, & non pluuio incipiendo die N. cum pluribus,& paucioribus falciatioribus,prout dicto A.videbitur falciari facere, necnon siccato rore,& herba non madida forcinare, & forcinari facere totas herbas, & fœnum existen. de prẽsenti anno in tali loco,quod dictus B.habet,vt asseruit in locationem, illasque, et illud tempore congruo ammucchiare,et admucchiari facere in mucchiis salmarum fœni sex, et mercede baioc. N.pro,vt idem B.soluere,etc.promisit, cum primum ille dictum fœnum in loco qręfato ammucchiauerit, et interim ad omne ipsius B. beneplacitum hic Romæ libere, etc. alias, etc. de quibus, etc. Et vlterius dictæ partes conuenerunt per pactum, &c. quod cessante dicto A. in præmissis, aut eorum aliquo possit idẽ B. præmissa, et eorũ quælibet facere, et facere fieri,per aliam quamuis personã,et per-

 sonas,

sonas, & pro pretio, & mercede reperibili omnibus dicti A. damnis, &c. de quibus, &c. quia sic actum, &c. Pro quibus, &c.

Concessio, seu licentia fabricandi super solo.

A. Concessit B. præsenti, &c. ac tradidit licentiam, & facultatem fabricandi, & seu fabricari faciendi in terreno posito, &c. spectan. & pertinen. ad dictum A. vnum murum altitudinis cannarum N. &c. quam licentiam fabricandi idē A. impartitus fuit, & concessit amicabiliter, & gratiose, absque eo quod dictus B. ob causam huiusmodi teneatur ad solutionem aliquarum pecuniarum, seu præstation. alicuius canonis, vel responsionis, quia sic sibi A. ad facien. dicto B. rem gratam, & illi complacendi facere placuit. Cum hoc quod non possit id B. plus mensurę præfatæ, nec minus aliquam domum, sub prætextu dicti muri fabricare, seu fabricari facere, alias liceat dicto A. id quod plus fabricabitur destruere, seu destrui facere auctoritate propria. Et qui B. acceptata huiusmodi concessione sponte, &c. recognouit dictum A. in dominum, & patronum, ac proprietarium supradicti terreni & de præmissis quantum fieri potuit gratias egit dicto A. pręsenti, &c. & in præmissis non contrauenire promisit. Quæ omnia, etc. dictæ partes attendere promiserunt, alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, et.

Nominatio in Emphyteosi.

N. Qui per cessionem sibi factam per A. habuit in locationem à Capitulo conuentus N. ad tertiam generationem, seu nominationem ab ipso inchoandam, vnam dicti conuentus, seu monasterii domum, sitam, etc. iuxta, etc. vel si qui, etc. sub proprietate dicti monasterii, et cum solutione canonis annui scut. N. soluen. de semestri in semestre anticipate, et cum certis aliis pactis, conditionibus, clausulis, et promissionibus contentis in dicto instrumento locationis rogato, etc. sub die, etc. sponte, etc. vigore facultatis nominandi contentæ in dicto instrumento, nominauit, et nominat ad huiusmodi instrumentum locationis domus, et ad omnia, et singula in ea contenta D. P. pręsentem, etc. ponens, etc. Constituens, etc. Et hanc nominationem, etc. fecit, etc. ex eo quia ipse P. subintrauit, et subintrat in locum præfati N. et propterea soluere promisit dicto Capitulo, et conuentui N. annuatim dictum annuum canonem scutorum N. de semestri, etc. anticipate, adimplereque, et inuiolabiliter obseruare omnia alia, et singula per dictum N. in huiusmodi instrumento locationis promissa in omnibus, et per omnia, me notario, etc. pro dicto Capitulo, et illius fratribus absentibus stipulan. etc. Et quia præfato D. N. sic facere placuit, et placet. Promittens de dictis iuribus nihil fecisse in pręiudicium præsentis instrumenti, et promisit dictū P. præfatum N. præsentem, etc. releuare indemnem, etc. ab omnibus per eum promissis in huiusmodi instrumento locationis, et præmissa omnia in dicto instrumento locationis contenta tenere, &c. sub pœnis, ac aliis in eodem instrumento contentis, de quibus asseruit habuisse, et habere plenam notitiam, et perfectam scientiam. Pro quibus, etc. obligauit, etc.

Cessio, & Translatio hypothecę dotalis.

CORam, &c. D. L. vxor D. P. quæ dicto D. Iudici exposuit, & narrauit, quod alias de anno N. & mense N. dictus P. eius maritus 800. scuta, quæ ab ipsa in augumentum suæ dotis habuerat conuerterat in emptionem vnius tertiæ partis vineæ sitæ, &c. iuxta, &c. vel alios si qui &c. emptæ ab N. ac T. illius vxore; & propterea volens id P. ipsam cautelare dicta scut. N. ac donationem suam propter nuptias, assecurauit super dicta tertia parte vineæ, seu potius tota dicta vinea. Et quia propter multa debita, & infortunia, quæ dictus P. suus maritus contraxit, & passus fuit, coactus fuit vna cum A. eius ex q. A. sua prima vxore filio, vendere I. seu personæ ab eo nominan. dictam vineā, tamquam sibi P. minus damnosam, cum propter suam impossibilitatem non potuisset, nec posset illam gubernare, & colere &

&

& breui tempore vinea ipsa ob non debitam, & necessariam culturam defecisset, prout iam in parte defecit, & quotidie magis deficeret, & ipsa postea dictis suæ dotis augumento, & donatione propter nuptias delusa, & frustrata remaneret, cui venditioni dictus P. ipsam L. pro dicto dotis augumento, & donatione propter nuptias, ac quocumque alio iure, & interesse sibi quomodolibet competen. & competituro consentire facere promisit, vt constat per instrumentum manu mei notarii rogatum sub die, &c. & volens eadē T. stantibus periculis, & rationibus præfatis promissionem per dictum suum maritum factam adimplere, & cuilibet hypothecæ suæ super dicta tertia parte vineæ renunciare, attento maxime, quod dictus suus maritus aliam nouam hypothecam super quadam sua domo in specie, super aliis quibuscumque suis bonis in genere pro securitate dicti sui augumenti dotis, & donationis propter nuptias, vt infradicetur facere, & constituere vult, & intendit. Et cum ipsa sit mulier id facere nequeat, nisi cum interuentu, & consensu duorum eius gradu proximiorum, & nullos habeat in Vrbe, &c. Deputatio curatoris, & fideiussio in forma. Actum, &c. præsentibus, &c.

Successiue, &c. saluis tamen, & reseruatis ipsi L. respectu dictorum scut. 800. & donationis propter nuptias, & aliorum iurium dotalium hypotheca, & obligatione generali, super aliis quibuscumque bonis dicti P. in genere, & in specie tacite, vel expresse, aut alias quomodolibet sibi facta, præterquam supradicta vinea, cuius venditioni consentire vult, vt infra renunciauit, & supradictæ, & cuicumque alteri obligationi tàm generali, quàm speciali, tàm ratione dicti sui augumenti dotalis, & donationis propter nuptias, quàm cuiusuis alterius iuris, sibi inde, & super dicta tertia parte vineæ, seu potius tota vinea præfata quomodolibet cōpeten. & competituræ, & propterea venditioni, & alienationi dictæ vineæ, vt supra in fauorem præfati D. I. præsentis, &c. & personæ ab eo nominan. licet absentis, me notario, &c. consensit, ac suum assensum, & consensum præstitit, quem nullo vnquam tempore reuocare promisit, sed illum, & venditionem præfatam, & omnia in ea contenta semper, & perpetuo habere rata, &c. & contra non facere, &c. neque petere aduersus supra, & infrascripta aliquam restitutionem in integrum principaliter, vel incidenter alias, &c. de quibus, &c. absque, &c. Hanc autem refutationem, & consensus huiusmodi præstationem fecit eadem L. cum præsentia, consensu, verbo, & volūtate, auctoritateq. renunciatione, & iuramento præfatis, eo quia personaliter constitutus P. suus maritus coram eodem D. Iudice, & me notario, &c. spontè, &c. dictam hypothecam, & obligationē tàm generalem, quàm specialem pro dictis scut. N. augumenti dotalis, & donationis propter nuptias, & quocumque alio iure, & interesse præfatæ L. suæ vxoris præsentis transtulit, & imposuit in, de, & super quadam ipsius P. domo terranea, solarata, & tectata, cum sala, cameris, cantina, & discoperto, ac aliis suis iuribus, membris, & pertinen. quibuscumque sita, &c. iuxta, &c. super qua in specie, & in genere super omnibus aliis, & quibuscumque eius bonis tàm mobilibus, quàm stabilibus, præsentibus, & futuris dicta scut. N. ac donationem propter nuptias, & quodcumque aliud ius dictæ suæ vxoris obliganit, & hypothecauit in fauorem ipsius L. præsentis, &c. ac ipsam L. iu per dicta domo, & bonis cautelauit, & assecurauit. Quam quidem cautelationem, & assecurationem, tàm dictus P. quam dictus N. frater, & proximior, & curator, vt supra deputatus respectiue, etiam eorum medio iuramento tactis, &c. dixerunt, & affirmarunt esse bonam, & benefactam, ac dictam domum in specie, & alia bona præfata in genere fuisse, & esse sufficientem, & sufficientia ad supportan. obligationem & hypothecā præfatam, & in euentum restitutionis augumenti dotalis huiusmodi, ac solutionis donationis propter nuptias idem P. ex tunc dedit auctoritatem sibi L. præsenti, &c. dictam domū, & bona propria auctoritate intrandi, & possessionem capiendi, etiam absque vitio spolii, & attentatorum, illamq. & illa pro consecutione dicti augumenti dotalis, & donationis propter nuptias pro concurrenti quantitate vendendi, & alienandi. Et donec, &c. Et promisit vlterius dictam do-

domum, & bona esse suam, et sua, et nulli alteri obligat. et hypothecat. nec vendit. et alienat. seu quomodolibet pignorat. etc. alias, etc. de euictione, etc. ac de consensu præstando litem suscipiendo, vna cum omnibus damnis, etc. de quibus, &c. absque, &c. Quæ omnia, etc. præfatæ partes cum præsentia, consensu, verbo, voluntate, renunciatione, et iuramento præfatis, respectiue promiserunt habere rata, etc. et contra non facere, etc. alias, etc. Pro quibus, etc. obligatio, et decretum iudicis.

Liberatio à fideiussione.

M. Cui G. cessit societatem scut. N. alias per N. seu sub illius, et aliorum obl gatione facta, et peracta, etc. seu etc. rogatam vna cum sentis N. pro residuo fructuum eiusdem societatis asserens considerare, quod licet obligati in dicta societate omnes teneantur, et propterea sit magis sibi cautum, tamen sibi non expedire pro dicta summa contra omnes obligatos agere. Ideo ac aliis de causis animum suum mouen. tenore præsentium renunciauit, et renunciat dicto eius beneficio, ac dixit, et declarauit nolle habere dictum N. in dicta societate obligatum, et ne illum obligatum habeat eundem N. absentem me notario, etc. liberauit, et liberat à dicta societate, et obligatione, ac omnibus, etc. in ea contentis, ita quod dictæ societatis occasione ab ipso M. aut quibusuis aliis nullo modo in iudicio, nec extra molestari possit. Et hoc saluis tamen, et reseruatis sibi iuribus, et actionibus, quæ, et quas propterea habet contra alios in dicta societate obligatos, quibus voluit posse vti ad omne eius beneplacitum in iudicio, et extra, quibus nullatenus præiudicatum, neque derogatum fuisse, neque esse censeatur: de quo protestatus fuit, et protestatur expresse omni meliori modo, etc. Quæ omnia, etc. alias, etc. de quibus, etc. Pro quibus, etc.

Declaratio super emptione domus.

CVm sit prout asseritur, quod die, etc. A. tamquam procurator B. et eo nomine, ac pro ipso B. emerit à P. et Q. ædificium, ac domum muratam, cum iuribus etc. situm, etc. iuxta, etc. pro pretio scut. N. prout in instrumento, etc. rogato plenius contineri dicitur, idque fuerit, et sit, præter, et contra opinionem, et voluntatem dicti B. et ædificium, ac domum præfatam idem B. nullo modo habere intendat. Hinc est quod in mei, etc. declarando in primis, et ante omnia emptionem præfatæ domus fuisse, et esse factam cōtra eius mentem, et absque vllo eius mandato. Et propterea nullo modo eam ratificādo, nec approbando, sed impugnatiuè tantum, et quatenus sibi aliquod ius quæsitum esset, quod non credit, stantibus præmissis, citra innouationem aliquam, et quatenus opus sit, et non alias, aliter, nec alio modo, de quo protestatus fuit expresse, fecit, constituit, etc. suum procuratorem, etc. eundem A. absentem, et ad ipsius, etc. domum præfatam, cum omnibus eius iuribus, et pertinen. vniuersis eisdem P. et Q. retrocedendum, et retrouenden. et in modū retrouenditionis, et retrocessionis dandum, etc. ac ipsum constituentem, ab emptione huiusmodi, et omnibus in dicto instrumēto cōtentis ita, ac si de illa, et illis nullum verbum factum fuisset eximen. et liberan. dum, ac pecunias, si quas nomine ipsius cōstituentis in emptione domus præfatæ dictus A. exposuerit ab eisdem P. et Q. vel aliis quibusuis personis petendum, exigendum, etc. ac habuisse, etc. cōfitendum, deq. exactis, etc. ac quietantias, etc. conceden. Et generaliter, etc. Promittens, etc. Releuans, etc. Super quibus, etc.

Additio clausularum in instrumento omissarum.

CVm fuerit, et sit, prout infrascriptæ partes asseruerunt, quod alias sub die, etc. N. et N. Appaltatores generales gabellæ pro qualibet libra carnis cesserint D. L. et nominan. ab eo dictam gabellam prouinciæ M. prout in instrumento, etc. ad quod, etc. Et licet dicti Appaltatores dederint facultatem apponen. clausulas generales, tum in eodem instrumēto non fuerint appositæ clausulæ ad habendum, etc. Promittens, etc. constituens, etc. Et volentes modo dicti Appaltatores D. L. et nominan. ab eo, vt supra, vt æquū est atten-

attendere,& clausulas præfatas apponi facere. Hinc est quod anno, &c. in mei, &c. A. agens, & eo nomine dictorum appaltatorum pro quibus de rato, &c. citra innonationem aliquam, & sine præiudicio quorumcumque iurium suorum principalium, sed confirmando, & validando primum instrumentũ denuo dicto L. præsenti, &c. & pro se, & ab eo nominan. stipulan. &c. cessit, &c. dictam gabellam dictorum locorum pro pretio ac cum pactis, modis, formis, & conditionibus in supradicto instrumento expressis ad habendum, &c. ponens, &c. Constituens, &c. idem A. dictis nominibus D.L. & nominan. ab eo procuratores suos etiam medio iuramento tactis, &c. irreuocabiles, vt in rem suam propriam ad suo proprio nomine dictam gabellam, & omnia illius iura à tempore dictæ cessionis, & ea durante à quibusuis petendum, exigendum, &c. ac habuisse,&c. confitendum,deq.exactis, &c. quietandum, &c. & quietantis, &c.dandum,etc.&quoscumque debitores, &c. cogendum, &c. cum clausulis solitis ad lites potestate substituendi, & aliis facultatibus opportunis. Et insuper ratificauit, quatenus opus sit omnia & quæcumq. per dictum D.L. & eius agentes seu ab eo nominatos vsq. in præsentem diem circa dictam gabellam,& illius regimen, & exactionem quomodolibet gesta volens ea valere tãquam si supradictæ clausulæ in eodem primo instrumento, prout dicti sui principales contentabantur appositæ fuissent. Et vltimo promisit duran. tempore dictæ cessionis manutenere, &c. eundem L.& ab eo nominatos in possessione, &c. dictæ gabellæ,& eius exactione. Quibus stantibus id. L. denuo promisit obseruare omnia contenta in supradicto instrumento,ac de nouo facere accedere B.quem releuauit,&c. Pro quibus,&c.

Deputatio administratoris appaltus.

A B. & C. omnes appaltatores de præsenti in Vrbe existentes notariatuum ciuilium,& criminalium,non venditorum curialium nuncupatorum, & dãnorum datorum totius status ecclesiastici ex tenore appaltus dictorum notariatuũ, per R. Cameram Apostolicam in fauorem T. & successiue per eum nominandorum fact.prout dixerunt apparere instrumenta,&c. ad quæ,&c. & eisdem nominibus,cupientes,vt negotium appaltus huius modi,recte,& decẽter,& cũ ea,qua fieri diligentia potest,tractetur,& administretur, & nisi super administratione huiusmodi per eos prouideatur, est dubium ne inter eos oriantur controuersię, causa præfatæ administrationis, & forsan lites, & quæstiones cum maximo eorum, & dicti appaltus damno, & detrimento; hisq. omnibus per ipsos consideratis, decreuerunt de communi omnium consensu,vt asseruerunt,vt negocium huiusmodi appaltus, & administratio illius vni ex participantibus in dicto appaltu committatur,cum plena,ampla,& omnimoda potestate,& auctoritate desuper necessaria, & requisita: & propterea rogauerunt debita cum instantia;ac requisiuerunt N.hominem grauem, & in negotiis gerendis, & administrandis satis idoneum,expertum,& sufficien. vt velit ipsis appaltatoribus in hoc complacere, & onus huiusmodi acceptare, in qua acceptatione oneris, administrationis, & regiminis appaltus præfati promptum,& paratum, ad facien. ipsis rem gratam repererint, propterea sponte, &c. constituerunt,& deputarunt,&c. dictum N.ibidem præsentem, & ad faciendum eisdem rem gratam, vt supra,onus huiusmodi ad eius beneplacitum,& libitum voluntatis,& nõ alias,acceptantem;de cuius idoneitate,legalitate,qualitate personæ multum, vt asseruerunt,confidunt solum, & insolidum, ad eorum nomine,et pro eis dictum appaltum notariatuũ,et illius negocia, pro tempore occurrentia,regen. gubernandum,gerendum, tractandum, administrandum, in omnibus,& per omnia;notariatuum huius modi officia, in totum, seu in parte cum illis honoribus, oneribus, gratiis, exemtion & immunitatibus, eisdem appaltatoribus per dictam R.C.Apostolicam concessis, & traditis,& pro illo tempore,pretio,et seu affictu annuo,pactisq. clausulis, capitulis, conditionibus, promissionibus, obligationibus desuper conueniendis, et concordandis: cui, seu quibus dicto N. videbitur, & placuerit, subappaltandum,sublocandum,dandum, et conceden-

dum, & quæuis instrumenta desuper necessaria, & requisita, cum illis promissionibus & cautionibus, de quibus præfato N. bene visum fuerit, facien. & illa per quosuis notarios rogari petendum. Item nomen totius dicti appaltus in literis missiuis pro tempore scribi necessariis ponendum, exponendum, ac repræsentandum. Commissarios quoscumque desuper necessarios deputandum, cum facultatibus, & auctoritatibus in similibus requisitis, & sibi beneuisis deputandum; & deputatos reuocandum, ac remouendum. Item quasuis literas patentes desuper expediri necessarias, subscribendum, & alia in præmissis, & in negocio appaltus huiusmodi necessaria, & requisita, iuxta, & secundum formam, & tenorem capitulorum initorum inter dictos appaltatores, a quibus recedere non intendunt, nisi in supra expressis: & de quibus capitulis idem N. plenam notitiam habere dixit, faciendum, & procurandum, in omnibus, &per omnia, cum plena, ampla, libera, & generali administratione, ac generalissimo mandato. Promittentes iidem supranominati Appaltatores dictis nominibus, dictum N. durante supradicto appaltu cum D. R. C. Apostolica facto, non amouere, neque amoueri facere quouis prætextu, & causa: immo illum manutenere in officio gubernii, & administrationis huiusmodi, eaq. omnia, & singula per eum administranda, & gerenda, rata, grata habere, &c. pariterq. promiserunt in administratione, & gubernio appaltus huiusmodi nullo modo se intromittere, cum totum negocium, & administratio, ac gubernium illius in totum, & per totum eidem N. contulerint, neque sese ingerere, alias totum id, & quicquid per eos quouis modo in negocio gubernii, & administrationis huiusmodi actum, & gestum fuerit, irritum, & pro infecto habeatur: sitq. nullius roboris, & momenti, ex pacto, &c. Et huiusmodi administrationem, & gubernium dicti appaltus voluerunt valere, & tenere, ac si esset dictus D. N. constitutus, & factus procurator irreuocabilis etiã cum iuramento, vt in rem propriam, ad præmissa facien. Promittens, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. se obligarunt. &c.

Substitutio ad exercen. officium.

R. Qui die, &c. conduxit ab S. notario curiali causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ N. & illius Comitatus, districtus, & iurisdictionis officium notariatus præfatum, & illius exercitium, iura, & emolumenta quæcumque, prout in instrumento affictus huiusmodi ex actis mei, &c. rogato, plenius continetur, sponte, &c. substituit, &c. M. absentem, &c. ad ipsius, &c. officium notariatus causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ, sibi, vt præmittitur locatum, & illius scripturas, & iura quæcumque in omnibus, & per omnia exercendum, regendum, gubernandum, & administrandum, ac omnia, & singula illius fructus, & emolumenta, tam ex causa illius exercitii, quàm alias pro tempore debita percipiendum, exigendũ, habendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse confitendum, ac de habitis, & confessis quietan. &c. Et quasuis lites, & causas occasione dicti officii motas, & mouendas, actiue, & passiue contra quascumque personas, coram quibuscumque DD. iudicibus, & in quacumque instantia agendum, pertractandum, & prosequen. Et generaliter, &c.

Datio rerum ad venden.

M. Librarius sponte, &c. dedit, & in mei, &c. ac testium infrascriptorum præsentia consignauit P. præsenti, &c. libros, figuras, & alia bona inferius descripta, vt vulgo dicitur in commissione, & ad illos, & illa venden. pro pretio, & pretiis in eorum margine descriptis, & annotatis, & non minori. Quos libros, figuras, & bona dictus P. ad se traxit, illaque bene, & diligẽter custodire, & de illis, quæ vendent pretium ad rationem præfatam; quæ vendi non poterunt eademmet bona, libros, & figuras dicto M. præsenti, &c. restituere promisit ad omne illius beneplacitum, libere, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c. dictus P. se, &c. ac bona, &c. & in specie libros, figuras, & bona præfata; itaquod, &c. nec è contra, dans potestatem, &c. donec, &c. in forma

forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis &c. obligauit, &c.

Locatio in Emphytheosim perpetuam pro Illustrißimis D. D. N. N. de M.

ILlustrissimi D. D. N. N. de N. germani fratres Domicelli Romani, ad quos, vt asseruerũt, pleno iure dominii, vel quasi in communi, & pro indiuiso inter eos spectat, & pertinet Casale nuncupatum L. positum inter, & extra portam sancti Pancratii, & portam Portuensem, iuxta sua notissima confinia, semper, & quandocumque opus erit, exprimenda, & specificanda sponte, &c. tàm coniunctim, quàm diuisim, & insolidum, ac alias omni meliori modo, &c. ex terreno dicti casalis nuncupati L. sic, vt supra, ad eos spectan. & pertinen. locarunt, ac titulo simplicis ac perfectæ locationis in emphytheosim perpetuam dederunt, cesserunt, concesserunt, & transtulerunt iure proprio, & in perpetuum, &c.

Magnifico Domino M. de N. præsenti, & acceptanti pro se suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque petias nouem terreni dicti casalis, vt supra positi, & confinati, iuxta mensurationem, vt dicitur factam per D. Franciscum Turrianum Agrimensorem ab ipsis partibus desuper electum, &c. & deputatum: quæ nouem petiæ terreni prædicti positæ sunt iuxta infrascripta confinia, videlicet iuxta ab vno terreni, &c. D. N. ab alio casale magnifici D. M. & ab alio denique lateribus vnam publicam tendentem versus ecclesiam sancti Pancratii, saluis aliis, &c. si qui, &c. Ad habendum, &c. cum pactis tamen, & conditionibus infradicendis, & non alias, nec alio modo, Transferentes, &c. omnia iura, omnesque actiones, &c. Ponentes, &c. Constituentes, &c. Dantes licentiam, &c. & donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem locationem, & concessionem in emphytheosim perpetuam, omniaque, &c. fecerunt eidem magnifico D. N. præsenti, &c. pro annuo canone, & responsione perpetua iuliorum 22 pro singula petia terreni prædicti, & sic in totum pro annuo canone, & responsione perpetua scutorum decem, & octo monetæ, iuliorum decem pro scuto, soluendorum prout dictus D. N. conductor soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare promisit eisdem Illustrissimis D. D. Locatoribus præsentibus, &c. in terminis, & temporibus, modoq. forma, ac cum pactis, clausulis capitulis, conditionibus, & promissionibus inter ipsas partes desuper confectis, & celebratis, ac legitima stipulatione interueniente vallatis, & firmatis, de quibus in foliis tenoris, &c.

Promittentes præfati Illustrissimi D. Locatores, dictum terrenum per eos sic, vt supra locatum, ad ipsos, vt supra pleno iure dominii spectare, & pertinere, & nulli alteri personæ, &c. fuisse, nec esse venditũ, datum, donatum, locatum, permutatum, distractum, aut quouis modo in toto, vel parte alienatum, alienationis vocabulo latissime sumpto, & esse liberum, immune, & exemptum ab omni, & quocumque alio censu, canone, responsione, caducitate deuolutione, seruitute, & fideicommisso purificato, vel purificando, & alio quocũque onere, quomodolibet impedientibus huiusmodi locationem, & concessionem, quas promiserunt insolidum semper, & perpetuo fore bonas, & validas, beneque valide, & legitime factas, & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. in, & super terreno prædicto ius habentes, vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes, etiam ad omnem simplicem, & extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem quouis modo faciendas ex parte conductoris vel suorum hæredum, &c. quos promiserũt in solidum semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta possessione prædicti terreni, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona. Immo promiserunt amplius dicti Illustrissimi DD. locatores, omnem litem, controuersiam, & molestiam, si quæ forsan super dicto terreno moueantur in quouis iudicio petitorio, & possessorio insolidum, & in quauis instantia, & parte iudicii in seipsos suscipere, & susceptas prosequi, mediare, terminare pariter, & finire omnibus eorum sumptibus, & expensis, ac procuratoribus, & aduocatis, etiam absque cura, interuentu, & opera dicti conductoris, eiusq. hæ-

dum, & quæuis instrumenta desuper necessaria, & requisita, cum illis promissionibus, & cautionibus, de quibus præfato N. bene visum fuerit, facien. & illa per quosuis notarios rogari petendum. Item nomen totius dicti appaltus in literis missiuis pro tempore scribi necessariis ponendum, exponendum, ac repræsentandum. Commissarios quoscumque desuper necessarios deputandum, cum facultatibus, & auctoritatibus in similibus requisitis, & sibi beneuisis deputandum; & deputatos reuocandum, ac remouendum. Item quasuis literas patentes desuper expediri necessarias, subscribendum, & alia in præmissis, & in negocio appaltus huiusmodi necessaria, & requisita, iuxta, & secundum formam, & tenorem capitulorum initorum inter dictos appaltatores, a quibus recedere non intendunt, nisi in supra expressis: & de quibus capitulis idem N. plenam notitiam habere dixit, faciendum, & procurandum, in omnibus, & per omnia, cum plena, ampla, libera, & generali administratione, ac generalissimo mandato. Promittentes iidem supranominati Appaltatores dictis nominibus, dictum N. durante supradicto appaltu cum D. R. C. Apostolica facto, non amouere, neque amoueri facere quouis prætextu, & causa: immo illum manutenere in officio gubernii, & administrationis huiusmodi, eaq. omnia, & singula per eum administranda, & gerenda, rata, grata habere, &c. pariterq. promiserunt in administratione, & gubernio appaltus huiusmodi nullo modo se intromittere, cum totum negocium, & administratio, ac gubernium illius in totum, & per totum eidem N. contulerint, neque sese ingerere, alias totum id, & quicquid per eos quouis modo in negocio gubernii, & administrationis huiusmodi actum, & gestum fuerit, irritum, & pro infecto habeatur: sitq. nullius roboris, & momenti, ex pacto, &c. Et huiusmodi administrationem, & gubernium dicti appaltus voluerunt valere, & tenere, ac si esset dictus D. N. constitutus, & factus procurator irreuocabilis etiã cum iuramento, vt in rem propriam, ad præmissa facien. Promittens, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. se obligarunt. &c.

Substitutio ad exercen. officium.

R. Qui die, &c. conduxit ab S. notario curiali causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ N. & illius Comitatus, districtus, & iurisdictionis officium notariatus præfatum, & illius exercitium, iura, & emolumenta quæcumque, prout in instrumento affictus huiusmodi ex actis mei, &c. rogato, plenius continetur, sponte, &c. substituit, &c. M. absentem, &c. ad ipsius, &c. officium notariatus causarum ciuilium, criminalium, & damnorum datorum dictæ terræ, sibi, vt præmittitur locatum, & illius scripturas, & iura quæcumque in omnibus, & per omnia exercendum, regendum, gubernandum, & administrandum, ac omnia, & singula illius fructus, & emolumenta, tam ex causa illius exercitii, quàm alias pro tempore debita percipiendum, exigendũ, habendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse confitendum, ac de habitis, & confessis quietan. &c. Et quasuis lites, & causas occasione dicti officii motas, & mouendas, actiue, & passiue contra quascumque personas, coram quibuscumque DD. iudicibus, & in quacumque instantia agendum, pertractandum, & prosequen. Et generaliter, &c.

Datio rerum ad venden.

M. Librarius sponte, &c. dedit, & in mei, &c. ac testium infrascriptorum præsentia consignauit P. præsenti, &c. libros, figuras, & alia bona inferius descripta, vt vulgo dicitur in commissione, & ad illos, & illa venden. pro pretio, & pretiis in eorum margine descriptis, & annotatis, & non minori. Quos libros, figuras, & bona dictus P. ad se traxit, illaque bene, & diligẽter custodire, & de illis, quæ vendent pretium ad rationem præfatam; quæ vendi non poterunt eademmet bona, libros, & figuras dicto M. præsenti, &c. restituere promisit ad omne illius beneplacitum, libere, &c. alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus, &c. dictus P. se, &c. ac bona, &c. & in specie libros, figuras, & bona præfata; itaquod, &c. nec è contra, dans potestatem, &c. donec, &c. in forma

forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis &c. obligauit, &c.

Locatio in Emphytheosim perpetuam pro Illustrissimis D D.N.N. de M.

ILlustrissimi D. D. N. N. de N. germani fratres Domicelli Romani, ad quos, vt asseruerũt, pleno iure dominii, vel quasi in communi, & pro indiuiso inter eos, spectat, & pertinet Casale nuncupatum L. positum inter, & extra portam sancti Pancratii, & portam Portuensem, iuxta sua notissima confinia, semper, & quandocumque opus erit, exprimenda, & specificanda sponte. &c. tàm coniunctìm, quàm diuisim, & insolidum, ac alias omni meliori modo, &c. ex terreno dicti casalis nuncupati L. sic, vt supra, ad eos spectan. & pertinen. locarunt, ac titulo simplicis ac perfectæ locationis in emphytheosim perpetuam dederunt, cesserunt, concesserunt, & transtulerunt iure proprio, & in perpetuum, &c.

Magnifico Domino M. de N. præsenti, & acceptanti pro se suisque hæredibus, & successoribus quibuscumque petias nouem terreni dicti casalis, vt supra positi, & confinati, iuxta mensurationem, vt dicitur factam per D. Franciscum Turrianum Agrimensorem ab ipsis partibus desuper electum, &c. & deputatum: quæ nouem petiæ terreni prædicti positæ sunt iuxta infrascripta confinia, videlicet iuxta ab vno terreni, &c. D. N. ab alio casale magnifici D.M. & ab alio denique lateribus viam publicam tendentem versus ecclesiam sancti Pancratii, saluis aliis, &c. si qui, &c. Ad habendum, &c. cum pactis tamen, & conditionibus infradicendis, & non alias, nec alio modo, Transferentes, &c. omnia iura, omnesque actiones, &c. Ponentes, &c. Constituentes, &c. Dantes licentiam, &c. & donec, &c. constituerunt, &c.

Hanc autem locationem, & concessionem in emphytheosim perpetuam, omniaque, &c. fecerunt eidem magnifico D. N. præsenti, &c. pro annuo canone, & responsione perpetua iuliorum 22 pro singula petia terreni prædicti, & sic in totum pro annuo canone, & responsione perpetua scutorum decem, & octo monetæ, iuliorum decem pro scuto, soluendorum prout dictus D. N. conductor soluere, ac realiter, & cum effectu exborsare promisit eisdem Illustrissimis D. D. Locatoribus præsentibus, &c. in terminis, & temporibus, modoq. forma, ac cum pactis, clausulis capitulis, conditionibus, & promissionibus inter ipsas partes desuper confectis, & celebratis, ac legitima stipulatione interueniente vallatis, & firmatis, de quibus in foliis tenoris, &c.

Promittentes præfati Illustrissimi D. Locatores, dictum terrenum per eos sic, vt supra locatum, ad ipsos, vt supra pleno iure dominii spectare, & pertinere, & nulli alteri personæ, &c. fuisse, nec esse venditũ, datum, donatum, locatum, permutatum, distractum, aut quouis modo in toto, vel parte alienatum, alienationis vocabulo latissime sumpto, & esse liberum, immune, & exemptum ab omni, & quocumque alio censu, canone, responsione, caducitate deuolutione, seruitute, & fideicommisso purificato, vel purificando, & alio quocũque onere, quomodolibet impedientibus huiusmodi locationem, & concessionem, quas promiserunt insolidum semper, & perpetuo fore bonas, & validas, beneque valide, & legitime factas, & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. in, & super terreno prædicto ius habentes, vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes, etiam ad omnem simplicem, & extraiudicialem requisitionem, aut interpellationem quouis modo faciendas ex parte conductoris vel suorum hæredum, &c. quos promiserũt in solidum semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta possessione prædicti terreni, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona. Immo promiserunt amplius dicti Illustrissimi DD. locatores, omnem litem, controuersiam, & molestiam, si quæ forsan super dicto terreno moueantur in quouis iudicio petitorio, & possessorio insolidum, & in quauis instantia, & parte iudicii in seipsos suscipere, & susceptas prosequi, mediare, terminare pariter, & finire omnibus eorum sumptibus, & expensis, ac procuratoribus, & aduocatis, etiam absque cura, interuentu, & opera dicti conductoris, eiusq hæ-

redum, &c. quos promiserunt insolidum semper, & perpetuo conseruare in pacifica, & quieta possessione dicti terreni locati, ac defendere, & liberare ab omni lite, molestia, & molestante persona, vt supra: alias in omnes, & singulos casus, & euentus præmissis, vel alicui præmissorum contrarios, siue inualiditatis, vel rescissionis præsentis contractus ex quouis capite, de omni, & quacunque dicti terreni locati euictione generali, & particulari in forma iuris valida, & in Vrbe consueta, siue in proprietate, siue in possessione sequatur euictio, ac etiam ad omnia damna insolidũ teneri voluerunt ad fauorem dicti conductoris præsentis, &c. vlteriusq. dicti DD. locatores confessi fuerunt habuisse, & recepisse ab eodem D.N. conductore præsente, &c. scuta N. vt dicitur per bona entratura, de quibus, &c. existente, &c. spei, &c. renunciarunt, quietarunt, &c. per pactum, &c. Quæ omnia, &c. alias, &c. pro quibus omnibus, &c. obseruandis, &c. dicti Illustrissimi DD. locatores, & conductor sese ipsos, &c.

Adeptio possessionis in vim mandati.

IN mei, &c. constitutus Scipio, &c. vnus ex subexecutoribus Illustrissimi, & Reuerendissimi domini Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, habens, & tenens suis in manibus quoddam mandatum executiuum per acta mei, &c. relaxatum, & expeditum, tenoris huiusmodi videlicet.

De mandato Illustrissimi, & Reuerendissimi domini Auditoris Cameræ, siue eius R.P.D. in ciuilibus causis, Locũtenentis, & ad instantiã D. Annibalis N. creditoris D. Bartholomæi, &c. in scutis, &c. debit. ob non releuationem indemnitatis eiusdem à quadam fideiussione per ipsum præfato Bartholomæo pro solutione annui census scutorum N. empti pretio, &c. & a qua quidem obligatione, tàm pro solutione fructuum; quàm sortis principalis ipse D. Bartholomæus ipsum Annibalem releuare promisit, attento quod dictus instãs fuit molestatus pro sortis principalis restitutione, eo quod domus, super qua est impositus dictus census fuit euicta. Tenore præsentium mandatur tibi executori nostræ Curiæ, ad quem spectat, quatenus statim visis, & receptis præsentibus, sub mandati executiui, & in iuris subsidiũ excommunicationis, aliisq. &c. & 500. ducat. &c. pœnis, debeas ipsum instan. in corporalem, realem, & actualem possessionem domus dicti Bartholomæi, sitæ in regione Routis. in loco, &c. iuxta, &c. in qua moratur D.N. saluis aliis verioribus confinibus, ad effectum percipiendi pensiones dictæ domus, donec, & quousque ipsi instanti de dicto suo credito fuerit satisfactum, immittere, & imponere, ac immissum, & impositum manutenere, protegere, & defendere: attentoquod citato dicto Bartholomęo, seruatis seruandis D. præsens mandatum decreuit, & relaxauit, hac die, &c. spõte, &c. vigore præinserti mandati, ac eidẽ in omnibus, & per omnia parendo, dictũq. mandatum, & omnia, & singula in eo contenta, debitæ, ac totali executioni demandare volens, eundem D. Annibalem præsentem, &c. in corporalem, realẽ, & actualem possessionẽ dictæ domus, vbi supra sitę & confinatæ, saluis, &c. ac eiusdem domus pertinentiarum, membrorum, & iurium quorumcumque immisit, & imposuit, ac immissum, & impositum esse, & censeri voluit, iuxta, & secundum præinserti mandati vim, formam, continentiam, & tenorem: ipsumque sic immissum, & impositum manutenere, & defendere promisit. Et dictus D. Annibal realem, corporalem, & actualẽ possessionem dictæ domus, & pertinentiarum eius accepit, portas aperiendo cum fenestris, easq. claudendo, & per eandẽ domum deambulando, aliosq. plures actus veram realem, corporalem, & actualem possessionem denotantes peragendo, & faciendo. Protestans desuper expresse, omni meliori modo, quo potuit, & debuit, quod per suum exinde recessum, non intendit, neque vult possessionem per eum, vt supra captam aliquo modo relaxare, sed illam saltem animo retinere velle, & continuare vsque in integram crediti ipsius solutionem, & satisfactionem, etiam iuxta dicti mandati vim, formam, continentiam, & tenorem. Super quibus, &c. Actum Romæ in dicta domo, &c.

De-

Declaratio emptionis officij.

A Litterarum Apostolicarum minoris gratiæ scriptor sponte, &c. dixit, & declarauit D. N. de ipsius N. propriis pecuniis nuper emisse officium scriptoris litterarum Apostolicarum minoris gratiæ in personam ipsius A. & exposuisse scuta 1615. auri in dicti officii emptione, & illius expeditione, & admissione, & propterea fecit, constituit, &c. eius procuratorem &c. dictum N. præsentem, etc. etiam medio iuramento tact. s, etc. irreuocabilem, prout in rem suam propriam, ad ipsius D. constituentis, & suo proprio nomine omnes, & singulos dicti sui officii fructus, &c. decursos, & in futurum quomodolibet decurrendos, à quibusuis petendum, exigendum, etc. ac habuisse, etc. confitendum, deq. exactis, etc ac habuisse, etc. cõfessis quoscumque quietãdum, etc. et quascumque quietantias, etc. dictumq. officiũ, etiam ipso A. in Ro. Cur. existente, et contradicente, personæ, et pro pretio ipsi procuratori suo beneuisis, vendendum, cedendum et resignandum, et illius pretium petendũ, exigendum, etc. ac habuisse, etc. confitendum, et de eo quietandum, etc. et ad suę libitũ voluntatis disponendum. Et si necesse fuerit, cum clausula ad lites, etc. et generaliter, etc. Promittens dicti officii fructus nõ exigere, nec dictum officium cedere, vendere, aut resignare, nisi cum expresso ipsius N. consensu, licentia, voluntate, et mandato, et promisit etiam, et tactis iurauit, dictum eius procuratorem nõ reuocare, nec ei sub quouis prætextu se opponere, sed præfata, ac omnia, etc. per dictum eius procuratorem peragenda, perpetuo rata, etc. habere, etc. et præmissis nullo tempore cõtrafacere, etc. aliqua ratione, etc. alias, etc. de quibus, etc. pro quibus, etc.

Erectio Cappellaniæ, & concessio illius in ius patronatus cum constitutione dotis.

Reuerendi fratres N. N. N. N. ordinis, etc. in Ecclesia N. commorantes, et altissimo famulantes, et ad infrascripta peragendum vocem in capitulo habentes, capitulariter conuocati, et congregati in sacristia eiusdem Ecclesię, tamquam loco eorum solito capitulariter, in quo pro illius negociis quando emergant, congregari solent ad sonum campanellæ (vt moris est) asserentes se esse maiorem, et saniorem partem fratrum in ipsa Ecclesia degentium, et vltra duas tertias partes vocem in capitulo habentium, et propterea eorum monasterium constituere, facere, et reputare, ex vna, et D. N. partibus ex altera. Qui desiderans (vt asseruit deuotionis accensus) cappellam in dicta eorum Ecclesia, in qua cum Deo placuerit intendit suum constituere sepulchrum, et ibi quoad cadauer venturum diem iudicii expectare; et interim suffragia animæ suæ et suorum præteritorum procurare, ad laudem, et gloriam sanctissimę Trinitatis, et animæ suæ, et suorum salutem: et propterea obtulit ipsam cappellã dotare in summa scutorum N. et illam super aliquo monte non vacabili pro dicto monasterio ponere, vt eorum fructus, redditus, et prouentus ipsi fratres accipere possint in vsus, et vtilitatem dictæ eorum ecclesiæ, et ipsorum fratrũ, et pro tempore successorũ, cum onere tamẽ, quod debeãt omnia, et singula infrascripta subire, et illa executioni demandare, per effectũ vt in dicta cappella diuinus cultus exerceatur, et suffragia animæ suæ, et suorum in ea celebrentur, et ne desuper ipsum monasteriũ, et fratres illius, qui hæc omnia exequi, et exequutioni demandare debent, dispendium aliquod patiantur, ad eadem concludendum, fratres ipsi (vt etiam assertũ fuit) multoties inter sese colloquium fecerint, et in eorum aliis Capitulis negocium huiusmodi tractauerint; visumq. fuerit omnibus feruori, et zelo deuotionis dicti N. satisfacere, et ei complacere. Hinc propterea fuit, et est quod hodie in mei, etc. pręsentia personaliter constituti præfati fratres sponte, etc. vnanimes, vna voce, et nemine discrepante, capitulariter congregati, vt supra, vnam dictæ eorum ecclesiæ ceppellam de qua nulla est facta concessio, et manet ad eorum omnimodam dispositionem, vt dixerunt; quæ est sita in dicta ecclesia, et à parte sinistra altaris maioris, sub inuocatione sancti N. concesserunt, assignarunt, et tradiderunt, et ius patronatus, et pro iure patronatus ex donatione eidem D.N. pręsenti, et acceptanti pro se, &

& suis hæredibus,& successoribus domus, & familiæ suæ in perpetuum. Itaquod de cetero eo in antea vocetur ipsa cappella dicti D. N. & successiue domus, & familiæ suæ, vt in ea dictus D. N. & post eum sui hæredes,& successores ex domo,& familia sua possint facere ea ornamenta, & structuram,prout ei,& eis pro tempore bene videbitur, & placebit; ac commutare Imagines in ea existentes, & alias depingi facere, ac etiam illis, quæ insunt addere, vel diminuere pro suo,& illorum arbitrio,& sua insignia superponere,ac manutenere,& ipsam cappellam modo adaptare, pro contento suo, & illorum, sub expressa tamen declaratione,quod dictus N. & sui hæredes,& successores domus,& familiæ suæ, non possint deseruiri facere dictæ cappellæ per quosuis alios, præter ipsos fratres dicti Monasterii ordinarie, sed extraordiuarie aliquando bene possint celebrari facere aliquas missas,summissa voce dicen.& vt dicitur planas,per aliquā personam,& alium Sacerdotem, qui etiam eis magis satisfaciat, sumptibus tamen dicti D.N.& non dicti Monasterii in tali casu; teneantur ipsi fratres pro celebratione huiusmodi accommodare libenter,& paramentis necessariis, & aliis requisitis pro celebratione missæ in eadem etiam de ceris,&torcia opportunis,& desuper ipsi fratres non possint se opponere, intellecto etiam,quod dictus D N.& illi de familiasua iure, & titulo dicti iuris patronatus, non possint dictam cappellam alicui sacerdoti,& cappellano cōcedere, nec in beneficium erigere; sed semper manere debeat sub celebratione fratrum dicti Monasterii ordinarie;sed extraordinarie, vt supra dictum est tantum, absq. aliqua donatione dotis præfatæ, & introitus pro dicto Monasterio,& manutentione dictæ cappellæ, pro celebratione cultus diuini in ea, & ex titulo concessionis huiusmodi, cesserunt eidem D.N.omnia iura,eis super dicta cappella quomodolibet competen. adeo quod de illa nullo modo disponere possint, sed pertineat ad dictum D. N. & suos præfatos modo,& forma præfatis, & infrascriptis. Ponens, &c. dans licentiam,&c. & donec,&c.Et hanc concessionem dictæ cappellæ,dicti fratres fecerunt dicto N. ex eo, quia nunc ipsam dotauit, & eam dotat, & dotatam esse voluit, & vult,in summa, & quantitate scutorum, &c. quæ assignare teneatur prout promisit super dicto monte infra terminum, &c. ad vsum fructum pro dicto Monasterio modo, quo supradictum est, libere,&c. alias, &c. super quibus,&c.firmo tamen manente semper corpore, & capitali pro dote præfata adeo quod si forte contigeret, quod dictus mons redimeretur, seu extingueretur, & ipsis fratribus restituerentur dicta scuta, &c. debeat emi de eis alius introitus securus,& non vacabilis, pariter pro dicta dote,et pro eisdem effectibus, & infradicendis, & non aliter, nec pro alio casu, nec alio modo ipsi fratres de ipso monte, et introitu disponere possint, & factam quoque esse voluerunt contrahentes ipsi concessionem cappellæ præfatæ mediante dicta donatione, sub pactis, & conuentionibus infrascriptis videlicet.

Ponantur onera imponenda fructibus pro salute animæ, & deinde sequatur, Promittentes dicti fratres,&c.reliqua in forma,etc.

Alia ordinatio Abbatis.

Reu. D. frater S. cui nuper, seu alias de Abbatia sancti B. etc. auctoritate Apostolica prouisum, illeque in Abbatem præfectus extitit, prout in literis Apostolicis, etc.plenius continetur,cui etiā fratri Abbati præfato, vt à quocumque maluerit Catholico Antistite gratiam, et communionem Apostolicæ Sedis habenmunus benedictionis recipere, libere valeat,eadem auctoritate dispensatum,ac eidem Antistiti, vt dictum munus sibi impendere licite possit, eadem auctoritate consensum extitit,facto exhibuit, et præsentauit R. P. D. P.Episcopo S. dictas literas Apostolicas in forma breuis ipsum requiren.vt ad illarum executionem in hac parte procedere, sibiq.munus benedictionis auctoritate Apostolica impartiri dignaretur. Qui R. P. D.P. & executor præfatus dictis literis Apostolicis in forma breuis reuerenter, vt decuit receptis, illisq. perlectis, attendens, &c. ac illas debitæ executioni demandare volens eidem R. fratri S. præsenti, instanti, & id flexis genibus petēti,inter missam,per ipsum D. Episco-

Episcopum celebrari solita, eidem D. fratri S. Mitram in capite, anulum in digito immittendo, & baculum pastoralem in manibus dando, ac aliis solemnitatibus in similibus iuxta ritum S.R.E. seruari solitis, seruatis, dictam missam celebrando, ac recepto prius ab eodem fratre S. quod Sedi Apostolicæ, & Rom. Pont. obediens erit, & fidelis, ac eius Nuncios, & Legatos benigne recipiet, ac eius præceptis parebit, bonaq. dictæ abbatiæ non alienabit, sed illa pro posse manutenebit, & defendet, & alias in similibus præstari, (quod ad delationem dicti R. P. D. P. Episcopi, & in eius manibus ad sancta Dei Euangelia præstitit) solito iuramento munus benedictionis impendit, & impartitus est, omni meliori modo, &c. Super quibus, &c.

Sponsalia.

CVm sit, quod medio, opera, & impositione Illustrissimi D. N. fuerit a nonnullis diebus citra, tractatum de contrahenda parentela inter N. & B. & tandem, Deo optimo annuente, conclusa, & firmata. Hinc est, quod hac præsenti die N. magnificus D. Ioa. C. vt principalis, & legitimus administrator suæ filiæ, promisit dicto magnifico D. B. vt auo paterno, & legitimo administratori dicti D. M. O. sui nepotis dare dictam D. Iust. suam filiam in sponsam, & vxorem legitimam dicti M. & se facturum, & curaturum cum eadem, & cum effectu, quod dicta sua filia acceptabit dictum M. in suum sponsum, & maritum, & contrahet cum eo matrimonium per verba de præsenti vis, volo, & anuli disponsationis receptionem, & consumabit deinde matrimonium huiusmodi cum eadem iuxta ritum S.R.E. & versa vice præfatus D. Bernardinus, vt auus paternus, & administrator legitimus dicti D. M. sui nepotis promisit, quod dictus D. M. suus nepos acceptabit, & accipiet dictam D. Iust. C. dicti D. Io. & D. Atalantæ filiam, in suam sponsam, & vxorem legitimam, facereq. & curare cum effectu cum eodem nepote suo, quod ipse nepos contrahet cum eadem D. Iust. matrimonium, etiam per verba de præsenti, vis, volo, & anuli immissionem in signũ huiusmodi matrimonii, illudq. deinceps consumabit, iuxta ritum præfatum S. R. E. Et pro dote, & dotis nomine dictæ D. Iust. Et dictus D. Io. habita etiam consideratione donationis, per dictum D. Bernardin. dicto D. Mario paulo ante præsentium stipulationem, iuxta tractatum inter eos habitum, factæ, vt in præcedenti instrumento continetur, dicto D. B. pro dote promisit, & conuenit dicto suo nepoti, iuxta declarationem desuper, vt dixerunt, factam per dictum B. scut. 6600. de iul. 10. pro quolibet scuto saluo desuper, & reseruato beneplacito Sanctissimi D. N. Papæ quatenus opus sit, hoc modo, videlicet scuta bis mille ducenta subito post stipulationem præsentis contractus & de residuo dictæ dotis medietatẽ, quando dictus D. Marius celebrabit nuptias, & traducet dictam D. Iust. vt sponsam, & vxorem suam, in domum suam, quam conuentum est inter partes præfatas, quod teneatur ducere infra biennium proximũ, idest in fine biennii, & non ante, nisi aliter dictis partibus videatur, seu si ipsi D. Io. videbitur, pro eodem D. M. dictam medietatem inuestire, prout dictis D Bernardino, ac Ill. D. Iulio, ac præfato D. Io. videbitur expedire, pro dicto D. Ma. vt exinde dictus D. Ma. possit aliquos fructus, & redditus competentes percipere, & magis honorifice onus matrimonii supportare. Ita tamen, quod de sorte principali nullatenus idẽ D. Bernardinus nec D. Marius possint disponere, nec a dicto inuestimento recedere. Et reliquam medietatem soluere promisit idem D. Io. in termino vnius anni cum dimidio ex tunc à die consumati matrimonii, præfati, & traductionis dictæ D. Iust. ad domum mariti computan. libere, &c. alias, &c. Quod residuum, etiam, vt supra soluen. debeat inuestiri eodem modo in omnibus, & per omnia, vt dictum est de altera medietate. Quam quidem dotem, vna cum donatione propter nuptias, quæ locum habere debeat inter dictos coniuges, iuxta formam statutorum, & nouarum reformationum Vrbis, ex tunc pro dum, & quando soluta, & satisfacta fuerit, dictus D. Bernardinus nomine suo, & dicti sui nepotis, pro quo quatenus opus sit, de rato promisit, assecurauit, & assecurat, sol-

soldauit, & soldat, obligauit, & obligat in genere, & in specie, prout, & secundum quantitatem, quæ soluta erit in, & super omnibus bonis, & rebus suis, & dicti sui nepotis, etiam illis, quæ paulo ante celebrationem præsentis contractus, ipse D. Bernardinus dicto D. Ma. donauit, & signanter super domo noua suæ nunc solitæ habitationis ipsius D. Bernardini, & nepotis, cum clausula precarii, & constituti, nullo vnquam tempore terminandi, in ampliori forma. Et dictam dotem, cum donatione propter nuptias promisit, dictis nominibus restituere cui, & quibus de iure, in omnes, & singulos casus, & euentus, quibus restituenda venerit de iure, vel consuetudine, seu iuxta formam statutorum, & nouarum reformationum præfatarum constante, vel dissoluto matrimonio, dicto D. Io. præsente, vna mecum notario stipulan. pro se, & dicta sua filia, & aliis quorum interest, intererit, aut interesse poterit, quomodolibet in futurum. Expresse est conuentum inter dictos contrahentes, quod in defectum restitutionis huiusmodi dotis, & donationis, in casibus præfatis, vel eorum quolibet, idem D. Io. & filia respectiue, & successores eorum, etiam respectiue, pro effectu huiusmodi restitutionis, & satisfactionis, propria eorũ auctoritate, & absq. decreto, & licentia alicuius Iudicis, vel curiæ, sineq. vllo vitio spolii, & attentatorum, & absq. etiam præiudicio aliquo ipsorum iurium, possint, & quilibet eorum possit, & valeat se inuestiri, etiam vi, si resisteretur, in, & super quibuscumque bonis & rebus dictorum DD. Bernardini, & Marii dicto D. Io. & filiæ, vel eorum successoribus respectiue beneuisis, & præsertim dicta domo noua, & pertinen. suis, & eam, & ea pro satisfactione præfata si eis videbitur, & pro quanto importabit summa, & quantitas ipsius dotis restituendæ, & donationis consequendæ, pro se retinere, vel iure pignoris, & hypothecæ, cum facultate etiam locandi, & dislocandi, arbitrio etiam eorum, & fructus etiam, pensionesq. percipien. donec, & quousq. ipsis dotis restitutio, & donationis satisfactio, cum suis interusuriis, seu fructibus iuxta formam statutorũ, seu nouarum reformationum præfatarum integre factæ fuerint, & pariter vendendi pro pretio reperibili, pro effectu etiam antedicto; Adeoquod in eis interim dicti Bernardinus, & Marius nullo pacto se intromittere, nec contrauenire possint. Quinimo præfata omnia, & singula fiant, & fieri possint pro obseruatione præmissorũ. Et electa vna via per dictum D. Io. & filiam pro consequutione dictæ dotis, & donationis in euentum iam dictum, altera non sit præclusa, sed liceat eis desuper variare, realiter, & personaliter, generaliter, & particulariter arbitrio eorum, toties, quoties vsque ad integram eorum satisfactionem. Promittens etiam dictus D. Bernardinus, quod obligatio, & assecuratio, sodatio, & hypotheca, in, & super dictis bonis, & in specie dicta domo, sunt & erunt bonæ, beneq. factæ, & nihil de eisdem bonis, ac domo fuit, nec est factum, neque fiet in præiudicium præmissorum, alias pro euentibus, & casibus restitutionis dotis, & præstationis dictæ donationis, teneri vult, ipse dictusque suus nepos, & successiue hæredes, & successores eorum de euictione generali, & particulari dictorum bonorum, & domus pro quanto importabit restitutio, & satisfactio prædictæ in forma iuris valida, & in Vrbe etiam consueta: necnon ad omnia damna, &c. Promisitq. etiam desuper, de consensu præstan. lite suscipien. & prosequen. & finien. in ampliori forma, & tam in petitorio, quam in possessorio; Et vt in, & super dicta euictione, sit dicto D. Io. & filiæ, & successoribus eorum respectiue magis cautum, & securum idẽ D. Bernardinus dictis nominibus promisit dicto D. Io. & filiæ dare cautiones idoneas hic in Vrbe, principaliter, & insolidum obligatas, ad contentum dicti D. Io. & tempore solutionis dictorum duorum millium, & ducentorum scutorum, seu saltem tunc pro dictis scutis 2. m. & donatione propter nuptias respectu eorum. Et successiue pro restantibus, & donatione respectiue tempore solutionis illorum, si non reinuestirentur, & quia res reinuestita erit fundus dotalis, conuentum est, quod idem D. Bernardinus non teneatur dare dictas cautiones. Et vltra dictam dotem, dictus D. Io. promisit dare dictæ suæ filiæ accoucium, in tot pannis lineis, quan-

quantitatis, & qualitatis, prout, & sicut arbitrabitur per praefatum Ill. D. Iulium, & D. Atalantam matrem dictae D. Iust. tempore nuptiarum. Expresse quoque acto, & conuento inter dictas partes contrahen. quod praemoriens dicta D.Iust. dicto D.M. superlucretur donationē propter nuptias, iuxta formam statutorū Vrbis, & nouarū reformationum eiusdem, ad aequalitatem dictae dotis tunc solutae, vel pignori datae ad proprietatem, vel vsumfructū, iuxta dispositionem eorūdem statut. Quae omnia, &c. sub poena dupli dictae dotis, applican. pro medietate parti obseruan. & pro altera Camerae Apostolicae, loco damnorum, &c. ita ex nunc, &c. taxatum inter eos. Pro quibus, &c.

Consensus in cessionem rei locatę ad tertiam generationem.

IN mei, &c. constitutae ad crates ferreas infrascripti monasterii, videlicet R.D.M. Abbatissa d. C. Priorissa N. N. N. & N. omnes moniales monasterii sanctae Caeciliae almae Vrbis regionis Transtyberim ordinis humiliatorum, vocem in capitulo eiusdem monasterii habere, ac totum ipsum Capitulum sese facere, & repraesentare, etiam medio iuramento tactis pectoribus, &c. asserentes, & affirmantes, ad sonum campanellae, vt moris est in loco earum capitulari solito, & consueto, vbi pro rebus, & negociis dicti conuentus pertractandis, & peragendis congregari, & coadunari solent, ad effectum infrascriptum specialiter (vt asseruerunt) congregatae, & coadunatae: exposuerunt, se alias die 19. Nouembris 1562. ad dicti earum monasterii causam, & conditionem meliorem faciendā, & ex certis aliis rationabilibus causis, & necessitatibus, tunc expressis locasse, & concessisse B. ad tertiam generationem masculinam legitimam, & naturalem tantum eiusdem B. ab ipso B. incipien. & in defectum generationis, ad duas nominationes, videlicet, quod alter, eorundem fratrum, qui superesset, vnum alium masculum, loco secundae generationis, nominare posset, Et similiter ab eo nominatus posset alium masculum, pro tertia generatione nominare casale, seu tenutam vulgo nuncupatam la Magliana, positam in territorio Vrbis, iuxta suā notissima latera, cum omnibus, & singulis suis membris, ędificiis, terris aratiuis, vineatis, pratiuis, siluestribus, ac omnibus suis introitibus, exitibus, riuis, seu fossatis, aquaeductibus, ac aliis iuribus, & actionibus quibuscumque pro annuo canone in totum scut. 800. de iuliis 10. pro quolibet scuto, in certis terminis, & solutionibus soluendorum, ac etiam mediantibus solutione scut. 300. pro laudemio ipsis tūc solutorum, ac promissione per dictos Illustrissimos DD. fratres tunc facta, de erogando scuta bis mille in melioramentis in dicto casali, seu tenuta faciendis, necnon cum certis aliis pactis, clausulis, & conuentionibus, de quibus, & prout latius in publico instrumento desuper dicto die per DD. A. & C. notarios, &c. recepto contineri dixerunt. Quodq. locatione, & concessione praefata secuta, praefatus B. dicti casalis, seu tenutae possessionem, vigore locationis, & concessionis huiusmodi assecutus fuerit; & in illo melioramenta ad dictam summā scut 2.m. ascendentia facta fuerunt. Nuperq. fuit ipsis monialibus pro parte dicti B. qui superstes est, & ad quem ius nominandi duas personas ad locationem, & concessionem praefatam nunc spectat, & pertinet, ac magnifici D. Io. expositum eundem B. velle praefatum casale, seu tenutam cum omnibus, & singulis melioramentis per dictum q.B. in eo factis, necnon omnia iura ei super illis competentia, vna cum iure nominandi duas personas praefatas ad locationem, & concessionem huiusmodi dicto C. & ipsum C. postea & successiue, siue forsan etiam incontinenti eidem C. etiam titulo donationis inter viuos cedere, ac locationem, concessionem, & melioramenta, iuraq. praefata vna cum dicto iure nominandi, vitamq. suam in vitam dicti C. & ipsum C. vitam suam in vitam dicti B. Vit. modo praefato transferre, ipsaeq. Abbatissa, Priorissa, & Moniales fuerint illorum nomine requisitae, & huiusmodi cessionibus, & translationibus per dictum C. eidem B. & per ipsum C. vt praefertur faciendis consentire cōtententur, & vellent; quare per ipsas moniales mature consideratas, cognoscentes cessiones, & alia praefata non tendere in damnum, cum

non

non sia: nisi mutatio personarum de vna in alteram, sed potius commodum, & vtilitatem ipsarum Monialium, & earum monasterii, & conuentus, attenta etiam qualitate præfati, in cuius persona in effectu locatio debet poni, necnon solutione scut. 40. monetæ pro laudemio, siue eleemosyna dictis monialibus, & monasterio per prædictos B. & C. ipsis Abbatissæ, & monialibus (vt ipsę asseruerunt) facta, atque ab eisdem per manus tamen d. H. procuratoris habuisse, & recepisse confessæ fuerunt, de quibus, &c. executioni, &c. renunciarunt. Et eosdem S. & C. licet absentes, me notario, &c. quietarunt, &c. Decreuerunt dictis cessionibus, & translationibus, sic vt supra, faciendis consentire. Idcirco præuiis pluribus colloquiis, & tractatibus, req. ipsa pluries, tam inter ipsas moniales, quam cum sindicis, & supraſtantibus dicti monasterii discussa. Cum præsentia, auctoritate, consensu N. nob. Ro. eiusdem monasterii sindici, seu supraſtantis vnanimiter nulla earum dissentiente, sponte, &c. non vi, dolo, &c. omnique meliori modo, quo potuerunt, & debuerũt cessioni dictæ locationis, & concessionis supradicti casalis, seu tenutæ Maglianæ, ac melioramentorum per dictos C. seu quemuis alium in eodem casali, seu tenuta, & melioramentis competentium, & competitorum, necnon iuris, seu facultatis nominandi duas personas, ad concessionem, & locationem huiusmodi ipsi C. in supradicto locationis instrumēto (vt est narratum) concessæ, ac etiam translationi locationis, concessionis melioramentorum, & iurium prædictorum, iurisque, seu facultatis nominandi duas personas prædictas, videlicet vnum masculum, qui postea alium masculum nominare possit, necnon vitæ eiusdem C. in vitam dicti I. Ita quod D. Io. & successiue, vt incontinenti ipse C. in omnibus, & per omnia ponatur, & sit in loco, & iure, in quibus nunc est, siue erat dictus C. ac locatio, & concessio huiusmodi ad vitam eiusdem I. & successiue, & incontinenti per aliam cessionem, locationem, & concessionem, etiã vno, & eodemmet contextu faciendam ad vitam eiusdem C. & vnius masculi per eundem C. nominandi, ac alterius masculi ab eodem, vt præfertur, nominandi, nominatio facta sit, & durat ac facta esse, & durare censeatur per dictum C. in fauorem dicti I. & per ipsum I. successiue, & incontinenti in fauorem dicti C. cũ pactis, clausulis, & conuentionibus in prænarrato instrumento locationis eidem C. factæ, contentis, & expressis, vt præmittitur, successiue faciendis, ex nunc, prout ex tunc, cum ambæ huiusmodi cessiones factæ fuerint eisdem ambabus cessionibus, & omnibus in eis contentis. Ita tamē quod quo ad ipsas moniales, & eorum monasterium nihil aliud censeatur esse immutatum, nisi quod persona dicti I. & successiue personà dicti C. sit posita in loco, & iuribus dicti C. in omnibus, & per omnia, prout nunc ipse B. existit. Et hoc tamen adiecto, quod idem C. possit post nominationem à se faciendam, alium nominare, ita quod ipsa facultas nominandi non expiret per nominationem factam, & non effectuatam, licet intimatam, sed possit toties quoties sibi libuerit variare. Cum hoc tamen, quod quoties nominauerit, huiusmodi nominatus ab eo per publicum instrumentum dictæ Abbatissæ, per mensem post intimare debeat, aliàs quòd nominatio sit nulla, & pro non facta habeatur, sed nominatio facta, & vt præfertur, intimata valeat, & si plures ita factæ fuerint illa valeat, quæ vltimo loco erit intimata. Consenserunt earumq. consensum pariter, & assensum præstiterunt, & quatenus opus sit eisdem facultatem, & auctoritatem cessiones, & translationes prædictas faciendi, dederunt, & concesserunt, ac etiam de nouo per præsentem actum eidem absenti me notario, &c. dictam tenutam, & casale, cum omnibus, & singulis melioramentis præfatis, membris, iuribus, & pertinentiis quibuscumque, locarunt, ac in locationem dederunt, & concesserunt cum pactis tamen & modis, quibus iam vt supra dictum est, locauerant dicto B. adeo quod dicta locatio teneat ad vitam dicti, & duorum aliorum, vt supra nominandorum. Cum pacto tamen expresso, quòd infra quattuor dies proximos, dictus Card. Camer. teneatur promittere, & se cum effectu obligare, quòd statim finita locatione dicti casalis, per supradictum C. domino Paulo facta, dabit, & cum effectu præstabit cautionem banchariam, pro solutione affictus

fictus præfati, aliàs quod præsens consensus sit nullus, & pro non facto habeatur. Et pro maiori robore præmissorum, positis manibus ad pectora, more personarum religiosarum iurarunt; Et quatenus super hoc sit necessarium beneplacitum, seu confirmatio sanctæ Sedis Apostolicæ, etiam in illius impetratione, ex nunc consenserunt, & constituerunt procuratores suos prædictos, & absentes, tamquam præsentes, & quemlibet ipsorum insolidum, ad illud, & illam, etiam cum suppletione defectuum, & aliis clausulis opportunis impetrandum, & obtinendum. Rogantes, &c. Acta fuerunt præmissa Romæ in Parlatorio supradicti monasterii ante dictas crates ferreas, præsentibus, &c. testibus, &c.

Cessio generationis, seu rei locatæ ad tertiam generationem.

CVm sit C. proc. Illustriss. & Reuerendissimi D. tit. sanctæ Praxedis S. R. E. Præsbyteri Cardinalis N. nuncupati, prout de mandato, &c. & eo nomine quo supra procuratorio, asseruit, quod dicto Illustriss. & Reuerendissimo D. Cardinali B. principali suo, ac B. alias moniales monasterii sanctæ Cæciliæ Vrbis regionis Transtyberinæ ordinis N. locauerint, & in emphytheosim concesserint ad vitam ipsorum Ill. DD. fratrum, & tertiam generationem dictorum B. masculinam legitimam & naturalem tantum, ab ipso bo. me. Com. Fed. incipien. & in defectum generationis ad duas nominationes, videlicet, quod alter eorumdem fratrum, qui superesset, vnum alium masculum loco secundæ generationis nominare posset, & similiter nominatus posset alium masculum pro tertia generatione nominare. Itaquod prima generatio intelligeretur, & esset in vita ipsorum Ill. DD. fratrum, secunda vero filiorum masculorum legitimorum, & naturalium dicti bo. me. C. & tertia nepotum pariter legitimorum, & naturalium masculorum, ex dictis filiis ipsius bo. me. C. descenden. & in defectum generationis, vt supra, pro secunda generatione intelligeretur, & censeretur esse, qui fuisset ab altero de præfatis Illustrissimis DD. fratribus superstite nominatus, pro tertia verò generatione ille, qui à prædicto nominato similiter nominatus foret, videlicet casale, seu tenutam vulgariter dictam la M. sitam in districtu Vrbis, in partibus Transtyberinis, iuxta sua notissima latera, cũ omnibus, & singulis suis membris ædificiis, terris, aratibus, vineatis, pratiuis, siluestribus, cum omnibus suis introitibus, exitibus, fossatis, aquæductibus, riuis, & aliis iuribus, & actionibus quibuscumque pro annuo canone, post obitum bo. mem. N. tunc in humanis agentis, dicti casalis, & tenutæ eius vita durante, vsufructuarii, & sic vsufructu prædicto cũ proprietate consolidato, in totum scut. 800. monetæ, soluendorum in tribus terminis, & solutionibus; videlicet tertiæ partis in festo, &c. & aliæ tertiæ partis in festo, &c. & sic quolibet anno dicta locatione, & concessione duran. & continuan. & etiam mediante donatione scut. 300. monetæ dictis Monialibus pro laudemio, siue eleemosyna facta, aliisq. diuersis pactis, conditionibus, promissionibus, obligationibus, clausulis, & cautelis in instrumẽto dictæ locationis, & concessionis per N. &c. confecto die, &c. latius descriptis, & expressis; ad quod, &c. Cumq. etiam, vt ipse C. præfati Cardinalis procurator procuratorio nomine, quo supra asseruit, quod vigore dictæ locationis, & concessionis præfati casalis, & tenutæ, ac iurium, membrorum, & pertinen. prædictarum ipse Car. veram, realem, & naturalem possessionem, vna cum dicto bo. me. C. fratre suo, tunc viuente, adeptus fuerit, illamq. vsque ad præsens continuauerit, prout etiam de præsenti continuat, & postea dictus N. vsufructuarius præfatus vitam cũ morte commutauerit, & sic dictæ tenutæ dominium, cum directo consolidatum, & ad proprietatem reuersum fuerit, & per consequens solutioni dicti canonis 800. scut. locus factus fuerit. Et similiter etiã dictus bo. mem. C. eiusdem Illustriss. D. Card. Bor. germanus frater ab humanis decesserit, nullis post se relictis filiis masculis legitimis, & naturalibus, & ex eo per directam, & masculinam lineam descenden. sicq. tenuta prædicta cum suis iuribus, & pertinentiis remanserit, prout hodie remanet, ad vitam ipsius Illustrissimi Card. & ad duas nominationes successiue,

vt

vt supra facien. velitque modo ipse C. iura B. super dicta tenuta,& casali,ac pertinen. præfatis, vigore supradictæ locationis,& concessionis competen. & quorumlibet in futurum competitura, precibus, intuitu, & contemplatione magnifici D. Io. Baptistæ nob. Mediolanen. eius consanguinei, & quem fraterne diligit, ac ex aliis rationibus, & causis animum ipsius Card. mouentibus, & ob amorem,ac dilectionem; quibus eundem Ioan. B. consanguineum suum prosequitur, sibimet Io. B. vna cum melioramentis per eum factis, quæ dicuntur esse infrascripta, quæ continentur in foliis extimationum, & mensurationum; relationumq. peritorum, mihi notario consignatis, quorum tenor talis est,videlicet Adi,&c.cedere, ac etiam titulo donationis irreuocabilis inter viuos, transferre omnia iura, omnesq. actiones, &c. sibi quomodolibet competen. & competentes,& competitura, facultate nominandi, & in ius,& locum suum ponere, & in dicta facultate, prout sibi competit, & vitam ipsius in vitam dicti D. Io. B. transferre, attento etiam consensu supradictarum monialium sanctæ Ceciliæ, die 30. mensis Martii proxime præteriti in huiusmodi concessionem, & translationem per acta mei notarii præstito, siue quatenus opus sit de nouo præstando. Hinc propterea fuit,& est,quod anno, &c. in mei, &c.presentia personaliter cōstitutus prædictus C. præfati Illustrissimi Card.vt in supradicto mandato constare dicitur, procurator,sponte, &c. omnibus melioribus, & dicto nomine, quo supra procuratorio, purè,merè,& liberaliter cessit,ac etiam titulo donationis irreuocabilis, & inter viuos,dedit,& transtulit præfato Ioan. B. P. præsenti,omnia, & singula iura, & actiones, &c. eidem Card.principali suo super dicto casali,& tenuta Maglianæ, cum omnibus suis ædificiis,palatio,casamentis, & viridario,ac aliis membris,iuribus,& pertinen.prædictis, & aliis quibuscumque, vigore præfatæ locationis, & concessionis dicto Card.principali suo,& dicto bo. me. Com.Fred. fratri suo,vt præfertur, factæ, quomodolibet competentia, & competentes,competituraque, & competituras, aut quæ competere possent quomodolibet in futurum,ac etiam omnia,& quæcumque melioramenta, tam per ipsum Card. principalem suum,quàm dictum bon. mem. C. fratrem suum, cuius ipse Illust.Card.principalis suus est(vt similiter asseruit) hæres in eadem tenuta,& casali, ac eius mēbris, ædificiis,& pertinen.facta, & de præsenti existen.seu omnia, & quæcumque iura,super illis principalis suo quomodolibet cōpetentia,transferens dictus C.procurator, dicto nomine, eiusdem Card. principalis sui vitam, & nominandi facultates in personam,vitam,& nominationes præfati Io. B. ibidem, vt supra præsentis, stipulan. & acceptan. Ita,& taliter,quod ipse Io. B.ex nunc, etiam iuxta dictarum monialiū consensum,vt supra, præstitum, siue quatenus opus sit, de nouo præstan. in loco, & iure ipsius Card. principalis sui, in omnibus & per omnia, & ex nunc in posterum dictum casale, & tenuta, cum omnibus, & singulis suis iuribus membris, ædificio, palatio, viridario, ac melioramentis, & pertinen. quibuscumque censeatur, & sit, ac censeri, & esse debeat ad vitam, & nominationes præfati Io.B.videlicet, quod idē Io. B.possit vnum masculum post se nominare qui nominandus alium similiter masculum nominare valeat, dictusq.Io. B. in locum ius,& priuilegium dicti Card.principalis sui subintrasse, & positus esse censeatur. Ad habendum,& nullo iure, &c. ponens,&c. constituens, &c. Dans,&c.& donec,&c. Hanc autem cessionem, dationem,& titulo donationis irreuocabilis, & inter viuos, translationem fecit idem C. procurator,procuratorio nomine præfato dicto Io. B. vt supra præsenti. Cum eisdem pactis, &c. vt infra,&c. vel pro pretio, & nomine pretii scut. N. N. pro quibus soluen. idem Io.B. promisit per totam diem crastinam consignare ipsi C.&c. vnam cedulam bancharium magnificorum DD. de B. merc.&c.scut.N. soluen. incontinenti, & ad omnem requisitionem dicti Card. Bor. pro reliquis verò scutis N. promisit similiter,&c.soluere hic Romę,libere,&c. alias præsens instrumentum pro non facto habeatur, de quo expresse protestatur, nulliusq. roboris,vel momenti, & alias cū eisdemmet pactis,conditionibus, promissionibus,obligationibus, clausulis, & cautelis, ac oneribus,& honoribus in præfato instrumento locationis, & emphytheosis con-

concessionis, contentis, & descriptis. Quæ pacta, conditiones, promissiones, & alia in dicto instrumento contenta, voluerunt præfatæ partes contrahentes in præsenti instrumento habere pro plene, & sufficienter insertis, & expressis, ac si de verbo ad verbum in eo expressa, & descripta fuissent; eo quia ea omnia præfatus Ioan. Bapt. (asserens de illis se esse bene informatum (promisit perpetuo attendere, & inuiolabiliter adimplere, & obseruare, ipsumq. Card. Bor. licet absentem, me notario publico infrascripto, vna cum dicto C. eius procuratore, præsentibus, &c. ab illarum omnium adimplemento, & obseruatione liberare, & indemnem conseruare, itaquod, &c. alias, &c. de quibus, &c. Et vltimo dictus C. procurator, nomine quo supra procuratorio, promisit, tam de prædictis melioramentis, quam de iuribus locationis, & nominationis præfatæ, & aliorum præfatorum, non fuisse neque per dictum Car. principalem suum, neque per dictum bo. mem. Com. factam aliam cessionem, donationem translationem, aut alium contractum, siue actum, præsenti instrumento, & contentis in eo contrarium. Et si secus appareret, teneri voluit, & vult dictum Card. Bor. principalem suum ad damna, &c. ac de euictione, &c. & facere consentire omnem personam, &c. & suscipere in se omnem litem, &c. Et promisit dictum Card. principalem suum præsentem cessionem, & ex causa donationis translationem, ac omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, nullo vnquam tempore quauis de causa, & occasione, etiam inexcogitabili, & ingratitudinis, ac sub quouis prætextu, & quæsito colore minime reuocaturum; nec illius reuocationem procuraturum, aut ei, ac omnibus in præsenti instrumento contentis quomodocumque contrafacturum, vel venturum, sed quod illam, ac quæcumque in hoc præsenti instrumento comprænensa perpetuo ratam, gratam, & firmam, ac rata, grata, & firma habebit, ac perpetuo, & inuiolabiliter obseruabit, ac non reuocabit ex quauis causa etiam ingratitudinis, vel quauis alia simili, ex qua de iure huiusmodi cessio, & ex causa donationis translatio veniret reuocanda, sub pœna damnorum, &c. de quibus, &c. Quam cessionem id. C. procurator, nomine procuratorio quo supra, pro insinuata habere voluit, & vult, & nihilominus pro abundantiori cautela, cōstituit, siue respectiue substituit eiusdem Car. procuratorem eundem Io. B præsentem, & acceptantem, ad dictam cessionem, & titulo donationis translationem, & omnia in eo contenta, coram quocumque Iudice insinuan. & insinuari peten. & facien. Pro quibus, &c.

Renunciatio bonorum facta per filiam, vna cum donatione.

CVm sit, quod inter Illust. & Excellentem D. P. patrem, ac legitimum administratorem Ill. D. Lauræ ex Ill. D. Orinthia eius coniuge nata, ex vna parte, & Ill. D. Fabritium mediante eius procuratore, partibus ex altera, celebratum fuerit instrumentum super matrimonio contrahendo inter dictos Illust. D. F. & Illust. D. Lauram, & super constitutione, & promissione dotis scutorum 15. millium monetæ. Itaquod Ill. D. Laura omnibus, & quibuscumque bonis paternis, & suæ legitimæ renunciet ad omne beneplacitum dicti Ill. sui genitoris. Quia sic ex parte, ac nomine præfati Ill. D. Marchionis promissum fuit, prout latius in instrumento dotali desuper celebrato, contineri dicitur, ad quod, &c. Et nuper dictum matrimonium, Dei omnipotentis gratia, inter eosdem D. Marchionem, & Ill. D. Lauram, seruatis seruan. iuxta dispositionem sacri Concilii Tridentini, contractum fuit: & cōsiderantes præfati coniuges, & maxime ipsa D. Laura bene informata de facultatibus paternis, & maternis, ac pariter de oneribus & debitis, dictam dotem scut. 15. m. esse condecentem, habita ratione status dicti sui Illust. genitoris, & cupiens etiam bona suorum parentum, & quæ ab eorum maioribus prouenerunt in agnatione paterna, ad ipsius agnationis commodum, & beneficium, vnita conseruari. Nam bonis etiam auxiliantibus, familiæ in eorum nobilitate, decore, & splendore conseruantur, & ampliantur, dictam remissionem facere parata, seu cum solemnitatibus opportunis. Hinc est, &c.

Coram magnifico D. N. &c. primo Col-

 late-

laterali Curiæ Capitolii in Vrbe, illiusq. districtu, iudice competenti, in loco infradicen. in terra Zagaroli, ad quem locum honoris gratia, dictæ D. Lauræ, ac præfatæ Ill. suæ matris contulit pro tribunali sedente, super sede ibi posita. Quem locum, & sedem ad hunc actum, & instrumentum celebran. & pro illius validitate, ac suo iuridico, & competenti tribunali, & loco elegit, & deputauit, & coram testibus, ac me notario, &c. præsens, personaliter constituta præfata Illust. D. Laura, filia dicti Illust. D. P. ac Illust. dominæ Orinthiæ coniugum in decimo octauo suæ ætatis anno constituta, vt asseruit, tactis, &c. iurauit, & etiam ex aspectu suo corporeo ita esse apparet, repetitis ipsi D. Iudici superius narratis, quæ vera esse affirmauit, in præsentia, ac cum consensu etiam dicti Illust. domini Fabritii eius mariti, & eiusdem Illust. sui genitoris, vltra quod ipsa contenta sit, & remaneat dote præfata scutorum 15. m. & bene sciat dotem huiusmodi esse condecentem, seq. honorifice, & commode nuptam esse, & nobili, ac Illust. viro: desiderans etiam conseruationem, & si fieri poterit Deo dante, ampliationem suæ agnationis, & domus, vnde ex vtroque parente orta est, dictam renunciationem, & cessionem omnibus bonis, etiam feudalibus, & successiue paternis, & maternis, fraternisque, auitis, patruis, vbique locorum existentibus, intendat, & donationem irreuocabilem inter viuos in fauorem facere dicti sui patris, ac fratrum, & descendentium, hæredumque, & successorum eorundem quorumcumque, etiam extraneorum, & omni, & toto eo, quod petere, vel prætendere posset. Sed quia ex latere paterno nullos habet consanguineos in dicto loco, qui sint habiles ad consentien. iuxta formam statutorum Vrbis, prout medio iuramento tactis, &c. affirmauit, & ex latere paterno non habeat alios proximiores, quam Illustrissimum, & Reuerendissimum D.M. & dominum Prosperum, etiam suos patruos, & quia res agitur in fauorem agnationis. Ideo ne vmquam de validitate præstationis eorum consensus, dubitari contingat, maxime per dispositionem statutorum Vrbis. Sponte, &c. a dicto D. Collaterali aliquem sibi curatorem ad hunc actum, in locum duorum consanguineorum ex latere materno, iuxta formam dictorum statutorum, & ad omnem abundantiorem cautelam, & omni meliori modo, &c. & si magis placet D.N. & N.

Ponatur hic deputatio curatoris ob defectum consanguineorum, cum cautione in forma.

Quo facto coram eodem D. Iudice, & primo Collaterali, vt supra seden. &c. personaliter constituta dicta Illust. D. Laura agens omnia, & singula in præsenti instrumento contenta, in præsentia, ac cum consensu, verbo, & voluntate dicti Illust. D. Pompei eius patris, ac Illustrissimi, & Reuerendissimi D. M. & P. eius procuratorum, ac Illust. D. F. & N. curatoris, vt supra deputati, præsentium, ac eorum consensum, & assensum præstantium, ac dictus dominus N. curator deputatus cum iuramento tactis, &c. præstito, affirmauit non habere aliquod proprium particulare interesse in huiusmodi renunciatione, cessione, ac donatione respectiue facien. per dictam Illust. D. Lauram in fauorem dicti Illust. D. Pompei, suorumq. filiorum, ac descendentium. Et quod attenta dote, ac rationibus, & causis superius deductis, non tendit in præiudicium dictę Illust. D. Lauræ, ac suæ honorificæ substentationis, prout etiam pariter dicti Illust. DD. C. & P. asseruerunt, & cũ auctoritate dicti D. Collateralis, eadem Illust. D. Laura sponte, &c. non vi, &c. ac omni meliori modo, &c. in prҫmissis ad maiorem, & perpetuam validitatem huius contractus, & contentorũ in eo, renunciauit cum iuramento tactis, &c. beneficio minoris ætatis 25. annorũ, restitutionis in integrum ex quocumque capite, ac omnibus, legibus, statutis, et legum auxiliis in fauorem minorum, et mulierum disponen. de quibus, et eorum effectu prius ab ipso D. primo Collaterali certiorata fuit, vim, et dispositionem dictarũ legum, statutorum, et constitutionum, vulgari sermone intelligen. dicta Illust. domina Laura, quæ de nouo declarat, et affirmat se bene informatam esse de statu rerum paternarum, et maternarum, et se remansisse, et remanere contentam de supradicta dote scut 15. millium constituta, et promissa per dictum Illust. eius genitorem, et salua sibi reseruata dicta dote, ces-

sit

sit, refutauit, & renunciauit expresse, omnibus, & singulis, ac quibuscumque bonis, tam paternis, quàm maternis, præsentibus, & futuris: ibidem præsente, & intelligente, ac consentiēte expresse, dicta Illust. d. Orinthia eius matre, & cuicumque successioni paternæ, & maternæ, ac legitimæ portioni in bonis paternis, & maternis competituræ, tam ex testamento, quam ab intestato, & contra testamentum, ac alio quocumque iure, tam vniuersali, quam particulari, & cessit etiam, atque renunciauit quibuscumque bonis, & successionibus fraternis, ac auitis, & paternis, & quibusuis eorum, & supradictis bonis, rebus, & facultatibus, & cuiuslibet ipsorum, vbique locorum existen. tam in dominio sanctæ Sedis Apostolicæ, quàm Imperatoris, & Regum, præsentibus, & futuris, etiam feudalibus, in quibus ex natura feudi succedere posset. Et hanc cessionem, & renunciationem fecit in fauorem dicti Illust. d. Pompei sui patris præsentis, & acceptantis pro se, ac suis hæredibus, & successoribus, & in fauorem germanorum fratrum ipsius Illust. d. Lauræ, masculorum scilicet legitimorum, & naturalium, & illorum hæredū, & successorum quorumcumque, & me notario publico acceptan. & stipulante pro illis, & ad hoc ad conseruandam familiam, & facultates in familia, & agnatione dicti sui patris. Et insuper ex certa sua scientia, ac omni meliori modo, &c. quo potuit, cum dictis consensibus, donauit titulo donationis irreuocabilis inter viuos, liberè, ac simpliciter eidem Illustr. D. Pompeo præsenti, vt supra acceptan. ac M. & C. filiis masculis legitimis, & naturalibus eiusdem Illustr. d. Pompei præsentibus, &c. me notario præfato acceptan. pro eis, & eorum successoribus quibuscumque omnia, & singula ea, quæ ratione legitimæ portionis, in bonis paternis, & maternis, etiam feudalibus præsentibus, & futuris, vbique locorum competentis, seu competituræ, & ratione cuiuscumque successionis vniuersalis, aut particularis in eisdem bonis, vel feudi successione, & inuestitura; ac etiam in bonis fraternis, & dictorum paternorum, quocumque iure, & titulo, tam vniuersali, quam particulari peruenire, aut quomodocumque spectare possent. Nihil aliud sibi Illust. d. Lauræ, dotem præfatam reseruando, & dicto titulo donationis inter viuos, cessit, & concessit super præmissis omnia sua iura, & actiones, &c. ad habendum, &c. ponens, etc. cōstituens eos super præmissis procuratores irreuocabiles, vt in rem propriam. Et hāc donationem, & cessionem fecit ex causis prænarratis, et ex perfecta, & sincera dilectione sua, erga dictum genitorem suum, ac dominos fratres, ad beneficium domus paternæ, ac agnationis illius. Et quia sic facere, et donare placuit, et placet.

Quam donationem irreuocabilem inter viuos, cessionem, et renunciationem, cum omnibus in præsenti instrumento contentis, promisit semper, et perpetuo habere gratas, etc. et nunquam sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, et modo, etiam hic non expressis, contrafacere, dicere, opponere, aut venire, directe, vel indirecte, per se, vel alium, quouis quæsito colore, in iudicio, vel extra, etiam sub prætextu superuenientiæ filiorum: quia postquam nupta est, de filiis nascituris cogitauit, et cogitat, et renunciauit L. si vnquam, et l. fin. C. de rescinden. donation. renunciauitque insuper certiorata, etc. cum consensu, etc. conditioni indebiti, et fine causa, ac restitutionis in integrum, beneficio absolutionis à iuramento. Promisitq. et conuenit, cum iuramento tactis, etc. non petere ex quauis causa, quantumcumque enormissima læsione, et in qua dolus re ipsa, et ex præposito interuenisse diceretur. promisit etiam, modo præfata non contrauenire ex quauis causa cogitata, vel incogitata, de præsenti, vel de futuro: quibus omnibus expresse cū iuramento tactis, etc. renunciauit. Ita quod ista præsens renunciatio sit generalis, et generalissima, de quarum effectu prius à dicto d. Iudice certiorata fuit, alias ad omnia damna, etc. vltra obseruationem contractus, teneri voluit, et quamuis existimet huiusmodi donationem, et renunciationem coram Iudice factas firmitate persistere, nihilominus pro potiori robore, et cautela sua, sponte, etc. constituit procuratorem suum N. cum præsentia, et consensu dicti sui viri curatoris, et proximiorum in gradu, ad insinuandum huiusmodi donationem, et renunciationem in forma. Pro

qu bus,&c. cum decreto in forma, ac tribus testibus,qui subscribant.

Augumentum dotis.

D. Bernardinus, &c. Asserens, se iam tredecim ab hinc annis in circa in eius legitimam sponsam,& vxorem duxisse D.Vincentiam, &c. & cum ea, iuxta ritum sacrosanctæ R.E.matrimoniale vinculum consumasse; & ex ea vnicum tantũ filium nomine Franciscum in suæ ætatis anno 13.constitutum,suscepisse cum dote,& dotis nomine,vt apparere dixit instrumento rogato apud acta,&c. scutorum 200.in pecunia numerata, in acconcio, & domus vtensilibus scutorum aliorum similium 50.Volens igitur præfatus D.Bernardinus vt gratum,& benignum decet maritum,& benemeriti non immemorem,rem gratam facere dictæ suæ vxori, vt vehementius eũ imposterum prosequatur amore, ac beneuolentia coniugali, & pacificam in futurũ vnam vitam sint ducturi, donec, & quousque altissimo placuerit, separari, dissolui, dotem augumentare,pro eo omni,& toto, quod dicta eius vxor,tàm ratione augumẽti,iuxta formam legum,& statutorum, ac nouarum reformationum Vrbis, seu alias quomodolibet ab eod. D. Bernardino, vel eius hæredibus petere in futurum posset, quàm donationem propter nuptias, sponte,&c. pro se,&c. dotem præfatam, quam habuisse asseruit ab eius vxore scutorum 250. computato acconcio, ad scuta 50. ascendente,vltra dictum acconcium,quod est scutorum 50.dotem præfatam dictæ D. Vincentiæ,licet absenti, me notario, &c. ad scuta,&c. augumentauit quattuor loca montis pii recuperabilis,per ipsum dominum Bernardinum, vt asseruit pro dictis scut. 400.empta in personam dictæ D.Vincentiæ contantia,&imposita pro dicta dote, vt supra,ad dicta scuta 400. augumentata dictæ D. Vincentiæ assignauit, ad habendum,&c. Ponens,&c.constituens,&c. dans licentiam,&c.& donec,&c.Hanc autem, &c. causis præfatis insuper similiter ratione dicti augumenti dedit, & assignauit dictæ suæ vxori absenti,&c.omnes vestes,iocalia, & totum acconcium ad vsum mulierũ,quæ,quas, & quod dicta sua vxor nunc habere reperitur, & morte dicti domini Bernandini in esse reperientur. Voluitque super præfatis à consanguineis dicti domini Bernardini, seu aliis quibusuis personis,super eis ius aliquod,vel interesse prætendentibus,molestari,&c.non posse. Quæ omnia, &c. alias,&c. de quibus, &c. Pro quibus, &c.

Assignatio alimentorum.

CVm sit, prout infrascriptus D. N. asseruit, quod D. N. patruus ipsius D. Scipionis habeat vnicum filium naturalem tantum nomine N. ab eodemque suo patruo tot, tantaque seruitia acceperit,de quibus haud ita facile poterit obliuisci; speretque propterea in dies maiora recepturus beneficia. Volensque igitur in memoriam illorum, se gratum, & beneuolum,quantum potest, in dictum N. eius filium perhibere,quo clarius ei constet,& appareat amor, & beneuolentia, quibus ipsum ab eius natiuitate prosequutus fuit, & prosequitur in dies: decreuit, & deliberauit ad infrascriptam alimentorum assignationem deuenire. Hinc est, quod anno, &c. in mei, &c. Idem dominus Scipio sua sponte, &c. dicto eius nepoti naturali ex fratre, ex nunc constituit, & assignauit pro se, &c. pro alimentis, & loco alimentorum ipsius Octauii,& eius vita dumtaxat durante, victum, & vestitum condecentem, iuxta sui status qualitatem, & conditionem, & congruam habitationem in eius domibus, si vero euenerit, ipsum Octauium aut nolle, aut non posse quacumque de causa, & occasione, seu ratione ipsum mouentibus, viuere cum ipso, & eius hæredibus, & successoribus ex nunc, prout ex tunc, eidem pro eisdem alimentis, ipsius vita, vt supra durante, tradi, & assignari voluit quodlibet anno scuta, &c. ad ipsius beneplacitum, & simplicem requisitionem, cum eodem tamen onere habitandi in eius domibus, & suorum successorum donec vixerit congrue, & condecenter, ita vt nullo modo alibi habitare possit: alias illo habitare cum ipso, & successiue eius hæredibus

no-

nolente, vltra dictam portionem sibi donec vixerit traden. consignandam, nihil aliud ab eo, & suis quibuscumque petere, & prætendere valeat, ratione habitationis præfatæ minus, vt ipse, & sui quicumque ad aliquid cogi valeant vltra ratam præfatam, & pro alimentis assignatam. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Associatio ad aliquam artem.

N. Sartor, &c. confisus de idoneitate, probitate, & sufficientia N. in eius apotheca de præsenti inseruientis, & famuli ibidem præsentis, sponte, &c. dictum N. eius garzonum in socium, & participem pro medietate, ęquis portionibus, in exercitio, & arte dictæ sartoriæ in dicta eius apotheca, quam ad præsens in Vrbe exercet, & habet in via, &c. assumpsit, & assumit de præsenti, & è conuerso idem N. garzonus dicto N. magistro ibidem præsenti, in dicta eius apotheca exercitio, & arte, &c. totis eius viribus, industria, & conatus, quibus diligentius, & melius potuerit, & valuerit, se bene, fideliter, & accurate gerere, ac eandem exercere, manutere, & gubernare, illiusque computa, etiam legaliter tenere, & in fine cuiuslibet trimestris totius administrationis rationem reddere, libere, & simpliciter, tam de lucro, quam expensis desuper factis ad vsum, commoditatem, & vtilitatem dictæ apothecę; & de omnibus aliis occorrentiis, necessariis, & opportunis, vti bonum, legalem, & fidum decet virum, nam de male partis, & aliena iactura, iuxta legum præcepta locupletari nemo gaudeat, promisit, & se obligauit, cum vnicuique apertissime pateat, & innotescat, ex recessu huius agitati, & periclitati maris, nihil quicquam secum sit allaturus, nisi volumen, & fasciculum omnium, & quorumcumque bonorum, seu malorum per eum commissorum, & perpetratorum in hoc sæculo. Quam quidem societatem ambæ partes durare voluerunt ad biennium tantum, deinde vero ad beneplacitum partium, sub pœna scutorum, &c. in euentum contradictionis, seu male administrationis, ac sub nonnullis aliis pactis, et conuentionibus, hinc inde matura stipulatione interueniente firmatis, et vallatis, et primo Che, et cætera. Quæ omnia, et cætera. Pro quibus, etc.

Solidatio, & mutuæ promissiones.

Lelius, et Pompilius fratres germani, filii bo. mem. Lucii Patritii Romani, ætatis legitimæ, ac Carolus, et Ascanius eorum quoque germani fratres maiores, decem, et septem annorum, et nihilominus cum iuramento tactis, etc. Renunciarunt beneficio minoris ætatis, et omnibus legibus, et statutis in fauorem minorum quomodolibet introductis, et disponentibus, principales ex vna, et Pompeus Peregrinus principalis ex altera partibus, sponte, etc. affirma-unt, et declararunt, insimul calculasse, et solidasse super omnibus, et singulis eorum computis, et partitis, occasione pretii, et pretiorum diuersarum rerum fundacalium, à dicto domino Pompeo ipsis fratribus vē ditarum, et datarum hucusque, et ex huiusmodi solido facto, defalcatis prius, atque deductis, et compensatis defalcandis, deducendis, et compensandis, ac etiam admissis admittendis, ipsos DD. fratres veros, et legitimos, ac liquidos debitores præfati d. Pompei remanere affirmarunt in summa scutorum 500. ex quibus declararunt spectare, seu attinere scuta ducenta ad Carolum. Reliqua vero scuta, etc, ad Ascanium, particulariter distinguendo, attinere, et ita solidarunt, et affirmarunt, reuocantes hinc inde cuicumque existimationi etiam erroris calculi, et solidi non ita facti, atque reuisionis, et omnibus aliis iuribus, et facti allegationibus, oppositionibus, et exceptionibus, quibus mediantibus contra præmissa quomodolibet venire possent. Quam summam scutorum 500. in tot rebus fundacalibus omnes ipsi fratres principaliter, et insolidum, eidem d. Pompeo in termino duorum annorum ab hodie proximorum, videlicet quolibet anno ratam partem, et pro maiori cautelam eiusdem d. Pompei creditoris, et

faciliori satisfactione præfatus Pompilius, cui assignata fuerunt, &c. sponte, &c. dicta scuta, vt supra sibi assignata; & competentia, & cum præsentia, & consensu præfatorum eius fratrum præsentium, & consentien. cessit, dedit, & assignauit præfato Pompeo Peregrino ad maiorem cautelam eius acceptan. transferens, & cedens omnia iura, &c. pro dicta rata scutorum N. Ponens, constituens, eundem D. Pompeium Peregrinum præsentem procuratorem irreuocabilem, &c. ad exigẽdum, &c. a D. N. ac omnibus, pro eo quomodolibet obligatis, dicta scuta N. cum facultate quod opus fuerit quietan. & cum clausulis debitis, atque aliis facultatibus opportunis. Promittens nihil fecisse, nec facturum in præiudicium dicti cessionarii, & suorum, alias, &c. Quæ omnia; &c. Pro quibus, &c.

Quietantia mutua, cum datione in solutum.

CVm sit (vt infranominandæ partes ita fuisse, & esse affirmarunt) quod D. Ascanius a die x. Februarii, vti negociorum gestor, & administrator artis agriculturæ, per quam plurimos annos, & successiue aliorum negociorum, q. Antonio, vsque ad eius obitum seruierit, cum participatione, prouisione, ac pactis in cedula, per vtranque partem dicta die firmata, & subscripta, contentis, & deinde in administratione negotiorum, & in seruitiis hæredum dicti q. Antonii, vsque in præsentem diem continuauerit: & pro finali residuo dictæ suæ participationis, & prouisionis, remanserit, & sit legitimus creditor hæreditatis, & hæredum eiusdẽ Antonii, prout insimul calcularunt, & sodarunt, atque concordes remanserunt, in summa scutorum 673. monetæ de qua volentes dicti hæredes dicto D. Ascanio satisfacere. Hinc est, quod die, &c. In mei, &c.

Taddæus, Matthæus, & Gregorius germani fratres, filii, & hæredes dicti Antonii principales, ceteris eorum fratribus natu maiores, & ætatis, vt affirmarunt, & ex eorum aspectu apparebat, iuxta dispositionem statutorum Vrbis legitimæ, nominibus propriis, & D. Iulii, & Io. germanorum fratrum, & cohæredum suorum, pro quibus, & eorum quolibet de rato, & rati habitatione in forma iuris valida, & quod præsens Instrumentum, & omnia in eo contenta quilibet eorum, cum ad ętatem legitimam peruenerit, ratificabit, approbabit, & semper habebit omnia rata, & obseruabit, principaliter, & insolidum promiserunt, alias vltra obseruationem, & implementum omnium, & contentorum in hoc instrumento, etiam ad omnia damna, &c. D. Ascanio prænominato præsenti teneri voluerunt. Itaquod sub prætextu, &c. & licet pro dicta ratificatione habenda, omnia, quæ potuerint, fecerint se tamen excusare nullo modo possint, & D. Clementia dicti D. Antonii dum vixerit Vxor, mater dictorum hęredum, & tutrix respectiue, ac bonorum administratrix dictorum Iulii, & Io. in minori ætate constitutorum, vigore testamenti per dictum eius virum in actis d. N. vt asseruit conditi, deputata, & eo nomine, seu nominibus, ex vna parte, & prędictus D. Ascanius principalis ex altera parte, sponte, &c. declararunt, & affirmarunt, insimul omnibus diligenter inspectis, calculasse, & solidasse omnia computa participationis, & mercedis, atq. administrationis D. Ascanii pecuniarumq. per eum acceptarum, & habitarum, ac negotiorum gestorum; & ex huiusmodi calculo; & solidatione facta, deductis deducendis, & compensatis compensandis omnium habita ratione, ipsum D. Ascanium, pro finali residuo omnium residuorum vsque in præsentem diem, verum, & legitimum remanere creditorem ipsorum hæredum, & hæreditatis, in summa scut. 673. & ita firmarunt, & concordes remanserunt; & renunciarunt hinc inde omnibus exceptionibus, oppositionibus, & allegationibus si quę vnquam aduersus huiusmodi solidationem, & concordiam competerent, aut competere possent, & propterea dicti Taddæus, Matthæus, & Gregorius principales, dictis omnibus nominibus, principaliter, & insolidum, & D. Clementia tutrix, & respectiue curatrix, & bonorum administratrix dictorum filiorum, in minori ætate constitutorum, nominibus huiusmodi, vigore cuiuscunq. facultatis, & auctoritatis ei competentis, in satisfactionem

nem dicti D. Ascanii, & insolutum, & omnibus melioribus modo, &c. pro se, suisq. dictis nominibus hæredibus, ac successoribus, iure proprio, & in perpetuum dederũt vendiderunt, cesserunt, & assignarunt eidem D. Ascanio præsenti, ac pro se, &c. bona infradicenda, sita, &c. & eius territorio, ad ipsos hæredes pleno iure dominii, vel quasi, vt asseruerunt, spectantia, & pertinentia, & per eos possessa, videlicet molendinum ad vsum grani macinandi fabricatum situm, &c. Item prædium oliuatum, & situatum cum aliis arboretis iuxta &c. æstimat, vt asseruerunt, & acceptarunt pretio scut. 400. per Dominum Iacobum, &c. amicabiliter pro satisfactione partium ad æstimandum ore tenus vocatos, requisitos, vt ipsæ partes asseruerunt. Quæ omnia, & singula supra descripta bona, iuxta prædictos, aut alios, & veriores con fines existentia, in totum, &c. vt supra inquietan. &c.

Adeptio possessionis.

D. Gundisaluus sponte, &c. inhęrendo possessioni acquisitæ, & habitæ in emptione, mediante clausula constituti, & alias quomodolibet in eum translatæ, ad maiorem cautelam accepit, & apprę hendit possessionem realem, & corporalem Casalis, seu tenutæ nuncupat. N. cum pertinentiis, & confinibus suis, ad ipsum D. Gundisaluum vigore dictę emptionis, diuisionis, & conuentionis, cum dictis coemptoribus, vt supra, respectiue factarum, spectan. & pertinen. ingrediendo in dictum casale, seu tenutam, et per illam deambulando, equitando, et de glebis terrę, et frondibus arborum, herbisque percipiendo, & sibi etiam porrigi faciendo, in signum possessionis prædictæ, in qua apprehensione possessionis præsentes Iulianus, &c. custos dicti casalis, certificatus à nobis Notariis de venditione, & diuisione prædictis, quarum vigore dictum casale, cum suis pertinentiis, & possessione, ad ipsum D. Gundisaluum spectan. & pertinen. sponte, etc. agnouit dictum D. Gundisaluum præsentem, etc. in dictum, et pos sessorem casalis prædicti, cum pertinen. prędictis: dictus verò Gundisaluus protestatus fuit, et declarauit, quòd per suum inde recessum non intendit possessionem præfatam relaxare, dimittere, nec derelinquere; immo omnem possessionem ciuilē, et naturalem animo, et corpore, ac omnī alio meliori modo, quo potest retinere, conseruare, et continuare intendit, super quibus, etc.

Cessio litis.

D. N. qui nuper per acta mei, etc. diu litigauit cum D. R. relaxationem possessionis cuiusdam domus sitam iuxta, etc. et in qua lite ipse D. N. postea succubuit, habens notitiam de præsenti ad fauorem eiusdem D. R. fuisse expeditum mandatum de expellēdo ipsum N. et alios ab eo causam haben. et respectiue de immitten. in possessionem dictum R. Ideo volens euitare executionem, et vlteriores expen. sponte, etc. Renunciando in primis cuicumque liti, et causæ super relaxatione dictę domus intentatæ, cessit, et renunciauit dicto D. R. licet absenti D. Io. etc. eius nepote, ac procuratore, vna mecum notario præsentibus, etc. dictam domum, cum iuribus, et pertinentiis suis vniuersis, et illius possessionem per eum vsq. in præsentem diem retentam: Ponens dictum D. R. licet absen. eodem D. Io. præsente in locum, ius, et priuilegium ipsius constituentis, etc. dans licentiam, etc. et donec, de dicto hospitio, ac iurium, et pertinentiarum eiusdem possessionem. Idem D. R. adeptus fuerit, idem D. N. vocauit se illud, et illam tenere, et possidere vice, et nomine eiusdem D. R. ac eius hæredum, et successorum, ac ipse ex nunc de dicto hospitio, et eius iuribus modo, et forma, prout ab eodem D. N. detentum extitit, ipsum D. R. vt supra absentem, in dominum, et patronum recognouit, et recognoscit, dictumq hospitium ipsi D. R. licet absenti, etc. ad omne eius beneplacitum sibi, vel cui ipse mandabit vacuum, liberum, et expeditum dimittere, et relaxare promisit, libere, etc. alias, etc. declarans insuper se eiusdem hospitii inquilinum, et ab ipso D. N. causam habentem, non amplius pro eodem Angelo, sed pro dicto D. R. ac ad eius instantiam in eodem hospitio de cetero permanere, ab eoque causam habere, ac illum eiusdē D. R.

inquilinum, ac ipsi D. R. pensiones illius de cetero soluit debere, si & quatenus ipsi D. R. videatur, & non alias, &c. Et præmissis attentis, idem D. Io. vt procurator eiusdem D. Vincentii, sponte, &c. consensit, quod cedula scutorum 100. monetæ alias sub die, &c. deposita, consignetur dicto N. vna cum pecuniis in ea contentis, facta legitima quietantia, omni modo meliori, &c. Pro quibus, &c. idem N. seipsum, & bona, &c. super quibus, &c.

Restitutio dotis.

CVm sit quod alias sub die, &c. D. Fabius duxerit in eius legitimam sponsam, & vxorem honestam D. Victoriam filiam D. Cornelii cum dote, & dotis nomine ipsius D. Victoriæ scutorum 500. monetæ, cum pactis, clausulis, & conuentionibus, prout in instrumento desuper inter dictas partes sub dicta die, &c. Februarii per acta mei, &c. celebrato latius continetur, & habetur, ad quod partes ipsæ pro infradicendorum verificatione relationem habere voluerunt, & successiue die, &c. etiam proximè præteriti dicto D. Fabio pro satisfactione dotis præfatæ fuerint à dicto D. Cornelio assignatę tres eius domus insimul iunctæ, sitæ, &c. iuxta, &c. nec non vnus Annuus Census scutorum viginti vnius monetæ pro pretio scutorum septem pro centenario, alias ad fauorem præfati D. Cornelii per D. Angelum Petronium super duabus eius domibus impositum, & alias prout in instrumento assignationis huiusmodi desuper sub dictis die 19. Maii per acta eiusdem mei notarii rogatum latius dicitur contineri, ad quod partes ipsæ pariter relationem habere voluerunt. Sitque etiam, quòd diebus proximè elapsis dicta D. Victoria vxor prædicti D. Fabii, sicut Deo placuit, ex hac vita migrauit, nullis ex ea superstitibus filiis, & propterea sit factus locus restitutioni dotis prædictæ, volens itaque dictus D. Fabius dotem præfatam D. Cornelio, vt tenetur restituere.

Hinc est, quòd Anno, &c. in mei, &c. personaliter constitutus prædictus D. Fabius sponte, &c. saluis infradicendis, &c. supradictas domos, vt supra positas, ac annuum censum prædictum, vt supra impositum, & assignatum, ac ipsi D. Fabio dote præfata, vt supra assignata, cum omnibus, & singulis illorum membris, pertinentiis, ac iuribus, iurisdictionibus, & denique eisdem modo, & forma, quibus ipsi D. Fabio, vt supra consignata, & assignata fuerant, restituit, & assignauit, & retro cessit prædicto D. Cornelio, præsenti, &c. ad habendum, &c. Item omnia iura, &c. Reponens, &c. Constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c. Hanc autem dotis restitutionem idem D. Fabius fecit, & facere declarauit, ob mortem dictæ q. Victoriæ eius vxoris, & casum prædictum, ac iuxta formam statut. & nouarum Almæ Vrbis reformationum. Quibus quidem restitutione, & retrocessione sic stantibus, præfatus D. Cornelius se de domibus, ac censu præfatis, pro tota, & integra dote præfata, bene contentum, & satisfactum vocauit exceptioni, &c. renunciauit, &c. quietauit, &c. cum pacto, &c. promisitq. idem D. Fabius de domibus, ac censu prædictis illorumq. membris, & pertinentiis præfatis, vt supra restitutis nihil fecisse, nec factum apparebit, ex dato, & facto suis in præiudicium præsentis contractus ac dicti D. Cornelii, ac suorũ, &c. alias in quolibet casu, & euentu contrarii, aut contrauentionis præmissorum, aut alicuius eorũ, dictus D. Fabius teneri voluit de dictarum domorum & census euictione, videlicet ad restitutionem dictorum scutorum 800. pro dote præfata, & ad omnia damna, &c. de quibus, &c.

Et his semper saluis, asserens nihilominus prædictus D. Cornelius prædictum D. Fabium propter obitum dictæ q. Victoriæ eius filiæ, & dicti D. Fabii vxoris fuisse, iuxta formam statutorum, & nouarum Almæ Vrbis reformationum, quartam partem prædictæ dotis prædictæ q. Victoriæ lucratam, volēs propterea idem D. Cornelius, vt tenetur, dicto D. Fabio de dicta quarta parte dotis, vt supra lucratæ, quæ est scutorum ducentorum, & cum ipse D. Cornelius ad præsens non habeat promptam, & numeratam pecuniam, qua dictum D. Fabium satisfacere posset, sponte, &c. saluis suprascriptis, in solutionem, & satisfactionem dictorum scutorum ducentorum monetę, ex nunc assignat, concedit,

cedit,&tradit dicto D.Fabio præsenti,etc. vnam ex prædictis eius domibus simul iunctis,vt supra positis,ac iuxta sua notissima latera, quæ hic semper exprimi, & specificari possint, vna cum discoperto in ea existen. & in quo ad præsens inhabitat quædam Antonia, & cum omnibus,& singulis illius membris,pertinentiis,iuribus, iurisdictionibus, vsibus,commoditatibus, introitibus,& exitibus,& deniq. cum omni, & toto eo, quod dicta domus in se habet, à centro terræ vsque ad cælum,ad habendum, &c. saluis tamen dicto D. Cornelio iuribus, & actionibus infrascriptis, & ex titulo, & causa huiusmodi, idem D. Cornelius eidem D. Fabio præsenti, &c. cessit, &c. omnia iura, &c. Ponens, &c. constituens, &c. Dans licentiam, &c. Et donec, &c.

Et ipse D.Fabius firma,& valida existente huiusmodi datione, in solutum dictum D. Cornelium præsentem, &c. de dictis scutis 100. occasione dictæ quartæ partis dotis,vt supra lucratæ, quietauit, liberauit penitus, & absoluit, per pactum expressum de vlterius non petendo. Et plus &c. donauit, &c. insuperque promisit D. Cornelius dictam domum ad eum spectare,& pertinere,& esse liberam,immunem, & exemptam ab omni onere canonis, census,siue responsionis, & cuiusuis alterius grauaminis, & non esse alicui fideicommisso purificato, vel purificando obnoxiam,& sic per eum esse,& per suos,&c.fore dictam domum bene datam,&traditam insolutum, vt supra, & pro tali dicto D. Fabio, & suis hæredibus,& successoribus manutenere,eumque, & eos desuper semper,&omni tempore auctorizare,defendere,& distrigare ab omni molestia,et molestante persona, et in euentum alicuius litis, et molestiæ, omnem litem, et molestiam in se suscipere,etc:et susceptam prosequi, etc. facere desuper consentire omnem personam, etc. de dicta domo et iuribus prædictis nihil fuisse, nec esse factum, neque fiet in futurum, in præiudicium dicti D. Fabii,et præsentis contractus, alias in omnes, et singulos casus,et euentus cõtrarii, aut contrauentionis præmissorum, aut alicuius eorum, dictus dominus Cornelius se, eiusque hæredes, et successores teneri, et obligatos esse voluit, de dictæ domus euictione generali, et particulari, in forma iuris valida, etc. et ad omnia damna,etc. de quibus,etc.pacto infrascripto inter dictas partes, mutua stipulatione hinc inde interuenien. vallato, quod ipsi D. Cornelio, et suis hæredibus, et successoribus, liceat dictam domum redimere, et recuperare pro eodemmet pretio scutorum 100. monetæ, illis verè, et cum effectu eidem D. Fabio, vel suis solutis, et exbursatis, per spatium tamen, et terminum quinque annorum proxime futurorum, et interim quandocumque, ad omne beneplacitum dicti D. Cornelii, et suorum hæredum, et successorum. Intimatione tamen duorum mensium præcedente, ipsi D.Fabio,vel suis hæredibus, et successoribus fienda, et sic dictus D. Fabius, et sui retrouenditionem præfatam facere teneantur, elapso verò dicto quinquennio, et dicta redemptione non facta, amplius dicta domus redimi non possit, nec dictus D. Fabius, et sui retrouenditionem præfatam facere teneantur,quia sic actum, etc. Pro quibus, etc. obligarunt, etc.

Matrimonium per verba de præsenti.

SVpradictis D. Io. Baptista, etc. et D. Felice Offer (Deo dante) futuris coniugibus, personaliter constitutis, ad effectum matrimonium per verba de præsenti contrahendi, Reuer. Don Petrus Curatus in Parochiali Ecclesia sanctorum Celsi,et Iuliani Vrbis, in Regione Pontis, sub qua Parochia D. Felix habitat, et degit, palam retulit, et fidem fecit, se ad instantiam eorumdem d. Io. Baptistæ, et Felicis tribus diebus festiuis continuis in dicta Ecclesia sanctorum Celsi, et Iuliani inter Missarum solemnia vt moris est, iuxta sacri Concilii Tridentini dispositionem, publicasse, et denunciasse matrimonium contrahendum inter eosdem D.Io. Baptistam, et Felicem, et nullum impedimentum oppositum, et allegatum fuisse, contra celebrationem, et effectuationem ipsius matrimonii. Qua relatione, et fide factis,et habito etiam sermone,vt patrem decet spiritualem,pro admonitione dictorum futurorum coniugum, super importantia, et

esse.

effectu huiusmodi Sacramenti Matrimonii successiue interrogata D. Felice intelligibili voce, an vellet in eius legitimum virum, & maritum D. Io. Baptistam Setarolum, vt supra præsentem, & audientem accipere, & cum eo matrimonium iuxta ritum, & præcepta Sanctæ Romanæ Ecclesiæ contrahere, ipsa D. Felix præmissis intellectis, sponte sua, & liberè dixit, & respondit, volo, deinde interrogato Domino Io. Baptista prædicto si eandem D. Felicem in vxorem accipere, & iuxta præcepta, & ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ matrimonium cum ea contrahere velit, ipse D. Io. Baptista præmissa intelligens, sponte sua, & libere, ad præfatam interrogationem respondit, volo, propterea idem Reuer. Don Petrus eidem D. Io. Baptistæ, & D. Felici, vt supra in matrimonium ad inuicem per verba de præsenti cõ sentientibus eorum mutuo consensu intellecto dixit. Ego vos Io. Bapt. & Felicem in Matrimonium iungo, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. dicendo, Quos Deus coniunxit, homo non separet. Et insuper prædictus D. Io. Baptista dedit, & immisit annulum digito annulari eiusdem D. Felicis eius vxoris præsentis, & acceptantis, qui annulus prius à dicto Reuer. Don Petro Curato benedictus fuit: quibus etiam coniugibus idem Parochus auctoritate, qua fungitur, benedictionem dedit. Super quibus, &c. Actum, &c.

Deputatio Commissarij extra curiam.

MArcellus, &c. Reuerendissimis DD. quarumcumq. Ciuitatum, Oppidorum, seu castrorum Gubernatoribus, eorumq. DD. Auditoribus, Locatenentibus, Potestatibus, Vicariis, & aliis quibuscumq. iustitiæ ministris, illique vel illis, ad quẽ, vel ad quos præsentes nostræ litteræ peruenerint, & eorum cuilibet insolidum salutem, &c. Noueritis nuper fuisse nobis pro parte Magnifici I.V.D.D. Pompei Mollellæ S.D.N. Papæ, & Reuerendæ Cameræ Apostolicæ procuratoris fiscalis generalis querelanter expositum, quod quidam A. homicidium in personam B. commisit, & N. & N. ipsi A. opem, & auxilium præstiterunt, & astiterunt, ac ipsum ad illud deliberate perpetrandum associarunt; propterea pœnas contra sicarios, & talia patrantes à lege tàm diuina, quàm humana inflictas incurrendo. Quare cum reipublicæ interſit, vt delicta impunita non remaneant, fuimus pro eiusdem Domini Procuratoris Fiscalis parte instanter requisiti, quatenus aliquem probum virum commissarium ad prædictos inquirendum, & inquisitiones, ac processum informatiuũ formandum extra Ro. Cu. deputare dignaremur. Nos igitur Marcellus, &c. attendentes, &c. commissarium præfatum deputandum duximus, prout per præsentes Magnificum D. N. I. V. D. de cuius probitate, integritate, scientia, & experientia, plurimum confidimus, nostrum, & Cameræ Apostolicæ commissarium deputauimus, elegimus, & constituimus cum facultatibus, & auctoritatibus opportunis. Quocirca mandamus eidem N. vt statim visis præsentibus ad dictum Castrum N. ac quo sibi expediens videbitur personaliter se conferat, & informationem super præmissis capiat, omnesque & singulos testes informatos, & coram eo inducendos, & nominandos super præmissis mediis eorum iuramentis examinet, ac vacillantes, veritatem occultantes, & de mendacio cõuictos arbitrio suo torqueat, & testificari recusantes omnibus viis, ac remediis iuris, & facti opportunis cogat, & compellat, cogique, & compelli mandet, & faciat, & eosdem testes, ac delinquentes, & complices ad personaliter comparendum coram se sub censuris ecclesiasticis, & pecuniariis, ac corporis afflictiuis, & aliis sibi visis pœnis citet, moneat, & requirat, ac citari, moneri, & requiri mandet, & faciat, & contra contumaces ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum per se imponendarum, vt moris est procedat, illosq. carceret, & in posse nostrum sub tuta, & fida custodia, vel idoneis cautionibus transmittat, & conduci faciat, & generaliter omnia alia, & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna mandet, & faciat, ac exequatur vsque ad sententiam diffinitiuã exclusiue: etiam si talia forent, quæ commissionem magis specialem, amplam, & expressam exigerent. Dantes sibi in præmissis

missis omnibus, & singulis omnimodam potestatem, auctoritatem, & facultatem, plenumque, liberum, generale, & generalissimum mandatum, cum plena, ampla, generali, & generalissima facultate, vices, & voces nostras sibi in præmissis delegantes. Quo circa vobis Reuerendissimis DD. Gubernatoribus, Locatenentibus, Iudicibus, Commissariis ordinariis, Vicariis, Potestatibus, & aliis iustitiæ ministris quibuscumque, ac dicti Castri N. & aliorum locorum cômunitatibus, & cômissariis, & aliis quibuscumque in executione præsentium nominandis, per præsentes committimus, & in virtute sanctę obedientię districte præcipiendo, sub mille ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ in euentum contrauentionis applican. mandati exequuti, & in subsidium excommunicationis, aliisq. arbitrio nostro imponendis, & applicandis pænis mandamus quatenus eundem D. N. commissarium nostrum prædictum in talem recipiatis, & admittatis, & sibi in omnibus, & per omnia pareatis, & obediatis, omnemq. fauorem, & auxilium per ipsum in præmissis requisitum pro præmissorum executione impendatis, & præbeatis, omni prorsus contradictione, & exceptione cessante. Volumus autem, quod vltra expensas victus, & hospitii eidem D. N. commissario scuta N. notario vero iulios singulis diebus quibus ipsi ab Alma Vrbe recesserint recto itinere vsque quo ad eam similiter reuersi fuerint de bonis delinquentium prædictorum, seu quomodolibet indiciatorum, omnino persoluatur. In quorum, &c. datum, &c.

Franciscus Belgius notarius.

Marcellus Lantes Auditor.

Nominatio Banniti.

Magnificus D. G. habens facultatem, & licentiam nominandi bannitum à Reuerendiss. D. N. Gubernatore, &c. tenoris infrascripti videlicet Illustriss. &c. sponte, &c. virtute dictæ facultatis, & auctoritatis sibi concessæ de nominando bannitum, nominauit, ac in eius pristinum statum reposuit R. absentem me not. &c. ipsumq. ad eius patriam remisit omnemq. facultatem, & auctoritatem prædicto Magnif. D. G. in eiusdem suis facultatibus, & literis patentibus præmissorum occasione traditam atque concessam penitus in eundem R. bannitum. vt supra nominatum posuit, atque transtulit ita vt idem R. eiusdem auctoritate, facultate, potestate, & aliis quibuscunque priuilegiis talibus Bannitis nominatis, & remissis concessis, & attributis tàm in vim præinserti rescripti, quam Summorum Pontificum constitutionum, priuilegiorum, & indultorum vti, frui, & gaudere valeat, & possit libere, & absq; aliqua controuersia non solum modo præmisso, sed omni alio meliori modo, &c. Promittens idem D. G. præsentem nominationem, & remissionem semper, & omni tempore fore, & esse bonam, & validam nihilq. in eius præiudicium fecisse, illamq. pro tali perpetuo habere, & manutenere alias, &c. de quibus, &c. Pro quibus omnibus, &c.

Creatio Equitis.

In nomine sanctę, & indiuiduæ Trinitatis, &c. Nouerint vniuersi, &c. quod anno, &c. In mei, &c. personaliter constit. Ill. D. N. filius bo. me. N. habens, tenens suis in manibus duas literas regias obtentas à Serenissimo, ac Catholico Rege Philippo ab Austria, &c. sub dat. vna videlicet in Oppido de Madrit die, &c. sigillo magno eiusdem S. Maiestatis, vt in ea apparet à tergo impresso: altera vero sub dat. &c. in papiro, ac sermone hispano ambas scriptas, & manu eiusdem Serenissimi Regis, vt in eis videre est subscriptas tenoris, &c. illas pręnia illarum osculatione præsentauit Illustriss. DD. A. & B. eosq. requisiuit, vt attento, quod Illust. D. C. commendator commendæ S. &c. cui etiam præinsertæ literæ, directæ erât, ab hac luce migrauit vellent iuxta præinsertarum literarum tenorem habitum, & Crucem per alios milites dictæ religionis Alcantaræ gestari solitũ tradere, & conferre, ac per huiusmo di traditionem prædictæ militiæ ascribere, & aliis militibus aggregare dignarentur

tur. Qui Illustrissimi D. A. & B. dictas literas ad se debita cum reuerentia receperunt, & viderunt, & supra eorum singula capita posuerunt, illasq. per eundem me notarium alta, & intelligibili voce legi mandarunt, prout lectæ fuerunt ad illarũ exequutionem procedendo præuia Spiritus sancti Missæ celebratione, in maiori capella infrascriptæ ecclesiæ recitata per P. presbyterum, &c. ipsum Ill. D. N. præsentem, & gen.bus flexis id humiliter petentem, & tunc confessum, & communicatum, astantibus ibi Ill. DD. A. & B. militibus dictæ religionis S. Iacobi, multis hinc inde interrogationibus, & responsionibus, iuxta eiusdem religionis Alcantaræ ritus, & stabilimenta ense à sinistro latere per Ill. D. A. & B. censita, & per milites prædictos aureis a dextro, & sinistro pedibus cinitis calcaribus, aliisq. requisitis seruatis, habitum eiusdem Religionis Alcantaræ induerunt. Qui Ill. D. N. de observando omnia, & singula eiusdem Religionis Alcantaræ vota, caualeriatus ordines, præcepta, & constitutiones à Sede Apostolica confirmatas, & quatenus sint in vsu promisit, & in manibus eorundem Ill. DD. A. & B. tactis per ipsum N. sacrosanctis scripturis, ad sancta Dei Euangelia solitum præstitit iuramentum. Actum Romæ in Ecclesia, &c. præsentibus N. & N. testibus, &c.

Appaltus salis.

MAgnificus D. A. generalis dohanerius Almæ Vrbis salariæ, sponte, &c. vendidit, & appaltauit, ac titulo venditionis, & appaltus concessit D. B. rub 50. salis dictæ salariæ pro vno anno proxime futuro, ab hodie inchoan. & vt sequitur finien. cum pactis, & conuentionibus infrascriptis videlicet.

In primis quod dictus magn. D. A. teneatur, prout promisit dare, & consignare dicto B. dicta rub. 50. salis pro dicto anno, & eo anno durante in supradicta Almæ Vrbis salaria ad omnem ipsius B. simplicẽ requisitionem pro locis N. & N. & versa vice dictus B. teneatur, prout promisit dicta rub. 50. salis recipere pro dictis locis, & soluere ad rationem iuliorum 20. pro singulo rub. dicto. D. A. doganerio ibidem præsenti, &c. hic Romæ in dicta salaria statim facta ab eodem R. receptione dicti salis in tot paulis, & testonibus papalibus libere, &c. Quam salis quantitatem prædictus B. teneatur recipere in termino dicti anni, & in euentum quod nollet, seu recipere recusaret, nihilominus teneatur ad solutionem prætii ad rationem prędictam, ac si totam quantitatem salis recepisset, quia sic expresse actum, &c. Item quod dictus A. Dohanerius teneatur concedere, prout ex nunc tenore præsentis cõtractus, concedit plenam facultatem, & auctoritatem eidem B. dicto anno durante, vendendi dictum sal pro dictis locis, & terris superius expressis, ad magnam, seu paruam quantitatem, & vt vulgo dicitur à grosso, & minuto pro illis prætiis, pro quibus dictum sal venditum fuit ab appaltatoribus præteritis. Item quod dictus D. A. dohanerius durante dicto anno non possit vendere, neque vendi facere per se, vel alium, seu alios in dictis locis aliquam quantitatem salis, ita ex pacto, &c. alias, &c. de quibus, &c. promittens insuper dictus B. emptor dicto anno durante, non vendere, nec distribuere dictum sal in aliis locis, præterquam in dictis locis, & terris superius specificatis, sub pœna contenta, & expressa in capitulis inter R. Cameram Apostolicam, & dictum A. dohanerium celebratis, de quibus capitulis illorumq; tenore, & qualitatibus præfatus B. emptor asseruit habuisse, & habere plenam, & certam notitiam & informationem. Pro quibus omnibus, &c.

Deputatio Viceplebani.

COram Reuerendissimo P. D. N. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Archiepiscopo N. ad in infrascripta à Sanctissimo D. N. Papa specialiter deputato, in meiq. notarii, &c. personaliter constitutus R. D. N. canonicus, &c. Plebanus parochialis ecclesiæ sancti N. diœc. N. exhibuit, & præsentauit dicto Reuerendissimo D. Archiepiscopo motum proprium Sanctissimi D. N. Papæ ab eo obtentum, quem ego notarius præ manibus habeo, requirens eundem, & petens virtute dicti motus proprii aliquem probum, & idoneum virum in viceplebanum dictæ ecclesiæ deputari.

Qui

Qui Reuerendissimus D. Archiepiscopus dicto motu proprio, cum ea, qua decuit reuerentia, ad se recepto, illoque viso, & lecto, & postea mihi restituto, auditaque petitione, & instantia dicti N. sponte, &c. mandatis Apostolicis parendo, constituit, fecit, & deputauit dictæ Ecclesiæ viceplebanum D.A. quatenus tamen de eius sufficientia, & idoneitate constet coram DD. examinatoribus ad id deputatis, ad dicti D. N. plebani nomine, & pro eo dictam Ecclesiam sancti N. in spiritualibus, & temporalibus regendum, & gubernandum confessionesq Christifidelium audiendum & sacramenta ecclesiastica ministrandum, necnon decimas, & quoscumque alios fructus, redditus, & prouentus ad dictam ecclesiam quomodolibet spectantes, & pertinentes à quibus opus fuerit exigendum, & recuperandum, ac habuisse, & recepisse confitendum, & de exactis quietandū, &c. & præmissa faciendum cum prouisione liciti, & honesti salarii, ac iustis, & honestis, ac solitis, & consuetis pactis, & etiam cum clausula solit a ad lites, & generaliter, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus testibus, &c.

Affrancatio prædij pro nob. domino B.

CVm fuerit, & sit, prout asseritur, quod nobilis vir D. B. hactenus habuerit, & possederit habeatq. & possideat de præsenti iure vtilis dominii in loco dicto, seu vulgariter nuncupato, &c. vnum prædium modiorum quinquaginta partim arboratum, & aratiuum, & partim pratiuum iuxta bona, ab vno, &c. & alios suos notissimos fines præmissis forsan veriores, saluo iure, &c. sub proprietate, & directo dominio Abbatiæ, &c. grauatum annuo censu, vel canone, seu responsione solidorum 50. monetæ ferrarien. annuatim in festo, & soluen. eidem Abbati seu commendatario prædictæ Abbatiæ pro tempore existenti. Cupiatq. dictus nob. D. B. dictum prædium à proprietate prædictæ Abbatiæ liberare, & affrancare. Ideo supplicari fecerit Illustrissimo, & Reuerendiss. D. A. tituli sancti N. sanctæ R.E. Cardinali, moderno Abbati, seu Commendatario dictę Abbatiæ pro liberatione, & affrancatione prædicta, pro qua habenda, & obtinenda obtulit soluere summam scut. mille monetæ eroganda in emptionem tot locorum montium non vacabilium in hac Alma Vrbe, ad perpetuam vtilitatem prædictæ Abbatiæ, ex quibus annui redditus, & fructus percipientur longe maioris summę, & quantitatis dictæ annuæ responsionis, siue canonis floren. 50. Cumque idem Illustrissimus Cardinalis, & Commendatarius prædictus semper, pro posse studuerit, & curauerit conditionem dictæ Abbatiæ facere meliorem omnibus examinatis, & mature discussis cognouerit, & demum deliberauerit, & decreuerit prædicta in euidentem dictæ Abbatiæ cedere vtilitatem, proptereaque facultatem, & auctoritatem prędictam affrancationem, mediante dicta inuestitura facienda à Sanctissimo Domino Nostro Clemente papa Octauo, per eius litteras Apostolicas in forma breuis expeditas, sub annulo Piscatoris, sub datum Romæ, apud sanctum Petrum, die prima Iulii 1599. obtinuit, quas originales litteras idem Illustrissimus Dominus Cardinalis mihi notario consignauit, & illas præsenti instrumento per me notarium registrari iussit, te notis, &c. Vnde ad dicti prædii affrancationem modo præmisso deuenire intendens motus maximè idem Illustrissimus Dominus Cardinalis, cum dictum prædium priuilegio, & beneficio constitutionis Bonifacianæ potiri, & gaudere supradictus B. prætendat. Hinc est, quod anno, &c. Coram me notario, &c. personaliter existens, præsens idem Illustrissimus dominus Cardinalis Commendatarius præfatus vtens facultate, & auctoritate sibi à Sanctissimo Domino nostro Papa, vigore litterarum Apostolicarum concessis, & ipsarum litterarum vigore sponte, &c. omnibus melioribus modo, &c. supradictum prædium, vt supra positum, & confinatum, ab vlteriori solutione, & præstatione dicti census canonis, seu annuæ responsionis, quo, seu qua grauatum existit, ac à directo dominio in, & super eo, & qualibet illius gleba dictę Abbatiæ, & eius pro tempore Abbati, seu commendatario competenti penitus, & omnino exemit, liberauit, et affrancauit, illudq. libe-

liberum exemptum, & francum, & allodiale esse, & pro tali in perpetuum haberi, teneri, & reputari voluit, & vult, ita vt decetero perpetuis futuris tẽporibus dictũ vtile dominium cum directo reconsolidetur, ac reconsolidatum fore, & esse censeatur, & sit ad fauorem dicti D.B. eiusq. hæredum, & successorum quorumcumque in tantum, quod dictæ Abbatiæ Illustrissimoque D. Cardinali Commendatario, & aliis quibuscumque dictam Abbatiam quouis titulo nunc, & pro tempore obtinentibus in perpetuum nulla de, & super illo præmissorum causa, & occasione in totum, aut pro parte competat actio, aut ius aliquod, & de eo, & qualibet illius parte liceat eidem B. ac suis hæredibus, & successoribus quibuscunque perpetuis futuris temporibus libere, & licite ad eorum libitum voluntatis quouis titulo, aut modo disponere, ac si oneri prędicto nunquam obnoxiũ fuisset prout de aliis suis bonis propriis liberis, & allodialibus disponere posset super quo prædio, vt supra affrancato idem Illustriss. D. Cardinalis, & Commendatarius prædictus cessit transtulit, & renunciauit ad fauorem dicti D.B. idem præsentis eiusq. hæredum, & successorum quorũcumque dictum directum dominium, ac omnia iura omnesq actiones occasione prædicta dictæ Abbatiæ sibiq. Illustr. D. Cardinali, ac in dicta Abbatia successoribus competentia, & competitura nullo iure, nullaq. actione d. Abbatiæ, & aliis prædictis de cetero reseruatis, sed omnibus in dictum D.B. & suos desuper translatis ad habendum, &c. Ponens, &c. constituens, &c. dans licentiam, &c. & interim constituit se, rationem, & exemptionem dicti prędii omniaque & singula præmissa, & facit idem Illustrissimus D. Cardinalis eo, quia idem B. soluit tradidit, & consignauit eidẽ Illustriss. D. Cardinali, quo supra nomine recipienti scuta mille monetæ in litteris patentibus decem locorum montis fidei non vacabilium quas idem Illustrissimus D. Cardinalis in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia habuit, & recepit ab eodem D.B. præsente, & tradente de quibus se bene contentum vocauit exceptioni, &c. tamen ad cautelam renunciauit cum pacto, &c. Quæ quidem loca decem montium stent, & stare debeant perpetuo, pro dicta Abbatia in locum supradicti prædii, vt supra liberati, & affrancati, & illius locum in omnibus, & per omnia subrogata esse censeatur, nec vllo vnquam tempore vendi, vel alienari possint non secus, ac cætera bona stabilia prædictæ Abbatiæ & casu quo ipsa loca montium redimerentur pretium ipsorum reinuestiri debeat ad fauorem eiusdem Abbatiæ in aliis locis montium non vacabilium de Vrbe, quæ eisdem vinculis obnoxia, & prohibitionĩ alienationis subiecta perpetuo existant ita tamen, quod non propterea quicquid de dictis locis montium contigerit possit haberi aliquis regressus super dicto prædio, vt supra affrancato, sed semper liberum & francum remaneat, nec vllo periculo dictorum locorum montium subiaceat prout illud in quemcumque casum dictum Illustriss. D. Card. dicto nomine liberum, & francum penitus fore, & semper esse declarauit. Quæ omnia, & singula, in prę senti instrumento contenta, & expressa idẽ Illustrissimus D. Cardinalis, quo supra nomine promisit semper, & omni tempore habere rata, &c. & non contrafacere, & alias, &c. Pro quibus omnibus, &c. iurauit tacto, &c. super quibus, &c. Actum Romæ &c. præsentibus testibus, &c.

Creatio alterius de aliqua nobili domo.

Illustres, & nobiles viri DD. A. M. & N. omnes de nobili familia, & agnatione de N. conuocati, & congregati in loco infrascripto, & infrascriptorum occasione asserentes se repræsentare maiorem, & saniorem partem ipsorum nobilium de N. & quod ad præsens non est alius ex ipsis nobilibus qui ad infrascripta commode interuenire valeat, & nihilominus pro aliis nobilibus absentibus de rato, & ratihabitione promiserunt, & quatenus opus fuerit præsens instrumentum, & omnia contenta in eo ratificabunt, & approbabunt ad omnem simplicem requisitionem infrascripti D. P. etiam per publicum instrumentum cum clausulis, & solemnitatibus debitis, & opportunis, alias, &c. & dictis resp. & nominibus considerantes, & attendentes eximias virtutes, & immensa benemerita, & obsequia D.P. qui retroactis

ctis temporibus se promptum, et facilem reddidit, et obsequiosum pro predictis nobilibus et augumento honoris domus, et agnationis prædictæ personam virtutes suas, ac industriam diuersimode exercendo, et occupando. Volentes præfati nobiles DD. de N. quibus supra nominibus aliquali recompensatione illorum, et amoris sui offensione, eum subleuare, et sese obsequiosos illi reddere ne vitium ingratitudinis vllo vnquam tempore eis ascribi valeat, et vt etiam ipse D. P. de cetero animosior reddatur ad idem perseuerandum habito prius super præmissis inter eos, vt asseruerunt colloquio, et tractatu sponte, etc. omnibus melioribus modo, etc. vnanimiter, et concorditer dictum d. P. ibidem præsentem, et gratiose acceptantem, et quoscunque eius descendentes, et descendentium descendentes vsque in perpetuum fecerunt constituerunt, et creauerunt, ac faciunt constituunt, et creant de domo agnatione, et familia de N. ita vt de cætero dictus P. et eius descendentes, vt supra sint, et esse debeant, et intelligantur, ac habeantur, teneantur; tractentur, et reputentur, et nominentur haberi tractari vocari, et reputari debeant vbique locorum de domo, et agnatione ipsorum nobilium de N. ac si originarius ex dicta domo, et agnatione natus, et procreatus ex ipsis nobilibus, & ex alicuius ex eis corpore in lucem productus per lineam masculinam, ac si esset vere, et naturaliter ex dicta domo, et agnatione ex corpore alicuius ex eis procreatus per lineam masculinam legitimam, et naturalem, vt supra absque alio medio in tantum, quod de cætero, et perpetuis futuris temporibus ipse P. et eius descendentes, vt supra, in infinitum possint, et valeant, et eis liceat vbiq. locorum deferre arma, et insignia ipsorum nobilium de N. et agnationis sub forma infrascripta videlicet, etc. Hic ponatur scutum præfatorum nobilium de N. Quæ omnia, et singula, etc. Pro quibus, etc. iurarunt tactis, etc. super quibus, etc. Actum, etc. præsentibus N. et N. testibus, etc.

Forma renunciationis tutelæ Mulieris transire volentis ad secunda vota.

IN Dei nomine, etc. Coram, etc. ac in mei notarii, etc. personaliter constituta, honesta mulier d. Agnes, et relicta q. N. et exposuit eidem Magn. d. Iudici, vt supra pro tribunali sedenti qualiter ipsa domina Agnes retroactis mensibus post dicti sui viri obitum fuit deputata tutrix A. pupilli sui, et dicti N. filii eiq. iudicialiter decreta fuit administratio personę rerum, et bonorum dicti pupilli apparente desuper instrumento manu publici notarii confecto velitq. modo ipsa Agnes, et intendat transire ad secunda vota, et ob id non potest commode præesse administrationi personæ rerum bonorum, et iurium dicti pupilli ne propterea illius successione, et aliis quibuscumque iuribus sibi competentibus propter defectum tutoris non dati seu petiti priuetur, et ne idem pupillus vllum propterea reale, nec personale detrimentum patiatur sponte, etc. omnibus melioribus, etc. cessit, et renunciauit, ac cedit, et renunciauit in manibus præfati Magnif. d. Iudicis, vt supra pro tribunali sedentis dictæ tutelæ, et administrationi bonorum ei, vt supra decretæ offerens ex nunc reddere rationem suæ administrationis cuicumque altero tutori constituendo quem tutorem, per eundem d. Iudicem eidem pupillo constitui petit, et præsertim d. B. vnum ex proximioribus dicti pupilli fide, et facultatibus idoneum ibidem præsentem, et onus huiusmodi separatum suscipere offerentem. Qui Magn. d. Iudex, vt supra pro tribunali sedens auditis, et intellectis præmissis, et mature consideratis omnibus melioribus modo, etc. et debita causæ cognitione adhibita debitaq. iuris solemnitate præcedente, et seruata præfatam renunciationem tutelæ, vt supra per dictam d. Agnetem factam tamquam legitimam, & legitime factam admisit, et admittit, ac legitime factam declarauit, et declarat, et attento, quod ipse. B. vt supra nominatus per dictam Agnetem ex fide dignorum testimonio fuit sufficienter informatus est habilis, et idoneus ad dictam tutelam suscipiendam, et administrandam ipsum

qui-

quidem B. ibidem præsentem, & nos prædictum acceptantem eidem A. pupillo, eiusq. rebus, & bonis in tutorem, & pro tutore constituit, & deputauit. reliqua extende prout in aliis formis tutelæ, quas superius habes mutandis mutatis, &c.

Assecuratio dotis.

CVm superioribus diebus inter D. Lucretiam, &c. ex vna, & D. Claudium, &c. ex altera partibus fuerit, per Dei gratiam, contractum matrimonium, illudq. vt asseritur consumatum, seruatis prius decretis sacrosancti Concilii Tridentini in parochiali Ecclesia sancti Benedicti, &c. sub qua ipsa D. Lucretia degit: & huiusmodi parentelæ intuitu, fuerit inter ipsas partes, mediante tamen, pro ipsa D. Lucretia D.N. N. deuentum ad certas cõuentiones præfati in folio tenoris, &c. Hinc est, quod anno, &c. In mei, &c. præsentia personaliter constituta dicta D. N. vti mater, ac legitima administratrix dictæ D. Martiæ, sponte, &c. Ad computum scutorum 500. integræ dotis dictæ D. Lucretiæ, cessit, dedit, assignauit, ac alias omni modo meliori concessit dicto D. Claudio præsenti, &c (*Donum insolutum dotis.*) Vnam domum, cum vniuersis illius membris, & pertinen. positam, &c. iuxta bona, &c. & alios fines, si qui, &c. Item omnia iura, &c. ponens, &c. constituens, &c. & donec, &c. Et hanc domus cessionem fecit pro summa scutorum 300. monetæ de quibus, stante ipsa cessione, idem Claudius dictam D. Mariam præsentem, ac dictam eius vxorem quietauit, &c. & alia scuta, &c. & ad computum dictæ dotis idem D. Claudius confessus fuit habuisse, & recepisse ab eadem D. Maria præsente, &c. in bonis suppellectilibus ipsi consignatis, estimatis ad hanc summam per DD. N. N. communiter ab ipsis præsentibus electos, et nominatos, prout asseruerunt, et prout in folio dictæ estimationis apparet, quod mihi notario dederunt, tenoris, etc. Et alia scuta, etc. Idem D. Claudius in mei, etc. præsentia habuit, et recepit in prompta, et numerata pecunia a præfata D. Maria. Et insuper scuta, etc. pro residuo, et complemento dictæ dotis, eadem D. Maria eidem d. Claudio præsenti, etc. soluere promisit intra quattuor menses proximos liberè, etc. alias, etc. Et propterea stantibus dictis assignatione, consignatione, atque solutione respectiue. Idem D. Claudius quietauit, etc. dictam D. Mariam, ac dictam eius coniugem de integra dicta dote: exceptis dictis scutis, etc. soluendis vt supra dictum est, per pactum, etc. Quam quidem integram dotem receptam idem d. Claudius recipiendamq. ex nunc, tamen pro quando illam receperit, vt supra obligauit, (*Hypothecatio super omnibus eius bonis*) et hypothecauit tam in genere, quã in specie, generi per speciem non derogan. nec e contra, vna cum donatione propter nuptias, et aliis iuribus dotalibus, debitis, seu deben. iuxta formam statutorum, et nouarum reformationum Almę Vrbis quibus dictę partes sese supposuerunt, in et super omnibus, et singulis suis bonis mobilibus, et immobilibus, iuribus, actionibus, et creditis, præsentibus, et futuris, vbicunque existentibus. Itaquod in omnes, et singulos casus, et euentus redditionis faciendæ dictæ dotis, tam iuxta formam dictorum statutorum, quàm iuris disponen. (*Liceat accipere possessionem pro rata dotis*) liceat d. D. Lucretiæ, et aliis cui vel quibus ipsa dos restituenda esset, dictorum omnium bonorum, pro rata tamen dictæ dotis, et iurium dotalium, accipere possessionem actualem, realem, et corporalem, auctoritate propria, etc. acceptamq. retinere vsque ad integram dictæ dotis, et iurium dotalium satisfactionem: eo quia ipse D. Claudius præfatam dotem conseruare, et restituere, respectiue promisit in omnes casus restitutionis illius, tam constante, quam dissoluto dicto matrimonio, vna cum donatione propter nuptias, et aliis iuribus dotalibus deben. iuxta formam dictorum statutorum, quibus sese supposuerunt ipsæ partes, et quæ inter ipsos coniuges, et causa ab eius, et eorum aliquo haben. locum habere voluerunt. De quibus omnibus, et singulis bonis sic obligatis promisit idem d. Claudius nihil fecisse, nec esse factum, nec fiet in futurum in præiudicium dictæ suæ vxoris; alias teneri voluit de illorum euictione in forma iuris valida, et in Vrbe con-

consueta, & ad omnia damna, &c. & similiter dicta domina Maria promisit de dicta domo, sic vt supra assignata, nihil fuisse factum in præiudicium dicti D. Gasparis, illumque liberare ab omni molestia, alias similiter teneri voluit, de illius euictione, ac ad omnia damna. Pro quibus, &c.

Optio.

IN nomine Domini, Amen. Vacante præbenda Canonicali nuncupata N. de potestate constituta in Ecclesia, & plebe sancti N. quam dum viueret obtinebat q.D.N.olim Canonicus dictæ Ecclesiæ, qui nuper diem suum clausit extremum. Ven. D.N.Canonicus dictæ N. cui tanquam antiquiori, tam de iure, quam ex forma stat. dictæ Ecclesiæ spectat, & competit ius, & facultas optandi primam præbendam in dicta Ecclesia vacantem sponte, &c. omnibus, &c. Volens vti beneficio dictorum statutorum dictæ Ecclesiæ saluis tamen infra scriptis, vt infra optauit, & optat dictam præbendam canonicalem, vt præmittitur vacantem per mortem dicti D.N.olim Canonici dictæ Ecclesiæ, & quam ipse N.tenebat, & possidebat tempore vitę, & mortis suæ, dimissa præbenda nuncupata de vinculo, quam ipse D.N.tenebat in dicta Ecclesia ante præsentem optionem. Saluo tamẽ, & reseruato eidem D.N. Canonico prædicto ante præsentem optionem, & in principio, medio, & fine ipsius, & in qualibet eius parte, iure, & facultate optandi, & optare possendi quamcumque aliam præbendam Canonicalem pro tempore vacaturam in dicta Ecclesia, quatenus, & in quantum dicta præbenda vacans, quam tenebat dictus N. olim Canonicus prædictus de iure optari non potuisset, seu eidem D. N. pro hac vice, ius, & facultas optandi non competerent, & quod ius, & quam facultatem ipse D. N. expresse sibi reseruauit, & reseruat, & eidem per præmissa nullatenus derogare intendit. Quinimmo saluum fore promisit, & protestatur. Et ita ipsam optionem fecit, & facit cum reseruatione, & citra præiudicium iuris, & facultatis, de quibus supra, quam aliter non fecisset, nisi cum reseruatione, de qua, & prout supra. Et de præmissis, &c.

Reuocationis iniuriarum verbalium instrumentum.

IN nomine Domini, &c. Præsens personaliter constitutus prouidus, & honestus A. pro seipso ex vna, & B. similiter præsens pro seipso in quadam causa iniuriarum verbalium, quibus dictæ partes sibi inuicem proximis superioribus diebus pręteritis, vt asseruerunt, criminatæ, & illorum occasione partibus ex altera. Memoratus ex tunc B. publice, & expressa voce, non vi, dolo, metu, fraude, nec alia machinatione sinistra, vt apparuit, circumuentus, sed sponte, libere, & voluntarie profitebatur, & confessus est. Quod omnia, & singula verba, per ipsum B. de persona prouidi A. prænominati, quomodocumque dicta, prolata, & recitata, ad quamcumque etiam iniuriam tendentia, vergentia, seu interpretanda, dumtaxat animo irato, & caloribus primi motus inductus, ac etiam aliqualiter per sæpe dictus A. prouocatus, & incitatus, & non alia intentione, seu mente, nequaquam dictis verbis insistendo, seu inhærendo dixisset, protulisset, & recitasset. Et propterea nihil machinationis doli mali, fraudis, aut sinistræ suspicionis de persona memorati A. aut progenitorum suorum, & amicorum vnquam habuisse, seu hodie habere. Eundemq. A. probum, & honestum æstimare, & reputare. Similiter quoque & idem A. audiens huiusmodi rationabilem excusationem, vna cum verborum pręfatorum honestate, si quid dictus B. qualitercunque etiam de persona A. impudica, & effrenata lingua in iram motus dixisset, & recitasset publice, & expresse, & cum omni benignitate, & mansuetudine indulsit, remisit pariter, & ignorauit. Ac alter alterius dextram in signum fœderis, & amicitiæ appræhendens alterum, & sese amicos agnouerunt, & expresse protestabantur. Quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c.

Alia Erectio, & fundatio Collegij.

R. P. D. Andreas Pomus Protonotarius Apostolicus Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Balneoregien. bonarum artiũ cupidus. Qui ab eius ineunte ætate ita se ad pietatem instituit, vt nihil ab eo magis optare videretur, quam patriæ propinquis cæterisque omnibus prodesse, & præsertim studiosis literarum viris, quorum prudentia, consilio, ac opera non modo priuatæ familiæ, & ciuitates amplæ optime instituuntur, ac illustrantur; sed vniuersa quoque Respublica Christiana ad veram perpetuamq. felicitatem consequendam dirigitur. Quapropter cum longo vsu didicerit non facile illos emergere, quorum virtutibus obstat res angusta domi. Idcirco patriæ in primis prospiciens, posterisque suis, deinde aliis infranominandis. Cupiensq. illos ad liberalia studia quantum in eo est capessenda incitare, collegium vnum in eius patria, in quo adolescentes bonæ, & egregiæ indolis educari, & alimentari queant instituere, ac annuo redditu dotare proposuit. pro præmissorum igitur executione; sua sponte, &c. ac omnibus melioribus modo, &c. saluo, ac reseruato Sanctissimi D. N. Papæ, ac Sedis Apostolicæ consensu, & beneplacito, & non alias aliter, nec alio modo, de quo expresse protestatus fuit, & protestatur, erexit, & fundauit vnum Collegium Scolarium, quod nuncupari debeat sub inuocatione sancti Bonauenturæ, ciuis, ac patroni dictæ ciuitatis Balneoregii, quem fel. recor. Sixtus Quintus Pont. Max. ob præclaram vitæ sanctitatem perennes labores pro Ecclesia Dei susceptos, ac præstantem doctrinam cum pietate coniunctam, virtutibusq. diuinis illustrem, dignum censuit, vt inter primarios, præcipuosque Ecclesiæ Doctores annumeraret. Pro cuius collegii scolarium vsu, & habitatione inseruire debeant ædes omnes, quas ipse D. Andreas habet, & possidet in dicta ciuitate Balneoregii, quas ideo dicto collegio applicauit. Cui collegio, & scolaribus pro tempore existentibus, vt se substentare, & conseruare, oneraque ipsis, & collegio prædicto pro tempore incumbentia sufferre valeant, donauit, ac titulo puræ, perfectæ, & inuiolabilis donationis, quæ fit, & fieri dicitur inter viuos, dedit, cessit, concessit, mandauit, renunciauit, & transtulit in perpetuum eius ædes prædictas, ac alia omnia & singula bona sua stabilia in ciuitate, & agro Balneoregien. sita, & consistentia, super quibus bonis, vt supra donatis dictus D. Andreas cessit ad fauorem collegii, & illius scolarium omnia iura, omnesque actiones quocumque nomine nuncupatas sibi desuper competentes, & competituras, ac competentia, & competitura, nullo iure, nullaque actione sibi desuper, saluis tamen infrascriptis, de cetero reseruatis, sed omnibus in collegium, & scholares prædictos penitus translatis. Ponens, & subrogans collegium, & scholares antedictos, in ius, locum, & priuilegium ipsius donatoris vniuersum, ad haben. &c. constituens, &c. dans licẽtiam scholaribus, siue pro tempore rectori, & œconomo collegii prædicti bonorum donatorum possessionem, &c. propria auctoritate, &c. capiendi, &c. captamque, & apprehensam retinendi, & continuandi, &c. & donec, &c. constituit, &c. de quorum bonorum idoneitate, ne vllo vnquam tempore cõtingat dubitari, vtque facilius ab occupationibus defendi valeant, bona donata recenseantur, recognoscanturq. illisq. omnibus diligentissime perquisitis, singula in catastum referantur, & quibus in locis ea sint, quibusue finibus cõtineantur singulatim per publicũ notariũ describentur, cuius catasti, siue inuentarii duo conficiantur exempla vtraque publici notarii auctoritate, & signo roborata, & authenticata, quorum alterũ in dicto collegio, alterum vero in Episcopali archiuio custodiẽdum tradatur. Quorum omnium bonorum perpetuam conseruationem pro dicto collegio, & scholaribus, cupiens illorum venditionem distractionem, translationem, permutationem, pignorationem, obligationem, hypothecationem, & alienationem quamcumque etiam alienationis vocabulo latissime sumpto, & etiam illorum vltra triennium locationem expresse prohibuit, & vetuit. Quicquid autem contra supra, & infra disposita factum fuerit, irritum, ac inane, nulliusq. roboris, ac momenti sit. Aedes autem pro vsu dicti collegii, & eius scholarium appli-

applicatarum, si diruerentur, aut vetustate labefactatæ ruinam minarentur, eas ex aliorum bonorum collegii redditibus restitui, instaurariq. statuit, & mandauit.

Collegium autem prædictum sit, & esse debeat perpetuis futuris temporibus, & in infinitum de iure patronatus ex fundatione, & dotatione familiæ ipsius D. Andreæ, & eius germanorum fratrum, ac descendentium ab eis, & pro primo patrono dicti collegii nominauit semetipsum, & postquam esse desierit, substituit eius germanos fratres, ac eorum descendentes masculos, legitimos, & naturales in perpetuum, et in infinitum etiam vltra centesimũ gradum, quousque durabit linea prædicta, in quo collegio recipiantur, et admittantur tot scolares prima tonsura initiati bonæ, et egregiæ indolis, litterarum studiis dediti, ad minus annum decimum quintum cuiusque eorum ætatis attingentes: quot ex fructibus, redditibus, et prouentibus bonorum dicto collegio donatorum sustentari commode poterunt, quibus cibarius victus per septennium tantum subministrari debeat. Qui scolares esse, & delegi debeant de familia fundatoris, et ab ea descendentium, ac consanguineorum, affinium, propinquorum, ac quouis modo, et gradu attinentium eorumdem descendentium in perpetuum, et in infinitum. Itaut semper proximiores in gradu præferantur, quibus patronis liceat toties quoties alios eligere in defectum attinentium, et aliorum prænominatorum. Quod si omnes descendentes esse desierint, recipiantur in dicto collegio scolares, quos Reuerendissimus cathedralis Ecclesiæ Antistes, ac magnifici domini Priores ciuitatis Balneoregii pro tempore duxerit eligendos, et admittendos. Qui scolares eligendi, et admittendi ab Antistite, ac Prioribus prædictis debeant esse ętatis, et idoneitatis prædictæ toties quoties electio contingat, et de ciuitate siue diœcesi Balneoregii, et quoties electioni locus factus fuerit, edictum publice præponatur, vt ad illum obtinendum omnes inuitentur: et qui conuenerint, separatim diligenter singulorum ingenium, indoles, mores, et alia, quæ negotii ratio requirit explorentur, atque vbi Antistes, et Priores prædicti de singulorum ingenio, indole, & moribus fuerint edocti a probatis viris, omnes quos bonos, aptosq. iudicauerint, si plures fuerint, ne fauore, et gratia eligere videantur, in breui pagina nominatim describi, ac in vrna poni, et successiue quem puerulus primum extraxerit, ad locum vacantem eligere, et recipere debeãt. Vtq. ordo, et iura dicti collegii seruentur, scolaresq. in bona vita, et moribus contineantur. Reuerendiss. D. Antistes prædictus ex eis natu maximum, si sibi videbitur, sin autem alium quem maluerit ex scolaribus, siue si ipsi Reuerendissimo D. Antistiti videbitur expedire extraneũ, sacerdotem tamen maturæ ætatis, et spectatæ integritatis eligere dignetur, qui scolaribus præsit, curetq. collegialiter in dictis ædibus eos degere, bonam, honestamq. vitam ducere, ac sordibus, et vitiis abstinere, bonisq. artibus operam nauare, ipsiusq. collegii introitus non dissipari, aut in alios quam in collegii, et scolarium vsum, et vtilitatem conuerti. Scolares autem pro tempore collegii prædicti enixé per viscera Christi hortatus fuit, vt accuratè prouideant, et nitantur otium, ac desidiam, a quo fonte multa profluunt mala, eorum ætati infesta, vt pestem vitare: studiis literarum non solum, & latinæ linguæ, sed et Ecclesiasticæ disciplinæ operam nauare: ab improborum amicitia cauere, seniores, ac recte monentes auscultare, eosq. vti parentes obseruare, bonas artes colere, in ludo, et scola literaria modeste versari, ante omnia Deum timere, quotidie preces, horasq. beatæ Mariæ recitare, preces Deo Opt. Max. in salutem animæ ipsius R. P. D. Andreæ deuote effundere, ac se tales præbere, vt iudicentur non indigni loci in dicto collegio ipsis concessi, et probitatis, religionis, et industriæ eorum spem ad maiora extendere.

Quæ omnia, et singula præmissa, quæ dictus D. Andreas declarauit fecisse, et facere amore Dei, ac ad laudem, et honorem sancti Bonauenturæ, cuius precibus, intercessione, et meritis Saluator noster Iesus Christus ad cęlestia regna ipsum perducere dignetur, semper, et perpetuo rata, grata, valida, & firma habere, ac

genere, & in nullo sub quouis prætextu, iure, titulo, causa, modo, ingenio, siue quæsito colore, ac ex quauis causa quantumuis incogitata per se, vel alium, seu alios in iudicio, aut extra, directè, aut indirectè contrafacere, &c. promisit. Et pro obseruatione inuiolabili omnium, & singulorum præmissorum, & eorum non contrauentione dictus D. Andreas seipsum, &c. bonaque, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra, &c. obligauit, &c. me notario publico infrascripto vti publica, & authentica persona solemniter, ac legitime stipulan. & acceptan. pro omnibus, & singulis, quorum interest, &c. iurauit tactis, &c. super quibus, &c. actum, &c.

Tenor supradictarum litterarum, sequitur, vt infra videlicet.

CArolus Trottus Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Balneoregien.

Dilecto nobis in Christo D. Vincentio Flaminio Ciui Balneoregien. salutem in Domino. Cum pro parte tua fuerit nobis expositum, quod tu titulo deuotionis ductus ven. Ecclesiam S. Bonauenturæ in ciuitate Balneoregii, & contratæ Ciuit. existen. dotare proposuisti annuis scutis in seruitutis capellano, qui singulis hebdomadis feria secunda, & quarta perpetuis futuris temporibus in dicta Ecclesia celebrare debeat, si tibi, ac tuis hæredibus, & successoribus quibuscunque reseruetur, & concedatur ius præsentandi personam idoneam ad dictam Ecclesiam quoties perpetuis futuris temporibus vacare contigerit. Nos igitur zelo tuæ deuotionis annuentes. Cupientes quoque nostris præcipuè temporibus, te, ac alios ad pia opera excitare. Tibi, ac tuis hæredibus, & successoribus quibuscunque in dicta Ecclesia ius præsentandi personam idoneam, à nobis tamen, ac successoribus nostris instituen. quoties illam quomodolibet vacare contigerit, perpetuis futuris temporibus, ex priuilegio dotationis, ac aliis omni meliori modo concedimus, ac reseruamus. In quorum, &c.

Promissio pro Illustriss. D. N. mercatore Floren. Rom. Cur. sequen. pro erectione montis.

ILlustriss. D. C. Domicellus Rom. & Marchio N. asserens sibi à Sanctissimo D. N. D. Clemente diuina prouidentia Papa Octauo per suas litteras Apostolicas in forma breuis expeditas, ad prouidendum variis, & diuersis suis negotiis datam, & concessam fuisse licentiam, & facultatem super infradicendis suis bonis in dd. litteris Apostolicis expressis, & specificatis erigendi, seu creandi montem redimibilem non vacabilem, summæ, & quantitatis scutorum vigintiunius millium, & quingentorum monetæ, & iuliorum decem pro scuto, constituen. & continen. in totum quantitatem locorum ducentorum, & quindecim; cum participatione fructuum ad fauorem montistarum, ad rationem scutorum sex, & baioc. 60. monetæ pro singulo loco, & anno: & alias, prout latius constare asseruit dd. litteris Apostolicis erectionis montis præfati, sub datum Romæ apud sanctum Petrum tertia præsentis mensis Februarii, quarum copiam mihi notario, &c. exhibuit, tenoris, &c. Et requisiuisse Ill. D. N. mercatorem Florentinum Romanam Curiam sequen. vt ipsius Illustriss. D.C. contemplation. contentus sit depositariam d. montis acceptare, seu se eiusdem montis depositarium vocare: necnon promittere, & se principaliter, & insolidum obligare erga, & ad fauorem personæ, seu personarũ, aut montistarum in d. monte pecunias ponentium pro solutione fructuum d. montis, prout opus fuerit facienda, & asserens d. Ill. D. L. acceptasse, & contentum remansisse promissionem, & fideiussionem præfatas facere velle, volens igitur d. Ill. D.C. eundem D. N. super præmissis, & illorum causa, & occasione, ex nunc pro dum, & quando promissiones, & fideiussiones præfatas fecerit: cautum, & securum reddere, Ideo sponte, &c. omni meliori modo, &c. ex nunc, prout ex tunc, ac pro dum, & quando promissiones, fideiussiones, & obligationes præfatas fecerit, promisit, & se obligauit d. Illust. D. N. licet absentem, me notario publico infrascripto pro eo, illiusque hæredibus, &c. præsente,

sente, ac legitime stipulante, & acceptante, & supradictis, per eum facien. promissione, & obligatione pro solutione fructuũ d. montis, ac omnibus, & singulis in eisdẽ promissione, & fideiussione conten: quorum tenores hic pro sufficienter expressis, ac de verbo, ad verbum insertis haberi voluit, indemnem penitus, & sine damno releuare, & conseruare: Ita quod nullum propterea damnum, neque molestiam aliquo vnquam tempore patiatur: eundemq. Ill. D. N. vt supra absentem, stipulatione, qua supra interueniente, à promissione, & fideiussione huiusmodi infra viginti annos proximos, & alias iuxta formã dictarum literatum Apostolicarũ penitus eximere, & liberare; alias, & ad omnia damna, &c. teneri voluit; & de quibus &c. eundemque Illustrem D. N. vt supra absentem cautelauit, & assecurauit, ac cautũ & securum esse voluit, tam in genere, quã in specie super omnibus, & quibuscumque suis bonis mobilibus, & stabilibus in quouis loco, & sub quibusuis finibus sitis, positis, & confinatis, & pro maiori cautela d. Illust. D. N. Itaquod specialitas generalitati non deroget, nec è contra, & ne de proprio vigore dictæ promissionis, & fideiussionis, per eum facien. aliquid soluere cogatur, asserens ad ipsum, seu illustrissimam D. Faustinam eius vxorem, & Illustrissimum D. Iacobum eius filium pleno iure dominii, vel quasi, inter alia bona stabilia, spectare, & pertinere casale Burghetti nuncupatum rubrorum ducentorum viginti, vel circa, positum extra portam Flaminiam iuxta ab vno bona Illu. D. Io. Baptistæ Altouiti, ab alio bona Illustrissimorum DD. hæredum Illustrissimi D. Cardinalis Farnesii, seu casale del Pino nuncupatum, & ab alio lateribus casale nuncupatum la Castelluccia Illustrium DD. de Celsis; saluis aliis, si qui, &c. quod quidem casale Burghetti ad præsens, vt asseruit in locationem, seu affictum retinet Ill. D. Gregorius de Sabattariis per nouẽnium pro annuo affictu scutorum octingentorum quinquaginta octo monetæ iuliorum decem pro scuto & b. 49. ÷ qui quidem affictus maturabit die, &c. & ex nunc pro dum, & quando affictus præfatus maturatus, & expletus fuerit casale præfatum reperitur locatum, & affictatum Ill. D. Hortensio Celso per nouennium, incipien. in festo S. Angeli mensis septembris, anni 1591. seu, &c. & vt sequitur finien. pro annuo affictu scutorum mille septuaginta quinque similium prout de affictu facto D. Gregorio constare asseruit instrumento rogato per D. Vincentium fuscum notarium publicum Capitolinum sub die vltima Maii 1581. de affictu autem facto Dom. Hortensio constare asseruit instrumento rogato per eundem notarium sub die, &c.

Item introitus Castrorum N & N.

Item asseruit ad ipsum etiam spectare, & pertinere annuam pensionem scutorum quadringentorum auri in auro ipsi Illustrissimo D. C. reseruatam super fructibus, redditibus, & prouentibus mensæ Episcopalis Feracen. anno quolibet solui debitam in festo S. Io. Baptistæ de mense Iunii vnica tantum solutione.

Item aliam annuam pensionem scutorum centum quadraginta trium auri in auro similium cum dimidio, ipsi Illustrissimo D. C. reseruatam super fructibus, redditibus, & prouentibus mensæ Episcopalis Assisien. anno quolibet solui debitam in duabus solutionibus, & paghis, alteram videlicet in festo S. Io. Baptistæ de mense Iunii, & alteram in festo Natiuitatis D. N. Iesu Christi pro rata; prout latius constare asseruit litteris Apostolicis reseruationum pensionum præfatarum desuper expeditis, ad quas, &c. Ideo sponte, &c. omnibus, &c. vltra præmissa, & infrascriptam generalem obligationem omnium suorum bonorum, obligauit, & hypothecauit, ac cessit, & assignauit d. Ill. D. Io. Baptistæ absenti, stipulatione qua supra interueniente, solutiones, & paghas affictuum, & pensionum prædictarum, ab hodie imposterum, suis debitis terminis maturandas, ad haben. &c. Transferens, &c. omnia iura, &c. ponens, &c. constituens eundem Ill. D. Io. Baptistam, & suos, &c. procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, ac ipsius, &c. solutiones, & paghas dd. affictuum, & pensionum suis debitis terminis, & temporibus aduenientibus, maturan. & deben. ab illorum affictuariis, & titulariis, seu Episcopis nunc, & pro tempore respectiue existen. ac aliis quibus opus fuerit peten. exigendum, &c. ac

habuisse, &c. confitendum, & tam de habitis, &c. quam habuisse, &c. confessis soluentes, & alios, quos opus erit, quietandū, &c. & quietantias quascunque tam publicas, quam priuatas iuramento, & alio quouis robore vallatas, dandum, & faciendum, iura, & actiones quascunque in fauorem soluentium, si opus fuerit cedendum, & transferen. cum clausulis opportunis, & si opus erit, iudicialiter agendum cum solitis clausulis ad lites, & potestate substituen. & sequestrandi, & aliis clausulis, & facultatibus in similibus apponi solitis, & quouis modo magis opportunis, durante fideiussione, & promissione huiusmodi. Itaut per huiusmodi cessionem, & deputationem, dicto Ill. D. N. non teneatur, nec obligatus sit aliquam diligentiam, nisi illam, quam voluerit facere; cum nihilominus, si aliquam diligentiam non fecerit, non possit, neque valeat d. Illustrissimus D. C. neque eius fideiussores infradicendi se iuuare: & quod non intelligatur modo aliquo supradictis, & infrascriptis cautelis in aliquo præiudicatum, nec ab illis recessum: sed ille semper illesę remaneant ad fauorem Illust. D. Io. Baptistæ, stipulatione quasupra interueniente, ordinauitq; insuper d. Illustrissimus D. C. ex nunc dd. affictuariis, & aliis, nunc, & pro tempore respectiue existentibus, vt affictus, seu paghas, & terminos dd. Casalium, pensionū, & aliorum prædictorum in terminis, & temporibus, ac in eisdem modo, & forma, quibus tenentur, & obligati exiſtunt erga ipsum Illustrissimum D. C. soluant, & exbursent, ac soluere, & exbursare promittant, & se obligent præfato Ill. D. N. donec mons præfatus integre extinctus, & redemptus, ac dictus Illust. D. N. integre satisfactus, & liberatus non fuerit, de quibus quidem affictibus, responsionibus, ex nunc pro dum, & quando dicto N. soluti, & exbursati fuerint, eosdem affictuarios, & pensionum debitores licet absentes, me, &c. quietauit, &c. per pactum, &c.

Et in euentum, in quem contingat, dictum Ill. D. N. occasione promissionis, & fideiussionis huiusmodi arctari ad aliquas anticipatas solutiones de proprio faciendas montistis, seu aliis personis, & antequā maturent paghæ affictuum, pensionum supra expressarum, & antequam illæ exactæ non fuerint, & in manibus D. N. non peruenerint, quas, vt dictum est, ad ipsum N. peruenire & peruenire debere: ita tamē quod ipse D. N. nullam diligentiam facere teneatur, & si cæperit aliquam diligentiam facere (illam ad eius libitum dimittere, possit) consequit nihilominus ex nunc, quod præfatus d. N. in casu, & euentu præfatis, vel aliquo præfatorum, d. dictam summam, seu summas de suis pecuniis anticipate, aut alias soluen. absque aliqua alia citatione, seu interpellatione desuper ipsi Illustrissimo d. C. facienda, quam d. Ill. d. N. si sibi placuerit, & videbitur, agere possit contra affictuarios, & titularios præfatos pro consecutione terminorum decursorum, & maturatorum, ac vno, & eodem tempore, si sibi videbitur, illas, vel illos accipiat, & sumi faciat ad cambium, & recambium a quibusuis mercatoribus, et personis, etiam a semetipso pro quibusuis feriis, nundinis, & mundi partibus, semel, & pluries quoties occurrerit, & opus erit, omnibus cambiis, recambiis, ac damnis, expensis, interesse, & prouisionibus ipsius Illustrissimi d. C. de quibus quidem cambiis, &c. promisit stare, & credere simplicibus partitis, & computis per dictum Ill. d. N. seu illius agentes, vel ministros, ac alios mercatores, vel personas, qui pecunias præfatas super cambiis retinuerint, dandis, & exhibendis, absque onere cuiusuis alterius probationis. Et hoc intelligatur etiam, & fieri possit, quotiescunque fuerint maturati fructus mōtis præfati, & ex parte montistarum forsan pecuniæ, & fructus de manu in manum maturandi nō recipiantur, & illos in manibus d. N. dimittant, & permanere permittant. Promittens eundem N. vt supra absentem reimbursare de omnibus, & quibuscumque cambiis, ac aliis expensis, & prouisionibus, occasione cambiorum, recambiorum huiusmodi quomodolibet facien. & decurren. vna cum sorte principali, ad omne eiusdem Ill. d. N. beneplacitum, & simplicem requisitionem pacto tamen expresse adiecto, quod dicto Illust. d. N. liceat iudicialiter agere, ac consecutionem sortis principalis, ac cambiorum, recambiorum, & aliarum expensarum præfatarum, & vno, & eodem tempore pecunias præfatas

tas

tas retinere vsq. ad diem integræ satisfa-
ctionis.

Et insuper, præmissis semper saluis volens vt contenta, & expressa in præinsertis literis Apostolicis seruentur; eaq. debitæ executioni, iuxta illarum dispositionem, demandentur, sponte, &c. promisit, & conuenit, quod affictuarii nunc, & pro tempore existentes dictorum casalium, & castrorum promittent, & se obligabunt, semper huiusmodi promissione, & fideiussione durante, & donec integre mons præfatus extinctus, & redemptus non sit, & D. D.N. integre satisfactos non fuerit, de omni, & toto eo, quod de suis pecuniis soluerit, & exbursauerit, eorumque cambiis, recambiis, damnisque expensis, & interesse, & prouisionibus soluere, ac realiter, & cum effectu exbursare affictus, & pensiones supra expressos, suis loco, & tempore maturan. & deben. præfato Ill.D.N. libere, &c. Itaquod, &c. alias, &c. stipulatione qua supra interuenien. consensit insuper, & promisit dictus Illustrissimus D. C. pro maiori cautela Ill. D. N. & iura iuribus addendo, & non alias, &c. finitis, & maturatis affictibus, & locationibus, huiusmodi, supradictum Casale, & introitus dictorum Castrorum nemini locare, seu affictare, absque scientia, & consensu præfati Ill. D. N. ad hoc vt ipse tutus sit de idoneitate nouorum conductorum, & qui affictus casalis, & introitus prædictorum præfato Ill.D.Io.Baptistæ, vt supra, soluant, ac soluere, & exbursare promittant, & se in forma Cameræ Apostlicæ obligent, & sic semper seruati, & fieri debeat, toties, quoties affictus, & locationes huiusmodi facere, & reuocare contigerit, donec d. Mons extinctus, & d. D.N. integre satisfactus nõ fuerit, vt supra dictũ est; alias in euentum contrarii, affictus, seu locationes prædictæ sint, & esse debeant ipso iure, & ipso facto nullæ, & inualidæ, ac pro nõ factis habeantur, quia sic actum, &c.

Et ex supradictis affictibus, & pensionibus præfato Ill. d. N. vt supra soluen. & exbursan. d. Illustrissimus D. C. consensit, quod per quinquennium proximum possit soluere ratam fructuum totius dicti montis, & solutis, seu defalcatis, & retentis anno quolibet dicto quinquennio durante fructibus præfatis, dictoq. Ill. D. N. de omni, & toto eo, quod forsan de suo proprio soluere occurrisset, ac illorum cambiis, &c. & prouisione, seu prouisionibus supradictis reimbursato, & satisfacto, totum id, quod superest ex affictibus, & pensionibus præfatis, in manibus præfati Ill. d. C. ipse teneatur reddere; & restituere, seu soluere præfato Illustrissimo D. C. de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris pro rata, hic Romæ; & hoc intelligatur duran. d. quinquennio tantum & non vltra.

Ordinauitque insuper d. Illustriss. D. C. pro Ill. D.N. absenti, eidemq. per præsens instrumentum plenam, liberam, & amplam facultatem dedit, ac transtulit, & concessit, quod elapso d. quinquennio, solutis prius fructibus totius montis, ac sibi satisfacto de prouisione, seu prouisionibus sibi assignatis, ac sibi debitis, & aliis supradictis, ac semper detractis, & retentis penes ipsum mercatorem, duabus solutionibus, & paghis d. montis, de proximo ordine successiuo, maturandis, totum id, quod anno quolibet superesit ex affictibus, & pensionibus supradictis, quotiescumque ascendat ad summam scutorum trecentorum, de semestre in semestre, & in fine cuiuslibet semestris, conuertat, & conuertere debeat in extinctionem, seu redemptionem d. montis, pro rata facien. iuxta, & secundum formam, continentiam, & tenorem præinsertarum litterarum Apostolicarum erectionis illius, ad quas, &c. hoc tamen adiecto, quod dictus Ill. D. N. extinctionem, & redemptionem præfatam facere teneatur, & obligatus sit modo superius expresso, sine aliqua requisitione ipsius Illustrissimi D.C. & suorum, &c. modo tamen, & forma supra specificatis, omnibus tamen sumptibus, & expensis præfati Illustrissimi D.C. de quibus d. Illustrissimus D. Carolus stare, & credere debeat simplicibus pattitis, & computis dandis, & exhibendis ab ipso D.N.

Promittens præfatus Illustrissimus D. C. huiusmodi promissionem, ac cessionẽ, & assignationem per eum pro maiori cautela D.N. sic vt supra factas, semper, & perpetuo fore bonas, & validas, bene, æque, & valide factas: dictosq. affictus, & pensiones esse exigibiles, & illi pro tempore, & in futurum in aliqua parte non di-

minuentur, sed potius augeantur; & in eas tamquam tales facere consentire omnes personas, &c. ius haben. vel habere quomodolibet apparentes, seu prætendentes in, & super dd. casale, & castris, ac illorum fructibus, & pensionibus præfatis ad omnem simplicem extraiudicialem interpellationem facien. ex parte D. D. N. vel suorum, &c. immo omnem litem, molestiam, & controuersiam, si quæ super præmissis, vel aliqua eorum parte quomodolibet moueatur in quouis iudicio petitorio, vel possessorio insolidū, & in quauis instantia, & parte iudicii, in seipsum suscipere, & susceptam prosequi, terminare, & finire omnibus suis sumptibus, & expen. ac procuratoribus, & aduocatis etiam, absq. alia cura, & interuentu ipsius Ill. D. N. & suorum hæredum, &c. quos promisit semper, & perpetuo dd. monte, fideiussione, & promissione præfatis durantibus, & donec D. N. de præfatis integre satisfactus, & liberatus non fuerit manutenere in pacifica, & quieta perceptione, et exactione affictuum, et pensionum præfatarum, vt supra, ac defendere, liberare ab omni lite, molestia, et molestante persona. Alias in omnes, et singulos casus, et euentus præmissis, aut alicui præmisso rum contrarios de omni, et quacumque dicti casalis, Castrorum, ac fructuum, et pensionum præfatarum respectiue euictione generali, et particulari, in forma iuris valida, et in Vrbe consueta siue in proprietate, siue in possessione sequatur euictio, ac etiam ad omnia damna, etc. teneri voluit erga præfatum Ill. D. N. absentem, me notario, etc.

Et præmissis, ac infradicendis semper saluis, in euentum, in quem, supradicti affictus, et pensiones ex quouis capite, et defectu diminuereutur, seu in totum, siue in partem deficerent, tunc, et eo casu, præfatus Illustrissimus D. C. in specie, ita tamen, etc. obligauit, et hypothecauit d. Ill. D. N. vt supra absenti quoscunque fructus, redditus, et prouentus omnium, et quarumcunque terrarum, et molendini, ac aliarum quarumcumque rerum, et bonorum, Castrorum Canis mortui, et Monitorii ad ipsum Illustrissimum D. C. et Illustrissimum D. Iacobum eius filium spectan. et pertinen. Dans eidem licentiam, et facultatem illos exigendi, et percipiendi, propria auctoritate, et de facto, et de illis quietan. iura cedendi, ac iudicialiter agen. et iuxta formam præinsertarum literarum Apostolicarum, cum clausula constituti latissime, vt opus fuerit exten.

Promisitq. insuper d. Illustrissimus D. D. vt vulgo dicitur, far buono al signor N. l'aggio delli quatrini, che forse li saranno pagati per detti assegnamenti dati a quel prezzo, che correra per tempo, da stare alla relatione semplice, da farsi da vn sensale di banchi.

Item consensit, et conuenit præfatus Illustrissimus D. C. quod si, et quotiescūque dicto tempore durante, cessatum fuerit in solutione fructuum, et affictuum dicti casalis, ac introituum Castrorum, et pensionum supradictarum, in terminis, et temporibus, vt supra debitum, tunc sit in arbitrium, et liceat D. N. et suis, etc. pro illorum faciliori cōsecutione, agere, et experiri tam contra ipsum Illustrissimum D. C. et fideiussores infradicendos insolidum pro rata eorum tantum, quam cōtra dicto rum casalis, et Castrorum conductores et affictuarios, ac titularios, et alios quoscunque casale, et Castra prædicta quouis titulo pro tempore tenentes, et possidentes, ac pensiones præfatas soluere debentes, ac vno, et eodem tempore pecunias præfatas accipere, et retinere, seu sumi facere, et cōtinuare super cambiis, modo quo supra, tam pro solutione fructuum dicti montis, illo durante, vt supra dictum est, quam pro extinctione de semestri, in semestre, et in fine, vt supra facien. iuxta formam præinsertarum literarum Apostolicarum; ita tamen, quod vna via electa, nunquam d. Ill. D. N. nec suis, etc. præiudicetur, quin ad alteram rediro., vel vltraque eodē tempore vti, experiri valeant; sed semper variare possint, vsque ad integram illorum consecutionem, et ad peragendum constituit, et deputauit eundem Ill. D. N. et suos, etc. procuratores irreuocabiles vt in rem propriam, cū facultate exigendi, et percipiendi fructus, et pensiones præfatas, vt supra, et de illis quietandi, agendi, et alia faciendi desuper necessaria, et opportuna cū aliis clausulis, et facultatibus in similibus apponi solitis, et quouis modo magis opportunis, duraturis, durante promissione, & fi-

et fideiussione præfatis; vt supra dictum est.

Item vltra præmissa, et illis semper saluis, et non alias, etc. præfatus Illustrissimus D.C. promisit totum dictum montem vigintiunius millium, et quingentorũ scutorum, videlicet loca ducẽta, et quindecim montis præfati vendere præfato Ill. D. N. absenti, vt supra pro dd. scutis vigintiuno mille, et quingentis monetæ, et de illis verum, et legitimum creditorem in dd. scutis vigintiuno mille, et quingentis, in libro d. montis facere, cum participatione fructuum, ad dictam rationem scutorum sex, et b. 60. pro quolibet loco; ac literas patentes ad eiusdem Ill. D. N. fauorem, per secretarium dicti montis a præfato Illust. N. nominandum, et deputandum, confici, et expediri facere, iuxta formam præinsertarum literarum Apostolicarum, hac tamen conditione, quod d. Illust. d. N. teneatur de dictis scutis 21500. facere creditorem præfatum Illustrissimũ D. C. in libris, seu libro nuncupato quaderno de cassa rationis bãchariæ ipsius N. ad effectum ex illis, videlicet scuta quinque millia monetæ, inuestiendi in emptionem quinquaginta locorum montis archiuii, cum supplemento opportuno, aut bonorum stabilium ad beneplacitum præfati Illustrissimi D.C. exinde tamen non amouen. nisi ad effectum illa conuertendi in redemptionem castri Vallis Infredæ, alias per eum venditi Ill. d. F. Cencio pretio scut. decem, et septem millium trecentorumnonagintaquinque, ex instrumento, vt dicitur rogato in actis eiusdem domini Vincentii Fusci, sub die, etc. seu in emptionem alterius castri, vel aliorum bonorum stabilium, ad beneplacitum vt supra, cum consensu tamen d. d. N. aut ad effectum dotandi vnam ex filiabus ipsius Illustrissimi d. C. cum hoc quod dicta bona sic empta remaneant, et remanere debeant in genere, et in specie obligata, et hypotheca tã ad fauorem d. Ill. d. N. pro eis releuatione, et promissione, et obligatione supradictorum, et donec ab ea liberatus, et mõs supradictus extinctus non fuerit: dicta vero filia dotata, seu dotãda iura, et actiones quascunque sibi pro sua dote competen. respectu anterioritatis præfato Ill. d. N. cedat; et renunciet: Alia vero scuta octo millia septingenta trigintaduo b. 85. soluendi, et exbursandi creditoribus ipsius Illust. d. C. descriptis tamen, et adnotatis in folio, quod facto mihi notario, etc. Illust. d. C. exhibuit, et consignauit, tenoris, etc. quam solutionem præfatus Illustris d. N. absque alia interpellatione statim facere debeas, interueniente debita cessione ad eius fauorem fienda, cum ordinatione tamen d. Illust. d. C. Et reliqua scuta septem millia septingenta sexaginta septem b. 15. conuertendi, et implicandi ad arbitrium, et dispositionem ipsius Illust. d. C. et prout melius sibi d. C. videbitur, et placuerit. Promittens vlterius præfatus Illust. d. C. quod prędicti creditores, in præinserto folio descripti, et adnotati, in receptione eorum respectiue creditũum, iura, et actiones quascumque, ipsis pro eorum respectiue credito competentia, talia qualia sint, contra ipsum Illustrissimum d. Carolum, ipsiusq. hæredes, et bona tantum præfato Ill. d. N. cedent, et transferent, ad hoc vt Ill. d. N. possit pro dd. respectiue creditis pro sua potiori cautela, & securitate, ac anterioritate, & potioritate, dd. iuribus vti, frui, agere, & experiri, ac se defendere, & iuuare contra quoscumque posteriores creditores, absque tamen præiudicatione, & liberatione infradicendorum fideiussorum, & sine præiudicio quorumcumque aliorum iurium pręfato Ill. D. N. ratione pręsentis instrumenti quomodolibet competen. & competendorum; ita tamen quod vna via electa d. Ill. D. N. nunquam præiudicetur, quin ad alterã redire, vel vtraque eodem tempore vti, & experiri valeat; sed semper variare possit vsque ad eius integram satisfactionem, reimbursationem, & liberationem: hac tamen declaratione expręssa apposita, videlicet quod quando incipietur extingui, seu redimi mons huiusmodi extingui, & redimi debeat, ac extincta, & redẽpta intelligatur primitus portio, & rata dictorum scutorũ 7767. b. 15. ad computum dictorum scutorum 21500. & deinde de manu in manum pro aliis scutis 13732. b. 85. restantibus, quia sic actum, &c.

Et quoniam, vt asseritur, mons archiuii, super quo supradicta scuta quinque millia inuestiri debent post lapsum quinquennii a die illius erectionis est vacabilis; ideo præ-

latus

fatus Illustrissimus D. C. promisit ex nunc saltem per quattuor menses ante finem d. quinquennii, præfata quinquaginta loca montis dd. quinquies mille scutis, sic vt su pra emenda, vendere, & resignare personæ, & personis, pretioque, & pretiis reperibilibus, & illorum pretium vsque ad dictam summam scutorum quinque millium tantum deponere in bancho d. D. Altouiti, ex inde non amouen. nisi ad effectum illa inuestien: in emptionem bonorum stabiliũ, vel redemptionem Castri Vallis Infredæ, obligandorum, &c. ad fauorem D. Altouiti pro eius releuatione indemnitatis a promissione, & fideiussione, sic vt supra facien. vel pro dotando filia, cum cessione iurium, vt supra dictum est, & casu, quo dicta loca montiũ venderentur minori pretio scutorum centum pro quolibet, tunc dictus Illustrissimus D. C. teneatur, prout promisit, supplere de suo proprio, vsque ad dictam summam scutorum quinque millium. Et casu quo interim, & dicto quinquennio durante, & per quattuor menses ante finem dicti quinquennii, dicta quinquaginta loca ex præfatis scutis quinque mille, vt supra emenda, non vendiderit, & illorum pretium, vel in bonis stabilibus, aut redemptionem castri Vallis infredæ, seu alterius castri, aut in dotanda supradicta eius filia, vt supra fit mentio, non exposuerit, aut supplicauerit, vel loca præfata vendere, vel resignare nolet, seu non posset, etiam ex dato, & facto principis, aut ex quauis alia causa, titulo, & modo, etiam hic non expressis, & similiter ex nunc, prout ex tunc, & eo casu, promisit, & se obligauit de suo proprio deponere in bancho dicti D. Altouiti scuta quinque millia monetę similia libere, &c. exinde non amouen. nisi ad effectum superius expressum, & narratum, et pro maiori cautela dicti N. d. Illustrissimus D. Carolus promisit etiam in literis patentibus expediendis, dictorũ quinquaginta locorum montium, sic vt supra, emendorum facere, & fieri facere mentionem, quod emuntur, & empta sunt ex dd. scutis quinque mille prouenientibus ex parte pretii supradicti montis muti, & in actu venditionis, & resignationis illorum pretium prædictum deponi debeat in bancho D. Altouiti, ad effectum inuestiendi, vt supra dictum est.

Et pro dicto Illustrissimo D. C. ibidem præsens Illustrissima domina Faustina Muta eius vxor, quæ præmissis omnibus intellectis, eo quia illorum stipulationi interfuit, & præsens fuit, vtens, & vti volens priuilegiis, & facultatibus, & auctoritatibus sibi vigore præinsertarum litterarum Apostolicarum traditis, concessis, attributis, sciens, &c. sed, &c. sponte, &c. supradicto instrumento, videlicet tam pro releuatione præfati Illust. D. & fideiussorum infradicendorum, validitate præsentis contractus, consensu præstando, lite, & causa quacumque suscipienda, prosequenda, & terminanda, necnon solutione, & reimbursatione prædictorum fructuum, ac cambiorum, recambiorum, & prouisionum, euictio neque casalis, & castrorum prædictorum, illorumq. fructuum, quam pro omnibus aliis in præsenti instrumento contentis, & per d. Illlustrimum D. C. vt supra promissis, & expressis, vt principalis, principaliter insolidum obligatam, in omnibus, & per omnia faciendo, & constituendo ad fauorem d. D. N. & aliorum quorum interest, &c. me notario, &c. stipulan. & acceptan. Et insuper huiusmodi instrumento, & contentis in eo quibuscumque, pro omni, & quocumque eius iure, & interesse, etiam dotali tàm præsenti, quam preterito, & futuro, consensit, suumq. liberum consensum pariter, & assensum præstitit, & præstat, etiam omni meliori modo, &c. immo promisit nullo vnquam tẽpore molestare, perturbare, vel inquietare d. Ill. D. N. nec fideiussores infradicendos super dd. casale, & castris, sic vt supra assignatis, nec super aliis bonis d. Illustrissimo D. C. in iudicio, nec extra, quouis prætextu, iure, titulo, causa, & modo, etiam hic non expressis, & in corpore iuris clausis, & non clausis, ac etiam ratione dotis, & iurium dotalium, vsquequo dictus Ill. d. N. & fideiussores infradicen. integre reimbursati, & indemnes penitus, & sine damno releuati non fuerint; alias &c. Pro quibus, &c. subinde describantur fideiussores singulatim accedendi in forma soliti.

Promissio pro montistis montis Muti, & Illustrissimo D. C. Muto.

ILl. D. N. mercator Florentinus Romanam Curiam sequens, asserens certo

scire

ſcire alias diebus proxime elapſis Illuſtriſſimo D. C. Muto Domicello Romano, & Marchioni ſeptimi per ſanctiſſimum D. N Clementem diuina prouidentia Papam Octauum fuiſſe conceſſam licentiam, & facultatem ſuper quibuſdam eiuſdem Illuſtriſſimi D. C. bonis erigendi, & creandi montem redimibilem, non vacabilem, de Mutis nuncupatum, ſummę,& quantitatis ſcutorum viginti vnius millium monetæ, iuliorum decem pro ſcuto, conſtituen. & continuen. pretium locorum ducentorum, & quindecim montis præfati, ad rationem tamen ſcutorum centum ſimilium pro ſingulo loco,& cum participatione fructuum montis præfati, ad rationem ſcutorum ſex & b 60. pro quolibet centenario, ſoluen. de bimeſtri in bimeſtre in fine cuiuslibet bimeſtris pro rata,& alias prout latius cõſtare aſſeruit literis Apoſtolicis in forma breuis deſuper expeditis, ſub datum Romæ apud ſanctum Petrum die tertia Februarii proxime præteriti, de quibus, & contentis in eis quibuſcumque,plenam notitiam habere aſſeruit, & nihilominus illarum tenorem hic pro ſufficienter expreſſo, ac de verbo ad verbum inſerto haberi voluit. Ideo ſciens, &c. ſed,&c. ſtan. inſtrumento promiſſionis, & aſſignationis, per d. Illuſtriſſimum D. C. ad ipſius fauorem factum in actis mei, &c. ſub die 21. Februarii proxime præteriti rogati, de quo,&contentis in eo plenam notitiam habere aſſeruit,& nihilominus per me, &c. ad plenum certioratus fuit, & inſtrumentum præfatum,& contenta in eo quæcumque primitus, & ante omnia acceptando, ſponte,&c. omni meliori modo, &c.vocauit;& conſtituit ſe depoſitarium omnium, & quorumcumque, fructuum, redditum, ac prouentuum,& emolumentorum montis muti,nuper ſic, vt ſupra erecti, illoſque,ſemper durante monte præfato,& donec illud integre extinctus, & redemptus non fuerit,de manu in manum, quoad maturabuntur,& ſeu maturati fuerint, ac debebuntur ſoluere, ac realiter, & cum effectu exburſare promiſit,&ſe obligauit perſonæ,& perſonis,aut montiſtæ, vel montiſtis pro tempore exiſtentibus montis prædicti,de bimeſtri in bimeſtre,& in fine cuiuslibet bimeſtris, pro rata, libere, & abſque aliqua exceptione,mora,retardatione, vel retentione: & alias iuxta formam dictarum literarum Apoſtolicarum erectionis montis præfati,ad quas,&c. alias, &c. debitum alienum, ſuum proprium faciendo,me notario,&c. acceptan. &c. quorum intereſt, &c. omni meliori modo, &c. Et inſuper promiſit elapſo quinquennio montem præfatum redimere, & extinguere, iuxta ordinem ſibi in inſtrumento erectionis, & promiſſionis præfatæ, ſic vt ſupra rogato a præfato Illuſtriſſimo D.C. traditum,& commiſſum; necnon iuxta formam dictarum literarum, ad quas,ſeu quæ ſemper relationem haberi voluit, & de quibus,& contentis in eis quibuſcumque plenam notitiam habere dixit, vt ſupra, me notario,&c.acceptante,& ſtipulante,vt ſupra. Pro quibus omnibus,&c.obſeruandis. &c.ſeipſum,ſuoſque,&c. & bona, &c. ac iura, &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ, cum clauſulis,&c.citra,&c.obligauit,&c. renuncians,&c.conſentiens,&c.iurauit tactis,&c.ſuper quibus,&c. Actum,&c.

Alia locatio, ſiue conceſſio liuellaria.

REuerendus Pater N. Prior Monaſterii ſancti Martini Maſſæ Ferrarien. diœceſis, R. Pater N. moderuus Vicarius, & Locumtenēs generalis Congregationis fratrum heremitarum ordinis ſancti Auguſtini de obſeruantia Lombardię,necnon frater N. N. N. omnes fratres profeſſi ordinis, & Congregationis Eccleſiæ beatæ Mariæ de Populo capitulariter congregati,coadunati de ordine,& commiſſione dicti Prioris, & Vicarii ad effectum infraſcriptum in aula domus reſidentiæ dictorum fratrum beatæ Mariæ de Populo,apud plateam dictæ Eccleſię exiſtentes ad ſonum campanellæ, vt moris eſt, aſſerentes ſe eſſe maiorem partem fratrum dictæ Eccleſiæ deſeruientium, & monaſterium dictæ Eccleſiæ beatæ Mariæ de Populo repræſentantes vltra duas tertias partes eorundem fratrum, & ſic totum dictum monaſterium, & illius Capitulum facere, & conſtituere, & aſſerentes etiam monaſterium beatæ Mariæ de Horto nuncupato, ſitum in territorio Veliterno extra muros dictæ ciuitatis, eiuſdem ordinis, & Congregationis, quod eſt annexum dicto monaſterio beatæ Mariæ de Populo de Vrbe, habere,

bere, & possidere quamplura, & diuersa terrena in dicto territorio consistentia in diuersis partitis, partim vineata, partim aratiua, partim pratiua, partim sodata, & buschata, ac partim syluata, & forsan cuiuscunque alterius qualitatis, & pro maiori parte inculta, & sterilia, & non habilia ad seminandum, nec de eis præsertim buschatis aliquod percipiendum, nisi extirpentur, & in agro redigantur, & habilia ad ferendũ fiant, sed ad plantandum in illis, vel aliqua parte earum vineas, ex quibus propterea hactenus ipsa monasteria parum emolumenti, & fructuum, seu prouentuum perceperunt, & minus percipere posse sperāt in futurum, si ita maneāt, in statu scilicet, quo dicta terrena nũc reperiuntur, & ideo considerarunt, quod magis expedit dictæ Congregationi, & monasteriis, vt ipsa terrena, & potissimum illa sodata, & buscata redigantur ad culturam, & habilia fiāt ad aliquid percipiendum, & percipi possendũ ex eisdem, & alicui personæ habili, & idoneæ propterea concedantur pro aliquo tēpore, quàm retineantur per dicta monasteria, vt hactenus retenta sunt, & sic reperta bona conditione à domino A. qui obtulit si dicta omnia terrena, prædia, & vineę, & bona quæuis alia dicti monasterii, ad liuellum concedantur per viginti, seu triginta annos soluere annuum canonē, seu responsionem scutorum centum monetæ. Item dare barilia vigintiseptem vini Veliterni, & rubra septem frumenti, & vnum ordei; decreuerũt inter se in diuersis colloquiis, & tractatibus inter eos desuper habitis, & factis, & asseruerunt dictā oblationem nō recusare, propterea quod dominus A. obtulit etiam redigere, & facere omnia ipsa terrena, quæ erunt apta ad culturam, habilia, & fertilia, pro quanto in se fuerit, & sic dictorum monasteriorum, et congregationum facere meliorem conditionem, proinde hac pręsēti die, præfati Prior, et fratres omnes sic, vt præfertur, capitulariter congregati, et coadunati nominibus dictæ cōgregationis, et monasteriorum cupientes dictam congregationis, et suorum locorum conditionem, in quantum possunt, semper facere vtiliorem, et meliorem, spōte, etc. omni meliori modo, etc. vnanimiter viua voce, nemine discrepante, saluo, et reseruato beneplacito Sanctissimi D. N. Papę, & sanctæ Sedis Apostolicæ, expediendo per ipsum conductorem sumptibus suis, & non alias, aliter, nec alio modo omnia, & singula dicta terrena, vineas & alia quæcumquæ bona, & etiam vineas locatas, & bona locata, & affictata, si quæ reperiantur dicti monasterii beatæ Mariæ de Horto, & etiam illa, quæ reperiũtur occupata a quouis, & poterunt vindicari, & recuperari per dictum conductorem, vna cum omnibus, & singulis eorum iuribus, membris, pertinentiis, & adiacentiis vniuersis locauerunt, & titulo locationis ad liuellũ, vel in emphytheosim per vigintinouem annos proxime futuros, ab hodie computan. concesserunt, tradiderunt dicto domino A. ibidem præsenti, & stipulanti, ac acceptanti pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscunque, quique essent intra dictum tempus, et terminum vigintinouem annorum tātum, ad habendum &c. etiam vna cum omnibus affictibus, seu respōsionibus, vel canonibus, quæ, & qui debebuntur dictis monasteriis, seu monasterio ratione dictorum bonorum intra spatium dicti temporis annorum vigintinouem, & disponendum de eisdem, prout quilibet similis conductor facere, & disponere potest, & licet de iure, vel consuetudine, & ex titulo, & causa huiusmodi cesserunt dicto domino A. præsenti, & condicenti, vt supra omnia iura, omnesq. actiones directo dominio, & canone, seu responsione prædictis semper saluis, ponentes, &c. constituentes, &c. dantes licentiā, &c. & donec, &c. & hanc concessionem fecerunt dicti locatores, nominibus quibus supra respectiue, saluo dicto beneplacito, et pro dicto annuo canone, seu affictu, vel responsione annua, videlicet rubrorum septem frumenti, & vnius rubri ordei, in recollectis cuiusque anni, & sic in prima die augusti cuiusque anni inchoan. a prima augusti proxime futuri, & barilium vigintiseptem musti, tempore vindemiarum ad vascam, & scutorum centum de paulis decem pro scuto soluen. videlicet medietatē in dictis Kalendis augusti, & alteram medietatem in festo sancti Martini, cuiusque anni, durante tempore vigintinouem annorum in quolibet anno in proximis Kalendis dictæ festiuitatis anni proximi venturi, & vt sequitur continuan. vsque ad reuolutionem dictorum vigintinouem anno-

nórum,& in euentum belli, seu pestis conuentum est inter ipsos contrahentes, quod debeat fieri remissio, secundum quod fiet pro aliis, inter alios conuicinos habentes possessiones, & bona conducta in dicto territorio Velliterno, & promisit idem Dominus A. dicta loca,& terrena in quantum facere poterit ad culturam,& fertilitatem redigere,& redigi facere tam ad sementem, quam ad vineam, & alias prout ipsi domino A. coductori videbitur,& omnium ipsorum bonorum conditionem pro quanto in se fuerit meliorem facere,vt supra dictum est. Item quod in vltimo anno dictus conductor teneatur, prout promisit dimittere, & relaxare dictis Monasteriis rubra decem maesarum satarum, & saluis præmissis, dicti fratres dicto tempore durante promiserunt manutenere,eundem conductorem, & suos in pacifica,& quieta possessione dictarum terrarum,&c.reliquas autem promissiones, & clausulas extende, prout in aliis præscripris formulis contractuum emphyteoticorum, singula singulis congrue referendo,& debite adaptando,&c.

Instrumentum delegationis debitoris.

CVm Antonius teneretur ex causa mutui, vt confessus,& contentus fuit ad debitum, & in debito centum lib. Bon. Cor. & ipse Cor.prout asseruit, & confessus est debitor esset in eadem quantitate Phil. nomine precii, & pro precio cuiusdam quantitatis lanæ, idem Cor. prædictum Antonium debitorem suum,ipsi Philippo creditori suo in eadem quātitate pecuniæ delegauerit.Quapropter dictusAntonius de ipsius Corradi mandato, & voluntate se ipsi Philippo principalem constituens debitorem,promisit solemniter sine aliqua exceptione iuris,vel facti,se obligando dicto Philippo pro se, & suis hæredibus stipulanti,soluere, & dare eidem, aut eius certo nuncio hinc ad Pascha Resurrectionis Domini dictas centum lib. Bon. quas ipse dicto Cor.& ipse Corradus dicto Philippo,vt dictum est,soluere tenebatur. Quod ipsi in dicto termino non soluerit,& omnia,& singula suprascripta, & infrascripta non obseruauerit, aut in aliquo conuenerit, promisit eidem persoluere, atque dare duplum ipsius quantitatis pecuniæ pœnæ nomine, stipulatione in singulis cap. &c. (vt supra in præcedentibus debitorum instrumentis.) Renunciauit antedictus Ant. exceptioni non habitæ dictæ quantitatis pecuniæ,ex causa ab ipso Cor.& dictus Cor.exceptioni non habitæ dictæ quantitatis lanæ ex causa venditionis a dicto Philippo.Et ipsi ambo exceptioni doli, conditioni fine causa, in factum actioni, & omni alio iuris auxilio, pro quibus,&c.

Instrumentum electionis Archipresbyteri.

IN Nomine Domini, &c. anno a natiuitate, &c. Regnante, &c. Die, &c. apud ecclesiam S. Mariæ de Itro. Nos T. annalis iudex de terra prædicta L pub.&c. &testes subscripti literati de eadem terra: videlicet A.B.C.D. Ad hoc specialiter vocati,& rogati, præsenti scripto notum facimus vniuersis præsentis decreti seriem inspecturis, quod vacante Archipresbyterali ecclesia sanctæ Mariæ de Itro Gaietanę diœcesis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucæ Guarani de Fundis vltimi, & immediati archipresbyteri dictæ ecclesiæ, qui sicut domino placuit die proximo præterito mense Iunii, instantis v. indict. diem suum clausit extremum, eiusque corpore tradito ecclesiasticæ sepulturæ,presbyter I. primicerius dictæ ecclesiæ presbyter A. presbyter N. presbyter H. presbyter R. presbyter P. presbyter S. & presbyter M. canonici dictæ ecclesiæ fecerunt infra iuris terminum inuentarium de bonis mobilibus ipsius ecclesiæ,& procurauerunt ad gubernandum, & manutenendum loca,&iura tam spiritualia,quam temporalia prælibatæ ecclesiæ, postea volentes eidem ecclesiæ de futuro Archipresbytero prouidere, prius petita, & obtenta licentia a reuerendo in Christo patre, & domino domino Rogerio Dei gratia Episcopo Gaietano, statuerunt terminum ad electionem futuri archipresbyteri in dicta ecclesia celebrandam, & interim vocatis omnibus, qui de iure, & de consuetudine debuerunt vocari,& potuerunt,& voluerunt commode interesse,quo termino adueniente, dicti canonici pulsato

ro prius ad capitulum, vt iuris, & moris est in ecclesia prædicta congregati in vnū pro dicta electione celebranda ianuis clausis ipsius ecclesiæ, & laicis omnibus exclusis, exceptis nobis, qui supra iudice, notario, & testibus, quos canonici prædicti de communi eorū voluntate retinuerunt pro conficiendis publicis instrumentis de electione prædicta, presbyter A. canonicus dictæ ecclesiæ, de mandato omnium, & singulorum canonicorum fecit mētionem in hunc modum. Ego presbyter A. canonicus ecclesiæ S. Mariæ de Itro nunc vacantis per mortem venerabilis viri Abbatis Lucę Guarani de Fundis vltimi, & immediati Archipresbyteri dictæ ecclesiæ, qui sicut Domino placuit die proximo præterito mense Iunii instantis, ind. xi.i. diem suum clausit extremum; nomine meo, & nomine omnium, & singulorum canonic. præfatæ ecclesiæ, moneo omnes, & singulos excommunicatos, suspensos, vel interdictos, necnon omnes, & singulos, qui de iure, vel de consuetudine in præsenti electione, quam facere intendimus de nouo Archipresbytero dictæ ecclesiæ interesse non deberent, quod exeant de ecclesia ipsa, & permittāt stare liberè alios, qui eligere volunt, quia non est meæ, nec aliorum canonicorum ipsius ecclesiæ intentionis, tales admittere, nec eligere cum eisdem, immo volo, & volunt, quod si quis, vel si qui forsitan postea inuenirentur, nulli præstarent aliquod suffragium, vel etiam nocumentum, & voces talium habeantur pro non receptis, nec habitis. His peractis cœperūt dicti canonici dictæ ecclesię de electione futuri archipresbyteri habere tractatum, interim missa Spiritus sancti primitus decantata, & ipsius gratia simpliciter implorata placuit omnibus, & singulis per formam scrutinii ad electionem prædictam procedere, & in prælibata ecclesia de futuro Archipresbytero per eandem formam eidem ecclesiæ prouidere, & de voluntate omnium, & singulorum canonicorum assumpti fuerunt tres de collegio fide digni: videlicet presbyter I. presbyter P. presbyter N. quibus dederunt potestatem, vt primo voces eorum, atque duo vocem tertii, & subsequenter voces cunctorum scrutarentur diligenter, & dicta earum redigi facerent in publicam formam per me prædictum Lucam notarium, iudice, & testibus supradictis præsentibus, & audientibus vota, & voces canonicorum, qui iudex, notarius, & testes prius fuimus assumpti de voluntate omnium prædictorum canonicorum pro dicto negotio electionis scribendo, & aliis infrascriptis instrumentis faciendis prædicti scrutatores potestatem eis traditam acceptantes, recesserunt in parte ipsius ecclesię, videlicet post altare, itaque duo vocem, & votum tertii scrutati fuerunt in hunc modum: Adiuramus te per Deum Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, illū nomines eligendum in Archipresbyterum dictę ecclesiæ sanctæ Mariæ de castro Speluncæ, per quem dictā ecclesiā sanctæ Mariæ de Itro credis melius gubernari in Domino, & subsequenter duo vocem, & votum alterius, & omnes tres voces, & vota omnium canonicorum simili adiuratione facta, forma, & modo subscriptis, presbyter I. presbyter P. duo de scrutatoribus supradictis nominauerunt, seu consenserunt in H. canonicum dictæ ecclesię in hunc modum: Ego presbyter I. canonicus dictæ ecclesiæ sanctę Marię de Itro, nunc vacantis, nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro presbyterū H. canonicum dictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientię, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio eligendum, deinde presbyter P. alius ex scrutatoribus supradictis consensit in supradictum presbyterum H. in hūc modum: Ego presbyter P. canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ presbyterum H. canonicum dictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatū, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ salubriter in Domino gubernare, in ipsum consentio eligendum. Deinde presbyter N. alius ex scrutatoribus supradictis dictæ ecclesiæ nominauit, siue consensit in presbyterum R. canonicum dictæ ecclesiæ in hunc modum, videlicet: Ego presbyter

N. canonicus dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ presbyterum R. canonicum ipsius ecclesię, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientię, de legitimo matrimonio procreatum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum. Deinde supradicti scrutatores adiurauerunt singulatim supradictos presbyterum A. presbyterum M. presbyterum G & presbyterum L. canonicos dictæ ecclesiæ in hunc modum: Adiuramus te presbyterum A. per Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, vt illum nomines eligendum in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro, per quem dicta ecclesia credis melius in Domino gubernari, qui presbyter A. consensit in supradictum presbyterum R. canonicum dictæ ecclesiæ in hunc modum: Ego presbyter A. canonicus S. Mariæ, nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro presbyterum A. canonicum dictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientię, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, quietum, valentem, & scientem iura dictæ ecclesiæ in Domino salubriter gubernare in ipsum consentio eligendum. Deinde presbyter M. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores consensit in supradictum presbyterum H. canonicum supradictæ ecclesiæ in hunc modum.

Ego presbyter M. canonicus, &c. Deinde presbyter G. adiuratus modo supradicto per supradictos scrutatores cõsensit in presbyterum R. canonicum supradictæ ecclesiæ, in hunc modum. Ego presbyter C. canonicus ecclesiæ, & sequere, vt in aliis. Deinde presbyter L. adiuratus per supradictos scrutatores modo supradicto consensit in supradictum presbyterum H. canonicum prædictum in hunc modum: Ego presbyter L. canonicus dictę ecclesiæ sanctæ Mariæ de Itro nunc vacantis nomino in Archipresbyterum dictæ ecclesiæ presbyterum H. canonicum supradictæ ecclesiæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietũ, valentem, & scientem iura ipsius ecclesię in Domino salubriter gubernare, in ipso consentio eligendum, & sic de singulis, &c. Quibus omnibus sic peractis immediate nullo alio actu intermedio non diuertendo ad alios actus extraneos scrutatores prædictos ad capitulum redeuntes de voluntate omnium, & singulorum canonicorum dictæ ecclesiæ ibidem præsentium publicauerunt scrutinum prædictum in hunc modum. Ego presbyter I. canonicus sanctæ Mariæ de Itro nunc vacantis vnus ex scrutatoribus constitutis per canonicos supradictæ ecclesiæ ad honorem Dei omnipotentis, & beatæ Mariæ semper Virginis matris suæ, cuius vocabulo supradicta ecclesia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri Pauli, presbyteri N. presbyteri L. canonicorũ supradictæ ecclesiæ in Archipresbyterũ d. ecclesiæ vacantis presbyterũ H. canonicum ecclesiæ supradictæ, virum vtique ætatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura ipsius ecclesię in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio tam nomine meo, quam nomine supradicto eligendum ecclesiæ supradictæ. Deinde presbyter N. ex scrutatoribus supradictis publicauit in hunc modum: Ego presbyter N. canonicus dictę ecclesiæ sanctę Mariæ de Itro non vacantis constitutus per canonicos dictæ ecclesiæ ad honorem Dei omnipotentis, & beatæ Mariæ semper Virginis matris suæ, cuius vocabulo dicta ecclesia nuncupatur, pronuntio tam nomine meo, quam nomine presbyteri A. presbyteri G. canonicorum prædictæ ecclesiæ in Archipresbyterum ipsius ecclesiæ vacantis, presbyterum R. canonicum ecclesiæ supradictæ, virum vtique ętatis legitimæ, competentis scientiæ, de legitimo matrimonio procreatum, in sacerdotio constitutum, vita castum, moribus ornatum, pacificum, & quietum, valentem, & scientem iura dictæ ecclesiæ in Domino salubriter gubernare, in ipsum consentio tam nomine meo, quam nomine supradictorum eligendum in Archipresbyterum

byterum ecclesiæ supradictæ. Ita quod facta,& habita collatione,videlicet zeli ad zelum, meriti ad meritum, & numeri ad numerum, numerus pro parte presbyteri H. fuit repertus maior,& de zelo,& merito dicebant illi, qui elegerunt presbyterũ R. quod erat melius, & magis idoneum, illi vero, qui elegerunt presbyterum H. dicebant, quod zelum, & meritum eorum præualebat,& erat melius, & magis idoneum,& sic presbyter I. presbyter P. presbyter N. & presbiter L. pro parte: presbyter H.& presbyter N. presbyter A. presbyter G. pro parte presbyter R. Te Deum laudamus solito more cantauerunt,& apertis ianuis supradictæ ecclesiæ electio publica sic facta,fuit publicata. Vnde ad futuram memoriam, & dictorum electorum, seu illius,qui maius habet ius in ea,cautelam de premissis facta sunt duo publica instrumenta vnius tenoris scripta per manus mei prædicti notarii, signo meo consueto signata,sed præsens supradicto H.& reliquum supradicto R. nostrum, qui supradictorum iudicis, & testium subscriptionibus,roboratum.

Donatio Crucis argenteæ.

IN nomine Domini, Amen. Hoc publico instrumento cunctis pateat euidenter,& sit notum, quod anno a Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo secũdo,indictione quinta, die vero quarta Martii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papę octaui anno primo. In præsentia testium infrascriptorum ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum, & mei notarii publici infrascripti personaliter constitutus Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Alexander Perettus Romanus S. R. E. Vicecancellarius sancti Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis de Montealto nuncupatus, ad laudem,& gloriam omnipotentis Dei, & beatæ Mariæ Virginis, ac pro eximiæ suę deuotionis zelo erga gloriosissimum martyrem Laurentium sponte, & ex puro suæ voluntatis affectu, dono dedit irreuocabiliter inter viuos Ecclesiæ sanctorum Laurentii, & Damasi,cuius diaconus existit, illiusq.Capitulo,& Canonicis licet absentibus, præsente magnifico, & R.D Marcello Philipponio Romano,vno ex dictis canonicis, & pro Ecclesia,& Capitulo,& canonicis,prædictis,eorumq.successoribus in perpetuum acceptante,& vna mecum notario vti publica persona legitime stipulante, Crucem argenteam cum imagine Redemptoris humani generis eidem Cruci affixa,cum imaginibus sculptis in extremis angulis dictæ Crucis sanctorum quatuor Euangelistarũ, cum tronco,& pede stabili quadrifonti innixo humeris quatuor leonum,confidentiũ singulorum,scilicet in quolibet angulo, cũ duobus insignibus,seu armis ipsius Cardinalis, & duabus imaginibus, vna siquidem S.Laurentii martyris, altera S.Damasi Papæ,insculptis scilicet singulis in singula fronte dicti pedis stabilis ipsius Crucis totius materiæ argenteę, sculpturæ artificio, ornamentorumq. eleganti præstantia, ac ipsius denique operis magnitudine insignis, altitudinis palmorum nouem circiter,ponderis vero librarum sexagintaquinque cum dimidio nitidissimi argenti. Ad habendum, & illam in diuinos vsus, vt infra perpetuo adhibendam.

Et huiusmodi donationem fecit ex causis prædictis,& ad perpetuo testandam suæ voluntatis deuotionem erga Deum Opt. Max.beatam Virginem,& ipsum gloriosum martyrem Laurentium,quem pręcipue obsecratur,vt hoc exiguum munus,suasq.preces benigne excipere,& pro se,suæq.animæ æterna salute apud ipsum Redemptorem clementer intercedere dignetur, & deniq. ex pia eius liberalitate,& omni alio meliori, magisq. puro, & deuoto animi affectu, quo ardentius potest,& debet.

Adiecit tamen, & expresse iniunxit huiusmodi donationi hanc inuiolabilem legem,& conditionem,qua expresse, & omnino vetuit & prohibuit Capitulo, & Canonicis prædictis, & pro tempore existentibus in perpetuum; ne Crucem, vt supra donatam,necnon sacra vestimenta, seu paramenta serícea rubei coloris damaschi elaborata, auroq. contexta superioribus diebus eadem ipsius Cardinalis pia munificentia eidem Ecclesiæ donata, cuicumque personæ quacumque polleat dignita-

te, minusq. alicui loco, etiam pio, seu alteri simili, vel maiori Ecclesiæ vllo modo etiam superiorum permissu accommodent, nec extra Ecclesiam prædictam transportare audeant. Quoniam voluit ibidem ad perpetuam laudem, & gloriam Dei, Virginis,& Sanctorum prædictorum,ac honorem, & decus Ecclesię prædictæ accurate custodiri, & conseruari. Enixe in Domino rogans nunc. & pro tempore existentes Canonicos,vt voluntati suæ euismodi perpetuo satisfieri,& nunquam secus fieri curent.Prædicta antem semper rata habere, & nunquam contra ea venire promisit, & ita tacto pectore iurauit.

Quam Crucē dictus R.D.Marcellus Canonicus nomine dicti Capituli, manu sua, & in potestatē dictę Ecclesiæ,&Capituli illorum vice accipiens, gratias, quas potuit maximas,ipsi Cardinali cumulatissimeegit, rogans Deum Opt.Max.vt illius piæ munificentiæ æterna merita reddat,illam ad Ecclesiam prædictam,iuxta formā dictæ donationis perpetuo seruandam attulit. Super quibus omnibus,& singulis petitum fuit a me notario publico infrascripto vnum,vel plura,publicū,seu publica fieri, atque confici instrumentum, & instrumenta. Actum Romæ in ædibus Cancellarię Apostolicæ solitæ habitationis ipsius Cardinalis, & in eius intimo cubiculo, præsentibus ibidem infradictis testibus,qui post ipsum Illustrissimum Cardinalem donatorem præsens instrumentum propria manu subscripserunt, videlicet Illustr.& Reuerend. Fabio Blondo de ciuitate Montis alti Patriarcha Hierosolymitano, & Illustr.D.Iustiniano Orphino Fulgitanēse œconomo ipsius Illustr. Cardinalis testibus ad præmissa vocatis, atque rogatis.Ego Alexāder Cardinalis Montaltus Vicecancellarius dono vt supra.Ego Fabius Patriarcha Hierosolymitanus inter fui. Ego Iustinianus Orphinus vt testis interfui.

Ego Ant. Mainardus Ro.Cur.causarum Cameræ Apost. Not. de supradicta donatione rogatus,præsens publicum instrumentum subscripsi,& signaui rog.

Instrumentum ingressus ordinis S. Benedicti.

IN nomine, &c. Anno a natiuitate, & Regnante, &c.die, &c. Apud Monasterium S. Angeli de castro Speluncę ordinis S. Benedicti diœcesis Gaietanæ. Nos N.iudex dicti castri T.publicus,&c. & testes subscripti literati de eodem castro, videlicet A,B,C.& D. ad hoc specialiter vocati,& rogati,præsenti publico instrumento notū facimus, testamur, atque fatemur, quod præfato die, in nostri præsentia constituti venerabiles, & religiosi frater Paulus Abbas dicti Monasterii, frater N. & frater Iacobus monachi ipsius monasterii,facientes capitulum, congregati in ecclesia ipsius monasterii ad sonum campanellæ,prout moris est eorum pro aliis eorum, & dicti monasterii agendis congregari,præsente Titio dicti castri petente, & supplicante supradicti Abbas, & monachi, non vi,dolo, metu, aut suasione ducti, seu circumuenti, sed de ipsorum,& cuiuslibet ipsorum pura,libera,& spontanea voluntate, receperunt in monachum, & fratrem ipsius monasterii coram nobis Titium supradictum, qui Titius omni suasione, & violentia ab eo cessantibus, iunctisq. manibus dedicauit se, & omnia bona sua supradicto monasterio in manibus supradicti fratris Pauli Abbatis ipsius monasterii, recipientis eundem Titium in monachum, & fratrem eiusdem monasterii de voluntate,& consensu monachorum supradictorum, decantato ante altare supradictæ ecclesiæ per eosdem Abbatem, & monachos hymno Spiritus sancti, scilicet, Veni creator spiritus,& gratia ipsius Spiritus sancti humiliter inuocata, dictus Abbas ipsum Titium stantem genuflexum ante altare supradictum expoliauit vestes seculares, quas erat dictus Titius indutus, & induit eundem Titiū vestimenta monachalia ordinis memorati S. Benedicti. Et promisit eidem fratri Titio præsenti, & solemniter stipulanti in toto tempore vitæ suæ, scilicet quoad duxerit vitam monasticā,& stabit ad seruitia monasterii supradicti,vel alibi ex iusta, probabili, & legitima causa ministrare eidem Titio humilem victū, & vestitum,quem fratrem Titium coram nobis supradicti Abbas, & monachi ad pacis osculū receperunt. Quæ omnia, & singula in hoc instrumento contenta promiserunt, & obligarunt se contrahentes supradicti hinc inde scilicet supradicti Abbas,& monachi ipsiq. monachi cum auctoritate, &

consensu dicti domini Abbatis, et successores suos sua hypotheca omnium bonorũ ipsius monasterii eidem fratri Titio praesenti,& stipulanti pro se, & dictus frater Titius se,suosq. haer. & suc. sub hypotheca, & obligatione omnium bonorum suorum praesentium, & futurorum eidẽ Abbati,& fratribus N.& Iac,monachis praesentibus,& stipulantibus nomine,et pro parte dicti monasterii,et suc. suorum rata, et firma habere,perpetuoq. tenere, et non contrafacere, vel venire per se, vel alium, seu alios aliqua ratione,ingenio, vel causa, de iure,vel de facto in toto exinde vel in parte, in iudicio,siue extra, Sub poena vnciarum auri decem hinc inde pro medietate ipsius poenae curiae, ad quam facta fuerit reclamatio, me praedicto notario tanquam persona publica praedictam medietatem dictae poenae nomine,& pro parte dictae curiae solemniter stipulante, et pro reliqua medietate ipsius poenae parti affirmanti a parte contrauueniente toties exigenda,quoties in praemissis, et quolibet praemissorum contrafactum fuerit per solemnem stipulationem praemissam cum refectione damnorum,et expensarum, et interesse litis, et extra. Qua poena soluta, vel non soluta aut gratiose remissa omnia, et singula in hoc instrumento contenta firma perdurẽt. Renunc. hinc inde A. contrahentibus supradictis ex certa ipsorum scientia super praemissis exceptio doli mali, metus in factum actioni,cõditioni sine causa,rei praedicto modo non gestae, et non taliter celebrati contractus,iuri, quo laesis, seu deceptis subuenitur,beneficio restit.in integ.iuri, per quod generalis renunciatio impugnetur,et iuri,cui renunciari non potest,et omni iuri canonico, et ciuili. Pro quibus omnibus, et singulis firmiter obseruandis praedicti contrahentes hinc inde super animas suas sub nomine sanctorum Euangeliorum vnus alteri, et alter vni coram nobis iurauerunt. Vnde ad futuram memoriam,et dictorum monachorum, et fratris Titii cautelam de praemissis facta sunt inde duo publica instrumenta scripta per manus mei praedicti notarii, signo meo consueto signata, sed praesens dicto monasterio, et reliquum praefato fratri Titio nostrum,qui supra iudicis,et testium subscriptionibus roborata.

Instrumentum refectionis instrumenti deperditi.

IN nomine Domini, &c. Anno a Natiuitate,etc.Regnante,etc. Apud castrum Speluncae. Nos B. iudex dicti castri I. publicus, etc. et testes subscripti de eodem castro, videlicet A. B. C. D. et E. ad hoc specialiter vocati,et rogati,praesenti scrip. pub. instrum. declaramus, atque fatemur quod praetitulato die in nostri praesentia constitutus T. Seii de dicto castro, non vi, dolo, metu, aut suasione aliqua ductus, seu aliter circumuentus, sed de ipsius T. Seii pura, et spontanea voluntate, palam, publice, et bona fide, iure proprio, et in perpetuum vendidit, et alienauit, et per quandam cartulam tradidit S. Caii de castro praedicto praesenti, tenenti, et recipienti pro se, her. et succ. suis quandam terram seminatoriam ipsius T. sitam in territorio dicti castri,in loco, qui dicitur, le Rose de Marino, de laude, iuxta montem clausum ab vna parte, ab alia parte iuxta Paulum Pilistri, et ab alia parte iuxta viam publicam, liberam, et exemptam ab omni debito, conditione, onere, et seruitute, ad habendum tenendum, et possidendum; et quicquid dicto emptori, haered. et successi. suis deinceps placuerit perpetuo faciendum, cum omnibus iuribus, seruitutibus, et pertinentiis, atque cum omnibus, et singulis, quae intra, vel infra supradictos continentur confines, vel alios, si qui forent, accessibus, et egressibus suis vsque ad viam publicam. Pro precio, et nomine diffiniti precii vnciarum duarum de carlenis argenti xl. per vnciam, et duobus pro tareno quolibet computatis pon. gene. Quod precium notum, et integrum dictus venditor ab eodem emptore coram nobis habuit, et recepit praesentialiter, et manualiter pro causa praedicta in pecunia numerata, bona, electa; siquid autem dicta res vendita valet, aut pro tempore valebit plus precio supradicto, etc. (Quaere instrumentum venditionis liberae possessionis, et scribe vsque ad sancta Dei Euangelia iurauit,etc. et subiunge.) Et quia ego supradictus notarius L. inueni ex actis, seu protocollis mei publici notarii de emptione in praesenti instrumento me fecisse aliud instrumen-

mentum supradicto Sempronio emptori, & illud sibi assignasse, quod instrumentum asseruit cum iuramento nobili viro F. vicario dicti castri coram eodem vicario, & sua curia præstito amisisse præsente supradicto T. Seii venditore vidente, & audiente, & a dicto vicario petiit idem S. me compelli debere ad faciendum de nouo instrumentum perditum emptionis supradictę. Qui vicarius iuxta sui officii partes præcepit mihi notario supradicto, sub certa formidabili pœna, quod prædictum instrumentum de nouo conficere deberem, sicut apparet ex actis curiæ ipsius vicarii, insinuatum die xv. mensis Februarii sextæ Indictionis, sub anno natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. M. CCCC. LXIIII. ideo volens ego notarius Le. supradictis obedire mandatis supradicti vicarii, feci instrumentum istud de nouo, & idcirco protestor, quod si lapsu calami, vel propter breuiaturam, quam feci in prædictis prothocollis meis, subscripsissem aliquid plus in hoc instrumento præsenti, quam in primo, vel dimisissem aliquid, quod posui in primo, quod intendo stare soli veritati a qua penitus non discedo, nec discedere intendo. Et si contigerit primum instrumentũ dictæ emptionis per me confectum reperiri, quod stetur illi, & istud instrumentum vltimum penitus habeatur pro deleto, & non possint varia instrumenta vnius emptionis inueniri confecta per manus mei notarii supradicti. Vnde ad futuram memoriam, & dicti emptoris, hæred. & succ. suorum cautelam de præmissis factum est inde hoc præsens publicum, instrumentum scriptum per manus mei prædicti signo meo cõsueto signatum, nostri, qui supra indicis, & testium subscriptionibus roboratum.

Locatio, seu arrendatio officij Notariatus A. C.

IN Dei nomine Amen. Io Gio. Francesco Vgolino Perugino Notario di Monsignor Illustrissimo Auditor della Camera, riseruato però il beneplacito di detto Monsig. Illustriss. A. C. facendo di bisogno, & non altrimente, affitto, & arrendo il mio officio del notariato, con tutti li suoi frutti, renditè, prouenti, & emolumenti vniuersi per anni tre prossimi, incominciati al primo del presente mese di Nouembre, & come seguita da finire, per affitto di scudi cento trenta di moneta a giulii dieci per scudo, per ciaschedun mese di detti tre anni, da pagarsi di mese in mese in fine di ciaschedun mese, scudi cento trenta simili per ogni mese in buona moneta d'argento liberi, & esenti da ogni peso, & contributione, eccetto però dalli pesi straordinari, che forse s'imponessero sopra gl'offitii di Monsig. A. C. di modo, che li presenti, che il Collegio suol fare il Natale, la mancia de'Cursori, & altre spese, che si fanno per seruitio del Collegio: & il monte delle scritture non s'intendano per straordinarii, ne meno la contributione di scudi cinque l'anno per la pigione della casa del Luogotenente ciuile, à M. Cosimo Ceci da Massa della diocese di Todi con gl'infrascritti patti. Et prima, che detto affitto si deua pagar come di sopra ogni mese in fine. Item che detto affittuario sia obligato fare, & far fare tutti li manuali actorum, li libri delli oblighi, instrumenti, & rubricelle, tanto per il tempo passato, che non son fatti, quanto per l'auuenire, durante il tempo dell'arrenda, & quanto a i passati fra sei mesi prossimi, & tener nell'offitio tutti li libri, & scritture secondo il solito, trattare, & costodire bene le scritture, & fare l'altre cose, che spettano a buoni, & diligenti arrendatarii.

Item che detto affittuario non possa pigliar sicurtà alcuna in detto offitio, ne per debito ciuile ne criminale, se non di mio ordine, & perciò si debba annotare in vn libretto li nomi de fideiussori, con la somma, per la quale si obligaranno.

Item che detto affittuario durante questa arrenda, debba osseruare le riforme, & bolle del Tribunale, & gli altri ordini del Collegio.

Item mi riserbo tutte l'espeditioni, rogiti d'instrumenti, instrumenti publici, copie d'inditii, & estratti fatti prima del presente arrendamento, & anco li estratti che fussero concordati, ò pagato qualche cosa a buon conto, delli quali ne deuerò pagar lo carta, & scrittura, & similmente tutti li crediti di qualsiuoglia

Cc 2 glia

glia sorte fatti nell'offitio per tutto Ottobre 1596.

Item che detto affittuario non possa pigliare senza mio consenso giouani in detto offitio, nè meno si mandino via.

Item mi riseruo tutti li emolumenti delle scritture dell'Illustrissimo Cardinale santa Seuerina fatte, & da farsi, & che possa dar gratis gl'instrumenti, che hò promessi dare al Sig. Gio. Battista Aste, & altri che vorrò dare à M. Tomasso Tetio, M. Gio. Battista Gosio, & li heredi di M. Stefano Latino, & altri miei parenti, & amici.

Item mi riseruo li mensariati, Conclauista, Congregationi ordinarie, & straordinarie, & altre regaglie solite del Collegio.

Item che li denari che si pagheranno per nouitii siano di detto arrẽdatario, per sei mesi innanzi il fine dell'arrenda non possa pigliar nouitii, & pigliandone per danari, si diuidano fra detto arrendatario & me, per metà.

Item in euento di guerra, peste, reformatione del tribunale, ouero diminutione di giuriditione de Monsig. Aud. della Camera, absenza del Sommo Pontefice da Roma, moderatione di tassa di speditioni, ouero mercede, & finalmente di qualsiuoglia altra cosa, che apportasse danno al detto tribunale, & per le quali si sminuisse l'vtile, li negotii, & contratti di detto officio, & Tribunale, si debbia fare vn honesto defalco della presente arrenda: & in euento d'alcuna discordia, che sopra ciò potesse nascere, si debba eleggere dui notarii del Tribunale per periti communemente, e stare à quello, che loro dechiareranno: & in euento, che fossero discordi, si debba eleggere il terzo, ouero starne à quello che dechiarerà il Sig. Antonio Guidotti, ò il Sig. Alessandro Falciano, ò il Signor Aurelio Ridolfi, non si comprendendo in questo la riforma fatta da Nostro Sig. Papa Clemente, inserta nella facultà di Monsig. Illustriss. & Reuerendiss. Marcello Lante Auditore, della quale detto arrendatario ne ha notitia, & con essa piglia il presente affitto, come di sopra.

Item sulloco per il medemo tempo al detto affittuario la bottegha con tutte le stantie, doue al presente li giouani di detto officio habitano, & anco parte della cantina, per la pigione che pago io di scu di ducentocinquanta l'anno. Dechiarando, che li scudi sessanta che paga il Sig. Diomede Ricci dell'appartamento che tiene sopra l'offitio, debbiano andare in mio beneficio, poiche oltra li scudi 250. ne pago 65. altri per l'appartamento doue habito; talmente che detto affittuario debba pagare per pigione ogn'anno detti scudi 250. di due mesi in due mesi, in fine di ciaschedun bimestre alla Sig. Claudia Corneliana, o al Sig. Domenico Natton suo marito, & consegnarmi le quietanze per discarico del mio obligo, & io li deuerò fare le riceuute di mano in mano di dette quietanze.

Item prometto durante questa arrenda mantenerli la casa delle massaritie necessarie, cioè matarazzi, pagliaricci, lenzuoli, coperte, touaglie, saluiette, sciugamani per il tinello, banche, & tauole da letti, credenza, secchi al pozzo, & il logro, & deterioramento di quelli vada à mio danno; ma siano ben tenuti adoprarli, e farli adoprare con discretione, & di quello che li consegnarò se n'habbi da far inuentario & riceuuta; & secondo quello sia tenuto rendermeli finita l'arrenda nell'essere che saranno, & così li altri, che li accomodassi alla giornata.

Item che finita l'arrenda, volendo comprare li crediti fatti in detto offitio, sia obligato à vendermi, & cedermeli per il prezzo, che saremo d'accordo.

Item che li crediti, che si faranno nell'offitio siano specialmente obligati a me per l'osseruanza del detto di sopra, con la riseruatione del dominio, & altre cautele necessarie, oltre all'obligo generale.

Item che se durante l'arrenda io volessi vendere, possa farlo liberamente a mio piacere, & s'intenda finita la locatione, & sullocatione, ne si possa pretender da me alcun danno, ò interesse.

I depositi che si faranno, si deuino consegnare in mia mano, le spese de' salari, vitto da giouani, & serua che si terrà, carta, inchiostro, carte, cassette, libri, filze, & altre da farsi per l'offitio, & soliti da farsi per seruitio dell'offitio, & giouani di esso,

esso, le deue far detto arrendatario: & il detto Vgolino deua hauer il suo offitio libero, come sopra. & quanto alla persona sua farà da se.

Che detto affittuario sia tenuto a tutti pericoli, che Iddio li dessi di detto offitio, durante l'arrenda, & ancora quella finita se prouenissero dalle cose in detto tempo, & da quelli rileuarne Gio. Francesco, Vgolino di danno.

In euento di Sede vacante, che passasse venti giorni, passati detti venti giorni, per il tempo che durasse più, si debbia fare vn'honesto desalco, secondo è detto di sopra, ad arbitrio di due notarii, ò del terzo, ò delli nominati di sopra, come di sopra è detto.

Item che si deua trattar con le parti amoreuolmente. & massime ne i prezzi, & circa li mercanti, che si seruono all'offitio se li deuano fare ne i conti le habilità solite secondo hò fatto io sin adesso.

Quę omnia, &c. Pro quibus, &c. obseruandis dicti Io. Franciscus, & Cosmus ad inuicem, & vicissim seipsos, eorumque hæredes, & bona, &c. in forma Cameræ Apostolicæ, cum clausulis, &c. citra &c. obligarunt, & iurantes, &c. & in fede si è fatta la presente, & vn'altra del medemo tenore, sottoscritta da noi, che vaglia come instrumento publico in detta forma questo dì.

Io &c.
Io &c.

Deliberatio Domus cum possessionis illius assecutione.

Discretus Vir D. Christophorus Fundatus, Sanctissimi D. N. Papæ Cursor habens præmanibus suis quoddam mãdatum Illustriss. & Reuerendiss. D. A. C. de deliberando domum infrascriptam, quæ fuit D. N. nuper seu alias ad instantiam nob. D. Laurentii Gauotti creditoris dicti N. in summa scut. mille monetæ per viam curiæ, vt moris est, subhastatam; & demum pręuia illius subhastatione domino A. tanquam plus, & vltimo offerenti deliberatam, cuius mandati tenor talis est videlicet, De mandato, &c. cuius mandati vigore idem cursor tanquam obedientiæ filius mandatis DD. & superiorum suorum obedien. & in illius executionem domum prædictam, vt supra positam, & confinatam, de qua in præinserto mandato, & iuxta illius seriem, &c. tenorem eidem D. A. tanquam plus, & vltimo offerenti deliberauit, recepto ab ipso pretio oblato, summa scilicet scutorum mille similium, quæ scuta mille idem D. A. soluit, & exbursauit eidem D. Christophoro cursori ibidem præsenti, & recipienti in numerata pecunia, de quibus eundem D. A. ibidem præsentem, & soluentem quietauit cum pacto, &c. quæ quidem scuta mille sic, vt supra habita, & recepta idem cursor soluit, & exbursauit eidem D. Laurentio creditori vigore præinserti mandati, quæ in mei notarii, & testium infrascriptorum præsentia idem D. Laurentius habuit, & recepit ab eodem cursore præsente, & soluente in prompta; & numerata pecunia, in tot. paulis, & testonibus argenteis de quibus se bene contentum vocauit exceptioni, &c. ad maiorem cautelam renunciauit, & tamdictum, cursorem, vt supra soluentem, quam dictum D. N. ac suos hęredes, & successores, sine tamen præiudicio expensarum, quietauit, &c. per pactum, &c. Iurauit tactis, &c. super quibus, &c. præsentibus testibus, &c. Quo facto, & incontinenti idem cursor eundem D. A. in corporalem, realem, & actualem possessionem dictæ domus, iuriumque, membrorum, & pertinentiarum illius quorumcumque imposuit, & immisit. Qui A. sic in possessionem dictæ domus impositus, possessionem prædictæ domus assecutus fuit portas, & fenestras aperiendo, & claudendo, & alios actus possessionis faciens, veram possessionem denotan. protestans, & declarans, quod per suum abinde recessum non intendit possessionem dimittere nec relaxare, immo omnem possessionem ciuilem, & naturalem animo, & corpore, ac omni alio meliori modo, quo potest retinere, conseruare, & continuare intendit. Super quibus, &c. Actum, &c. vbi supra, pręsentibus quibus supra testibus, &c.

Processus promotionis Episcopi.

IN nomine D. N. Iesu Christi. Amen. Per hoc præsens publicum instrumentum cunctis pateat euidenter, & sit notum, quod anno a Natiuitate D. N. Iesu Christi millesimo quingentesimo nonagesimo sexto: Indictione quinta, die vero vigesima sexta mensis Iulii, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Clementis diuina prouidentia Papæ Octaui anno quinto, in mei notarii publici infrascripti, & N. N. Illustrissimi D. Cardinalis infrascripti familiarium testium, ad hæc specialiter vocatorum, & rogatorum præsentia.

Illustrissimus, & Reuerendissimus D. D. N. S. R. E. Presbyter Cardinalis tituli sancti N. nuncupatus, existens Romæ in palatio suæ solitæ residentiæ, asseruit qualiter vacante Ecclesia Cathedrali Mediolanen. per obitum R. D. N. vltimi illius Episcopi extra Rom. Cur. defuncti præfatus Sanctissimus D. N. cupiens dictæ Ecclesiæ de idoneo pastore prouidere, mentis suæ oculos direxit in R. ipsiq. D. Cardinali viuæ vocis oraculo mādauit, vt de natalibus, vita, moribus, ac aliis qualitatibus prædicti R. ad præscriptum sacri Concilii Tridentini, & Constitutionis Gregorii XIII. fel. rec. diligenter inquireret, & tam super illis, quam super statu ipsius Ecclesiæ Mediolanen. solitum inquisitionis processum formaret. Volens itaque D. S. Illustrissima Sanctissimi D. N. Papæ iussa debite exequutioni demandare, ac in omnibus, & per omnia dictæ Constitutionis formam sequi, me notariũ infrascriptum deputauit, vt de iuramentos, & depositionibus testium per ipsum D. Cardinalem ex officio vocandorum, & examinandorum, necnon de productione iurium, vel publicorum instrumentorum, & documentorum, si quę dictus R. exhibere voluerit, ac de professione Fidei per eundem in manibus S. D. Illustrissimæ emittenda, ceterisq. necessariis rogarem, omniaq. in publicum instrumentum redigerem.

Postquam deputationem idem Illustrissimus mandauit infrascriptos testes ad se vocari examinandos super infradictis interrogatoriis pręstito in manibus suis iuramento de veritate dicenda.

Nomina testium examinandorum sunt videlicet: N. N. N. N. N. N.

Interrogatoria vero mihi exhibita per D. S. Illustrissimam, & super quibus testes prędictos examinare intendit, sunt quæ sequuntur. Et primo quoad statum Ecclesiæ.

Primum, an sciant in qua prouincia sita sit Ecclesia Mediolanen. cuius situs, qualitatis, & magnitudinis, quot focularia constituat, cui dominio in temporalibus subiaceat, & quomodo de illis notitiam habeant.

Secundum, an sciant in prædicta ciuitate adesse Ecclesiam Cathedralem, sub qua inuocatione, cuius structuræ, & quantitatis, an alicui Archiepiscopo subiaceat, & an aliqua reparatione indigeat, & quomodo de istis notitiam habeant.

Tertium, an sciant quot, & quales sint in dicta Ecclesia cathedrali dignitates, Canonicatus, & alia beneficia ecclesiastica, quis sit numerus omnium presbyterorum, & clericorum ibidem in diuinis inseruientium, quæ sit dignitas maior post Pontificalem, quales sint redditus dignitatum, canonicatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum, & quomodo id nouerint.

Quartum, an sciant quomodo in dicta Cathedrali exerceatur cultus diuinus, & quam de eo notitiam habeant.

Quintum, an in dicta Cathedrali cura animarum exerceatur per quem, & quomodo id sciant.

Sextum, an habeat sacrarium sufficienter instructum sacra supellectili ad diuinũ cultum, & etiam ad pontificalia exercendum necessaria, chorum, organum, campanile cum campanis, cœmeterium, & quomodo id sciant.

Septimum, an sciant in dicta Ecclesia existere corpora, vel insignes reliquias aliquorum sanctorum, & quomodo asseruentur.

Octauum, an adsit domus pro Episcopi habitatione, vbi, qualis, & quomodo id sciant.

Nonum, an sint plene informati de vero valore reddituum mensæ episcopalis, ad quam summam annuatim ascendant in quibus consistant, & an sint aliqua pensione onerati, ad cuius fauorem pensio sit reser-

referuata,& quomodo.

Decimum, quot existant in ciuitate Mediolanen. Ecclesiæ collegiatæ,& parrochiales, quot monasteria virorum,& mulierum, confraternitates, hospitalia, & quomodo.

Vndecimum, an sciant amplitudinem dioecesis, quot scilicet, & quæ loca complectatur.

Duodecimum, an dicta Ecclesia Mediolanen. de præsenti vacet, quomodo, & a quanto tempore citra.

Quæ ad qualitates promouendi.

PRimum, an cognoscant B. quomodo, & a quanto tempore citra, an sit ipsis testibus examinandis, consanguineus, affinis, familiaris, vel inimicus.

Secundum, an sciant in qua dioec. dictus B. natus sit.

Tertium, an sciant ipsum natum esse ex legitimo matrimonio, ac honestis, & Catholicis parentibus, & quomodo id sciant.

Quartum, an sciant cuius ætatis sit, & quomodo.

Quintum, an sciant eum esse in sacris ordinibus constitutum, quibus, a quanto tempore citra,& quomodo.

Sextum, an sciant eum esse in Ecclesiasticis functionibus, & in exequutione ordinum susceptorum diu versatus, & quomodo.

Septimum, an sciant eum esse innocentia vitæ, bonisq. moribus præditum, bonæ vitæ, conuersationis, & famæ, & quomodo.

Octauum, an sciant ipsum esse virum grauem, prudentem, & vsu rerum præstantem,& quomodo.

Nonum, an sciant ipsum aliquo gradu in iure canonico, vel in sacra Theologia insignitum esse, vereq. ea doctrina pollere, quæ in Episcopo requiritur, ad hoc vt possit alios docere,& quomodo.

Decimum, an sciant ipsum aliquo munere ecclesiastico aliquando functum esse, vel circa curam animarum, aut regimen alicuius Ecclesiæ se exercuisse, & quomodo in eis se gesserit tam quoad doctrinam, quam quoad prudentiam, & integritatem,& quomodo.

Vndecimum, an sciant eum aliquando publicum scandalum dedisse circa Fidem, mores, siue doctrinam, vel aliquo corporis, aut animi vitio, aliove canonico impedimento teneri, quo minus possit ad Ecclesiam cathedralem promoueri, & quomodo.

Duodecimum, an eum idoneum existiment ad bene regendum Ecclesiam cathedralem, ac Episcopale onus subeundum, & dignum qui Ecclesiæ Mediolanen. præficiatur, & vnde mouentur ad ita existimandum.

Die dicta.

Coram eodem Illustrissimo,& Reuerendissimo D. Cardinali existen. vbi supra, meque, & c. comparuit personaliter P. testis ex officio vocatus, ætatis suæ annorum 65. vt asseruit qui præstito iuramento tactis,&c. in manibus eiusdem D. Cardinalis de veritate dicen. omissis articulis concernentibus statum Ecclesiæ Mediolanen. quia de ipsis nullam notitiam habere dixit. Interrogatus super articulis respicientibus qualitates promouendi, respondit vt infra videlicet.

Sequitur tenor examinis prædicti, & aliorum testium.

Forma iuramenti professionis Fidei, à cathedralibus, & superioribus Ecclesiis, vel beneficiis curam animarum habentibus, & locis Regularium, ac militiarum perficiendis, obseruanda.

EGo N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet. CREDO in vnum DEVM Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum, Et ex Patre natum ante omnia secula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit

de cælis. Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioq. procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et vnã sanctam Catholicã & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnũ baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasq. eiusdem Ecclesiæ obseruationes, & constitutiones firmissimè admitto, & amplector. Item sacram Scripturam, iuxta eum sensũ, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam, nisi iuxta vnanimem consensum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque septem esse verè, & propriè Sacramenta nouæ legis à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionem, Ordinẽ, & Matrimonium, illaq. gratiam conferre: & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula, quæ de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo, verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro viuis, & defunctis: atque in sanctissimo Eucharistiæ sacramento esse verè, realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem, vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in Sanguinẽ, quam conuersionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiã sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumq. Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasq. ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter & sanctos vna cum Christo regnantes venerandos, atque inuocandos esse, eosq. orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissime assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarũ etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque vsum christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sãctam catholicam, & Apostolicam Romanã Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agnosco, Romanoq. Pontifici beati Petri Apostolorum principis successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cetera itẽ omnia a sacris Canonibus, & œcumenicis Cõciliis, ac præcipuè a sacrosancta Tridentina Synodo, tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram catholicam fidem, extra quam nemo salnus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram, & inuiolatam vsque ad extremum vitæ spiritum constantissime (Deo adiuuante) retinere, & confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem

spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Die 7. Augusti.

B. personaliter constitutus coram Illustrissimo D. Cardinali N. meque notario publico, & testibus infradictis; volens Fidei professionem facere, vt tenetur ad præscriptum Constitutionis Pii Quarti fel. rec. flexis genibus, ac sacrosanctis Euangeliis

gelijs cum iuramento tactis in manibus eiusdem D. Cardinalis, sponte, &c. die sum pro eamdem Fidei professionem, iuxta, & secundum formam, ac tenorem Constitutionis prædictæ hoc informasse, vt sequitur de verbo ad verbum emisit, atque in locis vbi proprium nomen est expressum, illud in originali sua propria manu, scriptamq. Fidei professionem, idem D. Cardinalis recepit, & admisit omni, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus duobus testibus.

Deinde die, &c. Idem B. ad docen. de gradu Doctoratus, ac de sacris, & presbyteratus ordinibus sibi collatis, facto exhibuit, & produxit priuilegium dicti gradus Doctoratus in carta pergamena scriptum, ac litteras patentes dictorum ordinum itidem in pergameno scriptas; quorum omnium copiam cum suis originalibus auscultatam, & collationatam penes me notarium in præsenti processu registratum dimisit, dictis originalibus secum reportatis, prædictorum vero omnium tenores sunt qui sequuntur.

Copia priuilegij Doctoratus, quæ hic scribatur.

Copia literarum patentium sacrorum ordinum, quæ hic inferatur.

Ego N. Cardinalis sancti N. relationem in concistorio facturam certo existimo pro deductis in præsenti processu R. D. B. & I. V. D. dignum esse qui Mediolanensi Ecclesiæ præficiatur, & ita testor manu propria.

Ego In. Episcopus Portuen. Card. de Aragona ex præmissis censeo R. D. B. dignum esse, qui in Mediolanen. cathedralis ecclesiæ Præsulem promoueatur.

Ego Nicolaus tit. sancti Laurentij in Lucina presbyter Cardinalis Madrutius idem censeo.

Ego F. Cardinalis Sfortia idem censeo.

Obligatio excioccandi.

IN me, &c. personaliter constitutus A. sponte &c. promisit B. ibidem præsenti &c. hinc per totum mensem Februarij proximi futuri excioccasse, & excioccari fecisse totum residuum tenutæ N. sitæ extra portam, &c. exceptis tribus rubris in circa, reseruandis primo ibi ipsi A. iam demostratis, videlicet, sterpare, cioccare, cauar detti ciocchi, sterrarli, spaccarli al solito, che si possino carcare, & amucchiarli, & hoc opus facere bene, & fideliter more solito, ac boni, & fidelis excioccatoris omnibus ipsius A. sumptibus cum pacto, quod ramuli seu surculi, & vt vulgo dicitur le frasche, & quel che si trouarà sopra la terra, sia, & esser debbia di esso A. ma che sia lecito a esso B. per vso di casa loro pigliarne à suo beneplacito. Item che detti compagni siano obligati farli condurre il pane sopra il lauoro, & darli le ronche necessarie; asserens idem A. dictū residuum tenutæ excioccandæ bene vidisse, & consideràsse, & de eo plenam notitiā & informationem habuisse, & habere, & hoc opus facere, & cum effectu perficere promisit pro mercede scuta ducentorum monetæ de iulijs decem pro scuto, sic inter ipsas partes de communi consensu soluendorum, prout dictus B. soluere promisit eidem A. vt dicitur de mano in mano, prout opus fiet. Ita quod in fine solui debeat omne residuum, exceptis scutis decē, quæ retineri possint ab ipso B. vsque ad secundam araturam, ad effectum quod si reperietur aliqua quantitas cioccorum non excauatorum, quod possint excauari ipsius A. sumptibus, & deficiente dicto A. in præmissis, ex nunc dedit potestatem dicto B. propria eius auctoritate, &c. & fine, &c. conducēdi alios excioccatores omni, &c. ad rationem quāti plurimi omnibus ipsius A. sumptibus, damnis, &c. de quibus, &c. quia sic actum, &c. quæ omnia, &c. alias, &c. Pro quibus, &c. & quatenus opus sit, citari, eligit domicilium tuum in hospitio Cabilletti in platea Iudæorum. Iurarunt, &c. super quibus, &c. Actum, &c. præsentibus, &c. testibus, &c.

Hic postremo etiam vltra prædictas subiiciuntur infrascriptæ formulæ diuersorum aliorum instrumentorum, sumptæ ex Formulario Placentino, quas etiam pro minori indigentium dispendio hic imprimendas curaui.

Forma arreptionis itineris ad curiam.

IN nomine Domini Amen, &c. Dominus presbyter Lazarus, &c. rector ecclesiæ

clesiæ sancti Laurentii, &c. asserens se fore paratum, & dispositum ad accipiendum iter versus Sedem Apostolicam, & sanctiss. in Christo patrem, & dominum nostrum Pontificem Maximum ad prosequendum certas causam, & causas, quas, vt asseruit, petitractare, & expedire necessario habet ibidem contra quosdam, & specialiter contra talem, & talem alios, quorum interest, seu interesse poterit quomodolibet in futurum, receptis igitur ad se omnibus, & singulis vestimentis, ac pallio, pileo, baculo, ac sacculo ad talia spectantibus, & necessariis, omnibusq. ibidem existentibus valete dicens in Dei nomine, iter arripiebat sub hac verborum forma. Coram vobis notario publico, & testibus fide dignis hic astantibus, &c. cum protestatione solemni dico, & propono ex nunc, vt appareat ad sanctam Sedem Apostolicã, & sanctissimum, &c. omnibus melioribus via, modo, iure, causa, & forma, quibus melius, & efficacius possum, & debeo, iter arripio ad prosequendum certas causas, quas ibidem necessario habeo pertractare, & expedire; Idcirco ego presbyter Lazarus præfatus ad præsens, & deinceps subicio, & submitto me, & Ecclesiam meam, & omnia bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & temporalia, præsentia, & futura, protectioni, defensioni, tuitioni, iurisdictioni, & priuilegiis sanctæ Sedis Apostolicæ, & sanctissimi domini nostri Papæ prædictis, protestans nihilominus publicè, & expresse, quod si quid contra, & vltra huiusmodi itineris mei arreptionem, seu contra me, & ecclesiam meam, prædictam; ac omnia bona mea, vt præfertur, quomodolibet fuerit attentatum, seu in posterum contingerit attentari per quoscumque, id tamquam nullum, & indebite factum reuocari, & procedi facere contra attentantes tanquam manifestos præsumptos intendo suis loco, & tempore congruis, & opportunis, & generaliter omnia alia, & singula ibidem dixit, fecit, & exercuit, ac protestatus fuit, quæ natura arrepti itineris exigit, & requirit, & quæ in præmissis, & circa præmissa dici, fieri, ac protestari consueuerunt pro conseruatione iurium suorum. Et de prædictis, &c.

Dedicatio de vna religione ad aliam.

IN nomine Domini Amen; &c. Dominus frater Luc. &c. ordinis fratrum Prædicatorum S. Dominici constitutus coram domino Fran. &c. Dei gratia Abbate monasterii sanctæ Mariæ, &c. ciuitatis Placentiæ, ordinis Cisterciensis dixit, & exposuit eidem domino Abbati, quod libenti animo intraret religionem dicti ordinis Cisterciensis ex deuotione, quam habet beato Bernardo fundatori dicti ordinis, & ipsi ordini, & propterea petiit ab ipso domino Abbate, si ipse velit ipsum recipere in ordine prædicto, & eidem conferre habitum dicti ordinis: obtulit se dedicare, & personam suam ordini prædicto recepto habitu ordinis prædicti, & alia dicere, & facere tam in diuinis, quam aliter ad quæ tenetur vigore constitutionis ordinis prædicti, & vt faciunt alii professi dictæ regulæ, & ordinis, qui dominus Abbas visa, & audita requisitione sibi, vt supra, facta per dictum dominum fratrem Luc. viso quoque breui Apostolico sibi directo ad præmissa expedienda, cuius quidem tenor sequitur, vt infra. Ex vobis videndis sponte, & ex certa scientia, & alias omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius potuit, & potest, & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti, etiam substantialibus de iure, vel cõsuetudine in præmissis opportunis eidem fratri Luchino præsenti, & humiliter flexis genibus requirenti, & acceptanti, attenta eius bona vita, & conditione habitum dicti ordinis Cisterciensis exhibuit, & contulit, ita quod de cetero sit, & censeatur de, & sub ordine Cisterciensi prædicto, & habeatur, & tractetur tanquam frater, & de ordine Cisterciensi, imponendo eidem fratri Luchino habitum ordinis prædicti, ac ipsum cingendo cingulo castitatis, & ordinis prædicti, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in exhibitione, & traditione habitus prædicti, qui dominus frater Luc. recepto habitu prædicto sponte, &c. omnibus iure, via, modo, & forma, quibus melius, & efficacius fieri, & esse possit interuenientibus quibuscumque solemnitatibus etiam substantialibus, & vt supra, dedicauit

dicauit se, & personam suam, ac se submisit regulæ, & ordini Cisterciensi prædicto, & in manibus ipsius domini Abbatis præsentis, & acceptantis fecit debitam professionem in ordine, & regula Cisterciẽsi prædictis, promittens, & promisit stabilitatem morum conuersionem, & obedientiam, ac castitatem secundum statuta, & consuetudines, ac regulas ordinis prædicti, & canonicas sanctiones, & alia dixit, & fecit, ad quæ tenetur vigore constitutionis ordinis prædicti, & ita manibus corporaliter tactis scripturis iurauit in manibus præfati domini Abbatis ad sancta Dei Euangelia, ac eidem stipulanti, & recipienti nomine, & vice dicti ordinis promisit, & conuenit prędicta omnia, & singula suprascripta attendere, & obseruare, & in nullo contrauenire, vel contrafacere, ita eum Deus adiuuet, eiusque sancta Euangelia. Et insuper ipse dominus Abbas attenta conditione, & bona vita ipsius fratris Luc. concessit, & concedit eidem fratri Luc. præsenti, & acceptanti, quatenus de cetero possit, & valeat, quæcumque beneficia curata, & non curata impetrare, & impetrata acceptare, & retinere, & in ipsis stare, & habitare tute, libere, & impune, & hęc non obstantibus, quę in dicto breui continentur, & aliis quibuscumq; contrariis. Et de prædictis dictæ partes rogauerunt me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Electio canonicatus facta per Capitulum Ecclesiæ collegiatæ.

IN nomine Domini Amen, &c. Vacantibus canonicatu, & præbenda, quos dũ viueret, obtinebat quondam dominus Lazarus, &c. olim canonicus infrascriptæ ecclesiæ, qui diem suum clausit extremum, capitulo ecclesiæ S. Antonini Placen. de antiqua, & approbata consuetudine spectat, & pertinet ius eligendi canonicos dictæ ecclesiæ pro tempore eligendos conuocato, & congregato infrascripta occasione in loco suprascripto, in quo conuocari, & congregari consueuit pro negotiis dictę ecclesię de mandato venerabilis domini Petri, &c. Præpositi dictæ ecclesię, in quo quidẽ capitulo interfuerũt ipse dominus Præpositus, necnon domini A. L. P. & M. omnes Canonici dictæ ecclesię, dicentes, & protestantes, quod sunt, & repræsentant maiorem, & saniorem partem dicti Capituli, & quòd non est alius Canonicus dictæ ecclesiæ, qui ad infrascripta possit, vel debeat commode euocari, citatis tamen prius aliis Canonicis dictæ ecclesiæ per Fran. &c. ostiarium dictæ ecclesiæ, prout ibidem retulit ipse Fran. ostiarius prædictus seipsos dominos canonicos citasse, attendentes, & considerantes, quòd longa vacatio beneficiorum solet ecclesiis esse nociua, confisi de integritate, & sufficientia, ac bona, & approbata vita venerabilis domini Iacobi, &c. cuius fidem approbatam tamdiu cognouerunt, & cognoscunt, qui si eligatur in canonicum dictæ ecclesiæ erit vtilis, & fructuosus eidem, inuocata sancti Spiritus gratia, & ipsius beati Antonini martyris nomine, & suffragio imploratis sponte, & ex certa scientia, & animo deliberato, omnibus iure, via, modo & forma, quibus, & prout melius, & efficacius fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscunque solemnitatibus tam iuris, quam facti etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, vel consuetudine ipsum dominum Iacobum præsentem, & acceptantem elegerunt, & eligunt vnanimiter, & pari concordia, & voluntate in canonicum, & fratrem dictæ ecclesiæ ad canonicatum, & præbendam, vt supra præmittitur, vacantes, osculo pacis interueniente, ac eidem de dictis canonicatu, & præbenda prouiderunt, & prouident, ipsumq. dominum Iacobum ibi præsentem, & flexis genibus coram ipsis dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo constitutũ, & humiliter requirentem, & acceptantem inuestiuerunt, & inuestiunt, per bireti capiti suo impositionem de dictis canonicatu, & præbenda, iuribusque, & pertinẽtiis suis spiritualibus, & temporalibus. Et insuper præfatus dominus Præpositus de mandato, & nomine etiam aliorum Canonicorum, & Capituli prædicti, introducens ipsum dominum Iacobũ Canonicum prædictum in dictam ecclesiam, ipsum posuit, & induxit in tenuta, & corporali possessione canonicatus, & præbendæ prædictorum, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, & cornu altaris magni dictæ ecclesiæ, funes campana-

panarum, & vectes ostiorum ecclesiæ prædictæ: assignando eidem stallum in choro: & exinde locum in capitulo, & alia dicendo, & faciendo, quæ in similibus tenutis fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis datæ, & apprehensæ de prædictis. Et ibidem post prædicta prædictus dominus Iacobus Canonicus prædictus constitutus coram prædictis dominis Præposito, Canonicis, & Capitulo delato prius eidem iuramento per præfatum dominum Præpositum, & ab eo manibus corporaliter tactis scripturis præstito, iurauit ad sancta Dei Euangelia in manibus præfati domini Præpositi, quod obseruabit statuta, & laudabiles consuetudines, & constitutiones dictæ ecclesiæ: & alia dicet, & faciet ad quæ tenetur de iure, & vigore dictorum statutorum, & bona, & redditus canonicatus, & præbendæ prædictorum conseruabit, & augebit pro posse, ipsaq. bona canonicatus, & præbendæ prædictorum non alienabit citra iuris dispositionem: ita eum Deus adiuuet, eisq. sancta Euangelia. Et de prædictis prædicti domini Præpositus, Canonici, & Capitulum, & ipse dominus Iacobus, &c.

Et idem obseruetur, & fiat in quacumque alia electione fienda per aliquod Capitulum ecclesię collegiatæ, vt supra, mutatis mutandis: & eo casu, si vero fuerit Canonicus, vel alius in dignitate constitutus ad dignitatem aliquam in Capitulo, vel ecclesiæ debet addi iuramentum, quod erit fidelis, & prout in prima forma continetur.

Forma confirmationis factæ per Episcopum de electione facta per Capitulum ecclesiæ collegiatæ absque edicto.

IN nomine Domini Amen, &c. Constitutus dominus presbyter Ioan. &c. in præsentia, audientia, & intelligentia R. D. D. Fa. Dei, & Apostolicæ Sedis gratia Episcopi Placentiæ, & Comitis, pro tribunali sedentis super quodam bancho insuprascripto loco posito, & ad infrascripta per eum electo dixit, & exposuit præfato domino Episcopo, quod vacante pridie ecclesia S. Iacobi, &c. immediate subiectæ plebi, & ecclesiæ S. Petr. &c. per mortem quondam presbyteri Gulielmi olim immediate rectoris dictæ ecclesię, qui diem suum clausit extremum, domini Archipresbyteri, Canonici, & Capitulum dictæ plebis, & ecclesiæ elegerũt ipsum presbyterum Ioannem in rectorem dictæ ecclesiæ S. Pet. ac de ea sibi prouiderũt, prout de ipsa electione constat instrumento publico, breuiato per Franc. &c. notarium, die, &c. mensis, &c. quod ibidem produxit, & exhibuit coram præfato domino Episcopo ad pleniorem instructionem præfati domini Episcopi, & verificationem superius per eum expositorum. Et propterea ad obseruationem dispositionis iuris cum instantia debita petiit, & requisiuit a præfato domino Episcopo, quatenus de paterna benignitate dignetur huiusmodi electionem, & prouisionem factas in ipsum presbyterum Ioannem de dicta ecclesia S. Petri approbare, & confirmare, ac ipsum præsentatum, vt supra instituere, ac alia dicere, & facere, quæ in similibus requiruntur, offerens ipse presbyter Ioannes rector prædictus se paratum dicere, & facere ea omnia, & singula, ad quæ tenetur, & debet de iure, & pro præmissis, & eorum occasione protestans, quod per eum non stetit, nec stat quin dicta confirmatio fiat, & quin dicat, & faciat ea, ad quæ tenetur, & debet de iure, qui dominus Episcopus sedens pro tribunali, vt supra, visis, auditis, & intellectis superius dictis, & expositis per dictum presbyterum Io. rectorem prædictum, viso etiam dicto instrumento electionis, de quo supra, & visis, videndis, attento quod iusta petentibus non est denegandus assensus, confisus de prudentia, integritate, & sufficientia dicti presbyteri Ioan. rectoris electi, vt supra, sponte, & ex certa scientia, omnibus iure, via, modo, & forma, quibus, & prout melius, & validius potuit, & potest, & fieri, & esse possit, interuenientibus quibuscumque solemnitatibus tam iuris, quam facti etiam substantialibus in similibus opportunis de iure, vel consuetudine, dictam electionem, & prouisionem, vt præmittitur factas in dictum presbyterum Io. de dicta ecclesia S. Pet. vt supra vacante tamquam legitimam, & legitime factam approbauit, & confirmauit, & approbat, & con-

confirmat,& ipsam ad cautelam sic factam valere, & tenere declarauit, & declarat, & ipsum presbyterum Ioan. rectorem prædictum præsentem, & flexis genibus humiliter acceptantem, cum plenitudine iuris canonici inuestiuit per bireti capiti suo impositionem de dicta ecclesia iuribusque, & pertinentiis suis spiritualibus, & temporalibus. Dans,& concedens præfatus dominus Episcopus eidem presbytero Ioanni rectori prædicto præsenti, & acceptanti omnimodam administrationem dictæ ecclesię, iuriumque, & pertinentiarum suarum prædictarum, ac curam animarum subiectarum dictæ ecclesiæ. Et vlterius commisit, & committit cuicunque sacerdoti ciuitatis, & diœcesis Placentiæ, quatenus vice, & auctoritate præfati domini Episcopi ponat, & inducat ipsum presbyterum Ioannem, seu quemcumque eius procuratorem in tenuta, & corporali possessione, seu quasi dictæ ecclesiæ S. Pet; iuriumque, pertinentiarum suarum prædictarum per pannos, & cornu altaris, funes campanæ dictæ ecclesiæ, & alia dicat,& faciat,quæ in similibus fieri consueuerunt, & requiruntur in signum veræ tenutæ, & corporalis possessionis dandę, & apprehendendæ de prædictis, ita quod per hæc, & alia ipse presbyter Ioannes adeptus sit,& intelligatur veram tenutam, & possessionem corporalem dictæ ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum suarum, vt supra,& ibidem dictus presbyter Ioan. rector prædictus constitutus coram præfato domino Episcopo,& vt supra delato prius eidem iuramento per prǽfatum dominum Episcopum,& ab eo manibus corporaliter tactis scripturis iurauit in manibus præfati domini Episcopi ad sancta Dei Euangelia, quod ipse presbyter Ioan. rector prędictus erit obediens, & fidelis præfato domino Episcopo, & cuicunque eius legitimo successori in licitis, & honestis, & obseruabit constitutiones synodales, factas,& fiendas, & constitutiones, & laudabiles consuetudines dictæ ecclesiæ, ac bona dictæ ecclesiæ conseruabit, & pro posse augumentabit, & ipsa non alienabit citra iuris dispositionem,& de bonis mobilibus dictæ ecclesiæ inuentarium faciet infra duos menses proxime futuros, & illud in scriptis mittet ad banchum præfati domini ipsius Episcopi notarii Episcopalis curiæ. Ita eum Deus adiuuet, eiusq. sancta Euangelia. Et de prædictis præfatus dominus Episcopus mandauit mihi notario, & dictus presbyter Ioan. rogauit me notarium, vt inde publicum conficiam instrumentum.

Forma renunciationis factæ per emphytheotam de iure suo.

IN nomine Domini Amen, &c. Petrus, &c. sponte, & ex certa scientia, & non vi,dolo,vel metu aliquo,sed voluntarie, & animo deliberato,& alias omnibus iure, via,modo, & forma, quibus, & prout melius, & efficacius potuit, & potest,& fieri & esse possit, renunciauit, & renunciat Iacobo,&c. præsenti, stipulanti, & recipienti, ac acceptanti, & in manibus eius omni iuri, rationi, & melioramento sibi spectantibus, & pertinentibus, & quæ eidem Petro quomodolibet spectant, & competunt,& in quadam domo, &c.

Item in vna petia terræ, &c. quæ bona ipse Pet. tenebat ad fictum a dicto Iacobo sub annua præstatione librarum quatuor ex inuestitura in ipsum Petrum facta, de qua continetur instrumento breuiato per Georgium,&c. notarium,& ibidem dictus Iacobus sponte, & ex certa scientia absoluit, & liberauit, & liberat dictum Petrum præsentem, stipulantem, & recipientem a præstatione dicti ficti, tam pro tempore præterito, quam futuro, per Aquilianam stipulationem legitime præcedentem, & acceptationem solemniter subsecutam, & per omnem alium modum,viam,& formam,quibus,& prout melius, & efficacius fieri,& esse possit, quam quidem renunciationem, & omnia, & singula in præsenti instrumento contenta dictę partes per solemnem stipulationem promiserunt, & conuenerunt sibi vicissim perpetuo firmam ratam, et gratam, et firma,rata,& grata habere, tenere, attendere, & obseruare, & efficaciter adimplere, et non contrauenire, vel contrafacere de iure, vel de facto,per se, vel alium, aliquo modo,casu,vel iure, vel aliqua ratione, vel causa,siue vllo legum,vel decretorum, seu rescriptorum auxilio, nec dicta occasione sibi inuicem aliquam litem, vel controuer-

trouersiam inferre, aut inferenti consentire sub omnium damnorum, interesse, & expensarum litis, & extra restitutione, & refectione, de quibus, & earum quantitate, & quod illa passa fuerint, stari, & credi de beat, & ita consenserunt, & consentiunt, soli, & simplici dicto, & assertioni partis requirentis, & attendentis sine sacramento, & onere probationis cuiuscumque, & taxationis iudicis inde praestando, & fiendae, & sine alia causae cognitione. Et vlterius in poena, & sub poena librarũ quinque den. Plac. toties committenda, & exigẽda cum effectu quoties in praedictis, vel aliquo praedictorum fuerit contrafactum, seu etiam contrauentum, qua commissa soluta, vel non, firma, & rata maneant omnia, & singula suprascripta cum eadem stipulatione poenae. Pro quibus omnibus, & singulis suprascriptis attendendis, & firmiter obseruandis dictae partes obligauerunt sibi vicissim pignori omnia sua bona praesentia, & futura, renuntiando dictae partes in omnibus, & singulis suprascriptis, exceptioni non sic factarum praedictarum renunciationis, & liberationis, & praedictorum non ita gestorum, & promissorum, & rei non sic, vel non vtiliter gestae, & exceptioni doli, & metus, conditioni indebiti, conditioni sine causa, vel ex iniusta causa, & actioni in factum, & de dolo, omniq. alii exceptioni, defensioni, & iuri, ac legum auxilio, quae posset opponi, & legi dicenti generalem renunciationem non valere. Et de praedictis dictae partes rogauerunt me notarium, &c.

Forma soccida in forma communi.

IN nomine Domini Amen, &c. Laur. &c. fil. q. &c. habitator, &c. renuntiando omni legum auxilio, & praescriptioni fori, & omni priuilegio, & omnibus feriis, & diebus feriatis, statutis, decretis, literis, & prouisionibus, saluisconductibus, & literis suspensionum causarum factis, & fiendis, & concessis, & concedendis in eius auxilium, & fauorem, & maxime statuto ciuitatis Placentiae, & decreto Pontificio, quibus cauetur nullum pro debito priuato posse conueniri, & alii prouisioni, qua cauetur suppellectilia domus, & ad vsum quotidianum deputata, & bestias ad agriculturam deputatas, & debitorem à lib. 25. supra in eis non posse pignorari, ita quod Plac. Parmae, & vbique locorum, terrarum etiam longinquorum, & distantium a praemissis expressis possit realiter, & personaliter conueniri, & detineri coram quocumque Potestate, Vicario, iudice rectore, & officiali, tam ecclesiastico, quã seculari, vbi, & coram quo, seu quibus inuentus, & seu requisitus fuerit pro parte infrascripti Iacobi, & vt infra, quibus omnibus pacto renunciauit, & renunciat expresso, & per pactum expressum supponens se iurisdictioni, foro, ac domino cuiuslibet potestatis, vicarii, iudicis, rectoris, & officialis, tam ecclesiastici, quam secularis vbi, & coram quo, seu quibus inuentus, & seu requisitus fuerit pro parte infrascripti Iac. & vt infra. Constituens se integre soluturum, & satisfacturum, & restituturum totum quicquid debuerit vigore praesentis instrumenti infrascripto Iac. & vt infra, vbique locorum, & terrarum, & coram quocumque iudice tam ecclesiastico, quam seculari, vbi, & coram quo inuentus, & seu requisitus fuerit pro infrascripti Iac. & vt infra. Et insuper promittens non recusare aliquem iudicem, tam ecclesiasticum, quam secularem, & coram quo conueniri contingat occasione contentorum in praesenti instrumento, & eorũ occasione, & obseruatione, sponte, & ex certa scientia fuit confessus, & manifestus habuisse, & recepisse a Iac. &c. & penes se habere in soccida, & nomine soccidae, & societatis vacchas decem, & duas primarolas omnes praegnantes diuersorum colorum, & pelaminum, renunciendo ad cautelam exceptioni non habitarum, & non receptarum dictarũ vaccharum, & vt supra, & non factae praesentis soccidae, & societatis, exceptioni doli, conditioni indebiti, conditioni sine causa, vel ex iniusta causa, & actioni in factum, & de dolo, omnique alii exceptioni, defensioni, & iuri, ac legum auxilio, quae posset opponi, quae bestiae eorum communi concordia aestimatae fuerunt valere lib. centum viginti denariorum Placen. quas bestias dictus Laurentius per solemnem stipulationem promisit, & conuenit eidem Iacobo praesenti, stipulanti, & recipienti tenere in soccida, & nomine soccidae vsq. ad quatuor annos

pro-

proxime futuros,& eas custodire,& saluare,& nutrire,& pascere omnibus expensis dicti Laurentii, & de eis bonam, & diligentem curam, & custodiam habere, & eas,vel aliqua ex eis non vendere,vel alienare,seu in alium transferre, absque speciali licentia,& consensu dicti Iac. domini, durante praesenti socida, immo ipsa durante dominium, & possessio earum sint, & esse intelligantur penes ipsum Iac. & ita sibi expresse reseruauit, & reseruat,ita quod omni tempore possit eas vbique vendicare contra quemcumque,etiam propria auctoritate,etiam in casu cuiuscumq. resistentiae sibi fiendae per quemcumq; quia sic fuit conuētum per,& inter ipsas partes per pactum expressum, solemni stipulatione vallatum ante hunc contractum, & in principio,medio,& in fine ipsius,& in qualibet eius parte,& omnes manzolas ex eis nasci turas alienare durante tempore dictae socidae,& dare,& soluere, atq; reddere eidem Iac.singulo anno durante tempore dictę socidae penses duos casei pro singula vaccha, & vnum pensem pro singula primarola, tā ex suprascriptis,quam aliis quibuscumque primarolis nascituris ex ipsis bestis,videlicet tertiam partem casei mazenghi, tertiā partem casei stubienghi,& reliquam tertiā partem casei interuenghi,& vitulos ex ipsis nascituros vendere tempore debito, & dare,& soluere dimidiam pretii percipiendi ex eis ipsi Iac.quamprimum venditi fuerint,alioquin duo ex tribus nomine poenae dare promisit stipulatione socidae rata manente,& totum damnum, & omnes expensas restituere credendo de damno, & expensis simplici verbo dicti Iac. fine sacramento,& onere probationis cuiuscumque, & taxationis iudicis inde praestando,& fiendae,& absque alia causę cognitione,& cum fuerit in fine socidae teneatur,&ita promisit ipse Laurentius,facere diuisionem ipsarum omniū bestiarum,quae tunc superuiuerent,& dicta socida in duas partes,& dare electam ipsi Iacobo,& sidamnum fuerit in dicta socida morte fatali,vel casu fortuito, quod ipsum damnum spectet communiter ipsis Iacobo,& Laurentio, & si fuerit culpa, & negligentia, vel mala custodia dicti Laurentii, vel famuli eius,quod dictum damnum spectet ad ipsum Laurentium tantum,& ipse teneatur ad emendam ipsi Iabo,&omni in casu teneatur pręsentare ipsi Iacobo corium cuiuscumque bestię peremptae,seu aliter destructę,quae omnia,& singula suprascripta dictae partes promiserūt, & conuenerunt sibi vicissim firma,rata, & grata habere, tenere, attendere, & obseruare, & efficaciter adimplere, & non contrauenire,vel contrafacere per sese, vel alium aliquo modo,casu, vel iure, siue vllo legum, vel decretorum, seu rescriptorum auxilio in poena, & sub poena librarū quinque den. Plac. toties committen. & exigenda cum effectu quoties in praedictis,vel aliquo praedictorum fuerit contrafactum, seu etiam contrauentum, qua commissa soluta,vel non,firma, & rata maneant omnia,& singula suprascripta cum eadem stipulatione poenae. Pro quibus omnibus, & singulis attendendis,& firmiter obseruandis dictae partes obligauerunt sibi vicissim pignori omnia sua bona praesentia, & futura.Et de praedictis,&c.

Tertij, & vltimi Libri Finis.

INDEX
LOCVPLETISSIMVS
TAM CAPITVLORVM, ET FORMVLARVM INSTRVMENTORVM
QVAM MATERIARVM, ET RERVM notatu dignarum.

QVÆ CIRCA INTELLECTVM CLAVSVLARVM, contractuum, & vltimarum voluntatum, & eorum requisita, quæ in hoc artis Notariæ libro continentur.

A

Additio

 iuit

Clau-

vi-

F

Igno-

Nec

M

Mu-

S

T

Ven-

FINIS.

SALVSTII TIBERII A CORNETO ROMANAE CVRIAE CAVSARVM PATRONI

Tractatus breuis de Clausulis quotidianis variorum instrumentorum, ac contractuum tàm inter viuos, quàm vltimarum voluntatum, deque illarum effectu,

Per Authorem recollectis ex varijs doctissimorum virorum libris ad intelligentiam, & commoditatem Notariorum, & aliorum Iuuenum ll. professorum.

CVM INDICE LOCVPLETISSIMO.

Cum Priuilegio Summi Pontificis.



ROMAE, Apud Gulielmum Facciottum.

Superiorum Permissu.

FINIS.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

ROMANAE CVRIAE CAVSARVM PATRONI

Tractatus breuis de Clausulis quotidianis variorum instrumentorum, ac contractuum tàm inter viuos, quàm vltimarum voluntatum, deque illarum effectu,

Per Authorem recollectus ex varijs doctissimorum virorum libris ad intelligentiam, & commoditatem Notariorum, & aliorum Iuuenum ll. professorum.

CVM INDICE LOCVPLETISSIMO.

Cum Priuilegio Summi Pontificis.



ROMAE, Apud Gulielmum Facciottum.

Superiorum Permissu.

SALVSTIVS TIBERIVS
A CORNETO

Tabellionibus ac Tabellionatus officium subituris. S. P. D.



UM his mensibus elapsis ab aliquibus Tribunalis Audit. Camer. studiosis iuuenibus non semel fuerim requisitus, quatenus vltra alios meos labores, ad publicam, & præcipue Tabellionum vtilitatem in lucem editos, aliquos alios pro illis, qui ad dicti Tabellionatus officium exercendum hactenus sunt & in futurum erunt, subirem labores: circa intellectum clausularum cuiuscumque generis instrumentorum, tàm inter viuos, quàm vltimarum voluntatum, illorumque honeste petitioni pro mei ingenij tenuitate satisfaciendo, paruulum hunc clausularum libellum, ad hoc vt ea, quæ in eo congesta sunt accurate, diligenterque intueantur congessi, quibus me tutum reddo vt de cætero in illarum interpretatione, peritiores reddentur, atque ex eo, et honorem, & vtilitatem non modicam consequentur. Valete.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De Clausulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum tractatus.

PARS PRIMA.

Prohemium, & requisita publici, & authentici instrumenti. Cap. I.



NTEQVAM ad intellectum clausularum cuiuscunque generis instrumentorum, & contractuum, tam inter viuos quàm vltimarum voluntatum vbique celebrandorum ad communem omnium studiosorum iuuenum vtilitatem deueniamus nõ inutiliter visa sunt pauca hæc præmittenda, & annotanda vti necessaria ad hoc vt iure dici valeât publica, & authentica instrumenta, ad quæ omnia peragenda notarios, ac tabelliones quoscumque admonendos esse censuimus memores illius dicti Beati Apostoli. omnia quæcumque facitis in verbo, aut in opere. In Nomine Domini nostri Iesu Christi facite vnde in principio cuiuscumque instrumenti nomen Domini erit inuocandum: Secundo, apponendus annus Domini, &c. Tertio, nomen Papæ, seu Imperatoris, vel Regis, loci sub cuius dominio contractus celebratur: Quarto, Annus Pontificatus seu Imperii: Quinto, locus contractus: Sexto locus loci: Septimo, indictio: Octauo, feries facti: Nono, testes: Decimo, appositio soliti signi Notarii: Vndecimo, quod scriptura Notarii sit coram partibus lecta: Duodecimo, Quòd Notarius fuerit creatus ab habente potestatem: Decimotertio, quod Notarius sit habilis nõ notorie excommunicatus, vel nota infamiæ, seu vitio falsitatis infamatus, seu condemnatus: Decimoquarto, & vltimo, quod sit idoneus ad officium Notariatus exercendum, & licet non requiratur, quòd sit doctor, aut aliter accurate scire leges, tamen debet habere sufficientem scientiam, & aliqua iura scire pertinentia ad officium Notariatus, & scire, & cognoscere vires contractus ne eos illicitos a iure reprobatos faciat. Hæc omnia habentur per Specul. in toto titulo de fide instrumentorum citatum per Abb. in c. 1. eod. tit. Bart. & doct. in l. 3. lib. 10 C. de Tabul. & scrib. Accidit etiam quod Notarii sæpe ex capite suo, & ex generali consuetudine apponunt in instrumentis clausulas, quæ licet censeantur appositæ de voluntate partium, propter generalem consuetudinem tamen quia sæpe euenit, quod non intelligunt quid importet, hoc casu non desunt aliqui, affirmantes, quòd non operantur vt in Auth. ex causa de lib. præte.

De appellatione Notarii; serui publici. Cap. II.

1 *Notarius quare dicatur seruus publicus.*

2 *Effectus Stipulationis Notarii pro absente.*
3 *Notarius potest cogi ad rogandum se de instrumento.*
4 *Clausula stipulationis Notarij pro absente, & illius effectus.*
5 *Notarius tenetur tradere parti interesse habenti publicum instrumentum.*



POSTQVAM aliqua iam præmisimus de requisitis publici, & authentici instrumenti, hic non inutiliter subiiciendum fuerit quærendo, an Notarius cogi iure possit ad instrumentum recipiendum, illudq; indigenti in publicam formam tradendum? quod vtroq. casu videtur infrascriptis rationibus sic affirmandum. Nam apud doctores dicitur Notarius publica persona; quia propter publicam vtilitatem eius officium est inuentum. Dicitur etiam Notarius publicus, non vt sit eiusdem qualitatis priuatorum seruorum (nam tantum abest, quod seruus dici possit, vt nec tabellio seruus esse possit. l. generali. C. de Tabular. lib. 10. sed dicitur seruus publicus, quia postquam acceptauit officium Notariatus, tenetur cuicumque indigenti de illo inseruire, vsq; adeo quod potest inuitus iudicis officio compelli ad recipiendum instrumentum, vel rogitum de contractu tamen
2 licito. Et dicitur seruus publicus, quia publicum munus gerit, & quia omnibus publice seruit tamquam publica, & authentica persona, cum recipiat stipulationem dicendo (me Notario præsente, & tamquam publica, & authentica persona stipulante pro omnibus, & singulis, quorum interest, interent, aut interesse poterit in futurum) ex qua stipulatione acquiritur, parti vtilis, & personalis actio sine cessione,
3 Specul. in tit. de satisda. §. Viso versiculo, sed & si quis, & quando, & in quibus casibus ex dicta stipulatione quæri sit vtilis actio sine cessione l. 1. C. de magi. conue. Quod procedit secuta tamen partis absentis ratificatione Capuol. in l. 1. de pactis inter empt. num.
48. cum sequen. fol. mihi. 140. nu. 12. & 13. & non opus est cessione Natta. consil. 534. vol. 3. in fine. & si Notarii, roga-
3 gati ad stipulandum aliquod instrumentum recusant, vltra quòd possunt cogi (vt supradictum est) erunt periuri nisi legitimâ causa fuerint impediti, vt est text. in §. sed neque quæstus, in Authen. de Tabellionibus, quem ad hoc ponderat Bar. in l. 1. ff. fur. aduer. nau. caup. & stab. & in clemen. 1. §. dudum de iure iurando quæ possunt extendi ad omnes, qui iurarunt fideliter exercere officium suum, & tamen requisiti nolunt exercere. Et quòd Nota-
4 rius tenetur exhibere, & tradere instrumentum parti interesse habenti, habetur in l. 1. C. de eden. quod intellige, soluta sibi competenti mercede, l. Argentarius. §. edi autem. ff. de eden. Reliqua verò de Notariis, vt puta, quare dicatur Notarius, & quare dicatur Tabellio, & differentia quæ sit inter Notarios, & Tabelliones, & an officium Notariatus, seu Tabellionatus sit, vel non sit dignitas, & qualiter dicatur indictio, & ad quem effectum fuerit inducta vsque ad 15. annos illis reuolutis, & differentia inter contractum, & instrumentum hic pro illorum intellectu elaborandum non censui, cum omnia latissime fuerint declarata, & demonstrata in omnibus aliis artis Notariatus libellis, ad quos pro illorum intellectu recurres. Et quia hanc prouinciam non assumpsi, & ne hunc libellum alienis laboribus fertiliorem reddere videamur, illis omissis ad alia nobilioris momenti deueniemus.

De singulis clausulis venditionis instrumenti. Cap. III.

CLAVS. I.

PRimo omnes clausulæ instrumenti venditionis, tamquam magis quotidianæ, singulatim hic describuntur: ad quarū explicationem pro intelligentia, &
5 instructione Notariorum, præsertim iuuenum, Primo præmittendum erit, quod clausula illa sponte, & ex eius certa scientia, ac spontanea voluntate, quæ in prin-

principio dictæ venditionis poni consueuit, operatur quantum clausula [& si indebitè promissio facta constaret, ex nunc donat]Bart. in l. fin. §. idem quæsit in fine primæ columnæ. ff. de condi. indebi.

CLAVS. II.

Clausula [omnibus mel. modo, &c.] comprehendit omne caput, ex quo actus sustineri potest. Put. Decis. 230. l. 2. in fine.

CLAVS. III.

Clausula [vendidit, ac iure proprio, & in perpetuum dedit, & concessit] operatur [si venditor est Dominus] translationem dominii in emptorem. Bart. in l. ex empto in fine principii. ff. de actio. empt. ac licentiam datam ipsi emptori, vt sua propria auctoritate ingrediatur possessionem rei. l. prædia & ibi Bar. & Ias. ff. de acquir. poss. Specul. in tit. de emptio. & vendi. & dicitur pleno iure, vel iure proprio, quia translatio dominii fit solum a vero domino, & hoc ad differentiam venditionis rei emphyteoticæ, quæ pleno iure, vel iure proprio alienari non potest.

CLAVS. IV.

Clausula [saluo iure coloni] operatur, vt emptor, tamquam singularis successor, teneatur stare colono Bertazz. claus. 15. Glos. 1. nu. 4.

CLAVS. V.

Confines rei venditæ describantur singulatim per qualitates, loca, & latera, cum arguant demonstrationem identitatis rei venditæ. Ruyn. cons. 50. n. 12. vol. 1.

CLAVS. VI.

Clausula illa [saluis aliis veerioribus confinibus, si qui præmissis sint, vel esse possint plures, aut veriores confines, qui melius quandocumque exprimi, & specificari possint] quæ clausula regulariter in his, & aliis similibus contractibus per Notarios apponitur, operatur ampliationem, & dispositionem contrahentium veris existentibus confinibus expressis Paris. cons. 64. nu. 74. vol. 1. secundum de Specul. in §. 1. de empt. & vendit. vers. vel alios: ne fortè in confinibus sit erratum, quia potest esse, quod heri in confinio possidebat vnus, hodie alter. In quorum expressione accurati sint Notarii, quod ponantur confines rei venditæ proximiores, ad minus duo exprimantur confines iuxta terminos. l. forma. ff. de censibus.

CLAVS. VII.

Clausula [cum omnibus, & singulis introitibus, & exitibus eiusdem rei, omnibusq; illius, iuribus, iurisdictionibus, vsibus, commoditatibus, & adiacentiis vniuersis, ad dictam domum, vt supra venditam quomodolibet tam de iure, quam de antiqua consuetudine, & vsu spectan. & pertinen. tam patentibus, quam occultis, etiam sub solo latentibus ab imo ad summum, & a centro terræ, & vt vulgo dicitur, vsq; ad cælum] operatur, vt emptori libera debeatur via, quia si res habebat speciales, & priuatos accessus, & egressus, illos habeat emptor eo iure, quo ad ipsam rem spectant. Capic. in decis. 187. nu. 16.

CLAVS. VIII.

Clausula [ad habendum, tenendum, possidendum, fruendum, gaudendum, vendendum, donandum, pignorandum, & alienandum, ac de ea. & eius iuribus, & pertinentiis faciendum, & disponen. ad ipsius emptoris libitum voluntatis]. clausula hęc [ad habendum, & tenendum] intelligitur, scilicet naturaliter, & de facto [possidendum verò] ciuiliter, & de iure: quia ciuilis possessio causa dominii acquirendi inuenta est, licet possessio sit tantum naturalis, & non ciuilis, vt illa, quam habet emphyteota, vsufructuarius, vel Vassallus, vt per Specul. in §. 1. sub nu. 2. de empt. & vendit. Quod videtur habere locum in rebus immobilibus, quorum dominium transiuit in accipientem, vt perpetuò, & sine præfinitione temporis emptori, & & eius successoribus, siue vero domino, liceat facere de re empta quicquid velit. vt ibi sub dicto nu. 2.

CLAVS. IX.

De clausula, iurium cessione. [Item similiter titulo venditionis dedit, cessit, & transtulit eidẽ emptori pręsenti, & vt supra legitime stipulãti omnia, & singula iura, omnesq & singulas actiones reales, & pſonales, vtiles, & directas,

tacitas, & expressas hypothecarias, pignoratitias siue mixtas, & in rem scriptas, & officium iudicis, & beneficium iuris, quę, quas, & quod dictus venditor aliquo vnquam tempore habuit, seu habet, & sibi competiit, & competit, ac cōpetere potuit, vel poterit quomodolibet in futurum in, de, & super eis contra quascunq. personas, vniuersitates & loca, nullo iure, nullaq; actione sibi venditori, nec suis super eis de cætero reseruatis] Hęc clausula] dedit, & cessit] importat id q̄ cedo, cū sit verbū träslatiuū & cedere nihil aliud importat, quā a se abdicare, cū cedere sit quasi discedere, & aliū loco sui ponere. Vnde cedere est ius aliquod in corporale in alium transferre: est enim cessio iuris, & actionis translatio scilicet vtilis, quæ descendit a verbo cedo cedis, quia tu te remoues a verbo, seu iure tuo, & das alteri: & per doct. iste cessionis articulus diffinitur, actionis cessionem esse, proprii iuris in alterum factam translationem, seu collationem. Sicut enim ad dominium rerum corporalium opus est traditione l. traditionibus. ff. de pactis, ita est opus cessione ad translationem iurium incorporalium: & idem operatur cessio in incorporalibus, quod traditio in corporalibus, vt per doct. in l. fin. C. quando fiscus. vel priuat. Dec. cons. 446. nu. 5. Roya. conf. 197. num. 4. vol. 1. Et pro clariori Notariorum intelligentia, singularum harum clausularum importantia inferius dicetur.

CLAVS. X.

Declaratiua actionis realis.

De Clausula Reali. Actio realis seu in rem est, per quam rem nostram, quæ ab alio possidetur repetimus: & semper aduersus eum est, vel eum, qui dolo desiit possidere (etiam si per mille manus res ambulet) seu illius rei restituendæ facultatem habet Bettazz. in claus. 270. glos. 1. nu. 1. & quod ista actio in rem datur contra possessorem ciuiliter, & naturaliter possidentem, & etiam nudum detentorem, & habentem facultatem rei restituendæ, attestatur Aretin. tit. de actionibus super instit. in §. omnium, nu. 26. & ista actio in rem non datur contra obligatum ex obligatione, sed contra possidentem quia possidet, non quia obligatus: sed actio personalis in rem scriptam datur contra possessorem tamquam obligatum, quæ obligatio contrahitur sola rei perentione, eo ipso quod res peruenit. Bart. in l. si vi, vel metu. C. de his quæ vi, metusue causa gesta sunt. Si autem melius scire vis, quæ sit differentia inter actiones in rem, & in rem scriptas, vide Bart. magistraliter loquentem in l. si Tertius. §. si quis prius. ff. de aqua. plu. ar.

CLAVS. XI.

Declaratiua actionis personalis.

Actio personalis est, quam quis intentat contra alium ad aliquid dandum, vel restituendum, vel faciendum, tamquam obligatum ex contractu, vel quasi, easq; personales dici tam ex parte rei conuenti seu debitoris, quam agentis, seu creditoris, cum numquam egrediantur personam obligati & eum sequatur, sicut lepra leprosum, inhæreantque inseparabiliter personæ creditoris glos. in l. 3. in princ. ff. pro socio. & ossibus hominum sint affixæ, sicut character fidei, & participatio sacramentorum, & quod nomina non possunt separari a domino, sicut nec anima a corpore. Et facilius transeunt iura realia, quam personalia: cum illa ossibus non sint affixa. Neguf. de Pinor. 2. par. memb. sin. 32. & propterea in eis opus est cessione, sine qua hæc personalis actio non acquiritur Bertazz. in claus. 27. glos. 8.

CLAVS. XII.

Declaratiua directa actionis.

Directa autem actio est illa, quæ competit cedenti, quę ab eius ossibus per cessionem separari non potest. Vtilis verò est, quæ competit cessionario; quam suo nomine intentat, & hoc sufficit pro intelligentia notariorum. Pro aliorum vero maiori declaratione recurrendum erit ad Theoricam. Bart. communiter a doct. receptam in l. 1. nu. 7. de actio. & obli-

obligatio. Quibus addere visum est, quod licet cedenti remaneant directæ actiones, dubium oriri possit, numquid ipse cedens possit facta cessione agere contra suum debitorem, vel possidentem rem suam, contra quem fuit facta cessio? in quo videtur concludendum secundum text. in l.3.C.de Nouat. vbi est casus huius quæstionis, quod si cessionarius denunciauerit debitori, ne soluat, vel ab eo soluenti partem debiti receperit, aut agendo contra eum litem contestatus fuerit, cedens nullo modo potest agere contra debitorem: quia his casibus licet habeat directas actiones, tamen sunt effectæ inanes, & inefficaces. Si verò aliquod istorum trium non interuenerit, tunc cedens agere poterit, Et per indirectum, cessionarium impedire, & prohibere Specul. in §. fin. de procur. col. antepe nult. vers. in summa. vbi ponit formam denunciationis faciendæ per cessionarium. Actiones vero vtiles tãtum habens, si illas cedat, apud ipsum nihil remanet Bart. in l. emptor, nu.2. C. de hæredi, vel ac vendi.

CLAVS. XIII.

Declaratio tacitæ & expressæ actionis.

Clausula [tacitas, & expressas] omnes hæ actiones possunt exemplificari in actionibus hypothecariis, quæ a iure tacite inducuntur, vt puta in dote, in rebus inuectis, & illatis in domum locatoris, & aliis casibus, quibus tacitè a lege inducitur hypotheca, expresse verò, quod voce profertur, vel scriptum apparet Bertazz. clauf.27. glof. 10.

CLAVS. XIV.

Declaratio mixtæ actionis.

Clausula [Mixtas, &c.] Mixtæ verò actiones dicuntur, cum tam realium, quam personalium naturam participant. Pro quorum maiori declaratione sufficit remissio ad Bertazz. in clauf. 27. glof. 11. per totum.

CLAVS. XV.

Declaratio beneficij iuris.

Clausula [beneficium iuris, & officium Iudicis.] Differentiam inter officium Iudicis mercenarium, & officium Iudicis nobile declarant doct. in l. Imperium, vbi Iaf. num. 11, Dec. nu. 34. ff. de iurifd. omn. Iudi. Papien. in forma libel. in actio. reali. vers. quatenus ex officio nu. 2. vbi plenè addentes. & per Specul. Bart. & doct. in tit. de iurifdi. om. iudi. & de his sermonem non facio, nisi pro intelligentia Notarii, quo ad supradictam clausulam cessionis officii Iudicis, quod est officium Iudicis mercenarium, quod imploratur actioni propositæ contra debitoris bona in exequutione facienda, & exercenda, in terminis. l. a diuo Pio de re Iudicata, & de his hactenus.

CLAVS. XVI.

Declaratio clausulæ Ponens, &c.

Clausula Ponens, &c. [Ponens dictus venditor, & subrogans eundem Emptorem in, & super dicta domo vendita, ac eiusdem iuribus, membris, & pertinentiis in vniuersum suum ius, locum, & priuilegium.] Quæ clausula importat cessionem actionis etiam personalis, quæ cedenti competebat. Bertazzol. clauf. 28. glof. 2. numero secundo in fin. & constitutionem procuratoris in rem suam, secundum Bart. in l. qui quadringenta. nu. 2. ff. ad Trebell. & l. planè. ff. fam. ercif. quod procedit, si hæc verba apponuntur in contractu venditionis, vel donationis, aut alio simili: quia tunc importabunt constitutionem procuratoris, vt in rem suam, secus si apponantur in simplici constitutione procuratoris; quia tunc qualitas actus repugnat, & tunc importabunt solum liberam administrationem. Parif. conf. 107. n. 34. & seq. vol. 3.

CLAVS. XVII.

Clausula Constituens. [Constituens idem venditor eũdem emptorem procuratorem irreuocabilem cum iuramento, vt in rem suam propriam super dictisq; actionibus eius proprio nomine agat, petat, exigat, excipiat, & defendat, eisq. libere vtatur fruatur, & experiatur in iudicio, & extra vbilibet, etiam directis actionibus ad eius libitum voluntatis, & quemadmodum dictus venditor vti, agere, petere & experiri pote-

rat ante venditionem, & alienationem prædictam.]

Declaratio dictæ clausulæ, Constituens, &c.

Clausula præscripta operatur, vt re euicta quis possit directò agere contra authorem authoris sui, secundum Bar. in l. si pro re. §. si euictione. ff. de euictionibus.

CLAVS. XVIII.

Dans, & concedens nihilominus venditor eidem emptori præsenti, & acceptanti, ac legitime stipulanti vt supra plenam licentiam, liberamq; potestatem, & authoritatem dictæ domus, vt supra venditæ cum iuribus, membris, & pertinentiis suis realem, actualem, & corporalem possessionem propria authoritate ipsius emptoris, & sine alicuius Iudicis, vel curiæ licentia, decreto, vel mandato capiendi, & intrandi, ac apprehendendi, captamque, & apprehensam retinendi, & de eis faciendi, & disponendi ad ipsius emptoris libitum voluntatis.]

Declaratio præscriptæ clausulæ.

Clausula hæc operatur, vt emptor & sui possint propria authoritate possessionem capere, ita quod non possit eadici nulla defectu citationis, Afflict. decis. 178. nu. 6. quod alias sine dicta clausula fieri non posset, vt. l. ex stipulatione. Paul. de Castr. de acquir. possess. qua licentia non tributa, emptor de vi teneretur: quia tunc vim omittere videretur, vt in d. l. ex stipulatione. eod. tit. Peregr. decis. 312.

CLAVS. XIX.

De clausula Constituti [Et donec dictus emptor inuestitus fuerit, ac dictæ domus, & iurium vt supra venditorum realem, & corporalem possessionem adeptus fuerit, interim dictus venditor precario nomine dicti emptoris, vt pro eo eamdem domum tenere, & possidere constituit.]

Declaratio supradictæ clausulæ.

Nota quod cum per instrumentum nō probetur possessio, neq; illa transferatur in emptorem, nisi interueniat clausula hæc constituti; Ideo in quolibet contractu venditionis consueuit a Notariis apponi dicta clausula Constituti, & precarii, ex qua transfertur possessio rei venditæ in emptorem, ac si verè tradita fuisset, nulla præsentia, aut conspectus rei mentione facta. Adhæc nota, quod si instrumentum venditionis fuerit stipulatum in præsentia rei venditę, sola presētia rei vēditę, sola præsentia rei dū, & vbi contractus conficitur operatur vt possessio tradita esse censeatur, vt satis late hæc habentur per Tiraquel. de clausula constituti in 2. par. 3. amplia. Vtilitas d. clausulæ. De Vtilitate dictæ clausulæ Constituti cum precario, visum fuit non esse vlterius elaborandum, cum satis docte scripserit Tiraq. in eius tract. de clausula constituti: illuc in facti contingentia recurre. Sed tantum dixero, quod si Notarius fuerit interrogatus, quid sit precarium? satis sufficit illi respondere, quod precibus petenti vtendum conceditur tam diu, quamdiu is, qui concessit, patitur, ita proprie diffinit text. in l. 1. ff. de preca. & in c. fin. extra eo tit.

CLAVS. XX.

De solutione pretii rei venditæ. [Hanc autem, vēditionem, & alienationem dictæ domus venditor fecit, & facit eidem emptori vt supra præsenti, & stipulanti pro antedicto conuento pretio scutorū mille monetę de iuliis decē pro scuto, quæ idem emptor in mei Notarii, & testium infrascriptorum præsentia soluit, & exbursauit eidem venditori præsenti, & recipienti manualiter, & incontanti in prompta, & præsenti pecunia, in tot iuliis, & testonibus, quæ idem venditor ad se traxit, & tractas totidem esse asseruit, de quibus se bene contentum vocauit, eundemque emptorem, & suos prædictos de eis quietauit, liberauit penitus, & absoluit, & quatenus opus sit, & ad maiorem cautelam renunciauit

clauit exceptioni non numeratæ pecuniæ, doli mali, fraudis, metus, & in factum cōdictionis indebiti: ob iniustam, & turpem causam, & sine causa, speiqꝫ futuræ numerationis, & receptionis, omnibusqꝫ aliis exceptionibus iuris canonici, & ciuilis, ac statutis, priuilegiis, & consuetudinibus, quibus contra præmissa, vel aliquod præmissorum facere, dicere, vel venire possit, & quomodolibet se defendere, vel iuuare, renuntiauit, & refutauit expresse.

Declaratio præscripta clausulæ.

ANtequam deueniamus ad explicationem intellectus aliarum clausularū, aduertendum erit quod ad hoc vt dicatur realis emptio, pretium rei vere in præsenti pecunia interuenire debet, glos. in l. fin. C. de Prædiis, Bal. in l. ex conuentione, & propterea bene erit dicere, quod pretium soluitur in præsenti pecunia, vt supra dictum est.

De aliis vero clausulis [exception. doli mali. conditionis indebiti, & metus causæ] habes infra, de intellectu harum, & plurium aliarum renunciation.

De clausula, & si plus valet, &c.

CLAVS. XXI.

ET si plus dicto pretio scutorum mille domus prædicta valeret, & valere posset quomodolibet in futurum, totum illud plus, siue sit parua, siue magna quantitas, etiam si quantumcumqꝫ excedere vltra dimidiam iusti pretii partem, dictus venditor, illam si sciret, aut crederet plus valere, illud quod plus valeret dicto N. emptori ibidem præsenti, & legitime stipulanti vt supra donauit & expresse titulo donationis inter viuos dedit, cessit titulo, & concessit puræ, meræ, & simplicis donationis, quia sic sibi facere placuit, & place [.

Declaratio supradictæ clausulæ.

DEueniendo ad intellectum clausulæ prædictæ, quæ est maioris, & quotidianæ dubitationis, aduertendum erit pro intelligentia Notarii, quod si in instrumento simpliciter diceretur, si plus valet, venditor emptori donat, &c. illa verba referuntur ad modicam quantitatem. Gabriel. conclus. 1. l. 3. nu. 56 de empt. & vend. ergo si excedit vltra dimidiam iusti pretii, nō potest dici quod sit donatio, & consequenter rescindi ex remedic. l. 2. C. de rescin. vendi. secus autem, quando illud plus principaliter contrahentes voluerunt donare. Paris cons. 118. nu. 33. vol. 1. & propterea ad hoc tollendum, optimum erit vti clausula magis ampla, & clara, scilicet, & si res plus valet id totum sponte, & ex eius certa scientia donauit, siue in magna, siue in parua quantitate consistat, etiam si multum excederet dimidium iusti pretii, Menoch. de Arbi. Iodi. cas. 144. nu. 16. quō casu licet locus esset rescissioni venditionis ex dicto remedio. l. v. tamen remanet donatio quæ non rescinditur, vt per Alex. in l. si quis cum aliter. nu. 13. in fine. ff. de verb. oblig. Et licet quam plura alia in hoc remedio. l. 2. de rescind. vendi. dici potuerint ad illius interpretationem, & declarationem pro Notariorum intellectu, tamen hæc sola prædicta sufficiant. His tantum remanet addendum ad clausulam illam, ibi in fine positam, scilicet [quia sic sibi facere placuit & placet, &c.] quod ea importat tacitam donationem, in qua si requiritur, vel nō requiritur insinuatio, iuris est, & nihilominus pro huius articuli intellectu recurre ad Socin. in cons. 215. nu. 1. vol. 2.

De clausula tradendi rem liberam, &c.

CLAVS. XXII.

PRæterea vero dictus N. venditor affirmauit dictam domum cum aliis vt supra venditam, ad ipsum pleno iure dominii spectare, & pertinere, illamqꝫ esse liberam, & exemptam ab omni casu, canone, responsione, recognitione, seruitute, & ab omni fideicommisso purificato, seu purificando, & alio quouis onere, & grauamine, Et nihilominus quatenus vnquam detegeretur, seu detegerentur aliquod onus seu onera, similia expressis, vel dissimilia, ea penitus statim tollere, & ab illis esse-

effectualiter omnino liberare libere, & sine aliqua exceptione.]

Declaratio supradictæ clausulæ.

AD hoc nota, quod cum venditor promiserit tradere rem liberam, &c. vt supra dicitur, non dicitur tradita libera, si in re est seruitus, & tunc agetur ad totale interesse quasi res tradita non esset: durum enim emptori esset habere rem cum seruitute, quam emptor ignorabat, & forte is non esset empturus, vel minus empturus, si illam seruitutem sciuisset, & hoc dicitur ad intelligentiam supradictæ clausulæ [tradendi rem liberam, &c.] Capic. decis. 187. nu. 15. & seq.

CLAVS. XXIII.

CLausula [ad defenden. emptorem ab omni molestante persona, & de faciẽdo consentire, &c. Dictamq; domum non fore, neque esse alicui alteri obligatam, venditam, datam, donatam, per mutatam, distractam, aut quouis modo alienatam, etiam alienationis latissimo sumpto vocabulo, & nihil omnino in toto, vel in parte factum esse in præiudicium huius contractus, atque dictam domum tamquam spectantem, & per tinentem ad dictum venditorem] pleno iure dominii vendere sibi licuisse, atque licere, & hanc venditionem esse, ac semper, & perpetuò fore bonam, validam, & bene valide & legitime factam, & in eam tamquam talem toties quoties opus fuerit facere consentire omnem personam, collegium, & vniuersitatem, ius aliquod super dicta domo in toto, vel in parte haben. vel habere quomodolibet prætenden. ad omnem solam, & simplicem requisitionem, & voluntatem dicti emptoris, litẽ non inferre, neque inferenti consentire, omnemq; litem, causam, & controuersiam, siue in petitorio, siue in possessorio, aut petitorio tantum, aut in possessorio tantum, simul & semel, ac cõiunctim, vel diuisim inferantur, in se omni iudicio, & quacumq; instantia, & parte iudicii, susceptasq; prosequi, & terminare eius impensis, prócuratoribus, & aduocatis, & absq; cura, interuentu, & impensa dicti emptoris, ac illius hæredum, & successorum; Quin imo dictum emptorem, & illius hæredes, & successores quocunq; in & super dicta domo, ac eius membris, & pertinentiis, ac pacifica possessione semper, & perpetuo conseruare, ac insuper defendere de iure, & de facto, ac eximere, & liberare ab omni, lite, causa, controuersia, molestia, ac molestante persona.]

CLAVS. XXIV.

Declaratio.

ANtequam deueniamus ad intellectum clausulæ euictionis, visum est non inutile, referre intellectum præscriptæ clausulæ de faciendo cõsentire omnem personam, &c. quæ clausula operatur, quod habens ius in re vendita consentiat, vt in l. si. ff. si cert. pet. Institut. de inuti. stip. §. si quis alium citatum per Specul. in. §. 1. eod. tit. vers. faciet sub n. 43. par.

CLAVS. XXV.

Declaratiua clausulæ de defendendo emptorẽ.

CLausula vero, seu promissio [de defenden. emptorem ab omni molestia, & molestan. persona] operatur, quod cum lis iniusta fuerit (quod patet ex eo quod emptor obtinuit) non tenetur ei venditor ad aliquid pro iniusta lite, quantumcumq; promiserit eum defendere ab omni persona, & vniuersitate: quia intelligitur contra mouentem litem legitime, & iuste, vsque adeo quod tunc venditor non tenetur de iniqua sententia lata contra emptorem in causa euictionis, Angel. in consil. 173. incipien. In Christi nomine. præmittendũ & est quando Iudex omnino processit extra ordinem iuris, sed iniustitiam facit. Ad hoc igitur vt venditor omnino teneatur ne dum ad expensas, verum etiam in causa euictionis, non abs re in præscripta forma scriptum est, quod venditor teneatur de litem suscipiendo, & defendendo emptorem de iure, & de facto, etiam quod sequatur euictio siue in petitorio, siue in possessorio etiã per iniuriam, vel iniustã Iudicis

cis sententiam, Bart. in l. stipulatio ista in princ. 3. col. in ver. Quæro ff de verb. oblig. Item operatur, quod sententia lata contra emptorem nocet venditori: secus sine dictis clausulis, vt superius probaui: & secus ex pacto, vt per eundem Bart. in l. venditores eodem titulo. Hæc omnia præmittuntur ad intelligentiam Notariorum, qui passim in singulis eorum instrumentis emptionum has, vel similes clausulas scribere consueuerunt. Solent etiam Notarii appone re, quod scilicet quotiescumq contigerit fieri in præmissis, vel præmissorum occasione aliquam litis intimationem, sufficiat quæcumq; simplex intimatio etiam domi dimissa copia sine insertione libelli, vel alia iuris solemnitate, & sic simpliciter facta per inde afficiat, ac personaliter, & solemniter facta fuisset. Vel quod teneatur etiam si de litis euictione venditor non fuerit legitime certificatus. In quo breuiter dico, quod operantur, quod venditor teneatur de euictione etiam si ei non fuerit notificatum quod fuerit mota lis, Angel. in l. empto. C. de euictio. Bal. in l. 1. in vltima cot. vers. is e quæro. C. de per. & com mo. rei vend. licet venditor de lite mota certificari debeat, vt per eundem Bald. in l. si cum quæro C. de euictio. in prin.

CLAVS. XXVI.

Declarationes clausulæ dupli.

NEc desunt Notarii, qui in stipulatione instrumenti ponunt, quod venditor teneatur ad duplum rei euictæ. pro cuius intelligentia nota, quod si simpliciter dicitur sub pœna dupli, illud duplum iure refertur ad pretium conuentum, non autem ad rei bonitatem, quę pluris est, quam pretium, vt in l. si fundo & l. cum fundus. ff. de euictio. & sic exprimendo ad duplum rei euictæ, intelligitur ad æstimationem rei, tanti quanti pro tempore plus valuit, vt per Specul. in §. 1. de emp. & vendi. Nam duplum tantum valet, quantum tantum dem, vt ibi sub. n. 39. n. 3. lib. 4.

Plura de intellectu venditionis rei propriæ, vel emphyteoticæ.

ET antequam recedamus ab intellectu clausularum præscriptæ venditionis formulæ non superflue circa hoc visa sunt aliqua referenda. Primum, cum venditor rem suam asserit, in eo apponatur iure proprio, & in perpetuum. Secundum, quando pro certo asserit rem esse emphyteoticam, vel alteri conditioni subiectam, & tunc dicatur iure conditionis emphyteoticæ debendæ tali Ecclesię, vel sub proprietate talis Ecclesię, ac saluo, & reseruato consensu rectoris Ecclesiæ respectu illius proprietatis, & directi dominii, & non alias, aliter, nec alio modo, de quo expresse protestatur. Tertium, cum dubitatur, an sit res propria, vel alterius, siue alicui conditioni subiecta, & tunc venditor liberat se, sic alternatiue dicendo, si propriam, in perpetuum: si conductitiam habeas, cum illa conductione ad quam pertinet. Amplius quo ad clausulam promissionis, scilicet, [domum esse liberam, & nulli alteri obligatam, &c.] operatur, vt stante iuramento, & docto quod res non sic libera, & alteri obligata obstat agenti ad solutionem promissi exceptio periurii, iuxta terminos. l. si quis maior C. de transactio. quod intellige, quando promissio esset dolosa, & alteri præiudicialis. Cassad. decis. 2. nu. 7. de iuram. quam etiam secuta fuit Rota in vna Rom. census. Die 17. Apr. 1598. coram R. p. d. Pennia. sed de his hactenus.

De clausula renunciationis benefi. l. penul. C. de reuocan. donatio. & aliis infra dicen. clausulis. Cap. IV.



QVONIAM sępe euenit, quòd tam in contractibus inter viuos, quam vltimarum voluntatum Notarii apponunt clausulas renunciation. beneficii legum, ad fauorem contrahentium secundum subiectam materiam

riam introductum, de quibus illarumq; importantia ipsi eosdem renunciantes accuratè certiores reddere non valent, ideo ad tollendum dubia, quæ super validitate, & inualiditate renunciation. quotidie oriuntur, pro eorumdem præsertim iuuenum intelligentia pro meis tenuibus viribus, aliqua de eis, illarumq; importantia explicare curabo.

CLAVS. I.

Declaratiua supradictæ clausulę.

BEneficio l. penul. superius citate. Renunciatur iuridicenti, quod si quis facit donationem in personam alicuius donatarii, excedentem summam scut. 500. siue insinuatione, & decreto Iudicis, non valet talis donatio, imo eã potest per donatorem reuocari, nisi illi iuri renunciauerit, vt ibi in fine.

CLAVS. II.

Declaratiua, l fin. C. de reuoc. donat.

COnsueuit etiam in hoc articulo donationis renunciari iuri dicenti, quod si est. facta donatio in filium emancipatum, vel alium, qui non sit in potestate, seu alium extraneum, donator potest reuocare donationem, si donatarius ei iniuriam fecerit, vel manus impias in eum inferat, vel damnum irroget in bonis donatoris, vel vitæ eius insidietur. vel conditionem appositam in donatione donatarius non impleat. l. fin. C. de reuocan, donatio. Ideo scribi solet in donationibus clausula renunciation. beneficii dictæ l. licet hoc verum secundum aliquos esse non videatur.

CLAVS. III.

COnsueuit etiam apponi clausula renunciationis beneficii. l. si vnquam. C. de reuocan. donatio. ex qua habetur, quòd per superuiuentiam liberorum donatio reuocatur.

CLAVS. IV.

ITem consueuit renunciari iuridicenti, quòd vbi donator fecit donationem causa mortis, quod nullo casu possit reuocari donatio, non valet vt donatio causæ mortis, vt in beneficio. l. vbi. ff. de dona. causa mor.

CLAVS. V.

REnunciatur pro mulieris benef. Sen. cons. Velleiani. Nam si mater, vel si auia velit subire onus tutelæ filiorum, vel nepotum, renunciat secundis nuptiis contrahendis, & benef. Sen. cons. Velleiani vt C. quando mul. tuti. officio fungi potest. Item si mulier renunciauit huic beneficio in multis aliis casibus scilicet mandando, vel fideiubẽdo, constituendo etiam quod renũciet huic beneficio, vt C. ad Velleianum, c. 2. & 3. & l. 2. ſ vltimum cum ibi notatis, intelligę hoc, si fuerit de iure suo certificata, alias non, & ibi not. de quo d. l. penult. C. ad Velleianum.

CLAVS. VI.

ITem renunciauit mulier benef. auth. siue à me C. ad Velleian. vbi quod si mulieri maritus, vel extraneus pro eo faciat donationem propter nuptias, maritus bona illius donata nec obligare, nec alienare poterit. Sed si in hoc contractu consensus mulieris interuenerit, debet huic iuri, seu beneficio iuris renunciare: quia alias semper remanet salua actio in rebus donatis propter nuptias, nisi mulier secundò post biennium profiteatur, firmando primum consensum, nisi aliæ res superfint viro, ex quibus mulieri consuli possit: nam istis interuenientibus valebit alienatio alias non vt in d. Authen. siue à me.

CLAVS. VII.

COnsueuerunt etiam mulieres renunciare beneficio. l. si mulier eod. tit. vbi quod si mulier perfectę ætatis postquàm pro alio intercelsit, seu cauit, vel pignora dedit, iterato post primam cautionem expotuit, vel pignus dedit intra biennium, adhuc sibi non prędiudicatur, quin possit excipere de Sen. cons. si post biennium exponatur, tunc obligatur, vt d. l. si mulier.

CLAVS. VIII.

ITem renunciauit mulier benef. l. Iuliæ de fundo dotali, vbi quòd si mulier dedit in dotem viro suo prædium rusticũ, vel vrbanum, maritus ipsum obligare, vel alienare non potest regulariter, & hoc propter prohibitionem ipsius. l. Iuliæ, & ideo ad hoc vt valeat alienatio, vel obligatio facta per maritum, vxor illa

illi iuri renunciare potest vt no. de iure iuran. c. cùm contingat.

CLAVS. IX.

RENunciatur quan loque beneficio Senatus Maced. C. & ff. nam si filiusfamil. aliquam fecerit obligationem, non tenetur eam soluere, nec existens in patria potestate, neque post, nec eius hæres, nec fideiussor vt C. & ff. ad Maced. per totum, cui beneficio renunciare non potest, nisi fieret cum iuramento: quia tunc fortè valeret.

CLAVS. X.

COnsueuit renunciari beneficio condiction. sine causa, vbi quòd obligatus sine causa, vel iniusta causa, non tenet obligatio, ideo illi iuri renunciatur vt ff. de condi. sine causa per totum.

CLAVS. XI.

REnunciatur beneficio exceptionis doli, quæ competit, cùm aliquis asserit se dolo, vel calliditate alicuius inductũ ad aliquid faciendum, dandum, vel promittendum, de quo C. & ff. de exceptione doli per totum.

CLAVS. XII.

REnunciatur etiam benef. actionis, & exception. quod metus causa, vbi si aliquis per metũ fecit, vel promisit, per metũ aliquid ab eo est extortum, vel exactum, ius sibi subuenit dando actionẽ, vel exceptionem, vt ff. & C. quod metus causa, quasi per totum, & ff de exceptio ne doli, l. apud §. penul. & fin. & ideo ne prætextu huiusmodi metus, id quod agitur inter partes valeat rescindi, renunciatur illi exceptioni quod metus causa.

CLAVS. XIII.

ITem renunciatur iuri dicenti, quòd vbi aliquis iuri suo renunciat, debet illud scire, vt in Authen. quomodo oportet Episcopus, & cleric. §. igitur, cum ibi notatis: ideo vt renunciatio valeat, & rescindi non possit, bene erit, vt is renunciet eidem Authent. quomodo oportet.

CLAVS. XIV.

COnsueuit etiam renunciari benef. Epistolæ diui Adriani, vbi quod quando aliqui sunt obligati insolidum, per huiusmodi beneficium, si omnes præsentes sunt soluendo tempore litis contestatę, postulare possunt, vt actio diuidatur inter eos, & vnusquisque pro virili portione conueniatur, & non insolidũ. secus si huiusmodi beneficio fuerit renunciatum. secus etiam stante obligatione camerali, vbi renunciatur omnibus ll. & ll. auxiliis: quia tunc creditor poterit quem velit cõuenire, vt in C. de constit. pec. l. fin. ex qua renunciatione ll. non intelligitur ex ea sublatũ fideiuss. ius cessionis. Deci. cons. 99. num. 3. Bal. in l. si res obligata in fine, ff. de leg. & ibi Alex. & quòd huic beneficio c[illegible]ndarum actionum fideiussores, & [illegible] obligati possunt renunciare, habetur in ff. de fideiuss. l. fideiussoribus, & l. modestinus, ff de solut.

CLAVS. XV.

REnunciant omni ll. auxilio censetur renunciasse beneficio sen. consulti Velleiani, etiam si specialiter non dicatur. Rip. in l. si vnquam, C. de reuocan. donation. nu. 118. & de his, & de aliis renunciationibus, quę in instrumentis debent apponi. Vide Specul. in tit. & conclus. per totum.

CLAVS. XVI.

REnunciatur etiam benef. actionis redhibitoriæ. nam si ego ignoranter emi rem morbosam ab aliquo venditore, possum contra eum agere actione redhibitoria intra sex menses, vt mihi reddat pretium, & ipse rem recuperat: & ideo si emptor huic beneficio renunciauerit, non poterit postea agere contra venditorem, vt l. sciendum. §. fin. ff. de redhibitoria actione.

CLAVS. XVII.

CLausula illa (adhibita per iudicem causæ cognitione) videtur necessaria in contractu minoris, vel mulieris. Et clausula (supplentes omnes, & singulos iuris, & facti defectus) non extenditur ad defectum partis contrahentis, sed tantùm ad defectus, qui procedunt ex solemnitate iuris positiui. Specul. in tit. de leg. §. nunc ostenditur, vers. 18.

Has singulas præscriptas clausulas hic nõ inutiliter singulatim scribendas fore censui ad intelligentiam, & vtilitatem Notariorum (qui experti summoperè sunt laudandi) ad hoc vt ipsi, præsertim iuue-

iuuenes de illarum importantia certiores redditi, alios quoque certiores reddere valeant, & de his hactenus.

De Clausulis contractuum rei emphyteoticæ. Cap. V.



Liqua alia visa sunt prætermittenda circa intellectum clausularum contractuum rei emphyteoticæ.

CLAVS. I.

Clausula [reseruato beneplacito Sanctiss. D. N. Papæ] facit conditionem, in tantum quod illa non purificata dominium non transfertur. Curt. Iun. conf. 74. nu. 17. vol. 1.

CLAVS. II.

CLausula (tradidit) non debet apponi in contractu rei emphyteoticæ, quia in re non perpetuò concessa, traditum non videtur traditum, sed tantùm dicatur [dedit, & concessit] Specul. lib. 4. 3. par. de emphyteosi. Nec minus dicatur [pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque] sed tantum pro [se, & suis hæredibus, & successoribus] nisi essemus in concessione perpetua, & tunc talis clausula extenditur, [pro se, & suis hæredibus, & successoribus quibuscumque] quæ verba æquipollent clausulæ [& quibuscumque dederit] & ad quoscumque hæredes transit extraneos Alex. in conf. 9. volum. 2. in primo volum. consil. 91. Afflict. decis. 100. nu. 2 Quæ verba generali a debent, vt supra dictum est, intelligi nisi in eodem instrumento subsequatur expresse prohibitio de non alienan. quia tunc ad tollen. contrarietatem, quæ in omni dispositione debet euitari. l. nam ad ea, ff. de condi. & demonstr. Bar. in l. fin. §. quidam quæsiuit, ff. de condi. ind. supradicta verba, & etiam clausula infrascripta [ad habendum] intelligitur in terminis stipulationis factæ inter filios, & descendentes: & ex dicta prohibition. alienation. euacuatur virtus, & potestas dictorum generalium verborum superius scriptorum, Bal. conf. 565. nu. 5. lib. 5. Cur. Iun. consil. 130. numero sexto. Deci. consil. 171. numero tertio, vers. quarto.

CLAVS. III.

CLausula [ad habendum] quæ in simili contractu apponitur, non nisi hoc modo extenditur scilicet [ad habendũ, tenendum, vtendum, fruendum, & gaudendum, & de dicta domo, seu prædio disponendum, prout similes emphyteotæ de rebus similibus facere, & disponere solent: quia tunc ex simili concessione emphyteotica non transfertur nisi naturalis possessio, quam habet similis emphyteota, & vsufructuarius. Specul. in §. 2. l. 4. nu. 10. de emp. & vend.

CLAVS. IV.

CLausula [omnia iura, omnesque actiones, directo dominio, & canone semper saluis] in tantum quòd emphyteota in venditione per eum facienda semper debet ponere, iure directi dominii semper saluo vt in l. 1. C. de fœndis addita clausula, & non alias, aliter, nec alio modo. quæ verba inducunt formã, & proinde haberetur, ac si instrumentum non esset scriptum, ea forma non seruata. l. non aliter in princ. de leg. 3. l. qui hæredi. §. ult. de condi. & demonstr. Reliquas verò singulas clausulas, & illarum extension. habet in formulario instrum. sub fol. 311.

CLAVS. V.

CLausula (renunciauit omni ll. auxilio) operatur, quòd sterilitas, & quicumque casus fortuitus non prodest cõductori ad obtinendam remissionem mercedis. Capic. deci. 87. nu. 10.

CLAVS. VI.

CLausula (iure fœudi paterni, antiqui, & auiti) operatur, vt pater non possit filiis in fœudo præiudicare. Boss. in tit. de principe, & priuilegiis eius, nu. 312. & 338.

CLAVS. VII.

CLausula resolutiua contractus operatur, ut mora purgari non possit Bal. in l. super C. ne transactionib. Afflict. decis. 174. nu. 3.

De supradicta materia rei emphyteoticæ, scilicet quid sit contractus emphyteoticus, & in quibus differat à fœudo, & à contractu liuellario, & plura alia de hac materia emphyteotica, nihil ultra attingam, cum hanc prouinciam non

assum-

assumpserim, pro quorum intellectu recurre ad l. primam. C. de iure emphyteotico, & ad Auth. qui rem. C. de Sacrosan. Eccles. vbi plenissime omnia habes, & de his hactenus.

De Transactionis clausulis. Cap. VI.



ANTEQVAM deueniamus ad intellectum clausularum transaction. hæc pauca visa sunt præmittenda circa illius diffinitionem, scilicet quod transactio est, quasi actionis transitio: ab actione. n. transit, qui transigit vt habetur in summ. Azon. in 2. librum Codicis de Transactio. in rub. nu. 2. clausula generalis, quę solet apponi in generali quietantia, & transactione, refertur ad illud tantum, de quo est litigatum, & de quo lis, seu quæstio inter partes erat vt in l. si de certa. cum ibi no. in glos. & doct. C. de transactio. Nam generalitas non refertur de ea, de quibus non est cogitatum, nec dictum. Dum autem partes voluerunt renunciationem, seu quietantiam generaliter trahi etiam ad incognita (quia tunc apparet, quod partes cogitauerunt de omni iure Bar. in d. l. si. de certa col. 1. in fine vers quæro vlterius C. de transactio. Beltran. in cons. 17. nu. 4. vbi attestatur de communi, licet Ias. contrariam opinionem teneat in l. sed & si quis. §. quęsitum, nu. 23. ff. si quia cautio) Dicen. quod generalis renunciatio non valet, etiam si partes dicerent quod voluerunt habere pro expressis, & specificatis omnes casus, qui contingere possunt: ratio, quia ignorans non videtur renunciasse iuri, quod ignorat l. nec his, § hæres, ff. de acquir. hæredi. Actio in factum, est subrogata in locum actionis de dolo, quæ datur liberis, & libertis deceptis a patre, & patrono contra eos: ideo illius renunciatio non videtur superflua. Specul. in §. p. num. 7. in 2. par. lib. 4. de dolo. & contumacia. & redeundo ad intellectum clausularum præmitten. erit.

CLAVS. I.

QVod clausula [nec contrariam exceptionē opponere] intelligitur de malitiosa, vt per eundem Specul. in §. 2. 3. per eodem lib. num. 4. de solutio. & obligation.

CLAVS. II.

CLausula, seu Aquiliana stipulatio omnes pręcedentes obligationes nouat, & perimit, ipsaq; perimitur per acceptilationem: & ponitur in generali & generalissima quietantia: & dicitur (quietarunt, &c.) etiam per aquilianam stipulationem præcedentem. & acceptilationem subsequutam vt per eumdem Specul. in §. 2. vers. Aquiliana autem, nu. 25.

CLAVS. III.

CLausula seu pactum de non petendo, quod regulariter fit per quemcumq; creditorem: Primò tollit obligationem naturalem eius, cui fit pactum: Secundo elidit ciuilem: Tertio obligat naturaliter pacifcentem ad non petendum. & Quarto parit exceptionem reo. Bertaz. clauf. 35. glos. 6. nu. 2.

CLAVS. IV.

CLausula (perpetuo grata, & firma, & numquam contrauenire) operatur, vt numquam currat præscriptio contra actiones per l. quod si nolit. §. si quis. & ibi Bal. & Angel. ff. de edil. edict. Cæpol. caut. 155. Promittens autem non contrauenire addito iuramento, videlicet ex capite enormissimæ læsionis nec minus potest contrauenire: quia potest promissionē seruare sine animæ interitu Imol. in c. cum contingat, nu. 56. de iureiuran. Beroi. cōns. 51. n. 16. ver. respondeo, lib. 1. nā actus iuratus, vt infringi possit respectu enormissimæ læsionis, debet probare lęsionem, debet probare ignorantiam ad fuisse tempore interpositi iuramenti. Alex. conf. 125. n. 13. lib. 2. Curt. Iun. conf. 141. n. 10. qui de comm.

CLAVS. V.

CLausula (& omnia, & singula fuisse, & esse vera, & in nullo contrauenire) operatur, quod non possit opponi simulatio, nec venire contra iuramentum allegando simulationem Bald. in l. iusiurandum, de iure iuran. Gramm. decis. 44. nu. 1.

CLA-

CLAVS. VI.

Clausula [rato manente pacto] operatur, quod si actor contraueniat, potest reus contrauenire, & se defendere exceptione transactionis, & simul & semel pœnam ibi appositam petere, & consequi, vt in l. si quis maior. C. de transactionibus.

CLAVS. VII.

Clausula seu licentia, quę datur a contrahentibus, extendendi instrumentum ad consilium sapientis quomodo sit extendenda? respondit Bar. quod sapiēs possit declarare ea, quæ sunt iuris, vt puta ea, quæ sunt de natura contractus. Item potest supplere sapiens vigore arbitrii ea, quæ sunt consuetudine ponenda, vt per eumdem Bart. in l. illa institutio. ff. de hæred. instituendis sub nu. 6. vbi dicit, sed quæro iuxta præmissa. Notarius habens arbitrium conficiendi instrumentum secundum arbitrium sapientis, debet deponere sub eodem die, & consule, sub quo est factum instrumentum illud, vel sub eodem die, & consule, sub quo dicit sapiens? vbi sic stinguendo dicit, quod si sapiens vult mutare verba potest sub eodem Notarius ponere: sed si sapiens vellet ambiguum declarare vel aliquid addere, in his, quæ potest, Notarius debet scribere sub die, in quo dicit sapiens: & ista declaratio debet fieri coram duobus testibus, sicut dicimus quolibet arbitratore, vt ibi sub nu. 7. & de hac clausula [ad consilium sapientis] vide Felin. in c. ex literis, de fide instrumentum vers. quid autem operatur. num. 11. par. 2. col. 81 1.

CLAVS. VIII.

Clausula (ex nunc, prout ex tunc) importat, quod vnum tempus videatur alteri in esse, & ex quolibet prædictorum temporum dici potest, stipulationem sumere initium: & verbum (ex nunc significat actum verbi prolati: & illud verbum (ex tunc) significat effectum actus esse collatum in tempus futurum, vt probatur in clemen. 1. de concess. præben. Et quando dicitur è contra (ex tūc, prout ex nunc) videtur effectus collatus in tempus pręsens, quo verba proferuntur. Bald. in Authen. quæ rogatus, in princ. C. ad Trebell.

CLAVS. IX.

Clausula (de euictione de dato, & facto suis) operatur, vt promittens teneatur tantum de dato, & facto suis, & facto hæredis, & sui authoris, addita præsertim illa dictione, tantum, quæ videtur adiecta, solum ad excludendas personas extraneas. Alex. cons. 118. incipien. attentis narratis. vol. 6. Quæ clausula semper ponitur instrumento retrouenditionis: quæ retrouenditio. cum actus sit necessarius, in eo solemnitas statutaria non requiritur. Paul. de Cast. Alex. & Ias. in l. iuris gentium. §. fin. de Pactis, Dec. cons. 532.

CLAVS. X.

Clausula quod quis promisit (se facturum, & curaturum, quod alius ratificabit, ita quod faciendo possibilia non excusetur) pro illius intellectu recurre ad Bertazz. in clausula 4. Glos. 10. n. 1. & seq. ibi omnia diffuse habes.

CLAVS. XI.

Clausula fideiussionis (sciens non teneri, sed teneri, volens) operatur, vt fideiussor non possit allegare se errasse in fideiubendo, credens teneri ad solutionem debiti, pro quo fideiussit. Bertaz. in clau. 39 glos. 3. n. 1.

CLAVS. XII.

Clausula (renuncians omni. ll. auxilio) operatur, vt etiam excussionis beneficio renunciatum censeatur, vt per eundem Bertazz. clauf. 40. gloss. 4. num. 4.

CLAVS. XIII.

Clausula (omni iuris, & facti exceptione remota) operatur, quod illa verba tollunt, & excludunt omnem exceptionem, & defensionem, quibus mediantibus promissor non possit aliquid, in facto, & in iure se excusare. vt ibi, clauf. 22. gloss. 1. n. 1. & clauf. 34. gloss. 14. nu. 1.

CLAVS. XIV.

Clausula (quod debitor possit conueniri Romæ, uel Florentiæ. &c. operatur, quod ibi possit conueniri, cum ille Locus contractus vere est, in quo fieri debet solutio, & ibi contractus censetur celebratus vt l. contraxisse de. actio. & obl. gati. potest etiam conueniri in loco domicilii ipsius debitoris, & alio vbi

vbi ipse debitor reperitur Bart. in l. 6. per totum, ff. de eo quod certo loco.

Aliqua de manumissionis, emancipationis, Adoptionis, & arrogationis instrumentis. Cap. VII.



E formulis Manumissionis, emancipationis, & adoptionis instrumentorum, hæc pauca visa sunt referenda, pro intelligentia Notariorum. Quibus quærentibus, quid est manumissio? respondeo manumissio est, detectio, vel datio libertatis serui, ad fidem Catholicam, Apostolicam conuersi, & in sacro fonte baptismi, iuxta ritum sacrosanctæ Ecclesiæ baptizati, vt ff. de iusti. & iur. l. manumissiones.

Et ista manumissio debet fieri coram quocumque iudice, habente aliquam iurisdictionem in seruum manumissum, vt C. de vindicta, liberta, l. fin.

Emancipatio autem est, relaxatio & liberatio paternæ potestatis coram iudice dicta, secundum Azon. C. de emancip. lib. §. 1.

Et potest fieri coram quocumque iudice, habenti aliquam iurisdictionem, vt l. 1. C. de emancip. lib.

Adoptio autem est legitimus actus, per quem quis efficitur filius, qui non est, vt institut. de adoptio. in prin. quæ potest fieri coram quocumque iudice ordinario, vt ibi.

Arrogatio autem facienda est coram Principe, vel ex rescripto principis, vt ibi: & hæc pauca de præmissis dicta sufficiant ad intelligentiam Notariorum, qui de his præscriptis instrumentis rogantur.



b SALV-

SALVSTII TIBERII A CORNETO

De alijs clausulis contractuum inter viuos, & vltimarum voluntatum.

PARS SECVNDA.

1 *Diffinitio Testamenti.*
2 *Requisita ad illius validitatem.*



Ntequã deueniamus ad explicationem clausularũ vltimarũ volũtatũ, pro intelligentia iuuenũ Notariorum pro tẽpore creandorum, qui rarò, cum examinantur super eorum idoneitate, interrogantur quid sit testamentum? & quare dicitur testamentum? & quæ in eo necessaria sint requisita ad illius validitatem? Ideo breuiter hæc pauca præmittenda censui. Quòd scilicet testamentum est voluntatis alicuius legitima dispositio, iusta sententia idest de eo, quod post mortem suam fieri voluit, cum institutione hæredis, sine qua testamentum non valet. Et dicitur testamentum, mentis testatio, idest declaratio voluntatis testatoris: quod nisi post mortem illius vires non habet, & in eo septem testes requiruntur,
2 qui præsentes sint; Et vocari debent in testamento cæci octo: & quinque in testamentis factis in villis, & militum: quandoq; duo sufficiunt. Et mulieres prohibentur esse Testes in testamento: Item impuberes, furiosus, mutus, & surdus, item is, cui bonis inter dictum est: Item quicumq; qui est in potestate testatoris: Item hæres scriptus: & etiam ille, qui cum ipso hærede in eadem est potestate.
De Codicillis autem & illorum forma, & requisitis, quia plenissimè habes in omnibus libris artis notariæ, ideo illos recensere, superfluum esse censui; ad quos in facti contingentia pro illorum scitu recurre.

De intellectu clausularum vltimarum voluntatum. Cap. II.

ET licet plura alia de intellectu clausularum contractuum inter viuos, mandati procuration. & compromissi hic referre potuerimus, tamen recordati satis diffuse eas scriptas fuisse in prima parte mei Formularii instrumentorum tam primæ, quam secundæ impressionis, ideo illis omissis de intellectu aliquarum vltimæ voluntatis, tamquam magis necessariarum sermonem faciam. Et primò ad maiorem illarum intelligentiam, aliquas conclusiones præmittendas censui: quibus mediantibus magis dilucidè ad illarum scitũ Tabelliones peruenire valeant. Quoniam ipsi in interpretatione mentis testatoris idiotæ vt plurimum errant, & errando secum testatorem errare faciunt, præsertim in materia substitutionum: ideo non inutile visum fuit, eas singulatim describere: scilicet pupillarem, vulgarem, exemplarem, breuiloquam, compendiosam, & fideicommissariam.

Clauſ. pupillaris, & vulgaris, Substitutio I.

PVpilaris autẽ & vulgaris substitutio ta-

talis est, scilicet, [instituo mihi hæredem filium meum pupillum: & si moriatur infra pupillarem ætatem, sit ei hæres. N. vt institut. de pu. substi. in prin.) Concipitur etiam per Verbum [substituo] quod verbum est aptum ad pupillarem, & vulgarem substitutioné vt ff. de vulgari, & pupillari substi. l. nam hoc iure in princ.

Vlterius dum quæro, quot sunt necessaria, vt pupillaris substitutio producatur in esse, responde, quinque.

Primo, quòd sit de liberis testatoris.

Secundo, quod sit impubes, scilicet masculus minor annis 14. fœmina minor annis 12.

Tertio, quod sit in potestate testatoris, scilicet quod non sit emancipatus.

Quarto, quòd post mortem testatoris efficiatur sui iuris, scilicet quòd non sit recasurus in potestatem alterius.

Quinto, quòd per mortem testatoris efficiatur sui iuris. Quamuis Rayn. in hoc articulo substitution. addit tria alia; videlicet.

Sexto, quòd pater testetur sibi, & filio suo pupillo, vt ff. de vulg. & pupill. subst. l. moribus, §. quamuis autem.

Septimo, Quod filius prædictus Pupillus sit institutus, vel exheredatus, vt ff. de vulg. & pupill. substi. l. 5. substitutus.

Octauo, quòd hæreditas sit adita ex testamento paterno, vt in l. quæsitum. ff. de acquir. hæredi.

Alia de vulg. Subst. II.

VVlgaris substitutio est duplex, scilicet expressa, & tacita. Et concipitur per verba negatiua, scilicet [instituo mihi hæredem filium meum: & si filius meus mihi hæres non erit, N. sit mihi hæres] vt instit. de pupill. subst §. 1. in glos. super verbo ad exéplũ pupillaris in princ. Et dicitur vulgaris substitutio, quia quilibet de populo pôt ipsã facere, scilicet Pater, vel Mater, vel qui libet extraneus, vt ff. de vulgari, & pupillari, l. qui plures, & l. lucius eo. tit.

Alia de exemplari. III.

EXemplaris est, quando pater instituit sibi hæredem filium suum legitimum, & naturalem, furiosum, & N. filium suum legitimum, & naturalem: quæ substitutio exemplaris habet eamdem vim, quam habet substitutio pupillaris, & trahitur ad omnia bona furiosi, seu mentecapti instituti. C. de impu. & ali. substi. l. humanitatis.

Alia de Breuiloqua. IV.

BReuiloqua seu reciproca est, vt puta [Testator sibi instituit hæredes. P. & I. filios suos legitimos, & naturales pupillos, & ipsos inuicem substituit; & si ambo præfati filii decederent infra pupillarem ætatem, substituit eis. C. ipsius testatoris fratrem.

Alia de substi. compendiosa. V.

SVbstitutio compendiosa est [si testator instituit A. filium suum legitimũ & naturalem, & quandocumq; ipse A. decesserit sine liberis, substituit ei B, nepotem ipsius testatoris]. l. precibus C. de impube. & ali. subst.

Alia fideicommissaria VI.

SVbstitutio fideicommissaria est, quando testator instituit hæredem N. & ipsum rogauit, quod per fideicommissum restituat bona hæreditatis suæ. T.] & primus grauatus de restituendo dicitur hæres: & ille, cui debet restitui dicitur fideicommissarius, vt institut. de fideicomm. hære. per totum.

Et hæc sufficiant ad intelligentiam institutionum, & substitution. quas Notarii quotidie scribere solent in testamentis, quæ ab eis rogantur, ita vt de cetero, nota imperitię eis nullatenus ascribatur. Et de his hactenus.

Clausula vulgariter pupillariter, & per fideicommissum. VII.

REdeundo ad explicationem clausularum vltimarum voluntatum, præmitten. etiam erit aliquid, vltra præmissa, de hac supradicta clausula, scilicet quod operatur, quod datio substituti vulgaris nõ tollit suitatem, Balan

l. non instam in 1. col. in vers. ex hac 50. nota C ad Trebell. Item intelligitur, quod electio fit substituti, si casus dictarum substitutionum vno semel, & eodem tempore veniat. Bal. in l. si frater C. de fideicommissis. Et quia non potest simul & semel esse directa, & fideicommissaria, ideo illa dictio, & resoluitur in disiunctiuam, & electio erit substituti Bart. in l. si Titio, ff. de vsufructu legato.

De directa, & indirecta, seu fideicommissaria. VIII.

Qualis autem dicatur directa, & qualis indirecta fideicommissaria, ad faciliorem intelligentiam Notariorum explicatur se licet. Directa est illa, per quam substitutus capit hæreditatem sine facto alterius ex dispositione Testatoris, ita quòd non oportet recurrere ad primum hæredem, sed ad eundo hæreditatem efficitur dominus. l. cum hæres, ff. de acquir. poss. exempli gratia. Instituo Titium hæredem, & si non erit heres, Sempronius sit heres: & in hoc casu nihil detrahitur per primum hæredem. Et idem dic in qualibet directa substitutione. Indirecta autem seu obliqua est illa, per quam hæreditas capitur per manus primi hæredis. Vnde dicitur indirecta, quia immediatè non succedit testatori, sed capit de manu alterius: & ex huiusmodi hæreditate capit primus hæres institutus quartam partem, quæ appellatur Trebellianica, sumpta ex nomine authoris, qui illam introduxit, vt post alios per Abb. in c. Raynutius, de test. am. & vlti. volunt.

Et ex tali clausula cessant plures difficultates, in qu bus doctores se torquent, plurimumq; laborant propter clausulam hanc codicillarem, qua in practica veuntur Notarii in omnibus fere testamentis, Cagnol. in d. l. precibus, eodem tit. nu. 33. a tom. vbi, quod est maxime effectus, quamuis ipsi Tabelliones non intelligunt, quæ dicunt ad instar illorum cantorum, qui per rerum naturam bene cantant, sed non intelligunt rationem sui cantus, vt ibi.

Et in summa quando testator facit prædictas substitutiones, regulariter apponitur dicta clausula, scilicet vulgariter si non erit hæres. Pupillariter si in pupillari ætate decesserit, & per fideicommissum si post aditam, & post pubertatem decesserit.

Claus. in stirpes, & non in capita. IX.

Pro cuius præscriptæ clausulæ intelligentia præmittendum erit, quod prima omnium successio est filiorum legitimorum, & naturalium cuiuscumque sexus ex eodem matrimonio, siue in potestate, siue emancipati sint, vel post humi, hoc est post obitū patris nati: & succedunt parentibus ab intestato in capita exclusis omnibus, & ex transuerso cognatis. Nihil autem est aliud hereditatem in capita diuidi, quam eam in tot partes, easq; equales dispartiri, quot sunt capita, quibus solet deferri, exempli gratia, Sempronius diem suum obiens, Titium & Mæuium filios post se ab intestato reliquit. Vnde fit quod in Sempronii hæreditate (quam in duas partes æquales diuidi necessum est) Titius & Mæuius, vterq; in semissam atque in capita succedunt: quia primum gradum ei succedentes caput faciunt, vt in l. post consanguineos. §. hæreditas, ff. de suis. & leg. hære. In stirpes vera successio diuiditur, quando liberi parentes sui locum essumentes, in ea dumtaxat hæreditatis parte succedunt, quam parens, vbi superstes esset assecutus fu sset: sic nuncupata, quod non primum gradum, atque ideo caput ipsum, sed eam prolem, quæ ex capite defluit, quasi stirpem, & gentilitiæ domus radicem conspicit, in hunc modum Titius ex intestato filios non reliquit, sed ex Seio nepotes, ex Caio nepotes tres, omnes patrueles, atque heredes proximos successuros, quorū duo ex Seio nati il semissem, tres vero quos Caius edidit in alteram semissem vtiq: in stirpes vocantur, institut. de legat. agn. success. §. hoc etiam Pater enim multis filiis habetur loco vnius capitis tantum.

Clau-

Clausul. Codicill. X.

CLausula illa codicillaris quæ apponitur in testamento scilicet. [Hanc autem testator dixit esse, & esse velle suam vltimam voluntatem, suumq; vltimum testamentum, quod, & quam valere voluit iure testamenti nuncupatiui: & si tali iure non valeret, valere voluit iure codicillorum, seu donationis causa mortis, & alterius cuiuscumq. vltimæ voluntatis, quo seu quibus melius, valere poterit, & teneri omni meliori modo, &c.] operatur & locum habet, si testamentum deficiat ex causa præteritionis, ad text. in l. si patroni in princ. ff. ad Trebellia. Doct. in authen. ex causa de lib. præt. & per Clarum in §. testamentum, lib. 3. q. 46. vbi attestatur de magis communi, quod scilicet testamentum sustineatur in vim codicilli. Vide tamen in hoc Put. lib. 2. decis. 284. nu. 2. Operaturque, & locum habet, vbi testamentum non valet propter defectum solemnitatis omissæ. Et inter liberos operatur effectum voluntatis minus solemnis, & minus perfectæ. Giud. Pap. q. 513. operatur etiam, quod videntur rogati in testamento hæredes scripti, vt si testamentum sit minus solemne, soluant legata in eo contenta, vt seruetur mens Testatoris, vt no. in l. ex testamento cum aliis citatis per Alexan. in cons. 26. 1. vol. & in 2. vol. cons. 42. & in 3. vol. cons. 17. 6. col. Et si non valet vt testamentum in scriptis, valebit vt testamentum nuncupatiuum, Paul. de Castr. in l. hæredes palam, vers. sed an valebit. ff. de Tastamentis, & magis diffuse Specul. in tit. de editione instrum. quod ista generalis clausula [si non valet iure testmenti, valeat iure codicillorum, vel alterius cuiuslibet vltimæ voluntatis] operatur tātum cum testamentum deficiat propter defectum solemnitatis omissæ, vt supra diximus, vt puta cum deficiat numerus septem testium, vel alia solemnitas, & tunc valeat iure codicillorum. non autem operatur si in alio deficiat, vt puta si rumpatur per querelam, vel posthumi agnationem, vel minimam capitis diminutionem, & hoc probatur ex eo, quod dicitur, valet, & sic loquitur de præsenti defectu qui est vt quia non est ibi plenus numerus testium, vel non testium, vel non sunt rogati, vel est mulier, non autem de futuro, vt de illo quod fiet, puta aliquid de prædictis modis; si enim dixerit, valebit, tunc futuros complectetur defectus. Vt ergo omnes hos modos comprehendat; melior esset dicere [si non valet, vel non valebit iure testamenti, &c [vt per Specul. in 2 par. in §. compendiose, num. 8. de instrum. editione. Si quis igitur velit secure testari, sic dicat [Si non valet testamentum ratione præteritionis, vel exhæreditationis, vel alterius solēnitatis omissæ, valeat iure codicillorū, vel alterius cuiuslibet vltimæ volūtatis, & rogo oēs, vt mihi venientes ab intestato, vel succedentes ex testamento, vel aliquo iure, vt hæreditatem circa hanc clausulam codicillarem non diuexent] in Seraph. decis. 53. lib 4. Quòd operatur, vt sit locus substitutioni, quando testamentum est effectum caducum per mortem substituti etiam si concepta sit per verbum, valeat, quod est præsens subiunctiui modi, qui trahitur ad futurum.

Clausula omni meliori modo. XI.

CLausula illa [omni meliori modo, & c.] facit, vt testamentum in scriptis conditum valeat tamquam testamentum nuncupatiuum, quia tunc testator non se astrinxit velle solemniter inscriptis testari. Alex. cons. 476. vol. 5.

Clausula cassans, &c. XII.

CLausula [cassans, irritans, & annullans idem testator omne aliud testamentum, & donationem causa mortis, ac aliam quamcumq; vltimam voluntatē per eum hactenus quomodocumq; sub quibuscumq. verbis etiam derogatoriis factum, & factam] Operatur quod vltima derogat priori, prælertim quando sumus in testatore literarum ignaro, vel muliere: quo casu sufficit, vt in secundo testamento adsit tantum ge-

neralis reuocatio absque speciali derogatoriæ clausulæ mentione: & in eo si fuerit apposita clausula illa derogatoria, p̄sumitur tantū apposita potius de mēte Notarii quā testatoris Idiotæ, vsque adeo φ dicta clausula derogatoria nihil operatur Barbat. in cons. 89. col. 6. vol. 4. late Paris. in cons. n. 10. cum seq. vol. 3. & quando testamentum primum non rumpitur per posterius hic referre mei instituti non est: sed pro eius intellectu in facti contingentia reccurre ad summam Azon. in v. librum institution. in titulo quibus modis testamenta infirmantur Rub.

Alia clausula substitutionis XIII.

Clausula substitutionis alicuius ex eius familia adiecta ratione & causa [qua vult bona sua conseruari in agnatione, & familia] operatur, vt inducatur fideicommissum in omnes de familia, vt in l. cum pater §. filio de leg. 3. citata per Menocch. de præsump. l. 4. Præsump. 73. nu. 45.

De alia claus. omni meliori modo. XIV.

Clausula omni meliori modo & forma] in his vltimis voluntatibus importat, quod si testator dixerit [relinquo Titium hæredem quoquo titulo] istud testamentum non valeat nisi dicatur iure institutionis, vt per doct. in c. Raymundus de Testamentis, addita tamen ista clausula [omni meliori modo, &c.] valet testamentum Bal. in l. quoties in fin. C. de hæredi. insti. & quod ista clausula æquipollet clausulę codicillari. Felin. in c. cum super de off. deleg. nu. 11. vers. quid autem. & ibi, quod vbi lex exigit certam formam verborum, qua omissa actus vitiatur: secus vbi apponitur clausula [omni meliori modo, &c.]

Clausula integræ restitutionis hæreditatis XV.

Clausula hæc [totam, & integram hæreditatem restituat] operatur, vt trebellianica prohibita censeatur. Put. decis. 448. l. 2. in fine.

CLAVS. XVI.

Clausula derogatoria in secundo testamento non solemni posita, primum solemne, non tollit per Cel. Vgo. in tract. de clausulis, nu. 21.

CLAVS. XVII.

NE Testator, legan. rem emphyteoticam, cadat a iure suo remedium est, vt prædium seu domum emphyteoticam leget saluo, & reseruato iure habentis directum dominium & traditio rei legatæ non fiat ab hęrede antequam dominus directus consentiat, nec aliter nec alio modo; & sic legatum erit validum; & testator non priuatur iure suo Io. dilect. de Arte testan. in tit. 6. de legatis caut. 46. nu. 2.

CLAVS. XVIII.

Clausula codicillaris sustinet testamentum fratris etiam turpi persona hærede instituta Io. dilect. de arte testan. de lib. instit. caut. 16. num. 4. fol. mihi 147.

SALVSTII TIBERII A CORNETO

Tractatus de clausulis Instrumentorum.

PARS TERTIA.

De aliquibus pertinentibus ad officium Tabellionum circa extensionem clausularum instrumentorum. Cap. I.



EC erit ignorandum, quod si nota alicuius Notarii præmortui reperitur scripta in eius matrice originali posita in eius ptocollo, vel alibi, vt puta & promisit, &c. & constituit, &c. Notarius, qui hanc notam reassumit in publicam formam, poterit extendere dictas clausulas ceteratas secundum substantiam contractus. Verum quia multi consueuerunt diuersimodè loqui, erit aduertendum, quod si præcedens contractus est similis illi, de quo redditur nota in forma publica, & illa dictio, & cætera, stat extensa in illa abbreuiatura, Notarius, qui reassumit illam notam in publicam formam, poterit extendere illam dictionem, seu notam sic ceteratam secundum præcedentem contractum. Sed vbi in contractu præcedenti eiusdem materiæ mutaretur talis dictio diuersimode extensa, tunc Notarius subrogatus debet traducere, seu conficere instrumentum cum prædictis abbreuiaturis ceteratis, sicut ibi originaliter scripturæ manent; quoniam doctores in casu huius quæstionis in l. si initium. ff. de eden. dicunt, quod dictio, &c. debeat extendi sicut consueuit extendi per eũdem Notarium mortuum, in alio simili contractu, seu instrumento. Specul. in tit. de instrumen. editione in § ostenso vers. Quid. ergo si in abbreuiatura, in prima additione.

Forma autem subscriptionis Notarii, qui publicat rogationes alterius Notarii, hęc est videlicet.

Ego N. Notarius supradictũ instrumẽtum de verbo ad verbum suscepi de nota talis Notarii mortui, qui ipsum manu propria, quam bene noui, scripserat, & hoc de mandato magnifici D.A. Iudicis, quo ad substantiam nullo detracto, addito, vel mutato, vel transportato, & in publicam formam redegi, & meum solitum signum apposui.

Quibus præmissis circa extẽsionẽ clausularum Notarii mortui addo Caroccium in tract. de locato, & conducto in q. 4. de mercede incerta sub nu. 32. vbi quod si reperiantur in breuiatura locationum, vel aliorum instrumentorum alicuius Notarii mortui, Notarius subrogatus potest, & debet eam extendere secundum consuetudinem Notarii mortui: quæ si reperitur varia attendenda est vltima consuetudo, vbi citat Albericum affirmantem hoc esse verum quoad instrumenta confecta tempore illius vltimæ consuetudinis, in aliis secus. Sed est seruanda consuetudo temporis confecti instrumenti, & sic quod attendatur vltima consuetudo particularis personæ de actis, & gestis tempore illius vltimæ consuetudinis, vt supra dictum est. Bene verum est, quod circa dictarum in breuiaturarum extensionem, Notarius subrogatus debet apponere clausulas consuetas communiter apponi solitas per alios Notarios, & ita conciliando multas opiniones tenet Ias. in l. Gallus, §. idem credendum, nu. 16. de libe. & posthu. quam commendat, Gabriel. de Consuetu. concl. 3. in fine.

Extende e autem ex coniecturata mente non posset Notarius sine mandato Iudicis, vt ibi in fine, & de communi atte statur Ias. in l. Argentarius, n. 3. ff. de eden. Et prosequen. hanc satis quotidianam materiam dicẽdum etiam arbitror quod licet Notarius consueatur rogatus, vt apponat in instrumentis clausulas apponi solitas, & consuetas, Ias. in l. omnibus, § si procurator nu. 17. si quis ius dicere non obtem. & l. 3. C. de iure emphyt. quod sane est intelligendum, vt scilicet apponat clausulas solitas semper, & eodem modo, secus si aliquando diuersimodè eas soleat apponere. Ripa in l. qui Romæ. § duo fratres. ff. de verb. oblig. num. 49 Alex. ibi citat in cons. 5. si vera sunt, col. 4 lib. 5. Vsque adeo quod Notarius, si in imbreuiatura posuit tantum [talis vend. dit tali, talem rem pro tali pretio præsentibus Testibus] sub illa imbreuiatura, &c. intelligitur id, quod in carta debet, & solet per eum apponi, Ias. in l. Argentarius. ff. de eden. nu. 3. Ho Amplius, quod alius Notarius extrahens illam imbreuiaturam, potest illam complere, & extendere iuxta consuetum, vt per Bartol. ibi sub num. 2. eodem tit. & per eundem Bart. in l. de die, nu. 5. ff. qui satisd. cog. & licet præmissa videantur contrariari per Marsi. in sing. 123. in vere clarum est, vbi quod talis Notarius non poterit apponere, nec extendere clausulas apponi solitas in similibus instrumentis, si illæ clausulæ appositæ non sint in originali allegat singulariter dictum Bald. in Rubric. C. de fide instrumentorum in sexta columna in vers. 4. quæritur, quod dictum pro valde no. refert, & sequitur Ias. in l. fin. in 12. col. C. de iure emphyt. & ex hac Baldi doctrina apparet, quod ex protocollo vnius Tabellionis alius tabellio non potest conficere instrumentum, addendo aliquid, vel detrahendo, vt ibi, & ex relatis per eundem Marsilium in d. singul. 123. clarum est, in iure; quod tamen intelligerem, si in similibus instrumentis nullæ essent oppositæ imbreuiaturæ, & suæ dictiones, &c. ex quibus possit haberi veritas circa substantialia contractus tamen cum in hoc articulo varii doctores variè locuti fuerint, remitto me ad eos, & de his hactenus.

Plura alia de erroribus Notariorum corrigendis. Cap. II.

ALiqua in proximo præcedenti cap. præmisimus de extensione imbreuiaturarum: non inutiliter etiam aliqua visa sunt dicenda de erroribus Notariorũ, illorumq; correctione pro quorum intelligentia recurrendum est ad Bart. in cons. 208. per totum, qui materiam hanc optimè explicat. Vbi quod quodlibet instrumentum continet ista duo. Vnum, quod spectat ad Notarium tantum, scilicet ponere Annum Domini, indictionem, diem, mẽsem, & locum, & alias solemnitates. Secundum, quod continet instrumentum, est illud quod spectat ad partes contrahentes, scilicet substantialia contractus, & in hoc erit videndum, an si circa alterum istorum Notarius errasse se dicat, admitti debeat ad correctionem erroris; Et circa primum dico, quod quandoq; est erratum circa ea, quæ non vitiant instrumentum, nec ipsum nullum reddunt, vt si ineo esset mala latinitas, & tunc non vitiatur instrumentum. l. imperator de Sta. ho. per Notarium potest corrigi. quandoq. est erratũ in eo, in quo instrumẽtũ vitiatur, & tunc quandoq; constat quod est erratum: in quo si deficiat, vitiatur exemplum, vt puta. si in instrumento deficiat indictio: nam defectus indictionis vitiat instrumentum, quandoque constat quod est erratum, sed non constat in quo: vt si omissa sit dies, & sic constat de errore, sed non in quo sit erratum: quia non constat de quo Et Notario dicenti se recordari; debet credi probatur, quia officiali creditur in officio sibi commisso, & hoc quando est erratum in omittendo: Sed quando est erratum incommittendo, puta quia apposuit vnam diem pro alia & isto casu non potest se corrigere, nisi doceret de errore per testes vel alios modos. Quandoque est erratum alio modo, vt quia de indictione non recordatur cum anno domini; & tunc dicit quod consuluit Dinus, quod instrumentum

tum non vitiatur? Circa secundum principale, quando in eo, quod pertinet ad partem, dicit se errasse, vt in præposito; quia dicit Notarius se errasse, ponendo in scripto illa verba habeat, & habere debeat liberè, & expeditè,&c. & hoc dicit quod si Notarius vult se incontinenti corrigere, admittitur: aut ex interuallo, & non potest, nisi probato errore. Nam si discordat instrumentum ab originali protocollo, in tantum quod pars, cui dedit copiam scripturæ, in qua constat ipsum errasse, cogitur ipsam Notario restituere, vt ipsam corrigat quod tunc facere debet cum decreto Iudicis. Et erunt partes Iudicis, vt pronunttet in quantum constat ipsum Notarium errasse, dictum errorem per ipsum corrigi, & partem debere sibi restituere scripturam sumptam, in qua apparet error, vt hæc omnia probantur per eundem Bart. in d. consilio superius citato a principio vsque ad finem.

Aliqua alia de pertinentibus ad officium Notariorum. Cap. III.

INfra summatim referuntur aliqua de pertinentibus ad officium Notariorũ.

Notarius non potest plus scribere, quàm quod proprii oculis videat, Bursat. cons. 24. nu. 11. vol. 1. fol. mihi 88. Vide etiam in hoc Mars. in singul. 462.

Notarius non præsumitur rogatus de sua propria scriptura, nisi asserat se rogatum. Corn. cons. 191. vol. 1. nu. 1. & verius per Bart. in l. sciendum. ff. de verb. oblig. si scripsit tanquam Notarius, vel subscripsit.

Notarii si duo fuerunt rogati de instrumento, quorum vnus tantum se subscripsit, tale instrumetum non probat. Dec. cons. 36. nu. 1. Bal. in l. ius iurandum, col. fin. C. de Testa. Test. & an censeantur rogati insolidum, Put. in decis. 6. lib. 1. per totũ.

Notarius an possit instrumentum subscribendum alteri delegare, Pedem. decis. 36.

Notarius non computatur in numero quãTestium quando conficit aliquã scripturam, glos. in l. hac consultissima. C. qui testam. fac. poss. & l. Domitius. ff. de Testam. Alexan. cons. 166. nu. 2. vol. 2.

Notarius tenetur ad interesse partis, aliquid dolose omisit in instrumento. Ias. in l. errore scribentis. C. de Testa. nu. 2. & quod potius præsumitur error, quam dolus Gabriel. concl. 11. lib. 7. de maleficiis. nu. 16.

Notarius qualiter conficiet instrumentum super nutum, & an surdus possit instituere hæredem solo nutu? Bal. in l. discretis, n. 3. C. qui Testam. fac. poss.

Notarius, qui conficit instrumentum de testamento imperfecto, an puniatur de crimine falsi. Bal. in l. iubemus, nu. 6 C. de Testam.

Notarius, quando ignoraret an esset trã facta media pars noctis, vel ne, tunc potest dicere Actum tali nocte, quæ fuit media infra talem diem puta mercurii precedentem, & Iouis sequentem. l. more Romano. ff. de Feriis.

Notarius an debeat habere cognitionẽ rei, quam scribit? & an debeat cognoscere contrahentes? Bal. in Rubr. de fide instrumentorum. n. 9. & 13.

Notarii assertione quando statur quod contrahentes fuerunt duæ partes vniuersitatis? Capic. decis. 4. nu. 5. Rol. a Vall. in cons. 90. n. 37. vol. 1. vbi quod creditur Notario tractatum factum fuisse in eius præsentia, ibi nu. 8.

Notarius qualiter scribere debeat aditionem factam per mutum Vido Bart. in l. mutum, nu. 2. ff. ee acquir. hæredi.

Notarius quomodo debeat stipulari instrumentum diuersorum Idiomatum, & qualiter conficere instrumentum? Vide Bal. super institut. de verb. stipul. in rubr. in §. verbig.

Notarius in testamentis non debet apponere, scilicet mortis cogitatione turbatus: quia similes Testatores mortis cogitatione turbati nesciunt quid agant, & solent omnibus affirmatiue respondere, Ripa. l. 2. §. si quis ita num. 10. ff. de verb. oblig.

Notarius vbi facit aliquam interlineaturam, vel abrasionem, seu cassationem, si vult vt omnis cesset suspitio, attestetur in fine instrumenti, quòd ipse interlineaturam, vel abrasionem fecit, Felin. c. ex literis, de fide instrument. vers. Quinta declaratio, sub nu. 9.

De

De aliquibus clausulis compromissi. Cap.IV.

CLAVS. I.

CLausulæ procedendi arbitrio tuo] importat arbitrium boni viri. Felin. in c.1.de constitutionibus vers.& si dicantur committimus arbitrio, vbi ponit fallentiam, quando ista verba diriguntur ei, qui alias erat Iudex, vt ibi.

CLAVS. II.

CLausula posita in compromisso [vt videas quid iuris] dic quod ille iudex compromissarius poterit decidere omne dubium, quod dici poterit ex causa non solum in principali causa, sed etiam ex appendentiis. Feli. in dicto c. 1. eodem tit. col.56.vers.& si dicatur videas quid iuris.

CLAVS. III.

CLausula [procedendi de iure & de facto] importat, quod Arbiter poterit procedere ad similitudinem Arbitratoris ibi col.56.in fine.

CLAVS. IV.

ET si dicatur [vt procedat secundum sensum suum] dic, quod poterit procedere secundum voluntatem suam propriã. Felin.ibi vers. & si dicatur secundum sensum suum col. 57. circa princip. Contrarium tenuit Abb.in d. c. 1. de constitutio. col.11.vers.in glos.fin.

CLAVS. V.

QVod procedas secundum libitum tuum] dic quod importat liberam voluntatem, per eundem Felin.ibi vers. & si dicatur secundum libitum suum.col.57. circa med.

CLAVS. VI.

QVod procedat secundum prudentiam suam] dic quod importat arbitrium boni viri.ibi in vers.& si dicatur secũdum prudentiam tuam.col.57.in medio.

CLAVS. VII.

ET si dicatur [procedes præuia ratione] dic quod intelligitur in monitione, & non conditione, ibi dicta col. 57. in fine vers.& si dicatur quod tibi videtur.

CLAVS. VII.

ET si dicatur [quod procedes secundum spiritum tuum] dic quod importat voluntatem liberam secundum regulam rationis, ibidem in vers. & si dicatur secundum spiritum tuum.col.58.in princ.

CLAVS. IX.

CLausula in cõpromisso apposita [quod intelligatur esse lis, & quæstio de omni eo super quo fuerit laudatum [quid operatur. ad hoc primo no. quod si super certo non potest transigi, ita nec compromissum de iure & de facto fieri: quia habet vim transactionis, vt C. de Iudiciis. Authen.si verò, & ideo in generali compromisso quantumcũq. pleno non veniunt illa, quæ sunt certa, & liquida, & super quibus specialiter compromitti non posset, etiam si apponatur præscripta clausula [quod intelligatur esse lis & quæstio de omni eo.& super eo, super quo fuerit laudatum:] quia cum simpliciter, vel specialiter non possit transigi, nec compromitti super liquidis, non videtur, qualiter illa clausula possit operari super liquidis, & claris & in eis intelligatur cõpromissum, cui tamen responderi potest, operari circa alia non liquida, de quibus esset dubium, an venirent in compromisso tamquam de illis non fuerit cogitatum: nam ista clausula faciet, vt de eo, super quo fuerit pronũtiatum, censeatur cogitatum saltim in genere; licet, si non esset apposita, non censeretur cogitatum nec in genere, nec in specie, & in hoc est vtilis illa clausula, quod Paul.de Castr. dicit perpetuo no. quia est pulcra practica ad euaden. dubietatem, quæ potest oriri, vt in l.1. ff.de Transactionibus, n.7.in Rubr.

CLAVS. X.

DE clausula [quod possit dare viri, & alteri tollere] & de aliis clausularum apponi solitis in compromissis, & illarum importantia, de his satis loquuti fuimus in meo formulario instrumentorum, ideo de his hactenus.

Inferius sequuntur diuersæ aliæ clausulæ compromissi traditæ per Vgo.Cel. in eius tract. de clausulis.

CLAVS. XI.

CLausula [procedendi secundum æquitatem] in compromisso operatur, vt excludi possit exceptio præscriptionis ibi nu.105.

CLAVS. XII.

CLausula [quomodocunq; & qualitercunq;] non comprehendit casus, in quibus a iure requiritur mentio specialis. ibi,nu. 119.

CLAV-

CLAVS. XIII.

CLausula [insolidum] in compromisso, & [factum ab vno Valeat &c.] non operatur, quando omnes simul inceperūt cognoscere: quia tunc omnes simul debent laudare, ibi.nu. 139.

CLAVS. XIV.

CLausula [partibus absentibus] operatur, quod Arbiter possit pronunciare partibus absentibus, quod alias] non posset, ibi nu. 167.

CLAVS. XV.

REductionem non ponere] intelligitur scilicet dū modo dolus absit ab arbitratore bona fide, non facilitate crassa, vel supina, quæ dolus reputatur, ibi num. 168. & quod si fuerit iuste pronunciatum, seu arbitratum, ibi nu. 186.

CLAVS. XXVI.

CLausula [de iure & de facto facit quod sententia, seu laudum potest etiam ferri de nocte. ibi nu. 173.

CLAVS. XVII.

CLausula [semel & pluries iudicare] operatur, quod Arbiter potest iudicare diuersis vicibus, quando omnes, quæstiones, de quibus est compromissum, pro vna parte proponuntur; & si hinc inde ab vtraq. parte deducta sint iura sua, secus est quia omnes quæstiones tunc debent simul in vna instantia decidi, ibi nu. 173.

CLAVS. V.

PRorogatio compromissi debet notificari, & non debet esse maior, quam terminus compromissi ibi n 179. & 180. & de iure & de facto procedere, & de iure tantum sententiare ibi sub nu. 185.

CLAVS. XIX.

CLausula [diebus feriatis & non feriatis] operatur, quod sententia arbitri valeat die feriata in hominum necessitatem, non in honorem Dei ibi n. 187.

De aliquibus Clausulis mandati procuræ. Cap. V.

CLAVS. I.

NOta quod illa verba, quæ apponuntur in mandato procuratio [quod scilicet, Dominus promittit se ratum, & gratum habiturum quicquid procurator gesserit] non videntur necessaria: quia sufficit dedisse mandatum, nec alia rati habitio requiritur in illis, ad quæ mandatum extenditur: ad illa verò, & ad quæ mandatum non extenditur, etiam verba ista non extenduntur Paul. de Castr. in l. quodlibet ff. de Solutionibus & liberationibus sub num. 2.

CLAVS. II.

CLausula [releuans ipsum ab onere satis dandi & de iudicato soluendo] facit, vt ipse procurator præcise compelli possit Iudicicium suscipere, nisi ex aliqua iusta causa de nouo superuenien. excusaretur vel sit præsens, vt ipse compelli possit suscipere, idem Paul. de Castr. in l. filius familias in. §. procuratore nu. 2. ff. de procuratoribus.

CLAVS. III.

CLausula [constituit ad agendum, & defenden.] & postea subiciuntur illa verba [ad litem contestant. iurandum de calumnia] ea non videntur necessaria: quia comprehenduntur sub illis verbis ad agendum, & defendendum, idem Castr. in l. si procurator n. 5. C. de procuratoribus.

CLausula in dict. mandato posita (quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnus incipit, alter prosequi, & finire possit) verba hæc non faciunt, quo minus melior sit, nam is qui præoccupabit, præfertur alteri; sed faciunt, vt illo postea impedito, vel prosequi nolente, alter prosequi possit, quod non esset, si ista verba non fuissent appositas, quorum tunc alter haberetur pro non dato, & sic requireretur nouum mandatum. Sed hæc verba faciunt, vt non requiratur, imo, vt virtute primi prosequi possit; & nisi iste secundus postea impediatur vel nolit, primus poterit reassumere. Et propterea hodie solet addi in instrumentis (quod non sit melior conditio occupantis, sed quod vnus inceperit, alter possit prosequi, & finire: quæ vltima verba importāt, vt etiam si primus præoccupans non impediatur, alter tamen poterit prosequi, & sic mixtim poterunt procedere vnus facere vnum actum, & alter alterum: secundum quod casus occurrerit, vt per eundem Castren. in l. pluribus n. 4. ff. de procuratoribus.

CLAVS. V.

CLausula (cum libero & generali mandato, ac generali administratione omnium bonorum) facit, quod procurator potest

potest exigere quietare, nouare, Sacramentum deferre, & aliud pro alio permutare, Specul. in titulo de procurat. §. vt autẽ nu. 15. & quod etiam potest transfigere, firmat Ias. in l. transactionis nu. 7. C. de Transactionibus.

CLAVS. VI.

Clausula (citra reuocationem alterius procuratoris) operatur, vt ambo sint insolidum constituti, vt per Vgo. cel. in tract. de clausulis nu. 259.

CLAVS. VII.

Procuratorem & nuncium specialem) clausula hæc facit, vt in electione constituti an velit esse procurator, vel nuncius, ibi nu 296.

CLAVS. VIII.

In contractu vniuersitatis initio cum illius procuratore, tutius esset, quod in mandato procuratæ essent apposita illa verba (procuratorem, & administratorem.) quia alias dubitaretur, quod creditor teneretur probare pecunias versas fuisse in vtilitatem vniuersitatis seu Ciuitatis, secus si in mandato quis esset constitutus ad ministrator ciuitatis, vel vniuersitatis, vt per Ripam in l. his qui bona. ff. de pigno. & hypo. sub nu. 8. vbi plura referuntur in simili materia, & in contractu minoris, ibi sub d. n. 8. & sequen.

CLAVS. IX.

Clausula (omnibusmeliori modo &c.) operatur, vt dominus litis effectus possit substituere Put. decis. 230. lib. 2. per totum.

De aliquibus aliis clausulis diuersorum contractuum. Cap. VI.

CLAVS. I.

Clausula (cassum) posita in margine protocolli, vel actorum non probat cancelationẽ, etiã si sit manu eiusdem notarii, nisi habeat testes, diem, & consulem, Vgo. Cel. in tract. de clausulis. nu. 215.

CLAVS. II.

Clausula (saluo iure domini) in refirmatione feudi, seu Emphyteosis apposita operator quod si antea feudatarius, vel Emphyteota ceciderit a iure suo ob aliquam causam, non prodest sibi noua refirmatio, ibi nu. 254.

CLAVS. III.

Clausula (quod debitor constituit tenere omnia bona sua precario pro creditore.) operatur, quod creditor potest agere contraquemcumq. possessorem rerum debitoris, etiam non facta illis excussione, ibi nu. 257.

CLAVS. IV.

Clausula (precario nomine emptoris venditor constituit possidere) facit præsumi fictam venditionem, si venditor remansit in possessione, nisi venditor respondeat tempori de fructibus, vel nisi vsum fructum sibi referuet, ibi n. 274.

CLAVS. V.

A. hæres cum beneficio l. & inuent. B. si vendidit bona hæreditatis pro satisfaciendis creditoribus, & legatariis, operatur ne emptor molestetur a creditoribus, & legatariis, ibi nu. 285.

CLAVS. VI.

Clausula (si rescindatur, salua sit prior actio) posita in instrumento dationis in Solutum, operatur, quod re euicta detur contra reum prima actio, quæ alias non daretur, ibi nu. 302.

CLAVS. VII.

Locator si promisit sub hypotheca seruare promissa) operatur, quod emptor non possit expellere conductorem de illa re, ei hypothecata, ibidem nu. 305.

CLAVS. VIII.

In clausula apponenda in transactione, scilicet quando possit dubitari de inualiditate transactionis, quę regulariter non fit de re clara, cautè erit apponere hæc verba videlicet (deuenerunt partes ad infradictam transactionem, pacta, conuentiones, & liberationem) & omnia ista verba inculcant, vt non referantur solum ad transactionem, & sic valet omni modo quo potest, &c. Bart. in l. si causa cognita, nu. 6. C. de transactio.

CLAVS. IX.

Clausula posita in concessione feudi, scilicet, (pro se, hæredibus, & quibus dederit) operatur quod per huiusmodi verba simpliciter prolata apparet manifeste, quod feudatarius potest de re sibi concessa disponere, illam vendendo, siue donando, siue permutando, siue in dotem dando, siue de ea testando, & valet

da-

datio, Rol. a Vall. in conf. 79. nu. 21. lib. 2. & quod contractus possint celebrari etiã die feriato in honorem Dei, attestatur Alex. in l. ex facto tractatum. §. si quis rogatus, nu. 4. ad Trebell.

CLAVS. X.

Clausula (animo deliberato, & ex certa scientia) tollunt errorem, & ignorantiam. Bertaz. clauf. 11. glof. 12. n. 1.

De alijs vero clausulis instrumentorũ præsertim societatis officiorum, illarumq. extension. & declaration. habes in formulario meo instrumentorum, ad quod in facti contingentia recurrere.

Quibus addere visum est extensionem clausulæ scilicet super periculo vitæ nominandæ in ratificatione societatis, infra quindecim dies ab hodie proximos, & interim &c. quæ dicto, &c. Sic videtur extendenda, & interim illis elapsis aliter nõ facta nominatione super periculo vitæ ipsius dantis pecunias, eo enim casu periculum vitæ non remanet in suspensio, quia pecuniæ quæ dantur ante nominationem stant super periculo ipsius dantis vitæ, post vero nominationem super vitæ nominatæ periculo.

In clausula autem nullatiua contractus huius societatis, vel alterius contractus, semper intelligitur conditio, si pars ad cuius fauorem est apposita vtatur, ita communiter teneri asserit Cassiod. decis. 12. in regul. cancell. nu. 7. Cephal. conf. 25. nu. 29. lib. 1. qui alios citat, Gabriel in suis conclusionibus de clausulis, lib. 6. conclus. 3. num. 26.

CLAVS. XI.

Clausula quæ in fine inuentarij solet apponi, scilicet (protestatio, quòd si aliqua apponenda non posuerit, quod voluit haberi pro appositis) an sufficiat? respondeo quòd nõ, si sciuerit aliquid aliud esse in bonis: secus si ignorauerit, vbi autem sciuerit, hæc protestatio facta est mala fide, cùm habeat ponere res singulatim in inuentario, vt l. fin. C. arbitrium tutelæ, & de administratione tutorum, l. Criographis, de bonis vacantibus.

CLAVS. XII.

Clausula seu declaratio Guarentigiæ, scilicet, quòd Guarentigia nihil aliud est, quàm præceptum Notarij Iudicis Cartularij, factum in debitorem confessum, vt soluat adueniente die, docet Bart. in l. 1 ff. de Iudicijs, Rip. in l. si insulam, nu. 15. ff. de verbo. oblig.

Formula obligationis Cameralis, in qua contrahentes obligant se, suosq. hæredes, & successores, ac sua, & suorum hæredum, & successorum bona quæcumque in ampliori forma Cameræ Apostolicæ, citrà constitutionem procuratorum, renunciañ. omni, & cuicumque appellationi, reclamationi, & recursui, alijsque exceptionibus, quæ contra executionem huius instrumenti interponi, & opponi possent, per quas obligationis exequutio minimè retardari, aut impediri, illisq. non obstantibus ad finalem, & plenariam exequutionem procedi possit.

Aliam verò formulam huius obligationis Cameralis pleniùs extensam habes in mea praxi Iudiciaria. A.C. in 4. lib. fo. 491.

FINIS.



INDEX LOCVPLETISSIMVS rerum ac verborum.

Clau-

D

F

N

P

Q

R

Renun-

FINIS.



SALVSTII TIBERII
A CORNETO



MODVS PROCEDENDI AD EXEquutionem literarum compulsorialium.



Primo, Compulsoriales præsententur Iudici cō pulsori de partibus, & petetur ab eo eas recipi,& admitti;& ad illarum exequutionem iuxta illarum formam, & tenorem procedi, nec non decerni citationem contra partem aduersam ad dicendum contra literas cō pulsoriales videndum ad illarum executionem procedi,necnon deputari notariū & nuncium, locum, & horam audientiæ videndumque deferri iuramentum dd.notario,& nuncio de fideliter exercendo officium suum pro die N. proxima hora tertiarum in palatio solitæ residentiæ eiusdē d. Iudicis compulsoris; qui d.Iudex compulsor visis dictis literis compulsorialibus, & illarum tenore pro illarum executione deputauit notarium,& nuncium inferius nominatos,& diem,locum,& horam inferius descriptos; deinde præuijs deputationibus superius tactis petatur ab eodem d.Iudice compulsore, vt committatur prius N.nuncio deputato, vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam in dictis literis nominatam illiusque procuratorem si qui sit in ciuitate in qua compulsoriales exequi debent qua diligentia per nuncium facta, & illa apud acta notarij relata petatur & obtineatur à d. Iudice compulsore mandari nuncio, quod citet partem aduersam per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ loci in quo dictæ literæ exequentur.

Qua citatione executa, & in actis notarij relata compareat procurator partis petentis qui producat mandatum suæ procuræ penes acta in publicam,& authenticam formam eadem die N. & hora tertiarum sub qua citatio cadit,&instet apud Iudicem compulsorem, pro decreto prout in citatione.

Deferatur deinde iuramentum notario & nuncio a Iudice deputatis de fideliter exercendo eorum officium.

His peractis procurator prædictus cōpareat coram d. Iudice compulsore, & specificet in actis notarij nomina & cognomina notariorum & aliarum personarum penes quas iura compulsanda repeRiuntur, & insimul petat & obtineat decerni,& concedi contra easdem personas monitorium vt sub pœna excommunicationis, & alijs pœnis in litteris compulsorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum proximum infrascripta iura quæ in monitorio designentur, coram D. Iudice compulsore apud acta notarij exhibuisse, præsentasse, & dimisisse ad effectum ex illis transumptum leuandi, & transumptandi recepta ab eis competenti mercede.

Quibus iuribus exhibitis penes acta notarij præmittatur citatio contra partem aduersam, & exequatur contra eam personaliter si haberi possit sin autem contra eius legitimum procuratorem, quo non existente, seu se absentante aut occultante exequatur per affixionem vt supra dictum est ad dicendum contra iura producta &repetita videndumque iurare testes super illorum recognitione, & committi notario causæ receptionem iuramentorū eorundem testium pro die N. proximus futura hora deputata; & postquam commissum fuerit videndum dictos testes iu-

rare in eorum vel notarij domibus aut alias vbi reperti fuerint per totum diem Mercurij prox. & quinque sequentes dies & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totum illum diem qua iurauerint, & sequentem alias mandari examinari sine instante eodem N. principali, siue eius procuratore.

Qua executa, & relatione facta compareat procurator partis petentis die & hora statutis in citatione, & accusata contumacia partis aduersæ petat, & obtineat decretum, iuxta formam citationis testes inducat, & illos iurare faciat cum annotatione iuramenti, vnius cuiusque testis distinctæ & separatæ per hæc verba N. testis pro parte d. N. inductus medio iuramento tactis scripturis iurauit ad delationem mei notarij. Et successiue lapso tempore ad dandum interrogatoria assignato parti aduersæ illos examinari faciat super dictorum iurium recognitione.

Animaduertendum quod iura quæ producuntur sint originalia, videlicet, vel quod sit protocollum notarij rogati de illo vel publicata ab eodem notario de illis rogato, cum alias si esset exemplum ab alio extractum non probaret etiam quod attestaretur ex originale illud extraxisse, quia huiusmodi exemplum est nullum.

Et postquam iura recognita fuerint rursus citetur pars modo prædicto pro die & hora deputata ad videndum mandari extrahi seu transumptari dicta iura in processu specificata ex suis originalibus collationari faciendum, & interessendum quatenus interesse voluerit dictæ collationi faciendæ, & deputari alium notarium qui cum infrascripto notario causæ dictam collationem faciat, & super eisdem omnibus, & singulis iudicis decretum, & authoritatem interponi, mandarique omnia claudi, & si illari sigillo eiusdem d. Iudicis compulsoris, ac obsignata ad Rom. curiam transmitti instrumentum.

Qua citatione executa, & in actis relata comparcat procurator partis petentis die, & hora in citatione statutis, & accusata contumacia partis aduersæ instet pro decreto iuxta formam citationis. Deinde in præsentia eiusdem iudicis compulsoris fiat collatio seu auscultatio de huiusmodi transumpto cum originalibus, & Iudex interponat decretum, quod fuerit bene, & legitime factum, & Notarij deputati se subscribant, attestan. in eorum subscriptionibus collationasse, & auscultasse dicta transumpta, cum eorum originalibus, & inuenisse illa cum eis concordare, prout iacent de verbo ad verbum; ideo in fidem, & testimonium præmissorum se subscribant, & ponant eorum signum.

Modus procedendi ad executionum literarum remissorialium.

PRimo debet fieri præsentatio per procuratorem Iudici remissoriali in eisdem literis remissorialibus nominato. Deinde per dictum procuratorem partis producentis de cuius mandato debet in actis notarij constare petatur a prædicto Iudice remissoriali dictas literas recipi & admitti & ad illarum executionem iuxta earum formam & tenorem procedi nec non decerni citationem contra partem aduersam ad videndum dictas literas remissoriales, seu illarum rotulum aperiri, dicendum contra videndum ad illarum executionem procedi & deputari notarium & nuncium ac diem & locum ac horam audientiæ necnon videndum deferri iuramentum notario & nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus scilicet Lunæ Mercurij seu Veneris si remissoria a Rota emanabit, si autem ab Aud. Cameræ singulis diebus preterquam in honorem Dei feriatis, præterquam die Iouis, si tanquam Iudice ordinario, si vero tanquam Iudice delegato citationes fiant ad instar Rotæ, prout superius dictum est, nisi in commissione apposita sit clausula procedendi singulis diebus & horis, præterquam in honore Dei feriatis, excepto die iouis, vt superius dictum est. hora tertiarum in domo solitæ residentiæ eiusdem d. Iudicis remissorialis; Qui dominus Iudex remissorialis visis eisdem literis remissoriis ad illarum executionem procedi mandauit, & deputauit Notarium & Nuncium, inferius nominatos, ac locum & horam audientiæ, & iuramentum præscriptum eis detulit & commisit N. nuncio deputato vt faciat dili-

gen-

gentiam de reperiendo partem aduersam personaliter siue eius procuratores si qui sint in Ciuitate in qua remissoriales exequi debent qua diligentia facta per nuncium de personaliter citando illisq; non repertis facta relatione de tali diligentia petatur & obtineatur per procuratorem partis producentis mandari nuncio quod citet partem aduersam seu eius procuratorem domi si ibi domicilium habuerit & per affixioné citationis ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci vbi remissoriales exequentur.

Qua citatione executa & relatione facta copareat idem procurator partis producentis pro die & hora in citatione statutis & accusata contumacia citatorum non comparentium & instet apud Iudicé remissorialem pro decreto prout in citatione continetur quo habito deferatur per Iudicem iuramentum notario & nuncio deputatis de fideliter exercendo eorum officium quod iuramentum in actis describatur.

Postmodum vero petatur & obtineatur a Iudice remissoriali decerni monitorium contra testes in actis nominatos quorum nomina & cognomina describantur vt sub pœnis in literis remissorialibus contentis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum iuramétum de veritate dicenda in huiusmodi causa præstitisse & successiue se examini subiecisse quod monitorium exequatur per nuncium contra singulos testes examinandos.

Deinde citetur pars aduersa sub hac forma, videlicet, ad dicendum contra articulos in rotulo remissoriæ descriptos videndumq; iurare testes tam super illis quam t ota causa & committi notario receptionem iuramentorum eorundem testium pro certis die & hora deputatis & postquam commissum fuerit videndum illos iurare in eorum vel notarii domibus aut vbi commode reperti fuerint per totam illam & decem sequentes dies & ad dandum interrogatoria si quæ dare voluerit per totam illam & sequentem dies & intimetur eidem qualiter nomina & cognomina testium ac materiæ super quibus examinari debent sunt in actis notarii specificata & testes examinabuntur singulis diebus & horis. Instan. N. principali, siue eius procuratore.

Qua citatione executa per nuncium deputatum personaliter, si fieri poterit, sin autem domi dimissa copia quatenus pars aduersa ibi domicilium habeat vbi remissoria est exequenda & per affixionem ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci & relatione per nuncium facta compareat procurator partis producentis die & hora ac loco in citatione statutis, & assignatis & accuset contumaciam partis aduersæ qui petat & obtineat decretum iuxta tenorem supradictæ citationis.

Quo decreto facto procurator partis producentis inducat testes in actis specificatos & faciat illos iurare & describatur per Notarium iuramentum vniuscuiusq. eorum distincte ac separatim cum annotatione diei qua præstabitur iuramentum in hæc verba, videlicet, N. testis pro parte D. N. inductus medio eius iuramento tactis scripturis iurauit ad delationem mei Notarij de veritate dicenda tam super articulis partis producentis quam tota causa, & deinde lapso tempore parti aduersæ assignato ad dandum interrogatoria examinentur illi interogentur iuxta interrogatoria, & deinde super articulis partis producentis iuxta formam remissoriç, & deinde deueniatur ad examen testium. s. vniuscuiusq; post alterū scilicet separatim redden. rationem in sua depositione & alias iuxta prudentiam examinantis.

Et vlterius si aliqua de contentis in dictis articulis probari poterint mediantibus scripturis & instrumentis quo casu procurator partis producentis compareat coram Iudice remissoriali & nominet personas seu notarios rogatos de dictis scripturis & instrumentis & pęnes quas illa reperiuntur & petat & obtineat decerni contra eas monitorium vt sub pęnis in litteris remissorialibus contentis debeant & quilibet ipsorum debeat infra triduum proximū dicta iura seu instrumenta, quæ in monitorio seu præcepto specificentur coram eodem d. Iudice apud acta notarij exhibuisse præsentasse & dimisisse ad effectum illa transumptandi.

Quibus iuribus penes acta notarij exhibitis præmittatur citatio contra partem aduersam ad dicendum contra iura producta & repetita, vidédumq; iurare testes

super illorum recognitione illaq; admitti & committi notario causæ receptionem iuramentorum testium pro certa die & hora deputata, & postquam commissum fuerit videndum dictos testes iurare in eorum vel notarij domibus aut alias vbi reperti fuerint per totam dictam diem & decem sequentes dies & dandum interrogatoria quatenus illa dare intendat per totam illam & sequentem diem alias mandari examinari siue instante N. principali, siue eius procuratore.

Qua citatione per nűcium deputatum executa, vt supradictum est, & facta illius relatione cõpareat procurator partis producentis die & hora in citatione assignatis, & accusata contumacia partis aduersæ petat & obtineat decretum iuxta formam dictæ citationis & testes super dicta iurisi recognitione inducat illosq; iurare faciat & successiue elapso termino assignato ad dandum interrogatoria illos examinare faciat super eorűdem iurium recognitione.

Aduertendum erit quod iura producta sint originalia, idest quod sit protocollum notarij rogati vel publicata ab eodẽ notario de illis rogato cum alias si esset instrumentum ab alio extractum non probaret etiam quod attestaretur ex originali ipso illud extraxisse, quia huiusmodi exemplum vitio nullitatis subiaceret.

Postqam autem iura recognita fuerint & examen perfectum rursus citetur pars pro certis die & hora deputatis ad videndum mandari extrahi & transumptari dicta iura & illis transumptatis & extractis cum suis originalibus collationari, & interessendum collationi, faciendæ quatenus interesse voluerit alias videñ. dictam collationem fieri sine eius interuentu instante. N. &c.

Qua citatione executa & relatione per nűcium facta compareat procurator partis producentis pro die & hora statutis & accusata contumacia instet & petat fieri decretum iuxta formam citationis quo facto fiat collatio transumpti cum originalibus, de quo Notarius pœna acta attestetur.

Et his omnibus expeditis rursus citetur pars aduersa ad videndum mandari collationari processum, & omnia quæ collationanda sunt cum proprijs originalibus & interessendum collationi fiendæ quatenus interesse voluerit & pro dicta collatione facienda videndum deputari diem & horam, ac alium notarium qui cum notario causæ dictam collationem & auscultationem faciat & super præmissis D. Iudicis decretum & authoritatem interponi, mandariq; omnia in rotulo includi & inclusa sigillo Iudicis obsignari & obsignatis ad Rom. Cur. transmitti Instante N.

Qua citatione modo præmisso executa & illius executione relata, compareat procurator partis producentis pro die & hora statutis & accuset contumaciam partis aduersæ ac petat & obtineat decretum iuxta tenorem citationis in quo mandet collationari processum cum suis originalibus pro qua collatione deputet alium notarium sibi bene visum vel per partem aduersam siue eius procuratorem nominatum ad singulos dies & horas donec & quousq; perficietur huiusmodi collatio; interponendo super omnibus & singulis præmissis eius decretum & authoritatem & mandari ea omnia claudi & clausa sigillari & obsignatis ad Iudicem suum cum suis literis quibus nuncietur literas remissorias recepisse & iuxta illarum ad omnia sibi ab eo demandata processisse.

Animaduertendű erit quod pro faciliori recognitione notariorum ponatur in fine processus litera Legalitatis quæ de facili recognosci possit in curia & deinde ad eam transmittatur.

Item animaduertendum quod si in termino alicuius citationis non possit obtineri decretum Iudicis vel in parte tãtum obtineretur quod iterum citetur pars ad id quod tunc obtineri non potuit a Iudice prima vice.

Sed si pars fuerit præsens, procurator parte aduersa præsẽte faciat instantiã pro quocunq; decreto quod occurreret fieri quo casu notarius in decreto dicat partibus præsentibus quoniam præsentia partium sufficit pro citatione.

Item est aduertendum quod transumptari acta & testium depositiones omnia acta, in primis & ante omnia in vnum corpus extrahi & transumptari, & deinde separari

parari omnia dicta & depositiones testium, & omnia simul transmitti cum subscriptioñ. notariorum facieñ. vt in modo processus literarum compulsorialium scriptum seu dictum fuit.

Modus procedendi ad executionẽ instrumenti subdeleg. super fructuum liquidañ.

PRimo debet præsentari instrumentum subdelegationis Iudici in eo nominato & si in eo appareat duos Iudices insolidum fore nominatos poterit præsentari vni tantum Iudici arbitrio partis producentis, de qua præsentatione notarius debet rogari.

Deinde per eundem procuratorem cuius mandatum producatur a præfato Iudice liquidationis dictum instrumentum seu literas recipi & admitti & ad illius seu illarum executionem iuxta illarum formam & tenorem procedi necnon decerni citationem contra partem aduersam ad videndum mandari procedi ad executionem dicti instrumenti liquidationis & pro illius executione assignari statuiq; cõpetentem terminum peremptorium pro illa facienda, necnon deputari notarium ac nuncium, diem, locum, & horam audientiæ, & videndum deferri iuramentum notario ac nuncio de fideliter exercendo eorum officium pro diebus Lunæ vel Mercurij seu Veneris; si a Rota emanauerit instrumentum, si vero ab Aud.Cam. singulis diebus præterquã in honorem Dei feriatis, & præterquã die Iouis, si tanquam Iudice ordinario, si autem tanquam Iudice delegato in diebus Lunæ seu Mercurij aut Veneris ad instar Rotæ nisi in rescripto seu commissione apposita sit clausula procedendi singulis diebus & horis, quia tunc citationes præmittuntur singulis diebus præterquam in honorem Dei feriatis, & præterquam in die Iouis, vt superius dictum est, hora tertiarum in domo solita residentiæ eiusdem Iudicis & iuxta dictã instantiam Iudex faciat decretum committendo nuncio quem elegit vt faciat diligentiam de reperiendo partem aduersam personaliter vel eius procuratorem si qui sit in dicto loco in quo instrumentum exequi debet.

Qua diligentia facta per nuncium si illos inuenerit personaliter citet iuxta prędictam instantiam, si vero non inuenerit facta diligentia, & illa in actis notarij cau sæ relata, petatur & obtineatur per procuratorem partis producentis, quod citet partem aduersam siue eius procuratorem domi eorum solitæ habitationis, ac loci beneficij, si sit beneficiatus & per affixionem citationis ad valuas maioris ecclesiæ dicti loci in quo instrumẽtum exequetur. Qua citatione executa & in actis notarij relata, compareat procurator partis producentis die & hora statutis in citatione & producat mandatum suum in publicam formam accuset contumaciam citatorum non comparentium & instet pœnes Iudicem liquidationis pro assignatione termini infra quem liquidatio fieri debeat & pro decreto prout in citatione quo facto deferatur per Iudicem iuramentum Notario & nuncio deputatis ab eo pro exequutione instrumenti liquidationis de fideliter exercendo officium suum.

Postmodum petatur & obtineatur ab eodem Iudice decerni & concedi monitorium seu præceptum contra testes quorum nomina & cognomina describantur in actis notarij, quod sub pœnis arbitrio Iudicis designandis debeant, & quilibet ipsorum debeat infra triduum iuramentum de veritate dicenda in huiusmodi causa præstitisse & successiue se examini subiecisse, quod exequatur per nuncium cõtra testes inducendos & examinandos.

Et deinde citetur pars aduersa seu eius procurator, ad dicendum contra articulos facto datos videndumq. illos ad probãdũ admitti & committi notario causæ receptionem iuramentorum eorundem testium pro certis die & hora per d.Iudicem statutis & postquam commissum fuerit videñ illos iurare in eorum vel notarij domibus & vbi reperti fuerint per totam illam & alios decem sequentes dies & dandum interrogatoria si quæ dare intendant per totam illam & sequentem diem, alias mandari examinari sine eis, & intimetur eisdem qualiter nomina & cognomina testium ac materiæ super quibus examinari debent sunt in actis specificata & testes examinabuntur singulis diebus & horis

instañ.

instan.N. principali siue eius procuratore.

Qua citatione vt supra executa, & in actis relata, compareat procurator die & hora statutis & præuia productione articulorum in contumaciam citatorum non comparentium petat & obtineat decretum iuxta tenorem supradictæ citationis.

Et quo ad reliqua seruetur forma tradita in executione literarum remissorialium superius scripta singula singulis congrue referendo & debitę adaptando.

FINIS.



REGESTVM.

✠ A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee. a b c.

Omnes ſunt quaterniones præter ✠, c, qui ſunt duerniones, & E e, eſt ternio.



ROMAE,
Ex Typographia Gulielmi Facciotti. MDCXII.

Cum Priuilegio, & Superiorum permiſſu.

Ad inſtantiam, & expenſis Iulij de Burchionibus Bibliopolæ ad ſignum Portæ aureæ.

